Latvijas Universitāte
20 gados
1919-1939

LATVIJAS UNIVERSITATE DIVDESMIT GADOS

1919—1939

I

DAĻA

VĒSTURISKAS UN STATISTISKAS ZIŅAS
PAR UNIVERSITATI UN TĀS FAKULTATĒM

1939
LATVIJAS UNIVERSITATE

Rīgā, Latgales ielā 11.

Saturs.

Satura rādītājs V

Ievadam XI

Literatura XIII

IESKAŅAS.

Vadoņa novēlējums 1919. g. 28. septembrī XVII

Tērbatas Latviešu Skolotāju Kongresa rezolucija Nr. 21 „Par latviešu augstskolu" 1917. g. 13. jūnijā XVIII

Latviešu Izglītības Biedrības Augstskolu sekcijas iesniegums izglītības ministram 1918. g. 14. jūlijā XIX

Pirmā Latvijas Augstskolas prorektora E. Laubes svinīgais soliļums 1919. g. 28. septembrī XXI

Piemiņas plāksne par Latviju kritušajiem studentiem XXIII

Edvarda Virzas Universitates himna XXIV

I DAĻA. VĒSTURISKAS UN STATISTISKAS ZIŅAS.

A. Latvijas Universitate 1919.—1939., prof. *L. Adamovičs* 1

1. **Latvijas Universitates izveidošanās** 3

1. Latviešu augstskolas ideja 3. lpp. 2. Latvijas Universitates priekšvēsture 5. lpp. 3. No Latvijas Augstskolas līdz Latvijas Universitatei (1919.—1923.) 7. lpp. 4. Latvijas Universitates tālākā izveidošanās 11. lpp. 5. Latvijas Universitates goda biedri un goda doktori 15. lpp.

2. **Valdības atbalsts** 19

1. Latvijas Universitates budžets un valdības pabalsti 19. lpp. 2. Speciali likumi 22. lpp.

3. **Mācības spēki un viņu zinātniskā darbība** 27

1. Latviešu zinātnieku pulcināšana 27. lpp. 2. Promocijas 28. lpp. 3. Ārzemnieki un cittautieši akademiskajā darbā 29. lpp. 4. Mācības spēku skaits 32. lpp. 5. Aizgājušie un mirušie 32. lpp. 6. Jaunu zinātnieku sagatavošana 33. lpp. 7. Mācības spēku zinātniskā darbība 35. lpp.

4. **Universitates amata personas un pārvaldes organi** 37

1. Augstākās amata personas 37. lpp. 2. Latvijas Universitates Padome 42. lpp. 3. Sekretariats 43. lpp. 4. Kristapa Morberga novēlējuma pārvalde 44. lpp.

5. **Universitates saimniecība un tās pārvalde** 46

1. Universitates ēkas un citi īpašumi 46. lpp. 2. Saimniecības Padome 48. lpp. 3. Specialie līdzekļi 51. lpp.

6. **Bibliotekas un zinātniski pētniecības un apmācības instituti** 59
1. Universitates Centralā biblioteka un fakultatu bibliotekas 59. lpp. 2. Fakultatu instituti un palīginstituti 61. lpp.

7. **Studenti un absolventi** 63
1. Skaits un statistika 63. lpp. 2. Studiju disciplina un sekmes 69. lpp. 3. Materialie pabalsti 75. lpp. 4. Brīvklausītāji 89. lpp. 5. Studentu biedrības un to savienības 89. lpp.

8. **Studentu pašvaldība** 92
1. Studentu Padome un tās prezidijs 92. lpp. 2. Atsevišķas studentu pašvaldības darbības nozares 96. lpp.

9. **Universitates sumināJums** 98

10. **5 diagrammas** (zīmējis *Edg. Dunsdorfs*) 100

B. Atsevišķas fakultates.

I **Architekturas fakultate 1919.—1939.**, prof. *E. Laube* 105
1. Ievadam 107. lpp. 2. Organizacijas sākumi 107. lpp. 3. Fakultates kodola darbība 109. lpp. 4. Fakultates administrativie organi 110. lpp. 5. Mācības plāns 111. lpp. 6. Atsevišķu priekšmetu vēsture 117. lpp. 7. Katedras un štati 131. lpp. 8. Mācības spēki un viņu darbība 132. lpp. 9. Studiju un pārbaudijumu iekārta 147. lpp. 10. Fakultates palīginstituti 156. lpp. 11. Fakultates biblioteka 158. lpp. 12. Studenti 160. lpp. 13. Architekturas fakultates studentu biedrība 167. lpp. 14. Atskats un novērtējums 168. lpp.

II **Filoloģijas un filozofijas fakultate 1919.—1939.**, prof. *P. Jurevičs* 169
1. Fakultates veidošanās 171. lpp. 2. Mācības plāni un dažādi darbības un studiju noteikumi 179. lpp. 3. Darbība kulturas laukā 187. lpp. 4. Mācības spēki 193. lpp. 5. Fakultates biblioteka un palīginstituti 217. lpp. 6. Zinātniskās biedrības 224. lpp. 7. Studenti un viņu sekmes 229. lpp. 8. Studentu biedrības 238. lpp.

Pielikumi: 1. 1924. gada mācības plāni un studiju noteikumi 247. lpp. 2. 1931. gada mācības plāni 255. lpp. 3. Mācības plāns, spēkā ar 1938. g. rudeni 263. lpp. 4. Noteikumi par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību 271. lpp. 5. Filoloģijas un filozofijas fakultates doktora grada piešķiršanas kārtība 276. lpp. 6. Ārzemju zinātnieku lekcijas 279. lpp. 7. Mācības spēku lasītie kursi 282. lpp. 8. Zinātniski komandējumi un lekcijas ārzemēs 294. lpp.

III **Inženierzinātņu fakultate 1919.—1939.**, prof. *M. Vegners* 301

1. *Fakultates nodibināšana un izveidošanās* 303
1. Fakultates sākumi 303. lpp. 2. Fakultates struktura un mācības plāni 304. lpp. 3. Fakultates mācības spēki un viņu štati 309. lpp. 4. Studiju noteikumi 318. lpp.

2. *Mācības spēki un viņu darbība* 324

3. *Bibliotēka un palīginstituti* 348
1. Biblioteka 348. lpp. 2. Inženierkonstrukciju pētīšanas instituts

349. lpp. 3. Geodezijas instituts 353. lpp. 4. Purvu pētīšanas instituts 353. lpp. 5. Atsevišķi mācības līdzekļu kabineti 354. lpp.

4. *Fakultates zinātniskā biedrība* 354

5. *Studenti* 355

6. *Atskats un novērtējums* 359

IV Ķīmijas fakultate 1919.—1939., prof. *A. Ķešāns* **361**

1. *Vēsturisks atskats* 363

1. Priekšdarbi un fakultates nodibināšana 363. lpp. 2. Pirmā piecgade 365. lpp. 3. Otrā piecgade 372. lpp. 4. Pēdējie desmit gadi 375. lpp. 5. Ķīmijas fakultates iestādes 383. lpp. 6. Atskats un novērtējums 388. lpp.

2. *Statistiski dati* 389

Pielikumi. 1. Latvijas Augstskolas ķīmijas fakultates organizēšanas projekts 416. lpp. 2. Pirmais ķīmijas fakultates mācības plāns (1919./20. m. g.) 418. lpp. 3. Ķīmijas fakultates farmacijas nodaļas mācības plāns 1919./20. m. g. 419. lpp. 4. Pirmais LU ķīmijas fakultates štata projekts 421. lpp. 5. Ķīmijas fakultates štatu projekts 1924. g. 421. lpp. 6. Programma „A" 422. lpp. 7. Programma „B" 423. lpp. 8. Programma „D" 425. lpp. 9. Ķīmijas fakultates specialie noteikumi par studiju gaitu 427. lpp.

V Lauksaimniecības fakultate 1919.—1939., prof. *A. Lepiks* **431**

1. Fakultates nodibināšanās 433. lpp. 2. Mācības personals 435. lpp. 3. Mācības plāni un katedras; programmu pārkārtojumi 442. lpp. 4. Mācības spēku darbs 446. lpp. 5. Studiju gaitas 451. lpp. 6. Fakultates administracija 452. lpp. 7. Fakultates bibliotēka 453. lpp. 8. Promocijas 454. lpp. 9. Habilitacijas 455. lpp. 10. Stipendijas un pabalsti 457. lpp. 11. Fakultates palīgiestādes 458. lpp. 12. Studenti un viņu sekmes 464. lpp. 13. Studentu biedrības 470. lpp.

VI Matematikas un dabaszinātņu fakultate 1919.—1939., prof. *N. Malta* **473**

I *Fakultates nodibināšanās un tālākā izveidošanās* 475

1. Fakultates priekšvēsture, sākumi un pakāpeniskā izveidošanās 475. lpp. 2. Mācības gaita un programmas 480. lpp.

II *Mācības spēki un viņu pedagoģiskā un zinātniskā darbība* 496

1. Mācības spēki un viņu akademiskais darbs 496. lpp. 2. Zinātnieku sagatavošana un pieaugums 519. lpp. 3. Mācības spēku zinātniskā darbība 523. lpp. 4. Sakari ar ārzemēm 525. lpp.

III *Fakultates instituti* 527

A Matematikas zinātņu nodaļas instituti 528. lpp. B Dabas zinātņu nodaļas instituti 532. lpp.

IV *Zinātniskās biedrības* 539

V *Studenti* 541

1. Studentu skaits pa gadiem 541. lpp. 2. Studentu godalgotie sacensības darbi 542. lpp. 3. Fakultates studentu biedrības 544. lpp.

VII **Mechanikas fakultate 1919.—1939.,** vec. doc. *N. Reinfelds* **547**

1. Fakultates nodibināšana un izveidošanās 549. lpp. 2. Mācības spēki un viņu pedagoģiskā un zinātniskā darbība 553. lpp. 3. Fakultates bibliotēka un palīginstituti 569. lpp. 4. Studenti 570. lpp. 5. Mechanikas fakultates studentu biedrība 571. lpp.

VIII **Medicinas fakultate 1919.—1939.,** prof. *R. Krimbergs* un prof. *J. Primanis* **579**

1. *Fakultates nodibināšana un izveidošanās* 581
   1. Fakultates sākumi 581. lpp. 2. Pirmo triju kursu organizēšana 584. lpp. 3. Sarežģījumi telpu iegūšanā 595. lpp. 4. Papildu studijas un pārbaudījumi eksterniem 598. lpp. 5. Klīniku un institutu izveidošana un vecāko kursu organizēšana 601. lpp. 6. Fakultates klīnikas II pilsētas slimnīcā un citās telpās 609. lpp. 7. Jaunākās pārmaiņas mācības personālā 614. lpp. 8. Medicinas goda doktori 615. lpp.
2. *Fakultates štati, vadība un mācības spēki* 616
   1. Mācības spēku statistika 616. lpp. 2. Fakultates štati 626. lpp. 3. Fakultates vadība 632. lpp.
3. *Mācības spēku zinātniskā darbība* 633
   1. Institutu, klīniku un katedru darbība 633. lpp. 2. Godalgotie mācības spēku darbi 646. lpp.
4. *Jaunu zinātnieku sagatavošana* 647
   1. Habilitacijas jeb privatdocenturas 647. lpp. 2. Medicinas doktora grada iegūšana 649. lpp.
5. *Fakultates bibliotēka* 656
6. *Studenti* 657
   1 Studentu uzņemšana un studentu skaits 657. lpp. 2. Studentu apmācības plāns un gaita 660. lpp. 3. Akadēmiskie gala eksameni 666. lpp. 4. Studentu godalgotie darbi 669. lpp. 5. Studentu biedrība 670. lpp.

Medicinas fakultates Zobārstniecības nodaļa no 1920./21. līdz 1938./39. m. g., prof. *K. Barons* 671

1. Zobārstniecības nodaļas (institūta) izveidošanās un darbības veidi 671. lpp. 2. Zobārstniecības studenti un praktikanti 686. lpp. 3. Zobārstniecības institūta darba statistika 691. lpp. 4. Zobārstniecības institūta saimniecība 691. lpp.

Pielikumi: 1. Studiju gaitas noteikumi un pārbaudījumu kārtība 1937./38. māc. gadā 693. lpp. 2. Pašreizējā apmācības iekārta 695. lpp.

IX **Veterinārmedicinas fakultate 1919.—1939.,** doc. *P. Ozoliņš* **699**

1. Fakultatēs nodibināšanās un izveidošanās 701. lpp. 2. Programmas un mācības plāni 705. lpp. 3. Mācības spēki un viņu darbība 712. lpp. 4. Fakultates bibliotēka 719. lpp. 5. Studenti un viņu darbi 719. lpp. 6. Atskats un novērtējums 721. lpp.

Pielikumi: 1. Studiju kārtība LU veterinarmedicinas fakultatē 723. lpp. 2. Veterinarmedicinas doktora grada piešķiršanas kārtība Latvijas Universitates veterinarmedicinas fakultatē 728. lpp.

X **Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate 1919—1939,** prof. *K. Dišlers* un doc. *Ed. Dunsdorfs* **731**

1. Tautsaimniecības nodaļas organizēšana un izveidošana 733. lpp. 2. Tiesību zinātņu nodaļas organizēšana un izveidošana 747. lpp. 3. Studiju gaita un pārbaudijumu kārtība 751. lpp. 4. Mācības spēki un viņu darbi 759. lpp. 5. Fakultates biblioteka un palīginstituti 775. lpp. 6. Fakultates zinātniskās biedrības 778. lpp. 7. Studenti un absolventi 779. lpp. 8. Fakultates studentu biedrības 793. lpp. 9. Atskats un novērtējums 805. lpp.

XI **Teoloģijas fakultate 1919—1939,** prof. *L. Adamovičs* **807**

1. *Fakultates nodibināšana un izveidošanās* 809

1. Fakultates priekšvēsture 809. lpp. 2. Fakultates izveidošanās pirmajos desmit gados 815. lpp. 3. Mācības plāni un studiju gaitas noteikumi 823. lpp. 4. Otrs gaddesmits fakultates vēsturē 828. lpp. 5. Fakultates amatpersonas 834. lpp.

2. *Mācības spēki un viņu darbs* 837

1. Mācības spēku izvēle 837. lpp. 2. Augšana zinātnē 841. lpp. 3. Jaunu mācības spēku sagatavošana 844. lpp. 4. Habilitacijas 845. lpp. 5. Promocijas 846. lpp. 6. Mācības spēku statistika 848. lpp. 7. Sakari ar starptautisko zinātnieku saimi 859. lpp. 8. Mācības spēku amati ārpus fakultates 864. lpp.

3. *Studenti un viņu akademiskais darbs* 865

1. Studentu paaudzes 865. lpp. 2. Studentu statistika 866. lpp. 3. Studentu sekmes 870. lpp. 4. Fakultates studentu biedrības 876. lpp.

4. *Fakultates biblioteka un kolekcijas* 882

1. Teoloģijas fakultates biblioteka 882. lpp. 2. Fakultates zinātniskās kolekcijas 885. lpp.

5. *Pareizticīgās teoloģijas nodaļa* 885

1. Nodibināšanās 885. lpp. 2. Jauni mācības spēki 887. lpp. 3. Pagaidu mācības plāni 888. lpp. 4. Studenti 890. lpp.

6. *Reliģijas zinātņu biedrība* 890

7. *Atskats* 892

Pielikumi: 1. Teoloģijas fakultates studiju gaita un pārbaudijumu kārtība 894. lpp. 2. Teoloģijas doktora grada piešķiršanas kārtība 899. lpp.

XII **Romas katoļu teoloģijas fakultate 1938—1939,** prof. *P. Strods* **903**

1. Fakultates nodibināšana 905. lpp. 2. Mācības spēki 909. lpp. 3. Darbības uzsākšana 913. lpp. 4. Mācības plāns 916. lpp. 5. Vispārīgas ziņas 920. lpp.

II. DAĻA. MĀCĪBAS SPĒKU BIOGRAFIJAS UN BIBLIOGRAFIJA.

I. Architekturas fakultate 5
II. Filoloģijas un filozofijas fakultate 29
III. Inženierzinātņu fakultate 115
IV. Ķīmijas fakultate 161
V Lauksaimniecības fakultate 221
VI. Matematikas un dabaszinātņu fakultate 297
VII. Mechanikas fakultate 351
VIII. Medicinas fakultate 397
IX. Veterinarmedicinas fakultate 503
X. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate 519
XI. Teoloģijas fakultate 587
XII. Romas katoļu teoloģijas fakultate 617

Pielikumi:

Saīsinājumi 635
Personu rādītājs 640
Satura rādītājs 648

Ievadam.

Grāmata iedalīta divās daļās.

Pirmā daļa satur vēsturisku un statistisku pārskatu par Latvijas Universitati tās organiskajā kopībā un par atsevišķajām Universitates fakultatēm. Fakultatu padomes ievēlējušas no sava vidus personas savu pārskatu sastādīšanai, un tās, izmantojot kolegu un fakultates darbvedības atbalstu, veikušas diezgan grūto ziņu vākšanas un apstrādāšanas darbu. Fakultatu pārskatus ievada visas Universitates vēsture par visiem pagājušajiem divdesmit gadiem. Šai laika posmā ietelp arī pirmā desmitgade, par ko savā laikā sastādijuši vēsturiskus pārskatus prof. K. Kundziņš un prof. A. Tentelis grāmatai „Latvijas Universitate 1919.—1929." (sk. tās 1.—68. lpp.). Viņu sarakstītajos pārskatos atrodami dažu notikumu tēlojumi un dati, kas tagad jaunajā pārskatā nav minēti, bet toties atkal jaunais var operēt ar ilgāka laika datiem un cenšas izcelt Universitates dzīves un darbības dažādās nozares katru savā īpatnībā un raksturīgajā attīstības gājienā.

Kā pārskatu sākumā, tā arī satura rādītājā uzdoti rakstu atbildīgie autori. Visu pirmo daļu kārtojis un rediģējis L. Adamovičs.

Otrā daļa satur visu Universitates mācības spēku biografijas ar katra bibliografiju un ir tiešs turpinājums un papildinājums tām biografiskajām un bibliografiskajām ziņām, kas atrodamas augšā minētās grāmatas „Latvijas Universitate 1919.—1929." otrā un lielākajā daļā (69.—615. lpp.). Universitates otrajā desmitgadē nākuši klāt jauni mācības spēki un jauni notikumi veco mācības spēku dzīvē, kas bij jāatzīmē par jaunu; bet to, kas jau toreiz iespiests, redakcija vienojās atkārtot tikai galvenajos dzīves gaitas vilcienos, vajadzības gadijumā pieliekot klāt to, kas priekš 10 gadiem izlaists; bet turpināt bibliografijā jau toreiz sastādīto darbu rindu ar tālāku numeraciju. Lai lasītājs varētu viegli atrast tagad sniegto ziņu papildinājumus par laiku līdz 1929. g., tiklab biografijās, kā arī bibliografijā šifra LUX ar sekojošo lapaspušu apzīmējumu norāda uz vietu, kur šie papildinājumi atrodami grāmatā „Latvijas Universitate 1919.—1929.". Par jaunu klāt pienākušo mācības spēku biografijas un bibliografija ir pašas par sevi pilnīgas. Visiem mācības

spēkiem bij izdalītas īpašas schēmas ar norādijumiem, kādas ziņas vēlamas. Katrs ir pats sarakstijis savu biografiju un sastādijis tai pievienoto bibliografiju. Par mirušajiem un aizgājušajiem rakstijis kāds no kolegām. Bibliografijā un darbu rādītājos ieturēta šāda kārtība: a) grāmatas, b) zinātniski un techniski raksti žurnalos, periodiskajā presē un rakstu krājumos, c) recenzijas, d) techniski darbi un projekti, e) aizrādijumi uz pārējiem darbiem. Grāmatām uzrādīts tituls, izdošanas vieta (ja tā ir ārpus Rīgas), gads un lpp. skaits, bet pārējiem rakstiem — tituls, krājuma resp. žurnala u. t. l. nosaukums, sējums, gads, paginacija. Krājumu un žurnalu nosaukumi saīsināti, piem.: LUR XVIII, 1928, 100—150 nozīmē: Latv. Univ. Raksti, XVIII sēj. 1928. g. no 100. līdz 150. lpp.; LUR inž. II, 4, 1938 = Latv. Univ. Raksti inženierzin. fak. serija II sēj. Nr. 4, 1938. g.; IMM 1938 II = Izglītības ministrijas mēnešraksts 1938. g. II pusgads u. t. l. Saīsinājumu resp. šifru un to atrisinājumu saraksts pievienots grāmatas otrās daļas pielikumā 635. ss. lpp.

Lielais autoru daudzums ir radijis individuali dažādus darbus. Vienas fakultates pārskats aprobežojies ar īsām ziņām, tabulām un schēmām, otrs sniedz plašāku literaru tēlojumu, trešs apvieno vienu veidu ar otru. Redaktors šai daļā bij g. k. kārtotājs, līdzinātājs, gludinātājs. Arī biografiju sastādīšanas veids bijis dažāds. Otrās daļas redaktors K. Straubergs kārtoja tās un pakļāva iepriekš noteiktajai schēmai.

Grāmatas ievada daļā lasītājs atradīs arī norādijumus uz redzamāko literaturu par Latvijas Universitati, kas pa daļai bijusi pamats šai grāmatai, pa daļai papildina to.

Latvijas Universitates Padomes uzdevumā

L. Adamovičs. J. Auškāps. K. Straubergs.

1939. g. 28. septembrī

Literatura.

1. *P. Dāle.* Vēsturisks pārskats par Latvijas Augstskolas nodibināšanu un darbību pirmā (1919./20.) māc. gadā (1921.).

2. *K. Balodis.* L'Université de Lettonie et l'histoire de sa fondation (LUR II, I—XI, 1922).

3. L'Université de Latvie à la fin de l'année 1922 (LUR V, 233—236).

4. Latvijas Universitates satversme. Constitution de l'Université de Latvie (Lettonie). LUR VIII, 3—32, 1923.

5. Fête annuelle de l'Université de Latvie (Lettonie) (turp. 415—426).

6. *Latvijas Universitates* piecgadu darbības pārskats 1919.—1924. (1925.).

7. *Valtr. V(īgants).* Latvijas Universitates 5 gadu svētki (IMM 1924, II, 398—403).

8. *Latvijas Universitates* darbības pārskati par 1924.—1926., par 1925./1926. u. t. t. līdz 1930./1931. 1928./29. m. g. pārskatam pievienotas ziņas par Zviedrijas karaļa Gustava V sumināJuma aktu Universitatē un Universitates desmit gadu pastāvēšanas svinībām.

9. *A. Spekke.* Pārskats par Latvijas Universitates darbību Latvijas valsts pastāvēšanas pirmajā gadu desmitā (IMM 1928, II, 392—397).

10. *Latvijas Universitate* 1919.—1929. (K. Kundziņa un A. Tenteļa raksti un mācības spēku biografijas ar bibliografiju), 1929, 616 lpp.

11. *Latvijas Universitate illustracijās,* L. Ausēja redakcijā, 1929, 112. lpp. in folio.

12. *J. V.* Latvijas Universitates 10 gadu jubilejas svinības š. g. 28. septembrī (IMM 1929, II, 314—321).

13. *(L. A.).* Latvijas Universitate valsts trešajā piecgadē (IMM 1933, II, 385—391).

14. *J. V.* Latvijas Universitates 15 gadu svētki (IMM 1934, II, 370—382).

15. *L. Adamovičs.* Latvijas Universitates izveidošanās (IMM 1938, II, 506—543).

16. *V. Salnītis.* Latvijas Universitate (Latvijas Kulturas Statistika 1918.—1937. g., 61.—78. lpp.), 1938.

IESKAŅAS

VADOŅA NOVĒLĒJUMS.

Ministru prezidents K. ULMANIS apsveic valdības vārdā Latvijas Augstskolu svinīgajā atklāšanas aktā 1919. g. 28. septembrī:

„Ļoti godātie svētku dalībnieki, šo v i s a u g s t ā k o L a t v i j a s s v ē t k u d a ļ ī b n i ļ e k i! Tikai tā tauta un valsts aug, kas savus idealus tur augsti. Mums šie ideali jātur augstāk par visu. Šai ziņā latviešu tautai ir gājis grūti, bet tagad tā varēs remdēt slāpes pēc idealiem zinātnes dzidrajos avotos. Latviešu sabiedrībai no dažādām pusēm pārmet materialismu. Līdzšinējās skolas un augstskolas idealisma ziņā deva maz, jo tās bija svešas, vilka nost no mūsu zemes. Latvijas Augstskola mācīs audzināt dēlus un meitas tā, lai tie ar paceltu galvu atzītos, ka viņi ir Latvijas dēli un meitas.

Apsveicinu valdības vārdā Latvijas Augstskolu viņas goda dienā un apsolu, ka valdība centīsies ar visiem spēkiem gādāt par nepieciešamiem līdzekļiem un par to, lai šie līdzekļi būtu piemēroti augstskolas patiesām vajadzībām.

Lai aug, plaukst un zied Latvijas Augstskola!"

LATVIEŠU SKOLOTĀJU DELEGATU KONGRESA REZOLUCIJA.

(Tērbatā, 1917. g. 13. jūnijā.)

Nr. 21. Par latviešu augstskolu.

I. Ievērojot, 1) ka līdz ar latv. skolotāju seminaru un vidusskolu nodibināšanu rodas vajadzība pēc akademiski izglītotiem seminaru un vidusskolu skolotājiem, kas spēj pasniegt priekšmetus latviešu valodā;

2) ka sakarā ar Latvijas pašvaldības nodibināšanos rodas vajadzība pēc zinātniski izglītotiem darbiniekiem administracijā un tautsaimniecībā;

3) ka līdz ar jauna tipa pamatskolu atvēršanu Latvijā tautskolotājiem nepieciešami būs vajadzīga augstāka pedagoģiska izglītība;

4) ka latv. draudžu reliģisko vajadzību apmierināšanai vajadzīgi teologi un ka šīs vajadzības apmierināšana, ievērojot Tērbatas Universitates teol. fakultates pārdzīvojamo krizi, citā ceļā uz priekšu grūti domājama —

Latviešu Skolotāju Kongress atzīst par nepieciešamu L a t v i e š u A u g s t s k o l a s d i b i n ā š a n u.

II. Skolotāju kongress atrod par nepieciešami vajadzīgu tūliņ izvēlēt sevišķu komiteju, kuras steidzamākie uzdevumi būtu:

a) reģistrēt un apvienot latv. akademiskos darbiniekus;

b) sagādāt stipendijas jaunu zinātnisku spēku sagatavošanai uz akademisku darbību, stājoties sakarā ar pašvaldības iestādēm;

c) sīkāk izstrādāt augstskolas projektu.

III. Skolotāju kongresa augstskolas sekcija griežas pie atklātības ar lūgumu kā svētumu taupīt un sargāt zinātnes piemineklus, bez kuriem nav domājama latviešu vēstures zinātniska pētīšana un, tā kā izrakumus zināmā vietā var izdarīt tikai vienreiz un priekš tam vajadzīgas nopietnas specialas zināšanas, stingri raudzīties uz to, lai ar kapeņu un pilskalnu izrakšanu nenodarbotos dažādi diletanti, kuriem šo specialo zināšanu trūkst.

IV. Lai nodrošinātu latv. zinātnes un augstākās izglītības attīstību, skolotāju kongress nolemj, ka nepieciešami vajadzīgs: 1) spert soļus latviešu publiskas bibliotekas dibināšanai; 2) rūpēties par to, ka visi priekškara, kara un bēgļu laikmeta dokumenti tiktu sakopoti Latvijas centralā archivā un muzejā kā svarīgi vēsturiski materiali; 3) rūpēties par latviešu vēstures avotu sakopošanu un latviskošanu un latviešu rakstnieku darbu akademisku izdošanu.

P i e z Ī m e: Rezolucijas priekšlikumu izstrādāja kongresa Augstskolas sekcija, kuras locekļi bij profesori J. Osis, E. Felsbergs, J. Lautenbachs, E. Paukulis, docents K. Kundziņš, P. Dāle, Saldavs u. c.

LATVIEŠU IZGLĪTĪBAS BIEDRĪBAS AUGSTSKOLU SEKCIJAS IESNIEGUMS IZGLĪTĪBAS MINISTRAM 1919. G. 14. JŪLIJĀ.

Latvijas Izglītības Ministra kungam.

Latviešu Izglītības Biedrības Augstskolu Sekcijas sēdē 11. jūlijā š. g. izteikto domu modificēšanai un pēdējās vācu okupacijas varas izbeigtās Latvijas Augstskolas skolotāju grupas iesniegto un Sekcijas sēdē principā pieņemto priekšlikumu caurskatīšanai ievēlētā Komisija, sastāvoša no docentiem Dr. med. Sniķera un Kundziņa, agronoma Lejiņa, inženiera Nomaļa, veterinarārsta bakteriologa Kirchenšteina, nāk Latvijas Augstskolas atjaunošanas un tālākas izbūves lietā pie šādiem slēdzieniem, kurus nodod Jums, Ministra kungs, vistuvākai ievērībai.

1) Augstskola valstī ir tas pamats, uz kā balstas visa materialā un garīgā labklājība, kādēļ pie Latvijas Augstskolas nodibināšanas un iekārtošanas darbiem jāķeras bez kavēšanās, izmantojot visu to, kas šinī lietā ir jau veikts. It īpaša vērība piegriežama tai augstākai mācības iestādei Rīgā, kura zem dažādiem nosaukumiem pastāv līdz pēdējam brīdim, t. i. bijušam Rīgas Politechnikas Institutam.

2) Latvijā pagaidām dibināma tikai viena apvienota nacionala Augstskola ar technisko, humanitaro, dabaszinātņu un medicinas fakultatēm, jo šāds kontakts dažādo fakultatu studentu redzes aploka paplašināšanai var nākt tikai par labu. Īpaša vērība piegriežama lauksaimniecības un pedagoģijas fakultatēm. Arī visiem tautskolotājiem jābauda augstskolas izglītība, lai paceltu tik ļoti pēdējā laikā Latvijā atpakaļ palikušo tautas izglītības lietu.

3) Specialie zinātniskie instituti pagaidām saistami ar Augstskolas fakultatēm, bet jāņem vērā, ka daži no šiem institutiem vēlāk varēs sekmīgāki darboties, būdami patstāvīgi.

4) Latvijas Augstskolai jābūt pilnā vārda nozīmē augstskolai, kas pieejama katram, kas ir jau pietiekoši vidusskolā sagatavots, lai sekmīgi uzņemtu Augstskolas disciplinas un nepietiekošas priekšizglītības dēļ lai nekavētu laiku un velti netērētu valsts līdzekļus. Kamēr nokārtosies Latvijā galīgi vidusskolu lieta, jāiet pretim tiem, kuri pa kara laiku turpinājuši savu izglītību dažādu valdību un valstu skolās vai arī ārpus tām un nav ieguvuši attiecīgas skolu apliecības. Lai minētām personām atvērtu Augstskolas durvis, pie pašas Augstskolas mācības gada sākumā jānotur uzņemšanas pārbaudijumi. Vēl jādod pārejas laikmetā iespēja iekļūt Augstskolā un noapaļot savas specialās zināšanas tām personām, kuras ir par vecām, lai sēstos uz vidusskolas sola.

5) Augstskolā studenti atsvabinami no katrām maksāšanām un pabalstami pa viņu studiju laiku ar mācības līdzekļiem un uzturu. Ja sākumā nebūtu iespējams to ievest, tad katrā ziņā lekciju naudas noliekamas viszemākās, un galvenā vērība piegriežama, lai varētu studēt katrs, kas to vēlas, ir studijām sagatavots un rāda sekmes.

6) Teoretiskām studijām nevajadzētu vilkties ilgāki par 4—5 gadiem, pēc kam absolventiem izdod pagaidu apliecības, kuras iemainamas pret

diplomiem tikai pēc zināma attiecīga praktiska darba minimuma, apm. 1—2 gadiem ilga. Praktiskais darbs organizējams ar Augstskolas palīdzību, un par viņā pavadīto laiku students stāda diploma iegūšanai Augstskolai priekšā darbu pārskatu. Vispāri Augstskolai jābūt visciešāki saistītai ar visu dzīvo dzīvi valstī.

7) Augstskolu dibinot jāņem par paraugu vislabākās Augstskolas pasaulē, īpašu vērību piegriežot mazo, mums tuvu stāvošo valstu augstskolām, kā Dānijas, Skandinavijas un Somijas.

8) Latvijas Augstskolai jābūt valsts iestādei, un nekādam privatu grupu uzņēmumam še nav vietas.

Lai spertu pirmos praktiskos soļus augšā izteikto principu sasniegšanai, tad ir nepieciešams, ka Valdība tūliņ:

1) likvidē tagadējo, bijušā Rīgas Politechnikas Instituta pēcteci un

2) bez kavēšanās ķeras pie jaundibināmās Latvijas Augstskolas organizēšanas darbiem.

Kas attiecas uz pirmo punktu, tad jāievēro sekojošais. Lai mācības spēku izvēles ziņā iegūtu brīvas rokas, tad no amata atlaižams viss Augstskolas tagadējais mācības personals kā tāds, uzaicinot nepieciešamos spēkus no jauna. Augstskolas īpašumi tūliņ ņemami Latvijas Izglītības Ministrijas pārziņā, atstājot dažādo augstskolas mantu juridisko tiesību nokārtošanu uz vēlāku laiku. Īpaša vērība piegriežama tam apstāklim, ka pašreiz augstskola atrodas ļoti bēdīgos apstākļos mācības līdzekļu ziņā, kādēļ nekavējoties sperami pie pirmās izdevības visi soļi, lai atdabūtu atpakaļ vērtīgo bibliotēku, ķīmisko laboratoriju un fizisko kabinetu iekārtu, kas vairāku miljonu rubļu vērtībā savā laikā kara apstākļu dēļ tika izvesta 60 vagonos uz Krievijas iekšieni — Maskavu un Ņižņij-Novgorodu. Dažādi vērtīgi sīkumi, kā platīns, radijs u. c. atrodoties glabāšanā arī Vācijā.

Pie Augstskolas organizēšanas darba Valdībai jāaicina talkā visi spējīgākie latviešu zinātniskie un organizatoriskie spēki, kā šepat Latvijā, tā arī ārpus tās.

Pirmo balstu šinī ziņā Izglītības Ministrijai varētu dot tie latviešu zinātnieki un augstskolu darbinieki, kuriem ir jau Latvijas Augstskolas organizēšanas lietā zināmi nopelni un piedzīvojumi. Minētās zinātnieku aprindas varētu sīki nospraust Latvijas Augstskolas iekārtas principus un izvēlēt no sava vidus komisiju, kura izstrādātu galīgi Augstskolas iekārtas plānu un celtu to priekšā Ministrijai apstiprināšanai. Dažādas biedrības, sabiedrības grupas, kā arī atsevišķas personas vajadzētu uzaicināt izteikt presē vai ar rakstu savas domas par Augstskolas iekārtu un fakultatu sadalījumu. Šīs domas varētu dot vienu otru lietderīgu aizrādījumu minētai komisijai. Pirmos lektorus un asistentus, kas uzaicināmi pie darba Augstskolā, stādītu Ministrijai priekšā arī šī komisija. Paredzams, ka sākumā mēs ar latviešu mācību spēkiem vien neiztiksim, un būs jāuzaicina par profesoriem arī personas-nelatvieši no agrākās Rīgas Augstskolas personala, kas šo atsevišķo profesoru zinātnisko nopelnu un spēju dēļ būtu tikai ieteicams. Ierobežoties būs vajadzīgs tikai no tiem Rīgas Augstskolas mācības spēkiem, kuri separatisma politiku stādījuši augstāk par zinātni jeb arī kuru zinātnisko vērtību pārspēj viņu līdzkonkurenti. Tā tad blakus oficialai lat-

viešu mācības valodai priekšmetus pasniegtu arī citās valodās. It īpaši būtu vēlams tuvāks kontakts ar citu zemju zinātņu darbiniekiem, uzaicinot viņus kauču uz semestri nolasīt Latvijas Augstskolā kādu specialu kursu vai organizēt zinamu zinātnisku darbu. Tāda pat Latvijas Augstskolas profesoru un studentu viesošanās citu zemju augstskolās būtu ieteicama.

Kad būs veikti pirmie Latvijas Augstskolas radīšanas priekšdarbi un uzaicināti pirmie mācības spēki, tad tālākā Augstskolas izbūve un attīstība veiksies pašas no sevis tradicionalās augstskolu autonomijas veidā."

Rīgā, 14. jūlijā 1919. g.

Komisijas vārdā: Privat-docents (par.) Dr. med. Sniķeris.
(par.) Inženieris P. Nomals.

Piezīme: Augstskolu Sekcija bij ievēlējusi iesnieguma sastādīšanai īpašu komisiju ar šādiem locekļiem: bijušo Tērbatas Universitates docentu *K. Kundziņu*, bijušo Tērbatas Universitates privatdocentu P. Sniķeri un bijušajiem Padomju Latvijas Augstskolas mācības spēkiem — Paulu Lejiņu, Pēteri Nomali un Augustu Kirchenšteinu.

LATVIJAS AUGSTSKOLAS PAGAIDU PROREKTORA DOCENTA EIŽENA LAUBES SVINĪGAIS SOLIJUMS ATKLĀŠANAS AKTĀ 1919. G. 28. SEPTEMBRĪ:

„Augsti godājamā svētku sapulce! Uzklausijušies izglītības ministra kunga runu, ar kuru ministra kungs nodeva Latvijas Augstskolu — Universitas Latviensis rektora un mācības koleģijas rīcībā, es kā Latvijas Augstskolas pagaidu prorektors rektora un mācības koleģijas vārdā izsaku Valdībai sirsnīgāko pateicību par mums dāvāto uzticību tālāk vadīt Latvijas Augstskolu un augsti godājamas sapulces priekšā svinīgi apsolos:

Augsti turēt Latvijas Augstskolas godu un labo slavu, vadīt Latvijas Augstskolu stingri zinātniskā garā un visiem spēkiem pūlēties, lai tā varētu ierindoties kā cienīgi daiļš zieds pārējo augstskolu kuplajā slavenajā virknē.

Ar zinātnes palīdzību veicināt Latvijas īpatnējās kulturas uzplaukšanu un valsts labklājības nodibināšanos, aicināt šinī svarīgā uzdevumā pēc iespējas līdzdarboties visus valstiski domājošos Latvijas dēlus un meitas, lielā daļa no kuriem, kara apstākļu spiesti, šimbrīžam vēl izkaisīti pa plašo pasauli, kā arī pieaicinot citu valstu zinātniskos darbiniekus; censties strādāt saskaņā ar plašākām sabiedrības prasībām un vajadzībām, uz ko labākās cerības dod līdzšinējā ražīgā kopdarbība ar daudzajām izglītības un arodnieciskām biedrībām; dzīvot priekš saviem audzēkņiem kā saviem jaunākiem draugiem, sniedzot pēdējiem visu to, kas spēs tiem nākt par svētību un laimi.

Ievērojot, ka Latvijas Augstskola gan organizēta tik tālu, lai uzsāktu savu atbildības pilno darbu, bet sarežģīto starptautisko apstākļu dēļ stāv tālu no galīgas noorganizēšanas, uzskata arī uz priekšdienām kopdarbību ar līdzšinējo Latvijas Augstskolas Organizacijas Komisiju, kā nākamās autonomās Augstskolas Padomes vietnieci, par labāko ķīlu ražīgai Augstskolas attīstībai tuvākā nākotnē.

Apvienojot savās daudzajās fakultatēs tiklab technisko, kā humanitaro zinību nozares, Latvijas Augstskola varēs dot studējošai jaunatnei iespējami vispusīgu gara un prāta attīstību, sagatavojot to zinātniskiem un praktiskiem darbiem Latvijas valsts un tēvijas plašajā darba laukā, kā arī dodot tai iespēju savukārt kuplināt zinātņu vainagus.

Kaut arī apvienotā Latvijas Augstskola uzsāk savu darbību mācības līdzekļiem trūcīgos apstākļos, tomēr paliek stipra cerība, ka Latvijas tauta un viņas valdība, kuras līdz šim jau tik daudz darijušas vispārīgi savas Augstskolas labā, neliegs savu labvēlību uz priekšu. Mācības koleģija no savas puses apsolas pielikt visus savus spēkus, lai lielos robus padarītu pēc iespējas mazāk jūtamus.

Ienaidnieki vēl no visām pusēm apdraud mūsu jauno valsti, bet par to stāv nomodā mūsu tēvijas sargi. Pateicoties mūsu kareivju pašaizliedzībai, ir iespējams šodien atvērt Augstskolas durvis. Viņu rindās ievērojamu vietu ieņem mūsu nesavtīgā studejošā jaunatne. Mūžīga piemiņa lai ir tiem Augstskolas dēliem, kuri līdzās citiem varonīgiem tēvijas aizstāvjiem jau nolikuši savu galvu par karsti mīļoto Latviju un nevarēs vairs atgriezties savā sirds lolojumā — Latvijas Augstskolā. Nedalīta atziņa tiem, kuri vēl šobrīd pašaizliedzīgi cīnas par Latviju un līdz ar to par Latvijas Augstskolas gaišāko nākotni.

Uzsākdama savu jauno gaitu, Universitas Latviensis sūta sveicienus visām savām vecākām māsām, ar kurām tā grib stāties ciešā kopdarbībā pie zinātnes celšanas un kuras cilvēcei devušas tik daudz dārgu gara mantu. Latvijas Augstskola apsolas visiem spēkiem censties strādāt, lai spētu cienīgi sekot viņu svētības pilnam darbam."

DULCE ET DECORUM EST
PRO PATRIA MORI

UZ EŽIŅAS GALVU LIKU
SARGĀT SAVU TĒVUZEMI

PAR LATVIJU KRITUŠIE STUDENTI

EMILS AUSMANIS * JĀNIS BRENŠMIDTS * ALEKSANDRS BROŽE * ELIAZARS FREIDBERGS * ALFONSS GRAUDIŅŠ RŪDOLFS GRINBERGS * NIKOLAJS GRUNDMANIS ANDREJS KAMPARS * OLĢERTS KIRŠENTĀLS * JĀNIS MIGLAVS * PĒTERIS MĀLĪTIS * ALEKSANDRS OZOLS ANSIS PELCS * KĀRLIS RITTERS * GUSTAVS SKALDE ELZA ŽIGLEVIC * OSKARS OZOLIŅŠ * PAULIS KAKTIŅŠ

Piemiņas plāksne Latvijas Universitates mazajā aulā.

Izgatavota pēc A. Birzenieka meta.
Atklāta un iesvētīta 1922. g. 31. maijā.

LATVIJAS UNIVERSITATES HIMNA.

(*E. Virzas* teksts, *J. Vītola* muzika.)

Līdzīga saulei Tu atnes mums dienu,
Gudrību vērīgiem gariem Tu sniedz.
Celdamās augstāku pati arvienu,
Tautai Tu augstāku pacelties liec.

Latvijas slava un Latvijas glītums,
Mākslām un zinībām patvērums tur.
Svešs lai, kā ozoliem mūžīgiem, vītums
Visiem, kas mūžīgu uguni kur.

Universitates desmit gadu darbības atceres dienai 1929. g. 28. septembrim Edvards Virza sacerēja tekstu Latvijas Universitates himnai, kas profesora J. Vītola ražotajās skaņu vārsmās atskan tagad visos svinīgajos brīžos Universitates dzīvē.

A

LATVIJAS UNIVERSITATE
1919—1939

Latvijas Universitate 1919.—1939.

Profesors *L. Adamovičs.*

1. Latvijas Universitates izveidošanās.

1. Latviešu augstskolas ideja. Vēstures atskats uz Latvijas Universitates pirmajiem divdesmit gadiem nevar savā pagātnes vērojumā apstāties pie 1919. g. 28. septembra, Latvijas Augstskolas oficialās atklāšanas akta, bet ved mūs vēl tālākā pagātnē. Dažādos priekšdarbos, kas tieši sagatavoja šīs pirmās latviešu akademiskās mācības iestādes tapšanu 1919. g. vasarā un pa daļai arī agrāk, var jau noteikti saskatīt Latvijas Augstskolas — Universitas Litterarum Latviensis ideju, un šī ideja par sevi ir vēl vecāka. Tā ietelp latviešu tautisko centienu nākotnes izredzēs, ko lolo jau lielie tautas atmodas darbinieki. Tā ir viena prasība latviešu tautas apzinīgās intelektuālās pilnveidošanas programmā, un Kronvalda Atis savā 1871. g. publicētajā rakstā Nationale Bestrebungen, runādams par „to zināšanas un varēšanas tiesu, kas var iegūt pilnu nozīmi tikai nacionalās augstākās skolās" („dasjenige Gebiet des Wissens und Könnens, das nur in den nationalen höhern Schulen zur vollen Geltung kommen kann"), atzīst par pavisam pašu par sevi saprotamu lietu, ka „izglītoti latvieši tiecas un cīnas par augstākām nacionalām skolām" (27. s. lpp.). Nacionalo skolu uzdevums taču ir visas tautas „intelektuala, tikumiska un materiala pacelšana". Un „noderīgo nacionalo izglītības iestāžu" tīklā Kronvalds ierindo nevien nacionalas vidusskolas, bet arī nacionalu augstskolu. Kas par to, ka pagaidām, kamēr latviešiem pašiem „bij atņemta gādība par pašu tautas izglītības interesēm" („der Lette selbst durch diese Zeit hindurch der Sorge um die Bildungsinteressen des eigenen Volkes enthoben war", 23. lpp.), viņiem vēl nav nevienas vidusskolas, nerunājot jau par augstskolu? Latviešu tautas vitalās intereses prasija pēc augstākām nacionalām skolām, un latviešu inteliģence nevien izteica šo prasību, bet arī tiecās visiem spēkiem to izpildīt.

Pagaidām laikam gan nebij vēl nekādu konkretu projektu, nebij jau arī iespējas tieši kaut ko panākt. Noteicējas krievu valdības un augstākās vāciskās pašvaldības iestādes nebij nemaz runājamas augstāku latviešu skolu jautājumā. Latviešu skolotāju semināru sākumi Vidzemē un Kurzemē liecina, ka šīs varas noteikti vairijās pavērt latviešu t a u t a i augstākas izglītības iespējas. Tikai atsevišķos, pavisam īpatos gadijumos, kā, piem., ar Kr. Valdemāra ierosināto jūrskolu dibināšanu, varēja kaut ko realu sasniegt. Vispār privatā ierosme bij toreiz ļoti ierobežota. Taču ir radies tos laikos idejiski svarīgs pasākums: 1869. g. 16./4. maijā Rīgas Latviešu Biedrības runas vīri nolēma dibināt zinātnības komisiju, kas „izpildītu latviešu tautā patstāvīgas rakstniecības, valodas un vēstures pētītāju biedrības robu un pienākumus". Šī komisija, vēlākā Zinību Komisija ar savām 3 nodaļām: valodas un vēstures, dabaszinātņu un mākslas ir idejiski uzskatama par šūniņu, no kuras izaugusi latviskā Latvijas Universitate.

Dzejnieks Auseklis uzrunāja 1872. g. Latvijas Augstskolu kā sapņu tēlu:

> Tu spoža debess zvaigzne, laidies zemē latvju lejā,
> Par sevi negudro, bet gudro acis griez.

Bet nebij pagājuši trīsdesmit gadu, kad sāka rasties pirmās latviešu pašu dibinātās un tautisko centienu garā vadītās vidusskolas. Un piektais gadudesmits vēl nebij piepildijies, kad Latvijas Augstskola sāka pulcināt ap sevi tautas „gudros" kas varēja un varētu būt par „spožas debess zvaigznes" svētniekiem un viņas gaismas nesējiem.

K. Kundziņš, aprakstīdams Latvijas Universitates pirmos piecus gadus, ir jau veltijis plašāku vērību arī Latvijas Universitates attālākajai priekšvēsturei: nevien latviešu augstskolas idejas dzimšanai, bet arī nepieciešamajiem priekšdarbiem tās iedzīvināšanai — izglītības centienu kāpināšanai, izglītotu vīru rindu pieaugšanai, latviešiem akademiskos amatos cittautiešu augstskolās (sk. Latvijas Universitate 1919.—1929., 9. ss. lpp.). Tālākajā sakarā izceļas īpaši divi momenti: 1) tāpat kā daudzu cītu latviešu ilgu piepildijums, arī latviešu augstskola varēja rasties tikai pēc Latvijas valsts nodibināšanās un nostiprināšanās, un 2) priekš divdesmit gadiem nodibinātā Latvijas Universitate varēja pilnveidoties tikai latviskās

Latvijas laikmetā, kas sākās ar 1934. g. 15. maiju, tapdama par augstāko latviešu zinātniskās kulturas iestādi.

1918. g. 18. novembris un 1934. g. 15. maijs izvirzija latviešu tautu vēstures ceļa jūtīs — uz ceļu, kas ved pretim augstākajiem vēstures uzdevumiem un sasniegumiem. Tie bija lieli notikumi tautas dzīvē, bet daudz bija tādu ļaužu, kas tais brīžos neticībā un neziņā stāvēja vēl sāņus. Tāpat tas bija arī ar Latvijas Universitates sākumiem. Bet šķietami neiedomājamam un neiespējamam bija lemts piepildīties. Kad Latvijas Pagaidu Valdības izglītības ministrs K. Kasparsons teica Latvijas Augstskolas atklāšanas runu bijušā Rīgas Politechnikas Instituta svētku zālē, viņš sāka ar tautas dziesmas vārdiem, par laikiem, kad

akmens stāvēs uz ūdeņa,
spalva grims dibenā.

Patiesi, tādi laiki bij pienākuši, kad varēja beidzot iedzīvināt latviešu augstskolas ideju. Un pagājušos divdesmit gados Latvijas Universitate ir tapusi par īstenības faktoru, bez kura nemaz vairs nevaram iedomāties ne latviešus, ne Latviju.

2. Latvijas Universitates priekšvēsture. Pirmā publiskā deklaracija par apvienotas Latviešu Augstskolas vajadzību Rīgā un tās iekārtu ir Tērbatas latviešu skolotāju kongresa 1917. g. 13. jūnija rezolucija „par latviešu augstskolu". Šā kongresa radītā Augstskolas Komiteja bij arī viena no topošās Latvijas Universitates idejiskajām saknēm. Otra bij Rīgā, 1917. g. beigās pie Latviešu Izglītības Biedrības nodibinātā Augstskolas sekcija.

Latvijas Pagaidu Valdība, atgriežoties Rīgā 1919. g. 6. jūlijā, atrada priekšā bijušo Rīgas Politechnikas Institutu, kas varas maiņas laikos bij darbojies te ar Baltische Technische Hochschule, te ar Padomju Latvijas Augstskolas izkārtni, katrreiz ar citādu mācības spēku izvēli. Šīs mācības iestādes direktoru prof. P. Valdenu un Latvijas Augstskolas Komitejas sekretaru P. Dāli izglītības ministrs K. Kasparsons izraudzijās par saviem tuvākajiem līdzdarbiniekiem augstskolas organizēšanā, iecelot pirmo par Augstskolas un zinātņu departamenta vadītāju un otru par Augstskolu lietu nodaļas vadītāju (1919. g. augustā). 2. augustā nodibināja arī bijušā Politechnikas Instituta pārņemšanas komisiju un bijušā Politechnikas Instituta reorganizacijas komisiju. P. Valdena vadībā notika pirmās reorganizacijas komisijas sēdes, bet, viņam drīzumā aiz-

braucot uz Vāciju, Augstskolas un zinātņu departaments tika likvidēts un P. Dāle tapa par Izglītības Ministrijas pārstāvi Augstskolas lietās. Latviešu Izglītības Biedrības Augstskolas sekcijas locekļi, kas kopā ar dažiem jau akademiskā darbā iesvētītiem latviešu zinātniekiem bij veikuši dažus priekšdarbus fakultatu organizēšanai, tika pieaicināti reorganizacijas komisijas darbā līdz ar ieinteresēto resoru un akademisko arodu pārstāvjiem.

Augstskolas dibināšanas gaitas pārvaldija atziņa, ka jāveido pilnīgi patstāvīga apvienota nacionala Latvijas augstskola. Atsevišķo fakultatu organizēšanai nodibināja īpašas triju locekļu subkomisijas ar vienu fakultates jeb Izglītības Ministrijas pārstāvi, vienu attiecīgās ieinteresētās ministrijas pārstāvi un vienu attiecīgās aroda organizacijas pārstāvi jeb Latviešu Izglītības Biedrības Augstskolas sekcijas deleģētu lietpratēju. Visu jautājumu atbildīgā kārtotāja, reorganizacijas komisija, ar Ministru Kabineta apstiprinātu izglītības ministra rīkojumu 1919. g. 1. septembrī tika pārvērsta un pārdēvēta par Latvijas Augstskolas Organizacijas Komisiju un *P. Dāles* vadībā darbojās līdz pat augstskolas satversmes apstiprināšanai. Organizacijas Komisijas sastāvā iegāja visas toreiz darbojošās 8 fakultatu subkomisijas, paredzot vietu arī ievēlamajam rektoram un prorektoram un Izglītības Ministrijas pārstāvim. Pēdējais bij Organizacijas Komisijas priekšsēža biedrs. Rektora vietu pagaidām atstāja vakantu, par pagaidu prorektoru ievēlēja E. Laubi un par viņa biedru K. Kundziņu. Jaunievēlētie fakultatu pagaidu dekani bij to oficialie pārstāvji tā pašu fakultates subkomisijā, kā visiem kopējā Organizacijas Komisijā.

Augstskolas saimniecības kārtošanai sastādija īpašu saimniecības komisiju ar 5 locekļiem, kuras priekšnieks bij M. Prīmanis.

Septembra sākumā stājās pie pirmo mācības spēku vēlēšanas. Blakus no ārpuses uzaicinātiem latviešu un ārzemju zinātniekiem arī liela daļa Organizacijas Komisijas locekļu izvirzijās mācības spēku rindās.

Ievēlēja vispirms dekanus, un pēc dažām dienām arī pirmos fakultatu mācības spēkus, t. s. fakultatu kodolus. Valdībai apstiprinot viņus amatā, radās septembra pirmajā pusē architekturas fakultates kodols ar pagaidu dekanu E. Laubi, lauksaimniecības fakultates kodols ar pagaidu dekanu J. Bergu, inženieru fakultates kodols ar pagaidu dekanu E. Jakobiju, ķīmijas fakultates kodols ar pagaidu dekanu V. Fišeru, ekonomiski juridiskās fakultates kodols

ar pagaidu dekanu A. Lēberu, mechaniskās fakultates kodols ar pagaidu dekanu P. Denferu, mediciniskās fakultates kodols ar pagaidu dekanu E. Zariņu, valodnieciski filozofiskās fakultates kodols ar pagaidu dekanu K. Kundziņu un, beidzot, 16. sept. arī devītais, fizikas-matematiskās fakultates kodols ar pagaidu dekanu E. Lejnieku. Šo fakultatu subkomisijas ar to izbeidza savu darbību, bet to abi locekļi, kas bij resoru un sabiedrisko grupu pārstāvji, palika līdz ar fakultatu pagaidu dekaniem Organizacijas Komisijas (vēlāk Padomes) locekļi līdz tās darbības beigām. Teoloģijas un veterinarmedicinas fakultates sākumi palika vēl subkomisiju stāvoklī. Veterinarmedicinas fakultates pirmais kurss bij pagaidām apvienots ar attiecīgo medicinas fakultates kursu. Teoloģijas fakultates atvēršanai radās vēl dažādi formali kavēkļi. Bet arī šīs subkomisijas ietilpināja tagad Organizacijas Komisijā, kas tā tad reprezentēja pavisam 11 fakultates. Komisijā uzaicināja piedalīties arī 2 studentu pārstāvjus (bez balsstiesībām).

3. No Latvijas Augstskolas līdz Latvijas Universitatei (1919.—23.). 1919. gada 28. septembrī notika Latvijas Augstskolas atklāšanas akts Augstskolas aulā, tad Nacionalajā operā, ar izglītības ministra K. Kasparsona atklāšanas un apsveikšanas runu, prorektora E. Laubes svinīgo solijumu un runu, K. Baloža akademisko runu par „Mūžīgā miera ideju" un ļoti daudziem apsveikumiem (daudziem arī no ārzemju augstskolām), kā arī ar muzikas priekšnesumiem.

29. septembrī 9 fakultatēs ar apm. 110 mācības spēkiem un 940 studentiem sākās augstskolas darbs, ko gan visā drīzumā izjauca Bermonta uzbrukums, ierosinādams mācības spēkus nodot sevi valdības rīcībā un studentus stāties karavīru rindās. Tas lika gan pārtraukt uz kādu laiku mācības (no 8. okt. līdz 22. nov.), tā ka pirmā semestra beigas nācās nolikt uz 1920. g. 29. febr. un pārējos mēnešos līdz pat 22. jūnijam veikt otru semestri. Bet organizacijas darbi varēja gandrīz nepārtraukti turpināties.

1920. g. 13. janvarī izglītības ministrs publicēja rīkojumu par teoloģijas fakultates atvēršanu, 14. janv. Organizacijas Komisija ievēlēja pirmos mācības spēkus, un fakultate ar pagaidu dekanu V. Maldoni priekšgalā uzsāka darbu 4. februarī. Janvarī apstiprināja arī mērniecības un kulturtechnikas nodaļas atvēršanu inženieru fakultatē. Veterinarmedicinas fakultates organizēšana tika uzticēta

1920. g. 28. janvarī ievēlētam pagaidu dekanam V. Brencēnam, kas tad pārņēma savā zināšanā līdz tam medicinas fakultatei pievienoto veterinarmedicinas studentu lietas; atsevišķu mācības darbu šī fakultate varēja uzsākt tikai ar nākošo 1920./21. mācības gadu.

1919. g. 26. novembrī Organizacijas Komisija ievēlēja īpašu Augstskolas satversmes komisiju un pati pārvērtās par Organizacijas Padomi — ar priekšsēdi *P. Dāli*. Pastāvīgi auga mācības spēku rindas gan ar pašu tautas dēliem, gan ar īpaši aicinātiem sveštautiešiem un ārzemniekiem. Par pagaidu prorektoru atteikušās E. Laubes vietā ar 1919. g. oktobra sākumu ievēlēja *Paulu Lejiņu*, kas tad kopā ar savu biedru *K. Kundziņu* un saimniecības komisijas priekšnieku *M. Prīmani* bij Augstskolas pirmā mācības gada faktiskie vadītāji. K. Kundziņš bij arī satversmes komisijas priekšsēdis, bet tās locekļi P. Denfers, V. Maldonis, P. Nomalis, K. Puriņš un daži citi kooptēti mācības spēki.

Otrajā un trešajā darbības gadā Organizacijas Padome, skatījusi cauri izstrādāto satversmes projektu trijos lasijumos, iesniedza to 1922. g. sākumā caur Izglītības Ministriju valdībai. 1922. g. vasarā Saeimas starpsesiju laikā Ministru Kabinets piešķīra Latvijas Universitates satversmei pagaidu likuma spēku, un ar 1922./23. mācības gadu topošā Latvijas Augstskola pārvērtās par jaunajai satversmei atbilstošu Latvijas Universitati.

Saeimas komisijās caurskatīto un dažos jautājumos papildināto likuma projektu beidzot pieņēma Saeimas pilnsapulce 1923. g. 23. martā, un ar to Universitates organizacijas stadija bij beigusies. Latvijas Universitate ar savām 11 fakultatēm bij formali atzīta par augstāko autonomo zinātnes un izglītības iestādi valstī. Fakultatu nosaukumi bij šādi: architekturas, inženierzinātņu, mechanikas, ķīmijas, lauksaimniecības, medicinas, veterinarmedicinas, matematikas un dabaszinātņu, tautsaimniecības un tiesību zinātņu, filoloģijas un filozofijas un teoloģijas. Pie inženierzinātņu fakultates bij nodibināta vēl īpaša kulturtechnikas nodaļa, pie ķīmijas fakultates farmacijas nodaļa, pie lauksaimniecības fakultates mežkopības nodaļa, pie medicinas fakultates zobārstniecības nodaļa. Matematikas un dabaszinātņu fakultate bij sadalīta divās atsevišķās nodaļās: matematikas un dabaszinātņu. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē bij divas nodaļas: tautsaimniecības un tiesību zinātņu, katra pat ar savu vadītāju.

Latvijas Universitates satversmes pirmie panti formulē tās uzdevumus un raksturu: „1. Universitate ir augstākā zinātnes un izglītības iestāde valstī. Viņas uzdevumos ietilpst: veicināt zinātnisko pētīšanu un zinātnes izplatīšanu tautā un gatavot Latvijas vajadzībām darbiniekus ar augstāko izglītību. 3. Mācības valoda ir latviešu. Mācības pasniegt citās valodās var tikai atsevišķos gadijumos ar Universitates Padomes sevišķu atļauju. 4. Universitate ir autonoma iestāde, kas uz savas satversmes pamata patstāvīgi veido savu dzīvi un veic savus uzdevumus."

Visā satversmes sagatavošanas un izlemšanas darbā jaunās augstskolas pārstāvjus vadija v i e n o t a s latviešu zinātnes un akademiskās mācības iestādes ideja. Universitates humanitarajām fakultatēm nostādija blakus politechnikas nodaļas. Ko agrāk deva latviešu jaunatnei Tērbatas Universitate ar turienes Veterinarmedicinas Institutu un Rīgas Politechnikas Instituts, to tagad bij jāuzņemas Latvijas Universitatei vienai pašai. Pašā Universitates saimē atskanēja tikai reti iebildumi pret šādu kopību, un Saeimā augstskolas vienības domai nebij pretinieku.

Fakultatu sakārtojums satversmes tekstā simboliski attēlo šo kopību. Techniskās fakultates novietotas sākumā, medicinas un veterinarmedicinas fakultates rada pāreju uz humanitarajām fakultatēm beigās, un rindu noslēdz teoloģijas jeb dievvārdu zinātnes fakultate. Tikai pēc desmit gadiem Universitate pārgāja uz fakultatu sarindošanu alfabeta kārtībā.

Universitates augstākais pārvaldes organs ir U n i v e r s i t a t e s P a d o m e, apvienodama un vadīdama visu zinātniski pedagoģisko un saimnieciski administrativo darbību. Padomes locekļi ir visu fakultatu dekani un delegati, pa vienam ik uz pilna vai nepilna desmita pilntiesīgu fakultates locekļu. Bez tam vēl ārštata mācības spēki, privatdocenti un lektori ievēlē vienu delegatu un asistenti, prozektori un instruktori divus. Satversme paredz arī 3 studentu pārstāvjus Universitates Padomē „ar balsstiesībām visās lietās, izņemot vēlēšanas un zinātnisko gradu piešķiršanu". Padome ievēlē rektoru un divus prorektorus — studentu lietās un saimniecības lietās, — kas ar to top arī par tās locekļiem, rektors turklāt vēl par sēžu vadītāju. Otrs augstākais pārvaldes organs ir D e k a n u P a d o m e, kas apvieno un saskaņo visu fakultatu darbību, sagatavo materialus Universitates Padomes lēmumiem un pati izlemj

studentu uzņemšanu un izslēgšanu, disciplinarus sodus, uz mācības gaitu attiecošos jautājumus u. c.

Zinātniskā un pedagoģiskā darbā fakultatēm ir liela patstāvība, kas izpaužas Fakultates Padomes lēmumos. Rektoram un Universitates Padomei piekrīt tikai uzraudzības un apstiprināšanas tiesības. Arī Saimniecības Padome, kuras 3 locekļi saimniecības lietu prorektora vadībā vada Universitates saimniecību un pārzina tās īpašumus, ir padota Universitates Padomei, un rektors ar prorektoru studentu lietās piedalas tur pēc sava ieskata ar balsstiesībām, bet dekani ar balsstiesībām savas fakultates lietās. Visa Universitates darbvedība apvienota Universitates Sekretariatā, bet Saimniecības Padomei ir vēl sava īpaša kanceleja. Universitates Padome ievēlē arī īpašu Revizijas Komisiju ar 3 locekļiem.

Visas Universitates amata personas ievēlē uz vienu gadu, pie kam Saeimas izdotā satversme ierobežoja pārvēlēšanas tiesības ar otro gadu. Praksē otrs amata gads ir tapis par kārtēju parašu.

Mācības personala izvēlē satversmes noteikumi prasa augstāko zinātnisko gradu profesoriem, bet, ievērojot Universitates organizēšanas grūtības, paredz blakus profesoriem arī docentus ar pirmo zinātnisko gradu, kam var vēl dot prasību atvieglinājumus Universitates tapšanas laikā. Pirmais zinātniskais grads ir kandidata grads, techniskajām fakultatēm to īpašie aroda nosaukumi: architekts, būvinženieris un kulturinženieris, inženieris mechaniķis, inženieris technologs, inženieris elektrotechniķis un inženieris kuģu būvētājs, inženieris ķīmiķis, agronoms, inženieris mežkopis, ārsts un ārsts zobu slimībās (vēlāk zobārsts), veterinārārsts. Otrs zinātniskais grads (doktora grads) nebij paredzēts vienīgi zobārstniecībā. Zemākās amata pakāpes — lektori un asistenti. Akademiskās darbības vārti — privatdocenturas. Zinātniski pedagoģiskā papildu personalā ieskaitija subasistentus, instruktorus u. c. Pie Universitates var darboties ar īpašiem noteikumiem zinātniskas biedrības. Jaunu zinātnieku sagatavošanai izraugas absolventus, ko atstāj pie Universitates un vajadzības gadijumā atbalsta arī ar stipendijām.

Satversmes noteikumi par studentiem rada arī augstāko studentu pašvaldības organu — Studentu Padomi ar 40 locekļiem, kuras darbības noteikumus apstiprina Universitates Padome. Studentiem dotas arī tiesības organizēt pie Universitates biedrības

un pulciņus saimnieciskās pašpalīdzības, kā arī zinātniski kulturalas pašdarbības nolūkos. Studentu organizaciju lietas sagatavo Universitates Padomes lemšanai īpaša tās izvēlēta statutu komisija, kuras priekšsēdis ir prorektors studentu lietās un locekļi — viens Universitates Padomes ievēlēts mācības spēks un viens Studentu Padomes pārstāvis. Arī daži citi studentu dzīves jautājumi tiek kārtoti komisijās, kur līdz ar mācības spēkiem piedalas arī Studentu Padomes pārstāvji, kā: stipendiju komisijā, fakultatu komisijās atsvabināšanai no mācības maksas, ārstnieciskās palīdzības komisijā, stipendiju fonda pārvaldē u. t. t. Pie Universitates nodibināta mācības spēku goda tiesa un studentu (disciplinara) tiesa, pēdējā ar studentu pārstāvju piedalīšanos.

4. Latvijas Universitates tālākā izveidošanās. Latvijas Universitates satversmē ir izdarīti sīki grozijumi tikai pēc 1934. g. 15. maija. 1935. un 1936. g. tika grozīti noteikumi par rektora un prorektoru amata pilnvaru pagarināšanu ne tikai uz otru, bet arī trešo un ceturto gadu. Ministru kabineta 1938. g. 12. apriļa sēdē pieņemts svarīgākais grozijums, kas deva Universitatei divpadsmito — Romas katoļu teoloģijas — fakultati.

Universitates pārvaldes organi, apspriežot Rīgas katoļu archidiecezes kūrijas 1928. g. iesniegumu valdībai par Romas katoļu teoloģijas akademijas nodibināšanu, nāca klajā ar priekšlikumu nodibināt projektētās akademijas vietā Romas katoļu teoloģijas fakultati Latvijas Universitatē. Sarunas starp Universitates un Kūrijas pārstāvjiem viceministra D. Jaudzema vadībā beidzās ar jaunās fakultates statutu projekta sastādīšanu, kas dabūja valdības sankciju un stājās spēkā ar starpsesiju laikā Ministru Kabineta 1931. g. 29. sept. pieņemtu attiecīgu grozijumu LU satversmē un fakultates statutu apstiprinājumu LU Padomē 1931. g. 7. okt. un ratifikaciju ar LU rektora un Rīgas archibīskapa parakstiem 1931. g. 27. okt. Pamatojoties uz to, Universitates Padome savā 4. nov. sēdē ievēlēja jau arī jaunajai fakultatei 8 mācības spēkus, bet Saeima, noraidīdama 1931. g. 14. novembrī LU satversmes papildinājumu par Romas katoļu teoloģijas fakultati, likvidēja visu pasākumu. 1935. g. rudenī īpaša valdības delegacija Romā izstrādāja kopā ar Sv. Krēsla pārstāvjiem jaunus, principos tikai nedaudz pārgrozītus, fakultates statutus, kas dažos punktos pēc Universitates priekšlikumiem, abām pusēm vienojoties, vēl tika pārrediģēti. Statutu parafēšana 1938. g.

14. janv., ārlietu ministra V. Muntera Romā 1938. g. 25. janvarī noslēgtais attiecīgais konkordata papildinājums, attiecīgās kongregacijas un pāvesta Pija XI dekrets 27. janvarī par fakultates nodibināšanu, augšā minētais Ministru Kabineta pieņemtais papildinājums LU satversmē par Romas katoļu teoloģijas fakultati, statutu ratifikacija ar LU rektora un Rīgas metropolita archibīskapa parakstiem 10. maijā un nākošajā dienā bīskapa mag. Jāzepa Rancāna nozīmēšana par fakultates dekanu — bij tālākie etapi Romas katoļu teoloģijas fakultates priekšvēsturē. 1. jūnijā Universitates Padome ievēlēja šai fakultatei 12 mācības spēkus, un 15. sept. fakultate ar dievkalpojumu fakultates baznīcā un svinīgu aktu fakultates telpās atklāja savu darbību.

Ministru kabineta uzdevums 1935. g. budžeta pielikumā — noskaidrot jautājumu par tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates sadalīšanu atsevišķā tautsaimniecības fakultatē un tiesību zinātņu fakultatē — lika fakultatei, Dekanu un Universitates Padomei apskatīt un iztirzāt fakultates sadalīšanas iespēju un priekšrocības. Lēmums Dekanu Padomes 1936. g. 9. marta sēdē ar visām pret vienu balsi bij šāds: „Ievērojot un apsverot tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates argumentus par un pret tās dalīšanu divās atsevišķās fakultatēs: tautsaimniecības un tiesību zinātņu, Dekanu Padome atzīst, ka sadalīšana ir iespējama un būtu lietderīga, bet saistīta ar zinamām personalām un finansialām grūtībām." Šo pašu lēmumu pieņēma arī LU Padome savā 11. marta sēdē.

Valsts un Ministru Prezidenta *K. Ulmaņa* ierosinājums, lai lauksaimniecības fakultate izveidotos par īpašu lauksaimniecības akademiju, 1935. g. ievadija viena pilntiesīga locekļa šķiršanos no vienotās augstskolas. Latvijas Universitatei nācās no savas puses piedalīties jaunās Latvijas Lauksaimniecības Akademijas satversmes izstrādāšanā. Lauksaimniecības fakultates sagatavotais projekts tika rūpīgi apspriests un pārrediģēts īpašā komisijā un Dekanu Padomē, un tās pieņemto satversmes projektu beidzot apstiprināja LU Padome 1937. g. 1. decembrī, tā rādot savai jaunajai akademiskajai māsai ceļu, kas pārbaudīts un atrasts par labu Universitates praksē un saskaņots ar 15. maija idejām. Ministru Kabinets 1938. g. 20. decembra sēdē pieņēma Jelgavas Lauksaimniecības Akademijas satversmi līdz ar „pārejas noteikumiem LU lauksaimniecības fakultates pārveidošanai par Jelgavas Lauksaimniecības Akademiju". Ar 1939. g. 1. jūliju lauksaimniecības

fakultate ar savu mežkopības nodaļu ir atdalīta no Latvijas Universitates un pārveidota par patstāvīgu valsts augstskolu ar divām fakultatēm: lauksaimniecības un mežsaimniecības. Akademijas vajadzībām uzceltas un izremontētas telpas Viestura piemiņas pilī Jelgavā, kur viņa arī uzsākusi savu darbību. Atdalīšanās nav bijusi bez grūtībām, jo ar to sašķelta vienība organismā, kas 20 gadus bij darbojies vienkopus un tiecies uz arvien ciešāku saistīšanos, saskaņošanos un kopdarbību. Tagad tiklab dažām Latvijas Universitates fakultatēm, kā arī Lauksaimniecības Akademijai vajadzīgs viens otrs jauns mācības spēks priekšmetiem, ko līdz šim lasija kopā visai Universitatei, un Universitatei trūks fakultates, kas reprezentē tik svarīgu nozari valsts kulturas dzīvē kā lauksaimniecība un mežsaimniecība. Taču svarīgi valsts kulturas politikas nodomi liek pārvarēt šķiršanās sāpju smeldzi — apziņā un cerībā, ka Latvijas Universitates jaunā meita, Jelgavas Lauksaimniecības Akademija, ies par sevi tos pašus akademiskās izglītības un zinātniskās pētniecības ceļus, kas iestaigāti līdzšinējās kopgaitās un ko prasa latviešu tautas un valsts garīgā un materialā labklājība.

Radikalāku studiju plāna p ā r k ā r t o š a n u ir izdarijusi Universitates pastāvēšanas laikā filoloģijas un filozofijas fakultate, ķīmijas fakultate un teoloģijas fakultate.

Filoloģijas un filozofijas fakultatei bij sākumā 7 nodaļas: baltu filoloģijas, klasiskās filoloģijas, ģermāņu filoloģijas, romāņu filoloģijas, vēstures, filozofijas un pedagoģijas: pedagoģijas nodaļa sākumā bij ar 2 gadu kursu (pamatskolu skolotājiem), bet vēlāk pielīdzināta visām pārējām akademisko studiju nodaļām. Ar 1937. g. fakultate samazināja nodaļu skaitu, apvienojot ģermāņu un romāņu filoloģiju vienā nodaļā un filozofiju un pedagoģiju vienā nodaļā un dodot visām 5 nodaļām pirmajā māc. gadā vienādu programmu.

Ķīmijas fakultate ieveda 1924. g. 4 novirzienus: technoloģijas, teoretiskās fizikalās ķīmijas, teoretiskās bioloģiskās ķīmijas un farmacijas. 1926. g. atmeta teoretiskās bioloģiskās ķīmijas novirzienu, kam bij maz klausītāju, un 1939. g. nolēma pakāpeniski izbeigt arī teoretiskās fizikalās ķīmijas novirzienu, kam 15 gados bijuši tikai 17 absolventi.

Teoloģijas fakultate ieveda ar 1932. g. obligatu praktisko teoloģiju, kas līdz tam bij tikai fakultativs priekšmets, un nodibināja praktiskas teoloģijas katedru (sk. teoloģijas fakultates vēsturi). Ar 1937./38. mācības gadu fakultate, sekojot valdības norādijumiem,

nodibināja pareizticīgās teoloģijas nodaļu, kuras studenti vienu daļu priekšmetu absolvē kopā ar citiem fakultates studentiem, bet citus klausas un absolvē pie savas konfesijas mācības spēkiem.

Arī citas fakultates, sekodamas vispārīgam zinātnes un akademiskā darba progresam un laikmeta prasībām, kā arī pašu darbā iegūtiem piedzīvojumiem, ir izdarijušas dažādus mācības plānu un programmu pārkārtojumus. Kādu laiku studiju programmas prasības šādā kārtā augtin auga: jauni viedokļi un jauna viela nāca klāt, veco baidijās atmest, gribēja vispār studentu zināšanas paplašināt un padziļināt. Sekas bij dažās fakultatēs diezgan lielā mērā jūtama studiju pārslodzēšana. 1938./39. mācības gadā Universitates vadība, valdības ierosināta un atbalstīta, prasija apzinīgu līdzšinējās darbības un tās rezultatu pārbaudīšanu un uz iegūto atziņu pamata metodisku programmu koncentraciju un lietderīgāku studiju iekārtošanu. Visjūtamākas bij pārgrozības architekturas, inženierzinātņu, mechanikas un medicinas fakultatē. Tuvākas ziņas par pašreizējām programmām, mācības plāniem un studiju gaitu sniedz atsevišķo fakultatu vēsturiskie pārskati šīs grāmatas turpmākajā daļā. To nozīmi taustami rāda jau jaunie studiju garuma noteikumi. Architekturas fakultate noteikusi tagad minimalo mācības ilgumu 6 gadu vietā 5 gadus, inženierzinātņu fakultate 6 resp. $5^1/_2$ gadu vietā 5 resp. 4 gadus, mechanikas fakultate $5^1/_2$ gadu vietā 5 gadus, medicinas fakultatē galīgi stabilizēti 6 gadi, kam bij tendence pieaugt, un zobārstniecības nodaļā 6 gadu vietā noteikti 5 gadi.

Ar 1938./39. mācības gadu visiem vīriešu kārtas studentiem ievesta militarā apmācība, radot īpašu militarās apmācības lektoru kadru galvenā lektora vadībā. Visiem pirmā kursa studentiem ievesta obligata vingrošana un sporta nodarbība.

Svarīgs jaunievedums ir arī 1939. g. vasarā pirmo reizi ievestā prasība, lai studenti piedalītos praktiskos darbos. Universitates Padome, apspriežot attiecīgu Studentu Padomes prezidija ierosinājumu, savā 1939. g. 10. maija sēdē nolēma, ka visiem studentiem, izņemot tos, kas jau atrodas darbā jeb obligatā praksē, jāpavada šā gada vasaras brīvlaikā mazākais viens mēnesis, vislabāk jūlijs vai augusts, kādā praktiskā darbā; visvēlamākais ir darbs lauksaimniecībā. Arī studentes uzaicinātas pēc iespējas piedalīties vasaras brīvlaikā praktiskos darbos lauksaimniecībā.

Savā laikā LU Padome, reaģējot uz vēsturiskajiem 15. maija notikumiem, griezās ar svinīgu aicinājumu pie mūsu akademiskās inteliģences — iekļauties tautas vienības ideoloģijā un latviskās kulturas nostiprināšanas centienos: „iet talkā valsts celšanas darbam ne tikai ar apzinīgu un nevainojamu savu tiešo pienākumu pildīšanu, bet arī izkopjot un tālāk veidojot nacionali-valstiskos idealus, padziļinot sevī to izpratni, noskaidrojot šo idealu nozīmi jo plaši visā tautā, lai pēc iespējas neviens pilsonis valstī nepaliktu neziņā un neskaidrībā... Lai neaizmirstam, ka mazai tautai un valstij ikviens pilsonis ir vērtīga sastāvdaļa, kam sava vieta kopīgā darbā un kas nedrīkst iet zudumā." Pēdējie pasākumi Latvijas Universitates darbībā liecina, ka Universitates vadība ar pilnīgu noteiktību veido akademiskās jaunatnes dzīvi un darbu tai virzienā, pa kuru iet visa tauta, sekojot sava Vadoņa mājieniem.

5. Latvijas Universitates goda biedri un goda doktori. Goda biedrus ievēlē par viņu izcilajiem nopelniem zinātnē, mākslā vai technikā vispār, kā arī īpaši Latvijas kulturalās uzplaukšanas veicināšanā. Viņu ievēlēšana notiek vienreiz gadā, īsi priekš gada svētkiem 28. septembrī. Viņiem visiem izsniedz īpašus goda biedru diplomus.

Goda biedru saraksts rāda Universitates labvēļus dzimtenē un ārzemēs, līdz ar to apliecinot tuvākus sakarus, kas izveidojušies starp viņiem un Universitati.

1. *Krišjānis Barons,* saņēmis diplomu 1920. g., miris 1923. g.

2. Sers *Elfreds Dēviss* (Sir Alfred Davies), viens no Anglijas Izglītības ministrijas pirmajiem darbiniekiem un vairāku ievērojamu juridisku un pedagoģisku rakstu autors — adr.: London, S. W. I., Reform Club, Pall Mall. Diploms 1922. g.

3. *Emīls Dumergs* (Emile Doumergue), protestantiskās teoloģijas fakultates dekans Montobanā — adr.: Montauban, France. Diploms 1921. g.

4. *Ogists Forels* (August Forel), bij. psichiatrijas profesors un psichiatriskās klīnikas vadītājs Cīriches Universitatē. Diploms 1921. g. Miris 1931. g.

5. *Anrijs Ozē* (Henry Hauser), ievērojams franču vēsturnieks, profesors Sorbonnā — adr.: Sorbonne, Paris. Diploms 1922. g.

6. *Kārlis Kasparsons,* pirmais Latvijas izglītības ministrs, privatzinātnieks — adr.: Rīgā, Elīzabetes ielā 59. Diploms 1924. g.

7. *Heinrichs Kopels* (Heinrich Koppel), bijušais Tērbatas Universitates rektors -- adr.: Tartu, Université. Diploms 1927. g.

8. *Alberts Kviesis,* bijušais Latvijas valsts prezidents — adr.: Rīgā, Brīvības ielā 2. Diploms 1934. g.

9. *Luis Martēns* (Louis Martin), Parīzes Pastēra Instituta direktors — adr.: Paris, Institut Pasteur. Diploms 1938. g.

10. *Antuans Meijē* (Antoine Meillet), ievērojams franču valodnieks, bij. profesors Sorbonnā. Diploms 1922. g. Miris 1936. g.

11. *Josepi Mikkola,* emeritējies Helsinku Universitates slavu filoloģijas profesors un Somijas Zinātņu Akademijas prezidents — adr.: Helsinki, Meilahti 5. Diploms 1921. g.

12. *Džordžs Džilberts Marejs* (George Gilbert Murray), emeritējies Oksfordas Universitates profesors un Britu Akademijas loceklis — adr.: 82, Woodstock Road, Oxford. Diploms 1922. g.

13. *Jānis Rainis-Pliekšāns,* diploms 1920. g., miris 1929. g.

14. *Pjērs Rū* (Pierre Roux), Pastēra Instituta Parīzē bij. direktors. Diploms 1923. g. Miris 1933. g.

15. *Šarls Seņoboss* (Charles Seignobos), ievērojams vēsturnieks, darbojas Sorbonnā Parīzē — adr.: Sorbonne, France. Diploms 1921. g.

16. *Kārlis Ulmanis,* Latvijas Valsts un Ministru Prezidents. Diploms 1929. g.

17. *Čarlss Teodors Hegbergs Raits* (Charles Theodor Hagberg Wright), Londonas lielās grāmatu krātuves bibliotekars un vairāku zinātnisku rakstu autors — adr.: London Library, 14. St. James's Square, S. W. I., London. Diploms 1922. g.

18. *Gustavs Zemgals,* bijušais Latvijas valsts prezidents. Diploms 1929. g. Miris 1939. g.

19. *Jozefs Zubatijs* (Joseph Zubaty), Čechoslovakijas Zinātņu Akademijas bijušais prezidents. Diploms 1929. g. Miris 1931. g.

39 ārzemju zinātniekiem piešķirtais g o d a d o k t o r a grads arī liecina par personiskiem kulturaliem sakariem starp viņiem un attiecīgo LU fakultati. Atsevišķi nopelnu bagāti Latvijas zinātnieki un kulturas darbinieki arī ievēlēti par goda doktoriem. Šādu goda doktoru 11 fakultatēm (izņemot Romas katoļu teoloģijas) kopā 55 personas; viņu vārdus min atsevišķo fakultatu vēstures, no tiem 46 ir pašas Universitates mācības spēki (sk. 28. s. lpp.).

LU ārzemju goda doktori.

1. *Vladimirs Antoņevičs*	Varšavas Univers. rektors	Dr. hist. h. c.
2. *Elžens Bakmanis*	Upsalas Univ. profesors	Dr. med. h. c.
3. *Mikola Biržiška*	Kaunas Univ. profesors	Dr. philol. h. c.
4. *Frīdrichs Vilhelms Bisings*	Utrechtas Universit. ēģiptoloģijas profesors	Dr. hist. h. c.
5. *Hjalmars Brotherus*	Helsinku Technikas Augstskolas profesors	Dr. art. ing. h. c.
6. *Richards Ekbloms*	Upsalas Univ. profesors	Dr. philol. h. c.
7. *Vilems Gaigalaitis*	Kaunas Univ. profesors	Dr. theol. h. c.
8. *Mārtiņš Griblers (Grübler)*	Drēzdenes Techn. Augstsk. profesors, mir. 1935. g.	Dr. art. ing. h. c.
9. *Gustavs V*	Zviedrijas karalis	Dr. hist. h. c.
10. *Voldemārs Gutmans*	Tērbatas Univ. profes., mir. 1933. g.	Dr. med. vet. h. c.
11. *Hugo Hammars*	Direktors Gōteborgā	Dr. art. ing. h. c.
12. *Gustavs Teodors Jākobsons (Jakobsson)*	Stokholmas Armijas Muzeja direktors	Dr. hist. h. c.
13. *Johans Jablonskis*	Leišu filologs	Dr. philol. h. c.
14. *Aimo Kaarlo Kajanders (Cajander)*	Helsinku Univers. profesors	Mežzinātņu goda doktors
15. *Johans Keps (Köpp)*	Tērbatas Univ. profesors 1933. g.	Dr. theol. h. c.
16. *Emils Korsmo*	Norveģijas Lauksaimniecības Univ. profesors	Dr. agr. h. c.
17. *Hanss Krūss (Kruus)*	Tērbatas Univ. profesors	Dr. hist. h. c.
18. *Sigurds Kirmans (Curman)*	Zviedrijas valsts antikvars, profesors	Dr. hist. h. c.

Zinātn bibliotēka

Tabulas turpinājums.

19. *Jans Kvačala*	Bratislavas Teol. Akadem. profesors, mir. 1934. g.	Dr. theol. h. c.
20. *Svends Lomholts*	Finsena instituta vadītājs Kopenhagenā	Dr. med. h. c.
21. *Emeriks Lukiničs (Emeric Lukinich)*	Budapeštas Univ. profesors	Dr. hist. h. c.
22. *Torvalds Madsens*	Kopenhagenas seroloģijas instituta direktors	Dr. med. h. c.
23. *Tomašs G. Masariks (Masaryk)*	Čechoslovakijas valsts prezidents, mir. 1937. g.	Dr. iur. h. c.
24. *Johans Meijers (Meyer)*	Vīnes Univ. profesors	Dr. med. h. c.
25. *Kreve Mickevičus (Mickevičius)*	Kaunas Vītauta Dižā Univ. profesors	Dr. phil. h. c.
26. *Ellis Hovels Minss*	Kembridžas Univ. profesors	Dr. philol. h. c.
27. *Maksis Nīdermanis*	Neišateles Univ. profesors	Dr. philol. h. c.
28. *F. Olivjè-Martens (Olivier-Martin)*	Parīzes Univ. profesors	Dr. iur. h. c.
29. *Stefans Pieņkovskis*	Varšavas Univ. profesors	Dr. math. h. c.
30. *Hanss Pržibrams*	Vīnes Univ. profesors	Dr. rer. nat. h. c.
31. *Gastons Ramons*	Parīzes Pastēra Inst. vicedirektors	Dr. med. h. c.
32. *Mirko Rošs*	Cīriches Techn. Augstskolas profesors	Dr. art. ing. h. c.
33. *Džonijs Ruzvels (Johny Roosval)*	Stokholmas Univ. profesors	Dr. hist. h. c.
34. *Olafs Silds (Sild)*	Tērbatas Univ. profesors	Dr. theol. h. c.
35. *Sergejs Solncevs*	Krievu zinātņu akademijas loceklis	Dr. oec. h. c.
36. *Ernests V. Bāders (Baader)*	Berlīnes arodu slimību instituta direktors	Dr. med. h. c.
37. *Henriks Tronšons (Tronchon)*	Strāsburgas Univ. profesors	Dr. philol. h. c.
38. *Tadeušs Zeļinskis (Zielinski)*	Varšavas Univ. profesors	Dr. philol. h. c.
39. *Františeks Žilka . .*	Husa teol. fakult. profesors Prāgā	Dr. theol. h. c.

2. Valdības atbalsts.

Pagaidu valdības ministru prezidents *K. Ulmanis*, apsveikdams valdības vārdā topošo Latvijas Universitati atklāšanas dienā, deva solijumu, „ka valdība centīsies ar visiem spēkiem gādāt par nepieciešamiem līdzekļiem un par to, lai šie līdzekļi būtu piemēroti augstskolas patiesām vajadzībām". Šim solijumam Latvijas valdība ir palikusi uzticīga visu laiku. Arī tais gadijumos, kad Saeimas politisko partiju intrigas vērsās pret vienu otru tām nepatīkamu mācības spēku, Latvijas Universitate vienmēr ir dabūjusi nepieciešamos līdzekļus. Pat saimnieciskās krizes laikos, kaut arī nācās sašaurināties, Universitate tomēr varēja samērā ciešamos apstākļos turpināt savu darbu un attīstīties vēl tālāk. Saeimas budžeta komisijā socialdemokrati, starp citu, ir likuši priekšā slēgt teoloģijas un architekturas fakultati, bet vienmēr palikuši mazākumā.

1. Latvijas Universitates budžets un valdības pabalsti. Visos divdesmit mācības gados līdz 1939. g. 1. jūlijam Latvijas Universitate ieņēmusi pati ar lekciju naudām un citiem ienākumiem Ls 22.346.712,29, bet izdevusi Ls 57.442.786,91, tā tad valsts piemaksājusi Ls 35.096.074,62, t. i. vidusmērā Ls 1.754.803,74 gadā. Pati tauta tieši segusi to Universitates budžeta daļu, ko aizpilda studentu mācības naudas un citas iemaksas. Šo summu apmērus, samērus un sadalijumu pa atsevišķiem budžeta gadiem rāda nākošā lappusē novietotā tabula un 1. diagramma 100. lpp.

Valdības pabalstiem jāpieskaita vēl arī Kulturas Fonda devumi studentu stipendijām, kas visā pārskata laikā sasniedz Ls 820.680, un 1934./35. un 1935./36. mācības gadā Tautas labklājības ministrijas piešķirtās stipendijas no bezdarba apkarošanas fonda (pēc Ministru Kabineta 1934. g. 25. oktobrī izdotiem noteikumiem) — kopsummā Ls 195.000. Budžeta kārtībā stipendijas atļautas samērā mazos apmēros: 1 miljons Latvijas rubļu pašam sākumam 1921./22. māc. gadā un vēlāk galvenā kārtā tikai Latgales studentiem, par 9 māc. g. kopā Ls 53.220,—, un tad, sākot ar 1936./37. budž. gadu, Ls 81.000 katru b. g., pamatojoties uz nākošās lpp. 1. piezīmē minētā 1934. g. 15. maija likuma par pabalstiem un aizdevumiem augstskolu audzēkņiem. Šie pabalsti izbeidzās ar 1938. g. 31. decembri — ar Studiju Fonda nodibināšanu Latvijas Kreditbankā.

Latvijas Universitates Saimniecības Padomes valsts ieņēmumi un izdevumi laikā no 1919. g. 1. IX līdz 1939. g. 1. VII.

Budžeta gadi	Ieņēmumi			Izdevumi
	Lekciju nauda[1]	Dažādi	Kopā	
1919./20.	LRbļ. 314.920,—	LRbļ. 28.315,86	LRbļ. 343.235,86	LRbļ. 1.801.558,28
1920./21.	2.196.267,50	701.003,94	2.897.271,44	20.631.592,09
1921./22.	„ 16.010.737,50	„ 2.906.776,90	„ 18.917.514,40	„ 51.492.534,66
	LRbļ. 18.521.925,—	LRbļ. 3.636.096,70	LRbļ. 22.158.021,70	LRbļ. 73.925.685,03
	= Ls 370.438,50	= Ls 72.721,94	= Ls 443.160,44	= Ls 1.478.513,70
1922./23.	371.593,—	32.850,46	404.443,46	1.525.639,50
1923./24.	586.455,25	74.773,80	661.229,05	2.317.032,21
1924./25.	756.197,—	102.188,11	858.385,11	2.748.908,03
1925./26.	932.818,40	36.289,66	969.108,06	3.598.438,54
1926./27.	851.492,—	32.021,65	883.513,65	3.382.650,84
1927./28.	1.053.290,—	46.958,15	1.100.248,15	3.767.952,22
1928./29.	1.105.615,—	50.387,34	1.156.002,34	3.445.614,90
1929./30.	1.130.730,—	43.452,60	1.174.182,60	3.549.755,19
1930./31.	1.289.071,—	45.808,01	1.334.879,01	3.786.213,98
1931./32.	1.121.768,—	87.908,06	1.209.676,06	3.705.142,29
1932./33.	1.763.133,—	33,188,45	1.796.321,45	3.164.929,87
1933./34.	1.673.395,50	70.059,46	1.743.454,96	3.029.498,51
1934./35.	1.451.491,50	74.827,71	1.526.319,21	2.932.481,72
1935./36.	1.529.325,—	115.940,71	1.645.265,71	3.217.352,96
1936./37.	1.645.638,—	76.644,67	1.722.282,67	3.353.174,58
1937./38.	1.667.837,50	76.612,02	1.744.449,52	3.638.906,96
1938./39.	„ 1.813.510,19	132.657,99	1.946.168,18	4.018.609,80
1939./40.	1. VII 1939. 9.630.—[2]	„ 17.992,66	„ 27.622,66	„ 781.971,11
Kopā . .	Ls 21.123.428,84	Ls 1.223.283,45	Ls 22.346.712,29	Ls 57.442.786,91

[1] Lekciju naudas lielums semestrī: sākumā 150 rubļu, kas valutai krītot 1921. g. pārvērtās par 500 rubļiem un vēlāk pat par 2500 rubļiem; ar 1923. g. — Ls 50,—, ar 1924. g. rudeni — Ls 60,—, ar 1925. g. rudeni — Ls 70,—, ar 1932. g. rudeni — Ls 100,—, ar 1936./ 37. budž. g. — Ls 125,—. Brīvklausītāji maksāja sākumā Ls 7,— par lekcijas vai praktiska darba stundu semestrī, ar 1935./36. budž. gadu Ls 14,—. Daļa studentu nemaksā lekciju naudu, jo viņi tiek atsvabināti uz likuma vai trūcības pamata, agrāk 30% no visa studentu skaita, ar 1922./23. budž. gadu budžetā noteiktā apmērā, kas sākumā arī turējās apm. pie 30% no visa lekciju naudas ieņēmuma; vēlāk šīs lekciju naudas samaksai atļautās summas noslīdēja samērā arvien zemāk (ap 15% un vēl zemāk), bet 1934./35. budž. g. jau stājās spēkā Saeimas 1934. g. 15. maija sēdē pieņemtais likums par pabalstiem un aizdevumiem augstskolu audzēkņiem, kas atļāva tikai līdz 25% no budžeta dotām summām izsniegt kā neatmaksājamu pabalstu, bet pārējo pārvērta par aizdevumiem. Arī citu ieņēmumu vienības cenas nav visu laiku bijušas vienā un tai pašā augstumā.

[2] Lekciju maksa laikā no 1. IV līdz 1. VII ienāk niecīgos apmēros.

Stipendijām, trūcīgu un sekmīgu studentu dzīves iztikai sadalija visus Kulturas Fonda pabalstus, bezdarba apkarošanas fonda aizdevumus un daļu budžeta kārtībā agrākos gados piešķirto pabalstu. Saziņā ar valdību stipendijas tika izsniegtas aizdevumu veidā, un beigušie stipendiati sāka arī aizdevumus ar rentēm atmaksāt, kas deva iespēju radīt īpašu s t i p e n d i j u f o n d u un ar tā summām pavairot stipendiju skaitu. Tikai pēdējo gadu budžeta asignējumi gāja pabalstiem un aizdevumiem lekciju naudas samaksai, un šo aizdevumu atmaksa vēl nebij sākusies, kad pēc 1938. g. 31. decembra visas pabalstu un aizdevumu lietas, izņemot specialos Universitates fondus, pārgāja Latvijas Kreditbankas ziņā (sk. tālāk, 25. s. lpp.). Latvijas Universitate izsniedza dzīves iztikai pilnas stipendijas Ls 50—60 mēnesī un nepilnas — Ls 30—40 mēnesī. Stipendijas līdz 1938. g. 1. jūnijam saņēmušas 2042 personas, kopsummā par Ls 1.472.822,36 (še ieskaitītas vēl arī Kr. Morberga fonda, J. Esera, K. Blodnieka, M. Vīksnes, Latvijas Mežkopju B-bas un citas specialas stipendijas). Saskaņā ar Universitates Padomes pieņemtiem un valdības apstiprinātiem stipendiju izdalīšanas un atmaksas noteikumiem stipendiju lietas kārtoja īpaša Stipendiju Komisija un pārzināja Stipendiju Fonda Pārvalde pie Saimniecības Padomes. Līdz 1938. g. 1. sept. savus stipendiju parādus bij atmaksājuši 322 bijušie stipendiati un vēl turpināja maksājumus 560. Atmaksāti bij pavisam kopā ar rentēm Ls 397.203,06. Tuvākas ziņas par stipendiatiem atrodamas 84. ss. lpp.

1939. g. 3. februarī Latvijas Kreditbanka pārņēma visu stipendiju fondu savā rīcībā, arī tiesības saņemt agrāko valsts un Kulturas Fonda stipendiju atmaksas.

K u l t u r a s F o n d a p a b a l s t u s Latvijas Universitate saņēmusi arī citām vajadzībām: Latvijas Universitates rakstu izdošanai Ls 40.000, mācības spēku zinātniskajiem komandējumiem uz ārzemēm Ls 170.380, dažādām specialām Universitates un atsevišķu fakultatu iestādēm Ls 85.699 un zinātnisko biedrību vajadzībām, g. k. rakstu iespiešanai Ls 80.100, Latvijas pētīšanai Ls 88.000, zinātniskās pētniecības fondam Ls 32.000, Studentu Padomei un studentu organizacijām Ls 81.500, pavisam kopā ar Ls 820.680 studentu stipendijām ap 1,4 miljoni latu.

Studiju Fondā ieskaitamo Latvijas Universitates audzēkņu palīdzības un stipendiju fondu bilance 1938. g. 31. decembrī rādija šādu ainu.

Bilance 1938. g.

A k t i v s

Skaidrā naudā LU Saimn. Padomes kasē		Ls 14.326,87
Noguldījumi:		
Latvijas Bankā t. r-nā Nr. 5103	Ls 3.823,—	
Pasta tek. r-nā Nr. 4562	21.996,95	
Pasta krājkases grām. Nr. 156157	„ 3.163,81	28.983,76
LU palīdzības un stipend. fondu debitori pēc saraksta		1.871.032,83
		Ls 1.914.343,46

P i e z ī m e: Stipendiju parādus un rentes saskaņā ar instrukciju d z ē š versitates akademiskajā darbā, vai kad parāda iekasēšana tapusi neiespē-

2. Speciali likumi. Jūtami valdības atbalsts uzlabojies pēc 15. maija vēl ar 4 atsevišķiem likumiem.

1935. g. 10. aprilī Ministru Kabinets izdeva likumu par „atvaļinājumiem Universitates mācības spēkiem zinātniskām studijām" uz veselu gadu, bet ne biežāk, kā ik pēc 6 gadiem — ar tiesībām saņemt „visu to atalgojumu, kāds viņiem pienāktos, izpildot visus savus darbus Universitatē, kā arī pabalstus, ja tādus viņiem piešķir" 1935. g. 12. sept. Ministru Kabinets izdeva likumu par Universitates zinātniskās pētniecības fondu, no kura mācības spēki var dabūt neatmaksājamus pabalstus „zinātniskās pētniecības vajadzībām — dažādu pētīšanas līdzekļu (aparatu) un materialu iegādāšanai, archivu pētīšanai, ekspediciju sarīkošanai u. t. l." Šo abu likumu tapšanā zinama ierosme izgāja no Universitates pašas, bet trešais likums — par mācības grāmatu apgādniecības fondu, izdots Ministru Kabineta 1937. g. 1. dec. sēdē, ir pilnā mērā Valsts un Ministru Prezidenta *K. Ulmaņa* ierosināts un izvests, Universitatei no savas puses izdarot tikai techniskos sagatavošanas darbus. Ar šo fondu ir pašķirts ceļš atklātībā akademiskām mācības grāmatām latviešu valodā. Beidzot vēl jāmin īpaši 1938. g. 15. novembra „likums par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai augstākās mācības iestādēs", kas, lai gan attiecas arī uz citām valsts augstskolām, tomēr galvenā kārtā nāk par labu LU studentiem.

31. decembrī.

			Pasivs
Valsts līdzekļi:			
LU budžeta summas	Ls 956.665,97		
Min. Kab. piešķirtās summas (§ 100.)	20.000,—		
Tautas labkl. m-jas bezdarba apkar. fonda	„ 194.960,01	Ls 1.171.625,98	
Dzēsti aizdevumi saskaņā ar LU Padomes lēmumiem un instrukcijām		„ 2.808,75	Ls 1.168.817,23
Kulturas Fonda līdzekļi		Ls 638.770,—	
Dzēsti aizdevumi saskaņā ar LU Padomes lēmumiem un instrukcijām		„ 46.169,90	592.600,10
Aizdevumu un noguldījumu rentes			„ 152.926,13
			Ls 1.914.343,46

ar Universitates Padomes lēmumu gadījumos, kad stipendiats iestājies Unijama (bijušā stipendiata nāves, ilgstošas slimības u. t. l. gadījumos).

Atvaļinājumi zinātniskajām studijām bijuši piešķirti laikā no 1935. g. rudens līdz 1939. g. 1. jūlijam 90 profesoriem, 80 docentiem, 16 privatdocentiem un lektoriem (kopā) un 74 asistentiem, kopā 260 mācības spēkiem, lielāko tiesu pilnos apmēros, bet pa daļai arī tikai ar ierobežotu lekciju skaitu.

Likums par Zinātniskās pētniecības fondu stājās spēkā 1935. g. 16. sept. Universitates Padome savā 25. IX 35. sēdē par tā komitejas locekļiem uz 3 gadiem ievēlējusi profesorus K. Kundziņu, A. Petrikalnu, P. Stradiņu, A. Švābi, A. Vītolu un vecāko docentu F. Gulbi. Komitejas priekšsēdētājs ex officio ir rektors, 1935./36. un 1936./37. māc. gadā prof. J. Auškāps, tad — prof. M. Prīmanis. Komiteja savu darbību uzsākusi 7. X 35.; par sekretaru ievēlēts vec. doc. F. Gulbis. 1938. g. rudenī visi 6 komitejas locekļi pārvēlēti uz nākošiem 3 gadiem.

Fondā līdz 1. VII 39. ienākuši līdzekļi:

1. Budžeta kārtībā	Ls	50.000,—
2. No Universitates spec. līdzekļiem		40.000,—
3. No Kulturas Fonda		32.000,—
4. Privati dāvinājumi . .	„	2.600,—
Kopā	Ls	124.600,—

Fonda komiteja ir noturējusi 13 sēdes, kurās skatīti cauri 68 iesniegumi pēc pabalsta pētniecībai: 41 personai 60 gadijumos komiteja pabalstus ir piešķīrusi kopsummā par Ls 77.703,30. Noraidīti pa lielākai daļai tie lūgumi, kur lūgtā pabalsta mērķi neatbilst fonda nosacijumiem, resp. kur trūkst pētijumu priekšdarbu. Apm. 60% gadijumos (no piesprieduma skaita) pabalsts ir dots aparatūras iegādei eksprimentaliem darbiem; pārējos — materialu iegādei, archivu pētīšanai un specialai literaturai. Visbiežāk (apm. 60%) pie fonda ir griezušies jaunās paaudzes pētnieki. Līdz šim 1 persona pabalstīta ar Ls 7515, 1 persona ar Ls 6824, 1 persona ar Ls 5647, 1 ar Ls 4820, 1 ar Ls 4635, 1 ar Ls 3135, 1 ar Ls 3000, 4 personas katra ar vairāk nekā Ls 2000; citas ar mazākām summām.

Mācības grāmatu apgādniecības komisijā Universitates Padome savā 1937. g. 1. decembrā sēdē ievēlēja prof. L. Adamoviču, vec. docentu Fr. Gulbi un vec. docentu V. Vītolu, kas izvēlēja pirmajā komisijas sēdē 16. decembrī par priekšnieku L. Adamoviču. Komisija uzsāka arī nekavējoties savu darbību, kaut gan galīgā veidā Universitates Padome apstiprināja tās instrukciju tikai 1938. g. 10. martā. Universitates Padomes 1938. g. 30. novembra sēdē ievēlēja līdzšinējos komisijas locekļus uz trim gadiem.

Pirmajam darbības posmam (līdz 1938. g. 1. aprilim) apgādniecība saņēma no Valsts Prezidenta ziedojumu no viņa rīcībā nodotām summām Ls 10.100, bet 1938./39. budžeta gadā tā saņēma no valsts budžeta kārtībā Ls 75.000, no Universitates specialiem līdzekļiem Ls 10.000 un Kulturas Fonds piesprieda Ls 25.000. Bez tam no Kulturas Fonda atsevišķu grāmatu izdošanai saņemti Ls 8000. 1939./40. budž. gadā valsts budžeta kārtībā piešķirti Ls 100.000 un 1940. g. deviņiem atlikušiem mēnešiem Ls 75.000.

Līdz 1939. g. 1. jūlijam komisija izdevusi 14 darbus ($326^1/_2$ loksnes) kopā 15.500 eksemplaros, ar kopizmaksu apaļā summā Ls 82.820, bet iespiešanā nodoti 5 darbi. Pārdoti līdz 1939. g. 1. aprilim 1599 eksemplari dažādu grāmatu par Ls 8718,40. Komisija pārzina darbu iespiešanu un izplatīšanu. Fakultates ieteic grāmatas apgādāšanai un nes līdz ar autoru atbildību par grāmatas zinātnisko un valodniecisko pusi. Studenti un mācības spēki saņem grāmatas par priekšrocības cenām.

LU mācības grāmatu apgādniecības komisijas klajā laisto grāmatu saraksts.

1. Prof. *M. Bīmanis,* Ūdens apgāde, 768 lpp.
2. Prof. *E. Paukulis,* Vispārīgās patoloģijas pamati, 550 lpp.
3. Prof. *K. Dišlers,* Ievads administrativo tiesību zinātnē, 246 lpp.
4. Prof. *E. Ziemelis,* Pāļu pamati, 240 lpp.
5. Prof. *J. Plāķis,* Indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatika, 232 lpp.
6. Prof. *N. Rozenauers,* Mechanismu kinematika, 272 lpp.
7. Prof. *J. Endzelīns,* Latviešu valodas skaņas un formas, 218 lpp.
8. Prof. *R. Adelheims* un priv.-doc. *E. Rencis,* Ķīmiskās kaujas vielas un aizsardzība pret tām, 110 lpp.
9. Prof. *J. Apsītis,* Laukkopība, 432 lpp.
10. Prof. *A. Delvigs,* Mašīnu elementi, 816 lpp.
11. Prof. *P. Mincs,* Kriminaltiesības, specialais kurss, 444 lpp.

Prof. *N. G. Lebedinskis,* Mugurkaulnieku salīdzinamā anatomija, I daļa, 312 lpp.; II daļa, 288 lpp.

12. Doc. *A. Lūsis,* Diferencialvienādojumi un variaciju rēķini II d., 288 lpp.

Latvijas Universitatei un tāpat arī citām esošām un topošām Latvijas valsts augstskolām būs par lielu svētību 1938. g. 15. novembra „likums par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai augstākās valsts mācības iestādēs". Universitates aprindās jau agrāk šad un tad bij cilāts jautājums par materialu nodrošinājumu latviešu jaunekļiem un jaunavām studiju laikā, lai neliktu viņiem meklēt līdzekļus lekciju maksas un iztikas sagādāšanai peļņas darbā. Stipendijas, ko Universitate varēja izdalīt no budžeta summām un Kulturas Fonda pabalstiem aizdevumu veidā, bija tikai piliens jūrā. Problema dabūja liela stila atrisinājumu, kad par to sāka interesēties Valsts un Ministru Prezidents un nolēma, runājot viņa paša vārdiem, „atdot studentiem viņu jaunību" Tā radās lielā valsts balva augstskolu studentiem uz valsts 20 gadu pastāvēšanas svētkiem — augšē minētais likums, ko precizēja un papildināja vēl finansu ministra 1938. g. 24. decembrī izdotie „Noteikumi par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai augstākās valsts mācības iestādēs"

Likums grib, no vienas puses, izbeigt tādu stāvokli, kad augstāko mācības iestāžu audzēkņi būtu tai pašā laikā arī ierēdņi valsts, pašvaldību un vispār publisku tiesību iestādēs un uzņēmumos, bet, no otras puses, veicināt trūcīgu un sekmīgu audzēkņu studijas, nodrošinot viņiem valsts aizdevumus lekciju naudas samaksai un iztikai no īpaša Studiju Fonda, kas atrodas Latvijas Kreditbankas pārvaldībā. Tagad visas studentu vajadzības tiek

apmierinātas jo plašos apmēros, jo Studiju Fondā ar minēto likumu ieskaitīti 4 miljoni latu no 1938./39. saimniecības gada valsts budžeta atlikuma, un visi augstāko valsts mācības iestāžu līdzšinējie audzēkņu palīdzības un stipendiju fondi, kā arī saņemto stipendiju atmaksas (sk. bilanci augšā, 22. s. lpp.).

Studiju Fonds sāka darboties ar 1939. g. 15. janvari. Latvijas Universitates fakultatu komisijas (mācības spēki kopā ar studentu pārstāvjiem) skata cauri iesniegtos lūgumus, novērtē reflektantu sekmes un trūcību un tad iesniedz savus priekšlikumus īpašai koleģijai pie Latvijas Kreditbankas, kas izlemj piešķiramos aizdevumus. Pirmajā pusgadā pret tiem reflektantiem, kas izšķīrās atstāt agrāko peļņas darbu, sekmju prasības bij ļoti vaļīgas, bet pa tam fakultates izstrādājušas diezgan stingras minimalprasības stipendiatiem, nosakot, ka viņiem jāstrādā tā, lai varētu beigt studijas laikā, kas nesniegtos vairāk kā 25—30% pāri par minimalo studiju laiku.

1939. g. pavasara semestrī Studiju Fonda aizdevumus jau saņēmuši pavisam 2417 LU studenti, t. i. 33,35% no visa studentu skaita. Šie aizdevumi izsniegti lekciju naudas samaksai un dzīves iztikai kopā 2137 personām, dzīves iztikai vien 105 personām un lekciju naudas samaksai vien 175 personām.

Studentiem, kas vasaru strādājuši svešā lauku saimniecībā, aizdevumus nepārtrauc arī vasaras brīvlaikā un var attiecīgi paaugstināt aizdevumu normu nākamajā mācības gadā. Arī agrākie stipendiju parādi un kreditiestāžu aizdevumi tiek pārvesti Studiju Fondā resp. pārjaunoti ar labvēlīgiem noteikumiem. Neviens sekmīgs students nevarēs vairs žēloties, ka trūcīgi apstākļi varētu būt par šķērsli viņa studijām. Tautas Vadoņa ievadītā akcija atver pagaidām vēl lāgā nemaz nepārredzamas izredzes centīgajai un spējīgajai topošai latviešu inteliģencei.

1939. g. 13. jūlijā Ministru Kabineta pieņemtais papildinājums likumā par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai ir gādājis par Studiju Fonda līdzekļu pavairošanu, lai varētu apmierināt visus cienīgos pieprasītājus, kamēr vēl nav pienācīgi pieaugušas aizdevumu atmaksas. Pēc Finansu Ministrijas aplēsuma jaunnoteiktie Studiju Fonda ienākumi dos vēl šai budžeta gadā Ls 1,76 miljonus un ik nākošos gados pat vairāk nekā 2 miljonus latu.

Universitate no savas puses centusies parādīt valsts vadītājiem atzinību un pateicību. Tautas Padomes un Satversmes Sapulces

priekšsēdim un pirmajam valsts prezidentam *Jānim Čakstem* piešķīra uz 1919. g. 18. novembri profesora amata pakāpi un vēlāk atkal Universitates 5 gadu pastāvēšanas svētkos 1924. g. Dr. iur. h. c. gradu. Pagaidu valdības ministru prezidents, daudzkārtējs valdības galva un tagadējais Valsts un Ministru Prezidents *K. Ulmanis* ievēlēts Universitates 10 gadu darbības atceres svētkos 1929. g. par Universitates goda biedru, un 1934. g. viņam piešķirts Dr. agr. h. c. un Dr. oec. h. c. grads. Pagaidu valdības izglītības ministrs *K. Kasparsons* ievēlēts par Universitates goda biedru un viņam piešķirts Dr. med. h. c. grads 1924. g., valsts prezidents *G. Zemgals* ievēlēts par Universitates goda biedru 1929. g. un valsts prezidents *A. Kviesis* 1934. g. Bij. ministru prezidents un satiksmes ministrs *Jānis Pauļuks* ievēlēts 1934. g. par inženierzinātņu goda doktoru.

3. Mācības spēki un viņu zinātniskā darbība.

1. Latviešu zinātnieku pulcināšana. Latvijas Universitatei nodibinoties, sava tiesa latviešu zinātnieku bij jau vietās dažādās augstskolās, citi atkal bij jau izraudzīti zinātniskai darbībai un gatavojās uz to. Daudzi latvieši bij arī praktiskos arodos izrādijuši lielāku lietpratību un zinātnisku interesi. Organizacijas Komisija un vēlāk Padome aicināja tos kopā — katru, par kuru bij ziņas un kas bij sasniedzams. Bet ne visi aicinātie ieradās LU darbā; daži atteicās tāpēc, ka izvirzijās citā karjerā, dažiem bij atkal savas, Universitatei nepieņemamas prasības.

1919. g. septembrī ieradās pirmie — J. Lautenbachs no Tērbatas un K. Balodis no Berlīnes. 1920. g. rinda tapa arvien garāka: A. Dauge no Maskavas, J. Endzelīns no Charkovas, J. Plāķis no Kazaņas, E. Felsbergs un P. Ķiķauka no Voroņežas (bij. Tērbatas Universitates), L. Kundziņš un E. Paukulis no Tērbatas, M. Bīmanis no Maskavas, P. Šmits no Vladivostokas, R. Krimbergs no Charkovas, R. Putniņš un A. Janeks no Vladivostokas, tad A. Tentelis no Pēterpils, K. Dišlers no Tomskas, J. Ruberts no Ķijevas, M. Zīle no Odesas, Fr. Balodis no Saratovas u. c. Tērbatas Universitates bij. docents K. Kundziņš un bij. priv.-doc. P. Sniķeris jau 1919. g. vasarā atradās Rīgā, rīdzinieks bij pie Maskavas Universitates atstātais P. Dāle, Maskavas Universitates maģistrands A. Speķis — bij direktors Liepājā, pie Tērbatas Universitates atstātais L. Adamovičs — direktors Valmierā. No bijušajiem RPI mācības spēkiem varēja pieaicināt latviešus E. Āboliņu, E. Birkhānu, P. Daugi, E. Laubi,

M. Prīmani, A. Ķešānu, E. Iegrīvi. Padomju Latvijas Augstskolā bij darbojušies J. Bergs, Fr. Gulbis, A. Kirchenšteins, P. Lejiņš, E. Lejnieks, P. Nomalis, M. Vegners.

Kam bij jau doktora vai maģistra grads un akademisks stažs, to ievēlēja par profesoru. Pārējos ievēlēja par docentiem, bet drīz vien tos, kas bij veikuši maģistra eksamenu, ievēlēja arī par profesoriem. 1922. g. maijā ar valdības ziņu tos, kas varēja uzrādīt kādu habilitacijas rakstu jeb tam līdzvērtīgus praktiskus nopelnus, paaugstināja par vecākiem docentiem, un tā radija jaunu LU satversmē neparedzētu akademiska amata pakāpi. Universitates apmācības darbs rosināja arī zinātnisko pētniecību un patstāvīgu pētniecības darbu publicēšanu. Organizacijas Padomes ievēlētos mācības spēkus vēlāk Universitates Padome uz satversmes pamata pārvēlēja par jaunu. — Kandidatus apsprieda arī privatās sanāksmēs, ko noturēja latviešu grupa Universitates jautājumos.

2. Promocijas. 1924. g. 13. maijā A. Kirchenšteins pirmais aizstāvēja disertaciju Latvijas Universitatē un ieguva agronomijas doktora gradu, 1924. g. 11. maijā viņam sekoja A. Vītols, iegūdams inženierzinātņu doktora gradu, un trešais bij 1925. g. 30. aprilī Dr. theol. K. Kundziņš. Turpmākos gados doktora gradu ieguvuši vēl daudzi profesori, docenti, privatdocenti, arī asistenti, izturot doktora eksamenus un sekmīgi aizstāvot disertaciju. Dažiem vecākiem mācības spēkiem pašu fakultate piešķīrusi goda doktora gradu. Pavisam ieguvuši augstāko zinātnisko gradu pašas Universitates mācības spēki (3 gadijumos kaimiņu fakultatē):

architekturas fakultatē	*rite*	3,	*honoris causa*	2,	kopā	5;
filol. un filoz. fakultatē	*rite*	9,	*honoris causa*	11,	kopā	20;
inženierzinātņu fakultatē	*rite*	14,	*honoris causa*	4,	*kopā*	18;
ķīmijas fakultatē	*rite*	19,	*honoris causa*	5,	kopā	24;
lauksaimniecības fakultatē	*rite*	11,	*honoris causa*	2,	*kopā*	13;
mat. un dabasz. fakultatē	*rite*	4,	*honoris causa*	4,	kopā	8;
mechanikas fakultatē	*rite*	7,	*honoris causa*	7,	kopā	14;
medicinas fakultatē	*rite*	42,	*honoris causa*	2,	kopā	44;
veterinarmedic. fakultatē	*rite*	6,	*honoris causa*	2,	kopā	8;
tauts. un ties. zin. fakultatē						
tautsaimniec. nodaļā	*rite*	3,	*honoris causa*	2,	kopā	5;
tiesību zin. nodaļā	*rite*	4,	*honoris causa*	2,	kopā	6;
teoloģijas fakultatē	*rite*	8,	*honoris causa*	3,	kopā	11.

Pavisam pašas Universitates mācības spēki ieguvuši doktora gradu *rite* 130, *honoris causa* 46, kopā 176. Viņiem pretim samērā maz ir piešķirts doktora grads ārpus Universitates stāvošām personām — Latvijas pilsoņiem un ārzemniekiem: *rite* 9, *honoris causa* 50 (no tiem filoloģijas un filozofijas fakultatē 13 un medicinas fakultatē 7). Divos gadijumos (K. Ulmanim un L. Kundziņam) goda doktora gradu piešķīrušas 2 fakultates.

Promocijas noteikumi atsevišķās fakultatēs ir dažādi (sk. fakultatu vēstures). Universitates satversme prasa doktora disertacijas iesniegšanu, doktora pārbaudijumus un publisku disertacijas aizstāvēšanu (51. p.), bet šīs pamatprasības ļaujas dažādi sakārtoties un izveidoties. Dažas fakultates, piem., prasa disertaciju jau pašā sākumā un tikai pēc tās pieņemšanas pielaiž pie doktora grada pārbaudijumiem, citas atkal sāk ar pārbaudijumiem.

Arvien vairāk nostiprinas tradicija, ka arī privatdocenturu var piešķirt tikai personām ar augstāko akademisko gradu, un fakultates tagad mēdz atkāpties no šīs prasības tikai izņēmuma kārtā. Medicinas fakultate prasa doktora gradu arī no asistentiem. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate vēlē par privatdocentiem tikai tos, kas izturējuši doktora pārbaudijumus.

3. Ārzemnieki un cittautieši akademiskajā darbā. Sākumā jaunā Latvijas Universitate nevarēja iztikt bez mācības spēkiem ārzemniekiem. Izziņa un pazīšanās deva pamatu pieaicinājumiem. Vēlēšanas mēdza izdarīt uz laiku (profesoriem 5 gadi, docentiem 3), pārvēlēšanas ar retiem izņēmumiem notika tikai tad, kad kolēga no ārzemēm bij iemācijies latviešu valodu.

Jau pirmajā gadā pavasarī apm. 50% no visa apmācības darba notika latviešu valodā: visvairāk tā bij iesakņojusies jau filoloģijas un filoz. fakultatē (izņemot valodu lektoratus) — 80%, lauksaimniecības fakultatē — 80%, veterinarmedicinas fakultatē — 92%, architekturas fakultatē — 56% un teoloģijas fakultatē — 75%. Ar katru turpmāko gadu svešvalodās (vācu un krievu) lasamo lekciju skaits samazinājies. Ārzemnieku mācības spēku kopskaits pirmajos 5 Universitates darbības gados sniedzās līdz 36 (1924./25.), no kuriem 7 atstāja darbu un 1 mira šai pašā laikā. Nākošajā piecgadē tas palika 30—35, bet tad sāka samazināties. 1939. māc. gada beigās Universitatē štatā atrodas 17 ārzemnieki, no tiem 9 valodu lektori un sveštautiešu literaturu profesori un docenti.

Mācības spēku* tautība un pavalstniecība.

Mācības gadi	Tautība															Pavalstniecība													
	Latvieši	Igauņi	Poļi	Krievi un ukraiņieši	Vācieši	Franči	Angļi	Norvēģi	Šveicieši	Zviedri	Itālieši	Žīdi	Leiši	Čechi	Kopā	Latvijas	Igaunijas	Polijas	Krievijas un Ukraiņas	Vācijas	Francijas	Anglijas	Norvēģijas	Šveices	Zviedrijas	Itālijas	Austrijas	Lietuvas	Čechoslovakijas	Z.A.S.V.
1922./23.	*266*	1	4	15	49	3	2	1	4	1	1	1	—	—	*348*	*319*	3	—	7	4	1	2	1	6	1	1	2	—	—	1
1923./24.	*320*	1	3	19	56	3	2	1	4	1	1	1	—	—	*413*	*379*	3	—	9	6	1	2	1	6	1	1	2	—	1	1
1924./25.	*347*	1	3	21	55	3	2	2	4	—	1	1	—	1	*441*	*405*	3	—	11	7	1	2	2	6	—	1	2	—	1	—
1925./26.	*361*	1	3	21	52	3	2	2	4	—	1	1	—	1	*451*	*416*	2	—	11	7	1	2	2	6	—	1	2	—	1	—
1926./27.	*371*	1	2	20	52	3	2	1	3	—	1	3	—	1	*460*	*426*	2	—	10	9	1	2	1	6	—	1	1	—	1	—
1927./28.	*375*	—	3	19	58	4	2	1	2	—	1	3	—	1	*469*	*434*	2	1	10	8	2	2	1	5	—	1	2	1	—	—
1928./29.	*383*	—	1	18	56	4	2	—	2	1	2	4	1	—	*474*	*443*	1	—	6	8	2	2	1	5	2	1	2	1	—	—
1929./30.	*411*	—	2	17	54	4	3	1	2	2	1	2	1	—	*500*	*470*	—	1	5	7	2	3	1	5	2	1	2	1	—	—
1930./31.	*410*	—	2	16	53	4	3	1	2	2	1	2	1	—	*497*	*471*	—	1	2	7	2	3	1	5	2	—	2	1	—	—
1931./32.	*421*	—	2	15	51	4	3	1	2	1	1	2	1	—	*504*	*479*	—	1	2	7	2	3	1	5	1	—	2	1	—	—
1932./33.	*428*	—	2	14	47	4	3	1	2	1	1	2	1	—	*506*	*484*	—	1	2	6	2	2	1	5	1	—	1	1	—	—
1933./34.	*436*	—	2	14	45	3	2	1	2	1	1	2	1	—	*510*	*491*	—	1	2	5	2	1	1	4	1	—	1	1	—	—
1934./35.	*448*	—	2	14	42	3	2	1	2	1	1	2	2	—	*520*	*503*	—	1	2	3	2	1	1	4	1	—	1	1	—	—
1935./36.	*464*	—	1	14	38	2	2	1	2	1	1	2	2	—	*530*	*516*	—	1	2	1	2	1	1	3	1	—	1	1	—	—
1936./37.	*492*	—	1	12	38	3	3	1	2	1	1	2	2	holandieši	*558*	*545*	—	1	—	1	3	2	1	3	1	—	—	1	—	Holandes
1937./38.	*517*	—	3	12	38	3	3	1	2	1	1	2	2	*586*	*571*	—	1	—	2	3	2	1	3	1	—	—	1	—	1	
1938./39.	*534*	—	3	11	32	2	3	1	2	2	1	2	2	2	*597*	*580*	—	1	1	2	2	2	1	3	2	—	—	1	—	2

* Mācības spēkiem pieskaitīts arī zinātniski-pedagoģiskais papildu personals.

Lekcijas nelasa latviešu valodā tagad tikai 3 mācības spēki (no tiem 1 emeritējies), neskaitot valodu lektorus un citu tautu literaturas profesorus (docentus).

4. Mācības spēku skaits un tā pieaugums uzskatami redzams *mācības spēku statistikas* tabulā un 2. un 3. diagrammā 100. s. lpp.

Māc. gads	Profesori	Docenti	Priv.-doc.	Lektori un prozektori	Asistenti	K o p ā	Zin. ped. papildu personals
1919./20.	42	82	2	22	37	185	37
1920./21.	49	100	10	23*	58	240	53
1921./22.	53	93	6	13	60	225	62
1922./23.	59	99	10	16**	78	262	87
1923./24.	66	95	16	21**	91	289	125
1924./25.	69	95	21	18**	104	307	134
1925./26.	66	95	22	18**	111	312	140
1926./27.	74	87	26	19***	113	319	141
1927./28.	75	89	28	20***	118	330	139
1928./29.	73	91	31	21***	130	346	128
1929./30.	73	94	31	21*	141	360	140
1930./31.	79	93	30	19*	151	372	125
1931./32.	87	84	34	16*	153	374	130
1932./33.	94	79	34	16*	160	383	123
1933./34.	96	78	31	19*	161	384	126
1934./35.	93	82	32	19*	169	395	125
1935./36.	93	84	32	21*	170	400	130
1936./37.	97	83	33	20*	179	412	146
1937./38.	104	83	35	20*	182	424	146
1938./39.	111	95	37	21	182	446	152

* Pieskaitīts 1 prozektors. ** Pieskaitīti 2 prozektori. *** Pieskaitīti 3 prozektori.

Profesori 1939. g. 1. jūlijā sadalas 93 štata un 18 ārštata profesoros. Docentu vidū ir 49 vecākie docenti un 35 docenti, turklāt 11 ārštata docenti.

Asistenti sadalas 3 pakāpēs: 82 vecākie asistenti, 54 asistenti un 46 jaunākie asistenti. Papildu personalā skaitas 106 subasistentu, 13 preparatoru, 14 laborantu, 5 instruktori, 14 techniķi ar saviem palīgiem, kopā 152 (1939. g.).

Organizacijas Padome savā laikā izstrādāja jau mācības spēku š t a t u p r o j e k t u, kas visumā atrada arī Saeimas komisiju piekrišanu un lasams nākošajā lappusē. Vēlāk tas nedaudz grozīts.

Salīdzinot šo projektu ar stāvokli 1939. g. 1. jūlijā, redzams, ka trūkst vēl apmēram vairāk nekā $^1/_3$ profesoru, kuru vietā darbojas docenti un privatdocenti. Tabulā parādītais projekts neatbilst vairs pilnā mērā fakultatu tagadējām prasībām. Jaunie pārkārtojumi mā-

	Projektētie štata amati		
	Profesori	Docenti	Lektori un asistenti
Architekturas fakultatē	10	—	12
Inženierzinātņu	18	5	15
Mechanikas „	19	8	20
Ķīmijas „	11	10	24
Lauksaimniecības fakultatē	19	12	21
Medicinas fakultatē	20	10	53
Veterinarmedicinas fakultatē	7	1	7
Matematikas un dabaszinatņu fakultatē	16	15	19
Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē	22	11	4
Filoloģijas un filozofijas fakultatē	20	11	10
Teoloģijas fakultatē	5	2	
Kopā .	167	85	185
			Pavisam kopā 437

cības plānos rada pamatu, uz kura varēs izveidot stabilu mācības spēku štatu nolikumu, tā ka mācības spēku skaits nebūs vairs atkarīgs no budžeta, bet otrādi.

5. Aizgājušie un mirušie. Visā Universitates pastāvēšanas laikā līdz ar 1938./39. m. g. beigām no mācības spēku rindām i z s t ā j u š ā s kādas 275 personas. Daļa aizgājusi pensijā, ārštata un citā darbā; paprāvs skaits ir arī m i r u š o.

| | | |

6. Jaunu zinātnieku sagatavošanai tika nodibinātas stipendijas pie Universitates atstātajiem absolventiem, bet stipendiju apmēri bij sākumā diezgan niecīgi — mēnesī Ls 50, pēdējos gados Ls 125, ar 1939. g. 1. jūliju Ls 175. Ne visi atstātie saņēma stipendijas. Dažas fakultates (inženieri, lauksaimnieki) negribēja atzīt šādu stipendiju piešķiršanu par labāko jaunu zinātnieku sagatavošanās veidu un centās izaudzināt tādus no subasistentiem un asistentiem. Faktiski tad arī abi ceļi ir gājuši viens otram blakus, pat krustojuši viens otru. No vecākā asistenta prasa arī habilitēšanos, ja viņš grib palikt amatā uz nenoteiktu laiku.

Habilitacijas noteikumi
(apstiprināti Universitates Padomes 1927. g. 4. maija sēdē).

1. Privatdocenturu var iegūt personas, kam pēc Latvijas Universitates pirmā zinātniskā grada iegūšanas pagājuši vismaz 3 gadi. Ierobežojums neattiecas uz personām, kam ir LU doktora grads vai arī kādas ārzemju augstskolas zinātnisks grads, ko Latv. Universitate atzinusi par līdzvērtīgu LU doktora gradam.

2. Reflektantam jāiesniedz fakultatei lūgums ar aizrādījumu, pie kādas katedras viņš vēlas habilitēties. Lūgumam jāpievieno: 1) diploms par attiecīgā zinātniskā grada iegūšanu; 2) curriculum vitae; 3) habilitacijas raksts — ne mazāk kā 4 eksemplaros; 4) citi zinātniski publicējumi, ja reflektantam tādi ir.

3. Habilitacijas darbam jābūt ar patstāvīga pētījuma raksturu. Techniskās disciplinās par darbu pro venia legendi var atzīt arī patstāvīgi izstrādātu zinātniski technisku projektu vai mākslas darbu; šādam darbam jāpievieno sīks teoretisks paskaidrojums.

4. Habilitacijas darba novērtēšanai fakultate ievēlē komisiju ar 3 locekļiem, kurā ieiet kandidata izvēlētās katedras pārstāvis. Komisija dod fakultatei rakstītu atsauksmi par iesniegto darbu, kā arī citiem reflektanta zinātniskajiem darbiem, ne vēlāk kā 3 mēnešus pēc komisijas sastādīšanas.

5. Fakultates Padome, noklausijusies komisijas ziņojumu, aizklāti balsojot lemj, vai darbs atzīstams par pietiekamu pro venia legendi.

6. Ja darbs atzīts par pietiekamu, Fakultates Padome habilitantam paziņo parauga lekcijas tematu un noteic lekcijas dienu un stundu. Lekcija notiek 2 nedēļas pēc temata paziņošanas.

7. Parauga lekcija nolasama pilnā Fakultates Padomes sēdē (45 minūtēs). Pēc lekcijas fakultates locekļi kolokvija veidā habilitantam var uzstādīt jautājumus, kas attiecas uz nolasītās lekcijas saturu un iesniegto habilitacijas darbu.

Piezīme. Ja fakultate atrod par vajadzīgu, habilitants nākošajā fakultates sēdē notur otru parauga lekciju, par paša habilitanta izvēlētu tematu. Arī pēc šīs lekcijas fakultates locekļiem ir tiesība likt habilitantam priekšā jautājumus par nolasīto lekciju.

8. Pēc parauga lekcijas Fakultates Padome (tanī pašā sēdē)*, aizklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu lemj par habilitanta pielaišanu par privatdocentu.

9. Fakultates Padome skata cauri un apstiprina privatdocenta iesniegto lasamā priekšmeta programmu.

10. Ja habilitantam nav piešķirta privatdocentura, viņam ir tiesība atkārtot savu lūgumu ne agrāk kā pēc viena gada.

* Vārdi „tanī pašā sēdē" 1938. g. svītroti.

Zinamu ieskatu jaunu zinātnieku tapšanā dod šāda tabula, kur pirmās ailes skaitļi nav gan pavisam droši. Tuvākas ziņas atsev. fakultatu pārskatos.

	atstāti gatavoties zin. karjerai, bijušas	habilitacijas
architekturas fakultatē	2	3
filol. un filoz. fakultatē	33	16
inženierzin. fakultatē		15
ķīmijas fakultatē	13	19
lauksaimniec. fakultatē		25
mat. un dabasz. fak.	12	31
mechanikas fakultatē	8	22
medicinas fakultatē	10	34
veterinarmed. fakultatē	7	6
tauts. un ties. zin. fak.	30	15
teoloģijas fakultatē	11	11

Venia legendi pēc Universitates nodibināšanas (t. i. neskaitot pirmos docentus) ieguvušas pavisam 177 personas, visas ar retiem izņēmumiem pašas Universitates absolventi. Salīdzinot šo skaitli ar pašreizējo privatdocentu skaitu, redzams, ka lielākā tiesa privatdocentu jau tapuši par docentiem un pat par profesoriem. Daļa no viņiem izpilda arī asistentu pienākumus.

Jāpiezīmē, ka ne visi pie Universitates atstātie ir ieguvuši *venia legendi;* un savukārt habilitacijas rakstus bieži ir iesniegušas personas, kas nemaz nav bijušas atstātas gatavoties zinātniskai karjerai, vai arī nav bijuši LU audzēkņi.

Mācības spēkiem, kas jau ievirzijušies zinātniskajā karjerā, tiklab asistentiem, privatdocentiem, kā arī docentiem un profesoriem, liels atbalsts Kulturas fonds ar saviem p a b a l s t i e m (sk. 21. lpp.), un it īpaši Kristapa Morberga novēlējuma fonds; pēdējo var izmantot tikai Latvijas Universitates studenti un absolventi. Savu tiesu jaunos zinātniekus ir atbalstijis arī Rokfellera fonds, no kura līdz šim saņēmuši pabalstu 11 jauni latviešu zinātnieki, un A. f. Humbolta stipendija, kas piešķirta pavisam 14 Latvijas Universitates studentiem un studijas beigušiem. Bijuši arī dažādi gadijuma pabalsti no iekš- un ārzemēm un apmaiņas komandējumi. Minami Dānijas pabalsti pēdējos gados un British Council stipendija 1938./

39. m. g. vienai personai, tad Zviedrijas valsts stipendija 1 personai un Stokholmas Baltijas kulturalās kopdarbības komitejas stipendija 2 personām.

No Kr. Morberga novēlējuma fonda Latvijas Universitates absolventiem par laiku no 1929. g. 8. aprila līdz 1939. g. 1. jūlijam piešķirtās stipendijas:

Architekturas fakultates absolventiem	—		
Filoloģijas un filozofijas fakultates	7	absolventiem	Ls 15.000,—
Inženierzinātņu fakultates	4		6.700,—
Ķīmijas fakultates	11		22.960,—
Lauksaimniecības fakultates	13		17.486,—
Mat. un dabaszin. fakultates	11		19.350,—
Mechanikas fakultates	8		16.645,—
Medicinas fakultates	9		14.100,—
Tauts. un ties. zin. fakultates	10		16.050,—
Teoloģijas fakultates	3		6.700,—
Veterinarmedicinas fakultates	5	„ „	14.210,—
Kopā	81	absolventam	Ls 149.201,—

1938./39. mācības gadā Kr. Morberga fonds pabalstījis pavisam 23 jaunus zinātniekus.

Komandējumus uz ārzemēm zinātnisku studiju nolūkā mācības spēki bieži pieprasa un arī dabū, segdami izdevumus pašu līdzekļiem (sk. atsevišķu fakultatu vēstures).

7. Mācības spēku zinātniskā darbība izpaužas grāmatās un citās publikacijās, kā arī (techniskajās fakultatēs) dažādos celtniecības un technikas darbos. Šādu darbu kopskaits ir ļoti liels. Atsevišķiem mācības spēkiem tas uzrādīts šīs grāmatas otrā daļā sakarā ar viņu biografijām. Mācības spēku zinātniskās darbības novērtējumu rāda grāmata „Zinātne tēvzemei divdesmit gados 1918.—1938."

Latvijas Universitates Raksti, kas iespiež mācības spēku zinātniskos pētijumus, sāka iznākt 1921. g. Līdz 1929. g. iznāca 20 sējumi. Tad Rakstus sadalija fakultatu serijās aptuvenā samērā ar katras fakultates mācības spēku skaitu. Kopš tā laika līdz 1939. g. 1. jūlijam iespiests architekturas fakultates serijā 1 sējums un 3 darbi, filoloģijas un filozofijas fakultates 5 sējumi ar 2 pielikumiem, inženierzinātņu fakultates 1 sējums un 5 darbi, ķīmijas fakultates 5 sējumi, lauksaimniecības fakultates 4 sējumi, matematikas un dabaszinātņu fakultates 2 sējumi un 8 darbi, mechanikas fakultates 1 sējums un 14 darbi, medicinas fakultates 2

sējumi un 9 darbi, veterinarmedicinas fakultates 1 sējums un 2 darbi, tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates 3 sējumi, teoloģijas fakultates 4 darbi, Romas katoļu teoloģijas fakultates 1 darbs. Atsevišķu sējumu apmērs ap 25—30 loksnēm. Kā redzams, visām fakultatēm ir iznākušas dažas burtnīcas arī nākošajiem sējumiem. Latvijas Universitates Rakstu redaktors bij sākumā J. Endzelīns, tad K. Balodis (faktiski gan visvairāk P. Zālīte) un kopš 1929. g. L. Adamovičs.

LU Rakstus apmaina ar 233 zinātņu un augstākajām mācības iestādēm ārzemēs, atsevišķu fakultatu serijas vēl plašākos apmēros.

Daļa mācības spēku publikaciju iespiesta arī īpašās rakstu serijās, ko raida klajā fakultates palīga iestādes jeb zinātniskas biedrības pie Universitates. Tā Filologu biedrības raksti (19 sējumi), Acta horti botanici (9. sējumi), Reliģiski filozofiski raksti (5 sējumi), Folia zoologica et hydrobiologica (9 sēj.), Acta Societatis Biolog. Latviae, Ģeografijas Biedrības Ģeografiskie Raksti (6 sēj.) u. t. t.

Liels ir mācības spēku p o p u l a r z i n ā t n i s k o publikaciju un priekšlasijumu skaits latviešu valodā. Diezgan liels ir arī dažādos zinātniskos kongresos nolasīto referatu skaits.

Par mācības spēku zinātnisko rosību liecina arī samērā liels personu skaits, kas ieguvušas dažādas valsts un sabiedrības p r ē m i j a s, daži pie tam vēl vairākas reizes. No architekturas fakultates mācības spēkiem Kulturas Fonda un Kr. Barona prēmijas piespriestas 8 personām, filoloģijas un filozofijas fakultatē — 25 personām, inženierzinātņu fakultatē — 8, ķīmijas fakultatē — 8, lauksaimniecības fakultatē — 10, matematikas un dabaszinātņu fakultatē — 9, mechanikas fakultatē — 11, medicinas fakultatē — 11, veterinarmedicinas fakultatē — 4, tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē — 8, teoloģijas fakultatē — 4 un Romas katoļu teoloģijas fakultatē — 1, kopā 107 mācības spēkiem, dažiem no tiem pat vairākkārt. Tuvākas ziņas par šīm un arī citām godalgām atrodamas atsevišķo fakultatu vēsturēs un mācības spēku biografijās.

Laba tiesa Universitates mācības spēku ir nodibinājuši sakarus ar starptautiskajām zinātnieku aprindām, piedalīdamies dažādās starptautiskās zinātnieku sanāksmēs, būdami par biedriem starptautiskās zinātniskās organizacijās, nolasīdami viesu lekcijas ārzemju augstskolās, zinātniskās iestādēs un organizacijās un ievietodami rakstus ārzemju žurnalos un rakstu kopojumos. Diezgan bieži arī

ārzemju viesi lasa lekcijas Latvijas Universitatē. 13 redzami ārzemju zinātnieki ir ievēlēti par Latvijas Universitates goda biedriem un 39 piešķirts goda doktora grads (sk. 15. ss. lpp.).

Pie Latvijas Universitates, pamatojoties uz tās satversmes 102.—107. p. p., nodibinājušās un darbojas zinātniskas biedrības: Filologu biedrība, Reliģijas zinātņu biedrība (līdz 1938. g. Filozofijas un reliģijas zinātņu biedrība), Filozofijas (agrāk Kanta) biedrība, Matematikas un dabaszinātņu fakultates zinātniskā biedrība, LU Botaniskā dārza draugu biedrība, Latvijas ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība, Latvijas bioloģijas biedrība un Kr. Barona biedrība. Pie LU kopš 1926. g. darbojas arī Latvijas nacionalā intelektualās kopdarbības komisija. Šais organizacijās kopā ar mācības spēkiem piedalas arī studenti. Par atsevišķu biedrību darbību tuvākas ziņas sniedz pa daļai fakultatu vēstures. Tieši nevienai fakultatei nav pieskaitama Kr. Barona biedrība, kuras mērķis — cildināt Kr. Barona piemiņu un turpināt viņa darbu. Dažas biedrības nāk klāt vēl 1939. g., kā: Ģeografijas Biedrība u. c.

4. Universitates amata personas un pārvaldes organi.

1. Augstākās amata personas. Rektoru, abus prorektorus un dekanus pēc satversmes vēlē tikai uz vienu gadu, bet ar pārvēlēšanas tiesībām, kas līdz 1935. g. bij atļautas pēc kārtas vienīgi vēl otru gadu. Bet tad Ministru Kabinets pagarināja rektora un prorektoru pārvēlēšanas tiesības vēl uz trešo gadu un 1936. g. pavasarī vēl uz ceturto gadu.

Visu Universitates amata personu maiņa notiek kārtēji katra gada 1. jūlijā.

Rektora amatā ir bijuši šādi profesori: *Ernsts Felsbergs* 1920.—23., pa starpām 1922. g. vasarā *Eižens Laube*, *Jānis Ruberts* 1923.—25., *Augusts Tentelis* 1925.—27., *Mārtiņš Zīle* 1927.—29., *Augusts Tentelis* 1929.—31., *Mārtiņš Bīmanis* 1931.—33., *Jūlijs Auškāps* 1933.—37. un *Mārtiņš Prīmanis* kopš 1937. g.

Prorektori studentu lietās: docents *Kārlis Kundziņš* 1919.—20., prof. *Pēteris Šmits* 1921.—22., prof. *Juris Plāķis* 1922.—24., prof. *Augusts Tentelis* 1924.—25., prof. *Juris Plāķis* 1925.—27., prof. *Arnolds Speķis* 1927.—29., prof. *Ludvigs Adamovičs* 1929.—31.,

prof. *Francis Balodis* 1931.—33., prof. *Ludvigs Adamovičs* 1933.—36., prof. *Alfrēds Vītols* kopš 1936. g.

Prorektori saimniecības lietās: doc. *Mārtiņš Prīmanis* 1919.—20., doc. *Alfrēds Razums* 1920.—23. prof. *Mārtiņš Bīmanis* 1923.—25., doc. *Gustavs Klaustiņš* 1925.—27., doc. *Persijs Zīlīte* 1927.—29., doc. *Gustavs Klaustiņš* 1929.—31., doc. *Persijs Zīlīte* 1931.—33., doc. *Fricis Gulbis* 1933.—36., prof. *Jānis Kārkliņš* kopš 1936. g.

E. Felsberga rektorata laiks bij Universitates organizēšanas laiks. Būdams Saeimas deputats un tās Izglītības Komisijas priekšsēdis, viņš labāk par jebkuru citu varēja sekmēt Universitates satversmes izveidošanos teorijā un praksē. Šī satversme, izņemot dažus Saeimas kreiso grupu uzspiestos pārgrozījumus (piem., amata personu pārvēlēšanas ierobežošana ar otru gadu, ārštata mācības spēku un asistentu, kā arī studentu pārstāvju tiesības Universitates Padomē), ir arī izrādijusies augstākas autonomas mācības iestādes cienīga. Rektoram *J. Rubertam* nācās ar lielu neatlaidību, bet arī ar sekmēm aizstāvēt Saeimā Universitates pieaugošās vajadzības. Viņa un tāpat arī viņa pēcnācēja *M. Zīles* laikā nodibinājās LU akademiskās tradicijas, ar ko Universitates darbība ievirzijās arvien vairāk kārtējā gaitā. *M. Bīmanim* lieli nopelni nelaika Kr. Morberga novēlējuma fonda saņemšanā un nokārtošanā. *A. Tentelis* kā sava pirmā, tā otrā rektorata laikā neatlaidīgi stāvēja nomodā par latviešu nacionalo mācības spēku pieaugumu un sekmīgi aizstāvēja akademiskās autonomijas principus pret partiju režima draudiem. Viņam nācās arī vadīt Universitates 10 darbības gadu atceres svētkus 1929. g. 28. septembrī. *J. Auškāpa* rektorata laikā tika nodibināts Zinātniskās pētniecības fonds (1935. g.), pieņemti noteikumi par mācības spēku blakusnodarbošanos, noregulēta mācības spēku avansēšana un ievadīta mācības katedru sistematiska izveidošana un koncentrēšana atsevišķās fakultatēs, kā arī paralelu kursu izskaušana. Šai laikā nācās arī pārrunāt un apsvērt Universitates sadalīšanās iespējas un šķēršļus atsevišķu fakultatu atdalīšanai un pārcelšanai uz citām pilsētām. Universitates domas šai jautājumā plaši un vispusīgi izteic memorands, ko iesniedza Prezidentam un Ministru Kabineta locekļiem 1935. g. maijā. Rektors *M. Prīmanis* ar sekmēm izvadijis visu fakultatu mācības programmu pārbaudīšanu un pārkārtošanu, lai atbrīvotos no scholastiskām pārmērībām

un radītu viengabalainākus un vairāk koncentrētus mācības plānus un panāktu lietderīgāku studiju laika izmantošanu (sk. augšā 14. lpp.).

Fakultatu vadība ir atradusies dekanu un sekretaru rokās. Atsevišķās fakultatēs, īpaši tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē, liela nozīme arī nodaļu vadītājiem.

Arhitekturas fakultates dekani: doc., tad prof. E. Laube 1919.—22., doc. P. Kundziņš 1922.—24., doc. A. Krūmiņš 1924.—26., doc. E. Štālbergs 1926.—28., doc. A. Malvess 1928.—30., doc. R. Ādamsons 1930.—32., prof. E. Laube 1932.—34., doc. A. Lamze 1934.—36., prof. P. Kundziņš 1936.—38., tad ar 1938. g. prof. E. Laube.

Sekretari: doc. P. Kundziņš 1919.—22., doc. A. Krūmiņš 1922.—24., doc. R. Ādamsons 1924.—27., doc. A. Lamze 1927.—30., doc. P. Kampe 1930.—32., doc. A. Lamze 1932.—34., doc., vēlāk prof. J. Vītols kopš 1934. g.

Filoloģijas un filozofijas fakultates dekani: doc. K. Kundziņš 1919.—20., prof. J. Endzelīns 1920.—23. prof. P. Šmits 1923.—25., prof. A. Speķis 1925.—27., prof. A. Tentelis 1927. (1 sem.), prof. J. Plāķis 1928.—29., prof. Fr. Balodis 1929.—31., prof. A. Tentelis 1931.—33., prof. Fr. Balodis 1933.—35., prof. A. Tentelis 1935. (vasarā), prof. Fr. Balodis 1935.—37., prof. K. Straubergs 1937.—39., prof. Fr. Balodis ar 1939. g.

Sekretari: doc. E. Blese 1919.—25., doc., vēlāk prof. K. Straubergs 1925.—37., prof. P. Jurevičs ar 1937. g.

Inženierzinātņu fakultates dekani: prof. E. Jakobijs 1919.—22., doc. E. Ziemelis 1922.—24., doc. A. Tramdachs 1924.—26., doc. E. Ziemelis 1926.—27., prof. M. Bīmanis 1927.—28., doc E. Ziemelis 1928.—29., doc. A. Tramdachs 1929.—30., prof. M. Bīmanis 1930.—31., doc. G. Klaustiņš 1931.—33., prof. M. Bīmanis 1933.—34., doc. G. Klaustiņš 1934.—36., tad doc. M. Robs, vēlāk doc. G. Klaustiņš, pēc tam prof. E. Ziemelis 1936.—37., doc. V. Skārds 1937.—39., prof. E. Ziemelis ar 1939. g.

Sekretari: doc. A. Siksna 1919.—22., doc. M. Vegners 1922.—36., doc. V. Skārds, vēlāk doc. E. Ramanis 1936.—37. un doc. E. Ramanis 1937.—38. un doc. V. Jungs ar 1938. g.

Ķīmijas fakultates dekani: prof. V. M. Fišers 1919.—22. prof. E. Zariņš 1922.—24., doc. J. Auškāps 1924.—26., prof. E. Zariņš 1926.—28., doc. M. Prīmanis 1928. (līdz 1. X), tad prof. E. Zariņš 1928.—29., doc. M. Prīmanis 1929.—31., prof. E. Zariņš 1931.—33., prof. A. Petrikalns 1933.—35., prof. E. Zariņš 1935.—37., prof. A. Ķešāns 1937.—39., prof. E. Zariņš ar 1939. g.

Sekretari: doc. M. Prīmanis 1919.—22., doc. J. Auškāps 1922.—24., doc. J. Maizīte 1924.—26., doc. A. Petrikalns 1926.—28., doc. J. Maizīte 1928.—30., doc., tad prof. A. Ķešāns 1930.—37., prof. J. Maizīte ar 1937. g.

Lauksaimniecības fakultates dekani: prof. J. Bergs 1919.—20., doc. P. Lejiņš 1920.—21., doc. P. Delle 1921.—22., doc. P. Nomalis 1922.—24., doc. A. Lepiks 1924.—26., doc. J. Vārsbergs 1926.—28., doc. P. Kulitāns 1928.—30., doc. P. Lejiņš 1930.—32., prof. P. Nomalis 1932.—34., prof. P. Lejiņš 1934.—36., doc. P. Kulitāns 1936.—38., doc. P. Kreišmanis 1938.—39.

Sekretari: doc. A. Lepiks 1919.—20., doc. P. Kulitāns 1920.—23., doc. J. Vārsbergs 1923.—24., doc. J. Apsītis 1924.—26., doc. A. Lepiks 1926.—30., doc., tad prof. R. Markuss 1930.—37., prof. J. Apsītis 1937.—38., un prof. M. Eglītis 1938.—39. g.

Matematikas un dabaszinātņu fakultates dekani: prof. E. Lejnieks 1919.—23., doc. N. Malta 1923.—25., prof. E. Lejnieks 1925.—27., doc. R. Putniņš 1927. (11. II)—1928. prof. N. Malta 1928.—30., doc. Fr. Gulbis 1930.—32., prof. E. Lejnieks 1932.—33., prof. N. Malta 1933.—35., doc. A. Liberts 1935.—36., doc. Fr. Gulbis 1936.—38., doc. L. Āboliņš ar 1938. g.

Sekretari: doc. R. Putniņš 1920.—21., doc. N. Malta 1921.—23., doc. R. Putniņš 1923.—25., doc. A. Liberts 1925.—35., doc. K. Ābele ar 1935. g.

Mechanikas fakultates dekani: prof. P. Denfers 1919.—23., doc. E. Āboliņš 1923.—25., doc. K. Tormanis 1925.—27., prof. K. Rezevskis 1927.—29., doc. K. Tormanis 1929.—31., prof. A. Vītols 1931.—33., doc. K. Tormanis 1933.—35., doc. P. Zīlīte 1935.—37., prof. K. Rezevskis 1937.—39. g. sākumam, doc. N. Reinfelds ar 1939. g.

Sekretari: doc. A. Bankins 1919.—22., doc. E. Āboliņš 1922.—23., doc. A. Bankins 1923.—24., doc. K. Tormanis 1924.—25., doc.

L. Hūnchens 1925.—29., doc. N. Rozenauers 1929.—36., doc. N. Reinfelds 1936.—39. g. sākumam, pēc tam prof. N. Rozenauers.

Medicinas fakultates dekani: prof. E. Zariņš 1919.—20., prof. R. Krimbergs 1920.—23., prof. M. Zīle 1923.—25., prof. H. Budulis 1925.—27., prof. R. Krimbergs 1927.—29., prof. H. Budulis 1929.—31., prof. J. Alksnis 1931.—33., prof. P. Sniķeris 1933.—35., prof H. Budulis 1935.—37., prof. P. Sniķeris 1937.—39., prof. J. Prīmanis ar 1939. g.

Sekretari: Dr. med. O. Voits 1919.—20., doc. H. Budulis 1920., prof. J. Alksnis 1920.—22., doc., tad prof. P. Sniķeris 1922.—23., prof. E. Paukulis 1923.—29., prof. R. Krimbergs 1929.—31., prof. E. Paukulis 1931.—38. janv., prof. J. Prīmanis no 1938. g. janvara līdz 1939. g.

Veterinarmedicinas fakultates dekani: doc. V. Brencēns 1920., prof. E. Paukulis 1920.—22., prof. L. Kundziņš 1922.—24., doc. V. Brencēns 1924.—26., doc. R. Grapmanis 1926.—28., doc. V. Brencēns 1928.—30., doc. R. Grapmanis 1930.—32., doc. V. Brencēns 1932.—34., prof. R. Grapmanis 1934.—36., doc. V. Brencēns 1936.—38. martam, prof. R. Grapmanis ar 1938. g. martu.

Sekretari: doc. A. Pētersons 1920.—24., doc. R. Grapmanis 1924.—26., doc. V. Brencēns 1926.—28., doc. R. Grapmanis 1928.—30., doc. V. Brencēns 1930.—32., doc., tad prof. R. Grapmanis 1932.—34., doc. V. Brencēns 1934.—36., prof. R. Grapmanis 1936.—38. g. martam, doc. M. Rolle ar 1938. g. martu.

Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates dekani: doc. K. Puriņš 1919.—20., doc. E. Birkhāns 1920.—21., doc. J. Kārkliņš 1921.—23., doc. K. Dišlers 1923.—24., doc. J. Kārkliņš 1924.—25., doc. K. Dišlers 1925.—26., doc. J. Kārkliņš 1926.—28., doc. K. Dišlers 1928.—30., doc. J. Kārkliņš 1930.—32., doc. K. Dišlers 1932.—34., doc. J. Kārkliņš 1934.—36., prof. K. Dišlers 1936.—38., prof. E. Balodis ar 1938. g.

Sekretari: doc. J. Kārkliņš 1919.—21., doc. V. Vītols 1921.—22., doc. K. Dišlers 1922.—23., doc. J. Kārkliņš 1923., doc. K. Dišlers 1924.—25., doc. J. Kārkliņš 1925.—26., doc. K. Dišlers 1926.—28., doc. J. Kārkliņš 1928.—30., doc. K. Dišlers 1930.—32., doc. J. Kārkliņš 1932.—34., doc., tad prof. K. Dišlers 1934.—36., doc. V. Vītols 1936.—38., doc. K. Čakste ar 1938. g.

Pēc satversmes pieņemšanas tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates abām nodaļām bij katrai savs vadītājs, un tā laikā no 1923. līdz 1936. g. tautsaimniecības nodaļas vadītājs bij doc. J. Kārkliņš, ir savā dekana, ir sekretara amata laikā; un tāpat arī tiesību zinātņu nodaļas vadība šai laikā bij. doc., vēlāk prof. K. Dišlera rokās.

Teoloģijas fakultates dekani: doc., tad prof. V. Maldonis 1920.—23., prof. K. Kundziņš 1923.—25., prof. V. Maldonis 1925.—27., doc. L. Adamovičs 1927.—29., prof. K. Kundziņš 1929.—31., prof. V. Maldonis 1931.—33., prof. K. Kundziņš 1933.—35., prof. V. Maldonis 1935.—37., prof. L. Adamovičs 1937.—39., prof. K. Kundziņš ar 1939. g.

Sekretari: doc. L. Adamovičs 1919.—27., prof. K. Kundziņš 1927.—29., prof. L. Adamovičs 1929.—31., prof. K. Kundziņš 1931.—33., prof. V. Maldonis 1933.—35., prof. K. Kundziņš 1935.—38., prof. E. Zicāns ar 1938. g.

2. Latvijas Universitates Padomes darbība notecējušos gados ir norisinājusies stingrā saskaņā ar Universitates satversmi resp. izpaudusies Universitates zinātniski-pedagoģiskās un saimnieciski-administratīvās darbības apvienošanā un vadīšanā.

Universitates Padome sākot ar 1922. g. 13. sept. līdz 1939. g. 1. jūlijam ir noturējusi 311 sēdes, pirmajā laikā ar 31 locekli (neskaitot studentu pārstāvjus), bet 1937./38. māc. gadā ar 36 locekļiem un 1938./39. m. g. ar 37 locekļiem.

Notecējušos 20 gados līdz 1939. g. 1. jūl. Universitates Padome ir apstiprinājusi 139 personām fakultatu piešķirtos doktora gradus, 98 gadijumos ir apstiprinājusi piešķirtos goda doktora gradus un par Universitates goda biedriem ir ievēlējusi 19 personas. Sekmīgākai Universitates darbības veikšanai Universitates Padome ir radijusi 7 pastāvīgas komisijas (LU statutu komisiju, LU revizijas komisiju, LU bibliotekas komisiju un mācības grāmatu apgādniecības komisiju, LU goda tiesu un vēl Kr. Morberga novēlējuma fonda pārvaldes komiteju un LU zinātniskās pētniecības fonda komiteju). Bez tam šinī pašā nolūkā Universitates Padome ir ievēlējusi un apstiprinājusi dažādas gadijuma rakstura komisijas, skaitā līdz 40, kas gan patstāvīgi, gan kopā ar dažādām valsts iestādēm un

organizacijām ir noskaidrojušas visdažādākos jautājumus un veikušas visdažādākos uzdevumus. Universitates Padomes ievēlēti mācības spēku pārstāvji darbojas arī Studentu tiesā, Stipendiju komisijā (abās vietās kopā ar studentu pārstāvjiem), Pieminekļu valdē, Kulturas Fonda padomē u. c. Viens studentu pārstāvis savukārt pieaicināts Statutu komisijā.

Universitates Padomes kā augstākā pārvaldes organa apvienotāja un vadītāja darbība izpaužas visu pārējo tai padoto Universitates pārvaldes organu darbībā, un šīs darbības rezultati ir tādā kārtā zinamā mērā arī Universitates Padomes darbības rezultati.

Visciešākā sadarbībā ar Universitates Padomi rīkojas Dekanu Padome, kas ir savā ziņā it kā Universitates Padomes kodols (sk. augšā 9. s. lpp.). *Dekanu Padomes* sēdēm pirmdienas rītos mēdz sekot trešdienas vakaros Universitates Padomes sēdes, parasti ar 2—3 nedēļu atstarpi.

3. Sekretariats. Visa Universitates darbvedība apvienojas sekretariatā (satv. 30. p.). Līdz satversmes apstiprināšanai sekretariatu sauca par galveno kanceleju, kuras grūtākais uzdevums pirmajā mācības gadā bij pāri par 3000 ienākušo uzņemšanas lūgumu caurskatīšana un šķirošana. Arī vēlākajos gados uzņemšanas lūgumu pieņemšana un šķirošana prasa no sekretariata darbiniekiem daudz izturības un pūļu, bieži vien pāri noliktajam darba laikam, pat līdz vēlai naktij.

Ienākušie un izejošie raksti, kā arī citi dienišķo lietu dokumenti sakārtoti 166 aktīs ar pielikumiem, bez tam vēl iekārtotas līdz 1939. g. 1. jūlijam 1434 personalaktis mācības spēkiem un ierēdņiem un 23.438 aktis studentu un absolventu dokumentiem. Sekretariats pārzina vēl arī apm. 10.000 bij. RPI-a studentu dokumentus un archivu. Sekretariats ved studentu reģistrus un sastāda arī statistiskas ziņas par aspirantiem, studentiem, mācības spēkiem, doktoriem, goda doktoriem un Universitates absolventiem. Sekretariatu vada visu laiku Universitates sekretars *Aleksandrs Valdmanis* un viņam padoti bij 1919. g. septembrī 4 ierēdņi, 1920. g. janvarī 8 ierēdņi, bet 1939. g. 1. jūlijā 18 ierēdņi. Sekretara palīgs bij sākumā E. Akermanis, un pēc viņa nāves 1936. g. Jānis Vēliņš.

1937. g. ienākušo rakstu skaits bij 12.829, bet izgājušo — 14.430, bet 1938. g. 3787 resp. 7061 (skaits samazinājies sakarā ar braukšanas apliecību likvidēšanu).

1938. gada beigās sakarā ar „Likumu par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai augstākās valsts mācības iestādēs" un 1939. gadā sakarā ar studentu obligato praksi vasaras brīvlaikā — sekretariata darba daudzums ievērojami pavairojies.

Sekretariata personalais sastāvs:

1919. g. septembrī: 1 darbvedis, 1 vec. kancelejiste, 1 vec. kancel. ierēdnis, 1 mašīnrakstītāja un 1 kurjieris — kopā 5 personas.

1920. g. janvarī: 1 sekretars, 2 žurnalistes, 2 vec. kancelejistes, 3 mašīnrakstītājas un 1 kurjieris — kopā 9 personas.

1939. g. jūlijā: 1 sekretars, 1 sekretara palīgs, 1 vec. darbvedis, 1 I šķ. darbvedis, 1 II šķ. darbvedis, 1 archivara palīgs, 1 II šķ. korespondents, 4 mašīnrakstītājas, 4 vec. kancelejas ierēdņi, 3 papildu darbinieki un 1 kurjieris — kopā 19 personas.

4. Kristapa Morberga novēlējuma fonda pārvalde. Kristapa Morberga novēlējums deva Latvijas Universitatei pēc viņa nāves 1928. g. lielus īpašumus, kas radija pie Universitates īpašu „Nelaiķa Kr. Morberga novēlējuma fondu", kura saskaņā ar testamentu izstrādātos statutus Ministru Kabinets apstiprināja 1934. g. 8. marta sēdē. Fondu pārvalda Pārvaldes komiteja, ko ievēlē Universitates Padome ikgadus tai pašā personalā sastāvā, kādā Dekanu Padome — ar rektoru kā priekšsēdi. Pārvaldes uzdevumā rīkojas tās ievēlēta Saimniecības komisija, kuras priekšnieki bijuši A. Tentelis un M. Prīmanis un tagad ir V Vītols. No fonda ienākumu skaidra atlikuma izmaksā stipendijas Universitates, Konservatorijas un Mākslas akademijas studentiem un absolventiem, izsniedz pabalstu Universitates zinātniskajām bibliotekām un atbalsta pēc testamenta nodibinamo „Lauksaimniecības skolu Kr. Morberga piemiņai" — Pagaidām vēl krietna summa izmaksājama saskaņā ar testamentu daudziem legatariem.

„Nel. Kr. Morberga novēlējuma" fonda skaidri atlikumi par laiku no 1928. g. 8. aprīļa līdz 1931. g. 31. decembrim.

Par kādu laiku	Skaidrs atlikums Ls	Sadalījums: Remonta kapitals Ls	Lauks. sk. kapitals Ls	Zinātn. bibl. Ls	LU studentiem Ls	LU absolvent. Ls	Latv. konservat. Ls	Mākslas akad. Ls	Kopā stipendijām Ls	Piezīmes
8. 4. 28.—1. 7. 30.	30.791,—	3.079,—	3.079,—	9.237,—	6.698,—	6.698,—	1.000,—	1.000,—	15.396,—	
1. 7. — 31. 12. 30.	40.880,—	4.088,—	4.088,—	12.264,—	9.720,—	9.720,—	500,—	500,—	20.440,—	
1. 1. — 31. 12. 31.	15.737,51	1.570,—	790,—	5.577,51	3.400,—	3.400,—	500,—	500,—	7.800,—	
1. 1. — 31. 12. 32.	19.301,35	1.930,15	965,08	6.755,44	4.525,34	4.525,34	300,—	300,—	9.650,68	
1. 1. — 31. 12. 33.	13.594,23	1.359,42	679,71	1.359,42	800,—	8.795,68	300,—	300,—	10.195,68	
1. 1. — 31. 12. 34.	24.570,72	2.457,—	1.229,—	2.457,—	1.567,72	14.610,—	500,—	500,—	17.177,72	
1. 1. — 31. 12. 35.	28.283,74	2.828,37	1.414,19	2.828,37	1.410,—	16.800,—	500,—	500,—	19.210,—	
1. 1. — 31. 12. 36.	33.290,05	3.329,—	1.664,50	3.329,—	2.500,—	22.745,—	500,—	500,—	26.245,—	
1. 1. — 31. 12. 37.	55.923,02	5.592,30	2.796,15	5.592,30	70,—	37.696,—	1.000,—	1.000,—	39.766,—	Atl. Ls 4.151,63
1. 1. — 31. 12. 38.	56.623,46	5.662,35	2.831,18	5.662,35	2.000,—	38.467,58	1.000,—	1.000,—	42.467,58	
Kopā	318.995,08	31.895,59	19.536,81	55.062,39	32.691,06*	163.457,60**	6.100,—	6.100,—	208.348,66	

No skaidriem atlikumiem no 1928. g. 8. aprīļa līdz 1938. g. 31. decembrim piešķirti remonta kapitalam Ls 31.895,59
Lauksaimn. skolas kapitalam 19.536,81
Zinātniskām bibliotekām 55.062,39
Stipendijām: LU studentiem Ls 32.691,06
LU absolventiem 163.457,60
Latv. Konservatorijai 6.100,—
Mākslas akademijai. 6.100,— 208.348,66
Nesadalīts atlikums „ 4.151,63
Kopā Ls 318.995,08

* No šīs summas līdz 1939. g. 1. jūlijam sadalīti 82 studentiem kopā Ls 29.425,67.
** No šīs summas līdz 1939. g. 1. jūlijam sadalīti 81 personai kopā Ls 149.201,— (sk. specifikaciju augšā 35. lpp.).

Legatariem no 1928. g. 8. apr. līdz 1938. g. 31. decembrim izmaksāti:

1928. g.	Ls 25.340,81
1929. g.	35.219,94
1930. g.	45.224,66
1931. g.	41.899,14
1932. g.	42.663,50
1933. g.	43.745,20
1934. g.	52.057,32
1935. g.	52.223,02
1936. g.	53.263,01
1937. g.	54.294,90
1938. g.	„ 56.417,97
Kopā	Ls 502.349,47

Kopā legatariem līdz 1939. g. 1. VII Ls 530.476,55.

5. Universitates saimniecība un tās pārvaldes.

1. Universitates ēkas un citi īpašumi. Pirmajos pastāvēšanas gados Universitates saimniecību pārzināja īpaša saimniecības komisija, kuras vietā Universitates satversme radija Saimniecības Padomi. Padomes priekšsēdis ir prorektors saimniecības lietās, locekļi trīs Universitates Padomes ievēlēti mācības spēki un pēc vēlēšanās un vajadzības arī rektors un prorektors studentu lietās. Kārtējie 3 Saimniecības Padomes locekļi sadala savā starpā atsevišķas Universitates saimniecības nozares. Rektori vienmēr kārtīgi piedalijušies Saimniecības Padomes sēdēs. Dekaniem balsstiesības savas fakultates lietās.

Universitate, sākot savu darbu 1919. g. rudenī, varēja rīkoties tikai divās agrākā RPI ēkās, kas bij pārgājušas Universitates īpašumā: Raiņa bulvārī 19 un Kronvalda bulvārī 4. Saimniecības komisija sākumā mitinājās šaurajās agrākā RPI pārvaldes padomes telpās Torņa ielā 4. Jau pirmajā pastāvēšanas gadā Universitate ieguva bijušā pareizticīgā seminara ēkas Kronvalda bulvārī 9, kur ievietoja medicinas un veterinarmedicinas fakultati un dabaszinātņu nodaļu. 1921. g. veterinarmedicinas fakultate saņēma no kara resora agrāko armijas veterinaro slimnīcu Pērnavas ielā 19. Trešajā darbības gadā Ministru Kabinets piešķīra lauksaimniecības fakultatei bijušās Pētera realskolas ēku Kronvalda bulvārī 1, ceturtajā un piektajā gadā Finansu ministrija nopirka Universitates vajadzībām vēl 2 ēkas: bijušo Mironova komercskolu Alberta ielā 10 — matematikas un dabaszinātņu fakultatei (iesāka tur darboties ar 1927./28. māc. g.) un namu Baznīcas ielā 5 — Saimniecības Padomei un vairāku fakultatu papildu klausītavām, kabinetiem un bibliotekām.

Lauksaimniecības fakultate saņēmusi savā rīcībā Rīgas pilsētas Ramma un Depkina muižas, pārvēršot tās par pētīšanas saimniecību Rāmavu, Vecauces muižas centru par LU lauksaimniecības fakultates izmēģinājumu un praktisku darbu fermu Vecaucē un Lielauces muižas centru ar mežiem LU mācības un izmēģinājumu virsmežniecībai. Rāmavas saimniecības platība 210,85 ha un grāmatu vērtība Ls 30.000, Vecauces fermas platība 388,45 ha un grāmatu vērtība Ls 100.000, Lielauces virsmežniecības platība 58.880 ha un grāmatu vērtība Ls 12.000. Ar 1938./39. budžeta gadu mežkopības nodaļa var rīkoties arī savā apmācības un izmēģinājumu mežniecībā Tukuma

virsmežniecībā. Šie lauksaimniecības fakultates īpašumi ar 1939. g. 1. jūliju pārgājuši Jelgavas Lauksaimniecības Akademijas valdīšanā. Tuvākas ziņas par tiem atrodamas lauksaimniecības fakultates vēsturiskajā pārskatā.

Medicinas fakultate visus pirmos gadus bij spiesta novietot savas klīnikas I Rīgas pilsētas slimnīcā, Sarkanā Krusta slimnīcā, Sarkankalnā u. c. 1923. g. iekārtoja zobārstniecības institutu Izglītības Ministrijas namā Stabu ielā 9, kur 1936. g. nodibināta arī žokļu klīnika. Ar 1927. g. Rīgas pilsēta nodeva Universitatei jau atklāšanas dienā solītās II Rīgas pilsētas slimnīcas klīnikas; nodibinājās ar līgumu starp Universitati un Rīgas pilsētu īpaša divžuburu pārvalde un saimniecība. Pirmās klīnikas sāka darboties jaunajās telpās ar 1927./28. māc. g.

Matematikas un dabaszinātņu fakultatei Zemkopības Ministrija atdeva zemes gabalu Kandavas ielā 2, atdalot to no Valsts Zasulauka muižas — 101.816 kv. m lielumā un ar Ls 165.000 grāmatu vērtības; tur iekārtots fakultates Botaniskais dārzs, atvērts 1922. g.

Mechanikas fakultate īrē telpas mašīnbūvniecības laboratorijai Maskavas ielā 148. Inženierzinātņu fakultate savu izmēģinājumu spiedi telpu trūkuma dēļ bij spiesta novietot VEF fabrikā.

Universitates īpašumā atrodas arī Serumstacijai nodotais Kleistiņmuižas zemes gabals — 106.800 kv. m ar grāmatu vērtību Ls 3875,—.

Visu veco un jauno īpašumu izmantošanai bij nepieciešamas daudzas būves un pārbūves. Pieaugošais telpu trūkums ir spiedis Universitati ar valdības piešķirtiem līdzekļiem izbūvēt Universitates galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19 īpašu vidusspārnu gaismas pagalmā, kur novietota svētku aula, garderobe un studentu azaida telpas. Nama grāmatu kopvērtība 1938. g. 1. jūlijā Ls 721.246. Ar valdības un sabiedrības atbalstu jaunā 1935. g. iesvētītā aula dabūja modernas koncertērģeles, kas izmaksāja Ls 74.798,12 un tika iesvētītas 1937. g. 11. apr. Laboratorijas ēkai ir uzcelti divi jauni stāvi, tās grāmatu kopvērtība 1938. g. 1. jūlijā Ls 1.289.270.

Veterinarmedicinas fakultates vajadzības un ilgas pēc pienācīgām klīniku telpām nav vēl piepildijušās.

Ministru Kabineta ierosinājums 1924. g. sākumā — pielīdzināt Universitati autonomām valsts iestādēm — neatrada atbalsi.

Latvijas Universitates ēku dibināšanas, kapitalremonta un izbūves izmaksas līdz 1938. g. 1. oktobrim:

1)	Lauksaimniecības fakultates ēkas izbūve Kronvalda bulv. 1	Ls	201.904,36
2)	Veterinarmedicinas klīnikas jaunbūve, Pērnavas ielā 19		15.213,57
3)	Veterinarmedicinas fakultates anatomijas instituta izbūve		34.465,40
4)	Astronomijas kabineta iekārtošana, astronomijas observatorijas izbūve Raiņa bulv. 19		22.987,45
5)	Medicinas fakultates acu slimību klīnikas iekārtošana		27.230,31
6)	Medicinas fakultates Pastēra instituta iekārtošana		1.846,86
7)	Baznīcas ielā 5 nopirktā nama kapitalais remonts		37.625,39
8)	Botaniskā dārza augu māju un laboratorijas ēkas jaunbūve		187.959,88
9)	Laboratoriju ēkas Kronvalda bulv. 4 kapitalais remonts		242.565,96
10)	Medicinas fakultates zobārstniecības instituta iekārtošana		28.142,06
11)	Matem. un dabaszin. fak. botaniskā instituta ēkas izbūve		29.773,51
12)	Matem. un dabasz. fak. salīdzinamās anat. un zooloģijas inst.		9.997,67
13)	Mechanikas fakultates elektrotechn. laboratorijas izbūve		7.181,31
14)	Mechanikas fak. spēka mašīnu laboratorijas ēkas pārbūve		21.024,82
15)	Architekturas fakultates bēniņu telpu izbūve		14.336,97
16)	Galvenās ēkas Raiņa bulv. 19 pārbūve		604.348,77
17)	Galvenās ēkas kapitalie remonti agrākos gados		27.046,17
18)	Autogarāžas izbūve, Baznīcas ielā 5		1.632,99
19)	Medicinas fak. ēkas Kronvalda bulv. 9 kapitalais remonts		10.338,82
20)	Universitates serumstacijas izbūve	„	198.647,13
	Kopsumma	Ls	1.724.269,40

1939. g. 1. jūlijā pēc lauksaimniecības fakultates un tās iestāžu atdalīšanās Universitates rīcībā atrodas pavisam 13 īpašumi, kur norit Universitates apmācības un pētniecības darbība. Visas šīs telpas Rīgā, izņemot I un II pilsētas slimnīcu, pārzina 2 intendanti, kuru rīcībā darbojas 152 kalpotāji.

2. Saimniecības Padomes priekšgājējai Saimniecības Komisijai prorektora *M. Prīmaņa* vadībā pirmajā 1919./20. māc. gadā bij tikai 7 ierēdņi: saimniecības lietu vadītājs R. Jansons, 1 vecākā grāmatvede A. Brūvele, 2 I šķiras rēķinvedes, 1 vecākais kancelejas ierēdnis, 1 kasieris un 1 darbvedis. 1922. g. iestājās darbā tagadējais saimniecības lietu vadītājs *P. Lazdiņš*, un viņa vadībā Saimniecības Padomes kanceleja pieauga līdz 30 darbiniekiem, kas bij sadalīti šādās nozarēs: virsgrāmatvedība, darbvedība, algu galds, pasūtījumu nodaļa, grāmatvedība, stipendiju galds, kase un norēķināšanās daļa. Stipendiju lietu pārvešana uz Latvijas Kreditbanku likvidēja stipendiju galdu Saimniecības Padomē.

1939./40. māc. gada sākumā Saimniecības Padomes kancelejā ar saimniecības lietu vadītāju P. Lazdiņu, viņa palīgu K. Hochfeldu

Latvijas Universitates Saimniecības Padomes
nekustamas mantas saraksts 1939. g. 1. jūlijā.

Tek. №№	Nekustamu īpašumu atsevišķu objektu sīks apraksts un atrašanās vieta	Grāmatu kopvērtība 1939. g. 1. jūlijā Ls
	Pēc Rīgas Politechnikas Instituta bilances 1913. g. 1. jūlijā	
1.	Politechnikas ēka Troņmantnieka bulvarī Nr. 19: C. rbļ. 360.625,05 × 100 — C. rbļ. 36.062.305,—	721.246,—
2.	Laboratoriju ēka, Puškina bulv. Nr. 4: C. rbļ. 644.634,79 × 100 — C. rbļ. 64.463.479,—	1.289.270,—
	Ievests zemes grāmatā uz Latvijas Universitates vārdu:	
3.	Kleistiņmuižas zemes gabals Nr. 12 FA ar visiem piederumiem, kas atrodas Rīgas pilsētā un iedalīts 104. grupā ar Nr. Nr. 9 un 10, kopplatībā 106.800 kv. metri Rīgas-Valmieras zemes grāmatās ar Nr. 1464	3.878,—
4.	Botaniskais dārzs, Kandavas ielā Nr. 2: Rīgas-Valmieras zemes grāmatās Nr. 4160. Zemkopības m-ja nodod Latvijas Universitatei bez kādas atlīdzības pilnā īpašumā zemes gabalu Nr. 147 F ar zemes grām. reģistr. Nr. 1045 līdz ar visiem piederumiem, kopplatībā 101.816 kv. mtr., IV hipot. iec. 64. grupa Nr. 82. Zeme atdalīta no valstij Rīgas pilsētā piederošās Zasulauku muižas. Zemes līguma slēdzēji vienojas vērtību noteikt uz	165.000,—
5.	Rāmavas ferma: Rīgas-Valmieras zemes grām. Nr. 4768. Zemkopības m-ja nodod Latvijas Universitatei bez kādas atlīdzības pilnā īpašumā zemes gabalu kopplatībā 210,85 ha, vērtība noteikta uz	30.000,—
6.	Vecauces ferma: Tukuma-Talsu zemes grāmatas Nr. 5364. Zemkopības m-ja nodod Latvijas Universitatei bez kādas atlīdzības pilnā īpašumā zemes gabalu Nr. 86 F, kopplatībā 388,45 ha, atdalītu no Vecauces muižas, vērtība noteikta uz	100.000,—
7.	Latv. Univ. mācības un izmēģ. mežniecība Lielaucē: Tukuma-Talsu zemes grām. Nr. 9707. Ar 1935. gada 11. maija līgumu Nr. 125613 no Jelgavas apriņķa Lielauces muižas ar zemes grāmatas Nr. 129 atdalīts zemes gabals Nr. 38 F, kopplatībā 58.880 ha vairāk vai mazāk, cik izrādīsies dabā, novērtēts uz	12.000,—
		2.321.394,—

Latvijas Universitates Saimniecības Padomes valsts

Aktivs

1. Debitori:

Rāmavas ferma:		
Valsts pamatkapitali	Ls 165.200,—	
Valsts rīcības kapitali	„ 18.000,—	Ls 183.200,—
Vecauces ferma:		
Valsts pamatkapitali	Ls 131.212,—	
Valsts rīcības kapitali	„ 43.000,—	174.212,—
Universitates Studentu Padome:		
Valsts rīcības kapitals		20.000,—
Vecauces virsmežniecība:		
Valsts pamatkapitals	Ls 58.769,09	
Valsts rīcības kapitali	13.000,—	71.769,09
Universitates serumu stacija:		
Valsts pamatkapitali	Ls 213.625,—	
Valsts rīcības kapitali	„ 1.000,—	214.625,—
Botaniskais dārzs:		
Valsts pamatkapitali	Ls 3.415,48	
Valsts rīcības kapitali	„ 15.000,—	„ 18.415,48
		Ls 682.221,57

Kustamas mantas rēķins 1939. g. 1. jūlijā.

№ №	Kontu nosaukums	Inventars Ls	Bibliotēka Ls	Materiali Ls
1.	Architekturas fakultate	13.891,54	71.581,67	
2.	Filoloģijas un filozofijas fakultate	31.964,86	131.666,25	—
3.	Inženierzinātņu fakultate	202.554,79	68.557,01	—
4.	Ķīmijas fakultate	258.324,61	169.559,70	34.766,15
5.	Lauksaimniecības fakultate	255.450,79	110.726,81	
6.	Matematikas un dabaszinātņu fakultate	247.547,74	188.972,17	—
7.	Mechanikas fakultate	287.591,38	71.376,01	
8.	Medicinas fakultate	279.824,97	209.426,46	—
9.	Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate	35.226,87	204.224,07	—
10.	Teoloģijas fakultate	10.741,04	48.998,19	—
11.	Veterinarmedicinas fakultate	126.987,60	35.086,24	—
12.	Universitates Saimniecības Padome	14.507,96	11,02	—
13.	Vispārējā daļa	410.219,26	—	—
14.	Universitates sekretariats	6.042,87	—	—
15.	Centralā bibliotēka	14.421,62	385.995,78	—
16.	Romas-katoļu teoloģijas fakultate	5.889,69	7.610,88	—
		2.201.187,59	1.703.792,26	34.766,15

Pavisam kopā 1939. g. 1. VII Ls 3.939.746,—.

rīcības un pamata kapitalu bilance 1939. g. 1. jūlijā.

Pasivs

1. Valsts papildu pamatkapitali	Ls 572.221,57
2 Valsts rīcības kapitali	110.000,—
	Ls 682.221,57

un 2 vecākajām grāmatvedēm A. Brūveli un A. Grinbergu (abas ir LU darbinieces no sākta gala) priekšgalā darbojas pavisam 22 personas: vēl 2 I šķiras grāmatveži, 1 galvenais kasieris (J. Helmūts) un 1 I šķiras kasiere, 1 I šķiras sekretare, 1 I šķiras darbvede, 1 II šķiras korespondents, 1 II šķiras un 2 III šķiras grāmatvedes, 1 archivare, 1 mašīnrakstītāja valodu pratēja, 2 mašīnrakstītājas un 4 I šķiras rēķinvedes. Pie Saimniecības Padomes skaitas vēl 1 architekts un 1 būvtechniķis.

Saimniecības Padomes sarežģītajā darbā ļauj ieskatīties trīs tabulas 49.—51. lpp.

3. Specialie līdzekļi. Ar Latvijas Universitates satversmi bij noteikta Universitates specialo līdzekļu uzkrāšana un izlietošana „viņas vajadzībām" (109. un 110. p.).

Laikā no 1923./24. b. g. līdz 1939. g. 1. jūlijam

ieņemti pavisam	Ls 950.296,83,
izdoti pavisam	Ls 875.116,48,
speciallīdzekļu kapitals 1939. 1. VII	Ls 75.180,35.

Ienākumu veids un lielums redzami no speciallīdzekļu norēķina par minēto laiku (sk. 52. lpp.). Izdevumus rāda 53. lpp. novietotais speciallīdzekļu izdevumu kopsavilkums.

Latvijas Universitates speciallīdzekļu norēķins
no 1923./24. b. g. līdz 1939. g. 1. VII.

ēnākum	Ieņēmumu kopsumma Ls	Ieņēmumu atskaitījumi			
		Valstij Ls	Atalgojumi Ls	Citi izdevumi Ls	Speciallīdzekļos Ls
Izmēģinājumu laborat. un pētijumu institūti devuši:					
Ķīmijas fakultatē	576.183,67	55.119,81	384.258,43	32.233,62	104.571,81
Lauksaimniecības fakultatē	419.030,20	30.324,46	215.134,57	86.293,10	87.278,07
Veterinarmedicinas fakultatē	513.840,20	3.775,29	25.126,09	344.552,91	140.385,91
Mechanikas fakultatē	310.810,33	12.007,35	215.838,91	22.701,80	60.262,27
Medicinas fakultatē	18.234,13	566,60	9.234,81	620,96	7.811,76
Inženierzinātņu fakultatē	12.286,79	50,—	5.896,17	3.449,49	2.891,13
Dažādi ienākumi:					
Ieskaitīts spec. līdzekļos:					
Reģistracijas nauda	233.895,—	—	—	—	233.895,—
Laboratorijas nauda	222.202,82	—	—	—	222.202,82
Eksaminacijas nauda	18.073,20	—	—	—	18.073,20
Rentes	33.403,69	—	—	—	33.403,69
Veco budž. gadu izdevumu atmaksas	23.374,87	—	—	—	23.374,87
Izglītības M-jas pabalsts 10 g. jubilejas gadijumā	5.000,—	—	—		5.000,—
Dažādi ieņēmumi	10.348,30	—	—	—	10.348,30
Aulas ekspluatacija	798,—	—	—	—	798,—
	2.397.481,20	101.843,51	855.488,98	489.851,88	950.296,83
Speciallīdzekļu izdevumi no 1923./24. b. g. līdz 1939. g. 1. VII.					875.116,48
Speciallīdzekļu kapitals 1939. g. 1. jūlijā					75.180,35

Latvijas Universitates speciallīdzekļu izdevumi no 1923./24. b. g. līdz 1939. g. 1. VII.

1.	Atalgojumi:		
	par sēdēm	Ls	35.014,35
	eksaminatoriem		46.956,22
	dažādi citi		120.768,35
	papildu kasieriem un lekciju naudas kvīšu rakstītājiem		10.642,35
2.	Fakultatu izdevumi no sadalītiem specialiem līdzekļiem:		
	architekturas fakultate		2.870,90
	inženierzinātņu fakultate		7.496,30
	mechanikas fakultate		5.173,58
	ķīmijas fakultate		8.539,75
	lauksaimniecības fakultate		6.068,—
	medicinas fakultate		8.515,43
	veterinarmedicinas fakultate		4.071,77
	filoloģijas un filozofijas fakultate		9.466,42
	matematikas un dabaszinātņu fakultate		6.042,26
	tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate		8.093,30
	teoloģijas fakultate		3.395,02
	Centrālā biblioteka		9.408,03
3.	Komandējumi		22.778,31
4.	Ārzemju viesu uzņemšana		20.249,44
5.	Reprezentacijas izdevumi		6.035,17
6.	Pabalsti ārstēšanai		12.519,—
7.	Apbedīšanas izdevumi		17.276,95
8.	Gratifikacijas		1.977,50
9.	Bij. RPI-a un tā profesoru mantu reevakuacijas izdevumi		3.133,08
10.	Grāmatu iegādāšana un iesiešana		61.683,95
11.	Inventara iegādāšana		40.535,57
12.	Remonti un pārbūves		138.275,74
13.	Grāmatu un LU Rakstu izdošana		51.913,12
14.	Aizdevumi fakultatēm un centralajai bibliotekai		33.861,19
15.	Studentu organizacijām		37.873,—
16.	Grāmatu apmaiņa ar ārzemēm		1.714,61
17.	LU zinātniskās pētniecības fondam		40.000,—
18.	Universitates gada svētku izdevumi		28.890,87
19.	LU mācības grāmatu apgādniecības fondam		10.000,—
20.	Ērģeļu fondam		10.270,97
21.	Aulas ekspluatacija		2.674,50
22.	Mācības spēku talari un galvas segas		8.858,49
23.	Dažādi izdevumi	„	32.072,99
		Kopā Ls	875.116,48

Saimniecības Padomes pārvaldīšanā 1939. g. 1. jūlijā atradās šādas specialas summas:

LU specialo līdzekļu kapitals	Ls	75.180,35
Dažādi kapitali un fondi		260.694,34
Fakultatu praktisko darbu rīcības kapitals	„	19.437,18
	Kopā Ls	355.311,87

Dažādu kapitalu un fondu kopsavilkums
laikā no 1923./24. b. g. līdz 1939. g. 1. VII.

Gr. lp.	Kontu nosaukumi	Apgrozījumi laikā no 1923./24. b. g. līdz 1. VII. 1939. g. Debets Ls	Apgrozījumi laikā no 1923./24. b. g. līdz 1. VII. 1939. g. Kredits Ls	Atlikumi 1. VII. 1939. g. Debets Ls	Atlikumi 1. VII. 1939. g. Kredits Ls
1.	Architekturas fakultate	4.614,95	9.970,80	—	5.355,85
6.	Mechanikas fakultate	480,48	490,43	—	9,95
16.	Lauksaimniecības fakultate	1.000,—	1.441,88		441,88
36.	Latv. Univers. rēķins (1. Liepājas kājn. pulka ziedojums)	—	16,27		16,27
17.	Ziedojumu rentes	331,57	331,57	—	—
41.	Karavīru kooperativa valde	—	84,74		84,74
47.	Univ. darbin. ziedojumi Krievijas zinātniekiem	116,24	116,24		—
90.	Trūcīgo studentu ārstēšanas fonds	517.760,40	517.787,90	—	27,50
100.	Studentu pašvaldības fonds	297.686,15	297.702,65	—	16,50
110.	Studentu nama fonds	243.189,10	243.200,10	—	11,—
120.	Studentu sporta fonds	20.071,—	20.071,—		—
11.	Ķīmijas fakultates ziedojumi	1.500,—	34.774,94	—	33.274,94
21.	Medicinas fakultate	4.830,89	5.506,39	—	675,50
32.	Filoloģijas un filozofijas fakultate	200,—	400,—	—	200,—
27.	Matematikas un dabaszin. fak. salīdz. anatom. instituts	424,52	539,42	—	114,90
53.	Rīgas Politechnikas Instituta pensiju fonds	—	13.323,41	—	13.323,41
62.	Suvorova kapitals	—	7.891,22	—	7.891,22
71.	Rīgas Politechnikas Instituta specialie līdzekļi	—	5.718,26	—	5.718,26
80.	Morica Kerkoviusa stipendija	—	209,23	—	209,23
130.	O. Johansona dāvinājums	2.615,57	2.969,64	—	354,07
135.	H. G. F. Hagströma dāvinājums	—	22.238,05	—	22.238,05
139.	J. Esera stipendiju kapitals	11.745,—	11.745,—		—
144./200.	Veterinarmedicinas fakultates izbūves un iekārtas fonds	33.596,23	201.241,27	—	167.645,04
150.	Veterinarmedicinas fak. nekustama īpašuma iegādāšana	18.700,—	—	18.700,—	—
153.	Latvijas Architektu Biedrība (Baumaņa prēmija)	150,—	150,—	—	—
156.	Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate	740,—	4.731,32	—	3.991,32
162.	Rokfellera fonds	6.019,69	6.173,43	—	153,74
166./95.	Ērģeļu fonds	75.267,14	76.102,25	—	835,11
171.	Zinātnisku rakstu iespiešanas fonds	—	3.637,73	—	3.637,73
177.	Pētera Mucenieka dāvinājums	—	5.000,—	—	5.000,—
181.	Studentu godalgas	—	1.200,—	—	1.200,—
187.	Centralajai bibliotekai — ziedojumi	—	200,—	—	200,—
219.	Apvienoto bij. RPI stipendiju kapitali	—	4.350,72	—	4.350,72
225.	V. Brencēna stipendija	720,—	720,—	—	—
229.	Annas Dauvartes stipendija	—	506,65	—	506,65
233.	Mirko Roša stipendija	—	2,26	—	2,26
235.	Zinātne tēvzemei 20 gados	8.459,60	8.459,60		—
240.	Aulas ekspluatacija	822,—	2.730,50	—	1.908,50
		1.251.040,53	1.511.734,87	18.700,—	279.394,34
	Atlikums 1939. g. 1. VII	260.694,34	—	260.694,34	—
		1.511.734,87	1.511.734,87	279.394,34	279.394,34

Privato ziedojumu stipendiju

Aktivs.

Nauda:

LU Saimn. Padomes kasē:

Stipendiju atmaksas:					
K. Bļodnieka stipendija	Ls 120				
B. Glāzera stipendija	320				
Latv. Mežkopju Biedrības stipendija	330				
M. Vīksnes stipendija	710				
Nel. Kr. Morberga novēlējuma stipendijas	Ls 4.810				
atsk. tek. izd.	„ 380	„ 4.430	Ls 5.910,—		
Nel. Kr. Morberga novēlēj. stip.			1.165,19		
Latv. Mežkopju B-bas stipendija			240,—		
Vairāk atmaksātās stipendijas			„ 163,40	Ls 7.478,59	

Latvijas Bankā tek. r-nā Nr. 3217:

B. Glāzera stipendija			Ls 1,—		
M. Vīksnes stipendija			451,42		
J. Esera stipendija			3.073,91		
F. Liparta stipendija			„ 41,02	3.567,35	
K. Bļodnieka stipendija				„ 2.550,14	Ls 13.596,08

Vērtspapīri:

J. Esera stipendija				Ls 13.000,—	
M. Vīksnes stipendija				„ 2.500,—	15.500,—

Stipendiati — debitori:

K. Bļodnieka stipendija				Ls 1.020,—	
B. Glāzera stipendija				200,—	
Latv. Mežkopju B-bas stipendija				1.950,—	
M. Vīksnes stipendija				1.014,20	
Nel. Kr. Morberga novēlējuma stipendijas				25.014,77	
J. Esera stipendija				4.030,—	
Valsts stipendiatu starpības				„ 10,43	„ 33.239,40
					Ls 62.335,48

kapitals 1939. g. 1. jūlijā.

Pasivs.

Kapitali:				
K. Bļodnieka stipendija	Ls	3.690,14		
B. Glāzera stipendija		521,—		
M. Vīksnes stipendija		4.641,42		
Latv. Mežkopju B-bas stipendija		2.520,—		
Nel. Kr. Morberga novēlējuma stipendija		30.141,06		
J. Esera stipendija		20.103,91		
F. Liparta stipendija	„	41,02	Ls	61.658,55
Pieskaitītās rentes:				
Nel. Kr. Morberga novēlējuma stipendija	Ls	468,90		
M. Vīksnes stipendija	„	34,20		503,10
Stipendiati — kreditori:				
Vairāk atmaksātās stipendijas	Ls	163,40		
Starpība pie valsts stipendiju nodošanas Latvijas Kreditbankai	„	10,43		173,83
			Ls	62.335,48

Rīcības kapitalu izvilkums 1939. g. 1. jūlijā.

Kontu №№	Kontu nosaukumi	Debets Ls	Kredits Ls	Atlikumi Debets Ls	Atlikumi Kredits Ls
	Ķīmijas fakultate:				
96.	Preču rēķins	58.131,85	—	Preču atlikums	—
60.	Preču pārdošanas rēķins	—	24.463,65	33.668,20	—
111.	Kapitalu rēķins	—	51.564,60	—	51.564,60
	Kopā	58.131,85	76.028,25	33.668,20	51.564,60
	Atlikums 1939. g. 1. jūlijā	17.896,40	—	17.896,40	—
		76.028,25	76.028,25	51.564,60	51.564,60

Kopsavilkums 1939. g. 1. VII:

Preces noliktavā		Ls 33.668,20
Nauda kasē	Ls 485,32	
Tek. r-nā Nr. 3217	„ 17.411,08	„ 17.896,40
Kapitals 1939. g. 1. VII		Ls 51.564,60

	Lauksaimniecības fakultate:				
155.	Preču rēķins	7.780,40	—	Preču atlikums	—
177.	Preču pārdošanas rēķins	—	2.495,40	5.285,—	—
189.	Kapitala rēķins	—	10.905,69	—	10.905,69
	Kopā	7.780,40	13.401,09	5.285,—	10.905,69
	Atlikums 1939. g. 1. jūlijā	5.620,69	—	5.620,69	—
		13.401,09	13.401,09	10.905,69	10.905,69

Kopsavilkums 1939. g. 1. VII:

Preces noliktavā		Ls 5.285,—
Nauda kasē	Ls 205,37	
Tek. r-nā Nr. 3217	„ 5.415,32	„ 5.620,69
Kapitals 1939. g. 1. VII		Ls 10.905,69

Fakultatu praktisko darbu norēķins
laikā no 1934. g. I — 1939. g. 1. VII.

№№	Kontu nosaukumi	Debets Ls	Kredits Ls
	Ieskaitītās un izdotās summas:		
1.	Ķīmijas fakultate	18.143,33	21.232,95
2.	Mechanikas fakultate	874,07	2.747,00
3.	Matematikas un dabaszinātņu fakultate	4.617,90	10.334,75
4.	Lauksaimniecības fakultate	350,00	3.393,93
5.	Medicinas fakultate	2.299,57	4.293,50
6.	Inženierzinātņu fakultate	227,40	397,75
7.	Inženierzinātņu fakultate — ģeodezija	4.637,18	7.190,00
8.	Veterinarmedicinas fakultate	—	996,75
		31.149,45	50.586,63
	Atlikums 1939. g. 1. VII	19.437,18	—
		50.586,63	50.586,63

6. Bibliotekas un zinātniski pētniecības un apmācības instituti.

1. Universitates Centrālā biblioteka un fakultatu bibliotekas. Visām Universitates fakultatēm un dažās fakultatēs arī atsevišķajām katedrām ir savas bibliotekas, kur ieguldīts diezgan daudz līdzekļu, kopsummā līdz 1939. g. 1. jūlijam — Ls 1.317.796,48. Šīs summas sadalijumu pa atsevišķām fakultatēm sk. Kustamās mantas rēķinā 50. lpp. Bibliotekas saņēmušas arī dažādus ziedojumus. Visu iegūto grāmatu, žurnalu kopskaits pa fakultatēm bij šāds:

	1938. g.	1939. g.
Architekturas fakultatē	7.460	7.600
Filoloģijas un filozofijas fakultatē	36.972	40.020
Inženierzinātņu fakultatē	10.865	11.240
Ķīmijas fakultatē	11.709	12.100
Lauksaimniecības fakultatē	12.000 (apm.)	12.610
Matematikas un dabaszin. fakultatē	43.459	47.851
Mechanikas fakultatē	5.563	5.945
Medicinas fakultatē	12.569 (apm.)	13.000
Veterinarmedicinas fakultatē	3.376	3.588
Tautsaimn. un ties. zin. fakultatē	26.965	27.835
Teoloģijas fakultatē	11.932	12.815
Romas katoļu teoloģijas fakultatē		1.163
Kopā eksemplaru	182.870	195.767

Gandrīz gadu pēc Universitates nodibināšanas, rodoties arvien jauniem grāmatu krājumiem, kurus jaunā Latvijas Universitate saņēma no citām ārzemju augstskolām un iestādēm, Organizacijas Padome nolēma noorganizēt pie Universitates vispārējo jeb C e n t r a l o b i b l i o t e k u. Par bibliotekas pārzini tika ievēlēts prof. E. Lejnieks, kas 1920. gada vasarā uzsāka vajadzīgos priekšdarbus. Par technisko bibliotekas vadītāju ievēlēja 1921. g. prof. I. Bencingeru.

Lielas grūtības radija mazā bibliotekas ierīkošanai atvēlētā summa un vēl nenokārtotā pasta satiksme ar Vāciju, no kurienes bija visvairāk jāiegādā pieprasītā literatura. Tomēr jau 1920. gada rudenī ar Latvijas sūtniecību laipno palīdzību biblioteka sāka kārtīgi saņemt tekošo žurnalu literaturu visās galvenajās zinātņu nozarēs. Ar to bija ievadīts pirmais galvenais un svarīgākais bibliotekas uzdevums: nokārtot periodiskās literaturas iegūšanu.

Biblioteka ir saņēmusi vēl ļoti daudz dāvinājumu no daudzām ārzemju iestādēm, gan tieši, gan ar mūsu sūtniecību starpniecību. Sevišķi atzīmējami lielie dāvinājumi no Francijas universitatēm, Parīzes pilsētas, Londonas latviešu draugu biedrības, Šveices universitatēm, Somijas zinātniskās biedrības un Modenas Zinātņu Akademijas.

Lielas cerības, ko lika uz agrākā RPI-a bibliotekas reevakuaciju, diemžēl, nav piepildijušās. No šīs ļoti vērtīgās bibliotekas ir saņemti atpakaļ ap 800 sējumu, kuru saturs ir mazvērtīgs. Turpretim visas žurnalu kolekcijas, no kurām ļoti daudzas nav vairs dabūjamas, palikušas Krievijā. Iegādāties par jaunu tos žurnalu gada gājumus, kas vēl dabūjami, nepielaiž bibliotekas budžets.

Centralajā bibliotekā pašlaik skaita ap 145.000 sējumu (grāmatu, žurnalu un disertaciju). Biblioteku apmeklē mācības gada laikā ap 6000 studentu, grāmatas uz mājām izsniedz ap 6000 sējumu un turpat lasītavā ap 5000 sējumu. Universitate ieguldijusi Centralajā bibliotekā līdz 1939. g. 1. jūlijam pavisam Ls 385.995,78.

Centralā biblioteka piesūta 233 ārzemju universitatēm, akademijām, bibliotekām, archiviem un institutiem Latvijas Universitates Rakstus, saņemot pretim viņu publikacijas.

Kopš 1934. gada biblioteku pārzina profesors *P. Ķiķauka*. Viņa vadībā strādā 11 bibliotekas darbinieki un sapulcējas fakultatu ievēlēti Bibliotekas komisijas locekļi.

Visās Universitates bibliotekās kopā ieguldīts līdz 1939. g.

1. jūlijam Ls 1.703.792,26. Grāmatu kopskaits 1939. g. rudenī pāri par 340.000 sējumiem.

2. Fakultatu instituti un palīginstituti. Pie atsevišķām fakultatēm nodibināti instituti un palīginstituti akademiskai apmācībai un zinātniskai pētniecībai. Tuvākas ziņas sk. atsevišķu fakultatu vēsturēs.

Pie architekturas fakultates pastāv: 1) piemineklu archivs (materialiem par Latvijas būvniecību un būvniecības piemineklim), 2) ģipša moduļu kolekcija, 3) tēlotājas ģeometrijas moduļu un paraugzīmējumu kolekcija, 4) būvvielu kolekcija, 5) būvkonstrukciju kolekcija, 6) fotolaboratorija.

Pie filoloģijas un filozofijas fakultates ir 1) mākslas muzejs ar ģipša nolējumu, diapozitivu, vērtīgu monētu un izdevumu kolekcijām, kā arī Ēģiptes piemineklu un Latvijas senlietu paraugu kolekcijām, un grieķu un romiešu mākslas oriģinaliem, 2) eksperimentalās fonetikas kabinets un 3) eksperimentalās psicholoģijas instituts.

Inženierzinātņu fakultates instituti ir: 1) inženierkonstrukciju pētīšanas instituts (IPI) ar 9 laboratorijām: 1. hidrotechnikas laboratoriju, 2. betontechnikas laboratoriju, 3. konstrukciju pārbaudes laboratoriju, 4. fotolaboratoriju, 5. sanitartechnikas laboratoriju, 6. ģeotechnikas laboratoriju, 7. termotechnikas laboratoriju, 8. ceļu technikas laboratoriju un 9. fonotechnikas laboratoriju; 2) ģeodezijas instituts un 3) atsevišķi mācības līdzekļu kabineti, katedru vadītāju ierīkoti, ar nepieciešamajiem priekšmetu mācības līdzekļiem (moduļiem, fotografijām, schēmām, tipa zīmējumiem u. c.).

Ķīmijas fakultatei ir 1) farmakognozijas instituts, 2) mineraloģijas instituts, 3) technoloģijas muzejs un 4) 23 laboratorijas: a) neorganiskās ķīmijas laboratorija, b) kvalitativās analizes laboratorija, c) kvantitativās analizes laboratorija, d) sintetiskā laboratorija, e) fizikalās ķīmijas laboratorija, f) fotoķīmijas laboratorija, g) dispersoidoloģijas laboratorija, h) vispārīgās ķīmijas laboratorija (I. M. D. z.), i) analit. labor. lauks. un dabasz., j) ķīmijas laboratorija med. un veterinarmed., k) vispārīgās technoloģijas laboratorija, l) ķīmijas pamatvielu technoloģijas laboratorija, m) silikatu technoloģijas laboratorija, n) elektroķīmijas laboratorija, o) kurinamo vielu technoloģijas laboratorija, p) tauku un eļļu technoloģijas laboratorija, q) lauksaimn. technol. laboratorija, r) ķīmijas

šķiedrvielu un krāsvielu laboratorija, s) uztura un baudvielu laboratorija, t) tiesas ķīmijas un klīnisko analizu laboratorija, u) ārstniecības vielu pagatavošanas laboratorija, w) ārstniecības vielu izmeklēšanas laboratorija, v) farmaceitiskās recepturas laboratorija; tad 5) ķīmijas fakultates izmēģinājumu un pētijumu laboratorija un 6) Universitates aptieka.

Lauksaimniecības fakultates palīgiestādes.

Kabineti: 1. augkopības, 2. biškopības, 3. būvniecības, 4. dārzkopības, 5. entomoloģijas, 6. fitopatoloģijas, 7. laukkopības, 8. lauksaimniecības mašīnu, 9. lopkopības, 10. mežu bioloģijas, 11. mežkopības, 12. mežu taksacijas un ierīcības, 13. mežu izmantošanas, 14. saimniekošanas mācības, 15. zivkopības, 16. medniecības.

Laboratorijas: 1. kūdras, 2. augsnaszinības un lauksaimn. ķīmijas, 3. mikrobioloģijas, 4. mežu technoloģijas, 5. piensaimniecības, 6. rūgšanas technoloģijas, 7. zootechnikas.

Izmēģinājumu un pētijumu iestādes: 1. izmēģinājumu un praktisku darbu saimniecība Vecaucē, 2. pētīšanas saimniecība Rāmavā, 3. mācības un izmēģinājumu virsmežniecība un 4. kontroles, izmēģinājumu un tīrkulturu stacija.

Muzeji: 1. augsnas, 2. kūdras technoloģijas un 3. mežu izmantošanas.

Kolekcijas: 1. augu slimību, 2. entomoloģijas, 3. mežkopības, 4. zootechnikas, 5. mežu bioloģijas, 6. augkopības, 7. rūgšanas technoloģijas.

Matematikas un dabaszinātņu fakultates palīginstituti: 1) matematikas seminars, 2) fizikas instituts, 3) astronomiskā observatorija, 4) teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas instituts, 5) ģeofizikas un meteoroloģijas instituts ar 2 nodaļām: 1. meteoroloģijas, 2. ģeofizikas, 6) ģeoloģijas un paleontoloģijas instituts, 7) augu sistematikas un morfoloģijas instituts, 8) augu fizioloģijas un anatomijas instituts, 9) sistematiskās zooloģijas instituts, 10) salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituts (ar salīdzinamās dzīvnieku fizioloģijas nodaļu) un 11) ģeografijas instituts.

Mechanikas fakultatei pašlaik ir šādi palīginstituti: 1) materialu pārbaudīšanas instituts, 2) mašīnu pētīšanas instituts, 3) elektrotechnikas instituts, 4) materialu izmēģināšanas stacija, 5) elektriskās pārbaudes un graduēšanas laboratorija, 6) technoloģijas laboratorija, 7) bezinmotoru un automobiļu labo-

ratorija, 8) fotografijas laboratorija, 9) siltumtechnikas kabinets, 10) technoloģijas muzejs un 11) mechanikas darbnīca.

Medicinas fakultatē darbojas 1) anatomijas instituts, 2) fizioloģijas un fizioloģiskās ķīmijas instituts, 3) vispārīgās patoloģijas instituts, 4) patoloģijas anatomijas instituts, 5) farmakoloģijas instituts, 6) higienas instituts, 7) iekšķīgo slimību propedeitiskā klīnika, 8) chirurģiskā propedeitiskā klīnika, 9) chirurģiskā klīnika, 10) chirurģiskā hospitalā klīnika, 11) iekšķīgo slimību klīnika, 12) iekšķīgo slimību hospitalā klīnika, 13) ādas un venerisko slimību klīnika, 14) bērnu slimību klīnika, 15) nervu slimību klīnika, 16) tieslietu medicinas instituts, 17) centralais rentgenoloģijas un radioloģijas instituts, 18) acu slimību klīnika, 19) ausu, deguna un kakla slimību klīnika un 20) zobārstniecības instituts ar žokļu klīniku.

Pie fakultates pastāv vēl: anatomijas muzejs, chirurģijas muzejs un mulažu kolekcija ādas un venerisko slimību klīnikai.

Veterinarmedicinas fakultatei ir palīginstituti: anatomijas, patoloģ. anatomijas, higienas, hipoloģijas, chirurģijas un specialās patoloģijas un terapijas kabineti; patoloģijas anatomijas, anatomijas, chirurģijas, higienas un hipoloģijas kolekcijas; chirurģijas, terapijas un mazo mājkustoņu klīnikas; anatomijas un patoloģijas anatomijas muzeji; anatomijas, patoloģijas anatomijas, animalo uzturvielu izmeklēšanas un bakterioloģijas laboratorijas; ārstniecības vielu noliktava un kaltuve.

Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates palīginstituti: 1) preču zinātņu laboratorija un muzejs, 2) civiltiesību kabinets, 3) administrativo tiesību kabinets, 4) kriminaltiesību kabinets un 5) kantoru mašīnu birojs.

Teoloģijas fakultates palīginstituti: 1) gaismas bilžu kolekcija un 2) reliģijas vēstures muzejs.

7. Studenti un absolventi.

1. Skaits un statistika. Liels ir bijis to jaunekļu un jaunavu, bet arī vīru un sievu skaits, kas sākot ar 1919. g. rudeni klauvēja pie Latvijas Universitates durvīm, tiecoties iegūt augstāko izglītību. Diezgan dažāda bij pirmo aspirantu iepriekšējā izglītība, jo kara dienests un bēguļošanas laiki bij daudzus aizkavējuši nobeigt vidusskolu, un radās arī laba tiesa tādu, kas pašu tautas universitatē gribēja un varēja studēt, kaut gan agrāk par to nebij varējuši domāt un nebij arī ieguvuši gatavības apliecību. Lai nāktu pretim

patiesi centīgajiem un cienīgajiem, Organizacijas Padome nolēma uzņemt arī aspirantus bez gatavības apliecības, nosaucot viņus par hospitantiem un dodot viņiem tiesības vēl 1922. g. iegūt ar dažiem papildu pārbaudijumiem pilntiesīgu studentu tiesības. Hospitantu skaits pirmajos 5 mācības gados bij 388, 331, 80, 5 un 2.

Lai izlasītu spējīgākos un čaklākos, Latvijas Universitate ar 1921. g. ieveda iestāju pārbaudijumus visiem aspirantiem, sākumā latviešu valodā, vēlāk arī citos priekšmetos. Sakarā ar brīvo vietu noteikšanu un pieteikušos skaita pieaugšanu šie kontroles pārbaudijumi dažās fakultatēs (īpaši medicinas) izvērtās par sīviem konkursa eksameniem.

Studentu kustību Latvijas Universitatē rāda sekojošā tabula.

Mācības gads	Pieteikušos skaits	Uzņemto skaits	Studentu kopskaits	Beigušo skaits
1919./20.	1.245	1.245	1.354	19
1920./21.	2.600	2.522	3.472	39
1921./22.	1.777	1.751	4.777	130
1922./23.	1.736	1.361	5.440	76
1923./24.	1.363	1.161	6.001	179
1924./25.	1.333	1.078	6.262	203
1925./26.	1.499	1.034	6.626	179
1926./27.	1.613	1.049	7.086	343
1927./28.	1.570	1.077	7.449	401
1928./29.	1.638	1.125	7.803	363
1929./30.	1.754	1.157	8.176	383
1930./31.	2.067	1.277	8.481	419
1931./32.	2.073	1.238	8.636	495
1932./33.	2.169	1.336	8.509	537
1933./34.	1.894	1.203	8.587	498
1934./35.	1.465	926	8.017	409
1935./36.	—	—	7.181	547
1936./37.	1.098	869	6.778	563
1937./38.	1.202	904	6.780	538
1938./39.	1.543	1.125	7.247	520*
Kopā	31.639	23 438	—	6.841

* Līdz 1939. g. 1. jūlijam.

Līdz 1923./24. māc. g. skaitīti līdz arī hospitanti un brīvklausītāji, jo tiem bij dotas tiesības tapt par pilntiesīgiem studentiem un viņi tās diezgan plaši arī izmantojuši. 1935. g. rudenī LU neuzņēma jaunus studentus, jo tai pavasarī ģimnazijām kursa pagarināšanas dēļ nebij absolventu. Tā radās tā sauktais „brīvais gads".

Studentu sadalīšanos pa atsevišķām fakultatēm rāda šādi skaitļi:

Fakultates	1936./37. māc. g.		1938./39. māc. g.	
	kopskaits	%	kopskaits	%
Architekturas	213	3,14	273	3,77
Filoloģijas un filozofijas	744	10,98	766	10,57
Inženierzinātņu	557	8,22	651	8,98
Ķīmijas	579	8,54	617	8,51
Lauksaimniecības	757	11,17	790	10,90
Matematikas un dabaszinātņu	559	8,25	585	8,07
Mechanikas	494	7,29	549	7,58
Medicinas	485	7,15	517	7,13
Veterinarmedicinas	159	2,34	159	2,20
Tautsaimniecības un tiesību zinātņu	2.032	29,98	2.051	28,30
Teoloģijas	199	2,94	228	3,15
Romas katoļu teoloģijas	—	—	61	0,84
Kopā	6.778	100,00	7.247	100,00

Studentu grupēšana pēc vecuma rāda, ka viss lielais studentu vairums, 65—70%, ir 20—30 gadus veci. Agrākos gados apm. 12% bij arī vecumā līdz 20 gadiem un kādi 10% (vairāk gan vīriešu nekā sieviešu) vecumā no 30—34 gadiem. Pēdējos gados pirmā grupa jūtami samazinājusies, un 1936./37. māc. gadā tikai vēl 4,15% vīriešu studentu un 4,84% sieviešu studentu bij zem 20 gadiem. Otrā pusē studentu vecums pēdējā laikā pieaudzis un 1936./37. māc. gadā 17,27% vīriešu un 11,09% sieviešu bij vecumā no 30 līdz 34 gadiem. Atsevišķi studenti pagadijušies arī 15—17 g. vecumā un tāpat arī 50-ajos un 60-ajos mūža gados. 1936./37. māc. gadā no vīriešu studentiem visvairāk (434) bij 24 gadus veci un no sieviešu studentēm visvairāk (234) bij 22 gadus vecas; arī abus dzimumus kopā skaitot, visvairāk (648) bij 24 gadus veci.

Studentu sadalīšanos pēc dzimumiem, tautības un pavalstniecības rāda šāda tabula:

Mācības gadi	Kopskaits	Dzimums		Tautība		Pavalstniecība	
		Vīrieši	Sievietes	Latvieši	Cittautieši	Latvijas pavalstnieki	Ārvalstnieki
1919./20.	1.262	577	685	965	297	1.168	94
1920./21.	3.472	2.234	1.238	2.651	821	3.328	144
1921./22.	4.777	3.276	1.501	3.701	1.076	4.628	149
1922./23.	5.440	3.660	1.780	4.373	1.067	5.343	97
1923./24.	6.001	4.112	1.889	5.061	940	5.927	74
1924./25.	6.262	4.394	1.868	5.260	1.002	6.184	78
1925./26.	6.626	4.775	1.851	5.572	1.054	6.550	76
1926./27.	7.086	5.187	1.899	5.922	1.164	7.013	73
1927./28.	7.449	5.504	1.943	6.234	1.215	7.390	59
1928./29.	7.803	5.789	2.014	—		7.742	61
1929./30.	8.176	6.072	2.104	6.795	1.381	8.120	56
1930./31.	8.481	6.222	2.259	7.036	1.445	8.434	47
1931./32.	8.636	6.231	2.405	7.152	1.484	8.589	47
1932./33.	8.509	6.093	2.416	6.950	1.559	8.463	46
1933./34.	8.587	6.083	2.504	7.052	1.535	8.561	26
1934./35.	8.017	5.573	2.444	6.669	1.348	7.990	27
1935./36.	7.181	5.006	2.175	6.068	1.113	7.159	22
1936./37.	6.778	4.776	2.002	5.759	1.019	6.759	19
1937./38.	6.780	4.763	2.017	5.819	961	6.761	19
1938./39.	7.247	5.143	2.104	6.246	1.001	7.230	17

Studentu dzimumu un tautību samērs ir dažāds dažādās fakultatēs. Dažās fakultatēs tikpat kā nemaz nav sieviešu, piem., mechanikas fakultatē viņu skaits pēdējos mācības gados bijis 2—3, visaugstākais skaits bijis 1921./22. m. g. — 7 un 1922./23. m. g. — 6. Nedaudz lielāks ir sieviešu skaits inženierzinātņu fakultatē: sākot ar 1926./27. māc. g. tas nav pacēlies pāri 10 un pēdējos 3 māc. gados pāri 5. Bet toties atkal filoloģijas un filozofijas fakultatē un medicinas fakultates zobārstniecības nodaļā ir milzīgs sieviešu pārsvars. Arī matematikas un dabaszinātņu fakultatē sieviešu mēdz būt vairāk nekā vīriešu, īpaši dabaszinātņu nodaļā, piem., 1936./37. m. g. visā fakultatē 54,5%, bet dabaszinātņu nodaļā 60,8%, 1937./38. m. g. visā fakultatē 55,41%, bet dabaszinātņu nodaļā 63,16%, 1938./39. m. g. fakultatē 54,36%, dabaszinātņu nodaļā 62,21%.

Filoloģijas un filozofijas fakultatē

1919./20. m. g. bij	63 vīrieši,	213 sievietes,	kopā	276,
1924./25. m. g.	170	470		640,
1925./26. m. g.	196	555		751,
1934./35. m. g.	231	648		879,
1936./37. m. g.	197	547		744,
1937./38. m. g.	182	547		729,
1938./39. m. g.	196	570		766.

Zobārstniecības nodaļā

1921./22. m. g. bij	—	37	37,
1924./25. m. g.	6	94	100,
1929./30. m. g.	20	170	190,
1934./35. m. g.	19	155	174,
1936./37. m. g.	23	116	139,
1937./38. m. g.	17	121	138,
1938./39. m. g.	18	156	174.

Architekturas fakultatē sieviešu skaits turas ap 13%, ķīmijas fakultatē ap 37,5%, lauksaimniecības fakultatē ap 20% (pavisam niecīgs skaits sieviešu mežkopības nodaļā, 4—5), medicinas fakultatē bez zobārstniecības nodaļas ap 40%, tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē ap 20% un teoloģijas fakultatē ap 20%. Visā Universitatē pēdējos gados sieviešu skaits nesasniedz vairs 30%.

Cittautiešu procents ir vislielāks mechanikas un ķīmijas fakultatēs, sevišķi ķīmijas fakultates farmacijas nodaļā.

Mechanikas fakultatē

1919./20. m. g. bij	36 latvieši,	58 cittaut.,	kopā	94,
1924./25. m. g.	352	146		498,
1929./30. m. g.	399	197		596,
1934./35. m. g.	370	163		533,
1936./37. m. g.	345	149		494,
1937./38. m. g.	363	142		505,
1938./39. m. g. „	411 „	138 „	„	549.

Ķīmijas fakultatē

1919./20. m. g. bij	83 latvieši,	65 cittaut.,	kopā	148,
1924./25. m. g.	371	158		529,
1929./30. m. g.	406	170		576,
1934./35. m. g.	463	198		661,
1936./37. m. g.	435	144		579,
1937./38. m. g.	447	143		590,
1938./39. m. g.	462	155		617.

Ap 15% un vairāk cittautiešu mēdz būt vēl filoloģijas un filozofijas fakultatē (kopš 1930./31. m. g.) un inženierzinātņu fakultatē (pat ap 20%). Vismazāk cittautiešu ir lauksaimniecības fakultatē un teoloģijas fakultatē.

Lauksaimniecības fakultatē

1919./20. m. g.	126 latv.,	6 cittaut.,	kopā	132,
1924./25. m. g.	764	25		789,
1929./30. m. g.	1004	42		1046,
1934./35. m. g.	850	55		905,
1936./37. m. g.	719	38		757,
1937./38. m. g.	724	34		758,
1938./39. m. g.	757	33		790.

Teoloģijas fakultatē

1919./20. m. g.	15	1		16,
1924./25. m. g.	93	15		108,
1929./30. m. g.	152	14		166,
1934./35. m. g.	240	7		247,
1936./37. m. g.	191	8		199,
1937./38. m. g.	204	15		219,
no tiem pareizt. nodaļā	6	6		12,
1938./39. m. g.	208	20		228,
no tiem pareizt. nodaļā	9 „	12 „	„	21.

Latviešu procents atsevišķās fakultatēs pēdējos gados.

Fakultates	1936./37. māc. g.	1938./39. māc. g.
Architekturas	83,6	80,9
Filoloģijas un filozofijas	86,6	88,3
Inženierzinātņu	83,5	82,3
Ķīmijas	75,5	74,9
Lauksaimniecības	95,1	95,8
Matematikas un dabaszinātņu	82,6	84,9
Mechanikas	70,2	74,9
Medicinas	83,7	85,1
Veterinarmedicinas	78,6	82,3
Tautsaimniecības un tiesību zinātņu	88,6	90,3
Teoloģijas	96,0	91,2
Romas katoļu teoloģijas		88,5

Divdesmit gados Latvijas Universitatē sasniegts matrikula numurs 23.438.

2. Studiju disciplina un sekmes. Dažādas fakultates dažādā veidā kontrolē lekciju apmeklēšanu. Dažas apmierinas ar pierakstīšanu uz lekcijām katra semestra vai pat mācības gada sākumā, citas kontrolē ierašanos lekcijās, un katrs mācības spēks atestē lekciju apmeklēšanu tikai semestra beigās, pamatojoties uz saviem novērojumiem un atzīmēm; bet pārējās ietur kādu viduslīniju.

Visradikalākais sekmju pārbaudīšanas līdzeklis ir k o l o k v i j i un e k s a m e n i. Katrai fakultatei ir izstrādāti savi īpaši noteikumi par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību. To nosaka jo cieši fakultates ar k u r s u s i s t e m u, piem., inženierzinātņu un mechanikas fakultate, kamēr fakultates ar priekšmetu sistemu ļauj studentiem zinamu vaļu, ciktāl to neierobežo priekšmetu secība un minimalās sekmju prasības. Fakultate seko studentu darbam un tā sekmēm, ievācot katra semestra beigās studiju grāmatiņas un kontrolējot ierakstus un atzīmes. Kāda pienākuma neizpildīšanu fakultate atgādina studentam, — ja citi līdzekļi palikuši bez panākumiem — paziņojot viņa vārdu sekretariatam, lai bez dekana atļaujas neizsniegtu vainīgajam maksāšanas zīmi un neatļautu viņam atjaunot matrikulu un studenta tiesības.

Pārbaudijumus izdara galvenā kārtā mutes vārdiem, bet daudzos gadijumos fakultates vai atsevišķi mācības spēki pārbauda studentus rakstu darbiem jeb klauzurā.

Universitates praksē, saskaņojot atsevišķo fakultatu prasības un piedzīvojumus, ir izveidoti īpaši vispārīgi noteikumi par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību, ko tad katra fakultate vēl īpaši izstrādājusi, piemērojoties savām īpatnībām.

Vispārīgi noteikumi

par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību Latvijas Universitatē, pieņemti DP 1. II 1932. un apstiprināti UP 3. II 1932., papildināti 1938. g. oktobrī.

I. Vispārīgie noteikumi.

§ 1.

Studenti pieturas savā studiju gaitā pie fakultatu izstrādātiem mācības plāniem.

§ 2.

Katras fakultates mācības plānā ir vairāki priekšmeti resp. praktiski darbi, bez kuru nobeigšanas nav domājama dažu turpmāko priekšmetu sekmīga studēšana. Studentiem, kas vēlas tikt pielaisti pie pēdējiem, papriekš jānobeidz attiecīgie pirmās grupas priekšmeti, saskaņā ar fakultates uzstādīto mācības plānu un priekšmetu sarakstu.

§ 3.

Tiesību apmeklēt priekšlasijumus un piedalīties praktiskos darbos studenti iegūst, pierakstoties pie mācības plānā apzīmētiem priekšmetiem, ievērojot pie tam § 2. noteikumus un dekana aizrādijumus.

§ 4.

Pierakstīšanās pie priekšmetiem notiek šādā kārtā:

Semestra sākumā studenti dekanam iesniedz to priekšmetu, seminaru un praktisko darbu sarakstu, pie kuriem tie vēlas pierakstīties, un ar dekana atzīmi studiju grāmatiņā skaitas par pielaistiem pie šiem priekšmetiem.

Semestra beigās grāmatiņas jāiesniedz dekaniem resp. fakultatu kancelejās fakultatu noteicamos terminos, grāmatiņu kontrolei.

Piezīme 1. Pierakstīšanās pie vieniem un tiem pašiem seminariem un praktiskiem darbiem pielaižama ne vairāk par trim reizēm.

Piezīme 2. Dekans var pieprasīt, lai studenti grāmatiņas personīgi stāda priekšā arī attiecīgam mācības spēkam un ievāc tā parakstu.

§ 5.

Studentiem nav tiesības apmeklēt seminarus un piedalīties praktiskos darbos, pie kuriem tie nav pierakstijušies.

§ 6.

Visos obligatos priekšmetos notiek pārbaudījumi. Attiecībā uz pēdējiem priekšmeti sadalas 2 grupās: a) gada resp. pusgada priekšmetos un b) gala pārbaudījuma priekšmetos.

II. Pārbaudījumi gada un pusgada priekšmetos.

§ 7.

Pierakstīšanās pie priekšmetiem dod studentam tiesību pēc priekšlasījumu, praktisku darbu un seminaru nobeigšanas pieteikties pie attiecīgā pārbaudījuma.

Kārtējie pārbaudījumi notiek noteiktos termiņos, 4 reiz gadā, katra semestra sākumā un beigās.

Mācības spēkiem ir tiesība pēc saviem ieskatiem noteikt arī vēl citus pārbaudījumu termiņus.

§ 8.

Pārbaudījumu rezultatus eksaminators atzīmē studiju grāmatiņā ar „sekmīgi", „labi" vai „ļoti sekmīgi", apstiprinot atzīmi ar savu parakstu un atzīmējot pārbaudīšanas datumu.

Ja students pārbaudījumu neiztur, eksaminatoram ir tiesība to atzīmēt studiju grāmatiņā.

§ 9.

Ja students gada vai pusgada pārbaudījumus 2 reizes neiztur un tas atzīmēts studiju grāmatiņā, tad viņam ir tiesība likt pārbaudījumu vēl trešo reiz, bet tikai sevišķā dekana nozīmētā komisijā, kas sastāv no 3 mācības spēkiem un kurā attiecīgā priekšmeta pasniedzējs ietilpst kā eksaminators.

Atļaujai pārbaudīties trešo reiz minētā gadījumā studentam jāiesniedz dekanam rakstisks lūgums.

Par šādu pārbaudījumu jāved protokols un rezultats jāieraksta studiju grāmatiņā ar komisijas locekļu parakstiem.

Ja arī trešo reiz students pārbaudījumu neiztur, tad par to ziņo Dekanu Padomei viņa izslēgšanai no fakultates studentu skaita.

Līdzīgā kārtā izslēdzams students, kas pēc trīsreizējas pierakstīšanās pie praktiskiem darbiem tos nenobeidz.

III. Akademiskie gala pārbaudījumi.

§ 10.

Akademiskie gala pārbaudījumi sastāv no 3 daļām:

1. No pārbaudījumiem galvenajos aroda priekšmetos.
2. No zinātniskā resp. zinātniski-tehniskā darba izstrādāšanas.
3. No šā darba aizstāvēšanas Universitates Padomes apstiprinātā fakultates komisijā vai novērtēšanas Fakultates Padomē.

§ 11.

Sesijas mutiskie un praktiskie pārbaudījumi galvenajos aroda priekšmetos notiek fakultatu izziņotos terminos. Ja pārbaudamais nav izturējis savu pārbaudījumu, tad viņam ir atļauts vēl reiz eksaminēties, un tikai ārkārtējos gadījumos fakultate var atļaut pārbaudīties trešo reiz.

§ 12.

Pēc sekmīgi izturētiem pārbaudījumiem fakultate kandidatam noteic termiņu, līdz kuram viņam jāiesniedz paredzētais zinātniskais resp. zinātniski-techniskais darbs.

Piezīme. Sevišķos gadījumos ar fakultates lēmumu termiņu darba iesniegšanai var pagarināt, bet ne vairāk kā par 3 gadiem.

§ 13.

Ja iesniegtais darbs atzīstams par apmierinošu, fakultate savā padomes sēdē dod attiecīgo novērtējumu jeb arī uzaicina kandidatu darbu aizstāvēt fakultates noteiktā kārtībā.

§ 14.

Personām, kas ar sekmēm izturējušas pārbaudījumus un kuru zinātniskais resp. zinātniski-techniskais darbs atzīts par apmierinošu, fakultate piešķir attiecīgo akademisko gradu.

Par iegūto gradu Latvijas Universitate izsniedz attiecīgu diplomu.

Papildinājums

Universitates Padomes 1932. g. 3. februarī apstiprinātos „Noteikumos par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību Latvijas Universitatē" (pieņemts UP 19. V 1937.).

Personas, kas beigušas kādu Latvijas Universitates fakultati, var iegūt pirmo zinātnisko gradu kādā citā, radniecīgā Latvijas Universitates fakultatē, atkāpjoties no vispārīgiem nosacijumiem par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību. Šīm personām, ar attiecīgās Fakultates un Dekanu Padomes piekrišanu, jāiestājas par studentiem un jāizpilda speciala šim gadījumam fakultates izstrādāta programma.

Piezīme. Latvijas Universitates mācības spēki, kas šādā kārtībā vēlas iegūt kādas fakultates pirmo zinātnisko gradu, nav spiesti iestāties par studentiem un līdz ar to atbrīvoti no mācības maksas.

Fakultatu īpašie noteikumi atrodami atsevišķo fakultatu vēsturiskajos pārskatos.

Vispārīgās prasības kontrolēt studentu minimalās ciešamās sekmes un izslēgt nesekmīgos uz laiku vai pavisam no studijām ievestas 1928./29. māc. g. Fakultates, izstrādādamas savas specialās minima prasības, nerīkojās vienādi stingri, dažas, kā, piem., lauk-

saimniecības fakultate, beidzot pavisam atteikušās no kārtējas sekmju kontroles. Atsevišķo fakultatu studiju gaitas, minima prasību un pārbaudijumu kārtības noteikumi iespiesti vai atstāstīti tālāk fakultatu vēsturiskajos pārskatos.

Samērā vēl diezgan liels ir studentu skaits, kam s t u d i j a s i e i l g u š a s jūtami pāri normai. 1936./37. māc. gadā 13,82% no visiem studentiem studēja jau 7.—8. gadu, 5,49% 9.—10. gadu un 7,16% 11 gadus un vēl vairāk, tā tad kopā 26,47%, t. i. vairāk nekā 1/4 daļa visu studentu bij aizkavējušies savās studijās. Bet ilgo studētāju lielais vairums ir tādi, kas paši strādā peļņas darbā. No tiem, kas studē septīto vai astoto gadu 61,79% strādā patstāvīgā vietā un 15,26% pelnas paši pa daļai; tiem, kas studē devīto vai desmito gadu, šie paši skaitļi ir 69,35% un 9,14%, bet vēl ilgāk studējošiem 84,95% un 6,39%.

Vislabākais studiju sekmju rādītājs ir studiju b e i g u š o skaits samērā ar visu studentu kopskaitu. Pretim 20 gadu laikā uzņemtajiem 23.438 studentiem stāv 6841 beigušie; līdz jauna mācības gada faktiskajam sākumam 1939. g. 15. septembrim šis skaits būs vēl gandrīz par simtu lielāks, īpaši vēl Studiju Fonda aizdevumu dēļ. Ja atskaitam no visu uzņemto kopskaita pēdējos četros gados uzņemtos 2898, tad paliek vislielākais 20.504 studentu, no kuriem varētu prasīt studiju beigšanu līdz 1939. g. 15. septembrim. Noapaļojot līdz šim datumam patiesi studijas beigušo studentu skaitu uz 6920 (faktiski tas laikam būs vēl nedaudz lielāks), var aplēst, ka 33,75% no Latvijas Universitatē uzņemtajiem studentiem mēdz beigt savas studijas, t. i. apm. 1/3. Tas liecina, ka LU savu pedagoģisko darbu veic nevien ar pietiekamām, bet pat labām sekmēm.

Absolventu sadalijumu pa fakultatēm un mācības gadiem rāda sekojošā tabula, kur, diemžēl, nav atzīmēts, cik ir tādu, kas beiguši ar atzīmi „sekmīgi", un cik ar atzīmi „ļoti sekmīgi" Atsevišķo fakultatu noteikumi atzīmes „ļoti sekmīgi" iegūšanai ir dažāda stingruma, un tāpēc attiecīgais samērs visās fakultatēs nav vienāds. 1939. g. pavasarī Universitates Padome principā izteicās par beigušo šķirošanu, izceļot īpaši zinātniski rosīgos un ļoti sekmīgos un piešķirot tiem eventuali arī zīmīgākus akademiskus gradus, piem., maģistra vai licenciata.

LU beigušo statistika 1919./20.—1938./39. (līdz 1939. g. 1. VII).

Mācības gadi	Fakultātes												Kopā		
	Archit.	Filol. un filoz.	Inž.-zin.	Ķīm.	Lauks.	Mat. un dab.-zin.	Mech.	Medic.	Veter.-medic.	Tauts. un ties.-zin.	Teol.		mācības gadā	no tiem	
														vīr.	siev.
1919./20.	1	—	—	—	4	—	2	12	—	—	—		1919./20. *19*	7	12
1920./21.	—	1	1	10	6	1	6	—	—	13	1		1920./21. *39*	38	1
1921./22.	5	1	7	7	14	1	12	47	3	33	—		1921./22. *130*	99	31
1922./23.	3	1	7	12	15	—	10	22	1	5	—		1922./23. *76*	71	5
1923./24.	2		5	33	15	1	10	86		18	9		1923./24. *179*	140	39
1924./25.	1	3	8	21	15	9	4	108	5	27	2		1924./25. *203*	124	79
1925./26.	2	9	6	27	33	11	11	29	8	43	—		1925./26. *179*	130	49
1926./27.	4	20	15	19	47	19	20	140	4	48	7		1926./27. *343*	211	132
1927./28.	5	22	24	29	66	21	17	134	12	65	6		1927./28. *401*	265	136
1928./29.	3	15	24	43	38	13	27	109	11	71	9		1928./29. *363*	247	116
1929./30.	6	22	18	37	31	13	38	117	10	77	14		1929./30. *383*	279	104
1930./31.	13	23	17	36	44	17	29	105	15	114	6		1930./31. *419*	298	121
1931./32.	8	34	21	41	61	28	35	90	15	152	10		1931./32. *495*	359	136
1932./33.	12	45	29	27	68	36	46	89	15	154	16		1932./33. *537*	386	151
1933./34.	11	36	28	48	64	34	28	96	6	133	14		1933./34. *498*	355	143
1934./35.	8	43	22	28	28	34	24	71	8	121	22		1934./35. *409*	276	133
1935./36.	12	37	32	28	62	43	27	138	17	130	21		1935./36. *547*	370	177
1936./37.	7	58	24	37	93	40	38	70	24	149	23		1936./37. *563*	394	169
1937./38.	6	49	27	39	87	41	18	66	14	167	24	*R. kat. teol.*	1937./38. *538*	367	171
1938./39. (līdz 1. VII 39.)	9	49	30	33	116	54	28	33	—	150	17	1	1938./39. *520*	360	160
Kopā.	118	468	345	555	907	416	430	1.562	168	1.670	201	1	*6.841*	4.776	2.065
No tiem:														*6.841*	
vīr.	99	139	340	371	731	206	427	762	142	1.382	176	1			
siev.	19	329	5	184	176	210	3	800	26	288	25	—			

Specialākas zinātniskas intereses studenti izkopj seminaros, kur parasti viņiem jālasa referati un jābūt gataviem aizstāvēt tais izteiktās domas. Viņu brieduma zinātniskais pārbaudijums ir studiju beigās prasītais zinātniskais vai zinātniski techniskais darbs, ko dažas fakultates sauc arī par kandidata darbu jeb diplomdarbu. Īpašus ierosinājumus patstāvīgiem zinātniskiem pētijumiem dod sacensības temati, ko fakultates izvēlas un ko tad ar Universitates Padomes piekrišanu izsludina Universitates gada svētkos 28. septembrī; nākošajos gada svētkos notiek darbu godalgošana. Sākumā izsniedza divu pakāpju naudas balvas un izteica atzinību, vēlāk, sākot ar 1937. g., ir ievestas divas godalgas pakāpes par iesniegtiem sacensības darbiem, pie kam godalgotais var izvēlēties medaļu (zelta, sudraba) vai naudas balvu. Dažas fakultates liek priekšā godalgot diplomdarbus, izteicot tiem uzslavu (summa cum laude, cum laude). Blakus oficialajām valsts godalgām arī dažas iestādes, organizacijas un pat privatas personas izsludina sacensības uz īpašām godalgām, ko tad izsprież un izsludina tāpat 28. septembrī. Godalgas izsludinājusi Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības Kamera, Rīgas pilsētas pašvaldība, Latvijas Farmaceitu biedrība u. t. t. Godalgoto darbu statistiku rāda tabula 76. s. lpp. Godalgotās personas sauktas vārdā atsevišķo fakultatu pārskatos.

3. Materialie pabalsti. Latviešu jaunekļi un jaunavas, tiecoties uz Universitati, ne vienmēr ir materiali nodrošināti. Bet inteliģences veidošanās nevar palikt atkarībā no sabiedriskā stāvokļa un mantas priekšrocībām. Tāpēc Latvijas Universitates studentiem nav nekādu socialu un materialu ierobežojumu. Tāpēc arī Latvijas valdības organi ir izdevuši likumus un noteikumus, kā arī gādājusi līdzekļus, lai varētu atvieglināt studentiem studiju izdevumus. Valsts intereses, zinams, ir atbalstīt tikai tos, kas sekmīgi veic savas studijas.

Dažādā laikā izdoti noteikumi atbrīvo dažas studentu grupas no lekciju naudas maksāšanas. Šādas priekšrocības bauda vispirms karavīri, brīvības cīņu dalībnieki, kam jau no paša sākta gala atlaida katram vienu gadu lekciju naudu — brīvprātīgajiem pilnā apmērā, mobilizētiem — pusi lekciju naudas. Lāčplēša kara ordeņa kavalieri un viņu bērni tiek atbrīvoti no mācības maksas uz īpaša likuma pamata, ko izdeva 1932. g. 15. martā. Tāpat kara invalidi un viņu bērni, bet tikai ar noteikumu, ja tiem ir sekmes studijās. 1934. g. 11. oktobrī Ministru Kabinets izdeva vēl īpašus noteiku-

Statistiskas ziņas par
no 1920. g. līdz

Fakultates resp. nodaļas	1920./21.		1921./22.		1922./23.		1923./24.		1924./25.		1925./26		1926./27.		1927./28.		1928./29	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Architekturas f.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	—	—	—	1
Filol. un filoz. f.	1	—	1	—	2	1	2	—	1	2	—	1	1	—	—	1	2	—
Inženierzin. f. .	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	1	2	—	3	—	3	—
Kult.-techn. n	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ķīmijas f.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	2	1	1	—	—	—
Farmac. n.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
Lauksaimn. f.	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	1
Meža kop. n.. .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—
Matemat. f. un n.	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—
Dabaszin. n. .	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1
Mechanikas f. .	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	2	—	1	1	1	2	2	—
Medicinas f. .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Zobārstn. n.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tautsaimn. f. u. n.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Ties. zin. n. .	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	1	2	—	—	2	—	2
Teoloģijas f.. .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	1	—	1	2	—
Veter.-med. f.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
	3	2	4	2	7	3	8	4	3	5	9	4	16	4	9	7	18	5
	5		6		10		12		8		13		20		16		23	

mus par brīvības cīņu dalībniekiem, kas strādā sekmīgi Universitatē, dodams tiem iespēju normalo studiju laiku studēt bez lekciju naudas maksāšanas. Ar LU satversmes 85. pantu arī Universitates mācības spēku un citu darbinieku bērni tiek atbrīvoti no mācības maksas. Universitates Padome īpašos gadijumos atbrīvo arī pašus Universitates darbiniekus un citus viņu piederīgos. Visos šais gadijumos studentu mantas stāvoklis netiek pārbaudīts.

Tiem, kas nevarēja saņemt līdzekļus studijām no vecākiem vai citiem piederīgiem, studiju sekmes diezgan lielā mērā traucēja nepieciešamība sagādāt sev pašiem iztiku un tiešos studiju izdevumus. Valsts Statistiskā Pārvalde ir iesākusi ar 1931./32. mācības gadu ievākt no studentiem ziņas par līdzekļu iegūšanu studijām. Līdz šim apstrādātie dati rāda, ka 1931./32. māc. gadā patstāvīgā peļņas darbā strādājuši 4038 studenti (46,06%) un pa daļai pelnijušies 1223 studenti (13,95%), tā tad vairāk nekā puse stu-

godalgotiem studentu darbiem
1938. g. septembrim.

1929./30.		1930./31.		1931./32.		1932./33.		1933./34.		1934./35.		1935./36.		1936./37.		1937./38.		Kopā		
I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	fakultatē
1	1	1	1	—	2	—	1	2	—	1	—	2	—	2	—	—	1	11	10	21
—	1	2	—	2	3	1	4	3	1	2	3	3	1	2	4	3	2	28	24	52
1	—	2	—	3	—	2	—	4	3	1	1	4	1	3	1	3	1	34	9	43 } 51
—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	8	—	8 }
1	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	1	1	1	2	—	1	9	10	19 } 26
—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	5	2	7 }
—	1	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	3	1	2	—	17	5	22 } 37
1	—	1	—	1	1	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	2	1	8	7	15 }
1	—	—	—	1	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	1	2	1	16	2	18 } 38
—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	1	1	2	—	2	—	2	—	15	5	20 }
1	2	1	2	4	—	4	—	4	2	3	—	2	3	3	2	2	3	32	19	51
—	—	—	—	1	—	3	—	2	1	—	—	1	1	1	—	2	1	13	3	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	1	—	1	1	12	10	22 } 63
—	1	—	—	3	2	1	4	2	3	—	1	3	2	1	4	1	2	14	27	41 }
1	1	1	2	2	1	1	—	1	2	—	3	1	—	2	—	—	2	14	14	28
—	—	1	—	1	—	1	1	2	—	2	—	—	—	—	—	1	1	9	3	12
8	7	13	7	21	12	19	16	26	14	15	13	22	14	21	15	22	17	245	150	395
15		20		33		35		40		28		36		36		39				

dentu (apm. 60%) ir paši gājuši peļņas darbā. Pēdējos gados šie skaitļi ir bijuši nedaudz mazāki:

1932./33. m. g. 43,65% bij patstāvīgi un 10,89% pa daļai patstāvīgi
1933./34. m. g. 41,31% 12,82%
1934./35. m. g. 42,20% 13,29%
1936./37. m. g. 43,35% 14,41%

No šiem tad arī nāk viss lielais vairums „veco" (studiju ilguma ziņā) studentu (sk. augšā 73. lpp.).

Atsevišķas fakultates studentu darba apstākļus pētijis E. Dunsdorfs, sk. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates pārskatu 782. ss. lpp.

Palīdzība trūcīgiem studentiem attiecas pa daļai uz lekciju jeb mācības naudas maksāšanu, pa daļai uz līdzekļiem dzīvei un iztikai.

No lekciju naudas maksāšanas atsvabinātie studenti un brīvklausītāji.

Seme	Studenti		Brīvklausītāji	Kopā
	Uz īpašu likumu pamata (karaviri un viņu bērni)	Uz LU satv. 85. p. pamata un ar Univers. Padomes lēmumu (LU māc. spēku un darbinieku bērni un piederīgie)		
1919. g. rudens s.	6		—	6
1920. g. pavasara s.	161	—		161
1920. g. rudens s.	634	10	—	644
1921. g. pavasara s.	754	15	—	769
1921. g. rudens s.	747	18		765
1922. g. pavasara s.	517	20		537
1922. g. rudens s.	312	20	—	332
1923. g. pavasara s.	261	20	—	281
1923. g. rudens s.	159	29	7	195
1924. g. pavasara s.	143	32	6	181
1924. g. rudens s.	79	37	5	121
1925. g. pavasara s.	82	49		131
1925. g. rudens s.	75	55	1	131
1926. g. pavasara s.	60	57	1	118
1926. g. rudens s.	49	70	5	124
1927. g. pavasara s.	47	60	4	111
1927. g. rudens s.	42	74	3	119
1928. g. pavasara s.	33	71	3	107
1928. g. rudens s.	37	94	3	134
1929. g. rudens s.	40	88	2	130
1929. g. pavasara s.	33	96	2	131
1930. g. pavasara s.	34	96	3	133

No sākta gala bij paredzēta trūcīgu studentu atbrīvošana no mācības maksas. Atbrīvošanas izlemšanu uzticēja īpašām fakultatu komisijām dekana vadībā, kur kopā ar 3 mācības spēku pārstāvjiem (dekanu, sekretaru un Fakultates Padomes delegatu) iegāja ar līdzīgām balsstiesībām arī 3 studentu pārstāvji, ko nozīmēja Studentu Padome; vēlētās Studentu Padomes laikā šos trīs pārstāvjus izraudzijās uz politisko virzienu vienošanās pamata, un dažām studentu grupām bij īpaša interese iedabūt savu pārstāvi vienā vai otrā fakultates komisijā. Universitates Padome izdeva īpašas instrukcijas studentu atbrīvošanai no mācības maksas, kas vairākkārt pārstrādātas un papildinātas (pēdējo reizi 1934. g. 9. sept., sk. tālāk), izstrādāja īpašas veidlapas studentu lūgu-

Iepriekšējās tabulas turpinājums.

Semestris	Studenti			Brīvklausītāji	Kopā
	Uz sevišķu likumu pamata (kaujas dalībn., Lāčpl. ord. kav. un viņu bērni, kara invalīdi un viņu bērni)		Uz LU satv. 85. p. un ar Univers. padomes lēmumu (LU māc. spēku un darbin. bērni un piederīgie, bij. un mīr. māc. spēku un darbin. bērni un piederīgie)		
	no pilnas maksas	no pusmaksas			
1930. g. rudens s.	31	10	107	8	156
1931. g. pavasara s.	30	11	110	5	156
1931. g. rudens s.	25	3	114	3	145
1932. g. pavasara s.	29	4	110	2	145
1932. g. rudens s.	18	8	132	1	159
1933. g. pavasara s.	17	8	127		152
1933. g. rudens s.	19	7	174	1	201
1934. g. pavasara s.	21	7	180		208
1934. g. rudens s.	114	23	116	—	253
1935. g. pavasara s.	117	22	107	—	246
1935. g. rudens s.	116	21	99		236
1936. g. pavasara s.	106	21	95		225
1936. g. rudens s.	98	21	129		248
1937. g. pavasara s.	111	20	97		228
1937. g. rudens s.	103	12	113	—	228
1938. g. pavasara s.	98	11	111	—	220
1938. g. rudens s.	103	9	107		219
1939. g. pavasara s.	99	8	114		221

miem un ziņām par viņu ģimenes un mantas apstākļiem. Diezgan lielas grūtības bij ar apliecībām par ģimenes un mantas apstākļiem, jo veids, kādā lauku pašvaldības mēdza tās izsniegt, bij lielāko tiesu nenoteikts un nedeva īstas skaidrības; tikai ar laiku, aicinot talkā Iekšlietu ministrijas Pašvaldību departamentu, izdevās nodibināt pieņemamu apliecību veidu.

Fakultatu komisijas saņēma atbrīvošanas lūgumus katra semestra sākumā un tūliņ arī izlēma tos, paziņojot reflektantiem savus lēmumus pie „melnajiem dēļiem" Tā kā atbrīvot varēja līdz 30% no visa studentu skaita, tad Universitates pirmajos gados, kamēr vēl nebij valsts budžeta likuma un kārtējā budžeta, katri desmit studenti, kas samaksāja lekciju naudu, deva iespēju triju atbrīvošanai. Tā radās it kā permanenta atbrīvošanas turpināšanās

gandrīz vai visu semestri, un Universitates administracija uzticēja 1921. g. rudenī radītajai Stipendiju Komisijai (sk. tālāk) turpināt studentu atbrīvošanu pēc tam, kad fakultatu komisijas bij nobeigušas savu darbu. Tā varēja arī zinamā mērā izlīdzināt atbrīvošanas priekšrocības visas Universitates mērogā, jo izrādijās, ka trūcīgo samērs visās fakultatēs nebij nebūt vienāds un ka studentu iespējas uzņemties blakus studijām peļņas darbu ir arī dažādās fakultatēs dažādas. Blakus „bagātām" fakultatēm (kā: architekturas un mechanikas fakultate, ķīmijas fakultates farmacijas nodaļa) bij citas, kuru studentu starpā, likās, bij daudz lielāks trūcīgo skaits (filoloģijas un filozofijas fakultate un matematikas un dabaszinātņu fakultate). Tā kā Stipendiju Komisijas locekļi visumā stāvēja tālāk studentiem nekā pašu fakultates atbrīvošanas komisija, tad pēc gadiem desmit izbeidza Stipendiju Komisijas līdzdarbību atbrīvošanas lūgumu caurskatīšanā.

Nodibinoties valsts budžeta tradicijām, atbrīvošana no mācības maksas pārvērtās par pabalstiem mācības naudas samaksai, kam noteica budžetā īpašu summu, sākumā vēl 30% no visa paredzamā mācības maksas ieņēmuma, vēlāk mazāk; saimniecisko grūtību laikā Saeimai likās visērtāk samazināt šo posteni Universitates izdevumos, jo tas nevienu „tieši" neķēra. Tagad katra semestra sākumā bij zinama summa, kuras apmēros atbrīvošana no mācības maksas varēja notikt, un Sekretariats pēc zinamas atslēgas (samērā ar studentu skaitu iepriekšējā semestrī) sadalija atbrīvošanas vakances fakultatu starpā, un fakultatu komisijas resp. Stipendiju Komisija rīkojās tikai doto iespēju robežās.

Dažādu fakultatu komisijās bij izstrādājusies dažāda prakse. Citas piesaistija komisijā līdz ar dekanu un sekretaru kādu vecāku mācības spēku, citas labprāt uzkrāva diezgan nepateicīgos komisijas locekļu pienākumus jaunākajiem docentiem un asistentiem. Mazākās fakultates viegli varēja pārredzēt savus reflektantus, lielākajām tas bij daudz grūtāk, pat gandrīz neiespējami. Dažas fakultates uzticēja studentu pārstāvjiem komisijā ievākt papildziņas un sagatavot priekšlikumus, citas atkal radija īpašus, skaitļos izsakamus, novērtēšanas un salīdzināšanas paņēmienus.

Ar 1934./35. mācības gadu stājās spēkā jauna kārtība, ko noteica 1934. g. 15. maijā Saeimas pieņemtais un 23. maijā izsludinātais likums par pabalstiem un aizdevumiem augstskolu audzēkņiem.

No lekciju naudas uz trūcības (un sekmības) pamata atsvabināto studentu skaits.

Seme	Atbrīvoti no lekcijas naudas		Atbrīvoto personu skaits kopā
	pilnā apmērā	pusapmērā	
1919. g. rudens s.	22		22
1920. g. pavasara s.	32	1	33
1920. g. rudens s.	32	3	35
1921. g. pavasara s.	138	13	151
1921. g. rudens s.	675	707	1.382
1922. g. pavasara s.	811	825	1.636
1922. g. rudens s.	979	878	1.857
1923. g. pavasara s.	929	966	1.895
1923. g. rudens s.	1.321	403	1.724
1924. g. pavasara s.	1.314	658	1.972
1924. g. rudens s.	1.449	509	1.958
1925. g. pavasara s.	1.170	1.021	2.191
1925. g. rudens s.	1.318	810	2.128
1926. g. pavasara s.	1.245	1.057	2.302
1926. g. rudens s.	1.401	852	2.252
1927. g. pavasara s.	1.287	1.118	2.405
1927. g. rudens s.	1.065	1.116	2.181
1928. g. pavasara s.	1.082	1.104	2.186
1928. g. rudens s.	760	1.214	1.974
1929. g. pavasara s.	868	1.208	2.076
1929. g. rudens s.	894	1.046	1.940
1930. g. pavasara s.	873	1.097	1.970
1930. g. rudens s.	582	957	1.539
1931. g. pavasara s.	583	977	1.560
1931. g. rudens s.	587	496	1.533
1932. g. pavasara s.	480	979	1.459
1932. g. rudens s.	918	1.027	1.945
1933. g. pavasara s.	1.042	1.060	2.102
1933. g. rudens s.	900	922	1.822
1934. g. pavasara s.	962	965	1.927

Likuma noteikumu, ka tikai līdz 25% no attiecīgā budžeta posteņa var izsniegt par neatmaksājamu pabalstu, bet pārējais ir tikai atmaksājams aizdevums, Latvijas Universitate izpildija tā, ka no summas, ko piesprieda studentam lekciju naudas samaksai, 75% ieskaitija viņam par atmaksājamu pabalstu, par ko bij jāizraksta parādzīme. Lūgumus izsprieda joprojām fakultatu komisijas, bet to lēmumus formali apstiprināja Universitates Padome. Šāda kārtība pastāvēja līdz Studiju Fonda nodibināšanai, t. i. 1938. gada beigām.

Noteikumi par Pabalstu un aizdevumu fondu Latvijas Universitates studentiem (pieņemti UP 29. IV 1936.).

I. Fonda līdzekļi un pārvalde.

1. Saskaņā ar 1934. g. 15. maija likumu, sākot ar 1934./35. m. g. pie Latvijas Universitates tiek nodibināts pabalstu un aizdevumu fonds, kam līdzekļus dod valsts budžeta kārtībā, un Universitate papildina to ar atmaksātām aizdevuma summām un šim fondam ziedotiem vai piešķirtiem līdzekļiem.

2. Fondu pārvalda Universitates Padome. Viņas uzdevumā to pārzina Stipendiju Fonda pārvalde. Fonda pārvaldes grāmatvedību un darbvedību veic Saimniecības Padome.

3. Par pabalstu un aizdevumu izsniegšanu lemj Universitates Padome uz attiecīgu fakultatu komisiju atzinumu un priekšlikumu pamata.

4. Stipendiju Fonda pārvalde sapulcējas pēc vajadzības, bet ne retāki kā vienu reizi katrā semestrī. Viņa sastāda priekšlikumu par pabalstu un aizdevumu summas lielumu katrā semestrī, kontrolē parādu atmaksu un vajadzības gadijumos ierosina maksājumu piedzīšanu.

5. Pabalsti un aizdevumi pēc Universitates Padomes noteiktām normām izsniedzami lekciju naudas nomaksai un tikai tādiem studentiem — Latvijas pilsoņiem, kam ir labas sekmes studijās un kam materialie apstākļi trūcīgi. Puslīdz vienādos apstākļos priekšroka dodama tiem, kas piedalījušies kaujās par Latvijas atbrīvošanu, kā arī invalidu un kritušo karavīru bērniem.

6. No visām Fonda izsniegtām summām 25% ir neatmaksājams pabalsts, pārējie 75% — atmaksājams aizdevums.

Piezīme: Brīvu mācību Universitatē bauda personas, kam uz to tiesības uz atsevišķu likumu un noteikumu pamata.

II. Aizdevumu piešķiršanas un atmaksāšanas kārtība.

7. Aizdevumus no Fonda summām izsniedz ar nosacijumu, ka, sākot ar ctro gadu pēc tam, kad aizņēmējs Universitati atstājis, par aizdevumu rēķina 4% gadā.

8. Izsniegtie aizdevumi jāatmaksā līdz ar augļiem, sākot ar ceturto gadu pēc tam, kad aizņēmējs atstājis Universitati, pie kam katru gadu jāatmaksā vienā gadā saņemtā summa ar tās augļiem.

9. Ja aizņēmējs pēc Universitates atstāšanas iestājas kara dienestā, tad aizdevuma atmaksas terminu attiecīgi pagarina, nerēķinot pa kara dienesta laiku augļus. Ar Universitates Padomes piekrišanu Stipendiju Fonda pārvalde var pagarināt atmaksas terminu vai neskaitīt augļus arī citos gadijumos, kad apstākļi pēc Stipendiju Fonda pārvaldes ieskata to prasa. Ja aizņēmējs nomirst, aizdevumu neatmaksājis, tad parādu dzēš, nepārnesot to uz parādnieka mantiniekiem.

Parādu var dzēst arī tad, ja aizņēmējs darba spēju zaudēšanas dēļ nav spējīgs to atmaksāt.

10. Ja aizņēmējs nenomaksā laikā parādu, Universitate to piedzen līdz ar augļiem neapstrīdamu prasību kārtībā.

11. Atmaksātās summas ieskaita pabalstu un aizdevumu fondā un izlieto jaunu aizdevumu izsniegšanai kopā ar šim mērķim piešķirtiem vai ziedotiem līdzekļiem.

12. Izglītības Ministrijai un Valsts Kontrolei ir tiesības pārbaudīt Fonda summu izlietošanu.

13. Pabalstus un aizdevumus piešķir fakultatu komisijas katra semestra sākumā. Fakultates komisijas priekšsēdētājs ir dekans resp. nodaļas vadītājs, locekļi — fakultates sekretars, viens mācības spēks, pēc Fakultates Padomes izvēles, un 3 attiecīgās fakultates studentu pārstāvji.

Piezīme: Ja fakultatē darbojas divi komisijas, tad vienā no tām sekretaru var atvietot fakultates izvēlēts mācības spēks.

14. Pabalstu un aizdevumu summas sadala pa fakultatēm, samērā ar iepriekšējā semestra studentu skaitu.

15. Lūgumi — piešķirt uz trūcības pamata pabalstu un aizdevumu lekciju naudas vai tās daļas apmērā, iesniedzami anketas veidā fakultatu komisijām.

Nepilnīgu, nepareizu vai maldinošu ziņu iesniedzējiem uz šādu ziņu pamata piespriesto summu anullē.

Piezīme: Par nepareizu un maldinošu ziņu iesniegšanu students nododams Studentu Tiesai.

16. Jaunuzņemtiem studentiem pirmā mācības gadā pabalstus un aizdevumus nepiešķir.

17. Pabalstus un aizdevumus nevar piespriest personām, kas nav veikušas noteikto studiju minimu iepriekšējā semestrī.

Piezīme: Izņēmumi pielaižami pēc Fakultates Padomes priekšlikuma.

18. Studentiem, kas vienu fakultati beiguši un iestājušies citā, pabalstus nepiešķir.

19. Studentu vārdus, kam pabalsti un aizdevumi piešķirti, triju dienu laikā izkar uz fakultatu „melnajiem dēļiem". Piešķīrums stājas spēkā pēc parāda zīmes parakstīšanas, un tikai tad, ja pret sarakstos minētajiem studentiem aprādītā laikā neienāk dibinātas ierunas.

Parāda zīmē ietilpinams studenta-aizņēmēja solijums, ka viņš paziņos kārtīgi savu adresi un adreses maiņu Stipendiju nodaļai arī pēc izstāšanās no Universitates.

20. Students, kas līdz Universitates Padomes noteiktam laikam nerealizē viņam piespriesto pabalstu un aizdevumu, zaudē to.

21. Aizņēmējam studentam, Universitati atstājot, izsniedz izrakstu no viņa parāda konta.

22. Ja aizņēmējs pēc Universitates beigšanas tiek atstāts pie Universitates gatavoties zinātniskai darbībai, vai pēc vienas fakultates beigšanas sāk studēt citā Latvijas Universitates fakultatē, vai arī Latvijas Universitati beidzis vai nebeidzis, turpina izglītību ārzemju universitatēs, tad parāda atmaksas termiņus var pagarināt.

23. Ja aizņēmējs paliek ārpus Universitates vairāk par gadu, tad parāda summai sāk pieskaitīt augļus saskaņā ar noteikumu 7. §., bet ar viņa iestāšanos atpakaļ Universitatē augļu pieskaitīšanu aptur.

24. Pabalsta un aizdevuma piešķiršana neizslēdz stipendijas saņemšanu.

25. Parāda zīmes parakstamas Universitates sekretariatā, saņemot zīmi lekciju naudas iemaksai. Parakstītās parādu zīmes sekretariats iesūta Stipendiju Fonda pārvaldei.

26. Šais noteikumos neparedzētus gadijumus izlemj Universitates Padome.

Studenti, kas saņēmuši pabalstus un aizdevumus lekciju naudas samaksai.

S e m e s s	Pilnā apmērā	Pusapmērā	Personu kopskaits
1934. g. rudens s.	630	740	1.370
1935. g. pavasara s.	932	518	1.450
1935. g. rudens s.	738	524	1.262
1936. g. pavasara s.	692	616	1.308
1936. g. rudens s.	484	557	1.041
1937. g. pavasara s.	609	474	1.083
1937. g. rudens s.	549	356	905
1938. g. pavasara s.	555	355	910
1938. g. rudens s.	546	304	850
Aizdevumi lekciju naudas samaksai no Studiju Fonda.			
1939. g. pavasara semestrī	2.302	10	2.312

S t i p e n d i j ā m, ko izsniedza studentiem i k m ē n e š u s dzīves iztikai, pirmo reizi bij atļauts Universitates budžetā 1921./22. māc. gadam 1 miljons Latvijas rubļu. Universitates Padome nolēma dibināt īpašu Stipendiju Komisiju ar trim Padomes vēlētiem mācības spēku pārstāvjiem un trim Studentu Padomes pārstāvjiem. Pirmai Stipendiju Komisijai nācās arī izstrādāt instrukciju, ko tad vēlāk pieņēma Universitates Padome un kas dabūja arī Finansu Ministrijas un Valsts Kontroles piekrišanu. Galvenos principos instrukcija palikusi spēkā visu laiku. Svarīgākais bija tas, ka stipendijas padarija par atmaksājamiem a i z d e v u m i e m, lai uzkrātu ar laiku īpašu stipendiju fondu.

Kārtējas stipendijas noteica 9 mēnešiem, no 1. sept. līdz 31. maijam. Pilnu stipendiju lielums bij Latv. Rbļ. 100,—, tad Ls 60,— mēnesī. Reflektantiem bij jāiesniedz pierādījumi par studiju sekmēm un ģimenes un mantas stāvokli. Stipendiju Komisija ievāca arī fakultatu atsauksmi par izraudzītajiem kandidatiem, kuru sarakstu galīgi apstiprināja Universitates Padome. Par katru saņemto summu stipendiats parakstija parāda zīmi un solijumu laikus kārtot atmaksas. Ar otru gadu pēc studiju beigšanas vai Universitates atstāšanas saņemtajam aizdevumam pieskaitija rentes (sākumā 6%, tad 4%, beidzot 2%), un ar ceturto gadu pēc tā paša termiņa vajadzēja sākties atmaksāšanai. Ievirzīšanās akademiskajā zinātnieka karjerā deva iespēju atkalpot stipendiju darbā. Parādu uzskatija par tādu, kas nav pieprasams no stipendiata tuviniekiem, bet tikai no viņa mantas, un tāpēc stipendiata nāvi un materialus sarežģijumus

atzina par pamatu stipendiju parāda dzēšanai. Lai pavairotu stipendiatu skaitu, izdalija stipendijas arī pusapmērā.

Nākošajos Universitates budžetos nekādas summas kārtējām vispārīgām stipendijām nebij vairs paredzētas, bet no Kulturas Fonda sāka piešķirt pabalstus studentu stipendijām vispār un 7 gadus arī vēl Latgales studentiem īpaši. No 1924. līdz 1930. g. Kulturas Fonda gadskārtējās devas turējās Ls 60—70.000 apmērā, un kad tās sāka samazināties, tad Universitate varēja iekasēt jau stipendiju atmaksas un laist šos ienākumus par jaunu apgrozībā. Stipendiju izsniegšanas noteikumi palika tie paši, tikai stipendiatu sarakstu galīgi apstiprināja Kulturas Fonda Dome, un Stipendiju Komisijas priekšsēdim nācās referēt par Universitates kandidatiem Kulturas Fonda mazās domes sēdēs. Latgales studenti saņēma no Kulturas Fonda ikgadus Ls 15—25.000, un to sadalīšana pabalsta, ne aizdevuma veidā, notika vairākus gadus īpašā kārtā; vēlāk šīs stipendijas pielīdzināja citām.

Stipendiati strādāja ļoti čakli, un tādā kārtā stipendijas pilnā mērā attaisnoja savu uzdevumu. Bet gribētāju bij vienmēr vairāk nekā izdalamo stipendiju; labi, ja varēja apmierināt $^1/_3$ līdz $^1/_2$ no visiem reflektantiem. Stipendiju Komisijas izraudzītie kandidati gandrīz bez izņēmuma bij valsts pabalsta cienīgi, bet viņa nevarēja apmierināt visus cienīgos. Tāpēc nācās samazināt stipendiju apmērus uz Ls 50,— mēnesī, pat saskaldīt tās arī vēl mazākās mēneša devās, pa Ls 30,— un Ls 40,—. Ieviesās arī paradums dot priekšroku vecāko kursu studentiem un diplomandiem, lai pārāk nepieaugtu studentu stipendiju parādi un drīzāk mainītos stipendiatu rindas. Radās vajadzība ievest vēl arī īpašas v a s a r a s s t i p e n d i j a s tādiem, kas piedalījās praktiskos darbos (piem., lauksaimniecības studentiem Vecauces praksē) vai gatavojās valsts eksameniem. Tikai 1938. g. palielināja pilnu stipendiju līdz Ls 70,—.

Ilgu gadu praksē iegūtie piedzīvojumi devuši pakāpeniski dažus papildinājumus un sīkus grozijumus stipendiju izdalīšanas noteikumos, kas pieņemti Universitates Padomē pašā sākumā 1921. g. 5. oktobrī un savā pēdējā formulējumā skan šādi:

P r o j e k t s.

Latvijas Universitates studentu stipendiju izdalīšanas un atmaksāšanas instrukcija (pieņemta LU Padomē 1938. g. 18. maijā).

1. Stipendiju Fonda summas rodas no valdības asignējumiem budžeta kārtībā, Kulturas Fonda pabalstiem, dažādiem ziedojumiem, novēlējumiem, izsniegto stipendiju un pabalstu atmaksām un rentēm.

2. Stipendiju Fondu pārvalda Universitates Padome. Viņas uzdevumā to pārzina īpaša Stipendiju Fonda pārvalde, ko vada prorektors saimniecības lietās un kuras locekļi ir Stipendiju izdalīšanas komisijas priekšnieks un sekretars (studentu pārstāvis). Fonda komisijas grāmatvedību un darbvedību veic Latvijas Universitates Saimniecības Padome.

3. Stipendiju Fonda pārvalde sapulcējas pēc vajadzības, bet ne retāki kā vienu reizi katrā semestrī. Viņa aprēķina, cik lielas summas izdalamas stipendijām katrā mācības gadā, uzaicina bijušos stipendiatus pienācīgā laikā nokārtot savus maksājumus Stipendiju Fondā un vajadzības gadijumos ierosina maksājumu piedzīšanu tiesas ceļā.

4. Latvijas Universitate izsniedz studentiem Latvijas pilsoņiem valsts aizdevumu kārtā stipendijas.

5. Stipendijas piešķir Stipendiju komisija, kas sastāv no prorektora studentu lietās un 2 Universitates Padomes ievēlētiem mācības spēkiem un kurā iciet 3 Studentu Padomes nozīmētie studentu pārstāvji. Komisija izvēlē no sava vidus priekšsēdi un sekretaru. Komisijas lēmumus apstiprina Universitates Padome.

6. Stipendiju apmēru nosaka Universitates Padome. Kārtēji stipendijas piešķir visam mācības gadam, bet izņēmuma gadijumos — vienam semestrim vai dažiem mēnešiem.

7. Stipendijas piešķir uz sekmju un mazturības pamata, pie kam priekšroka dodama diplomandiem, vecāko kursu studentiem un Latvijas atbrīvošanas kauju dalībniekiem, kā arī kara invalidiem un karā cietušo karavīru bērniem.

8. Pirmā mācības gada studentiem stipendijas nepiešķir, bet to var darīt Universitates Padome ar īpašu lēmumu katrā atsevišķā gadijumā.

9. Stipendiats nevar ieņemt pastāvīgu algotu vietu valsts, pašvaldības vai privatā dienestā.

10. Ja stipendija piešķirta uz maldinošu ziņu pamata, tad Stipendiju komisijai ir tiesība lemt par stipendijas pārtraukšanu un vainīgā nodošanu studentu tiesai.

11. Piešķirtās stipendijas izmaksā reizi mēnesī iepriekš noteiktās dienās pret parāda zīmes parakstīšanu.

12. Stipendiats var saņemt arī pabalstu un aizdevumu lekciju naudas samaksai.

13. Pēc viena gada no Universitates beigšanas, izstāšanās vai izslēgšanas no tās, aizdevuma summai vai tās atlikumam pieskaita 2% līdz aizdevuma galīgai atmaksai. Bijušiem stipendiatiem ar nepabeigtu augstskolas izglītību pēc iestāšanās atpakaļ Universitatē pa studiju laiku aptur procentu pieskaitīšanu.

14. Aprēķinot termiņus rentēm un parādu atmaksai, ņem par izejas punktu 1. janvari resp. 1. jūliju, kas seko datumam, kad stipendiats beidz kursu vai pārtrauc studijas pirms kursa beigšanas.

15. Stipendijas ar procentiem jāsāk atmaksāt ne vēlāk kā pēc trim gadiem no studiju beigšanas vai pārtraukšanas un katru gadu jāatmaksā ne mazāk kā 200 ls un viena gada procenti.

Bijušiem stipendiatiem, kas izvairas no stipendiju parāda vai procentu atmaksas, kā arī stipendiatiem, kas divu mēnešu laikā nepaziņo Stipendiju Fonda pārvaldei par dzīves vietas maiņu, Stipendiju Fonda pārvaldei ir tiesība

paaugstināt atmaksājamo summu līdz 300 latiem gadā, pie kam procenti atmaksājami tāpat par vienu gadu.

16. Atsevišķos svarīgos gadijumos Stipendiju Fonda pārvalde lemj par termiņa pagarināšanu, vai gadskārtējās atmaksas summas samazināšanu.

17. Stipendiatam rentes nav jāmaksā un parāds nav jālīdzina pa slimības, kara dienesta laiku, kā arī par to laiku, kamēr viņš skaitas atstāts pie Universitates sagatavoties zinātniskai darbībai.

18. Ja stipendiats pēc vienas fakultates beigšanas sāk studēt citā fakultatē Latvijas Universitatē, vai arī Latvijas Universitati beidzis vai nebeidzis turpina izglītību ārzemju augstskolās, tad parāda atmaksas termiņu Stipendiju Fonda pārvalde var atlikt līdz 3 gadiem, skaitot no 15. p. minētā termiņa.

19. Ja valsts vai pašvaldības iestādēm rastos vajadzība pēc darbiniekiem ar augstskolas izglītību, attiecīgiem resoriem caur izglītības ministru ir tiesība nozīmēt bijušo stipendiatu piemēroti algotā amatā uz tik ilgu laiku, cik ilgi viņš saņēmis stipendiju Universitatē. Par katru nokalpoto gadu šādā amatā bijušajam stipendiatam dzēš viena gada stipendiju un rentes. Kas atsakas ieņemt nozīmēto amatu, no tā piedzen visu parādu ar rentēm 21. panta noteiktā kārtībā.

20. Ja Universitati beidzis stipendiats paliek strādāt pie Universitates par mācības spēku vai par papildu mācības spēku, tad katrs akademiskās darbības gads dzēš viena gada saņemtās stipendijas parādu ar rentēm.

21. Ja stipendiats savu parādu laikā nenomaksā, Stipendiju Fonda pārvalde piedzen to līdz ar rentēm neapstrīdamu prasību kārtībā.

22. Ja stipendiats nomirst, parādu nenomaksājis, tad parādu var iekasēt no viņa atstātā īpašuma. Ja tāda nav, tad parādu dzēš.

P i e z ī m e: Šī instrukcija bij nosūtīta Izglītības Ministrijai apstiprināšanai, bet pārrunas starp Izglītības Ministriju un LU par sīkiem formaliem grozijumiem vēl nebij nobeigtas, kad tika nodibināts Studiju Fonds, radikali grozot visu līdzšinējo kārtību.

Stipendiju labprātīga a t m a k s ā š a n a kavējās. Universitatei vajadzēja radīt vēl īpašu organu — Stipendiju Fonda pārvaldi, kas pārzinātu stipendiju summas un īpaši uzraudzītu stipendiju atmaksu. 1930. gadā pārvaldes darbība sāka ievirzīties kārtējās sliedēs. Pārvaldei bij 3 locekļi: Saimniecības lietu prorektors kā priekšsēdis, Stipendiju Komisijas priekšsēdis (mācības spēks) un Stipendiju Komisijas sekretars (students). Pārvaldei piedeva techniskajiem darbiem īpašu Saimniecības Padomes kancelejas ierēdni, un no šā sākuma ar laiku izauga t. s. stipendiju galds jeb stipendiju nodaļa.

Kārtējie atgādinājumi lielāko tiesu paskubināja bijušos stipendiatus atmaksāt savus stipendiju parādus. Stipendiju Fonda pārvalde labprāt iegāja uz dažādiem priekšlikumiem termiņu pagarināšanā un maksājumu sadalīšanā, ja tikai tie ienesa atmaksas. Vienā otrā gadijumā nācās gan iekasēt stipendiju atmaksas ar tiesas palīdzību.

Blakus Kulturas Fonda stipendijām radās arī vēl citas. Dzelzceļu virsvaldes direktors K. Bļodnieks veltija stipendijām naudas summu, kas viņam bij saziedota kādā svinību gadījumā. Nelaikā mirušas medicinas studentes māte nodibināja savas meitas piemiņai M. Vīksnes stipendiju. Sākot ar 1929./30. māc. gadu arī Kr. Morberga novēlējuma fonds sāka piešķirt summas studentu stipendijām (sk. augšā, 45. lpp.). Nelaiķis J. Esers (pareizi: Ezers) novēlēja savā testamentā naudu studentu stipendijām. Latvijas Mežkopju Biedrība nolēma iemaksāt ikgadus Ls 240,—, ko izmaksāt par stipendiju kādam mežkopības studentam u. t. t. (sk. pārskatu par privato ziedojumu stipendiju kapitalu). Stipendiju Komisija mēdza palielināt mazākās summas līdz pilnas kārtējās stipendijas apmēriem no vispārīgiem līdzekļiem. Universitate padarijusi visas šīs stipendijas par atmaksājamiem pabalstiem. Šie stipendiju kapitali un izsniegto stipendiju atmaksas palikušas viņas rīcībā arī pēc Stipendiju Fonda nodibināšanas (sk. augšā, 56. s. lpp.).

Īpaši atzīmējami vēl Kulturas Fonda pastiprinātie asignējumi stipendijām un arī pabalstiem lekciju naudu samaksai lielajā plūdu gadā (1928./29.) un Tautas Labklājības Ministrijas pabalsti studentiem no bezdarba apkarošanas fonda 1934./35. un 1935./36. mācības gadā. Ziņas par visām stipendiju summām atrodamas augšā, 21. ss. lpp. Stipendiatu skaitu pa mācības gadiem, tuvāk nenorādot stipendiju avotus un apmērus, rāda saraksts, kur viena un tā pati persona lielāko tiesu ieskaitīta vairākus gadus, t. i. visu laiku, kamēr tā saņēma stipendiju.

Mācības gads	Stipendiatu skaits	Mācības gads	Stipendiatu skaits
1921./22.	67	1930./31.	251
1922./23.	116	1931./32.	223
1923./24.	131	1932./33.	195
1924./25.	164	1933./34.	258
1925./26.	158	1934./35.	662
1926./27.	171	1935./36.	588
1927./28.	191	1936./37.	420
1928./29.	190	1937./38.	345
1929./30.	189	1938./39.	357

Saimniecības Padomes stipendiju galda rīcībā bij aktis pavisam par 1039 personām, kas bij beigušas studijas ar stipendiju palīdzību līdz 1938. g. beigām. Pieskaitot vēl 1938./39. m. g. pirmā semestra stipendiatus no iepriekšējā saraksta, dabū apaļā skaitlī kādus 1400 stipendiatus, kas saņēmuši stipendijas no Latvijas Uni-

versitates stipendiju fonda nepilnu 18 gadu laikā. Pēc Studiju Fonda nodibināšanas 1938. g. 15. novembrī (sk. augšā, 25. s. lpp.) viena semestra stipendiatu skaits Latvijas Universitatē bij 2242 personas.

4. Brīvklausītāji, kas iestājās LU pēc satversmes pieņemšanas 1922. g., nebaudija vairs nekādas tiesības likties pārbaudīties un saņemt apliecības. Viņu pielaišana bij atkarīga no brīvo vietu skaita fakultatē. Viņu skaits bij no 1922. g. rudens līdz 1931. g. visā Universitatē apm. 110—130. personu gadā (1930. g. — 97, visvairāk 1928. g. — 171), bet pēc tam sāka diezgan strauji krist: 1934. g. 51, 1935. g. 47, 1937. g. 39 un 1938. g. 34. Medicinas un veterinarmedicinas fakultatē nav bijis neviens brīvklausītājs, izņemot 1922./23. un 1923./24. māc. g., architekturas fakultatē viņu nav kopš 1922. g. Arī inženierzinātņu un mechanikas fakultatē dažus gadus nav bijis viņu nemaz, mechanikas fakultatē nav vairs kopš 1936. g. un lauksaimniecības fakultatē arī kopš 1937. g. Samērā lielākais brīvklausītāju skaits bijis filoloģijas un filozofijas fakultatē un teoloģijas fakultatē, pa daļai arī matematikas un dabaszinātņu fakultatē, bet tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē līdz 1933. g. 1938. g. rudens semestrī skaitijās filoloģijas un filozofijas fakultatē 17, inženierzinātņu fakultatē 1, ķīmijas fakultatē 4, matematikas un dabaszinātņu fakultatē 3, tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē 6 un teoloģijas fakultatē 3 brīvklausītāji, kopā 34.

5. Studentu biedrības un to savienības. Pie Latvijas Universitates visu laiku pastāvējušas reizēm vairāk nekā 100 studentu organizacijas. Tagad to skaits noslīdējis zem 100 (1938. g.: 94, bet 1939. g. 1. jūlijā 87). Tās grupējamas šādās grupās:

Studentu korporacijas, skaitā *21,* apvienotas Prezidiju Konventā, biedru kopskaits 1935. g. 1826, 1936. g. 1663, 1937. g. 1734, 1938. g. 1767.

Studenšu korporacijas, skaitā *8,* apvienotas Studenšu Prezidiju Konventā, biedreņu kopskaits 1935. g. 747, 1936. g. 730, 1937. g. 688, 1938. g., klāt nākot arī devītai, 780.

Konkordijas, skaitā *4,* apvienotas Konkordiju Senioratā, biedru un biedreņu kopskaits 1935. g. 112, 1936. g. 86, 1937. g. 69, 1938. g., paliekot tikai 3 b-bām, 112(?).

Vienības, skaitā *10,* apvienotas Vienību Savienībā, biedru un biedreņu kopskaits 1935. g. 333, 1936. g. 327, 1937. g. 357, 1938. g., nākot klāt vienpadsmitai, 401.

Fakultatu studentu biedrības, skaitā *14*, biedru un biedreņu kopskaits 1935. g. 872, 1936. g. 783, 1937. g. 824, 1938. g. 13 biedrībās (atkrītot inženierzin. un filol. un filoz. fakultates biedrībām un klāt skaitot filol. un filoz. studentu Ramavi) 702.

Nacionalās cittautiešu studentu organizacijas, skaitā 16 (17), 1935. g. 356 (751), 1936. g. 368 (528), 1937. g. 341 (501), 1938. g. 14 (15) organizacijās 278 (444). Iekavās pieskaitīta klāt arī žīdu savstarp. palīdz. biedrība; viena žīdu organizacija un 2 vācu likvidējušās. Šai grupā nav ieskaitītas cittautiešu korporacijas, kas ietelp Prezidiju Konventā un Studenšu Prezidiju Konventā.

Muzikas un dziedāšanas biedrības, skaitā *2*, ar 153 biedriem 1937. g. un 145 b. 1938. g.

Pašpalīdzības organizacijas, skaitā *2*, ar *811* biedriem 1937. g. un 922 b. 1938. g.

Konfesionalas un reliģiskas organizacijas, skaitā *3*, ar *66* biedriem 1937. g. un 63 biedriem 1938. g.

Atturības biedrības, skaitā *2*, ar *32* biedriem 1937. g., bet 1938. g. tikai 1 ar 16 biedriem.

Novadniecības, skaitā *5*, ar *127* biedriem 1937. g., bet 1938. g. 3 ar 93 biedriem.

Īpašiem zinātnes uzdevumiem nodibinātas *3* biedrības ar *99* biedriem, 1938. g. skaitamas 2 biedrības ar 67 biedriem.

Dažādas citas biedrības *4*, ar *201* biedru 1937. g., un 231 biedru 1938. g.

Atturībnieku biedrības, kori un *5* vācu studentu biedrības nodibinājušas vēl savas savienības. No tām atturībnieku savienība likvidējusies.

Vispār organizacijās apvienoto studentu skaits 1937. g. bijis 5502, bet tā kā daļa studentu ir arī iestājusies vairākās organizacijās (fakultates, pašpalīdzības un vēl eventuali kādā slēgtā organizacijā), tad nav iespējams aplēst organizēto studentu kopskaitu un samēru.

1938. g. 1. jūlijā pastāvošām 87 organizacijām bij kopā 5586 biedri. Šai gadā visas valsts mērogā izdarītā biedrību pārreģistrēšana likvidējusi arī dažas studentu biedrības ar mazāku biedru skaitu. Profesiju kameras nodibināšana izceļ vairāk nekā līdz šim fakultatu studentu arodniecisko biedrību nozīmi, kas līdz šim dažās fakultatēs nīkuļoja.

1939. g. 1. jūlijā pie Universitates pastāvēja 88 studentu or-

ganizacijas, kas še sakārtotas augšā raksturotajās grupās alfabeta kārtībā, pievienojot 1938. g. rudens semestrī uzdoto biedru skaitu.

Studentu korporacijas: Fraternitas Academica ar 81 biedru, Fraternitas Arctica ar 41 b., Beveronija ar 87 b., Lacuania ar 64 b., Fraternitas Lataviensis ar 76 b., Latvia ar 92 b., Lettgallia ar 114 b., Fraternitas Lettica ar 91 b., Lettonia ar 140 b., Fraternitas Livonica ar 75 b., Fraternitas Metropolitana ar 132 b., Patria ar 123 b., Philyronia ar 49 b., Ruthenia ar 41 b., Salgalia ar 32 b., Selonija ar 147 b., Talavija ar 158 b., Tervetia ar 57 b., Vendia ar 42 b., Ventonia ar 83 b. un Fraternitas Vesthardiana ar 42 b. Pavisam 21 korporacija ar 1767 biedriem. Divas korporacijas — Fraternitas Arctica un Ruthenia skaitas krievu.

Studenšu korporacijas: Aurora ar 40 biedrenēm, Daugaviete ar 121 b., Dzintra ar 120 b., Gaujmaliete ar 99 b., Gundega ar 110 b., Imeria ar 124 b., Selga ar 74 b., Sororitas Tatiana ar 23 b. un Varavīksne ar 69 b., — kopā 9 korporacijas ar 780 biedrenēm. Sororitas Tatiana skaitas krievu.

Konkordijas: Valdemārija ar 43(?) biedriem, Zelmenis ar 53 b. un Zinteniece ar 16 biedrenēm, kopā 3 biedrības ar 112 biedriem.

Vienības: Atauga ar 26 biedriem, Ausma (sieviešu) ar 67 biedrenēm, Austrums ar 71 b., Dzimtene ar 30 b., Kāvi ar 26 b., Kursa ar 39 b., Latviete (sieviešu) ar 24 b., Līdums ar 44 b., Ritums ar 22 b., Ziemelis ar 20 b., Ziemeļniece (sieviešu) ar 32 b., — kopā 11 vienības ar 401 b.

Fakultatu studentu biedrības apvieno studentus un studentes: architekturas f. — 63 b., dabaszinātņu — 69, juristu — 94, ķīmijas — 78, lauksaimniecības — 40, matematikas zinātņu — 41, mechanikas — 27, medicinas — 127, filoloģijas un filozofijas studentu Ramave — 48, (mežkopības studentu) Šalkone — 83, tautsaimniecības — 27, teoloģijas — 72, veterinarmedicinas — 33, — kopā 13 biedrības ar 702 biedriem un biedrenēm. Par šo biedrību darbību atrodamas ziņas fakultatu vēsturiskajos pārskatos.

Vācu studentu biedrības: Fraternitas Baltica ar 7 b., Gotonia ar 32 b., Concordia Rigensis ar 18 b., Fraternitas Rigensis ar 22 b. un Rubonia ar 13 b., kopā 5 biedrības ar 92 b.

Žīdu studentu biedrības: Hasmonaea ar 52 b., Jardenija (sieviešu) ar 21 b., Unitas ar 22 b., Vetulia ar 22 b. un savstarpīgā palīdzības biedrība ar 166 b., kopā pa 5 biedrībām 283 b.

Krievu studentu biedrībai 25 biedri.

Poļu studentu biedrībai 22 biedri.

Igauņu studentu biedrībai „Estia" 13 biedri.

Leišu studentu biedrībai „Viltis" 9 biedri.

Muzikas un dziedāšanas biedrības: Latvijas Universitates koris 62 b. un Dziesmu vara ar 83 b., kopā 145 b.

Prezidiju Konventa vīru koris ar 50 dziedātājiem un simfoniskais orķestris ar 45 dalībniekiem un Studenšu Prezidiju Konventa sieviešu koris ar apm. līdzīgu skaitu dziedātāju darbojas attiecīgo savienību paspārnē un arī piedalas koru savienības sarīkojumos.

Pašpalīdzības organizacijas: Studentu krāj-aizdevu sabiedrība ar 756 b. un Žīdu studentu savst. palīdz. biedrība ar 166 b.

Konfesionalas un reliģiskas organizacijas: Teoloģijas studentu biedrība Auseklis (agrāk Betānija) ar 23 b., Latviešu katoļu studentu b-ba Fraternitas Catholica ar 19 b. un Kristīgā studentu b-ba ar 21 b., — kopā 3 biedrības ar 63 b.

Atturības biedrība Veronia ar 16 b.

Novadniecības: Augšzemes studentu b-ba ar 25 b., Studentu b-ba „Latgale" ar 46 b. un Studenšu b-ba Terra Mariana ar 22 b., kopā 3 b-bas ar 93 b. Agrāk novadniecību skaits bij daudz lielāks, bet citas no tām pārvērtušās par korporacijām, citas par „vienībām" un citas iznīkušas.

Īpašiem zinātnes uzdevumiem nodibināta Studentu kooperatoru biedrība, tagad ar 30 b., Filoloģijas un filozofijas studentu Ramave ar 48 b. un Studentu aistu vēstures studiju b-ba ar 37 b. Otrā organizacija augšā ieskaitīta fakultatu studentu b-bu grupā.

Par sevi pastāv vēl šādas studentu biedrības: Zemgalija (ar saknēm priekš Latvijas nodibināšanās) ar 40 b., Fraternitas Rusticana ar 131 b., vienotne Zelmenis ar 21 b. (līdz 1934. g. pastāvējušās vienotņu saimes atvase) un Montania (latgaliešu b-ba) ar 39 b.

Pie daudzām studentu biedrībām pastāv filistru jeb vecbiedru organizacijas, kas dod tām idejisku un materialu atbalstu. Pašas savā starpā studentu biedrības un to savienības grupējas vecuma kārtībā.

8. Studentu pašvaldība.

1. Studentu Padome un tās prezidijs. Līdztekus Latvijas Universitates organizacijas darbiem noritēja studentu pārstāvības veidošanās. 1919. g. 15. augustā latviešu studentu sapulce radija pagaidu pārstāvības organu — Studentu biroju, ko vēlāk papildināja ar atsevišķu studentu organizaciju delegatiem. Birojs izdarija ie-

priekšēju reģistraciju, kas rādija, ka no 900 aspirantiem 70% bij vīriešu un 30% sieviešu, bet no vīriešiem 22% atradās armijā, no tiem 22% frontē, 50% aizmugurē.

Birojs vadija pirmās Studentu Padomes vēlēšanas 1920. g. martā uz vispārējas aizklātas proporcionalas vēlēšanas pamata; piedalijās ap 35% studentu. Ievēlēja 56 Padomes locekļus, no tiem 44 latviešus; bet nacionalajiem studentiem atrodoties frontē pret lieliniekiem, Padomē bij dabūjuši pārsvaru kreisie elementi. Studentu pārstāvības veidošanai nāca lielā mērā par labu tas apstāklis, ka formalu vēlēšanas nepareizību dēļ Organizacijas Padome atcēla nule ievēlēto padomi. Maija otrā pusē ievēlēja tās vietā Pagaidu Padomi ar fakultatu atsevišķo kursu pārstāvjiem. Kārtējās Studentu Padomes vēlēšanas pēc Organizacijas Padomes apstiprinātām instrukcijām notika tad nākošajā semestrī 1920. g. 12. decembrī, un tajās piedalijās jau apm. 80% studentu. Sākot ar šīm vēlēšanām, nacionala valstiska doma dabūja Studentu Padomē virsroku. Universitates satversmē tomēr šādu demokratiski vēlētu studentu pašvaldības organu ieveda tikai Saeima, gan saziņā ar Organizacijas Padomi. Studentu Padomes vēlēšanu instrukcija radija apstākļus, kas pašas šīs vēlēšanas nostādija pilnā mērā politisku partiju vējos; tikai latviešu korporaciju apvienības bloks ar savu pārsvaru paralizēja partiju, it īpaši socialdemokratu, centienus izveidot Studentu Padomi par Saeimu en miniature.

Pirmajos gados studentiem sniedza pabalstu Amerikas Palīdzības Administracija *(American Relief Administration)* un Eiropas studentu palīdzības fonds. Tā radās Studentu virtuve 1920. g. 1. augustā pie Sieviešu palīdzības korpusa, Akas ielā 10, bijušā „Amerikas ķēķa" telpās; nākošā gadā vadību pārņēma paši studenti, un vēl vienu gadu vēlāk, 1922. g. rudenī, virtuve sāka darboties Tērbatas ielā 15/17 pagrabā.

Citiem pasākumiem deva līdzekļus valdība, naudas loterija un latviešu firmu ziedojumi.

1921. g. nodibināja Studentu grāmatnīcu. Laikam jau gadu iepriekš radās sākumi Studentu nama fondam. Pa starpām nodibinājās sakari ar starptautiskajām studentu organizacijām.

Universitates satversmes 90. p. deva studentu pašvaldībai plašas tiesības un padarija Studentu Padomi ar 40 locekļiem par studentu pārstāvi iekšējā un starptautiskajā dzīvē, viņu interešu aizstāvi un lēmēju par viņu materialās un kulturalās dzīves jautājumiem. Stu-

dentu Padome nodibināja veselu rindu komisiju: starptautisku, pašvaldības, pašpalīdzības, ārlietu, dienu, revizijas, budžeta, sporta, nama būves, nama pārvaldes, grāmatnīcas un virtuves komisijas. Studentu Padomes pārstāvji iegāja kopā ar Universitates Padomes vēlētajiem mācības spēku pārstāvjiem studentu tiesā, stipendiju komisijā, ārstniecības komisijā un studentu organizaciju statutu komisijā un kopā ar fakultatu mācības spēku pārstāvjiem katras fakultates studentu atsvabināšanas no lekciju naudas komisijās. 3 Studentu Padomes pārstāvji piedalijās ar balsstiesībām (gan ne itin visos jautājumos) arī Universitates Padomes sēdēs.

Studentu Padomes budžetu radija studentu iemaksas, ko iekasēja kopā ar mācības maksu: Ls 1,50 studentu pašvaldībai (ieskaitot sportu), Ls 1,— nama fondam, Ls 1,—, vēlāk Ls 2,50 ārstniecības fondam.

Studentu Padomes b u d ž e t i pēdējos darbības gados pieauguši ar nelielu svārstību no Ls 284.022 (1935. g.) uz Ls 301.497 (1938. g.) un Ls 398.972 (1939. g.); bilances pieaugušas no Ls 818.789,28 (1935. g. 1. I) uz Ls 967.962,67 (1938. g. 1. I) un Ls 1.069.014,79 (1939. g. 1. I).

Studentu Padomes reprezentacijas un rīcības organs bij p r e z i d i j s ar 7 locekļiem, ko ievēlēja pēc demokratiskas parlamentariskas atslēgas. Studentu Padomes p r i e k š s ē ž i ir bijuši: stud. iur. J. Breikšs 1921.—22. g., stud. ing. L. Rozentāls 1922.—23. g., stud. ing. V. Jansons 1923.—25. g., stud. philos. A. Plensners 1925.—27. g., stud. iur. E. Rempe 1927.—29. g., stud. mech. J. Raiska 1929.—31. g., stud. iur. R. Rakovskis 1931.—32. g., stud. mech. A. Raudseps 1932.—33. g., stud. iur. R. Plūme 1933.—34. g., stud. oec. R. Vilks 1934.—36. g., stud. iur. E. Arnoldijs no 1936. g.

Studentu Padomes vēlēšanas mēdza notikt decembra pirmajā svētdienā nākošajam kalendara gadam. Prezidija vēlēšanas jaunā padome izdarija lielāko tiesu sekojošā februarī jau tekošajam gadam.

Pēc 1934. g. 15. maija Padomes un Padomes prezidija vēlēšanas vairs nav notikušas. Universitates Padome nolēma 1934. g. 28. novembrī dot rektoram tiesības iecelt resp. pārkārtot pēc vajadzības prezidiju, kas tagad darbojas ar 6 locekļiem, sekojot rektora aizrādijumiem. Arī komisiju locekļus iecej rektors.

Studentu Padomes p r e z i d i j a l o c e k ļ i:

1921. g. priekšsēdis Jānis Breikšs, viņa I biedrs Dāvids Muške, II b. Nikolajs Blumbergs (tagad Vētra), sekretars Jēkabs Jurevičs, viņa I biedrs Kārlis Šibeiks un II b. Fēliks Krusa, kasieris Antons Vilciņš.

1922. g. priekšsēdis Ludvigs Rozentāls, viņa biedrs Jānis Preisbergs, sekretars Jānis Lapiņš, viņa biedrs Edgars Sūna, kasieris M. Eiche.

1923. un *1924. g.* priekšsēdis Valdemārs Jansons, viņa I b. Antons Karčevskis, II b. Edgars Sūna, sekretars Jānis Lapiņš, viņa b. Jānis Pāvuliņš, kasieris Valfrīds Vīgants.

1925. g. priekšsēdis Aleksandrs Plensners, viņa I b. Jānis Priede, II b. Antons Karčevskis, sekretars Kārlis Mālmanis, viņa I b. Gustavs Celmiņš, II b. Aleksandrs Raudseps, kasieris Augusts Ozols.

1926. g. priekšsēdis Aleksandrs Plensners, viņa I biedrs Jānis Pāvuliņš, II b. Jānis Priede, sekretars Kārlis Mālmanis, viņa I b. Emīlija Krese, II b. Oļģerts Zariņš, kasieris Augusts Ozols.

1927. g. priekšsēdis Edgars Rempe, viņa I b. Aleksandrs Kalniņš, II b. Kārlis Birnbaums, sekretars Kārlis Mālmanis, viņa I b. Austra Raudsepa, II b. Jānis Priede, kasieris Augusts Ozols.

1928. g. priekšsēdis Edgars Rempe, viņa I biedrs Austra Raudsepa, II b. Paulis Skulte, sekretars Hugo Bergs, viņa I b. Kārlis Lapsa, II b. Jānis Raiska, kasieris Augusts Ozols.

1929. g. priekšsēdis Jānis Raiska, viņa I b. Valerija Sieceniece, II b. Ernests Upelincis, sekretars Teodors Cīrulis, viņa I b. Vilis Švūksts, II b. Niko-Edgars Ķiploks, kasieris Alberts Veiss.

1930. g. priekšsēdis Jānis Raiska, viņa I b. Pēteris Austriņš, II b. Erna Veidemane, sekretars Rūdolfs Rakovskis, viņa I b. Nikolajs Antipovs, II b. Edgars Ķiploks, kasieris Alberts Veiss.

1931. g. priekšsēdis Rūdolfs Rakovskis, viņa I b. Vilis Švūksts, II b. Rita Ūdre, sekretars Edgars Ķiploks, viņa I b. Nikolajs Antipovs, II b. Roberts Lapsiņš, kasieris Valfrīds Vīgants.

1932. g. priekšsēdis Aleksandrs Raudseps, viņa I b. Voldemārs Zonbergs, II b. Līdija Torgani, sekretars Edgars Ķiploks, viņa I b. Arvīds Pētersons, II b. Verners Āboliņš, kasieris Valfrīds Vīgants.

1933. g. priekšsēdis Roberts Plūme, viņa I b. Pēteris Austriņš, II b. Zinaida Bebre, sekretars Kārlis Pipars, viņa biedrs Aleksandrs Kēse, kasieris Valfrīds Vīgants.

1934. g. priekšsēdis Roberts Vilks, viņa I b. Zinaida Bebre, II b. Pēteris Birkens, sekretars Aleksandrs Kēse, viņa I b. Edmunds Arnoldijs, viņa II b. Pēteris Austriņš, kasieris Eduards Putniņš.

1935. g. priekšsēdis Roberts Vilks, viņa I b. Zinaida Bebre, II b. Pēteris Birkens, sekretars Edmunds Arnoldijs, sekretara b. Pēteris Austriņš, kasieris Eduards Putniņš.

1936. g. priekšsēdis Edmunds Arnoldijs (ar 24. III), viņa I b. Zinaida (Bebre) Robežniece, II b. Pēteris Birkens, sekretars Paulis Dāvidsons (ar 20. III), sekr. b. Adolfs Eglītis (ar 24. IV) un kasieris Eduards Putniņš.

1937. un *1938. g.* priekšsēdis Edmunds Arnoldijs, viņa I b. Vera Kaminska, II b. Pēteris Birkens, sekretars Paulis Dāvidsons, viņa b. Adolfs Eglītis un kasieris Jānis Aperāns.

1939. g. priekšsēdis Edmunds Arnoldijs, viņa I b. Vera Kaminska, II b. Pēteris Birkens, sekretars Paulis Dāvidsons (līdz 12. V), tad Kārlis Šmits, sekr. b. Voldemārs Zvirgzdiņš, kasieris Jānis Aperāns.

2. Atsevišķas studentu pašvaldības darbības nozares. Stud. Pad. Ārlietu komisijas nopelni ir 1) Latvijas studentu padomes uzņemšana Starptautiskajā studentu konfederacijā *(Confédération Internationale des Etudiants* jeb *CIE)* 1924. g., 2) ciešākas sadarbības nodibināšana ar Lietuvas, Igaunijas un Somijas studentiem t. s. *SELL* (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva) konferencēs (ar 1923. g.), kas 1938. g. izveidojušās par formalu apvienību, un 3) studentu praktikantu apmaiņa ar Ungāriju, Čechoslovakiju, Somiju, Poliju, Zviedriju, Vāciju, Igauniju un Lietuvu, kam 1939. g. nākušas klāt vēl citas valstis.

Ārlietu komisijas priekšsēži bijuši Aleksandrs Plensners 1924. g., Gustavs Celmiņš 1925. g., Aleksandrs Raudseps 1926. un 1927. g., Jānis Raiska 1928. g., Edgars Rempe 1929. g., Valters Voits 1930. (neilgu laiku), Oļģerts Rīteris 1930.—1932. g., Jānis Mednis 1933. g., Edgars Kārkliņš 1934.—1936. g., Oļģerts Šteinbriks 1937. un 1938. g. un M. Sils 1939. g.

Budžeta komisijas priekšsēži vismazāk mainijušies: Alberts Linkovičs 1933.—1937. g. un Adolfs Ceiters 1938. un 1939. g.

Nama un dienu komisija ir vākusi līdzekļus studentu namam, gan ar ziedojumu vākšanas listēm un bundžiņām, gan ar izrīkojumiem un studentu iemaksām. 1924. g. Studentu Padome nopirka pagaidu namu Valdemāra ielā 69 par Ls 120.000; to pārvalda īpaša nama pārvaldes komisija un izlieto pa daļai studentu organizacijas un neliels internats ar 12 gultām (bez maksas jeb par niecīgu maksu). Studentu nama fondā 1938. g. 1. janvarī bij Ls 382.110,18, bet 1939. g. 1. janv. Ls 424.961,09 un pagaidu nama vērtība apm. Ls 200.000.

Nama komisijas priekšsēži bijuši V. Jansons 1924./25. g., G. Celmiņš 1925./26. g., P. Skulte 1926.—1928. g., V. Kalniņš 1928./29. g., A. Ziņģītis 1929. g., J. Graudiņš 1929./30. g., K. Freivalds 1930.—1932. g., A. Leters 1932./33. g., R. Vilks 1933./34. g., Jānis Ansbergs 1934.—1937. g., Arnolds Liniņš 1937.—1939. g.

Dienu komisijas priekšsēži: A. Raudseps 1924. un 1925. g., V. Kalniņš 1926. g., Rob. Lapsiņš 1927.—1929. g., V. Āboliņš 1930. g., F. Bite 1931. g., R. Vilks 1932. g., R. Silgals 1933. g., R. Vilks 1933./34. g., Alfrēds Ozols 1934./35. g. un Aleksandrs Dzediņš 1935.—1939. g.

Ārstniecības komisija ar 5 locekļiem (1 medicinas profesoru un 4 medicinas studentiem) sniedz lietderīgi un pēc vaja-

dzības līdzekļus studentu ārstēšanai. Studentu veselības pārbaude 1935. g. rādija, ka apm. 300 studentu slimo ar tuberkulozi. Ar valdības pabalstu (2 gadu ik pa Ls 12.000) un Sarkanā Krusta atbalstu ir iekārtota diloņslimnieku ārstēšanas sanatorija (ik vasaru ap 30 stud.). Ar 1938./39. mācības gadu ievesta Universitatē ar ārstniecības komisijas ierosinājumu un medicinas fakultates atbalstu stingrāka aspirantu veselības pārbaude. Priekšsēdis ir mācības spēks.

Universitates Sports, nodibināts 1928. g., izkopj studentu fizisko audzināšanu un sportu. Nodarbošanās notiek īpaši izbūvētā Latvijas Konservatorijas zālē, slēpošanas stacijā Šmerlī un kopā ar Rīgas pilsētas vidusskolām uzturētā slidotavā Vienības laukumā. Panākumi kā iekšzemes, tā ārzemju sacīkstēs pelna ievērību (pasaules meistartituls basketbolā un ātrslidošanā). Ar 1938. g. rudeni Universitates Sports uzņemas arī obligatās pirmkursnieku fiziskās audzināšanas iekārtošanu.

Universitates Sporta priekšsēži bijuši Roberts Plūme 1928.—1937. g. (ar pārtraukumu 1933. g.), Pēteris Liepiņš 1933. g., Voldemārs Gulēns 1937./38. g., Alfrēds Epalts ar 1938. g.

Studentu virtuve ar 1927. g. 1. jūliju atrodas Lielā Vērmanes dārza paviljonā. Studenti te var dabūt lētas un labas pusdienas. No peļņas, ko iegūst it īpaši no privatas publikas, izsniedz brīvpusdienas un pusdienas par pamazinātu maksu. Virtuves nodaļa iekārtota Universitates pagrabā. Virtuves nodaļa atrodas ar 1932. g. Universitates galvenās ēkas pagrabā. Bez tam 1938. g. atklāja nodaļu arī Raiņa bulv. 11.

Virtuves komisijas priekšsēži bijuši Indriķis Pone 1920.—1922. g., Jānis Priede 1922./23. g., Jānis Pāvuliņš 1923./24. g., J. Priede 1924./25. g., Rob. Ķelpe 1925./26. g., Kārlis Pētersons 1926.—1928. g., Alberts Trelle pusgadu 1928. g., Kārlis Pētersons 1928.—1930. g., Kārlis Gulbis 1930./31. g., Arvīds Prāms 1931.—1933. g., Fr. Grīnfelds 1933./34. g., Kārlis Vīceps 1934.—1937. g., Jāzeps Bricis 1937./38. g., Roberts Naķelis ar 1938. g.

1921. g. nodibinātā mācības līdzekļu apgādāšanas komisija, kas vēlāk pārdēvējās par grāmatnīcas komisiju, nodarbojās ar lekciju un citu grāmatu apgādāšanu un grāmatu un mācības līdzekļu tirdzniecību, kas īpaši piemērota studentu vajadzībām. Grāmatnīcas apgrozijumi pēdējos gados pieauguši no Ls 94.400 (1930. g.) uz Ls 380.360 (1937. g.) un Ls 442.177,54 (1938. g.), sasniegdami 1939. g. pirmajā pusgadā jau Ls 269.588,52. Visos pastāvēšanas ga-

dos kopā grāmatnīca apgādājusi ap 60 zinātnisku grāmatu. Viss grāmatnīcas apgrozijums līdz 1939. g. 1. septembrim Ls 2.579.673,99. Grāmatnīcas nodaļa darbojas pašas Universitates telpās.

Grāmatnīcas komisijas priekšsēži bijuši K. Dīriķis 1920.—1923†, Antons Karčevskis 1923.—1926. g., Augusts Ozols 1926.—1930. g., J. Sūmanis 1930./31. g., J. Graudiņš 1931.—1933. g., Fr. Bite 1933./34. g., Edgars Ķiploks 1934.—1939. g. un Jēkabs Arājs ar š. g. 1. aug.

Studentu Padomei ir pašai sava revizijas komisija, kuras priekšsēži bijuši K. Vilciņš 1922. g., J. Dzelzītis 1923. g., P. Skulte 1924. g., K. Pētersons 1925. g., K. Pakalnietis 1926. g., V. Āboliņš 1927. g., K. Pētersons 1928. g., V. Žūniņš 1929.—1931. g., A. Baltpurviņš 1932. g., P. Dāvidsons 1933. g., Leons Tauriņš 1934. un 1935. g. un Gotfr. Ābelis 1936.—1939. g.

9. Latvijas Universitates suminājums.

Latvijas Universitates izveidošanās un darbības pārskats rāda, ka viņa ar valdības un tautas atbalstu godam centusies pildīt savu satversmes sprausto uzdevumu — „veicināt zinātnisko pētīšanu un zinātnes izplatīšanu tautā un gatavot Latvijas vajadzībām darbiniekus ar augstāko izglītību"

Universitatēs gada svētkos 28. septembrī viņa pati nostājas sabiedrības priekšā it kā parādes stājā, un rektora sniegtais pārskats pauž notikumus un skaitļus, kas liecina, cik liels un svarīgs ir Universitates organisms Latvijas ietverē un latviešu kulturas aplokā. Šai dienā viņa saņem Valdības, diplomatiskā korpusa un redzamāko valsts un sabiedrības darbinieku godinājumu un preses suminājumus. Un tad, šķiet, arī plašākās tautas aprindās atbalsojas apziņa par to, kas Latvijas Universitate ir Latvijai un latviešiem.

Studentu Padome dažus gadus sarīkoja 28. septembrī mazu simbolisku ķieģelīšu pārdošanu, vācot ziedojumus studentu namam. Kā toreiz satecēja tautas graši akademiskās jaunatnes kopmērķim, tā vispār apzinīgā latviešu inteliģence šai datumā vērš savus vērtējumus, bet reizē arī ilgas un cerības uz savu augstāko un plašāko izglītības un pētniecības iestādi.

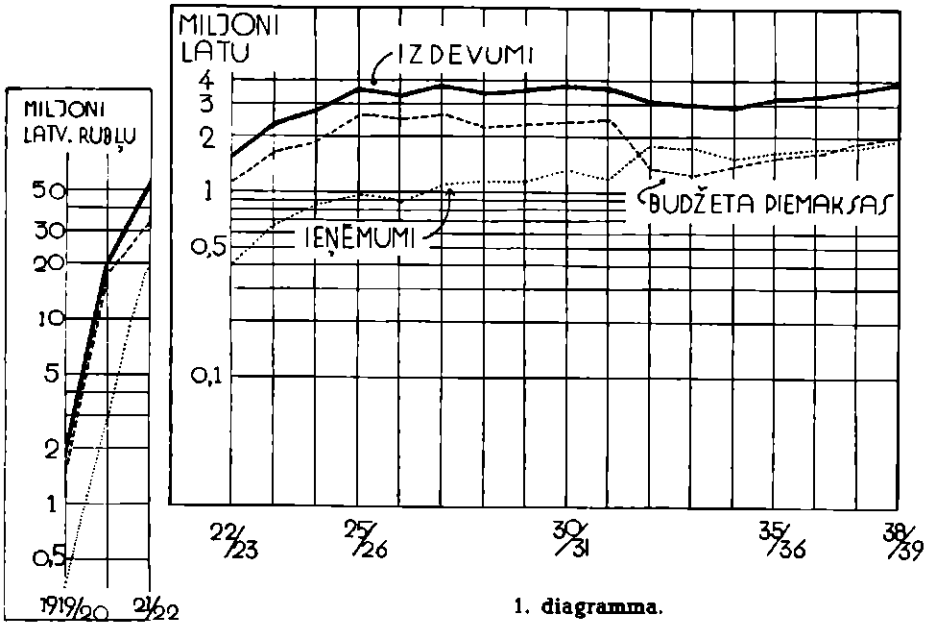
Šīm svētku skaņām pievienojas darba dzīves dati, kas liecina, cik daudz Latvijas Universitate dod scientiae et patriae (zinātnei un tēvzemei), kā tas rakstīts kopš 1929. g. 28. septembra virs goda katedras Universitates mazajā svētku zālē. Tik liela inteliģences

kopa kā LU saime dod daudz kvalificētu darbinieku visādām valsts un pašvaldības iestādēm un sabiedriskām organizacijām. Atsevišķo fakultatu pārskati paver durvis ieskatam attiecīgajos konkretajos datos. Jāatzīmē īpaši tikai tas, ka, sastādot valdību, divpadsmit reizes (no 20) Izglītības Ministrijas priekšgalā nostādīts LU mācības spēks un arī citu resoru priekšgalā ir bijis viens otrs no Universitates darbiniekiem.

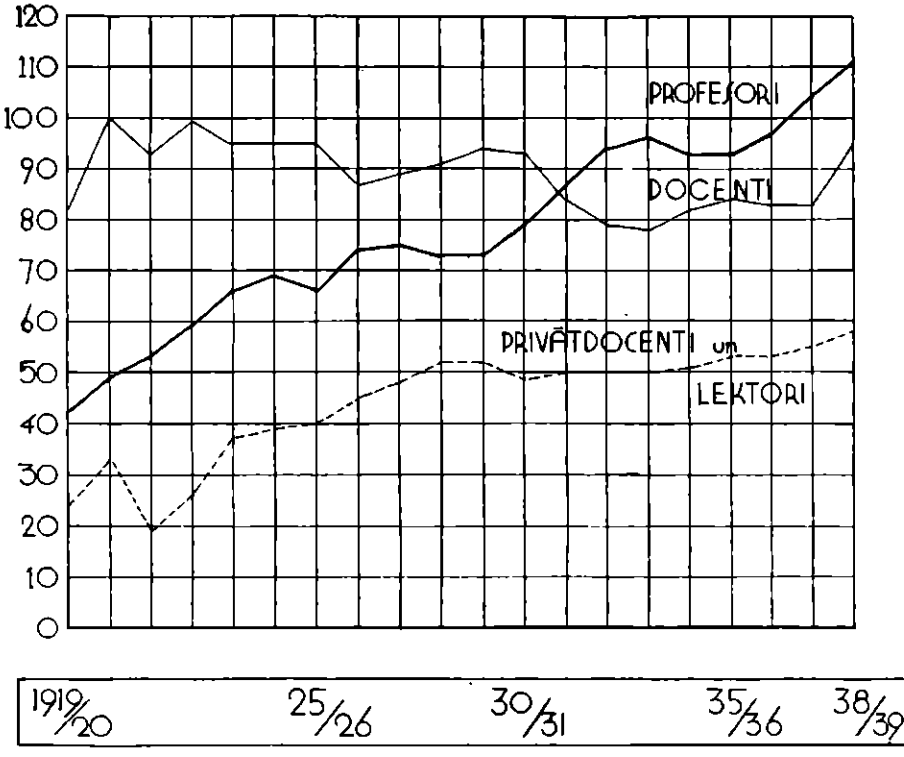
Savu darbību zinātnes laukā pati Universitate ir raksturojusi un vērtējusi grāmatā, ar ko viņa stājās sabiedrības priekšā valsts divdesmit gadu atskatē: „Zinātne tēvzemei divdesmit gados 1918.—1938.", kur 62 referenti 147 atsevišķos referatos stāsta katrs savā specialajā arodā par latviešu zinātnes attīstību un sasniegumiem. Šī grāmata liecina, ka īstā latviešu zinātnes darbnīca un svētnīca ir Latvijas Universitate, jo viņas darbiniekiem ir noteicējs svars to 900 latviešu zinātnieku un viņu talcinieku rindās, kas pieminēti referatos. „Nav tik mazas tās balvas, ko latviešu zinātne ceļ priekšā tautai un tēvzemei. Tā netikvien cienīgi turējusies līdzās lielajai starptautiskajai zinātnieku saimei, bet bijusi savā reizē arī devēja" It īpaši tais zinātnes nozarēs, kas attiecas tieši uz Latvijas dabu un kulturu, veikts dažs labs uzdevums, pie kura agrāk neviens nebij ķēries klāt.

LATVIJAS UNIVERSITATEI.

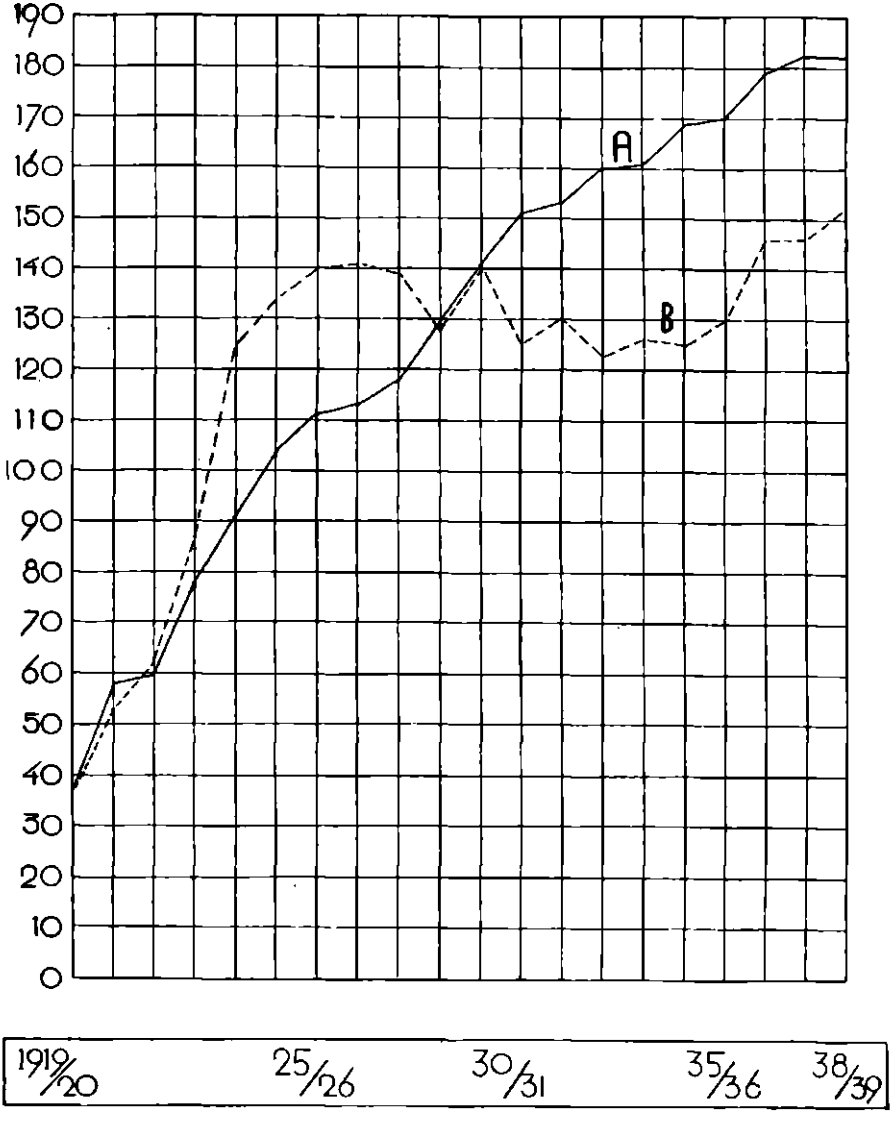
Zelta saule dabas spēkus modina,
vārpas tīrumā tās kvēle briedina.
Gara gaismas spēks vēl diženāks:
pašu sauli valdīt grib un sāks.
Gars tev diženais spēks.
Slāpēs avots katram gardu malku dod,
baro strautiņus, lai zeme veldzi rod.
Patiesības slāpes dzesināt
steidzas jaunatne pie tevis klāt.
Svēts tavs patiesais vārds.
Šūpļa līksti Latvija tev cirtusi;
latvju zinātne ar tevi briedusi.
Jaunās audzes zintēm veltīsi,
tautas gara celtni zeltīsi.
Tautā atmirdz tavs zelts.
Slava tev, tu tautas gara svētnīca!
Sirdis sadeg mums uz tava altāra.
Svētā kvēlē rūdīts zobens spožs
sauc un veido laikus topošos.
Gods tavs mūžībā celts.

1. diagramma.

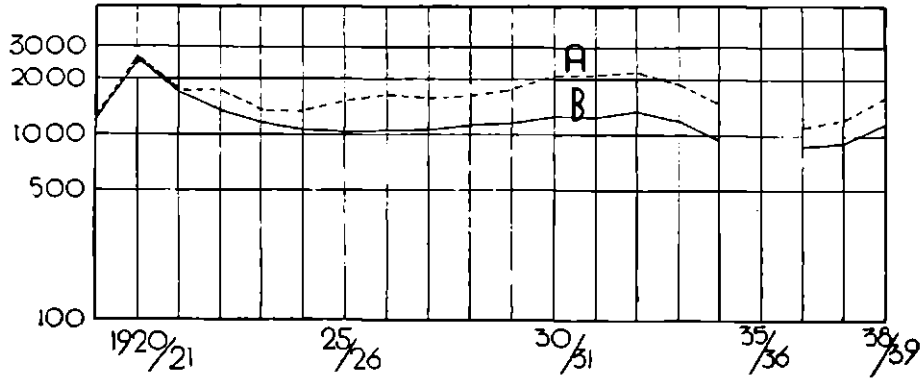
2. diagramma.

3. diagramma.

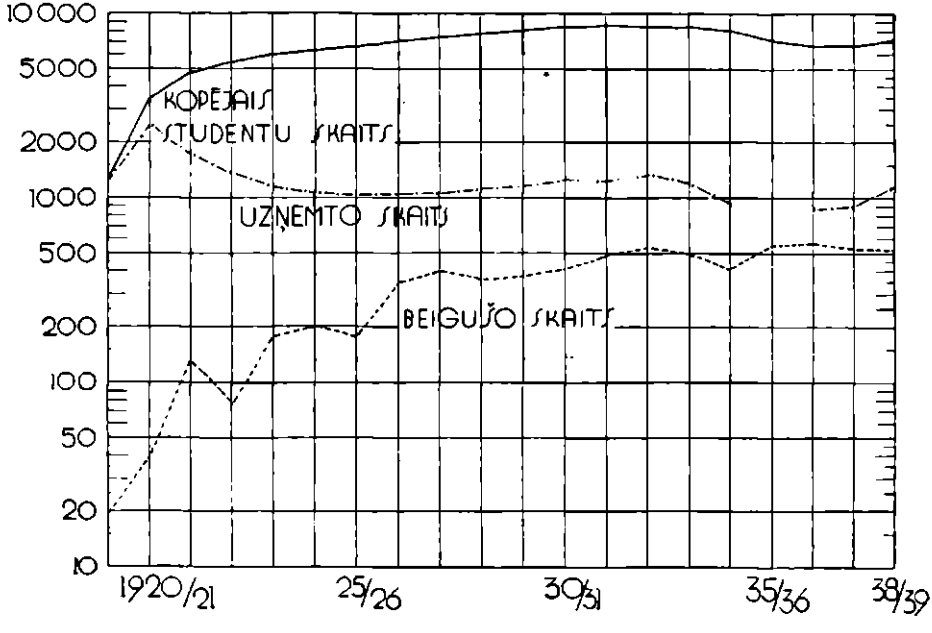
A — asistenti.

B — zinātniski pedagoģiskais papildu personāls.

4. diagramma.

A — pieteikušos skaits. B — uzņemto skaits.

5. diagramma.

Piezīme: Diagrammas zīmējis doc. Edg. Dunsdorfs.

B
ATSEVIŠĶAS FAKULTATES

I
ARCHITEKTURAS FAKULTATE
1919—1939

I Architekturas fakultate

Profesors *Eižens Laube.*

1. Ievadam. Latvijas Universitates architekturas fakultates dzimšanu, tāpat kā visas Latvijas Universitates un arī pašas Latvijas valsts dibināšanu izsauca tas latviešu tautas garīgais spēks, kas ilgojās un tiecās pēc latviešu patstāvīgās kulturas un neatkarīgās dzīves organizēšanas. Šis pats spēks, jeb latviešu un latviskā gara vajadzības, noteica arī tos uzdevumus, kam kalpot un ko risināt nākas Latvijas Universitates architekturas fakultatei. Tagad, pēc 20 gadiem, atskatoties uz nostaigātiem darba ceļiem, architekturas fakultate var konstatēt, ka viņa visus šos gadus arvienu turējusi prātā Latvijas prasības pēc architekturas zinātnes, architekturas mākslas un architekturas kulturas, kas īpatnēji piemērotas mūsu valstij. Cenšoties atbilst šīm prasībām, architekturas fakultate veidojusi savu īpatnējo mācības plānu, noteikusi katedras un štatus, izraudzijusi mācības spēkus, spraudusi mūsu zemes vajadzībām atbilstošu studiju gaitu, izstrādājusi noteikumus studentu sekmīgai darbībai un gādājusi par nepieciešamiem un piemērotiem mācības līdzekļiem. Tagad architekturas fakultatē jau saskatams īpatnēji izkopies raksturs, zinamas tradicijas un savi piedzīvojumi, kas var būt droši liekami pamatā arī tālākai architekturas fakultates sekmīgai izkopšanai turpmākos viņas mūža gados.

2. Organizacijas sākumi. Architekturas fakultates idejiskais sākums saskatams Latviešu izglītības biedrības augstskolas sekcijas sēdē, kas notika 1919. gada 11. jūlijā 5. auditorijā un kur pieņēma ierosinātāju grupas plašo Augstskolas organizēšanas projektu, kurā bija paredzēta arī architekturas fakultate. Nākamais solis, kas sperts mūsu architekturas fakultates organizēšanā, bija Latvijas Augstskolas architekturas fakultates organizacijas pamatprincipu uzmetums, ko Latvijas Izglītības biedrības augstskolas sekcijas ierosinājumā un uzdevumā sastādija Rīgas Politechnikas instituta docents architekts *E. Laube* un tad izveidoja un pieņēma

apspriedē 1919. g. 26. jūlijā, piedaloties architektiem *P. Kundziņam* un *E. Štālbergam*. Pēc šī projekta, sastādot architekturas fakultates programmu, jāievēro, ka architektam jābūt reizē tehniķim un māksliniekam. Katram, kas nodomājis studēt architekturu, jāuzrāda pietiekošas spējas zīmēšanā, lai tas varētu sekmīgi sekot mākslinieciskās izglītības gaitai un vēlākā dzīvē gūtu pilnu prieku no izvēlētā aroda. Zīmēšanas spējas konstatējamas pie uzņemšanas Augstskolā. Mācības plāna pamatā vispārīgi liekama Rīgas Politechnikas instituta architekturas nodaļas programma. Lai labāki veicinātu architekturas izglītības mākslinieciskō pusi, nodomāts programmai pievienot architekturas darbnīcu sistemu pēc Pēterpils Mākslas akademijas architekturas nodaļas parauga. Darbnīcu iekārta, kā dzīve pierādijusi, dod studentiem viengabalaināku architekturas izglītību nekā architekturas kompozicijas un projektēšanas sadalijums pa vairākām atsevišķām katedrām. Ievedamās architekturas darbnīcas uzskatamas par fakultates apmācības centru, ap kuru grupētos pārējie zinātniskie un mākslas priekšmeti. Visa fakultates mācības viela sadalama 5 gados. Mācība par architekturas formām paplašinama uz 3 gadiem: piedzīvojumi rādijuši, ka vēsturiskais viedoklis vien nedod šolaiku architektu mākslas praksei pietiekošas pieturas, un architekturas formas jāpētī arī no dažādu mākslas principu un citiem viedokļiem. Brīvrokas zīmēšanai, gleznošanai, veidošanai un citām tēlotājas mākslas nozarēm ierīkojama atsevišķa mākslas darbnīca. Šie architekturas fakultates organizacijas pamatprincipi tika nolasīti Latviešu izglītības biedrības augstskolas sekcijas sēdē 1919. gada 8. augustā.

Ar RPI pārņemšanu pagaidu vaidības rīcībā tika izbeigta RPI architekturas nodaļas eksistence un viss architekturas nodaļas personals tika atsvabināts no saviem amata pienākumiem, izņemot toreizējo architekturas nodaļas dekanu profesoru *V. f. Strīku*, kam Izglītības ministrija uzdeva turpināt savus pienākumus kā administrativai personai līdz pārvēlēšanām.

Bij. RPI reorganizacijas komisijas pirmajā sēdē, ko atklāja 1919. g. 8. augustā izglītības ministrs *K. Kasparsons*, architekturas fakultates lietās piedalijās bij. RPI prof. *V. f. Strīks*, kā bij. RPI architekturas nodaļas administrativā persona, un architekts *E. Štālbergs* kā ieinteresētā resora — Satiksmes ministrijas pārstāvis. Šai sēdē nodibināja subkomisiju architekturas fakultates lietās, iecelot par locekļiem minēto bij. RPI architekturas nodaļas pārstāvi prof.

V. f. Strīku, Satiksmes ministrijas pārstāvi architektu *E. Štālbergu* un Latviešu izglītības biedrības pārstāvi bij. RPI architekturas nodaļas docentu architektu *E. Laubi.* Subkomisijai piešķīra tiesības kooptēt attiecīgus lietpratējus.

Subkomisijas sēdes architekturas fakultates organizēšanai notika 1919. gada 21., 22., 23., 26., 27. un 28. augustā docenta *E. Laubes* dzīvoklī (Elīzabetes ielā 31-a). Šais sēdēs piedalijās prof. *V. f. Strīks,* arch. *E. Štālbergs* un docents *E. Laube,* bet pēdējā, t. i. 28. augusta sēdē piedalijās vēl architekti *P. Kundziņš* un *A. Malvess* — kā kooptēti locekļi. Šais subkomisijas sēdēs fakultates izveidošanas pamatā liek tās pašas pamatdomas, kas noteiktas 26. jūlijā izstrādātos „Latvijas Augstskolas architekturas fakultates organizacijas principos". Bez tam še pārrunā sīkāki fakultates mācības plānu, katedras un štatus, darba veidu architekturas darbnīcās, diplomdarbu izstrādāšanas kārtību, profesuras un docenturas iegūšanas noteikumus, mācības spēku atalgojuma un budžeta jautājumus, zinātnisko gradu iegūšanas noteikumus, valodas jautājumus u. t. t.

Latvijas Augstskolas organizacijas komisijas architekturas fakultates subkomisijā darbojās 1. sept. apstiprinātais pagaidu dekans *E. Laube* (viņš bija arī pirmais formalais mācības spēks fakultatē), Satiksmes resora pārstāvis — sākumā architekts *E. Štālbergs,* vēlāk būvinženieris *E. Ziemelis* un Latviešu izglītības biedrības augstskolas sekcijas pārstāvis pēc *Laubes* iecelšanas par pag. dekanu — architekts *A. Raisters.* Šīs subkomisijas uzdevumā ietilpa nākamo fakultates kodola locekļu — mācības spēku kandidatu izraudzīšana, uzstādīšana un priekšā stādīšana L. A. organizacijas komisijai apstiprināšanai. Par fakultates kodola nākamajiem locekļiem subkomisija izraudzija, L. A. organizacijas komisija ievēlēja un izglītības ministrs apstiprināja (4. IX 19.) architektus *Paulu Kundziņu* un *Augustu Malvesu.* Pēc šī pirmo mācības spēku kodola izveidošanas architekturas fakultates subkomisija drīz izbeidza savu darbību, bet viņas 2 locekļi, blakus dekanam, vēl palika L. A. organizacijas komisijā kā attiecīgā resora un sabiedriskās organizacijas reprezentanti architekturas fakultates lietās.

3. Fakultates kodola darbība. „Kodola veidā (pag. dekans *E. Laube,* locekļi *P. Kundziņš* un *A. Malvess)* fakultate notur savas pirmās 3 sēdes (6. IX, 13. IX un 20. IX). Šais sēdēs tiek pieņemts mācības plāns, fakultates subkomisijas izstrādāts un Dekanu Pado-

mē saskaņots ar pārējo fakultatu mācības plāniem, un tuvāki pārrunātas atsevišķo priekšmetu programmas. Nosaka arī, kādus priekšmetus uzņemas mācīt kodola locekļi un izraugas nākamos mācības spēku kandidatus, pieturoties pie rekomendacijas principa, kamēr fakultate būs paplašinājusies. Iztirzā arī jautājumus par fakultates budžetu un par nepieciešamo mācības līdzekļu iegādāšanu.

Tā fakultates kodols septembra mēneša beigās bija jau tik tālu veicis sagatavošanās darbus, ka fakultate varēja nākošajā dienā pēc Latvijas Augstskolas atklāšanas svinībām, t. i. 29. septembrī uzsākt savus mācības darbus, kas pēc pārtraukuma Bermonta uzbrukuma dēļ 8. novembrī atjaunojās atkal 22. novembrī, t. i. reizē ar darbu atjaunošanu visās pārējās fakultatēs.

4. Fakultates administrativie organi. Sākot ar fakultates kodola nodibināšanu, tās galvenais pārvaldes organs ir Fakultates Padome, kurā ietilpst visi pilntiesīgie fakultates mācības spēki. Jau 1919. g. 29. septembrī fakultate pieņēma atzinumu, ka bez pilntiesīgajiem pašu mācības spēkiem, arī mācības spēki no citām fakultatēm, kas darbojas architekturas fakultatē, var piedalīties padomes sēdēs, bet pieaicinami tikai pēc vajadzības. Pie šīs kārtības fakultate turējusies visus 20 gadus.

Fakultates Padome 20 gadu laikā noturējusi pavisam 295 sēdes (kopā ar 3 kodola sēdēm). Pēc gadiem šīs sēdes sadalas šādi:

1919./20. m. g.	17 sēdes	1929./30. m. g.	15
1920./21. m. g.	12	1930./31. m. g.	14
1921./22. m. g.	7	1931./32. m. g.	13
1922./23. m. g.	15	1932./33. m. g.	22
1923./24. m. g.	12	1933./34. m. g.	11
1924./25. m. g.	14	1934./35. m. g.	20
1925./26. m. g.	14	1935./36. m. g.	21
1926./27. m. g.	16	1936./37. m. g.	15
1927./28. m. g.	17	1937./38. m. g.	13
1928./29. m. g.	15	1938./39. m. g.	12

Caurmērā uz vienu mācības gadu iznāk 14—15 sēdes.

Pie fakultates pārvaldes organiem pieder arī fakultates prezidijs, t. i. dekans ar sekretaru. Pie tiešajiem sekretara uzdevumiem ar laiku pievienojās arī pienākums pārzināt fakultates biblioteku un fotolaboratoriju.

Architekturas Fakultates Padomes prezidijs 20 gados.

Mācības gads	Dekans	Sekretārs
1919./1920.	Doc. *E. Laube.*	Doc. *P. Kundziņš.*
1920./1921.	Prof. *E. Laube.*	Doc. *P. Kundziņš.*
1921./1922.	Prof. *E. Laube.*	Doc. *P. Kundziņš.*
1922./1923.	Doc. *P. Kundziņš.*	Doc. *A. Krūmiņš.*
1923./1924.	Vec. doc. *P. Kundziņš.*	Doc. *A. Krūmiņš.*
1924./1925.	Vec. doc. *A. Krūmiņš.*	Vec. doc. *R. Ādamsons.*
1925./1926.	Vec. doc. *A. Krūmiņš.*	Vec. doc. *R. Ādamsons.*
1926./1927.	Vec. doc. *E. Štālbergs.*	Vec. doc. *R. Ādamsons.*
1927./1928.	Vec. doc. *E. Štālbergs.*	Doc. *A. Lamze.*
1928./1929.	Vec. doc. *A. Malvess.*	Vec. doc. *A. Lamze.*
1929./1930.	Vec. doc. *A. Malvess.*	Vec. doc. *A. Lamze.*
1930./1931.	Vec. doc. *R. Ādamsons.*	Vec. doc. *P. Kampe.*
1931./1932.	Vec. doc. *R. Ādamsons.*	Vec. doc. *P. Kampe.*
1932./1933.	Prof. *E. Laube.*	Vec. doc. *A. Lamze.*
1933./1934.	Prof. *E. Laube.*	Vec. doc. *A. Lamze.*
1934./1935.	Vec. doc. *A. Lamze.*	Vec. doc. *J. Vītols.*
1935./1936.	Vec. doc. *A. Lamze.*	Vec. doc. *J. Vītols.*
1936./1937.	Prof. *P. Kundziņš.*	Vec. doc. *J. Vītols.*
1937./1938.	Prof. *P. Kundziņš.*	Vec. doc. *J. Vītols.*
1938./1939.	Prof. *E. Laube.*	Prof. *J. Vītols.*

Fakultates kanceleja iekārtota par palīgorganu administrativajam darbam. Kancelejas darbu sākuma gados, kamēr studentu skaits nebija liels, veica paši fakultates sekretari; viņiem palīdzēja asistents *H. Hartmanis* un mechanikas fakultates darbvede *M. Akermane* (līdz 1923. gadam). No 1925. līdz 1926. g. kancelejas darbus izpildīja *E. Egle,* no 1926. līdz 1928. gadam *J. Kronberga,* bet no 1928. g. tagadējā fakultates darbvede *E. Dmitrijeva.*

5. Mācības plāns. Fakultates kodola pieņemtā mācības plānā ietilpst priekšmeti, kas tiek pasniegti lekciju, semināru un praktisko darbu veidā. Par visas architekturas apmācības centru jau no paša sākuma tiek uzskatīts darbs architekturas darbnīcās, bet pārējie priekšmeti uzlūkoti par tādiem, kas sagatavo studentus darbam architekturas darbnīcās.

Ievērojot radušās vajadzības un uzkrājušos piedzīvojumus, sākumā uzstādītais mācības plāns vēlākos gados vairākkārt revidēts, grozīts un papildināts. Pie mācības plāna strādāts visu fakultates pastāvēšanas laiku, meklējot priekšmetus un programmas,

kas vislabāki atbilstu fakultates īpatnējām prasībām. Fakultate arvienu turējusi vērā atzinumu, ka visu iemācīt studentiem nav iespējams un nav arī vajadzīgs un ka nepieciešami ierobežoties tikai ar visgalvenāko un vissvarīgāko, turoties pie tam pie tāda ieskata, lai beigušais jaunais architekts būtu ieguvis studijās visu to, kas tam nepieciešams un pietiekams, lai varētu droši uzsākt staigāt patstāvīgā architekturas darba ceļus un dzīvē strādāt tālāk zināšanu papildināšanā un izkopšanā.

Mācības plāns vairākkārt pārveidots ar nolūku saīsināt studiju laiku. Sākumā 1919./20. m. gadā fakultate bija noteikusi studiju ilgumu uz 5 gadiem, ieskaitot arī laiku diplomdarba izstrādāšanai. Atmetot dažu pieciešamu fakultativu priekšmetu klausīšanos, kas bija paredzēta pēdējā gada studentiem, jau 1920./21. gada mācības plāns paredz studiju ilgumu $4^1/_2$ gadus. Bet, kad ar laiku redzēja, ka faktiski studiju laiks tiem, kas var nodoties tikai darbam Universitatē, sniedzas pie 7 gadiem, bet tiem, kas blakus studijām strādā architekturas praksē, vajadzīgi caurmērā 10 gadi, fakultate noteica minimalo studiju laiku 6 gadus, kopā ar diplomdarba izstrādāšanu. Sakarā ar mācības plānu pārkārtošanu 1938./39. māc. gadā visas Universitates mērogā, architekturas fakultatē studiju ilgums tika noteikts 5 gadi.

Viens no nolūkiem mācības plāna pārveidošanai bija arī vajadzība atbrīvot architekturas studijas no pieciešama rakstura obligatiem priekšmetiem (piem., fizikas, neorganiskās ķīmijas), lai padziļinātu specialās architekturas zināšanas, kā arī lai izvairītos no enciklopedisma, kas ietiecas citās specialitatēs. Vairāki priekšmeti, ko sākumā mācija ar enciklopedisku raksturu, beidzamā laikā reducēti uz saturu, kas tieši nepieciešams architekturas zinātnei (piem., būvniecības elektrotechnika resp. ēku elektrotechniskās ietaises, sanitarā būvniecība resp. ēku sanitarās labierīcības un inženieru zinības resp. ievads inženierzinībās). Grafisko techniku apmācība, kas sākumā piederēja pie architekturas darbnīcu programmas, pārcelta no architekturas darbnīcām uz tēlotājas mākslas darbnīcu, atmetot agrāk šę pastāvošo sagatavošanas kursu architekturas darbnīcām.

Pēdējos gados ievesti arī jauni priekšmeti, kuru vajadzību izvirzija pati dzīve. Šie priekšmeti ir ēku būvnieciskā organizacija

un saimniecība, telpu akustika un telpu architektoniskā izveidošana. Bet svarīgākais jaunievedums mācības plānā ir lauku būvniecība, sekojot Valsts Prezidenta *K. Ulmaņa* ierosinājumam un norādijumam. Šī priekšmeta uzdevums ir sagatavot topošos architektus vairāk speciali nekā līdz šim lauku būvniecībai, kas mūsu zemē patlaban iet pretī uzplaukumam un tāpēc prasa pēc attiecīgiem specialistiem. Līdz šim lauku būvniecībai nebija veltīts specials priekšmets, bet par šo tematu lasija vairākas lekcijas ēku iekārtas priekšmetā; praktiski nodarbojās ar lauku sētas projektēšanu architekturas darbnīcās. Sakarā ar lauku būvniecības kursa ievešanu pieņemts lēmums arī citos priekšmetos pastiprināt lauku būvniecības prasības, kā, piemēram: 1) būvkonstrukcijās jāapskata lauku būvēs lietojamie vienkāršie būvveidi; 2) architekturas formās jāaplūko lauku būvju formas, piemērīgas tagadējā laikmetā; 3) architekturas darbnīcās jāpalielina uzdevumu skaits lauku būvniecībā; 4) ēku būvnieciskā organizacijā un saimniecībā jāapskata paņēmieni, kā lauku būves visekonomiskāki ceļamas; 5) telpu architektoniskajā izveidošanā aplūkojamas iekšējās iekārtas un istablietas lauku būvēm. Ar vienu vārdu, katram priekšmetam uzsvērti jāaplūko tādas lietas, kam ir nozīme lauku būvniecībā.

1938./39. mācības gada pašās beigās mācības programmās ēku iekārtai, ēku būvkonstrukcijām un ēku būvnieciskajai organizacijai un saimniecībai nācās ietilpināt nodaļas par būvniecisku aizsardzību pret gaisa uzbrukumiem. Šie jautājumi nav gluži jauni fakultates mācības plānā: par tiem jau 1937. gadā vec. doc. *A. Lamze* lasija ēku iekārtā I nodaļu ar nosaukumu „Pasivā aizsardzība pret gaisa uzbrukumiem būvniecībā un pilsētu iekārtā"

Ar visiem pārkārtojumiem un jaunievedumiem mācības plānā fakultate nekad neaizmirsa un neaizmirst priekšmetu programmas pārstrādāt un izstrādāt tā, lai vairāk koncentrētu darbu un pie tam samazinātu to tādos apmēros, ka studijas normalos apstākļos būtu veicamas bez grūtībām mācības plānā noliktā laikā. Fakultates Padome nolēmusi lūgt savus mācības spēkus uzdot studentiem praktisko darbu uzdevumus tādā apjomā, ka vidēji spējīgs students varētu tos veikt mācības plānā paredzētās stundās.

Kā 20 gados izveidojies un pārveidojies architekturas fakultates mācības plāns, redzams no klātpieliktā pirmā un pēdējā priekšmetu saraksta.

Latvijas augstskolas architekturas fakultates mācības plāns 1919./20. m. gadam.

Priekšmetiem piespraustie burti norāda uz citām fakultatēm, ar kuru studentiem kopā klausas architekturas fakultates studenti.

	Stundas nedēļā			
	I. pusgadā		II. pusgadā	
	lkc.	pr. d.	lkc.	pr. d.
I gads.				
Augstākā matematika D. Fr. Ķ.	4	2	2	2
Tēlotāja ģeometrija J. M.	4	4	4	4
Fizika L. Med. Vet.	6	2	—	—
Ķīmija Agr. E. M. — D. J. M. Med. Vet.	4	—	4	2
Techniskā mechanika I. Ķ.	—	—	4	2
Būvkonstrukcijas I. J.	—	—	4	—
Vispārīgā mākslas vēsture V.	4	—	4	—
Darbs architekturas darbnīcā	—	6	—	6
Darbs vispārīgā mākslas darbnīcā	—	6	—	6
	22	20	22	22
	42		44	
II gads.				
Techniskā mechanika II.	2	2	—	—
Vispārīgā mašīnu mācība J.	2	—	2	—
Būvkonstrukcijas II. J.	4	6	4	6
Būvvielu mācība J.	4	—	—	—
Būvvielu pārbaudīšana J. M.	—	—	4	2
Mērniecība J. L. M.	4	—	—	
Būvkonstrukcijas statika I.	—	—	4	—
Ēku iekārtošanas mācība I.	—	—	2	—
Būvniecības formas I.	2	—	2	—
Piemērotā perspektiva un ēnu teorija	—	—	2	—
Tēlotājas mākslas elementi	—	—	2	—
Latvijas tēlotāja māksla	2	—	—	—
Darbs architekturas darbnīcā	—	8	—	8
Darbs vispārīgā mākslas darbnīcā	—	6	—	6
	20	22	22	22
	42		44	

* Prakt. darbi laukā.

	Stundas nedēļā			
	I. pusgadā		II. pusgadā	
	lkc.	pr. d.	lkc.	pr. d.
III gads.				
Būvkonstrukcijas III	—	—	2	—
Būvkonstrukciju statika II	4	—	—	4
Betona un dzelzsbetona būvniecība J.	4	—	—	2
Sanitārā būvniecība	—	—	4	—
Apkurināšana un vēdināšana	4	2	—	—
Inženieru zinības	4	—	—	4
Ievads elektrotechnikā J. Ķ.	—	—	4	—
Ēku iekārtošanas mācība II	2	—	2	—
Būvniecības formas II	2	—	2	—
Darbs architekturas darbnīcā	—	14	—	14
Darbs vispārīgā mākslas darbnīcā	—	6	—	6
	20	22	14	30
	42		44	
IV gads.				
Ēku iekārtošanas mācība III	4	—	—	—
Pilsētu būvniecība J.	—	—	4	2
Būvniecības formas III	2	—	2	—
Architekturas vēsture	6	—	6	—
Piemineklu uzturēšana	2	—	—	—
Būvnoteikumi	2		—	—
Būves aprēķini un būves vadība	—	—	2	—
Darbs architekturas darbnīcā	—	24	—	24
	16	24	14	26
	40		40	
V gads.				
Darbs architekturas darbnīcā	—	30	—	30
* Ievads sabiedriskās zinātnēs	—	—	3	—
* Piemērotā higiena	2	—	—	—
* Ievads politiskā ekonomijā	4	—	—	—
* Ievads tiesību zinātnē	1	—	1	—
* Latvijas ekonomiskā un statistiskā ģeografija	—	—	2	—

* Fakultativi priekšmeti.

LU architekturas fakultates mācības plāns 1939./40. m. g.

Priekšmetiem piespraustie burti norāda uz fakultatēm, kuru studentiem šos priekšmetus lasa.

		Stundas nedēļā					
		I semestrī			II semestrī		
		lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
I studiju gads.							
Augstākā matematika	(A. K.)	4	—	2	2	—	2
Tēlotāja ģeometrija	(A. I. M.)	4	—	9	4	—	7
Būvvielu mācība	(A. I.)	4	—	—	—	—	—
Piemērotā perspektiva un ēnu teorija	(A.)	—	—	—	2	—	2
Architekturas kompozicijas elementi	(A.)	2	—	—	—	—	—
Ēku būvkonstrukcijas I	(A. I.)	—	—	—	4	—	—
Ievads vispārīgā mākslas vēsturē	(F. A.)	2	—	—	2	—	—
Architekturas formas I	(A.)	2	—	—	2	—	—
Dārzu formas	(A.)	—	—	—	2	—	—
Latvijas architektura un tēlotāja māksla	(A.)	2	—	—	2	—	—
Tēlotājas mākslas darbnīca I	(A.)	—	6	—	—	6	—
		20	6	11	20	6	11
		37			37		
II studiju gads.							
Techniskā mechanika	(A. K.)	—	—	—	4	2	—
Ēku būvkonstrukcijas II	(A. I.)	4	—	7	4	—	5
Ēku sanitarās labierīcības	(A. I.)	—	—	1	2	—	—
Mērniecība	(A. L. M.)	2	—	2	—	—	—
Ēku iekārta I	(A.)	4	—	—	—	—	—
Ēku iekārta II	(A.)	—	—	—	4	—	—
Architekturas formas II	(A.)	2	—	—	2	—	—
Architekturas darbnīca I „A. B. C."	(A.)	—	12	—	—	12	—
Tēlotājas mākslas darbnīca II	(A.)	—	6	—	—	6	—
		12	18	10	16	20	5
		40			41		
III studiju gads.							
Architekturas formas III	(A.)	4	—	—	—	—	—
Ēku būvkonstrukcijas III	(A.)	—	—	—	2	—	—
Būvkonstrukciju statika I	(A.)	4	2	—	—	—	—
Būvkonstrukciju statika II	(A.)	—	—	—	4	—	2
Ēku apsildīšana un vēdināšana	(A.)	4	—	—	—	—	2
Ievads inženierzinībās	(A.)	4	—	2	—	—	—
Ēku iekārta III	(A.)	4	—	—	—	—	—

Turpinājums.

		Stundas nedēļā					
		I semestrī			II semestrī		
		lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
Pilsētu iekārta	(A. I.)	—	—	—	4	—	—
Lauksaimniecības būvniecība	(A.)	2	—	—	2	—	—
Architekturas darbnīca II „A. B. C."	(A.)	—	14	—	—	24	—
Tēlotājas mākslas darbnīca III	(A.)	—	6	—	—	6	—
		22	22	2	12	30	4
		46			46		
IV studiju gads.							
Telpu akustika	(A.)	—	—	—	1	—	—
Būvmaterialu pārbaude	(A. M.)	4	—	2	—	—	—
Pilsētu iekārtas praktiskie darbi	(A.)	—	—	4	—	—	4
Architekturas vēsture	(A.)	6	—	—	6	—	—
* Piemineklu uzturēšana	(A.)	1	—	—	—	—	—
Ēku elektrotechniskas ietaises	(A.)	—	—	—	4	—	—
Telpu architektoniska izveidošana	(A.)	—	—	—	2	—	—
Būvkonstrukciju statika III	(A.)	4	—	2	—	—	—
Architekturas darbnīca III „A. B. C."	(A.)	—	14	—	—	30	—
Ēku būvniecības organizacija un saimniecība	(A.)	2	—	—	1	—	—
Latvijas būvsaimniecība (neoblig.)		—	—	—	(1)	—	—
		17	14	8	14	30	4
		39			48		
V studiju gads.							
Architekturas darbnīca IV „A. B. C."	(A.)	—	46	—	—	—	—
Architekturas darbnīca V (diplomdarbs)		—	—	—	—	46	—
		—	46	—	—	46	—
		46			46		

6. **Atsevišķu priekšmetu vēsture.** Tuvāku informaciju par vielu, kāda tiek apstrādāta atsevišķos mācības priekšmetos un kā atsevišķās priekšmetu programmas 20 gados izveidojušās un pārveidojušās, dod sekojošo fakultates mācības priekšmetu vēsture.

Ar * apzīmētie priekšmeti ir periodiski kursi; lasa ik otru gadu. Nelasīs 1940./41. m. g.

a) Architekturas darbnīcas jau no fakultates dibināšanas strādā pēc vienas kopīgas programmas, kas apstiprināta Fakultates Padomes sēdē, bet katrā atsevišķā darbnīcā, pateicoties darbnīcas vadītāja personas individualitatei, pieeja pie programmas realizacijas ir atšķirīga. Darbs architekturas darbnīcās pastāv no vienas puses architekturas kompozicijas un projektēšanas likumu un architekturas formu analizē, no otras puses architektonisko likumu un formu sintezēšanā sakarā ar uzdotiem tematiem, citiem vārdiem, patstāvīgā komponēšanā un projektēšanā. Visās darbnīcās studiju pamatā likta iepazīšanās ar eiropejiski-klasiskām formām un kompozicijas likumiem un uzdevumi stādīti, ievērojot vietējo fizisko un garīgo apkārtni, kurā nāksies atrasties projektējamam objektam. Prasības pēc latviskuma tiek apsvērtas tam līdztekus. Notecējušos 20 gados architekturas darbnīcu programma vairākkārt pārstrādāta, meklējot pēc arvienu lielākas piemērotības realām vajadzībām, bet principi palikuši gan arvienu tie paši. Sakarā ar studiju plāna pārkārtošanu pēdējā mācības gadā architekturas darbnīcās samazināts uzdevumu skaits vispārīgi, bet palielināts tematu skaits būvēm uz laukiem.

Architekturas darbnīcās darbnīcu vadītāju uzraudzībā studenti izstrādā arī savus diplomdarbus.

Darbību uzsākot, architekturas darbnīcu pēc skaita bija divas vienu (A) bija uzņēmies vadīt doc., vēlāk prof. *E. Laube*, otru (B) doc., vēlākais prof. *P. Kundziņš*. Vēlāk, 1922. gadā, kad no Petrogradas atgriezās 1919. g. turp aizbraukušais vec. doc. *E. Štālbergs* un kad pastarpām studentu skaits arī bija pieaudzis, tika atvērta trešā (C) darbnīca. Sākumā par asistentu pie architekturas darbnīcām ievēlēja bij. RPI asistentu *H. Hartmani*, bet no 1921. g. 1. IV par asistentu (A) darbnīcā sāka strādāt architekts *S. Antonovs* un (B) darbnīcā architekts *A. Kramerovs*. Pēc tam, kad *Kramerovs* atstāj darbu fakultatē, par asistentu (B) darbnīcā ievēlē architektu *Fr. Skujiņu*. 1923. gadā par asistentu (C) darbnīcā tiek izraudzīts architekts *K. Bikše*, bet sākot ar 1936. g. architekts *N. Voits*.

b) Architekturas vēsturei paredzētais stundu skaits — 6 lekciju stundas nedēļā visu gadu — palicis negrozīts no 1920. gada. Lekciju grāmatiņās architekturas vēsture paredzēta kā IV māc. gada priekšmets. Ar īpašiem ierobežojumiem fakultate panāca, ka šo māc. priekšmetu varēja klausīties tikai studijās jau tālāk uz priekšu pavirzijušies studenti, jo par pierakstīšanās priekš-

noteikumu tika uzstādīta prasība par veselas rindas citu mācības priekšmetu nobeigšanu vai noklausīšanos.

Architekturas vēsture visu laiku pieskaitīta galvenajiem aroda priekšmetiem, kuru pārbaudijums liekams īpašas komisijas priekšā. Šis pārbaudijums architekturas vēsturē saistīts ar noteikumu, ka eksaminandiem jāiesniedz skiču albums, no kura vispārīgos vilcienos būtu saskatama eksaminanda izpratne attiecībā uz vēsturisko notikumu norisi un šo notikumu savstarpējo sakarību. Šie skiču albumi, kā pārbaudijumu komisija varēja daudzkārt novērot, no nelieliem apmēriem, ar kādām 40—50 skiču lapām, nemitīgi pieauguši pēc lapu skaita, pārsniedzot pat vairākus simtus. Tik plašu albumu pagatavošana prasija no studentiem lieku piepūlēšanos un laika patēriņu, ko nevarēja attaisnot. Tāpēc, mēģinot albumu plašumu ietvert tā uzdevumiem un nolūkiem samērīgās robežās, gadu no gada tiek atkārtoti (lekcijās) norādijumi par albumu vēlamo, lietderīgo apmēru.

Ņemot vērā to, ka lasamais kurss ir krietni plašs, ka pārbaudijumi visos galvenajos aroda priekšmetos notiek īsā koplaikā un prasa no eksaminandiem lielu izturību, fakultate ar 1937./38. m. g. pieļāvusi — tāpat kā citos galvenajos aroda priekšmetos — iepriekš pārbaudīties arī architekturas vēsturē kā kursa priekšmetā pie šā priekšmeta mācības spēka, sadalot visu kursu 2 daļās: no aizvēstures līdz pirmkristīgajam laikmetam un no pirmkristīgā laikmeta līdz jaunākajam laikam. Architekturas vēsturi 1919./20. m. g. lasija doc. *N. Aleksejevs*, bet sākot ar 1920./21. m. g. to pasniedz vec. docents *A. Krūmiņš*. Pie architekturas vēstures katedras atstāts sagatavoties zinātniskai darbībai architekts *Haralds Kundziņš*.

c) Latvijas architektura un tēlotāja māksla. Priekšmets ar nosaukumu „Latvijas tēlotāja māksla" ietilpa jau pirmajā mācības plānā, ko sastādija, organizējot fakultati. Tā uzdevums bija sniegt pārskatu par architekturas un tēlotājas mākslas parādībām Latvijas valsts robežās un ievadīt studentus šo parādību vēsturiskajā un architektoniskajā izpratnē. Priekšmetam divas galvenās daļas: tautas mākslas un vēsturisko stilu mākslas. To lasa ikgadus kā gada kursu pa 2 stundām nedēļā. Tas ir obligats otrā gada studentiem, lai tie jau pirms projektēšanas darbu sākšanas iepazītos ar mūsu tautas un zemes mākslas vēsturiskām tradicijām, bez kurām nav domājama nacionalā elementa izkopšana mūsu

tagadnes architekturā. Pārbaudījumā studentiem jāuzrāda skices u. c. materiali, ko tie sakopojuši, atbilstot kursa programmai.

Priekšmetu kopš tā ievešanas māca docents, vēlāk profesors *P. Kundziņš;* pirmā lekcija notika 1919. g. 27. novembrī. 1936./37. m. g., studentu neuzņemšanas dēļ iepriekšējā gadā, lekciju vietā noturēts seminars ar agrāko gadu studentiem, lai tos ievadītu zinātniska darba metodēs. Periodiski sarīkotas arī ekskursijas, lai studentus iepazīstinātu ar architekturas u. c. mākslas pieminekļiem. Ekskursiju vadību uzņēmušies arī citu katedru mācības spēki *(P. Kampe, A. Birzenieks).*

Priekšmeta programma, kas sākumā bija vispārināta, pakāpeniski izveidota tā, lai studenti pirmajā vietā gūtu dziļāku un pamatīgāku architekturas parādību izpratni, bet pārējās mākslas nozarēs orientētos tikai tik daudz, cik tas viņu specialajam darbam nāktu par labu. Sakarā ar to, sākot ar 1938./39. m. gadu, mainija arī paša priekšmeta nosaukumu, pieņemot tagadējo apzīmējumu.

Pirmajā laikā sagādāja grūtības zinātnisku pētijumu trūkums par Latvijas architekturu un citām mākslas nozarēm, jo šis zinātnes novads līdz tam laikam bija apstrādāts ļoti nesakarīgi un nepilnīgi. Tāpēc nācās vispirms gādāt par materialu vākšanu un papildināšanu. Sākumā galveno vērību piegrieza t a u t a s c e l t n i e c ī b a i, jo tās vecākos, raksturīgākos piemērus apdraudēja bojā eja. Fakultates rīkotās ekspedicijās vasaras brīvlaikā no 1920. līdz 1924. g. studenti uzmērijuši un attēlos fiksējuši 1234 tautas celtniecības objektus, kas zīmējumu, fotografiju un aprakstu veidā fakultates inventaru pavairojuši par 1407 numuriem. Nodibinoties 1923. g. Pieminekļu valdei, fakultate šo materialu vākšanas veidu pārtrauca, bet fakultates studenti rosīgi piedalijās līdzīgās ekspedicijās, ko rīkoja Pieminekļu valde. Turpmākajos gados dāvinājumu vai pirkšanas ceļā materialu skaits šinī nozarē papildinājies līdz 1336 objektiem resp. 2468 inventarizēto materialu numuriem.

1930. g. fakultate stājās pie tādā ceļā savākto materialu publicēšanas, laizdama klajā izdevumu „Materiali par Latvijas būvniecību" I kopojumu. Turpmākie kopojumi sekoja 1931., 32., 34. un 37. g. Izdevuma redakcijas komisijā piedalijās arī citu katedru mācības spēki *(P. Kampe, A. Krūmiņš,* vēlāk arī *E. Štālbergs).* Izmākušiem 5 kopojumiem, kas satur tikai attēlus, paredzēts dot noslēgumu ar attiecīgu tekstu.

Stilu architekturas svarīgāko materialu vākšanai izvēlējās citu ceļu: sastādija studentu grupas, kas atsevišķu mācības spēku vadībā uzmērija, fotografēja un aprakstija katra savu īpaši nozīmētu objektu. Mazākus uzdevumus studenti risināja arī patstāvīgi. Bez tam krājumus papildināja materialus atpērkot. Šinī nozarē dokumentēti pavisam 726 objekti 3530 inventarizēto materialu numuros.

Materialu vākšanai un izdošanai fakultate izlietojusi šim nolūkam budžeta kārtā atvēlētos līdzekļus, kā arī Kulturas Fonda piešķirtos pabalstus.

Zinātniskās pētīšanas darbs latviešu tautas celtniecības laukā un tai tuvāk stāvošos novados izpaudies atsevišķās publikacijās vai apcerējumos, ko bez priekšmeta pasniedzēja laiduši klajā arī tā klausītāji, kā fakultates absolventi, tā arī studenti. Stilu mākslas nozarē daudz darbu publicējis prof. *P. Kampe*. Kopā par dažādiem Latvijas architekturas un tēlotājas mākslas jautājumiem fakultates mācības spēki sarakstijuši tuvu pie 100 darbu, no tiem *P. Kampe* ap 35 un *P. Kundziņš* ap 50. To starpā ir 2 disertacijas (līdz šim vienīgās, uz kā pamata fakultate piešķīrusi Dr. arch. gradus) un vairāki habilitacijas darbi. Izstrādāts arī viens diplomdarbs latviešu tautas celtniecības nozarē. Vācot pēc iespējas visas zinātniska rakstura publikacijas, kas šinīs novados bija parādijušās, fakultates bibliotekai pievienoti pavisam 378 darbi.

Fakultates īpašumā pārgājuši arī godalgotie studentu sacensības darbi (21 gab.), kas iesniegti par izsludinātiem Latvijas architekturas tematiem.

No augšā minētajiem materialiem priekšmeta mācības vajadzībām izgatavoti speciali mācības līdzekļi — diapozitivi: par tautas mākslu 313 gab., par stilu mākslu 385 gab. Bez tam par mācības līdzekļiem izlieto arī fotografijas (2499 gab.) un fotoreprodukcijas (2097 gab.).

d) Architekturas formu mācība (vispirms nosaukta par „būvformām") pieder pie architekturas formu un architekturas vēstures katedras. Šo mācības priekšmetu lasa trīs studiju gadus: pirmajā gadā — par architekturas formu tās atkarībā no materiala un tai piešķirtā funkcionalā uzdevuma, otrā gadā — par telpas formu un trešajā — par būvķermeņa formu. Ar 1938./39. m. g. ar-

chitekturas formu mācība jaunuzņemtajiem studentiem iesākas jau pirmajā semestrī.

Dažādu būvlaikmetu architekturas formu labākai uzskatamībai architekturas fakultate savas divdesmit gadu pastāvēšanas laikā likusi noliet raksturīgu celtņu atsevišķas daļas ģipša modeļos dabiskā lielumā un ar to radijusi šim mācības priekšmetam noderīgu mācības līdzekļu kolekciju. Kā dāvinājumus no dažādām privatpersonām fakultate saņēmusi atsevišķas būvdaļas un būvobjektus (portalus, balstekļus, kāpņu margas, balustrades, durvis), ar ko šo mācības līdzekļu krājums ievērojami paplašināts.

Klauzurdarbos studentus ierosina pēc pašu izvēlētiem fotoattēlu vai grāmatas ilustraciju paraugiem attēlot ar spalvu, zīmuli vai otu celtnes vai to atsevišķās daļas. Lai asinātu dažādo architekturformu novērošanas spējas un veicinātu arī to kritisko novērtēšanu, viņiem uzdod vākt zīmējumus, fotoattēlus un izgriezumus un tos sakārtot un sagrupēt sakarā ar priekšlasijumos pārrunātiem tematiem. Sarīko arī ekskursijas, kur studenti pēc pašu novērošanas mācas pazīt atsevišķu celtņu architekturformas. Tai pašā nolūkā katru pavasari, studiju gadu noslēdzot, notiek tālāks izbraukums.

Architekturas formu mācība ir viens no galveniem aroda priekšmetiem, kurā studentus pārbauda fakultates iecelta komisija studiju beigās. Architekturas formu mācību sākot ar 1920./21. m. g. pasniedz docents, vēlākais prof. *P. Kampe.*

Sākot ar 1937./38. m. g. pie architekturas formu un architekturas vēstures katedras pastāv privatdocentura ar uzdevumu lasīt par telpu architektonisko izveidošanu. Šo uzdevumu izpilda priv.-doc. *A. Birzenieks.*

e) D ā r z u f o r m u mācībā apskata dārza architekturu tās daudzpusīgos izpausmes veidos dažādos laikmetos un pie dažādām tautām. Sevišķu vērību piegriež Latvijas dārzu architekturas attīstības vēsturei. Sākumā šo priekšmetu lasija instruktors *A. Zeidaks,* bet ar 1926. g. docents, vēlākais prof. *P. Kampe.*

f) Ē k u b ū v k o n s t r u k c i j a s u n b ū v v i e l u m ā c ī b a. LU architekturas fakultates būvtechnikas katedra, kas aptver ēku būvkonstrukcijas un būvvielu mācību, darbojas kopš 1919. g. septembra mēneša.

Katedrai bij paredzētas divas profesuras, ar diviem asistentiem, kuru funkcijas līdz šim laikam izpilda vecākais docents *A. Malvess* ar asistentu *A. Birzenieku.*

No sākuma kā lektoram, tā arī studentiem darbs bij jāveic nenormalos apstākļos, kādi bij izveidojušies kara un pēckara gados. Studentu sastāvs bij ļoti raibs: agrākie RPI-a studenti, Baltische Technische Hochschule's studenti un lielākais vairums kara laika vidusskolas beigušo (gan nebeigušo) audzēkņu. Tas sagādāja lektoram lielas grūtības.

Lekciju sākums bij nolikts uz plkst. 7.30 no rīta, un tās pārpildītajā auditorijā bez pārtraukuma tika lasītas līdz plkst. 9, lai dotu studentiem iespēju pēc plkst. 9 ierasties viņu pastāvīgās darba vietās.

Lekciju galvenā valoda bija latviešu; lai studenti cittautieši, kuru skaits bij ievērojams, varētu lekcijām sekot, bij nepieciešams katru teikumu tulkot gan krievu, gan vācu valodā. Terminoloģijas komisijas atzītie būvkonstrukciju tehniskie termini latviešu studentam nebija pazīstami, nemaz nerunājot par studentu cittautieti — latviešu valodas nepratēju.

Nevarēja studentiem ieteikt attiecīgo tehnisko literaturu, jo tādas sākumā architekturas fakultates bibliotekā nebij.

Būvvielu kolekcija uzrādīja tikai niecīgu demonstrējamo paraugu skaitu (187), kas sastāvēja galvenokārt no dedzināta māla ražojumiem un no cementa izstrādājumiem.

Būvkonstrukciju praktisko darbu izpildīšanā studentiem radās grūtības ar rasējamā papīra iegādāšanu, jo tāds Rīgas veikalos nebij dabūjams, kādēļ rasējumus izdarija uz pirmskara laika rasējumu lapu mugurpusēm. Nebij dabūjama laba tuša; tā pie rasējumu ieklāšanas izplūda, sabojājot visu tušā izstrādāto lapu.

Strādājot ar lielu neatlaidību, minētos trūkumus izdevās novērst. Studentu sastāvs kļuva viengabalaināks, tā ka mācības spēkam lekcijas nebij vairs jātulko citās valodās.

Sāka ieviesties un nostabilizēties jaunā techniskā terminoloģija, kas studentiem kļuva pieejama A. Malvesa sastādītā grāmatā „Techniskā vārdnīca celtniecībai" Biblioteka sāka pildīties arī ar techniska satura grāmatām. Pateicoties katedras pārstāvja rīcībai, būvvielu un konstrukciju kolekcijas krājumi pavairojās ar jauniem paraugiem, kuru skaits tagad sasniedz 1374 (skat. nodaļu „Palīginstituti").

Fotolaboratorijas nodibināšana pie architekturas fakultates deva iespēju izgatavot diapozitivus un demonstrēt studentiem uz ekrāna dažādus būvdarbu paņēmienus un būvmaterialu sagatavošanas darbus. Kopā ar studentiem tika izdarītas ekskursijas tieši uz darba vietām.

Būvtechnikas katedra Latvijas Universitatē ievedusi šādus jauninājumus: 1) Sākot ar 1919. g. nodibināta jauna mācības disciplina ar nosaukumu „Būvkonstrukcijas III-ās", kuras organizacija un vadība tiek uzticēta būvtechnikas katedras pārstāvim. Būvkonstrukcijas III-ās tiek sniegtas tikai architekturas fakultates III kursa studentiem, ar ikreizēju viengadīgu pārtraukumu (skat. programmu). Minētā priekšmeta pasniegšanā lielu atbalstu sniedz diapozitivi. 2) Būvvielu mācības lekcijās studentiem auditorijā tiek demonstrēti materiali no būvvielu kolekcijas un studentu uzmanība vērsta uz Latvijā atrodamām vai ražotām būvvielām. 3) Ēku būvkonstrukciju lekcijās tiek uzsvērta būves darbu un konstruktivo paņēmienu piemērotība mūsu apstākļiem. 4) Ēku būvkonstrukciju praktiskos darbos studenti, mācības spēka un asistenta vadībā, vingrinas atrisināt uz papīra dažādus būvdarbu un konstrukciju uzdevumus. Praktisko darbu lapu skaits, kas izstrādājamas katram studentam, stabilizējies uz 11—12 lapām. Uzdevumu programmas mācības spēks ikgadus izstrādā no jauna, piemērojoties laika prasībām. 5) Studentu pārbaudijumi notiek, pēc iepriekšējas pierakstīšanās pie mācības spēka, visu mācības gadu.

Būvvielu mācībā un ēku būvkonstrukcijās pārbaudīti 2478 studenti, no kuriem vienā un tai pašā priekšmetā pārbaudīti divas reizes 274 studenti. Izkontrolēti studentu izstrādātie ēku būvkonstrukciju praktiskie darbi, skaitā 1115, no kuriem katrs sastāv no 11—12 lapām. Kontrolētas 1329 studentu izstrādātās klauzuras (dati sākot ar 1926. g.). Kopā ar studentiem sarīkotas 39 ekskursijas uz jaunbūvēm, akmeņu lauztuvēm, ķieģeļu un kaļķu cepļiem un dažādiem rūpniecības uzņēmumiem. Papildināta būvvielu un konstrukciju kolekcija ar 1187 jauniem paraugiem, no kuriem 700 paraugus gādājis katedras pārstāvis ar viņa personīgiem līdzekļiem. Izgatavoti 316 diapozitivi, no kuriem 196 diapozitivi pagatavoti no negativiem, ko uzņēmis dabā, gan Latvijā, gan ārzemēs, katedras pārstāvis.

g) Ēku un pilsētu iekārtas katedra pastāv kopš 1919. gada, to vada vec. doc. *A. Lamze*, un viņam palīdz v. asist. priv.-doc. P. Bērzkalns no 1925.—1930. g. kā subasistents, bet kopš 1931. g. kā štata asistents. Lasīti tiek divi atsevišķi priekšmeti: 1) ēku iekārta un 2) pilsētu iekārta. Ēku iekārtas kurss sastāv no 3 daļām: ēku iekārtas I, ēku iekārtas II un ēku iekārtas III, kas sadalītas pa 3 semestriem. Šajos kursos tiek sniegti teoretiskie pamatojumi un praktiskie atzinumi dažādo ēku un telpu lietderīgākai iedalīšanai un izveidošanai plānā un tilpumā saskaņā ar jaunlaiku zinātnes, technikas un mākslas attiecīgajām prasībām.

Priekšlasijumi notiek ikgadus un obligati visiem fakultates studentiem. Pēc teoretiskā kursa daļu noklausīšanās studentiem klauzurās jārāda, ka tie prot orientēties iekārtas teoretiskajos jautājumos un tos pielietot ēku projektēšanas uzdevumu risināšanā. Pēc sekmīgi veikto klauzuru ieskaitīšanas studentus pielaiž pie anualpārbaudijumiem, atsevišķi katrā daļā par sevi. Pārbaudijumu cenzēšanā tiek izvērtētas eksaminanda zināšanas, kādas tas parādijis mutiskajās atbildēs, klauzuras uzdevuma idejas meta risināšanā un patstāvīgi savākto raksturīgo telpu un ēku iekārtu skiču analizējumos. Arodnieciskās zināšanas ēku iekārtas teorijā šaurākā, bet padziļinātā apjomā, atbilstot izvēlētam diplomdarba tematam, tiek vēl pārbaudītas īpašā eksaminacijas komisijā.

Pilsētu iekārtas pilns kurss sastāv no kārtējiem akademiskajiem priekšlasijumiem un praktiskajiem darbiem, kas tiek noturēti ikgadus. Priekšlasijumos tiek sniegti teoretiskie pamatojumi un praktiskie atzinumi pilsētu būvniecības technikas un mākslas jautājumos. Visu laiku ir bijis obligats pilns pilsētu iekārtas kurss. Līdz 1929. g. tāds tas bij obligats arī inženierzinātņu fakultates viena specialnozarojuma studentiem; tagad ģeodezijas nodaļas studentiem obligata tikai kursa teoretiskā daļa.

Pēc teoretiskā kursa noklausīšanās visiem architekturas fakultates studentiem šajā priekšmetā jāiztur gada pārbaudijums. Pārbaudijuma cenzēšanā šiem eksaminandiem tiek izvērtētas tās zināšanas, kādas tie parādijuši mutiskajās atbildēs un patstāvīgi savākto raksturīgo pilsētu iekārtas elementu skiču analizējumos; inženierzinātņu fakultates studentiem pārbaudijumā skiču analizes iesniegšana nav obligata.

Pēc izturēta pārbaudijuma architekturas studenti tiek pielaisti pie praktiskajiem darbiem pilsētu iekārtā, kur mācības spēka va-

dībā pēc dotas programmas patstāvīgi jāatrisina un jāizveido viens noslēgts iekārtas projekts saskaņā ar Latvijas apstākļu īpatnējām prasībām un vietējām techniskajām un juridiskajām normām. Praktisko darbu rezultati tagad tiek atsevišķi cenzēti; agrākajos gados tos tikai ieskaitija par „nobeigtiem"

Ēku iekārtas un pilsētu iekārtas priekšlasijumos iztirzājamie jautājumi tiek ilustrēti ar attiecīgu piemēru demonstrējumiem, kādam nolūkam pakāpeniski savākts plašs uzskatamo mācības palīglīdzekļu krājums, galvenā kārtā 18×24 cm lielu fotoattēlu un zīmējumu veidā. Šis krājums tuvākai iepazīšanai pieejams studentiem fakultates bibliotekā.

h) Architekturas kompozicijas elementi. Līdz 1935. māc. gadam šis mācības priekšmets saucās „Dekorativās mākslas elementi" To lasija otra gada studentiem 2 lekciju stundas nedēļā vienu semestri. Pirms pārbaudijumiem eksaminandiem bij jāiesniedz 3 īpaši visiem kursa dalībniekiem kopīgu uzdevumu atrisinājumi. Ievērojot grozijumus mācības priekšmetu sadalijumā pēc gadiem, šis priekšmets bij jāpārceļ uz pirmo gadu. Ar to tad arī bij izlemts, ka minētie 3 kompozicijas uzdevumi nebūtu tālāk paturami spēkā, jo prakse pierādija, ka iepriekšējā laikā pat otra gada studentiem tie sagādāja tik lielas grūtības, ka pārbaudijumus viņi centās atbīdīt pēc iespējas uz vēlākiem studiju gadiem. Šim priekšmetam, kas būtu uzskatams par ievadu studentu darbam architekturas darbnīcās, tagad veltī mācības gada īsāko, t. i. rudens semestri, atstājot garāko pavasara semestri mācības priekšmetam „Piemērotā perspektiva un ēnu teorija" Priekšmetu māca vec. doc. *A. Krūmiņš.*

i) Piemērotā perspektiva un ēnu teorija. Šim mācības priekšmetam, ko lasija otra gada studentiem, bij paredzētas 2 lekciju stundas nedēļā vienu semestri, bez praktiskiem darbiem. Pēdējais apstāklis nelabvēlīgi atsaucās uz mācības rezultatiem, jo klauzurās un pārbaudijumos dažkārt varēja novērot zinamu nevarību uzdevumu atrisināšanā un arī tieksmi — pieķerties vieglākām, bet ar lielāku laika patēriņu saistītām metodēm. Reorganizējot mācības priekšmetu sadalijumu, pārceļot piemēroto perspektivu un ēnu teoriju no otra uz pirmo māc. g. un, pār visām lietām, ievedot līdztekus lasamajam kursam arī praktiskos vingrinājumus (2 st. ned.), radās vēlamie priekšnoteikumi sekmīgai kursa nobeig-

šanai jau attiecīgā semestra beigās. Praktisko darbu uzņemšana programmā radija studentos dzīvu interesi. Priekšmetu lasa vec. doc. *A. Krūmiņš.*

j) Pieminekļu uzturēšana. Priekšmeta uzdevums — attīstīt izpratni par architekturas un citiem mākslas vai vēstures pieminekļiem, kā arī modināt cieņu pret tiem un sagatavot nākamos architektus šo pieminekļu aizsardzības un kopšanas darbam. Priekšmetu, ko sākumā lasija ikgadus vienā semestrī 1 stundu nedēļā, sākot ar 1926./27. m. g. lasa ik otru gadu mācības spēks prof. *P Kundziņš,* kas savas lekcijas sāka 1920. g. 5. oktobrī.

Priekšmetu absolvējot, pirms kārtējā pārbaudijuma studentiem jāizgatavo kāda architekturas vai pielietotās mākslas ziņā nozīmīga objekta — pieminekļa uzmērijums ar aprakstu. Lielākus uzdevumus, piem., veselas celtnes, tādā veidā apstrādāt uzdod studentu grupām. Šādā ceļā savākti materiali par 193 tautas mākslas un 304 stilu mākslas objektiem, kas kopā ar fotoattēliem un aprakstiem fakultates inventaru palielinājuši par 628 numuriem.

Apvienojot šos materialus ar tiem, kas savākti sakarā ar priekšmetu „Latvijas architektura un tēlotāja māksla", iekārtots īpašs „Pieminekļu archivs", kur laikā no 1919. līdz 1939. g. sakrāti dati par 1529 tautas mākslas, galvenā kārtā celtniecības pieminekļiem un 1030 stilu architekturas un pielietotās mākslas objektiem, kas zīmējumu, fotografiju, reprodukciju un aprakstu veidā kopskaitā sastāda 5020 inventara numurus. Archiva iekārtošanā un pārzināšanā piedalijušies arī subasistenti *J. Rutmanis, P. Ārends* un *L. Plauciņš.* Iegādātas priekšmeta specialās rokas grāmatas 41 sējumā, bet īpašu diapozitivu priekšmeta vajadzībām ir 40.

Atzīmējama arī sadarbība ar Pieminekļu valdi pieminekļu aizsardzības un kopšanas praktiskajā darba laukā. Kopš Pieminekļu valdes nodibināšanas (1923. g.) tās loceklis kā Universitates pārstāvis — lietpratējs architekturas nozarē ir prof. *P. Kundziņš.* Viņš ierosinājis arī Brīvdabas muzeja dibināšanu un pirmajā tā pastāvēšanas laikā (no 1928. līdz 1934. g.) vadijis tā organizēšanas un iekārtošanas darbus. Pieminekļu valdes technisko darbinieku skaitā vienmēr atradušies arī fakultates studenti un absolventi.

k) Ēku būvniecības organizacija un saimniecība. Obligats kurss ar šādu nosaukumu uzņemts architekturas fakultates programmā 1937./38. māc. g. un to lasa 2 stundas nedēļā

rudens semestrī un 1 stundu pavasara semestrī. Kursa uzdevums iepazīstināt studentus ar likumiem, noteikumiem un parašām, kas kārto sabiedrisko kopdarbību ēku būvniecības laukā un it sevišķi darbu architekta profesijā. Kursa programma izveidojusies pakāpeniski. Pirmā laikā tā ietilpa divos kursos. Inženierzinātņu fakultates docents, vēlāk profesors *E. Veiss* lasija architektiem par „Būves aprēķiniem un būves vadību", pie kam šī priekšmeta saturs bija daudz plašāks par savu nosaukumu un tur ietilpa arī architekta profesijas apskate un būvsaimniecības problemas. Bez tam architekturas fakultates studentiem bija vēl obligats inženierzinātņu fakultates kurss „Būvlikumi", ko līdz 1929. g. lasija docents, vēlāk profesors *E. Ziemelis*, bet no 1930. g. vec. doc. *E. Ramāns*.

Pārkārtojot un precizējot savu programmu, architekturas fakultate atzina par vēlamu abus šos kursus apvienot un tur vairāk izcelt tieši tos jautājumus, kas attiecas uz Latvijas architekta darbu. Apvienotā kursa lasīšana uzticēta privatdocentam *P. Bērzkalnam*.

l) Tēlotāja ģeometrija un projekciju mācība. Tēlotājas ģeometrijas kursu (4 lekciju stundas nedēļā visu gadu) klausas kopā technisko fakultatu — architekturas, inženierzinātņu un mechanikas — studenti un no 1921./22. līdz 1934./35. māc. gadam klausijās arī matematikas un dabaszinātņu fakultates matematikas nodaļas studenti. Mazāko kursu — projekciju mācību (2 lekciju stundas nedēļā visu gadu) klausas kopā inženierzinātņu fakultates kulturtechnikas un ģeodezijas nodaļas studenti un ķīmijas fakultates studenti.

Priekšmeta galvenais uzdevums ir sniegt vajadzīgās teoretiskās zināšanas un ievingrināt studentus telpiskā iztēlē (telpas izpratnē) un blakusuzdevums — ievingrināties rasēšanas technikā un technikiem nepieciešamā precizitatē (noteiktībā) darbā.

Pēdējais attiecinams it sevišķi uz studentiem, kas nāk no tām vidusskolām, kurās netiek mācīta rasēšana. Technikumu audzēkņi ir ievingrinājušies rasēšanas technikā un viņiem tiek atļauts nodot praktisko darbu lapas zīmulī. Pārējiem studentiem uzdevumi jāapvelk tušā un eventuali jāieklāj ar kādu krāsu; jāieklāj arī ēnas. Sākot ar 1931./32. māc. g. netikvien technikumu audzēkņi, bet arī citi studenti var otrā semestrī glīti izpildītus rasējumus nodot zīmulī, ja pirmā semestrī parādijuši pietiekošas sekmes rasēšanā ar tušu.

Tā kā priekšmetu klausas vairākas techniskas fakultates, kuras interesē priekšmeta dažādi praktiskie novirzieni, un daudz gadu klausijās arī matematikas nodaļas studenti, kurus interesē teoretiskais novirziens, tad lekcijās jāsniedz pēc iespējas daudz, kādēļ lekciju temps jātur diezgan ātrs, un klausītājiem ļoti cītīgi jāstrādā, lai pārrasētu sniegto uz tāfeles un pierakstītu piezīmes.

Praktisko darbu lapu skaits bija sākumā 11; 1925./26—1930./31. m. g. — 14; sākot ar 1931./32. m. g. — 12. Kopīgais uzdevumu skaits ap 40. Uzdevumi tiek doti 3—4 variantos pēc grupām; pēc iespējas tiek ievērots atsevišķu fakultatu vēlamais novirziens; matematikas nodaļas studentiem bija atsevišķi uzdevumi. Sākot ar 1929./30. māc. gadu un vēlāk kā jauninājums minētās fakultates studentiem sniedzamā kursā tika ievesta algebrisku līkņu kinematiska veidošana un līkņu transformacijas: kolīneārā, polarā un inversā; pastiprināta vērība tika piegriezta arī poliedru teorijai.

Liels atvieglinājums tēlotājas ģeometrijas kursam ir matematikas nodaļas atdalīšanās; sākot ar 1936./37. māc. g. matematikas nodaļas studentiem lasa specialu kursu šīs fakultates mācības spēks.

Tēlotājas ģeometrijas praktisko darbu apjoms Latvijas Universitatē ir lielāks nekā ārzemju augstskolās, jo tur pie iestāšanās techniskās augstskolās prasa iepriekšējas zināšanas projekciju mācībā, kuras mums ietilpinātas augstskolas kursā, kādēļ darba apjoms palielinas.

Līdz 1930./31. māc. g. mācības kārtība bija: ortogonalas projekcijas, aksonometrija — slīpā un ortogonalā — un kursa beigās centralprojekcija (perspektiva). Bet ar 1931./32. m. gadu centralprojekcija (perspektiva) pārnesta uz pirmo semestri. Šī maiņa notika sakarā ar architekturas fakultates lēmumu specialo perspektivas un ēnu teorijas kursu pārnest no 2. mācības gada pirmā semestra uz pirmā mācības gada otro semestri, kādēļ tēlotājas ģeometrijas 1. semestra kursā bija vajadzīgs sniegt nepieciešamās iepriekšējās zināšanas par centralprojekciju.

Lai atvieglinātu studentiem praktisko darbu izstrādāšanu, tiek izlikti vitrīnās mācības spēku izgatavoti praktisko darbu paraugi un arī agrāko gadu labākie studentu darbi.

Pie katedras darbojas: 1 profesors, 1 asistents ar pilnu darba laiku, 1 asistents ar pus darba laiku, otro pus darba laiku būdams atkomandēts pie civilbūvniecības kursa inženierzinātņu fakultates

studentiem, un 1 subasistents ar pus darba laiku, otro pus darba laiku būdams nodarbināts pie lauksaimniecības būvniecības kursa. Sākot ar 1919./20. m. g. priekšmetu lasija docents *J. Kalniņš*, bet pēc viņa nāves 1934. g. katedru vada docents, vēlāk profesors *J. Vītols*. Viņam palīdz asistents *T. Rezevskis*, jaun. asistents *V. Paegle* un subasistents *R. Traniņš*.

m) Tēlotājas mākslas darbnīca. 1919. gadā pie Latvijas Universitates architekturas fakultates tika nodibināta vispārējā mākslas darbnīca, kuras vadību un noorganizēšanu uzticēja profesoram *Vilhelmam Purvītim*.

Šīs darbnīcas nolūks ir sagatavot nākamos architektus tēlotājas mākslas nozarēs tādā pakāpē, kādā architektus sagatavoja Pēterpils Ķeizariskā mākslas akademijā.

Sakarā ar minēto nolūku, profesors *Purvītis* izstrādāja jaundibinātai mākslas darbnīcai šādu programmu:

1. gadā. *Sagatavošanas grupa*. Zīmēšanas technikas, līnearās perspektivas, gaismas un ēnu likumību noskaidrošana.

Zīmēšana no klusās dabas grupām, ģeometriskiem pamatķermeņiem un to grupām, vāzēm, vienkāršiem architektoniskiem pamatelementiem, ornamentiem un sarežģītākiem kapiteļiem.

Zīmēšana no atmiņas.

I kurss. Ģipša galvas elementu: acs, deguna, mutes u. t. t., veselu masku, galvu zīmēšana un skicēšana, galveno vērību piegriežot galvas konstrukcijai.

2. gadā. *II kurss*. Praktiskie darbi brīvrokas zīmēšanā: atsevišķu priekšmetu, priekšmetu grupu (klusā daba), architektonisku elementu, iekštelpu un celtņu skicēšana dažādās grafiskās technikās.

Dzīvas galvas zīmēšana un skicēšana.

Formas izcelšana un uzsvēršana daudzkrāsainu priekšmetu grupās.

Skicēšana albumos no dabas, sevišķi izceļot architekturu.

3. gadā. *III kurss*. Akta zīmēšana. Cilvēka ķermeņa konstrukcijas analize no plastiskās anatomijas, proporciju un kustību dinamikas viedokļa.

Akta skicēšana.

Akvarelēšana no klusās dabas un iekštelpām. Krāsu harmonija un kompozicija. Auksto un silto toņu nozīme glezniecībā un pielietojamā mākslā.

Akvarelēšana albumos no dabas, izceļot architekturu.

Programmas iziešanai mācības gadā bij paredzēts ap 150 stundu, bet sagatavošanas grupai šis stundu skaits bij palielināts līdz 450 stundām, lai jaunuzņemtos studentus sagatavotu zīmēšanā tik tālu, ka tie varētu turpmāk sekmīgi sekot programmai.

1922. g. rudenī prof. *Purvītim* par asistentu ievēlēja mākslinieku *J. Ansonu*, kas šo amatu aiz formala iemesla pildīja kā instruktors. 1935. g. rudenī pēc instr. *J. Ansona* nāves viņa vietā par I šķ. instruktoru fakultate ievēlēja mākslinieku gleznotāju *J. Borkovski*, ko 1938. g. pavasarī ievēlēja par asistentu.

Fakultates programmas pārkārtojumi 1938. gadā skāra arī mākslas darbnīcas programmu. Darbnīcas programmā uzņēma veidošanu, kolorēšanu ar akvareli un ēnošanu ar tušu, kas līdz šim tika pasniegti architekturas darbnīcās.

Mākslas darbnīcas jaunā programma:

1. g a d ā *I darbnīca*. 1. Architekturas detaļi ģipsī: a) izēnojot tos sausā technikā, b) otējot tušā, c) zīmējot zīmuļa technikā.

2. Krāsaini, pie architekturas piederīgi detaļi, akvarelī (kolorējumā).

2. g a d ā *II darbnīca*. 1. Çipša galvas.

2. Krāsainas architekturas skices akvarelī (kolorējumā).

3. Mazāki uzdevumi.

3. g a d ā *III darbnīca*. 1. Figuralās studijas: a) ģipsī, b) tērpā, c) aktā (dzīva figura arī kustībās).

2. Krāsainas architekturas skices ar stafažu, akvarelī, plašāki uzdevumi.

3. Veidošana: architektoniski-dekorativās sīkdaļas atveidošana mālā (iepazīstinot arī ar ģipša nolējuma techniku).

NB. Katra gada programmā bez sīki izstrādātiem darbiem izpildamas arī skices.

Pārorganizētā darbnīca pārdēvēta par t ē l o t ā j a s m ā k s l a s d a r b n ī c u. Jaunā programma tagad ir vairāk pielāgota fakultates vajadzībām. Sevišķi apsveicams tas, ka visas tēlotājas mākslas nozares ir centralizētas un pakļautas vienai vadībai, kas dod iespēju pareizāk novērtēt darba sekmes.

Jaunā programma stājās spēkā ar 1937./38. māc. g. II semestri paplašinātās un atremontētās telpās.

Fakultates rīkotajās vairākās darbu pārskata izstādēs arī mākslas darbnīca ir piedalijusies, izpelnoties ievērību un vadības atzinību.

7. **Katedras un štati.** Lai noskaidrotu, kādas katedras un kādi mācības spēku štati nepieciešami kārtīga fakultates darba veikšanai, Fakultates Padome jau pašā sākumā nodarbojusies ar šo jau-

tājumu un vēlāk to vairākkārt revidējusi un grozījusi. Še klāt pievienots pēdējais katedru un štatu projekts, kas pieņemts Padomes sēdē 1937. g. 13. novembrī.

	Prof.	Asist.
1. Architekturas darbnīcas*	3	3
2. Tēlotājas mākslas darbnīca	1	1
3. Ēku iekārta un ēku būvniec. organizacija un saimniecība	1	1
4. Pilsētu iekārta	1	1
5. Ēku būvkonstrukcijas	1	1
6. Architekturas formas	1	1
7. Architekturas vēsture	1	1
8. Tēlotāja ģeometrija	1	2

Uz ārieni visas trīs darbnīcas reprezentē viens katedras pārstāvis.

8. **Mācības spēki un viņu darbība.** Fakultates kodola otrā sēdē 1919. g. 13. septembrī tika nolemts pie mācības spēku kandidatu izraudzīšanas pieturēties pie rekomendacijas principa, kamēr fakultate būs paplašinājusies. Mācības spēkus izraugoties, fakultatei izdevās iztikt bez zinātnisku spēku pieaicināšanas no ārzemēm. Visus nepieciešamos mācības spēkus atrada tepat Latvijā un latviešu starpā.

1919./20. māc. gada deviņu mācības spēku vietā fakultatei pēc 20 gadiem ir 17 mācības spēku.

Mācības spēku skaits.

Mācības gadi	Profesori	Vec. docenti	Docenti	Privat-docenti	Lektori	Vec. asistenti	Asistenti	Jaun. asistenti	Instruktori	Sub-asistenti
1919./1920.	2	—	6	—	—	—	1	—	—	—
1920./1921.	3	—	7	—	—	—	4	—	1	1
1921./1922.	3	2	5		—	—	5	1	1	1
1922./1923.	3	3	5	—	1	2	3	2	2	2
1923./1924.	3	7	1		1	4	1	2	2	1
1924./1925.	3	6	1	—	1	3	2	—	2	3
1925./1926.	3	6	2	1	—	3	2	—	2	3
1926./1927.	3	6	2	1	—	3	3	—	1	4
1927./1928.	3	7	1	1	—	5	1	1	1	4
1928./1929.	3	8	—	1	—	5	1	1	1	4

Iepriekšējās tabulas turpinājums.

Mācības gadi	Profesori	Vec. docenti	Docenti	Privat-docenti	Lektori	Vec. asistenti	Asistenti	Jaun. asistenti	Instruktori	Sub-asistenti
1929./1930.	3	8	—	—	—	5	1	—	1	4
1930./1931.	3	8	—	—	—	5	1	1	1	3
1931./1932.	3	8	—	—	—	5	1	2	1	3
1932./1933.	3	8		—	—	6	1	1	1	3
1933./1934.	4	7	—	—	—	5	1	2	1	3
1934./1935.	4	7	—	—	—	5	1	2	1	3
1935./1936.	4	6		—	—	6	1	1	1	3
1936./1937.	4	5		—	—	5	—	3	1	3
1937./1938.	4	5		2	—	3	—	3	1	3
1938./1939.	5	4	—	2	—	2	2	2	—	3

Mācības spēku saraksts.

1919./20. mācības gadā	1938./39. mācības gadā
1) Doc. *Roberts Ādamsons* †	1) Vec. asist. *Sergejs Antonovs.*
2) Doc. *Nikolajs Aļeksejevs.*	2) Privatdoc. *Pēteris Bērzkalns.*
3) Asistents *Hermanis Hartmanis* †	3) Privatdoc. *Aleksandrs Birzenieks.*
4) Doc. *Jēkabs Kalniņš* †	4) Asist. *Jānis Borkovskis.*
5) Doc. *Pauls Kundziņš.*	5) Prof. *Pauls Kampe.*
6) Doc. *Arnolds Lamze.*	6) Vec. doc. *Arturs Krūmiņš.*
7) Doc., vēlāk prof. *Eižens Laube.*	7) Prof. *Pauls Kundziņš.*
8) Doc. *Augusts Malvess.*	8) Vec. doc. *Arnolds Lamze.*
9) Prof. *Vilhelms Purvītis.*	9) Prof. *Eižens Laube.*
	10) Vec. doc. *Augusts Malvess.*
	11) Jaun. asist. *Visvaldis Paegle.*
	12) Jaun. asist. *Teodors Rezevskis.*
	13) Vec. asist. *Frīdrichs Skujiņš.*
	14) Vec. doc. *Ernests Štālbergs.*
	15) Prof. *Jēkabs Vītols.*
	16) Asist. *Nikolajs Voits.*

Mācības spēki un viņu akademiskais stāžs.

Iekavās liktie mācības spēki vairs nedarbojas fakultatē.

Mācības spēki chronoloģiskā kārtībā	Akadēmiskais stāžs								
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Priv.-doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
I. Profesori:									
1. *Vilhelms Purvītis*	ar 1919.	—	—	—	—	—	—	—	—
2. *Eižens Laube*	ar 1920.	—	1919.—20.	—	—	—	—	—	—
3. † *(Konstantīns Rončevskis,* miris 1935. 1. XI)	1920.—35.	—	—	—	—	—	—	—	—
4. *Pauls Kundziņš*	ar 1933.	1921.—33.	1919.—21.	—	—	—	—	—	—
5. *Pauls Kampe*	ar 1937.	1921.—37.	1920.—21.	—	—	—	—	—	—
6. *Jēkabs Vītols*	ar 1938.	1927.—38.	1925.—27.	—	1924.—25.	—	—	—	—
II. Vec. docenti									
1. *Ernests Štālbergs*	—	ar 1922.	—	—	—	—		—	—
2. † *(Roberts Ādamsons,* miris 1935. 11. I)	—	1923.—35.	1919.—23.	—	—	—	—	—	—
3. † *(Jēkabs Kalniņš,* miris 1934. 22. IX)	—	1923.—24.	1919.—23.	—	—	—	—	—	—
4. *Augusts Malvess*	—	ar 1923.	1919.—23.	—	—	—	—	—	—
5. *Arturs Krūmiņš*	—	ar 1923.	1920.—23.	—	—	—	—	—	—
6. *Arnolds Lamze*	—	ar 1928.	1919.—28.	—	—	—	—	—	—
III. Docenti									
1. *(Nikolajs Aleksejevs)*	—	—	1919.—20.	—	—	—	—	—	—
IV. Privatdocenti									
1. *(Boriss Vipers,* 1930. g. pāriet uz filol. un filoz. fakult.)	—	—	—	1924.—30.	—	—	—	—	—

Tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki chronoloģiskā kārtībā	Akadēmiskais stāžs							
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Priv.-doc.	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
2. *Aleksandrs Birzenieks* (sk. arī asistentu sarakstu)	—			ar 1937.	ar 1927.	1924.—27.	1921.—24.	—
3. *Pēteris Bērzkalns* (sk. arī asistentu sarakstu)				ar 1937.	ar 1936.	1935.—36.	1931.—35.	1924.—31.
V. Asistenti								
1. *Aleksandrs Birzenieks* (skat. privatdoc. sarakstu)				—	—	—	—	
2. † (*Hermanis Hartmanis*, miris 1925. 2. I)			—	—	1923.—35.	1919.—23.	—	
3. (*Eižens Ādams*, izbeidza savu darbību pie f-tes 1930. 30. VI)				—	1923.—30.	1920.—23.	—	—
4. † (*Vilhelms Rīmers*, miris 1933. 13. III)			—	—	1923.—33.	1920.—23.	—	—
5. *Sergejs Antonovs*			—		ar 1926.	1921.—25.	—	—
6. (*Aleksandrs Kramerovs*, izbeidza savu darbību pie f-tes 1925. 30. VI)					—	1921.—25.	—	—
7. (*Kārlis Bikše*, izbeidza savu darbību pie f-tes 1936. 30. VI)			—	—	1927.—36.	1924.—27.	1923.—24.	—
8. *Fridrichs Skujiņš*				—	ar 1929.	1926.—29.		—
9. *Pēteris Bērzkalns* (skat. privatdoc. sarakstu)			—	—	—	—	—	—
10. (*Erichs Vīdemanis*, 1936. g. pāriet uz inžen. fak.)			—	ar 1936. (Inž. z.)	1932.—36.	1929.—32.	1928.—29.	—
11. (*Eižens Leimanis*, izbeidza savu darbību pie f-tes 1937. g., paliekot pie matem. un dabaszin. f-tes)			Matemat. fak-te	—	1935.—37.	1932.—35.	1930.—32.	—
12. (*Alfrēds Birkhāns*, izbeidza savu darbību pie f-tes 1936. g. 30. VI)			—	—	—	—	1933.—36.	—

Tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki chronoloģiskā kārtībā	Akadēmiskais stāžs					
	Docents	Priv. doc.	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
13. *Nikolajs Voits*	—	—	—	ar 1938.	1936.—38.	—
14. *Teodors Rezevskis*	—	—	—	ar 1939.	1936.—39.	—
15. *Visvaldis Paegle*	—	—	—	—	ar 1936.	—
16. (*Andrejs Zeidaks*, izbeidza savu darbību pie f-tes 1926. g. 1. I)	—	—	—	I šķiras instrukt. 1920.—26.	—	—
17. I šķ. instruktors † (*Jānis Ansons*, miris 1935. 16. XI)	—	—	—	I šķiras instrukt. 1922.—35.	—	—
VII. Subasistenti:						
1. (*Jānis Rutmanis*, izb. darbu pie f-tes 1924. g.)	—	—	—	—	—	1921.—24.
2. (*Osvalds Tilmanis*, izbeidza darbu pie f-tes 1923. g.)	—			—	—	1922.—23.
3. (*K. Upesleja*, izbeidza darbu pie f-tes 1923. g.)	—	—	—	—	—	1922.—23.
4. (*Pēteris Ārends*, izbeidza darbu pie f-tes 1930. g.) .	—	—	—	—	—	1924.—30.
5. (*Roberts Kiršbergs*, izbeidza darbu pie f-tes 1930. g.)		—	—		—	1924.—30.
6. (*Haralds Kundziņš*, izbeidza darbu pie f-tes 1927. g.)	—	—	—		—	1926.—27.
7. *Leons Plauciņš*	—	—	—		—	ar 1928.
8. (*Edgars Dziedātājs*, izbeidza savu darbu pie f-tes 1931. g.)	—	—	—	—	—	1928.—31.
9. *Aleksejs Dogadkins*		—		—	—	ar 1930.
10. (*Toms Salms*, izbeidza savu darbu pie f-tes 1936. g.)	—	—	—	—	—	1931.—36.
11. (*Fricis Bite*, izbeidza savu darbu pie f-tes 1939. g.)	—	—	—	—	—	1936.—39.
12. *Roberts Traniņš*	—	—	—	—	—	ar 1939.

Profesori un doktori.

Par profesoriem ievēlēti un apstiprināti: 1919. g. *Vilhelms Purvītis*, 1920. g. *Eižens Laube*, 1933. g. *Pauls Kundziņš*, 1937. g. *Pauls Kampe* un 1938. g. *Jēkabs Vītols*.

Pirmais profesors architekturas fakultatē *Vilhelms Purvītis* ievēlēts Latvijas Augstskolas Organizacijas Padomē un izglītības ministra apstiprināts 1919. gada 20. X.

Dr. arch. grads piešķirts: 1933. g. docentam *Paulam Kundziņam* un 1936. g. docentam *Paulam Kampem*. 1938. g. Dr. ing. gradu ieguvis fakultates profesors *Jēkabs Vītols*.

Privatdocentu tiesības ieguvušie mācības spēki:

1) Vec. asist. *Pēteris Bērzkalns* pie ēku un pilsētu iekārtas katedras, skaitot ar 1937. g. 20. janvari, 2) vec. asist. *Aleksandrs Birzenieks* pie būvtechnikas katedras, skaitot ar 1937. g. 20. janvari.

Mācības spēku pagodinājumi par nopelniem:

Profesoram *Konstantīnam Rončevskim* Dr. arch. honoris causa grads piešķirts 1935. g. 12. I (Universitates Padomē apstiprināts 1935. g. 23. I); viņš arī bijis goda biedrs Krakovas Mākslas akademijā un ievēlēts par kārtējo biedru „Deutsches Archäologisches Institut" Berlīnē 1932. g., un turpat par pastāvīgu līdzstrādnieku darbojies no 1927. g.

Profesoram *Eiženam Laubem* Dr. arch. honoris causa grads piešķirts 1929. g. 14. IX (Universitates Padomē apstiprināts 1929. g. 25. IX); viņš ir arī The Royal Institute of British Architects goda korespondētājs biedrs kopš 1937. g. jūlija.

Prof. *Pauls Kundziņš* ievēlēts par kārtējo biedru Gustava Adolfa akademijā Upsalā 1935. g. 21. III un par biedru korespondentu Igauņu zinātņu biedrībā Tērbatā ievēlēts 1938. g. 30. I.

Prof. *Vilhelms Purvītis* 1938. gadā ieguvis Tēvzemes balvu.

Kulturas fonda un Kr. Barona prēmijas ieguvušie mācības spēki:

Kulturas fonda prēmija's ieguvuši:

1935. g. prof. *Pauls Kundziņš* — par darbu „Dzīvojamā rija Latvijā" — Ls 750,— un par darbu „Latviešu celtniecība" izdevumā „Latvieši" — Ls 100,—.

1937. g. prof. *Pauls Kampe* — par darbu „Baznīcu celtniecība Vidzemē zviedru valdības pēdējos piecdesmit gados".

Krišjāņa Barona prēmiju saņēmuši:

1933. g. prof. *Pauls Kampe* — par darbu „Ev.-lut. baznīcu iznīcinātās mākslas vērtības"; prof. *Pauls Kundziņš* — par darbiem: 1) „Dzīvojamā rija Latvijā" — Ls 200,— un 2) „Latvju architektura" un „Latvijas architekturas zinātne" — Ls 100,—.

Architekturas sacensībās godalgas ieguvušie mācības spēki:

1922. g. prof. *Pauls Kampe* ieguvis godalgu par kioska projektu Rīgā, Brīvības bulv.

1924. g. prof. *Pauls Kampe* ieguvis: 1) divas godalgas par transformatora ēku projektiem Rīgā; 2) godalgu par Brīvības pieminekļa projektu Rīgā.

1924. g. asistents *Jānis Borkovskis* ieguvis godalgu par Latgales atbrīvošanas pieminekļa projektu.

1931. g. priv.-doc. *Pēteris Bērzkalns* godalgots par Ķemeru valsts sēravotu iestādes viesnīcas projektu.

1932. g. priv.-doc. *Pētera Bērzkalna* sacensības projekts Studentu namam atpirkts.

1934. g. vec. asist. *Sergejs Antonovs* ieguvis godalgas par sacensības darbiem: 1) par projektu Latvijas paviljonam pasaules izstādē Briselē; 2) par projektu Rīgas pilsētas valdes propagandas paviljonam.

1935. g. vec. asist. *Sergejs Antonovs* ieguvis godalgu par projektu Rīgas pilsētas nama jaunbūvei.

1935. g. priv.-doc. *Pētera Bērzkalna* projekts Rīgas pilsētas nama jaunbūvei atpirkts.

1936. g. asist. *Teodors Rezevskis* ieguvis godalgu Zemkopības Ministrijas rīkotā sacensībā Lauku ēku paraugprojektiem.

1936. g. vec. asist. *Sergejs Antonovs* ieguvis godalgu par 1) projektu korporacijas Patria ēkai un 2) godalgu par proj. Archibīskapa Jāņa kapličas piemineklim.

1936. g. priv.-doc. *Pēteris Bērzkalns* ieguvis sacensībā godalgu par Iekšlietu ministrijas paraugprojektu pagasta namam.

1936. g. jaun. asist. *Visvaldis Paegle* ieguvis godalgu Parīzes pasaules izstādes Baltijas valstu paviljona idejas projekta sacensībā, bet viņa projekti Armijas ekonomiskam veikalam Rīgā un Kara muzeja jaunbūvei Rīgā tika atpirkti.

1937. g. vec. asist. *Sergejs Antonovs* godalgots sacensībās par Rīgas pilsētas nama projektu.

1937. g. priv.-doc. *Pēteris Bērzkalns* godalgots par projektiem: 1) Celtniecības komitejas paraugprojekts lauku pamatskolai, 2) Pilsētu savienības paraugprojekts viesnīcai, 3) Rīgas pilsētas biroja nams.

1937. g. jaun. asist. *Visvaldis Paegle* godalgots par sacensības darbu Liepājas pilsētas kūrmājas jaunbūves idejas projektam.

1939. g. priv.-doc. *Pētera Bērzkalna* sacensības projekts Uzvaras laukumam atpirkts.

1939. g. godalgots vec. asist. *Sergeja Antonova* projekts Latvijas sūtniecības namam Kauņā.

1939. g. godalgots jaun. asist. *Visvalža Paegles* projekts Uzvaras laukumam.

Priv.-doc. *A. Birzenieks* godalgots par projektiem: 1) Tallinas Tehniskās augstskolas jaunbūvei, 2) Skrīveru stacijai, 3) Siguldas stacijai, 4) Armijas ekonomiskam veikalam Rīgā, 5) Valsts bankas Kuldīgas nodaļai un 6) bij. ārlietu min. Z. Meierovica piemineklim.

Vec. asist. *F. Skujiņš* godalgots projektu sacensībās: 1) Ķemeru viesnīcai, 2) Liepājas Latviešu b-bas namam, 3) Rīgas pilsētas namam, 4) restoranam Vērmanes dārzā, 5) Rīgas pilsētas biroju namam un 6) Uzvaras laukumam.

Mācības spēki — zinātnisku organizaciju locekļi:

Prof. *E. Laube* kopš 1937. g. jūlija The Royal Institute of British Architects goda korespondētājs biedrs.

Prof. *K. Rončevskis* ievēlēts par kārtējo biedru „Deutsches Archäologisches Institut", Berlīnē, 1932. g., un turpat kā pastāvīgs līdzdarbinieks no 1927. g.

Prof. *P. Kundziņš:* 1) 1935. g. 21. martā ievēlēts par kārtēju biedru Gustava Adolfa akademijā Upsalā; 2) 1938. g. 30. janvarī ievēlēts par biedru korespondentu Igauņu zinātņu biedrībā Tērbatā; 3) 1933. g. 20. oktobrī ievēlēts par kārtējo biedru Rīgas Latv. biedrības Zinātņu komitejā.

Vec. doc. *A. Lamze* ir biedrs Starptautiskajā mājokļu un pilsētu būvnieku savienībā (Fédération Internationale de l'Habitation et de l'Urbanisme) ar sēdekli Briselē.

Vec. doc. *A. Malvess* ir biedrs Latvijas Ģeografijas biedrībā un Latvijas Ģeologu biedrībā.

Mācības spēku komandējumi zinātniskos nolūkos uz ārzemēm.

Sākot ar 1920. gadu 18 fakultates mācības spēki zinātnisku studiju nolūkos braukuši uz ārzemēm. Mācības spēku visvairāk apmeklētās zemes ir pēc kārtas: Italija, Francija, Vācija, Skandinavijas valstis, Igaunija, Lietuva, Anglija, Polija, Beļģija, Šveice, Dānija, Ēģipte, Grieķija, Holande, Palestīna, Serbija, Sirija, Turcija, Ungārija. Lielākais skaits braucienu, ko izdarijis viens mācības spēks, 14, mazākais 1.

18 mācības spēki izdarijuši pavisam kopā 70 braucienu. Caurmērā uz vienu mācības spēku 20 gados iznāk ap 4 komandējumi.

Mācības spēku zinātniskie atvaļinājumi:

Prof. *K. Rončevskis* no 1935. g. 15. IX līdz 1936. g. 15. IX.

Vec. doc. *A. Malvess* 1936./37. m. g. pa daļai: 4 stundas nedēļā visu gadu.

Vec. doc. *J. Vītols* no 1935. g. 1. VII līdz 1936. g. 1. VII.

Asistents *E. Leimanis* no 1935. g. 25. X līdz 1936. g. 1. VII.

Vec. doc. *A. Krūmiņš* no 1938. g. 1. VII līdz 1939. g. 1. VII.

Prof. *P. Kundziņš* 1938./39. m. g. pavasara semestrī.

1. Profesori.	Katedra	Priekšmeti	Piezīmes
Prof. Dr. arch. *Pauls Kampe*	Archit. formu kat.	Archit. formas I (A) Archit. formas II (A) Archit. formas III (A) Dārzu formas (A) Civilbūvn. (Inž.) Civilbūvn. pr. d. (Inž.) Būvn. arch. elem. (Inž.) Būvn. arch. pr. d. (Inž.) Uzraksti (Ikg)	
Prof. Dr. arch. *Pauls Kundziņš*	Archit. darbnīcas kat.	Arch. darbn. „B" (A) Latv. arch. u. tēlot. māksla (A) Pieminekļu uztur. (A)	Pie priekšm. Pieminekļu uztur. pastāv Pieminekļu archivs.
Prof. Dr. arch. h. c. *Elžens Laube*	Archit. darbnīcas kat.	Arch. darbn. „A" (A)	
† Prof. Dr. arch. u. Dr. arch. h. c. *Konstantīns Rončevskis*		Klasiskā archit. (A)	Miris 1935. g. 1. XI.
Prof. Dr. ing. *Jēkabs Vītols*	Tēlot. ģeometr. kat.	Tēlot. ģeometr. un ēnu teorija (A, I, M) Tēlot. ģeometr. un ēnu teor. pr. d. (A, I, M) Projekc. mācība (Ikg. K) Projekc. mācība pr. d. (Ikg. K)	Pārzin archit. f-tes fotografisko laborat.

1. turpinājums.

2. Docenti.			
† Vec. doc. *Roberts Ādamsons*	Būvmechanikas kat.	Techn. mech. I (A, K) Techn. mech. I sem. (A) Techn. mech. II (A) Techn. mech. II sem. (A) Būvstatika I (A) Būvstatika II (A) Būvstatika II pr. d. (A)	Miris 1935. g. 11. I. Būvmechan. katedra 1936. g. pārcelta uz inženierzin. f-ti.
Doc. *Nikolajs Aleksejevs*	Archit. vēstures kat.	Archit. vēsture (A)	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1920. g.
† Doc. *Jēkabs Kalniņš*	Tēlot. ģeometr. kat.	Tēlot. ģeometr. un ēnu teorija (A, Ikg, M)	Miris 1924. g. 22. IX.
Vec. doc. *Arturs Krūmiņš*	Archit. vēstures kat.	Archit. vēsture (A) Archit. komp. elem. (A) Piemēr. perspekt. (A) Piemēr. perspekt. pr. d. (A)	
Vec. doc. *Arnolds Lamze*	Ēku un pilsētu iekārtas kat.	Ēku iekārta I (A) Ēku iekārta II (A) Ēku iekārta III (A) Pilsētu iekārta (A, I) Pilsētu iekārta pr. d. (A)	
Vec. doc. *Augusts Malvess.*	Būvtechnikas kat.	Ēku būvkonstr. I (A, I) Ēku būvkonstr. II (A, I) Ēku būvkonstr. III (A) Ēku būvkonstr. pr. d. (A, I)	Pie būvtechn. katedras pastāv būvvielu un būvkonstr. kolekcijas.

2. turpinājums.

Vec. doc. *Ernests Štālbergs*	Archit. darbn. kat.	Archit. darbn. „C" (A) Romas topografija (F)	
3. Privatdocenti.			
Privatdoc. vec. asist. *Pēteris Bērzkalns*	Ēku un pilsētu iekārtas kat.	Ēku būvniec. organ. un saimniecība (A) Kā vec. as.: prakt. darbi pilsētu būvn. (A)	Skat. arī asist. un subasistentu sarakstu.
Privatdoc. vec. asist. *Aleksandrs Birzenieks*	Būvtechnikas kat.	Telpu archit. izveidošana (A) Kā vec. asist.: prakt. darbi ēku būvkonstr. (A, I)	Skat. arī asist. sarakstu.
Privatdoc. *Boriss Vipers*		Vispār. mākslas vēsture (A)	Darbojies kā arch. f-tes māc. spēks līdz 1930. g., tad pāriet uz filol. un filoz. f-ti.
		Austrumu archit. un pieliet. māksla (A)	Netiek lasīts kopš 1929./30. m. g.
4. Asistenti.			
Vec. asist. *Eižens Ādams*	Tēlot. ģeometr. kat.	Pr. darbi tēl. ģeometr. (A, I, M)	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1930. g. 30. VI.
Vec. asist. *Sergejs Antonovs*	Archit. darbn. kat.	Arch. darbn. „A" (A)	
Vec. asist., privatdoc. *Pēteris Bērzkalns*	Ēku un pilsētu iekārtas kat.	Pils. iek. pr. d. (A, I)	Bijis: subasist. 1924.—31., jaun. asist. 1931.—35., asist. 1935.—36., vec. asist. ar 1936. g., privatdoc. ar 1937. g. Skat. arī privatdoc. un subasist. sarakstu.

3. turpinājums.

Vec. asist. *Kārlis Bikše*	Archit. darbn. kat.	Arch. darbn. „C" (A)	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1936. g. 30. VI.
Jaun. asist. *Alfrēds Birkhāns*	Tēlot. ģeometr. kat.	Prakt. darbi tēl. ģeometr. (A, I, M)	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1936. g. 30. VI.
Vec. asist. privatdoc. *Aleksandrs Birzenieks*	Būvtechnikas kat.	Ēku būvkonstr. prakt. d. (A, I)	Bijis: jaun. asist. 1921.—24., asist. 1924.—27., vec. asist. ar 1927. g., privatdoc. ar 1937. g. Skat. arī privatdoc. sarakstu.
Asist. *Jānis Borkovskis*	Tēlot. mākslas darbn. kat.	Tēlot. mākslas darbn. (A)	
† Vec. asist. *Hermanis Hartmanis*	Būvtechnikas kat.	Prakt. darbi ēku būvkonstr. (A, I)	Miris 1925. g. 2. I.
Asist. *Aleksandrs Kramerovs*	Architekt. darbn. kat.	Archit. darbn. „B" (A)	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1925. g. 30. VI.
Vec. asist., privatdoc. *Eižens Leimanis*	Tēlot. ģeometr. kat.	Prakt. darbi tēlot. ģeom. (A, I, M)	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1937. g. 1. XII, paliekot pie matem. un dabaszin. f-tes.
Jaun. asist. *Visvaldis Paegle*	Tēlot. ģeometr. kat.	Prakt. darbi tēlot. ģeom. (A, I, M)	
Asistents *Teodors Rezevskis*	Tēlot. ģeometr. kat.	Prakt. darbi tēlot. ģeom. (A, I, M)	
† Vec. asist., privatdoc. *Vilhelms Rīmers*	Tēlot. ģeometr. kat.	Prakt. darbi tēlot. ģeom. (A, I, M)	Miris 1933. g. 13. III.
Vec. asist. *Frīdrichs Skujiņš*	Architekt. darbn. kat.	Arch. darbn. „B" (A)	

4. turpinājums.

Vec. asist., privatdoc. *Erichs Videmanis*	Būvmechanikas kat.	Techn. mechan. I (A, K) Techn. mechan. II (A) Būvstat. I, II (A)	Lasija pēc vec. doc. R. Ādamsona nāves laikā no 1935. g. 1. II līdz 1936. g. 1. VI.
		Semin. techn. mech. I (A, K) Semin. techn. mech. II (A) Prakt. d. būvstat. I (A)	Vec. asist. E. Vīdemanis izbeidza savu darbību kā arch. f-tes mācības spēks 1936. g., pārejot uz inženierzin. f-ti.
		Prakt. d. būvstat. II (A)	Būvmechan. katedra 1936. g. pārcelta uz inženierzin. f-ti.
Asistents *Nikolajs Volts*	Architekt. darbn. kat.	Archit. darbn. „C" (A)	
† I šķ. instruktors *Jānis Ansons*	Tēlot. mākslas darbn. kat.	Tēl. māksl. darbn. (A)	Izpildija asist. vietu. Miris 1935. g. 16. XI.
I šķ. instruktors *Jānis Zeidaks*		Dārzu formas	Izbeidza savu darbību pie f-tes 1926. g. 1. I.
5. Subasistenti.			
Subasist. *Pēteris Ārends*		Piemineklu archivs	Subasistents no 1924.—30. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1930. g. 30. VI.
Subasist. *Pēteris Bērzkalns*	Ēku un pilsētu iekārtas kat.	Pilsētu iekārta (A)	Subasistents no 1924.—31., jaun. asist. no 1931.—35., asist. 1935.—36., vec. asist. ar 1936. g., privatdoc. ar 1937. g. Skat. arī privatdoc. un asist. sarakstu.

5. turpinājums.

Subasist. *Fricis Bite*	Tēlot. ģeometr. kat.	Tēlot. ģeom. (A, I, M)	No 1936.—39. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1939. g. 1. II.
Subasist. *Aleksejs Dogadkins*	Būvtechnikas kat.	Būvvielas (A, I) Ēku būvkonstr. (A, I) Fotolaborat.	Kopš 1930. g.
Subasist. *Edgars Dziedātājs*		Arch. fak. bibliotekа	No 1928.—31. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1931. g. 30. VI.
Subasist. *Roberts Kiršbergs*	Būvtechnikas kat.	Fotolaborat.	No 1924.—30. Izbeidza savu darbību pie f-tes ar 1930. gadu.
Subasist. *Haralds Kundziņš*	Būvmechanikas kat.	Būvstatika I, II (A, I)	No 1926.—27. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1927. g. 30. VI.
Subasist. *Leons Plauciņš*		Piemineklu archivs Arch. fak. bibliot.	Kopš 1928. g. 12. XI.
Subasist. *Jānis Rutmanis*	Archit. vēst. kat. Archit. formu kat. Ēku un pilsētu iekārtas kat.		No 1921.—24. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1924. gadā.
Subasist. *Toms Salms*	Tēlot. ģeometr. kat.	Tēl. ģeometr. (A, I, M)	No 1931.—36. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1936. g. 30. VI.
Subasist. *Osvalds Tilmanis*	Tēlot. ģeometr. kat.	Tēl. ģeometr. (A, I, M)	1922./23. mācības gadā. Izbeidza savu darbību pie f-tes 1923. g.
Subasist. *Roberts Traniņš*	Tēlot. ģeometr. kat.	Tēl. ģeometr. (A, I, M)	Kopš 1939. g. 6. II.

Habilitācijas darbus iesniegušie mācības spēki:

1919. g. prof. *Eižens Laube* — Krāsu un formu loģika.

1925. g. doc. *Jēkabs Vītols* — Otrās kārtības konu un cilindru krustošanās II daļa. Telpas līknes.

1926. g. doc. *Pauls Kundziņš* — Latviešu senceltnes.

1926. g. vec. doc. *Arturs Krūmiņš* — Baroka architekturas problemas.

1928. g. vec. doc. *Arnolds Lamze* — Teritorijas problema Lielrīgas izbūvē.

1930. g. vec. asist. *Vilhelms Rīmers †* — Teoretiskā perspektiva.

1932. g. vec. asist. *Sergejs Antonovs* — Tagadnes celtniecības izcelšanās iemesli un pamati.

1933. g. vec. asist. *Frīdrichs Skujiņš* — Ķemeru sēravotu izbūves vēsture.

1933. g. prof. *Pauls Kampe* — Baznīcu celtniecība Vidzemē zviedru valdības pēdējos piecdesmit gados (ieskaitīts doktora disertacijas darbs).

1934. g. vec. doc. *Augusts Malvess* — Dabīgo būvesakmeņu bojāšanās no temperaturas svārstībām.

1934. g. vec. doc. *Roberts Ādamsons †* — Elastības teorijas pamatvienādojumi.

1934. g. priv.-doc. *Aleksandrs Birzenieks* — Ievads telpu akustikā.

1936. g. priv.-doc. *Pēteris Bērzkalns* — Dzīvokļu būvniecība Rīgā 1913. g.

1937. g. priv.-doc., bij. vec. asist. *Erichs Vīdemanis* — Ievads diferenču rēķinos būvstatiķiem.

Mācības spēki, kas piedalījušies ārzemju konferencēs un kongresos.

1926. g. vec. doc. *Arnolds Lamze* Starptautiskā mājokļu un pilsētu būvnieku savienības rīkotā kongresā Vīnē.

1928. g. vec. doc. *Pauls Kundziņš* Tautas mākslas starptautiskā kongresā Prāgā.

1931. g. vec. doc. *Arnolds Lamze* Starptautiskā mājokļu un pilsētu būvnieku savienības rīkotā kongresā Berlīnē.

1935. g. vec. doc. *Arnolds Lamze* 1) Starptautiskā mājokļu būvniecības kongresā Prāgā, 2) Starptautiskā pilsētu būvnieku kongresā Londonā.

1935. g. priv.-doc. *Pēteris Bērzkalns* III Starptautiskā architektu kongresā Prāgā.

1936. g. prof. *Pauls Kundziņš* kongresā „Māja un sēta" Lībekā.

1937. g. prof. *Pauls Kundziņš* 1) „Nordische Gesellschaft" sarīkotā kongresā Lībekā, 2) Intelektualās kopdarbības komisijas konferencē Helsinkos.

1937. g. priv.-doc. *Pēteris Bērzkalns:* 1) IV Starptautiskā architektu kongresā Parīzē, 2) Starptautiskā dzīvokļu un pilsētu būvniecības kongresā Parīzē.

1938. g. prof. *Pauls Kundziņš* Namniecības starptautiskās savienības konferencē Lucernā.

1939. g. prof. *Pauls Kundziņš* Starptautiskā pilsētu un mājokļu būvniecības kongresā Stokholmā.

Konferencēs ar referatiem piedalījušies mācības spēki:

Prof. *P. Kundziņš* — 1) 1928. g. Prāgā, Tautas mākslas starptautiskā kongresā nolasijis referatu „The Latvian House in the Research Work on Houses"; 2) 1937. g. Lībekā „Nordische Gesellschaft" sarīkotā kongresā nolasijis referatu

„Die Tradition im Schmuck der baltischen Völker"; 3) 1937. g. Helsinkos Intelektualās kopdarbības komisijas konferencē nolasijis referatu „Die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der bildenden Kunst".

Vec. doc. *A. Lamze* piedalijies Starptautiskajā mājokļu un pilsētu būvnieku savienības rīkotos kongresos Vīnē 1926. g., Berlīnē 1931. g., Londonā 1935. g. un Prāgā 1935. g., piedaloties ar referatiem: 1) „Das Verkehrsproblem in Riga"; 2) „Planmäßige Entwicklung des platten Landes und Erhaltung des Landschaftsbildes"; 3) „Lettlands Städtebau".

Pie Universitates atstāti sagatavoties zinātniskai darbībai:

1) architekts *Jūlijs Biķis* — prof. *E. Laubes* vadībā architekturas darbnīcā, bez stipendijas uz 1 gadu, skaitot no 1937. g. 15. IX.

2) architekts *Haralds Kundziņš* — pie architekturas vēstures katedras, bez stipendijas uz 1 gadu, skaitot no 1938. g. 15. I.

Ārzemju zinātnieki, kas, sekojot fakultates aicinājumam, nolasijuši Universitatē lekcijas:

Prof. *Iohannes Biehle* — Berlīnes Universitates docents un Techniskās augstskolas profesors, 1930. g. 25. I nolasija lekciju „Einführung in die Raumakustik".

Prof. Dr. arch. *K. Lindberg* — Helsinku Techniskās augstskolas profesors nolasija lekciju ciklu: 1) 1931. g. 18. IV „Die mittelalterlichen Steinkirchen Finnlands"; „Der Dom zu Abo". 2) 1931. g. 19. IV „Die alten Holzkirchen Finnlands"; „Die mittelalterlichen Burgen Finnlands". 3) 1931. g. 20. IV „Ein Jahrhundert aus der Baugeschichte Finnlands". 4) 1931. g. 21. IV „Das neue Reichstagsgebäude Finnlands".

9. Studiju un pārbaudijumu iekārta.

I. Studiju gaitas noteikumi.

1. Vispārīgie noteikumi.

1. Šie noteikumi attiecas uz architekturas fakultates studentiem un brīvklausītājiem.

2. Architekturas fakultates studentiem savās studiju gaitās jāpieturas pie apstiprinātā fakultates mācības plāna, šajos noteikumos tuvāk aprādītās kārtības un dekana norādijumiem.

3. Citu fakultatu studenti var pierakstīties uz architekturas fakultates priekšmetiem ar savas un architekturas fakultates dekanu piekrišanu, ievērojot pie tam architekturas fakultates noteikto pierakstīšanās kārtību.

4. Architekturas fakultatē pielaistiem brīvklausītājiem atļauts studiju priekšmetus kārtot pēc pašu izvēles saziņā ar dekanu un attiecīgiem mācības spēkiem, izņemot seminarus, praktiskos darbus un darbnīcas, kur brīvklausītāji vispār netiek pielaisti.

5. Fakultates studenti var uz paša vēlēšanos pārtraukt uz laiku studijas. Lai neceltos sarežģijumi studiju noteikumu kārtošanā, tādiem studentiem ne vēlāk par izkrītošā semestra sākumu pārtraukums rakstiski jāpieteic fakultatei.

2. Pieteikšanās uz priekšmetiem.

1. Pieteikties uz priekšmetiem un pārbaudijumiem, kā arī apmeklēt priekšlasijumus un praktiskus darbus students var tikai tad, kad nokārtoti noteiktie

maksājumi un saņemta tekošam semestrim derīga leģitimacijas kartiņa, kura uzrādama dekanam un attiecīgam mācības spēkam.

2. Katra semestra sākumā studentam jāiesniedz dekanam līdz izziņotam termiņam rakstisks pieteikums, kurā uzdodami: lekcijas, darbnīcas, seminari un prakt. darbi, uz kādiem students vēlas pierakstīties.

3. Studentam tiesība piedalīties tikai tajos priekšlasījumos, darbnīcās, seminaros un praktiskos darbos, uz ko tas no dekana pielaists un no attiecīgā mācības spēka pierakstīts.

4. Pielaišanu izdara dekans ar atzīmi studiju grāmatiņā. Pēc tam studentam personīgi jāiesniedz studiju grāmatiņa kopā ar leģitimacijas kartiņu attiecīgam mācības spēkam pierakstīšanai ne vēlāk kā līdz izziņotam termiņam.

Piezīme. Tikai uz darbnīcām var pieteikties un pierakstīties katrā laikā semestru oficialā studiju periodā, pieturoties pie noteiktās kārtības.

5. Ja students kādu darbnīcu, seminaru vai prakt. darbu nenobeigtu vienā mācības gadā, tad nākamā mācības gadā pieteikšanās un pierakstīšanās jāatkārto.

6. Pieteicoties uz priekšmetiem jāievēro priekšmetu secība, ko nosaka architekturas Fakultates Padome.

3. Studiju kārtība.

1. Oficialais mācības laika ilgums architekturas fakultatē noteikts uz 5 gadiem, ieskaitot šajā laikā arī 1 semestri diplomdarbam.

2. Pieteikties darbnīcās, seminaros un praktiskos darbos var ne vairāk par 3 reizēm. Studentu, kas darbnīcu, seminaru vai praktiskos darbus nenobeigtu trešā pierakstijumā, liks priekšā Dekanu Padomei izslēgt nesekmības dēļ.

3. Architekturas fakultates studenti var ar sava dekana atļauju un pēc tam ar attiecīgās citas fakultates dekana piekrišanu pierakstīties uz priekšmetiem arī citās fakultatēs.

4. Pārbaudijumu kārtība.

1. Architekturas fakultates studentiem jāiztur pārbaudijumi visos fakultates obligatos priekšmetos un jānobeidz attiecīgie praktiskie darbi, seminari un darbnīcas.

2. Pārbaudijumi sadalas 3 grupās:

a) gada resp. semestru priekšmetu pārbaudijumi,

b) galveno aroda priekšmetu pārbaudijumi komisijās,

c) akademiskais gala pārbaudijums komisijā ar diplomdarba aizstāvēšanu.

a) Pārbaudijumi gada resp. semestru priekšmetos.

1. Pārbaudijumiem izmantojami kārtējie eksaminacijas periodi semestru sākumā un beigās, kurus nosaka Dekanu Padome. Attiecīgo priekšmetu mācības spēki var pēc sava ieskata noteikt arī papildu termiņus pārbaudijumiem semestru vidū.

2. Izturēto pārbaudijumu rezultatus eksaminators cenzē ar atzīmēm studiju grāmatiņā: „sekmīgi", „labi" vai „loti sekmīgi", apliecinot to ar savu parakstu.

Piezīme 1. Eksaminatoram ir tiesība neizturētā pārbaudijuma rezultatus atzīmēt studiju grāmatiņā ar cenzējumu „nesekmīgi".

Piezīme 2. Motivēta iemesla dēļ eksaminandam ir tiesība atteikties no pārbaudijuma, ziņojot par to eksaminatoram pirms pārbaudijuma.

3. Ja divas reizes pārbaudes rezultati tanī pašā priekšmetā būtu atzīmēti

studiju grāmatiņā ar „nesekmīgi", tad eksaminatoram tas jāziņo fakultatei. Trešais un pēdējais pārbaudijums šajā priekšmetā notiek komisijā, kuru uz studenta rakstisku lūgumu nozīmē fakultate sastāvā no dekana kā priekšsēža, attiecīgā priekšmeta mācības spēka kā eksaminatora un vēl viena mācības spēka no kāda pārbaudamam priekšmetam radnieciskas disciplinas. Ja arī trešo reizi students pārbaudijumu neizturētu, tad Fakultates Padome to liek priekšā Dekanu Padomei izslēgšanai nesekmības dēļ.

4. Veiksmīgi nobeigtās darbnīcas, seminarus un praktiskos darbus ieskaita, cenzējot tos tāpat studiju grāmatiņās ar atzīmi: „sekmīgi", „labi" vai „ļoti sekmīgi".

b) Pārbaudijumi galvenos aroda priekšmetos.

1. Galveno aroda priekšmetu pārbaudijumus komisijās notur 4 reizes gadā: katra semestra sākumā un beigās. Termiņus katra semestra sesijām Fakultates Padome nosaka vienu semestri iepriekš.

2. Galvenie architekturas aroda pārbaudijumu priekšmeti ir sekojošie:

a) ēku būvkonstrukcijas,

b) architekturas vēsture,

c) architekturas formas,

d) zinātniski-architektoniskā diplomdarba temata teorija.

Piezīme 1. Ēku būvkonstrukciju pārbaudijumā no eksaminanda tiek prasīta būvdarbu un būves elementu pilnīga pārzināšana no konstrukciju, statikas un būvmaterialu technoloģijas viedokļiem.

Piezīme 2. Zinātniski-architektoniskā darba temata teorijas pārbaudijumā eksaminandam jāpierāda, ka viņš ar patstāvīgām studijām iedziļinājies izvēlētā darba temata teoretiskos un praktiskos jautājumos un pārvalda arī attiecīgas ar šī uzdevuma atrisināšanu saistītās ēku un pilsētu iekārtas disciplinas.

Piezīme 3. Vienu nedēļu pirms attiecīga aroda priekšmeta pārbaudijuma kandidatam jāiesniedz fakultatei patstāvīgi izstrādāts skiču krājums — albums architekturas vēsturē, architekturas formās un zinātniski-techniskā diplomdarba temata teorijā.

Šinīs skicēs grafiski un rakstiski analizējami uz pārbaudamo disciplinu attiecošies objekti un jautājumi.

Šie albumi izsniedzami atpakaļ viņu īpašniekiem tikai pēc viena gada, skaitot no studiju nobeigšanas, izņemot albumu diplomdarba temata teorijā, kuru izsniedz atpakaļ tūlīt pēc kandidata pielaišanas pie diplomdarba.

3. Galvenos aroda priekšmetos pārbauda īpaša komisija, ko ikgadus ievēlē Fakultates Padome un apstiprina L. Universitates Padome. Šīs komisijas sastāvs: dekans kā priekšsēdis, attiecīgā priekšmeta mācības spēks kā eksaminators un pārbaudes disciplinai radniecīgas katedras pārstāvis kā asistents. Par pārbaudes gaitu un rezultatiem tiek vests protokols, atzīmējot tajā arī pārbaudes sākumu un beigas.

Pārbaudes cenzējumu „sekmīgi", „labi", „ļoti sekmīgi" vai „nesekmīgi" atzīmē protokolā un studiju grāmatiņā un apliecina komisijas locekļi ar saviem parakstiem.

4. Galveno aroda priekšmetu komisiju pārbaudijumos pielaiž kandidatus, kas izturējuši visus obligatos gadu resp. semestru pārbaudijumus, nobeiguši vi-

sas darbnīcas, seminarus un praktiskus darbus, saskaņā ar apstiprināto mācības plānu un fakultates noteikto studiju kārtību, un kad rakstiski pierādīta obligatā architekturas būvprakse, ko Fakultates Padome atzītu par pietiekošu.

Piezīme. Obligatā architekturas būvpraksē kandidatam jānodarbojas kopskaitā vismaz 6 mēneši kāda architekta vai cita akademiski izglītota atbildīga būvvadītāja pārziņā.

5. Uz galveno aroda priekšmetu komisijas pārbaudijumiem kandidatiem jāpieteicas rakstiski vismaz vienu nedēļu pirms fakultates noteiktās pārbaudijumu sesijas sākuma.

6. Kandidats var pieteikties uz visiem 4 aroda pārbaudijumu priekšmetiem vienā sesijā vai arī var tos, pēc paša vēlēšanās, sadalīt 2 posmos pa sesijām, kas seko viena otrai, ieturot IV, B, 2. uzskaitīto priekšmetu kārtību.

7. Atteikties no pārbaudijuma kandidats var, iesniedzot pirms pārbaudijuma rakstisku motivējumu, kuru Fakultates Padome vai viņas pilnvarotā attiecīgā pārbaudijuma komisija var pieņemt vai noraidīt. Ja kandidats nepiedalītos kādā pārbaudijumā iemesla dēļ, kas netiktu atzīts par svarīgu, tad viņš zaudē tiesību piedalīties tālākos pārbaudijumos šajā sesijā.

8. Ja kandidats kādu no komisiju pārbaudijumiem pirmo reizi neizturētu, tad viņš tomēr var turpināt pārbaudīties pārējos priekšmetos, uz kuriem viņš šajā sesijā pieteicies. Uz neizturēto pārbaudijumu priekšmetiem viņš var pieteikties vēl vienu reizi, bet ne agrāk, kā nākošā sesijā. Izturētie pārbaudijumi paliek ieskaitīti un nākošā sesijā tie nav jāatkārto, ja vien pats eksaminands to nevēlas, kas tad rakstiski iepriekš jāpieteic.

Ja kādu no agrāk neizturētiem pārbaudijumiem aroda komisijā kandidats neizturētu arī otru reizi, tad Fakultates Padome to liek priekšā Dekanu Padomei izslēgt nesekmības dēļ, un tikai sevišķi motivētos gadijumos Fakultates Padome var atļaut pārbaudīties vēl vienu reizi, bet ne agrāk kā pēc viena semestra.

9. Pēc izturētu komisiju pārbaudijumu rezultatu apstiprināšanas Fakultates Padomē kandidatu pielaiž pie diplomdarba.

c) Akademiskais gala pārbaudijums.

1. Akademiskā gala pārbaudijumā, pamatojoties uz uzdotā temata zinātniski-architektonisko apcerējumu un izstrādāto projektu, kandidatam jāpierāda, ka viņš pietiekoši pārvalda architekturas akademiskās disciplinas fakultates kursa apjomā un prot patstāvīgi orientēties architekta prakses uzdevumos.

2. Akademiskā gala pārbaudijuma sesijas notur 4 reizes gadā: katra semestra sākumā un beigās. Termiņus semestru sesijām Fakultates Padome nosaka vienu semestri iepriekš.

3. Kad izturētie galveno aroda priekšmetu pārbaudijumu rezultati apstiprināti Fakultates Padomē, — dekans izsniedz diplomandam programmu diplomdarba uzdevumam, kuru diplomands izvēlējies saziņā ar attiecīgo architekturas darbnīcas vadītāju un kuru apstiprinājusi Fakultates Padome, nosakot diplomdarba sākuma termiņu.

4. Diplomdarba izstrādāšanai, saskaņā ar III, 1. paredzēts 1 semestris. Pēc $1^1/_2$ mēnešiem, skaitot no uzdevuma sākuma, diplomandam jāuzrāda uzdotā diplomdarba projekta pilnīgs atrisinājums zīmulī īpašai Fakultates Padomes ieceltai komisijai. Pēc šī izpildijuma pieņemšanas komisijā diplomands var stāties pie projekta izstrādāšanas galīgā veidā.

Piezīme. Šai punktā noteiktos termiņus pagarināt var Fakultates Padome.

5. Ar zinātniski- architektoniskā darba aizstāvēšanu saistītais akademiskais gala pārbaudijums notiek fakultates ikgadus ievēlētā un Universitates Padomes apstiprinātā komisijā, kuras priekšsēdis ir dekans. Par pārbaudijuma gaitu un rezultatiem tiek vests protokols, atzīmējot tanī arī eksaminacijas sākumu un beigas. Pārbaudijuma un diplomdarba novērtējuma kopējos rezultatus cenzē ar: „sekmīgi", „labi", „ļoti sekmīgi" vai „nesekmīgi", ko atzīmē protokolā un studiju grāmatiņā (kā arch. darbnīcu V) un ar saviem parakstiem apliecina komisijas locekļi.

6. Diplomdarbs jāizstrādā kandidatam visnotaļ patstāvīgi Fakultates Padomes noteiktā veidā un uzraudzībā, šim darbam norādītā vietā un laikā. Šī noteikuma neievērošana no kandidata puses var būt par iemeslu diplomdarba noraidīšanai.

Piezīme 1. Iesniedzamais diplomdarbs jāpieteic fakultatei rakstiski, pieliekot projekta grafisko darbu sarakstu, vismaz 1 nedēļu pirms attiecīgās sesijas sākuma, iesniedzot reizē ar to arī uzdotā zinātniski-architektoniskā darba apcerējumu, divus ar mašīnu rakstītus eksemplarus, formatā 22×28 cm, vienu eksemplaru iesienot pēc fakultatē esošā parauga.

Diplomdarba projekta rasējumi un zīmējumi nesalocīti jāizkar norādītās telpās, vismaz 2 dienas pirms attiecīgās sesijas sākuma.

Piezīme 2. Diplomdarba projekta grafiskos darbus un apcerējuma vienu eksemplaru izsniedz atpakaļ īpašniekam pēc 1 gada, bet otrs iesietais apcerējuma eksemplars pāriet bez atlīdzības fakultates īpašumā.

7. Ja komisija diplomdarbu atzītu par pietiekošu, bet pārbaudes rezultatus par neapmierinošiem, tad kandidatu Fakultates Padome var pielaist pie tā paša diplomdarba aizstāvēšanas tuvākā akadem. gala pārbaudes sesijā. Ja pats diplomdarbs tiktu atzīts par nepietiekošu, tad Fakultates Padome var likt kandidatam to pārstrādāt vai uzdot izstrādāt jauna temata darbu, pie kam šādos gadijumos aizstāvēšana var notikt ne agrāk kā pēc viena semestra.

8. Kandidatu, kuram visu studiju gaitā iegūto cenzējumu lielākā puse būtu „labi" un „ļoti sekmīgi" (pie kam pēdējam cenzējumam jābūt pārsvarā) — komisija atestē ar atzīmi, ka tas „ļoti sekmīgi" beidzis studijas; pretējā gadijumā to atestē ar atzīmi, ka tas „sekmīgi" beidzis studijas.

Piezīme. Nobeigšanas sekmju atestacijas atzīmes aplēšanai katrs aroda un gala pārbaudijumu cenzējums tiek skaitīts trīsreizīgi, archit. darbnīcas I, II, III un IV divreizīgi, bet pārējie pārbaudijumi, seminari un praktiskie darbi — vienreizīgi. Atzīmi par diplomdarbu pavairo trīs reizes.

9. Kandidatam, kas izturējis akademisko gala pārbaudijumu, fakultate piešķir pirmo akademisko „architekta" gradu ar IV, C, 8. norādīto atestējumu. Pēc šī grada apstiprināšanas Universitates Padomē — kandidatam Latvijas Universitate izsniedz noteiktā kārtībā „architekta" diplomu, līdz ar ko tas iegūst visas architekta arodam likumā noteiktās tiesības.

10. Studentiem, kas atstāj fak-ti studijas nebeiguši, var izsniegt studiju grāmatiņas apliecinātu norakstu, kā pierādijumu par studijās veikto darbu.

5. Pierakstīšanās noteikumi architekturas fakultatē.

Lai varētu pierakstīties uz priekšmetu:	Jānobeidz:	Jānoklausas:
Augst. matematika ar prakt. darb.	—	
Arch. kompoz. elementi	—	
Architekturas darbn. I	Tēlot. māksl. darbn. s. k.	—
II	Architekt. darbnīca I	
	Tēlot. mākslas darbn. I	
	Tēlot. ģeometrijas pr. d.	
	Archit. kompozic. elem.	
	Piemēr. perspekt. pr. d.	
III	Archit. darbnīca II	Ēku iekārta II
	Tēlot. māksl. darbn. II	Archit. formas II
	Ēku iekārta I	
	Ēku būvkonstr. pr. darbi	
	Ēku būvkonstrukc. II	
	Architekt. formas I	
IV	Archit. darbnīca III	Ēku elektrotechn. ietaīs.
	Ēku iekārta III	
	Ēku būvkonstrukc. III	
	Tēlot. mākslas darbn. III	
	Būvstatika III (agrāk II)	
	Architekt. formas II	
	Ēku apsild. u. vēd. pr. d.	
Architekturas formas I	—	—
II	Vispār. mākslas vēsture	Archit. formas I
„ III	Architekt. formas I	Archit. formas II
Architekturas vēsture	Ievads vispār. mākslas vēsturē	Ēku būvkonstrukcijas II
		Architekturas formas II
	Arch. kompoz. elementi	Dārzu formas
		Ēku iekārta III
Būvvielu mācība	—	—
Būvmaterialu pārbaude	Būvvielu mācība	
	Būvstatika I (agrāk techniskā mechan. II)	—
Būvmaterialu pārbaude pr. darbi	—	
Būvstatika I	Techn. mechan. pr. darbi	Augst. matematika
		Techn. mechanika
Būvstatika pr. darbi	Augst. mat. pr. darbi	—
	Techn. mech. pr. darbi	
Būvstatika II	Augst. matem. pr. darbi	Būvstatika I
	Techn. mechan. pr. darbi	
Būvstatika III	Augstākā matematika	Būvstatika II
	Techn. mechanika	Ēku būvkonstr. I un II
	Tēlot. ģeometrija	

Lai varētu pierakst. uz priekšmetu:	Jānobeidz:	Jānoklausas:
Būvstat. III pr. d.	Techn. mechan. pr. d.	Būvstatika II
Dārzu formas	—	Arch. formas I
Ēku elektrotechn. ietais.	—	—
Ēku sanitarās labierīc.	—	—
Ēku iekārta I		
Ēku iekārta II	—	Ēku iekārta I
Ēku iekārta III	Ēku iekārta I	Ēku iekārta II
Ēku apsildīšana un vēdināšana	—	Ēku būvkonstr. II Ēku iekārta I
Ēku būvkonstr. I	—	—
II		Ēku būvkonstr. I
II pr. d.	Tēlot. ģeom. pr. d.	—
III	Ēku būvkonstr. I	Ēku būvkonstr. II
Ievads visp. māksl. vēst.	—	—
Ēku apsildīš. un vēdināšanas prakt. darbi	Architekt. darbn. I un II	
Ievads inžen. zinībās	Ēku būvkonstr. I	Ēku būvkonstr. II
pr. darbi	Architekt. darbnīca II Techn. mechan. pr. darbi Būvstatika Ēku būvkonstr. pr. d.	Būvstatika III
Latv. tēlotāja māksla		Ievads visp. māksl. vēst.
Lauksaimn. būvniecība	—	—
Mērniecība		—
„ pr. darbi	—	
Piemēr. perspektiva un ēnu teorija	—	Tēl. ģeom. lekc. I pusg.
Piemēr. perspektiva pr. darbi	—	—
Pilsētu iekārta	Ēku iekārta I	Ēku iekārta III Ievads inž. zinībās
pr. darbi	Pils. iekārta lekc. Iev. inž. zin. pr. darbi Arch. darbnīca III	
Pieminekļu uzturēšana	Būvvielu mācība Ēku būvkonstr. I lekc. Architekt. formas I	Latv. tēlotāja māksla
Techn. mechanika		
Tēlot. ģeometrija		—
Telpu archit. izveidošana	Architekt. darbnīca I	—
Tēlot. māksl. darbn. I	—	—
II	Tēlot. māksl. darbn. I	—
„ „ „ III	„ „ II	—

II. Minima noteikumi.

Studiju gaitas sekmēšanas nolūkā Architekturas fakultatē noteikta sekojoša punktu sistema:

Augstākā matematika, pārbaudijums	3 punkti
„ prakt. darbi	2
Tēlotāja ģeometrija, pārbaudijums	3
„ prakt. darbi	2
Būvvielu mācība	1
Piemēr. perspektiva un ēnu teorija	1
„ prakt. darbi	1
Arch. kompozicijas elementi	1
Ēku būvkonstrukcijas I	1
Ievads vispār. mākslas vēsturē	1
Architekturas formas I	1
Dārzu formas	1
Latvijas architekturas un tēl. māksla	2
Tēlot. mākslas darbnīca I	3
II	3
III	3
Architekturas darbnīca I	4
II	4
„ III	4
Techniskā mechanika, pārbaudijums	1
„ seminars	2
Ēku būvkonstrukcijas II, pārbaud.	1
„ „ prakt. darbi	3
Ēku sanitarās labierīcības, pārbaud.	1
„ „ prakt. darbi	1
Mērniecība, pārbaudijums	1
„ prakt. darbi	2
Ēku iekārta I	1
II	1
„ „ III	1
Architekturas formas II	1
III	1
Ēku konstrukcijas III	1
Būvkonstrukc. statika I, pārbaudij.	2
seminars	3
II pārbaudij.	2
prakt. darbi	3
III, pārbaud.	3
prakt. darbi	3
Ēku apsild. un vēdināš., pārbaud.	1
„ prakt. darbi	3
Inžen. zin. enciklopedija, pārbaud.	1
prakt. darbi	2

Lauksaimniecības būvniecība	2 punkti
Telpu akustika	1
Būvmaterialu pārbaude, pārbaudij.	1
„ prakt. darbi	1
Architekturas vēsture	1
Piemineklu uzturēšana	1
Ēku elektrotechn. ietaises	2
Telpu archit. izveidošana	1
Ēku būvn. organiz. un saimniecība	1

Lai fakultate atzītu, ka studenti, kas saņem aizdevumu caur Latvijas Kreditbanku, savas studijas veikuši sekmīgi, minētiem studentiem minims jānokārto šādējādi:

I g.	jāiegūst min. 17 punkti
II g.	17
III g.	17
IV g.	17
V g.	17
VI g. I sem.	„ „ 8
VI g. II sem. jānobeidz architekturas darbn. IV.	
VII g. I sem. jāizstrādā diplomdarbs.	

Studiju ilgums pielaižams līdz 6½ gadiem.

Tiem studentiem, kas neaizņemas no Latvijas Kreditbankas, minims kārtojams šādi:

I g.	jāiegūst min. 8 punkti*
II g.	10
III g.	15
IV g.	15
V g.	15
VI g.	15
VII g.	„ 15
VIII g. I sem. jānobeidz IV architekturas darbnīca.	
VIII g. II sem. jāizstrādā diplomdarbs.	

Studiju ilgums pielaižams līdz 8 gadiem.

Vienā mācības gadā virs minima iegūtais punktu skaits tiek pierēķināts par labu sekojošam aktivam studiju gadam.

Par neaktiviem gadiem, resp. semestriem, kas kā tādi iepriekš fakultatei pieteikti, minimu neskaita, pie kam mācības gada aktivā semestra minimu aprēķina kā pusi no visa gada minima prasībām. Semestru minimu var kārtot: I sem. līdz 15. janvarim, II sem. līdz 15. sept.

---

* Šo punktu starpā obligati jābūt priekšmetiem: augst. mat. pr. darbi un tēlot. ģeometr. praktiskie darbi.

Studentiem, kas uzrāda attaisnojošus iemeslus, kuru dēļ tiem nav bijis iespējams izpildīt visas minima prasības, dekans var pagarināt minimu, atliekot tā kontroli uz kādu vēlāku termiņu, ev. nosakot zinamu kārtību, kādā tas likvidējams. Sevišķi svarīgos gadījumos Fakultates Padome var pilnīgi vai pa daļai saistīt atsevišķu semestru minima prasības.

Lūgumi minima lietā, kopā ar attaisnojošiem dokumentiem, iesniedzami fakultatei

I semestrī ne vēlāk par 20 septembri, bet
II semestrī ne vēlāk par 20. janvari.

Nenokārtoto minimu pagarinot, dekans minimalistam izsaka „brīdinājumu"; ja šī un tālākā minima prasības dotā pagarinājumā netiktu nokārtotas, tad, trūkstot attaisnojošiem iemesliem, f-tes padome minimalistam izsaka „stingru brīdinājumu"; bet ja arī pēc tam noteiktā termiņā visas minima prasības nebūtu nokārtotas bez attaisnojošiem iemesliem, tad tādam studentam f-tes padome var liegt studiju turpināšanu.

Katra semestra beigās, t. i. ne vēlāk par 20. decembri un 1. jūniju, studentiem jāiesniedz f-tes darbvedībā studiju grāmatiņas minima kontrolei. Pēc tām tiek sastādīts to studentu saraksts, kuri nav pildijuši minima prasības, vai nav studiju grāmatiņas nodevuši. Šo sarakstu f-te nosūta Universitates sekretariatam ar norādijumu nepieņemt no šiem studentiem lekciju maksu nākamam semestrim. Līdz ar to šie studenti automatiski sevi padara par neaktiviem, kamēr nebūs saņemta f-tes atļauja nokārtot lekciju naudas maksājumu.

Par studiju grāmatiņas nenodošanu laikā kontrolei p i r m o reizi dekans izsaka studentam „brīdinājumu", o t r o reizi F-tes Padome izsaka „stingru brīdinājumu", bet t r e š o reizi studiju grāmatiņu nenodevušos studentus liks priekšā Dekanu Padomei izslēgt par akademiskās disciplinas neievērošanu.

10. **Fakultates palīginstituti.** 1. P i e m i n e k ļ u a r c h i v s (skat. priekšmetu Latvijas architektura un tēlotāja māksla un Piemineklu uzturēšana vēstures, 119. ss. un 127. lpp.).

2. Ģ i p š a m o d e ļ u k o l e k c i j a. Kolekcija sastāv no dažādiem ģipša nolējumiem no klasiskās mākslas tēlniecības darbiem, kā arī no vairākām vietējās architekturas sīkdaļām (salīdz. priekšmeta Architekturas formas vēsturi, 121. lpp.).

3. T ē l o t ā j a s ģ e o m e t r i j a s m o d e ļ u u n p a r a u g z ī m ē j u m u k o l e k c i j a. Šī kolekcija pieder pie tēlotājas ģeometrijas katedras kā mācības līdzeklis (skat. Tēlotājas ģeometrijas un projekciju mācības vēsturi, 128. lpp.).

4. Būvvielu un ēku būvkonstrukciju kolekcija.

Priekšmetu nosaukums	Katedras pārstāvja vec. doc. A. Malvesa ar viņa person. palīdzekļiem iegādātie paraugi	Ziedoti no dažādām firmām un personām	Pārņemti no Rigas Politechn. instituta	Pirkti	Kopā gabalu skaits	Piezīmes
1. Minerali	54	5	—	1	60	Ziedoto paraugu starpā ietilpst 87 paraugi, kas ziedoti 1938. gadā no vecākā docenta E. Štālberga kga un ieskaitīti kolekcijā ar 22 numuriem
2. Dabas akmeņi	263	46	2	25	326	
3. Mākslīgie akmeņi	92	119	125	16	362	
4. Javu vielas	21	8	2		31	
5. Koks un koka izstrādājumi	21	104	44	94	263	
6. Metali un metala ražojumi	119	21	6	40	186	
7. Krāsvielas	12	51			63	
8. Stikli	3	46		—	49	
9. Pārējās būvvielas	1	4	—	—	5	
10. Modeļi	14	7	8	—	29	
Kopsavilkums	700	411	187	176	1.374	

a) Pārskats par diapozitiviem:

No vec. doc. A. Malvesa dabā uzņemtiem negativiem pagatavoti diapozitivi	196 gab.
No architekturas fakultates negativiem pagatavoti diapozitivi	81
No studējošo fotouzņēmumiem pagatavoti diapozitivi	15
No dažādām grāmatām reproducēti	24 „
Kopā	316 gab.

b) Pārskats par architekturas fakultates būvtechnikas katedras kolekciju un diapozitivu vērtību:

1) Vec. doc. A. Malvesa gādāto paraugu vērtība (rēķinot caurmērā Ls 1,— par 1 gab.) 700 gab. à Ls 1,—	Ls 700,—
2) Ziedoto paraugu aproksimativa vērtība (rēķinot caurmērā Ls 1,— par 1 gab.), 411 gab. à Ls 1,—	411,—
3) No RPI pārņemto paraugu novērtējums	275,—
4) LU laikā (1919.—39. g.) arch. fakultates pirkto paraugu vērtība	462,03
5) Diapozitivu vērtība, rēķinot tikai materialu, bez darba spēka .	„ 189,60
Kopā . . .	Ls 2.037,63

5. Fotografijas laboratorija. Laboratorija savu darbību uzsāka sākot ar 1920. gadu. Laboratorijas uzdevums līdz 1926. gadam bij galvenā kārtā fakultates pieminekļu archiva papildināšanā, komandējot studentus pa Latvijas novadiem ar fotoaparatu un pēc tam attīstot un kopējot viņu uzņēmumus. Ar 1926. gadu fakultate sāk fotografēt visas fakultati beigušo diplomdarbu zīmējumu lapas.

Ar 1930. g. laboratorija sāk izgatavot diapozitivus. Pēc 1932. g. laboratorija sāk pieņemt pasūtijumus arī no citām fakultatēm. 1934. gadā fakultate pasākusi fotografēt visas Latvijas lielākās izstādes. kurām ir kāds sakars ar architekturu, telpu iekārtu, tautas mākslu un būvniecību. Tā, piemēram, ir fotografēta Latvijas Architektu biedrības darbu izstāde, Daiļamatniecības izstāde, Zemgales izstāde, Latvijas Sieviešu nacionalās līgas izstādes, kā arī visas fakultates studentu darbu izstādes u. c. Bez tam fakultate liek fotografēt visus studentu rīkotajās ekskursijās apskatamus objektus. Tā tika nofotografēti: no iekš- un ārpuses, ar atsevišķām sīkdaļām Rundāles pils, Kurzemes, Vidzemes un Latgales vērtīgākās baznīcas, muižu pilis, tautu celtniecības objekti. Bez tam fakultate liek fotografēt visu ievērojamo celtņu būvdarbu gaitu un izgatavot arī daudz mākslas darbu reprodukcijas.

1920. gadā laboratorijas rīcībā bija 1 vecs fotoaparats ar 1 objektivu un 3 kasetēm un tukša, neiekārtota telpa.

Tagad laboratorijā atrodas šādas ierīces un aparati: 1 moderns 13×18 cm fotoaparats ar 3 dubultkasetēm, 1 koka 18×24 cm fotoaparats ar 6 dubultkasetēm, 3 objektivi dažādām vajadzībām, 1 „Bernotar-polarizacijas" filtrs — spīdumu un atspoguļojumu novēršanai uzņēmumos, 1 palielināšanas iekārta ar negativu formatu līdz 13×18 cm, 1 reproducēšanas ierīce speciali grāmatām, 1 reproducēšanas ierīce zīmējumiem līdz 4×2,50 m lielumā, 1 negativu žāvējamais skapis, 2 pozitivu žāvējamie aparati, 1 moderns laboratorijas skalojamas galds, 5 specialas fotolampas uzņemšanai pie mākslīgas gaismas. Laboratoriju apkalpo 1 subasistents ar ½ darba laiku. Šis subasistents sākot ar 1930. g. ir *A. Dogodkins*.

11. Fakultates biblioteka. Jaundibinātās Universitates architekturas fakultates biblioteka iesākusi savu eksistenci ar 974 sēju-

miem grāmatu. Starp tām 831 sēj. bija mazāk vērtīgais 1915. g. evakuētās RPI-a bibliotekas pārpalikums un reevakuacijas ceļā 1921./22. m. g. atdabūtie vēl 93 sējumi. Nelielais grāmatu krājums ātri pieauga, galvenokārt no turpmākiem pirkumiem ar fakultates budžeta līdzekļiem, pārsniedzot 1938./39. m. g. inv. Nr. 7600.

Vislielākais pieaugums atzīmējams 1920./21. māc. gadā ar 552 jaunieguvumiem, bet vismazākais — 1931./32. m. g. ar 84 jaunieguvumiem. Ievērojami fakultates bibliotekas grāmatu krātuvi kuplinājuši: vec. doc. *R. Ādamsons* 1935./36. m. g. ar 988 sējumiem (kā mantojums novēlēta fak. personīga bibliotekā); t. s. „Špora" mantojums 1930./31. m. g. ar 270 sējumiem; *K. Pēkšena* dāvinājums 1928./29. m. g. ar 190 sējumiem un Kr. Morberga dāvinājums 1926./27. m. g. ar 105 sējumiem.

Fakultates bibliotekā ir kataloģizēta kartiņās, pēc autoriem un sistematiskā kārtojumā.

Aptuvenā šķirojumā no visa grāmatu kopskaita —

42% — attiecas uz architekturas mākslu, mākslu vispār un archeoloģiju;

22% — uz ēku un pilsētu iekārtu;

14% — uz matematiskām zinātnēm;

8% — uz būvtechniku un konstr. zinātni;

14% — uz dažādiem jautājumiem sakarā ar būvmācību etc.

Inventarizēto grāmatu kopvērtība, ieskaitot arī mantojumu un dāvinājumu vērtību, ir apm. Ls 106.300,—.

Architekturas fakultates bibliotekā abonējusi un abonē ievērojamākos Eiropas zemju un Amerikas architekturas žurnalus, kas gadu noslēgumos atsevišķos sējumos tiek pievienoti bibliotekas inventaram.

1938./39. m. g. abonēto žurnalu skaits: angļu 4, amerikāņu 3, dāņu 2, franču 3, italiešu 3, krievu 1, latviešu 2 (Latv. Arch. un Amatnieks), norvegu 1, poļu 1, somu 1, šveiciešu 1, vācu 8 un zviedru 2 — kopā 32 gab.

12. Studenti un viņu akademiskais darbs.

1. Studentu skaits pa gadiem.

Mācības gadi	Aspiranti	Uzņemtie	Kopskaits	Beigušie
1919./1920.	41	41	27 + 10 hosp. + 4 brīvkl.	1
1920./1921.	78	76	87 + 8 hosp. + 5 brīvkl.	—
1921./1922.	62	62	141 + 3 hosp. + 2 brīvkl.	4
1922./1923.	36	29	140	4
1923./1924.	36	31	152	2
1924./1925.	47	34	163	1
1925./1926.	60	29	177	3
1926./1927.	53	26	184	3
1927./1928.	41	27	183	5
1928./1929.	50	27	190	3
1929./1930.	73	37	211	6
1930./1931.	76	38	241	13
1931./1932.	59	34	246	8
1932./1933.	60	40	260	12
1933./1934.	62	40	268	11
1934./1935.	43	25	245	8
1935./1936.	Neuzņēma jaunus studentus		213	12
1936./1937.	27	23	213	7
1937./1938.	33	27	229	7
1938./1939.	67	40	273	8
			Kopā . . .	118

No Latvijas Kreditbankas Studiju fonda 1939. g. pavasara semestrī saņēmuši aizdevumus (gan lekciju naudām, gan dzīves iztikai, gan abiem kopā) 123 architekturas studenti.

Temati fakultates studentu sacensības darbiem:

1920./21. m. g.: 1) Latviešu klēts architektura, 2) Diplomdarbi.

1921./22. m. g.: 1) Latviešu klēts architektura, 2) Krāsns ietaise senā latvju mājā, 3) Latviešu koka ornaments.

1922./23. m. g.: 1) Latviešu koka ornaments, 2) Latviešu klēts architektura, 3) Krāsns ietaise latvju mājās, 4) Diplomdarbi.

1923./24. m. g.: 1) Klēts architektura kādā Latvijas novadā, 2) Krāsns ietaise kādā Latvijas novadā, 3) Koka ornaments Latgalē.

1924./25. m. g.: 1) Klēts architektura kādā Latvijas novadā, 2) Krāsns ietaise kādā Latvijas novadā, 3) Koka ornaments Latgalē, 4) Kādas vēsturiski vērtīgas būves vai būves daļas pētijums ar uzmērijumiem.

2. Studentiem piešķirto aizdevumu skaits atsvabināšanai no mācības maksas.

Gads	Rudenī	Pavasarī	Kopā
1919.	1	—	1
1920.	22	2	24
1921.	64	31	95
1922.	67	77	144
1923.	47	59	106
1924.	46	49	95
1925.	52	65	117
1926.	53	63	116
1927.	58	65	123
1928.	44	55	99
1929.	46	55	101
1930.	47	58	105
1931.	43	47	90
1932.	67	52	119
1933.	61	61	122
1934.	31	66	97
1935.	30	37	67
1936.	25	32	57
1937.	21	24	45
1938.	20	26	46
1939.	—	13	13

1925./26. m. g.: 1) Rijas architektura kādā Latvijas novadā, 2) Krāsns architektura kādā Latvijas novadā, 3) Kādas vēsturiski vērtīgas būves vai būves daļas pētijums ar uzmērojumiem.

1926./27. m. g.: 1) 18-tā un 19-tā gadu simteņa architektura Rīgas patriciešu muižiņās-vasarnīcās, 2) Jumtu konstrukcijas vecākās latvju lauku būvēs, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētijums ar uzmērojumiem, 4) Diplomdarbi.

1927./28. m. g.: 1) 18-tā un 19-tā gadu simteņa architektura Rīgas patriciešu muižiņās-vasarnīcās, 2) Rijas krāsns kādā Latvijas novadā, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētijums ar uzmērojumiem, 4) Diplomdarbi.

1928./29. m. g.: 1) Stabu pielietošana un viņu veidi latviešu lauku būvēs (pēc arch. fakultates un Piemineklu valdes archiva materialiem), 2) Rijas krāsns kādā Latvijas novadā vai pagastā, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētijums ar uzmērojumiem, 4) Diplomdarbi.

1929./30. m. g.: 1) Stabu pielietošana un viņu veidi latviešu lauku būvēs (pēc arch. fakultates un Piemineklu valdes archiva materialiem), 2) Rijas krāsnis kādā Latvijas novadā vai pagastā, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētijums ar uzmērojumiem.

1930./31. m. g.: 1) Stabu pielietošana un viņu veidi latviešu lauku būvēs

(pēc arch. fakultates un Piemineklu valdes archiva materialiem), 2) Guļkoku būvju savienojumu elementi latviešu lauku būvniecībā Latvijā, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētījums ar uzmērojumiem, 4) Diplomdarbi.

1931./32. m. g.: 1) Stabu pielietošana un viņu veidi latviešu lauku būvēs (pēc arch. fakultates un Piemineklu valdes archiva materialiem), 2) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētījums ar uzmērojumiem, 3) Diplomdarbi.

1932./33. m. g.: 1) Lauku istabu apsildīšanas ierīces (pēc arch. fakultates un Piemineklu valdes archiva materialiem) ar kādu raksturīgāku paraugu sīkiem uzmērojumiem, 2) Pakšu rotājumi latviešu guļbūvēs un analoģijas citu tautu celtniecībā, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētījums ar uzmērojumiem, 4) Diplomdarbi.

1933./34. m. g.: 1) Uzmērojams un aprakstams senās lauku istabas pavards un apsildīšanas ierīce kāda noteikta pagasta robežās, 2) Uzmērojamas un aprakstamas raksturīgas seno krogu celtnes kādā apriņķī, 3) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētījums ar uzmērojumiem.

1934./35. m. g.: 1) Temats Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa kunga balvai: Lauku celtnes, sevišķi dzīvojamās ēkas 19. g. s. un to iespaids uz mūsu dzīves un sadzīves izveidošanos, 2) Temats Latvijas Architektu biedrības balvai: Papildinot jau publicētās ziņas savākt datus un materialus par architekta Jāņa Baumaņa dzīvi un darbiem, 3) Attēlot un kritiski apcerēt kādas bij. muižas robežās jaunsaimnieku uzceltās dzīvojamās ēkas un izstrādāt kāda piemērota atrisinājuma projektu, 4) Logi latviešu tautas celtnēs, 5) Uzmērot (pievienojot fotoattēlus) un aprakstīt 3 dažāda rakstura senās krogu ēkas, 6) Kādas architektoniski nozīmīgas būves vai būves daļas pētījums ar uzmērojumiem un fotoattēliem.

1935./36. m. g.: 1) Temats Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa kunga balvai: Lauku celtnes, sevišķi dzīvojamās ēkas 19. g. s. un to iespaids uz mūsu dzīves un sadzīves izveidošanos, 2) Temats Rīgas pilsētas valdes balvai: Diplomdarbam, kas apgaismo kādu Rīgas pilsētas dzīves nozari, piem.: pilsētas izbūvi un komunalās būves, 3) Durvis latviešu tautas celtnēs, 4) Kāda architektoniski nozīmīga būvtipa, būves vai būves daļas pētījums ar uzmērojumiem un fotoattēliem, 5) Attēlot un kritiski apcerēt kādas bij. muižas robežās jaunsaimnieku uzceltās dzīvojamās ēkas.

1936./37. m. g.: 1) Jumtu segumi latviešu lauku celtnēs, 2) Apkalumu veidojumi latviešu tautas celtniecībā, 3) Kāda architektoniski nozīmīga celtnes tipa vai celtnes daļas pētījums ar uzmērojumiem un fotoattēliem.

1937./38. m. g.: 1) Jumtu segumi latviešu lauku celtnēs, 2) Apkalumu veidojumi latviešu tautas celtniecībā, 3) Kāda architektoniski nozīmīga celtnes tipa atsevišķas celtnes vai celtnes daļas pētījums ar uzmērojumiem un fotoattēliem.

1938./39. m. g.: 1) Jumtu segumi latviešu lauku celtnēs, 2) Apkalumu veidojumi latviešu tautas celtniecībā, 3) Kāda architektoniski nozīmīga celtnes tipa, atsevišķas celtnes vai celtnes daļas pētījums ar uzmērojumiem un fotoattēliem.

3. Godalgotie studentu sacensības darbi.

Māc. g.	Darba autora vārds un uzvārds	Darba nosaukums	Prēmiju šķira	Kopskaits
1919./20.	—		—	
1920./21.	—			—
1921./22.	—		—	—
1922./23.				
1923./24.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Koka ornaments Latgalē	Atzinība	1
1924./25.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Klēts architektura Tālavā	II godalga	1
1925./26.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Rijas architektura Vidzemes Jūrmalienā	II godalga	1
1926./27.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Jumta konstrukcija	II godalga	3
	Osvalds Tilmanis, stud. arch. (m. 1016)	Latvijas brīvdabas muzejs (diplomdarbs)	I godalga	
	Verners Vitands, stud. arch. (m. 7246)	Neretas baznīcas uzmērojums	I godalga	
1927./28.		—		
1928./29.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Brāļu draudzes saiešana „Krastiņās"	II godalga	3
	Georgs Sāārs, stud. arch. (m. 8009)	Tiesas pils Rīgā (diplomdarbs)	Atzinība	
	Aleksandrs Lazdiņš, stud. arch. (m. 6515)	Studentu nama projekts Rīgā (diplomdarbs)	Atzinība	
1929./30.	*Teodors Rezevskis*, stud. arch. (m. 4164)	Nurmuižas baznīca	II godalga	2
	Pēteris Bērzkalns, stud. arch. (m. 1752)	Vidusskola Rīgā (diplomdarbs)	I godalga	
1930./31.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Vircavas baznīca	II godalga	2
	Jānis Jaunzems, stud. arch. (m. 7558)	Guļkoku būvju savienojumu elementi lauku būvniecībā Latvijā	I godalga	

1. turpinājums.

Māc. g.	Darba autora vārds un uzvārds	Darba nosaukums	Prēmiju šķira	Kopskaits
1931./32.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Skaistkalnes baznīca	II godalga	2
	Jānis Jaunzems, stud. arch. (m. 7558)	Stabu pielietošana un viņu veidi latviešu lauku būvēs	II godalga	
1932./33.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Brāļu draudzes saiešanas nams „Ilzēnos" Piebalgā	II godalga	1
1933./34.	*Arnolds Jākobsons*, stud. arch. (m. 10120)	Landzes baznīca	I godalga	2
	Arno Teivens, stud. arch. (m. 13179)	Senās lauku istabas pavardi un apsildīšanas ierīces Dunikas pagastā	I godalga	
1934./35.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Lauku celtnes, sevišķi dzīvojamās ēkas 19. g. s., un to iespaids uz mūsu dzīves un sadzīves izveidošanos	Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa kunga balva Ls 100,—	2
	R. Skrābans, stud. theol. (m. 16926)	Papildinot jau publicētās ziņas, savākt datus un materialus par archit. Jāņa Baumaņa dzīvi un darbību	Latvijas Architektu biedr. balva Ls 150,—	
1935./36.	*Ksavers Andermanis*, stud. arch. (m. 2918)	Lauku celtnes, sevišķi dzīvojamās ēkas 19. g. s., un to iespaids uz mūsu dzīves un sadzīves izveidošanos	Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa kunga godalga Ls 300,—	2
	Richards Rudzītis, stud. arch. (m. 14259)	Sv. Trīsvienības baznīca Jelgavā	I godalga	

2. turpinājums.

Māc. g.	Darba autora vārds un uzvārds	Darba nosaukums	Prēmiju šķira	Kopskaits
1936./37.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Rudbāržu pils	I godalga	2
	Richards Rudzītis, stud. arch. (m. 14259)	Sv. Lestenes baznīca	I godalga	
1937./38.	*Roberts Legzdiņš*, stud. arch. (m. 1691)	Brāļu draudzes saiešanas nams Augstārēs	I godalga	1

4. Studentu ekskursijas mācības spēku vadībā celtņu, iestāžu un uzņēmumu apskatei.

1920./21. m. g. izdarītas 4 ekskursijas uz: 1) Doles salas kaļķakmens lauztuvēm un kaļķu cepli, 2) Valsts vēsturisko muzeju, 3) Pēterbaznīcu Rīgā un 4) Provodņika fabriku.

1921./22. m. g. izdarītas 5 ekskursijas uz: 1) Brauna kokapstrādāšanas lielrūpniecību, 2) Valsts vēsturisko muzeju, 3) Balto muižu pie Rīgas, 4) Pētera baznīcas jumta konstrukcijas apskate un 5) Vecrīgas portaliem.

1922./23. m. g. izdarītas 4 ekskursijas uz: 1) Valsts vēsturisko muzeju, 2) Turaidas ķieģeļu cepli un 3) Rīgas vēsturiskām būvēm.

1923./24. m. g. izdarītas 4 ekskursijas uz: 1) Waldispühl'a mašīnu fabriku un čuguna lietuvi, 2) Valsts vēsturisko muzeju un 3) Dažādu būvju uzmērošanas demonstrēšanai.

1924./25. m. g. izdarītas 6 ekskursijas uz: 1) Slokas akmens lauztuvēm un romāncementa rūpniecības „Cements" uzņēmumu, 2) mākslīgiem pamatojumiem sliktā būvgruntī Rīgā, Kārļa un Pasta ielu stūrī, 3) betonēšanas un mūrnieku darbiem Rīgā, Volfšmita fabrikā, 4) gumijas fabrikas „Kvadrats" jaunbūvi Maskavas ielā un 5) dažādu būvju uzmērošanas darbiem.

1925./26. m. g. izdarītas 9 ekskursijas uz: 1) dažādu būvju uzmērošanas darbiem, 2) Allažu šūnakmens lauztuvēm un kaļķu cepļiem, 3) Siguldas stacijas ēkas būvi, 4) Brāļu kapu komitejas darbnīcām un firmas „Kuraus" akmens apstrādāšanas darbnīcām, 5) Valsts vēsturisko muzeju, 6) firmas „Waldispühl" metalu apstrādāšanas darbnīcu un 7) Jauno Ģertrūdes baznīcu.

1926./27. m. g. izdarītas 9 ekskursijas uz: 1) Ikšķiles ģipšakmens lauztuvēm un ģipša dzirnavām, 2) Salaspils kaļķakmens lauztuvēm un kaļķu cepļiem, 3) būvju uzmērošanas darbiem Rīgā un provincē, 4) Valsts vēsturisko muzeju, 5) Valsts mākslas muzeju un 6) Rīgas vēsturiskām celtnēm.

1927./28. m. g. izdarītas 9 ekskursijas uz: 1) Centraltirgus jaunbūvi, 2) mechaniskās maizes ceptuves jaunbūvi Bruņinieku ielā 73, 3) Rīgas pilsētas ierēdņu nama jaunbūvi, 4) Slokas pilsētas akmens lauztuvēm, 5) Valsts vēsturisko muzeju, 6) Valsts mākslas muzeju, 7) būvju uzmērošanas darbiem Rīgā un provincē un 8) Jelgavas pilsētas apskati.

1928./29. m. g. izdarītas 11 ekskursijas uz: 1) Rīgas vecpilsētu, 2) Rīgas veciem kapiem, 3) Viestura dārzu Rīgā, 4) Rīgas pilsētas blokmāju Ausekļa ielā, 5) Rīgas Centraltirgus jaunbūvi, 6) vairākām Rīgas jaunbūvēm, 7) Valsts vēsturisko muzeju, 8) Valsts mākslas muzeju, 9) Rīgas vēsturiskām būvēm, 10) Zviedru mākslas izstādi Pilsētas mākslas muzejā un 11) būvju uzmērošanas darbiem Rīgā.

1929./30. m. g. izdarītas 10 ekskursijas uz: 1) Rīgas Jāņa baznīcas jumta konstrukcijas apskati un uzmērošanu, 2) Vāgnera muižiņu (Valdemāra ielā), 3) Valsts vēsturisko muzeju, 4) Rīgas architektoniskiem pieminekļiem, 5) „Kuraus" un Brāļu kapu akmens apstrādāšanas darbnīcām, 6) Brāļu kapiem, 7) Valdemāra firmas saldētavas jaunbūvi, 8) Pilsētas kanāļa lejasgala vārtiem, 9) Jelgavas apskati un 10) Cēsu un Siguldas apskati.

1930./31. m. g. izdarītas 12 ekskursijas uz: 1) firmas A. Folc akmens apstrādāšanas darbnīcām, 2) firmas Ed. Kuraus akmens apstrādāšanas darbnīcām, 3) Brāļu kapu komitejas akmens apstrādāšanas darbnīcām, 4) pamatojumu izbūvi L. Universitates galvenās ēkas pagalmā, 5) Vecā dzelzs tilta nostiprinājumiem, 6) Rīgas architektoniskiem pieminekļiem, 7) Valsts vēsturisko muzeju, 8) Valsts mākslas muzeju, 9) Tukuma apskati un 10) jaunbūvi Rīgā, Brīvības ielā 15.

1931./32. m. g. sarīkotas 17 ekskursijas uz: 1) Ķemeru sēravotu iestādi, 2) A. Maikapara dzīvojamo ēku Valdemāra ielā, 3) Bogdanova-Beļska gleznu izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā, 4) Rīgas mākslinieku grupas gleznu izstādi turpat, 5) krievu mākslinieku gleznu izstādi Kaulbarsa mākslas salonā, 6) Rīgas Grafiķu biedrības darbu izstādi Brīvības ielā 15, 7) T. Ūdera grafisko darbu izstādi Kaulbarsa mākslas salonā, 8) jaunbūvi Universitates galvenajā ēkā, 9) Rīgas cementa fabriku C. Ch. Schmidt, 10) Feniksa vagonu fabriku, 11) Brīvdabas muzeju, 12) Rundāli, Elēju un Bausku, 13) Rīgas vecpilsētu un Viestura dārzu.

1932./33. m. g. sarīkotas 28 ekskursijas uz: 1) T. Ūdera gleznu izstādi V. Kaulbarsa mākslas salonā, 2) Latvju mākslinieku b-bas gleznu izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā, 3) N. Bergholca, A. Kaigorodova, E. Prēna un J. Repina gleznu izstādi V. Kaulbarsa mākslas salonā, 4) J. Tīdemaņa gleznu izstādi Elīzabetes ielā 55, 5) pēdējo divu gadsimteņu krievu mākslas izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā, 6) K. Padega un V. Rozenberga gleznu un grafikas izstādi Elīzabetes ielā 55, 7) „Sadarbs" VI mākslas izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā, 8) A. Cīruļa mākslas darbu izstādi turpat, 9) „Villaine" ķieģeļrūpniecību pie Jelgavas, 10) Kuraua akmens apstrādāšanas darbnīcu, 11) Brāļu kapiem, 12) Brīvības pieminekļa pamatojumu apskati, 13) Laikraksta „Sevodņa" ēku, 14) mašīnu fabriku „Fenikss", 15) Jelgavas pilsētas apskati un 16) Rīgas vecpilsētu.

1933./34. m. g. sarīkotas 17 ekskursijas uz: 1) Brīvības pieminekli, 2) „Emolip" stiklu fabriku Sarkandaugavā, 3) „Folc" akmens apstrādāšanas darbnīcām, 4) „Kuraus" akmens apstrādāšanas darbnīcām, 5) Brāļu kapu komitejas akmens apstrādāšanas darbnīcām, 6) Brīvdabas muzeju, 7) Rīgas veciem kapiem, 8) Jelgavas apskati, 9) Vecrīgas baznīcām, 10) Latvju mākslinieku b-bas mākslas izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā, 11) J. R. Tilberga gleznu izstādi turpat, 12)

norveģu tagadnes tēlotājas mākslas izstādi turpat, 13) Rīgas pilsētas mākslas muzeja grafisko kabinetu un 14) Neatkarīgo mākslinieku vienības biblioteku.

1934./35. m. g. sarīkotas 24 ekskursijas uz: 1) Ķemeru viesnīcas jaunbūvi, 2) Brīvības pieminekli, 3) Brāļu kapu komitejas akmens apstrādāšanas darbnīcām, 4) „Rotas" jaunbūvi Blaumaņa ielā, 5) Brīvdabas muzeju, 6) Jelgavas apskati, 7) Rīgas Pētera baznīcu, 8) Volfmaņa jaunbūvi Strēlnieku ielā 4, 9) zviedru tautas mākslas izstādi Valsts mākslas muzejā, 10) poļu tagadnes tēlotājas mākslas izstādi turpat, 11) „Sadarbs" X gadu darbības izstādi turpat, 12) Rīgas mākslinieku grupas izstādi turpat, 13) zviedru lietišķās mākslas izstādi turpat, 14) somu mākslas izstādi turpat, 15) Latv. Sarkanā Krusta darbnīcu jaunbūvi un 16) Valsts elektrotechnisko fabriku.

1935./36. m. g. sarīkotas 5 ekskursijas uz: 1) A/S. „Rotas" jaunbūvi Blaumaņa ielā 28/30, 2) Brīvības pieminekļa akmens apstrādāšanas darbnīcām, 3) caurtekas būvi Uzvaras parkā, 4) Jelgavas apskati un 5) Tērvetes un Mežotnes pilskalniem, Rundāli, Zaļeniekiem, Svēti, Elēju, Kaucmindi un Bausku.

1936./37. m. g. sarīkotas 14 ekskursijas uz: 1) Latvijas Mākslas akadēmijas audzēkņu izstādi, 2) Rīgas mākslinieku grupas darbu izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā, 3) Zviedriju, 4) Armijas ekonomiskā veikala jaunbūvi, 5) Brāļu kapu komitejas akmens apstrādāšanas darbnīcām, 6) „Kuraus" akmens apstrādāšanas darbnīcām, 7) Valsts mākslīgā šīfera fabriku, 8) Brīvdabas muzeju, 9) Jelgavas apskati, 10) Rīgas Pētera baznīcu, 11) Siguldas, Cēsu, Umurgas, Ungurmuižas, Straupes un Limbažu apskati un 12) Latvijas daiļamatniecības izstādi.

1937./38. m. g. sarīkotas 11 ekskursijas uz: 1) Brīvdabas muzeju, 2) Jelgavas apskati, 3) Latgali, 4) Rīgas Latviešu biedrības jaunbūvi un pārbūvi, 5) Kuraua akmens apstrādāšanas darbnīcām, 6) Brāļu kapu komitejas akmens apstrādāšanas darbnīcām, 7) A/S. „Kaļķis" Katlakalna kaļķu cepļiem, 8) A/S. „Vairogs", 9) Ķeguma spēkstaciju, 10) Tiesu pili un 11) „Sadarbs" mākslas izstādi Rīgas pils. mākslas muzejā.

1938./39. m. g. sarīkotas 7 ekskursijas uz: 1) Brīvdabas muzeju, 2) Jelgavu, 3) Viestura piemiņas pili, Jelgavā, 4) Pētera baznīcu, 5) Kurzemi, 6) Tiesu pils jaunbūvi, 7) Galvas pilsētas mākslas muzeju.

13. LU Architekturas fakultates studentu biedrība dibināta un reģistrēta 1924. gada novembrī un šogad atskatas uz 15 gados nostaigātiem ceļiem.

Biedrības mērķis ir sekmēt savu biedru studijas celtniecībā un citās tēlotājās mākslās; izkopt biedros Latvijas nacionalās mākslas problemu izpratni, kā arī ņemt dalību tautas mākslinieciskās kulturas veicināšanā. Uzstādīto mērķu sasniegšanai pagājušajos 15 gados ir sarīkoti daudzi vērtīgi referati, lekcijas un ekskursijas, vairākas iekšējas un vispārējās mākslas izstādes un studentu sacensības.

Lai paplašinātu biedru darbību, biedrība šogad ir nodibinājusi: mākslas sekciju, kuru vada stud. arch. *A. Lapukins;* foto sekciju —

L. Merkmanis, un ekskursiju komisiju — vadītājs biedrības priekšnieks *R. Spandegs*.

Katrā no minētajiem sarīkojumiem ir piedalijušies fakultates dekani un mācības spēki, sniedzot paskaidrojumus un dodot iespēju biedrības vadībai sekmīgi veikt uzlikto pienākumu mērķu sasniegšanai.

Mācības gadi	Priekšnieki	Biedru skaits
1924.—26.	stud. arch. *Ansis Kalniņš*	27
1926./27.	*Jūlijs Biķis*	31
1927./28.	*Pēteris Ārends*	32
1928./29.	*Pēteris Bērzkalns*	37
1929./30.	*Jānis Ūdris*	38
1930./32.	*Ādolfs Vilmanis*	40
1932./33.	*Aloizijs Borbals*	79
1933./34.	*Toms Salms*	69
1934./35.	*Ernests Āze*	53
1935./38.	*Magnuss Nomalis*	49
1938./39.	*Jānis Daģis*	44
1939./40.	*R. Spandegs*	116

14. Atskats un novērtējums. Jāatzīst, ka fakultate 20 gados izveidojusi savu dzīvi un attīstijusi savu darbību, cik vien augstu tas viņai bijis iespējams dotajos apstākļos. Fakultates darbā strādājot, mūsu pašu architekti izkopušies par krietniem zinātniekiem, kas pazīstami netikvien mūsu pašu zemē, bet arī ārzemēs. Mūsu studentiem sniegta laba architekturas izglītība, tā ka tie var sacensties netikvien ar krietnākiem spēkiem mūsu pašu vidū, bet arī ar labākiem architektiem ārzemēs. Mūsu mācības spēki un mūsu jaunbeigušie architekti tā sagatavojušies un sagatavoti, ka ir spējīgi ar augstvērtīgu darbu un rīcību sekmēt Latvijas un latviskās kulturas izkopšanu architekturas zinātnes un architekturas mākslas novadā.

II

FILOLOĢIJAS UN FILOZOFIJAS FAKULTATE 1919—1939

II. Filoloģijas un filozofijas fakultate

Profesors *P. Jurevičs.*

1. Fakultates veidošanās. Filoloģijas un filozofijas fakultates veidošanās cieši iekļaujas visas Universitates rašanās procesā. Jau otrā RPI reorganizacijas komisijas sēdē 1919. g. 12. augustā tiek atzīts, saskaņā ar vispārēju sabiedrības prasību, ko it sevišķi spilgti formulēja Latviešu izglītības biedrības 14. jūlija iesniegums Izglītības ministrijai (parakstijuši privatdocents Dr. med. *P. Sniķeris* un inženieris *P. Nomals),* ka jādibina kopā ar techniskām fakultatēm arī humanitarās fakultates un, lai organizacijas darbs varētu veikties, jārada īpašas subkomisijas, ikvienā no kurām jāieiet: 1) nākamās fakultates pagaidu dekanam, 2) Izglītības ministrijas pārstāvim un 3) attiecīgās aroda organizacijas pārstāvim. Uz šā atzinuma pamata izglītības ministrs Dr. *K. Kasparsons* iecej par valodnieciski-filozofiskās fakultates pagaidu dekanu bijušo Tērbatas Universitates teoloģijas fakultates docentu un Latviešu izglītības biedrības vidusskolas direktoru *K. Kundziņu,* kas kā pedagogs ir tuvs šai fakultatei. Kā Izglītības ministrijas pārstāvis šai komisijā nāk augstskolas nodaļas vadītājs *P. Dāle* un no Latviešu izglītības biedrības Dr. phil. *P. Zālīte.* Šo komisiju izglītības ministrs apstiprina 19. augustā, bet tā jau 18. augustā sanāk uz pirmo sēdi, kuras protokols tad arī ir pirmais filoloģijas un filozofijas fakultates protokolu grāmatā kā „Latvijas augstskolas vēsturiski-filoloģiskās fakultates organizacijas koleģijas sēdes" protokols. Formali tomēr fakultate vēl nepastāvēja. Tā radās tikai pēc tam, kad 1. septembrī bijušā Politechnikas instituta reorganizacijas komisija tika pārvērsta par Latvijas augstskolas organizacijas komisiju, kurā kā nākamās valodnieciski-filozofiskās fakultates (tā fakultati oficiali sauca līdz 1920. g. 18. septembrim, kad to pārdēvēja par filoloģijas un filozofijas fakultati) pārstāvji figurē tie paši jau minētie subkomisijas vai fakultates organizacijas koleģijas locekļi.

4. septembrī L. A. organizacijas komisija ievēlē valodnieciski-filozofiskās fakultates kodolā bij. Tērbatas Universitates prof.

J. Lautenbachu, maģistrandu *E. Blesi* un cand. phil. *P. Dāli,* un ar to tad arī pirmo reiz fakultate ir arī formali konstituēta. Šis kodols, pie kura jāpieskaita vēl pagaidu dekans doc. *K. Kundziņš* (amatā līdz 1920. g. 12. jūnijam) un pirmās subkomisijas loceklis *P. Zālīte,* tad arī veic visus pirmos fakultates organizacijas darbus, pievēršot galvenās rūpes pirmajā laikā it sevišķi visu attiecīgo latviešu zinātnieku pulcināšanai ap sevi. Pirmais fakultates sekretārs bija *P. Dāle,* kas šajā amatā darbojās līdz 1920. g. 8. sept.

Pēc pirmās konstituēšanās sēdes 1919. g. 18. augustā turpmākās sēdes notika 23. augustā, 1. un 9. septembrī u. t. t. apm. katru nedēļu reizi. Līdz Universitates atklāšanas dienai — 28. sept. — fakultate bija jau puslīdz noorganizēta, un tūliņ pēc Universitates atklāšanas sākās lekcijas. Pirmās lekcijas lasijuši: 30. septembrī — doc. *E. Blese* — ievadā valodniecībā, 1. oktobrī — prof. *K. Kundziņš* — pedagoģijā, doc. *E. Blese* — latviešu valodas propedeitiskā kursā, 2. oktobrī — doc. *K. Straubergs* — grieķu valodā, 3. oktobrī — doc. *P. Dāle* — psicholoģijā.

Mācības spēku, fakultatei nodibinoties, bija maz. Tie bija, kā jau minēts, doc. *K. Kundziņš* — pedagoģijai, prof. *J. Lautenbachs* — latviešu un vispārīgai literaturas vēsturei, doc. *P. Zālīte* — filozofijas vēsturei, doc. *P. Dāle* — filozofijai un psicholoģijai un doc. *E. Blese* — latviešu valodai un salīdzinamai gramatikai. Jau pirmajā fakultates sēdē nolēma uzaicināt cand. hist. *Fr. Zālīti* lasīt Latvijas vēsturi. Dr. phil. *O. Grosvaldu* un Dr. phil. *M. Valteru* nolēma uzaicināt lasīt mākslas vēsturi, bet šos nodomus neizdevās iedzīvināt. Tāpat jau 1919. g. 18. augusta sēdē nolēma uzaicināt maģistrandu *A. Speki* lasīt romāņu filoloģiju. Ārkārtēju apstākļu dēļ viņu tomēr galīgi ievēlēja tikai 9. decembrī, un apstiprināts viņš skaitas no 17. decembra. 18. augusta sēdē nolēma uzaicināt arī rakstnieku *Viktoru Eglīti* lasīt latviešu jaunākās literaturas vēsturi, un 11. septembrī viņu ievēlēja. 18. augusta sēdē nolemj principā pieaicināt pie fakultates par mācības spēku cand. phil. *A. Ābeli.* 1. septembrī nolemj uzaicināt cand. phil. *K. Straubergu,* ievēlējot viņu par docentu un uzaicinot lasīt latīņu un grieķu valodu elementaros kursus (apstiprināts šinī amatā 1919. g. 17. sept.). 1. septembra sēdē pieteicies par lektoru vācu un sanskrita valodai *Jānis Zariņš* un par pasniedzēju mākslas vēsturē Dr. *Filips Šveinfurts. J. Zariņu* ievēlē par lektoru vācu valodai 22. septembrī (apstiprināts no 27. sept.). Dr. *F. Šveinfurtu* ievēlē 29. septembra sēdē

uz vienu semestri, bet pēc tam vairākus gadus pārvēlē. 9. septembra sēdē nolasa Dr. hist. *L. Arbuzova* pieteikšanās rakstu un nolemj viņu pieņemt (apstiprināts no 17. septembra). Nolemj arī uzaicināt *Annu Ķeniņu* lasīt lekcijas par jaunāko laiku pedagoģiju. Viņai izdevās tomēr nolasīt I semestrī tikai nelielu lekciju ciklu, pēc kam viņas darbība Latvijas Universitatē pārtraucās. 11. septembra sēdē nolasa Dr. phil. *Eiženijas Turkinas* curriculum vitae. Viņu nolemj uzaicināt par lektrisi angļu valodai. 22. septembra sēdē nolemj uzaicināt par lektoru franču valodai *L. Sēju*, par lektoru franču literaturai — Dr. phil. *A. Fogtu*. Tad pat nolemj uzaicināt *K. Dēķenu* par lektoru tēvu valodas metodikai un mācībai par skolu un skolotāju *A. Šteinu* par lektoru aritmetikas metodikai. 29. septembra sēdē par otru lektoru vācu valodai nolemj uzaicināt Dr. phil. *O. Māzingu* un par lektoru latīņu valodai skolotāju *Ed. Gulbi*. 1920. g. 24. janvara sēdē nolemj saistīt pie fakultates par docentu pedagoģiskai psiholoģijai Dr. *Ernstu Šneideru*, ko pēc tam pārvēlē par profesoru, skaitot ar 1920. g. 1. jūliju. 1920. g. 24. aprilī ievēlē par docentu *Aleksandru Daugi*. 1920. g. 29. maijā ievēlē par docentu ģermāņu filoloģijai cand. phil. *Ed. Krieviņu*, bet tas darbojas tikai īsu laiku, pēc tam pāriedams Ārlietu ministrijas dienestā. 1920. g. 8. jūnija sēdē p i e d a l a s p i r m o r e i z i prof. *J. Endzelīns* un docents *J. Plāķis*. 29. jūnija sēdē piedalas pirmo reizi prof. *P. Šmits* un 1. septembra sēdē prof. *E. Felsbergs*. Visi četri profesori apstiprināti amatos ar 1920. g. 1. aprili.

Ar to patiesībā bija nobeigta fakultates noorganizēšana vispārīgos vilcienos. Dažos priekšmetos tomēr mācības spēku vēl trūka. Tie bija jāpieaicina, bet atsevišķu mācības spēku jaunpieaicināšana dažreiz bija saistīta ar lielām grūtībām. Arī ne visi esošie varēja palikt savās vietās. Jau 1920. g. 2. septembra sēdē ievēlē par docentu pedagoģijā *J. Kauliņu*, ko apstiprina ar 1. jūliju. 8. septembrī ievēlē par lektoriem tuvākajam semestrim *Ellu Rītiņu* dabaszinātņu metodikā, *Fr. Adamoviču* — ģeografijas metodikā; skolotāju *V. Miezīti* ievēlē par instruktoru rokdarbos. 11. septembra sēdē ievēlē par stundu docentu Rietumeiropas un reliģijas vēsturē *Nikolaju Arseņjevu*, kas skaitas apstiprināts jau no 1. jūlija un lasijis līdz 1921. g. 1. jūnijam. 1920. g. 18. septembrī ievēlē par privatdocentu ar atlīdzību pēc profesora tarifa bijušo Helsinku Universitates profesoru *K. Arabažinu* krievu literaturai, kas ap-

stiprināts arī jau no 1. jūlija. 25. sept. sēdē ievēlē par profesoru Bonnas Universitates profesoru Dr. phil. *Valteru Frostu*, kas apstiprināts tāpat no 1. jūlija sākumā uz trim gadiem un ar izglītības ministra 1922. g. 25. aprīļa rezoluciju Nr. 1612 uz nenoteiktu laiku. 1920. g. 23. decembra sēdē piedalas pirmo reizi doc. *A. Tentelis*, kuru fakultate nolemj lūgt apstiprināt no 1. septembra. 1921. g. 22. janvara sēdē ievēlē vienbalsīgi par privatdocentu Latvijas vēsturē *J. Krīgeru-Krodznieku*. 1921. g. 5. marta sēdē ievēlē par privatdocentu latviešu literaturas vēsturē *Ludi Bērziņu*. 1921. g. 28. maijā piešķir pirmo reizi 4 stundas latviešu valodā juridiskās fakultates lektoram *Teodoram Zeifertam*, bet ar šo semestri pārtrauc savu darbību franču valodas lektori *L. Sēja* un *A. Fogts*. 1921. g. 3. septembrī ievēlē par docentu klasiskā filoloģijā *Pēteri Ķiķauku*. Tanī pašā sēdē ievēlē par profesoru ģermāņu filoloģijā *K. Tianderu*, kas apstiprināts no 1. jūlija uz 2 gadiem. Prof. *Franci Balodi* šinī sēdē vienojas uzaicināt par docentu. 1921. g. 10. septembrī ievēlē par privatdocentu *Loevis of Menar'u* seno pilskalnu un piļu apskatam. 24. septembra sēdē ievēlē par lektoru dziedāšanas metodikā skolotāju *J. Graubiņu* un dzimtenes mācības metodikā skolotāju *J. Broku*, katru uz vienu semestri. 1921. g. 5. martā pārvēlē par profesoru Dr. phil. *P. Zālīti* un 17. septembrī arī par profesoriem doc. *A. Tenteli* un *J. Plāķi*, kas visi apstiprināti par profesoriem ar 1921. g. 1. oktobri. 10. septembrī ievēlē par lektoru angļu valodā *Viljamu Vilsonu*. 12. septembrī ievēlē par lektoru mācībā par skolu *Edvardu Medni*.

1922. g. 8. aprilī ievēlē par klasisko valodu lektoru *Rūdolfu Jirgenu*, skaitot no 1. jūlija. Tanī pašā sēdē ievēlē par subasistenti pie mākslas vēstures katedras *Olgu Rudovsku*, skaitot no 1. aprīļa. 29. aprīļa sēdē doc. *L. Arbuzovu* pārvēlē par profesoru, skaitot no 1. jūlija, bet prof. *K. Arabažins* ar šo pašu datumu pārtrauc savu darbību fakultatē. Tanī pašā sēdē pārvēlē par profesoru *A. Speki*, arī skaitot no 1. jūlija. 1922. g. 27. maijā, skaitot no 1. jūlija, ievēlē par vācu valodas lektrisi *A. Karlsoni*. 1922. g. 20. maijā ievēlē par lektoru higienā Dr. *Matveju*. 2. septembra sēdē ievēlē par privatdocentu klasiskajai filoloģijai *Ērichu Dīlu*, skaitot no 1. jūlija. 16. septembrī ievēlē par profesoru archeoloģijā *Maksi Ēbertu* uz 5 gadiem, skaitot no 1. jūlija. Tanī pašā sēdē par franču valodas lektoru ievēlē *P. Akermani*, arī skaitot no 1. VII. 23. septembrī ievēlē par subasistenti pie psiholoģijas katedras *Mildu Liepiņu*,

pagaidām uz 1 gadu, skaitot ar 1. VII. Tā kā prof. K. Tianders atstājis L. Universitati, tad 1923. g. 8. janvarī ievēlē par profesoru ģermāņu filoloģijā *M. Nusbergeru*, skaitot no 1922. g. 1. decembra. 1923. g. 24. februara sēdē ievēlē par profesoru romāņu filoloģijā *J. Brichu (Brüch)*, skaitot no 1. janv. 24. III ievēlē par lektoru vācu valodā *J. Velmi*, skaitot no 1. jūlija. 1. maija sēdē ievēlē par lektrisi italiešu valodai *Klāru Koisoni* (vēlāko *Koisoni-Gersoni*). 27. oktobra sēdē ievēlē par profesoru austrumu filoloģijā *Franci Balodi*, skaitot no 1. jūlija, bet amatā viņš stājās 1924. g. pēc atbraukšanas no Krievijas. Ar 1923. g. 1. jūl. aiziet no fakultates lektori *Fr. Zālītis*, *V. Eglītis* un *Eiž. Turkina*, bet 17. novembra sēdē ievēlē par vēstures metodikas lektoru *Jāni Berziņu*, skaitot no 1924. g. 1. janvara. 1923. g. 8. decembrī lektorus *J. Velmi* un *R. Jirgenu* pārvēlē par privatdocentiem. 1924. g. 3. maijā skolotāju *Ed. Mēkleru* ievēlē par lektoru jaunākajai krievu literaturai uz vienu gadu, skaitot ar 1. jūliju, un *Annu Ābeli* — par privatdocenti slavu filoloģijā ar 1. jūliju; 17. V direktoru *Ed. Pētersonu* ievēlē par lektoru mācībai par skolu. 5. septembrī ievēlē par ārštata profesoru jaunākajā vēsturē *R. Viperu*, skaitot ar 1. septembri, bet tā paša gada vasarā par ārštata profesoru apstiprinātais M. Ēberts savā amatā vairs neatgriežas.

1924. g. rudenī sakarā ar Universitates 5 g. jubileju fakultate, lai izteiktu savu cieņu vēl dzīvajiem sirmajiem tautas atmodas darbiniekiem, ievēlē par goda doktoriem savus locekļus prof. *J. Lautenbachu*, docentu *J. Krīgeru-Krodznieku* un privatdocentu *J. Velmi*. 1925. g. 5. sept. sēdē par privatdocentu filozofijā ievēlē *Paulu Jureviču*, skaitot no tā paša gada 1. jūlija, bet ar šo pašu datumu pārtraucas privatdoc. *K. Loevis of Menar'a* darbība un gadu vēlāk arī doc. *F. Šveinfurta* darbība, jo viņš nespēja pāriet lekcijās uz latviešu valodu, ar kādu nosacijumu viņš bija fakultatē uzņemts 1919. g. Tāpat ar 1926. gada rudeni savu darbību fakultatē pārtrauc romāņu filoloģijas profesors *J. Brichs*, jo viņš tiek ievēlēts tādā pašā amatā Insbrukas Universitatē. 1927. gada pavasara semestrī, ievēlēts par privatdocentu, sāk lasīt lekcijas filozofijā *Teodors Celms*. Tā paša gada rudenī aizgājušā *J. Bricha* vietā romāņu filoloģijā par docentu nāk no Parīzes *Meijè* skolēns *Mišels Žonvals* (Jonval), kas pats grib Rīgā papildināties baltu valodu zināšanās. 1928. gadā ar 1. jūliju fakultatē tiek iekārtota leišu valodas lektura, un par lektoru tiek ievēlēts Kaunas Universitates

absolvents *A. Raulinaitis.* Ilgi vakantajā slavu literaturas katedrā tajā pašā gadā ievēlē bij. Krakovas Universitates docentu *Julianu Kšižanovski,* kas, aizņemts kā slavu literaturu lektors Londonas Universitatē, iesāk savus kursus tikai 1930. g. 1. jūlijā. Ar 1928. g. pavasara semestri izbeidz savu darbību fakultatē bērnu psichologs psichoanalitiķis prof. *E. Šneiders,* jo fakultate nevar piekrist viņa ekstremajam virzienam šajā nozarē, un viņa vietā nāk par štata docentu *R. Jirgens.* Šā paša gada rudenī fakultate zaudē prof. *E. Felsbergu,* ko grūta slimība noved pie akluma un drīz arī pie nāves (1928. g. 31. VIII).

Kļūstot dzīvākiem sakariem ar Zviedriju, rodas vajadzība arī pēc zviedru valodas lekturas, kādu tad arī ierīko ar Zviedrijas valdības atbalstu, un par lektoru un reizē arī zviedru vēstures privatdocentu ievēlē Stokholmas Universitates filoloģijas kandidatu *Hariju Vallīnu,* sākot ar 1928. g. 1. janvari. Drīz pieaicina darboties fakultatē arī vēl otru zviedru zinātnieku *Toru Čellinu* (Kjellin), ievēlējot to par ārštata profesoru mākslas vēsturē, sākot ar 1929. g. 1. jūl., un ar norunu, ka Rīgā viņš pavadīs tikai 6 mēn., jo viņš nevar pilnīgi atrauties arī no sava muzeja direktora amata Zviedrijā.

Tā kā ar privatdocenta J. Velmes nāvi 1928. g. 16. maijā kļuvusi vakanta vācu valodas lektura, tad 1928. g. 21. oktobrī šinī amatā ievēlē *P. Kūli.* Līdzīgā kārtā šā paša gada rudenī mirušā latviešu valodas lektora *Teodora Zeiferta* vietā nākamajā 1930. g. ievēlē *K. Kārkliņu.* Vēl 1929. g. rudenī ievēlē arī par privatdocentu angļu literaturā Londonas Dr. litt. *Viljemu Metjūsu* (Matthews), kas jau savu iestāju lekciju nolasa latviešu valodā. 1930. g. notiek pārmaiņas arī krievu valodas lekturā: *H. Akmentiņas* vietā tiek ievēlēts *A. Gulēns.*

1930. g. notiek pārmaiņas arī fakultates ārējā iekārtā. Kamēr līdz šim dekanam nebija īpašas telpas pieņemšanai un arī kanceleja bija novietota tikai koridora atdalijumā, tagad fakultate dabū telpas gan dekana kabinetam, gan arī kancelejai, un reizē tiek uzposta arī sēžu zāle, kas reizē ir arī mācības spēku istaba. Tajā tiek novietotas gar sienām arī visu mirušo fakultates mācības spēku ģīmetnes; un to pulks tagad jau diezgan liels.

No fakultates drīz sāk šķirties arī mācības spēki, kas sasnieguši maksimalo vecumu vai izkalpojuši pensiju, un viņu vietā stājas jauni spēki. Viens no pirmajiem no fakultates aiziet pensijā

vācu valodas lektors *J. Zariņš* ar 1932. g. 1. jūliju. Citu apstākļu dēļ, izprasīdams bezalgas atvaļinājumu, savu darbu fakultatē pārtrauc prof. *A. Speke:* viņš ar 1933. g. 1. oktobri aiziet par Latvijas sūtni Italijā. Lai aizpildītu radušos robu, par lektoru romāņu filoloģijā ievēlē Lilles Univ. licenciatu un Latv. Univ. filol. kandidatu *J. Ratermani,* sākot ar 1934. g. 1. jūliju. Tāpat vajadzība pēc jauna mācības spēka rodas slavu literaturas katedrā, jo prof. *J. Kšižanovskis* ar 1934. g. 1. jūl. pāriet par profesoru Varšavas Universitatē. Viņa vietā tai pašā gadā ievēlē profesoru *St. Kolbuševski* no Poznaņas. Kad prof. *J. Kauliņš* maksimalā vecuma sasniegšanas dēļ 1934. gadā pāriet ārštatā un tā paša iemesla dēļ prof. P. Zālīte 1935. g. atstāj fakultati, viņu priekšmetus — pedagoģijas vēsturi un filozofijas vēsturi uztic *P. Jurevičam,* ievēlējot to attiecīgajos amatos. Sakarā ar to *P. Jureviča* vietā par grieķu valodas lektoru ievēlē cand. phil. *J. Lezdiņu.* Tāpat, kad 1935. g. pavasarī mirst prof. *V. Frosts,* viņa vietā tiek ievēlēts *T. Celms.* Šinī pašā 1935. g. zaudējumu cieš arī romāņu filoloģijas nodaļa, jo šā gada rudenī Francijā mirst vēl jaunos gados vecākais docents *M. Žonvals,* kas gan jau vairākus pēdējos gadus tikai daļu no sava laika un darba veltija Latvijas Universitatei, jo viņam reizē vajadzēja arī Parīzē lasīt lekcijas par latviešu valodu.

Ar 1936. g. 1. jūliju profesors *L. Arbuzovs* pāriet no Latv. Universitates uz Herdera institutu, un viņa vietā par Latvijas vēstures profesoru tiek ievēlēts profesors *A. Švābe,* kas līdz tam laikam tautsaimniecības un tieslietu fakultatē lasija Latvijas tiesību vēsturi. 1936. g. aiziet no fakultates maksimalo vecumu sasniegušais franču valodas lektors *P. Akermanis,* un viņa vietā tiek ievēlēts *Gastons Boljè* (Beaulieux). Tāpat maksimalā vecuma sasniegšanas dēļ aiziet no fakultates un drīz pēc tam mirst ilggadīgais angļu valodas lektors *V. Vilsons* (Wilson), kura valodas kursus sākumā pārņem privatdoc. *V. Metjuss,* bet kad viņš tiek ievēlēts par docentu, tad nodod tos 1936. g. beigās lektoram *Dž. Henteram-Blēram* (Hunter-Blair). Pārmaiņas šai gadā notiek arī zviedru valodas lekturā: *H. Vallīns* atgriežas Stokholmā, un viņa vietā par lektoru tiek ievēlēts *V. Freijs.* Tāpat šajā gadā sāk darboties arī privatdocenti *M. Stepermanis, J. A. Jansons* un *J. Siliņš.*

Nākamajā 1937. gadā smagu zaudējumu cieš pedagoģijas nodaļa: marta mēnesī nomirst tās vadītājs prof. *Aleksandrs Dauge.* Viņa vietā nāk *E. Pētersons,* kas, ievēlēts par vecāko docentu,

pārņem kā *A. Dauges* priekšmetus, tā vēlāk arī pedagoģijas vēsturi. Par mirušā *M. Žonvala* vietnieku šinī gadā tiek aicināts no Strāsburgas agregacijas konkursu izturējušais *Žozefs Furjè* (Fourrier) ar uzdevumu lasīt romāņu tautu literaturas. Šinī gadā vēl sāk darboties arī privatdocente *O. Rudovska.*

Nākošajā 1938. gadā nāve atkal apciemo fakultati un atņem tai latviešu akademisko zinātnieku veteranu: pirmajā Vasarsvētku dienā, 5. jūnijā, mirst ar sirdskaiti pēc vesela gada slimošanas profesors *Pēteris Šmits.* Daļu no viņa kursiem, proti latviešu mitoloģiju, uzņemas Izglīt. ministrijas folkloras nodaļas pārzinis prof. *K. Straubergs,* bet, lai vispār veicinātu etnografiskās zinātnes attīstību, fakultate nolemj uzaicināt tās vakantajā katedrā kā docentu jauno zviedru zinātnieku prof. *Eriksona* skolnieku *Dagu Trocigu* (Trotzig), kuram par palīgu tiek ievēlēts subasistents *R. Karnups.* Šinī gadā iesāk savas lekcijas Romas vēsturē arī privatdocents *G. Lukstiņš.* Par jaunāko asistentu pie prof. *B. Vipera* tiek ievēlēts ar 1937. g. 1. jūl cand. phil. *Pāvils Zicāns.* Arī psiholoģijas institutā 1939. g. pavasarī notiek pārmaiņas: aizejošās asistentes *M. Liepiņas* vietā tiek ievēlēts kā asistents *R. Drillis,* ar 1939. g. 1. jūliju, un kā jaunākais asistents *A. Stūrītis,* ar 1939. g. 1. aprili.

Bez minētajiem mācības spēkiem vesela rinda ģimnazijas un skolotāju instituta skolotāju ir lasijuši savu priekšmetu metodikas, un tāpat dažādus kursus filoloģijas un filozofijas fakultates studentiem lasijuši citu fakultatu mācības spēki.

Sīkāki dati atrodami nodaļā par mācības spēkiem.

Dekanu un sekretaru amatus 20 g. laikā izpildijušas šādas personas:

1919./20.	māc. g.	doc.	K. Kundziņš,	sekr. doc.	P. Dāle.
1920./21.		prof.	J. Endzelīns,		E. Blese.
1921./22.			J. Endzelīns,		E. Blese.
1922./23.			J. Endzelīns,		E. Blese.
1923./24.			P. Šmits,		E. Blese.
1924./25.			P. Šmits,		E. Blese.
1925./26.			A. Speke,		K. Straubergs.
1926./27.			A. Speke,		K. Straubergs.
1927./28.	I sem.		A. Tentelis,		K. Straubergs.
1927./28.	II sem.		J. Plāķis,		K. Straubergs.
1928./29.	māc. g.	,,	J. Plāķis,	,, ,,	K. Straubergs.

1929./30. māc. g.	prof. Fr. Balodis.	sekr. doc.	K. Straubergs.
1930./31.	Fr. Balodis,		K. Straubergs.
1931./32.	A. Tentelis,	prof.	K. Straubergs.
1932./33.	A. Tentelis,		K. Straubergs.
1933./34.	Fr. Balodis,		K. Straubergs.
1934./35.	Fr. Balodis,		K. Straubergs.
1935./36.	A. Tentelis,		K. Straubergs.
1935./36.	Fr. Balodis,		K. Straubergs.
1936./37.	Fr. Balodis,		K. Straubergs.
1937./38.	K. Straubergs,		P. Jurevičs.
1938./39.	K. Straubergs,		P. Jurevičs.

Fakultates darbvede no 1920. g. 20. septembra līdz 1924. g. 1 aprilim ir bijusi *Milija Vītole*. Kā praktikante bez algas viņai no 1921. līdz 1924. gadam ir palīdzējusi *Anna Vītole* (vēlāk *Rubene-Vītola)*, kas pēc tam pati apstiprināta par darbvedi no 1924. g. 1. aprīļa un darbojas vēl līdz šim laikam. Sākot ar 1932. gadu viņai darbā ir palīdzējusi subasistente *Irma Rubene*.

Studentu skaits fakultatē, atklājot Universitati 1919. g. 28. septembrī, bijis 155, kā to konstatē nākamajā dienā noturētajā fakultates sēdē. 2 mēnešus vēlāk, 20. novembrī, par spīti kara apstākļiem, to skaits jau pieaudzis līdz 262, bet līdz gada beigām atkal samazinājies līdz 175. Nākošajos trijos gados iestājas ikgadus ap 250 cilvēku, visvairāk pedagoģijas nodaļā, tā ka 1923. g. fakultatē bij jau 715 klausītāji. Iestājušos studentu skaits strauji samazinas nākamajos gados (līdz apm. 70 studentiem gadā), kad ieved iestāju eksamenus nevien latviešu, bet arī latīņu valodā. Turpmāk ikgadus uzņem ap 100—125 cilvēku. Vislielākais kopējais studentu skaits bijis 1931./32. m. g. — 879 stud., 1933./34. m. g. — 865 stud. un 1938./39. m. g. — 865 stud.

2. Mācības plāni un dažādi darbības un studiju noteikumi. Pirmajā fakultates organizacijas koleģijas sēdē (1919. g. 18. VIII), kā jau teikts, piedalījās tikai 5 personas: pagaidu dekans doc. *K. Kundziņš*, prof. *J. Lautenbachs*, Dr. phil. *P. Zālīte*, maģistrands *E. Blese* un *P. Dāle*, bet nākamajās 4 sēdēs līdz 1919. g. septembra beigām tikai 4 personas, jo *J. Lautenbachs* iztrūkst. Pirmās rūpes šim nelielajam kodolam bija: 1) atrast un pieaicināt darbam vēl citus mācības spēkus, 2) izstrādāt fakultates satversmi, uzņemšanas noteikumus un programmas un 3) sagādāt darbam nepieciešamos materialos

nosacijumus (it sevišķi grāmatas). Pirmo uzdevumu, kā redzams no pārskata par mācības spēku kadra veidošanos, fakultates kodols veica ļoti apdomīgi, turoties pie 2 principiem: 1. lai mācības spēki būtu pēc iespējas krietni sava aroda specialisti, 2. lai tie būtu pēc iespējas latviešu zinātnieki.

Pirmais solis fakultates organizacijas darbā bija noteikt, ka tajā būs 4 nodaļas filozofijas, valodniecības, vēstures un pedagoģijas. Apspriežot studentu uzņemšanas noteikumus, nolemj uzņemt pirmā kārtā ģimnaziju beigušos, bet no citām skolām nākošiem (realskolām, komercskolām, sieviešu ģimnazijām, seminariem) prasīt papildeksamenu latīņu valodā, bez tam no komercskolu absolventiem — latv. literaturā un vēsturē, bet no seminaru un sieviešu ģimnaziju absolventiem vēl vienu jauno valodu. Atvieglinājumu deva nosacijums, ka latīņu val. eksamenu var nolikt pirmā studiju gada beigās. Ievērojot to, ka kara apstākļu dēļ daudzi jaunieši bij bijuši spiesti izstāties no pēdējās klases, nebeidzot mācības iestādi, nolemj šos gadijumus izšķirt katru reizi atsevišķi, un tādā kārtā arī tiešām no šīs kategorijas t. s. hospitantiem atsevišķas personas tika uzņemtas fakultatē. Sevišķus nosacijumus pieņem pedagoģijas nodaļai. Tajā bez institutu un seminaru absolventiem var tikt uzņemti visi skolotāji, kam ir zinams pedagoģiska darba stažs. Arī kursu ilgums tajā bija tikai 2 gadi, kamēr pārējās 4 gadi, un tāpat arī mācību maksa bij uz pusi mazāka. Jau trešajā fakultates organizacijas koleģijas sēdē 1919. g. 1. sept. uzmests mācības plāns divi pirmajiem gadiem, kas veido kursa pirmo posmu, kuru paredz noslēgt ar īpašu pārbaudijumu. Šinī plānā paredzēti visām nodaļām kopēji vispārīgi priekšmeti un tad speciali.

Vispārīgie priekšmeti

1. Ievads filozofijā	2	stundas	1 gadu
2. Ievads sabiedriskajās zinātnēs	3		1 sem.
3. Loģika	2		1 gadu
4. Psiholoģija	2		1
5. Filozofijas vēsture	3		2
6. Ievads valodniecībā	2		1
7. Latīņu autori	2		1
8. Vācu vai franču val.	2—3		1
9. Vispārīgā vēsture (viens laikmets)	3		1
10. Latvijas vēsture	2		1
11. Vispārīgā literaturas vēsture	2		1
12. Latviešu literaturas vēsture	2	„	2 „

Specialie priekšmeti

Filozofijas nodaļā:

13. Bioloģijas pamati	3	stundas	1 sem.
14. Eksperimentalā psicholoģija ar prakt. darbiem	3		1 gadu
15. Fizioloģiskā psicholoģija un 2 seminari	2—3		1

Valodniecības nodaļā:

13. Leišu valoda	3	stundas	1 gadu
14. Grieķu valodas element. kurss	2—3		1
15. Viens grieķu autors un 2 seminari	2		1

Vēstures nodaļā:

13. Otrs vispārīgās vēstures kurss	3	stundas	1 gadu
14. Archeoloģija	2		1
15. Ekonomiskās attīstības vēsture	2—3		1
16. Mākslas vēsture un 2 seminari	3—4		1

Divgadīgajai pedagoģijas nodaļai pieņem šādu mācības plānu:

Pirmajā gadā

1. Latviešu gramatika	2	stundas	1 gadu
2. Latviešu literatura	2		2 gad.
3. Latvijas vēsture	2		1
4. Latvijas ģeografija	3		1 sem.
5. Ievads filozofijā	4		1
6. Ievads sabiedriskajās zinātnēs	3		1
7. Ievads tautsaimniecībā	4		1
8. Vispārīgā psicholoģija	2		1
9. Ievads bioloģijā	3		1 sem.
10. Pedagoģijas vēsture	3		1 gadu
11. Pedagoģika, I daļa	3		1
12. Viena no jaunām val.	3		1

13. Metodikas: mātes valodas, svešas val., matematikas, ģeografijas, vēstures, dabas mācības, zīmēšanas, rokdarbu, technoloģijas.

Otrajā gadā:

14. Ētika	3	stundas	1 sem.
15. Pedagoģika, II daļa (Didaktika)	2		1 gadu
16. Pedagoģiskā psicholoģija	3		1 sem.
17. Eksperimentalā psicholoģija ar praktiskiem darbiem	3—4		1
18. Mācība par skolu	2—3		1
19. Higiena	2		1
20. Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos	1—2		1
21. Psichopatoloģija	2		1

un pirmajā gadā nenokārtotās metodikas ar hospitēšanu un praktiskiem darbiem.

Šie pirmie vispārīgos vilcienos uzmestie mācības plāni tiek sīkāki izstrādāti 1920. g. vasarā, kad jau lielākā skaitā atgriezušies no Krievijas specialisti. Tagad atsevišķās nodaļas tiek vairāk in-

dividualizētas, tomēr ne tik stingri kā vēlāk. Tā, piem., visām nodaļām paliek kopēji priekšmeti: 1. psiholoģija, 2. loģika, 3. filozofijas vēsture, 4. Latvijas vēsture, 5. latviešu literaturas vēsture, 6. vispārīgā literaturas vēsture, 7. ievads valodniecībā ar ievadu fonetikā, 8. ievads sabiedriskajās zinātnēs, 9. vispārīgā vēsture, 10. latīņu autors, 11. grieķu valodas elementarais kurss.

No šiem visām nodaļām kopējiem priekšmetiem valodniecības nodaļas izmet tikai ievadu sabiedriskajās zinātnēs un vispārīgo vēsturi, bet to vietā ieved latviešu valodas propedeitisko kursu un ievadu baltu filoloģijā. Nav pilnīgi šķirtas arī romāņu un ģermāņu nodaļas, bet skaitas par vienas nodaļas nozarojumiem.

Šinī laikmetā notiek arī debates ap grieķu valodu. Sākumā to grib prasīt tikai no valodniecības nodaļu studentiem, bet jau tad izskan prasība atzīt to par obligatu visiem fakultates studentiem, izņemot vienīgi divgadīgo pedagoģijas nodaļu. Piem., kas sākumā uzņemts ar citādiem nosacijumiem, atļauj beigt bez grieķu valodas tikai līdz 1926. g. 1. jūl. Pirmajos gados pastāv arī latīņu valodas lektura, jo līdz 1923./24. māc. gadam tika uzņemti arī klausītāji, t. s. hospitanti, bez šīs valodas zināšanām, ar tiesību nolikt tajā eksamenu pēc pirmā studiju gada.

Pirmajos gados daudz debatē par divgadīgo pedagoģijas nodaļu. Šai nodaļā, kurā uzņēma ar vieglākiem nosaçijumiem, bija pirmajos gados visvairāk studentu (sk. tabulu par studentu skaitu), pa daļai laikam tāpēc, ka skolotāji šajā laikā it sevišķi izjuta vajadzību pēc savu zināšanu papildināšanas, un tās te sniedza tādi populari lektori kā *K. Kundziņš* (kas bija šīs nodaļas vadītājs un galvenais darbinieks pirmajā gadā) un *A. Dauge*. No otras puses tomēr, atkarībā no klausītāju nepilnīgās sagatavotības, īsā mācības laika un daudzpusīgās vielas, šī nodaļa nedeva tik krietnus rezultatus, kādus gribēja. Tāpēc 1921. g. 7. maija sēdē *A. Dauge* liek priekšā blakus divgadīgajai pedagoģijas nodaļai radīt arī četrgadīgu, pie tam 3 variacijās: tīri pedagoģisku, pedagoģiski-valodniecisku un pedagoģiski-vēsturisku. Fakultate šo projektu arī pieņem un atļauj iestāties jaunajā nodaļā tiem divgadīgās nodaļas klausītājiem, kas beiguši ģimnaziju, bet seminara absolventiem ar papildu eksameniem latīņu valodā un vienā jaunajā valodā. Drīz pēc tam divgadīgo nodaļu nolemj pamazām likvidēt, neuzņemot tajā vairs jaunus klausītājus, sākot ar 1923. g. rudeni, un noliekot par pēdējo termiņu tās beigšanai 1925. gadu. Pēc peda-

goģijas nodaļas parauga 1921. g. 17. septembrī nodibina arī filozofijas nodaļā nozarojumu ar vēsturisko zinātņu ciklu. Dažādi sīkāki pārkārtojumi notiek arī baltu filoloģijas nozarē: tiek, piem., svītrots krievu literaturas kurss, un uz studentu vēlēšanos tiek programmā uzņemta mākslas vēsture, filozofijas vēsture un etnografija (1922. g. 18. martā). Arī klasiskās filoloģijas nodaļā pēc prof. *Felsberga* priekšlikuma precizē kursus: pacelj latīņu un grieķu autoru stundas līdz 8 gada stundām, paplašina mākslas vēstures kursus, padara epigrafiku un dialektoloģiju par obligatiem un ieved grieķu un latīņu stilistiku. Tāpat romāņu un ģermāņu filoloģijas nodaļās izdara zinamas pārmaiņas: ieved latviešu literaturas vēsturi un ievadus romāņu un ģermāņu filoloģijā abiem nozarojumiem. Tiek domāts jau arī par gala eksameniem, un tie tiek galvenos vilcienos noteikti fakultates 1921. g. 9. aprila un 21. oktobra sēdēs. Tā kā vairākas personas pieteicas un sāk jau arī turēt doktora eksamenus, tad arī to programma tiek fiksēta vairākos paņēmienos (1922. g. 2. XII, 1923. g. 5. V), un tā pastāv gandrīz pilnīgi negrozīta līdz šim laikam. Tā pamazām izkristalizējās tie mācības plāni, kas pastāv vēl 1924. gadā (sk. 1. pielikumu, 247. ss. lpp.).

Bez tam visām nodaļām fakultates 1921. g. 9. aprila un 21. oktobra sēdēs noteic šādus g a l a e k s a m e n u s, kurus jātur īpašās komisijās ar dekanu priekšgalā un kas notiek katra pusgada sākumā un beigās.

A. B a l t u f i l o l o ģ i j a s n o d a ļ ā 1. latv. val. zinātniskā gramatika, 2. latviešu literaturas vēsture.

B. K l a s i s k ā s f i l o l o ģ i j a s n o d a ļ ā 1. viens grieķu un viens latīņu autors, 2. mākslas vēsture vai grieķu liter. vēsture (pēc izvēles).

C. Ģ e r m ā ņ u f i l o l o ģ i j a s n o d a ļ ā 1. viena senģermāņu valoda, 2. vienas senģermāņu literaturas vēsture.

D. R o m ā ņ u f i l o l o ģ i j a s n o d a ļ ā 1. senfranču valoda, 2. vidus un jauno laiku literaturas vēsture.

E. V ē s t u r e s n o d a ļ ā: 1. divi no šādiem priekšmetiem: seno laiku vēsture, viduslaiku vēsture un jauno laiku vēsture.

F. F i l o z o f i j a s n o d a ļ ā 1. psiholoģija, 2. filozofijas vēsture.

G. P e d a g o ģ i j a s n o d a ļ ā 1. pedagoģijas vēsture un 2. viens no izvēlētās specialās nodaļas priekšmetiem.

Ikvienā nodaļā pēc pārbaudijumiem mutes vārdiem katram eksaminandam jāuzraksta, komisijai klātesot, rakstu darbs (klauzura) par kādu komisijas noteiktu jautājumu savā priekšmetā. Tematu paziņo tikai tad, kad eksaminands tieši stājas pie rakstīšanas. Klasiskās nodaļas absolventiem jāraksta divi iepriekš nesagatavoti tulkojumi: no latīņu valodas grieķiski un no grieķu latīniski. Romānistiem darbs jāraksta franciski, ģermānistiem — vāciski.

Ja kandidats neiztur pārbaudijumu vienā priekšmetā, jeb ja slimība vai kāds cits iemesls, kuru pārbaudijumu komisija atzīst par svarīgu, aizkavē eksaminandu ierasties uz pārbaudijumu noteiktā terminā, tad fakultate var dot eksaminandam tiesību, ja viņš to ar rakstu ir lūdzis, nākt uz pārbaudijumu iztrūkstošā priekšmetā nākamajā sesijā. Ja kandidats sekmīgi iztur pārbaudijumu iztrūkstošajā priekšmetā, tad viņam ieskaita arī iepriekšējā sesijā izturētos pārbaudijumus. Ja turpretim arī otrreiz kandidats pārbaudijumu neiztur, tad visi iepriekšējie pārbaudijumi uzskatami par neizturētiem. Vienreizēja atkārtošana ir atļauta.

Personām, kas savas studijas nobeigušas ļoti sekmīgi un vēlas iegūt kandidata gradu ar akademiskām tiesībām, ir gada laikā pēc pārbaudijumu beigšanas jāiesniedz kandidata raksts. Termiņa pagarinājums pielaižams tikai izņēmuma gadijumos, ja fakultate to atzīst par pareizu, pie kam kandidatam par to ar rakstu jāiesniedz fakultatei lūgums.

Šinī pirmajā periodā līdz 1924. g. fakultate izstrādāja arī s t u d i j u g a i t a s nosacijumus. Vispirms, lai uzlabotu uzņemamo klausītāju sagatavotību, nolemj 1921. g. 21. un 28. maija sēdēs ievest iestāju pārbaudijumus latviešu un latīņu valodā. Pēdējā prasa tikai to pašu minimu, ko prasa vidusskolās, un pielaiž arī eksamena atlikšanu. Tikai 1922. g. 16. sept. nolemj bez latīņu valodas nekādā ziņā neuzņemt aspirantus sākot ar 1923. g. rudeni.

Zinama eksamenu skaita nolikšanas prasību fakultatē izvirza jau 1920. g., kad 6. novembra sēdē, pēc prof. *J. Endzelīna* priekšlikuma, pieņem, ka 2 gados, bez valodām, jānoliek vismaz 2 eksameņi. 1922. g. 21. janvarī šo m i n i m u nedaudz paaugstina: 3 gadu laikā jānoliekt 4 eksameni un tiem, kas iestājušies 1919. g., tie jānoliek līdz 1922. g. 16. septembrim. Bez grieķu valodas atļauj beigt tikai līdz 1926. g. 1. jūlijam. Pēc prof. *J. Endzelīna*

priekšlikuma 1921. g. 8. okt. sēdē nolemj prasīt no studentiem rakstu darbu, t. s. studiju darbu.

Spriežot par minimalajām prasībām fakultatē reizē pārrunā arī jautājumu par studiju ilguma noteikšanu un savā 1922. g. 21. janvara sēdē nolemj atzīt par maksimalo studiju ilgumu 8 gadus.

Studiju nobeigšanu 1922. g. 20. maijā nolemj apliecināt ar divējāda veida diplomiem — I un II šķiras. I šķira ar atzīmi ļoti sekmīgi tiek piešķirta tiem, kas visus gala pārbaudījumus izturējuši ļoti sekmīgi un tāpat ļoti sekmīgi $^2/_3$ no kursa priekšmetiem. Vēlāk 1925. g. 5. sept. tiek precizēts, ka absolvents saņem pirmās šķiras diplomu, ja no visām atzīmēm, kas iegūtas 1) valsts eksamenos, 2) par klauzuru, 3) par kandidata darbu, 4) $^2/_3$ no kursa priekšmetiem vairums ir ļoti sekmīgas.

Sakarā ar pārrunām par diplomiem, 1924. g. daudz spriež arī par absolventu tiesībām, izvirzot kā idealu, lai ikviens specialists pasniegtu tieši tikai savu priekšmetu. Te tad tiek spriests arī par specialistu pedagoģisko sagatavošanu un, kad projektu par īpašu viengadīgu pedagoģisku kursu absolvēšanu atmet, tad 1924. g. 12. aprīļa sēdē prof. *A. Dauge* izstrādā visai plašu to priekšmetu sarakstu, kurus vajadzētu studēt tiem, kas vēlētos kļūt par pedagogiem. Tā paša gada 25. oktobra sēdē šo sarakstu sašaurina, pielāgojoties Izglītības ministrijas prasībām, un tas tad ietver šādus priekšmetus: 1. loģiku un atziņas teoriju, 2. vispārīgo pedagoģiju vai pedagoģijas vēsturi, 3. pedagoģisko psiholoģiju un 4. attiecīgā priekšmeta metodiku.

Mācības plāni, kuru pamati izveidojās 1921. gadā, tomēr nepastāvēja pārāk ilgi. Tajos bija vēl zināma daudzpusība, un ar klausītājiem visbagātākā nodaļa bija pedagoģijas un tai blakus filozofijas un vēstures. Turpmāk fakultates mācības plānos sāk izpausties vienmēr šaurākas specializacijas tieksmes. Sakarā ar šādu ievirzi ar 1924. g. 12. aprīļa sēdes lēmumu tiek likvidēti tie pedagoģijas nodaļas nozarojumi, kuros pedagoģija bija apvienota ar valodniecību un vēsturi, bet 1926. g. martā arī līdzīgais filozofijas nodaļas nozarojums: pēc tam attiecīgajos nozarojumos jauni studenti vairs nav uzņemti, un tās pamazām izbeidzās.

Specializacija tiek ievesta arī baltu filoloģijas nozarē: fakultates 1922. g. 18. marta lēmums, ar ko tika atļauts klausīties sanskrita valodas un indoeiropiešu salīdzinamās gramatikas vietā

mākslas vēsturi, filozofijas vēsturi un etnografiju, noved pie tā, ka attīstas īpaši valodniecības un literaturas nozarojumi. Pēdējam nozarojumam 1927. g. 12. nov. sēdē tiek arī izstrādāta īpatnēja programma. Vienmēr vairāk tiek pastiprināta arī grieķu valoda: no diviem kursiem pa 2 gada stundām pāriet uz 2 kursiem pa 3 un 2 stundām, tad uz 2 kursiem pa 3 stundām, bet ar 1927. g. uz 2 kursiem pa 4 stundām. To ieved arī filozofijas un pedagoģijas nodaļās, kur sāk lasīt arī grieķu autorus. Sākot ar 1926. g. rudeni uzņemšanas eksamenos sāk prasīt arī vienu jauno valodu, jo vājās zināšanas tajās traucē studijas. Tāpat tiek paaugstinātas arī minimalās prasības par nolikto eksamenu skaitu. 1927. g. 15. janvara sēdē tiek nolemts, ka 1) pirmajā studiju gadā jānoliek eksameni 3 priekšmetos, to starpā grieķu valodas elementarajā kursā 1. gada apmērā; 2) divos gados jānoliek 6 eksameni, to starpā divi savas nodaļas specialajos priekšmetos; 3) trijos gados jānoliek 12 eksameni, pie kam minimā neskaitas ne metodikas, ne jaunās valodas. Tiek noteikts arī, ka uz grieķu autoru var pierakstīties tikai pēc abu grieķu valodas elementaro kursu nobeigšanas, un 1928. g. 13. oktobrī arī grieķu valodas otrs kurss tiek uzņemts eksamenu minima skaitā, tā ka tas tagad sasniedz 3 gados 13 eksamenu.

Dažādi svarīgi p ā r g r o z i j u m i visu nodaļu programmās notiek 1926. un 1927. gada maiņā. 1926. g. 6. novembrī pārstrādā vēstures nodaļas programmu, 4. decembrī ģermāņu un romāņu, 1927. g. 15. janvarī filozofijas un pedagoģijas, bet 22. janvarī baltu filoloģijas un klasiskās filoloģijas nodaļu programmas. Visās tajās svītro vienu daļu specialitatei tālāk stāvošu priekšmetu, bet toties diezgan lielā skaitā ieved jaunus priekšmetus, kas, kā šķiet, specialitatei varētu būt derīgi. Arī gala eksamenos ieved nelielus pārgrozijumus: 1) klasiskās filoloģijas nodaļā prasa divi grieķu un divi latīņu autorus, kamēr līdz šim prasija tikai pa vienam, 2) pedagoģijas nodaļā par otru priekšmetu blakus pedagoģijas vēsturei sāk prasīt pedagoģisko psiholoģiju. Tādā kārtā izveidojas plašie 1931. g. publicētie mācības plāni (sk. 2. pielikumu, 255. ss. lpp.).

Šie mācības plāni ar nelieliem papildinājumiem, starp kuriem atzīmējama it sevišķi prasība nostrādāt zinamus praktiskus darbus savā arodā, pastāv līdz 1937. gadam, un studentu vairumam tie obligati arī vēl tagad. Fakultati tomēr arī šie plāni pilnīgi neapmierināja, jo savu daudzo priekšmetu dēļ tie stipri paildzināja studijas un bez tam neļāva arī studentiem diezgan iedziļināties gal-

vēnajos priekšmetos. Tāpēc 1937. g. pavasarī toreizējais dekans prof. Fr. Balodis izstrādāja jaunu mācības plānu projektu, sekojot šādiem principiem: 1) pēc iespējas visus ievada un papildizglītības priekšmetus koncentrēt pirmajā propedeitiskajā studiju gadā (philosophicum), kas kopīgs visai fakultatei, tā ka specialo nodaļu students izvēlas tikai pēc pirmā gada, kad viņš jau tuvāki ar to iepazinies un tāpēc var savu izvēli izdarīt apzinīgāki. 2) Specialo priekšmetu skaitu sašaurināt līdz stingri nepieciešamam, tā ka lai students, cītīgi strādājot, varētu fakultati beigt 4 gados. Šo projektu tad arī fakultate pieņēma 1937. gadā, un jaunie mācības plāni ir ievesti sākot ar 1938. g. rudens semestri tiem studentiem, kas tiek uzņemti sākot ar šo semestri. Reizē ar mācības plāniem fakultate izstrādājusi arī plānu kārtībai, kādā ikvienas nodaļas priekšmeti būtu jānoklausas (sk. 3. pielikumu, 263. ss. lpp.).

P i e r a k s t ī š a n ā s k ā r t ī b a sastādīta ar tādu aprēķinu, lai pēdējā gadā studentiem paliktu tikai nedaudzi specialie priekšmeti un tas varētu gatavoties gala pārbaudijumiem resp. diploma darbam.

Bez tam fakultatē pastāv zinami noteikumi par s t u d i j u g a i t u un pārbaudīšanas kārtību, kas lielāko tiesu izstrādāti pamazām 20 gadu darbības laikā, bet pa daļai veidoti arī pēdējos gados. Šie noteikumi ir gan vispārējā rakstura, kas attiecas uz visiem Universitates studentiem, gan arī tādi, kas īpatnēji tieši filoloģijas un filozofijas fakultatei (sk. 4. pielikumu, 271. ss. lpp.).

Kā papildinājumu mācības plāniem un noteikumiem pirmā zinātniskā grada (kandidata) iegūšanai, kas dod vidusskoļu skolotāja aroda tiesības, var tālāk minēt arī noteikumus un programmas otrā, augstākā zinātniskā grada (doktora grada) iegūšanai, kas dod jau tiesības reflektēt uz augstskolas mācības spēka amatu (sk. 5. pielikumu, 276. ss. lpp.).

3. Darbība kulturas laukā. Fakultates darbība tomēr neaprobežojas tikai ar mācību organizēšanu un pasniegšanu studentiem, bet ir vēl daudz plašāka. Būdama kompetences ziņā zinamās nozarēs augstākā iestāde, tā uzskata par savu pienākumu reaģēt uz visām svarīgākām parādībām literaturā, mākslā, valodniecībā, vēsturē, pedagoģijā un filozofijā kā Latvijā, tā ārpus tās, ņemot tādā kārtā aktivu dalību kā nacionalās, tā vispārcilvēcīgās kulturas veicināšanā un veidošanā.

Tā kā praktiski fakultates darbība izteicas it sevišķi vidusskolu skolotāju sagatavošanā, tad tā vienmēr ir dzīvi interesējusies un piedalījusies aktivi visos vidusskolu veidošanas un pārveidošanas darbos, kas risinājušies Latvijā, gan tādā kārtā, ka deleģējusi savus pārstāvjus attiecīgajās komisijās, gan kongresos, gan izteikusi arī savus uzskatus īpašos memorandos un ziņojumos. Fakultate te vienmēr turējusies pie uzskata, ka vidusskolu līmeni nedrīkst pazemināt ar pārmērīgu popularitati, ka teoriju tajā nedrīkst ziedot praktisku paņēmienu apmācīšanai un ka viens no svarīgākiem tās uzdevumiem būtu pieradināt skolēnus pie sistematiska un pamatīga garīga darba. Tālāk no fakultates puses vienmēr tikusi uzsvērta labu humanitaro ģimnaziju nozīme, kuru specialais uzdevums ir atklāt skolēniem un iemācīt tos saprast fundamentalākās nacionalās un vispārcilvēcīgās vērtības. Tāpēc fakultate vienmēr atgādinājusi latviešu valodas, literaturas un vēstures nozīmi vidusskolās un prasijusi pienācīgu šo priekšmetu nostādīšanu. Tālāk tieši nacionalās kulturas padziļināšanas vārdā tā prasijusi nesaraut tās sakarus nedz ar citām kulturām, kas pastāv tagadnē, nedz it sevišķi ar klasiskās pagātnes kulturu. Pirmā uzdevuma vārdā tā ir prasijusi pacelt vidusskolās jauno valodu mācīšanu (starp citu arī tāpēc, ka šo valodu nezināšana stipri traucē fakultates darbu), bet otrā uzdevuma vārdā tā vienmēr pretojusies klasisko ģimnaziju tipa pavājināšanai vai pat iznīcināšanai, atzīdama, ka īsti spēcīga un vērtīga kāda kultura izveidojas tikai tad, ja tā laiž savas saknes pēc iespējas dziļāki arī pagātnē. Kad 1925. g. vidusskolu mācību plāni tika grozīti tieši pretējā virzienā, nekā to atzina par vēlamu fakultate, tad šis jautājums tiek diskutēts 29. augusta, 5. septembra un speciali šī jautājuma apspriešanas dēļ sasauktajā 8. septembra sēdē, kurās tika lemts iesniegt memorandu ar fakultates uzskatiem ministru, Saeimas un Valsts prezidentiem. Lai atbalstītu šo sev vistuvāko ģimnaziju tipu, fakultate lemj uzņemt klasiskās ģimnazijas absolventus, kas mācijušies arī grieķu valodu, bez eksamena latīņu valodā. Rūpēdamās arī par jauno valodu mācīšanu, fakultate jau 1921. gada 17. septembra sēdē uzņemas zinamā mērā regulēt arī franču un nedaudz vēlāk arī angļu instituta darbību un tāpēc saziņā ar L. A. Organizacijas Padomi atļauj pirmā instituta audzēkņiem apmeklēt lekcijas romāņu un ģermāņu nodaļā, bet otrā sūta par savu pārstāvi prof. *P. Šmitu* un apspriež tā mācības plānus 1925. g. 3. okt. sēdē.

Bez tam vispār fakultate stipri ietekmējusi mūsu izglītības politikas virzienu ar to, ka vairāki tās locekļi bijuši gan izglītības ministri, gan Izglītības ministrijas direktori un arī mācības iestāžu vadītāji, nemaz nerunājot par to, ka tās pārstāvji vada arī tādas svarīgas iestādes, kā Vēstures instituts, Pieminekļu valde un Folkloras krātuve. Jāatzīmē arī, ka fakultate ir viena no svarīgākām Kulturas Fonda lietpratēju komisijām: tā ir viņa, kas pa laikam dod atsauksmes par humanitaro zinātnisko un pa daļai arī literaro darbu gan godalgošanas, gan izdošanas priekšlikumiem.

Tomēr fakultate nav apmierinājusies vienīgi ar rūpēm par latviešu jaunatnes intelektuālā līmeņa celšanu, bet ir pūlējusies arī audzināt to. Kā svarīgu momentu šai audzināšanā tā vienmēr uzlūkojusi cieņu pret lieliem garīgā darba veicējiem, un tāpēc tā tad arī vienmēr pūlējusies izcelt to nopelnus un parādīt tiem pienācīgo godu. Te nu viņa tad vispirms piegriezusies latviešu tautas darbiniekiem, jo tie visvairāk bijuši savā laikā aizmirsti, bet tālāk tā ne mazāk izcēlusi arī citu tautu izcilos zinātnes darbiniekus, it sevišķi tos, kam ir kādi nopelni arī pret mums. Tādā kārtā fakultate ir ierosinājusi veselu rindu goda doktoru ievēlēšanu ir no pašu tautas, ir no citu tautu izcilākiem zinātniekiem humanitarajā nozarē.

Par goda doktoriem fakultate ievēlējusi šādas personas:

1924. g. prof. *J. Lautenbachu* par Dr. h. c. baltu filoloģijā, priv.-doc. *J. Velmi* par Dr. h. c. baltu filoloģijā, priv.-doc. *J. Krīgeru-Krodzinieku* par Dr. h. c. vēsturē.

1928. g. prof. *E. Felsbergu* par Dr. h. c. vēsturē, prof. *P. Šmitu* par Dr. h. c. baltu filoloģijā.

1929. g. Zviedrijas karali *Gustavu V* par Dr. h. c. vēsturē, Upsalas Univ. prof. *Richardu Ekblomu* par Dr. h. c. filoloģijā, Kaunas Univ. prof. *Jāni Jablonski* par Dr. h. c. filoloģijā, Neišateles Univ. prof.*Maksi Nīdermani* par Dr. h. c. filoloģijā, Stokholmas Univ. prof. *Johanu Rūzvalu* (Roosval) par Dr. h. c. vēsturē, Strāsburgas Univ. prof. *Anriju Tronšonu* (Henri Tronchon) par Dr. h. c. filoloģijā.

1930. g. prof. *A. Daugi* par Dr. h. c. pedagoģijā, prof. *J. Kau-*

liņu par Dr. h. c. baltu filoloģijā, prof. *J. Plāķi* par Dr. h. c. baltu filoloģijā.

1933. g. prof. *L. Bērziņu* par Dr. h. c. baltu filoloģijā.

1934. g. Kaunas Vītauta Dižā Univ. prof. *Mikolu Biržišku* par Dr. h. c. baltu filoloģijā, Zviedrijas valsts antikvaru prof. *Sigurdu Kirmani* par Dr. h. c. vēsturē.

1936. g. prof. *R. Jirgenu* par Dr. h. c. filoloģijā, prof. *A. Tenteli* par Dr. h. c. vēsturē.

1938. g. Varšavas Univ. rektoru prof. *Vladimiru Antoņeviču* par Dr. h. c. vēsturē, Kembridžas Univ. prof. *Ellis Hovell Minsu* (Minns) par Dr. h. c. filoloģijā, Stokholmas Armijas muzeja dir. *Gustavu Jākobsonu* par Dr. h. c. vēsturē, Igaunijas vēsturnieku prof. *Hansu Krūsu* par Dr. h. c. vēsturē, Budapeštas Univ. prof. *Imre Lukiniču* (Emeric Lukinich) par Dr. h. c. vēsturē, Kauņas Vītauta Dižā Univ. prof. *Vincu Krēvē-Mickeviču* (Mickevičius) par Dr. h. c. filoloģijā.

1939. g. bij. Pēterpils, tagad Varšavas, Univ. prof. *Tadeušu Zielinski* par Dr. h. c. filoloģijā, bij. Minchenes un Utrechtas ēģiptoloģijas prof. *Frīdrichu Vilhelmu f. Bisingu* par Dr. h. c. filoloģijā.

Goda doktora diplomu pasniegšana, ja diplomu saņēmēji atradušies Rīgā, parasti bijusi saistīta ar svinīgu aktu aulā un goda doktora sumināju mu. Šādus sumināju mus fakultate rīkojusi arī vēl citos gadijumos, proti atzīmējot gan pašu, gan citu zemju zinātnieku ievērojamu mūža posmu noslēgumus, un rīkojot piemiņas aktus jau mirušajiem fakultates locekļiem un izciliem kulturas un zinātnes pasaules pārstāvjiem.

Šādā kārtā svinīgās sēdēs ir tikusi godināta mirušā prof. *J. Oša* un doc. *M. Žonvala* piemiņa, jo tā kā tie mira citās zemēs, tad fakultate nebija varējusi tiem parādīt pēdējo godu pie izvadīšanas uz kapsētu.

Svinīgās atklātās sēdēs ir tikuši atzīmēti arī profesora *E. Felsberga* un *J. Endzelīna* 60 gadi, privatdoc. *J. Velmes* 70 gadi, prof. *J. Kauliņa* 70 un 75 gadi, prof. *J. Lautenbacha* 80 gadi, bet ārpus Universitates, bieži kopā ar citām organizacijām, fakultate ir godinājusi arī vēl vairākus citus savus nopelniem bagātos locekļus

viņu jubilejas gadijumos: profesorus *Fr. Balodi, A. Daugi, V. Frostu, R. Jirgenu, A. Speki, A. Švābi, A. Tenteli, B. Viperu, P. Zālīti* u. c.

Bez tam fakultate rīkojusi vai ierosinājusi publiskus piemiņas aktus *J. Porukam* (1921. g. 13. okt.), *Dantem* (1921.), *I. Kantam* (1924. g. 4. maijā), *Kronvalda Atim* (1925. g. 23. febr.), *I. H. Pestalocijam* (1927. g. 17. febr.), *H. Ibsenam* (1928. g.), *G. Lesingam* (1929. g. 2. martā), rakstniekam *A. Strindbergam* (1930. g. 19. martā), romiešu dzejniekam *Vergilijam* (1930. g. 15. okt.), prof. *J. Zubatijam* (1931. g. 25. maijā), *V. Ģētem* (1932. g. 23. martā), *Dž. Lokam* (1932. g. 10. nov.), *Jurim Alunanam* (1932. g. 13. maijā).

Kā redzams, vairāki no šiem godināšanas aktiem ir bijuši veltīti citu tautu izcilām personām, un tādos gadijumos šajos aktos pa laikam piedalijušies arī šo tautu un valstu oficialie reprezentanti. Tomēr fakultates darbība aktivu sakaru uzturēšanā ar ārzemju zinātniskiem institutiem un viņu darbiniekiem nav aprobežojusies tikai ar šādu aktu sarīkošanu, bet bijusi daudz intensivāka un tiešāka, un vispār tai bijusi ievērojama loma fakultates dzīvē. Šai sakarā atzīmējami it sevišķi daudzie ārzemju zinātnieki, kas nolasijuši lekcijas Universitatē vai nu uz fakultates uzaicinājumu vai arī atbildot uz mūsu mācības spēku vizitēm vai arī tieši uz savu iniciativu (sk. 6. pielikumu, 279. ss. lpp.).

Šo dzīvo sakaru izveidošanā un uzturēšanā ar ārzemju zinātniskiem institutiem sevišķi nopelni ir prof. *Fr. Balodim.* Viņa iniciativai tad piedet arī 2 lielākie ar fakultates visaktivāko līdzdalību rīkotie starptautiskās zinātniskās kopdarbības veicināšanas akti, proti: Otrais Baltijas archeologu kongress Rīgā 1930. g. no 19. līdz 23. augustam un Pirmā Baltijas vēsturnieku konference Rīgā 1937. g. no 16. līdz 20. augustam, kur ieradās liels skaits ārzemju viesu un kas lielā mērā padarija ciešākus fakultates sakarus ar ārzemēm un deva daudziem ārzemniekiem arī precizāku pozitivu informaciju par mūsu panākumiem kulturas darbā kā sirmā senatnē, tā arī visjaunākajos laikos.

Otra puse šo sakaru izveidošanai ar ārzemēm bija tā, ka paraleli ārzemju viesu apmeklējumu pieaugumam kļuva intensivāki arī fakultates mācības spēku ceļojumi uz ārzemēm. Šie apmeklē-

jumi būs sīkāki atzīmēti nodaļā par mācības spēkiem, bet arī te jāatzīmē fakultates locekļu līdzdalība kolektivajā Universitates mācības spēku vizitē pie mūsu kaimiņu universitatēm Tērbatā 1927. g. un Kaunā 1928. g. maijā. Otrā no šīm vizitēm bija atbilde uz leišu zinātnieku apmeklējumu 1927. g. jūnijā, bet uz pirmo mūsu viesošanos Tērbatas Universitates zinātnieki atbildēja ar apciemojumu 1929. g. maija mēnesī. Tāpat kolektivos ceļojumus uz Zviedriju, apmeklējot arī dažas universitates, fakultates mācības spēki izdarija 1929. un 1930. gada vasaras sākumā, abus prof. *Fr. Baloža* vadībā.

Beidzot jāatzīmē, ka fakultate pūlējusies izveidot labas attiecības nevien tikai uz āru, bet arī savā iekšienē, kuru konkretā izpausme ir vairāki vērtīgi dāvinājumi fakultatei no pašu kolegu puses.

Ir atzīmējams vispirms prof. *P. Zālītes* testamentarais novēlējums, ar kuru tas fakultatei atstāj savu ļoti vērtīgo ap 1500 sējumu lielu biblioteku, kas satur, bieži greznos izdevumos, visus galvenos filozofijas klasiķus. Šo savu testamentaro novēlējumu prof. *P. Zālīte* izpildijis jau priekšlaicīgi, nododams jau no 1932. līdz 1937. g. savu novēlējumu fakultates rīcībā līdz ar visiem grāmatu skapjiem un vairākām gravurām.

Tāpat fakultate saņēmusi pēc prof. *P. Šmita* nāves viņai testamentā novēlēto nelaiķa pāri par 2000 sējumu lielo biblioteku, starp kuriem ir daži ļoti reti, citur Eiropā gandrīz neatrodami, ķīniešu izdevumi.

Vislielāko veltijumu fakultate saņēmusi no prof. *J. Kauliņa,* kas 1938. gada 8. jūnijā adresē fakultates dekanam šādu rakstu:

„Ar patiesu prieku un gandarijumu atskatoties uz fakultatē pavadītiem 18 sava mūža laimīgākiem gadiem, es, Latvijas Universitates profesors *Jānis Kauliņš* 1938. g. 8. jūnijā esmu noguldijis uz šīs universitates filoloģijas un filozofijas fakultates vārda Rīgā, Latvijas Amatnieku krāj-aizdevu sabiedrībā, Kr. Barona ielā 3, Ls 30.000,— un LU darbinieku kasē Baznīcas ielā 5 Ls 10.000,—, kopā Ls 40.000."

Saņemdama šo dāvinājumu ar lielām moraliska gandarijuma jūtām fakultate to vērtē it sevišķi augsti gan tāpēc, ka dāvinātājs

savu soli ir spēris tieši brīdī, kad gadu nasta, kas neizbēgami saistīta ar zinamām grūtībām, viņam jau ir kļuvusi stipri liela, gan arī tāpēc, ka dāvinātāja novēlējums ir viņa mūža ietaupijums, iekrāts vienīgi ar personīgo darbu un pateicoties stingri mērenai dzīvei.

No šī novēlējuma summas ir nodibināts īpašs profesora *J. Kauliņa* fonds, kura statutus saskaņā ar dāvinātāja norādijumiem LU Padome ir apstiprinājusi šādā veidā:

1. LU filoloģijas un filozofijas fakultate dibina pie fakultates dekana pārvaldītu neaiztiekamu un nedeldējamu profesora *Jāņa Kauliņa* fondu Ls 40.000,— apmērā; procentus no šīs summas, sākot ar 1940. g. 1. janvari, ikgadus izsniedz minētās fakultates padome saviem mācības spēkiem divām zinātniskām stipendijām, Ls 1200,— un Ls 800,— apmērā šādā kārtībā:

2. Ls 1200,— lielo stipendiju ir tiesība saņemt pēc rindas šīs fakultates štata profesoriem viņu profesuras izdienas kārtībā, bet Ls 300,— lielo stipendiju šīs fakultates štata docentiem pēc rindas viņu amata vecākuma kārtībā un pēc tam arī privatdocentiem pēc rindas viņu ievēlēšanas kārtībā, ievērojot 1. panta noteikumus. Grozoties procentu kopsummai nevar tikt mainīti stipendiju samēri. Ja kāds no minētās fakultates mācības spēkiem atteiktos no savas rindas stipendijas saņemšanā, stipendija piespriežama nākošajam saskaņā ar šiem noteikumiem.

3. Fakultate stipendiju piespriežot noteic arī tās izlietošanas un pārskata veidu.

4. Atlikušā procentu summa izlietojama pēc Fakultates Padomes ieskata fakultates mirušo mācības spēku piemiņai.

4. Mācības spēki. Mācības spēku kopskaits filoloģijas un filozofijas fakultatē 20 gados bijis 111, bet, ja pieskaita vēl klāt tos 11 mācības spēkus, kas nākuši no citām fakultatēm, tad tajā pavisam darbojušies 122 mācības spēki. Daļa no tiem ir valodu lektori tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates studentiem.

Pārskatu par šo mācības spēku darbības laiku un stažu dod šeit sekojošās tabulas.

I tabula. **Mācības spēku akademiskais stažs.**
(Iekavas norāda, ka mācības spēks vairs nedarbojās fakultatē 1939. g. 1. jūlijā.)
a) Profesori un docenti.

Mācības spēki	Akademiskais stažs							
	Prof.	Vec. doc.	Doc.	Pr. doc.	Lekt.	Asist.	J. asist.	Subasist.
Profesori:								
(Jēkabs Lautenbachs)	19. VIII 19. † 19. IX 28.							
Jānis Endzelīns	1. IV 20.							
(Ernests Felsbergs)	1. IV 20. † 31. VIII 28.							
(Pēteris Šmits)	1. IV 20. † 5. VI 38.							
(Konstantīns Arabažins)	1. VII 20.— 1. VII 22.							
(Valters Frosts)	1. VII 20. † 13. IV 36.							
(Kārlis Tianders)	1. VII 21.— 1. XII 22.							
(Ernests Šneiders)	1. III 21.— 30. VII 28.		1. II 20.					
Augusts Tentelis	1. X 21.		1. IX 20.					
(Juris Plāķis)	1. X 21.— 1. VII 39.		1. IV 20.					
(Pēteris Zālīte)	1. X 21.— 1. VII 35.		19. VIII 20.					

I tabula (1. turpinājums).

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs							
	Prof.	Vec. doc.	Doc	Pr doc.	Lek.	Asist.	J. asist.	Subasist.
(Leonids Arbuzovs)	1. VII 22.— 1. VII 36.		17. IX 19.					
(Maksis Eberts)	1. VII 22.— 1. VII 25.							
Arnolds Speke	1. VII 22.		17. XII 19.					
Maksis Nusbergers	1. XII 22.							
Francis Balodis	1. VII 23.							
(Jozefs Brichs)	1. I 23.— 16. XI 26.							
Roberts Vipers	1. IX 24.							
Pauls Dāle	15. XII 27.	4. V 21.	19. VII 19.					
Ernests Blese	1. VII 28.	4. V 21.	19. VIII 19.					
Kārlis Straubergs	23. III 29.	4. V 21.	17. IX 19.					
Tors Helge Čelīns (Kjellīns)	1. VII 29.— 1. XII 31.							
(Julians Kšižanovskis)	1. VII 30.— 15. IX 34.							
(Aleksandrs Dauge)	3. X 31. † 11. III 37.	1. IV 21.	1. IV 20.					
Jānis Kauliņš	3. X 31.	4. V 21.	1. VII 20.					
Pēteris Ķiķauka	3. X 31.	1. VII 23.	1. VII 21.					
Boriss Vipers	21. IX 32.	31./32. m. g.	31./32. m. g.	29./30. m. g.				
Ludvigs Bērziņš	6. II 35.	1. III 25.	1. VII 22.					

I tabula (2. turpinājums).

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs							
	Prof.	Vec. doc.	Doc.	Pr.-doc.	Lekt.	Asist.	J. asist.	Subasist.
Pauls Jurevičs	1. VII 35.	15. IX 34.		1. VII 25.				
Arvēds Švābe	1. VI 36.							
Teodors Celms	16. IX 36.	1. VII 35.		2. III 27.				
Stanislavs Kolbuševskis	1. XI 36.	15. IX 34.						
(Rūdolfs Jirgens)	28. IV 37.—1. VII 38.	26. I 30.	15. IX 28.	1. I 24.	1. VII 22.			
Vecākie docenti:								
(Mišels Etjens Segrests)		1. VII 21.—1. VII 39	1. VII 20.					
Erichs Dīls		1. VII 29.		9. X 22.				
(Mišels Žonvals)		26. I 30. † 15. XI 35.	19. X 27.					
Žozefs Antims Furjè		1. VII 37.						
Eduards Pētersons		1. VII 37.		15. X 27.	1. VII 24.			
Anna Ābele		1. XI 37.	17. X 34.	1. VII 24.				
Docenti:								
(Kārlis Kundziņš)			12. VIII 19.—1. IV 21.					
(Nikolajs Arsenjevs)			1 VII 20—1. VI 21.					
(Edgars Krieviņš)			29. VI 20.—30. IX 22.					

I tabula (3. turpinājums).

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs							
	Prof.	Vec. doc.	Doc.	Pr.-doc.	Lekt.	Asist.	J. asist.	Subasist.
(Fīlips Šveinfurts)			1. VII 21.— 30. VI 26.		6. X 19.			
Jānis Ratermanis			16. IX 36.	11. III 36.	1. VII 34.			
Viljams Metjūss			1. VII 37.	2. XI 29.				
Dags Trocigs			1. X 38.					
Privatdocenti:								
(Kārlis Loevis of Menars)				1. X 21.— 1. VII 25.				
(Jānis Krīgers-Krodzinieks)				23. II 22. † 1. X 24.				
(Jēkabs Velme)				23./24. II s. † 16. V 28.	1. VII 23.			
Alise Karlsone				6. X 26.	1. VII 22.— 1. VII 23.			
Jānis Bērziņš				28. I 29.	12. XII 23.			
(Harijs Vallīns)				19. XII 28.— 25. XI 36.				
Jānis Alberts Jansons				11. III 36.				
Jānis Siliņš				16. IX 36.				
Kārlis Kārkliņš				7. IX 32.	25. X 30.			
Marģers Stepermanis				5. II 36.				
Olga Rudovska				28. V 37.		1. VII 30.	1. IX 27.	1. VII 22.
Gustavs Lukstiņš				19. I 38.				

II tabula.

Lektoru, asistentu un subasistentu saraksts.

Mācības spēks	Akadēmiskais stāžs
	Lektors
Lektori:	
(Frīdis Zālītis)	17. IX 19.—30. VI 23.
(Viktors Eglītis)	17. IX 19.—30. III 22.
(Augusts Šteins)	27. IX 19.—1. VII 21.
(Jānis Zariņš)	27. IX 19.—1. VII 32.
(Kārlis Dēķens)	27. IX 19.—1. VII 20.
(Alberts Fogts)	27. IX 19.—1. VII 21.
(Oskars Mazings)	27. IX 19.—1. VII 22.
(Ludvigs Sēja)	27. IX 19.—1. VI 21.
(Fricis Adamovičs)	1. VII 20.—31./32. II
(Eduards Gulbis)	8. XI 19.—1. VII 22.
(Anna Ķēniņa)	19./20.—1. VII 20.
(Teodors Zeiferts)	1. III 20.—† 9. XII. 29.
(Voldemārs Miezītis)	1. VII 20.—31. XII 20.
(Ella Rītiņa)	1. VII 20.—1. VII 21.
(Eiženija Lercha-Turkina)	17. IX 20.—1. IV 21.
(Pēteris Dreimanis)	1. I 21.—1. VII 21.
(Roberts Šterns)	1. I 21.—1. VII 21.
(Viljams Vilsons)	1. VII 21.—1. VII 34.
(Jānis Broka)	21./22. I—1. VII 22.
Rūdolfs Cimermanis	1. VII 22.
(Jēkabs Graubiņš)	21./22. I—1. VII 26.
(Eduards Mednis)	1. II 22.—1. VII 24.
(Pauls Akermanis)	1. VII 22.—1. VII 36.
Klāra Gersoni	1. VII 23.
(Eduards Meklers)	1. VII 24.—1. VII 25.
(Vaclavs Čichars)	1. VII 24.—1. VII 27.
(Gustavs Šķilters)	1. I 25.—15. I 39.
(Matīss Rācenis)	1. I 26.—15. I 30.
(Helena Akmentiņa)	15. X 27.—15. X 30.
(Andrejs Bumbieris)	1. VII 28.—36./37. II
Adolfs Raulinaitis	1. VII 28.
Pēteris Kūlis	25. IX 29.
Jānis Bērziņš	1. VII 30.—34./35.
Aleksejs Gulēns	11. X 30.
Jānis Lezdiņš	15. IX 34.
Arturs Šprings	12. XII 34.
Gastons Boljè	1. VII 36.
Džons Henter-Blērs	11. XI 36.
Viljams Freijs	1. I 37.

II tabula (turpinājums).

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs			
	Vec. asistents	Asistents	Jaun. asistents	Subasistents
Vecākā asistente:				
(Milda Liepiņa)	1. IX 34.— 1. VII 39.	28. X 27.	1. VII 23.	23. IX 22.
Jaunākie asistenti:				
Pāvils Zicāns			1. VII 37.	
Andrejs Stūrītis			10. V 39.	1. XI 36.
Subasistenti:				
(Edīte Hauzenberga)				1. VII 22.— 1. V 24.
(Marta Grimma)				1. V 24.— 1. I 27.
(Valdis Ģinters)				1. XI 24.— 15. IX 30.
(Rauls Šnore)				15. IX 30.— 1. VII 31.
(Roberts Malvess)				1. VI 30.— 1. VII 35.
(Jānis Oskars Freimanis)				15. I 27.
(Teodors Zeids)				1. VII 31.— 1. III 37.
(Irma Rubene)				1. VII 32.— 1. VII 39.
Eduards Kastiņš				ar 1. III 37.
Harijs Draviņš				ar 1. III 37.
Adolfs Karnups				ar 1. XI 38.

No citām fakultatēm filoloģijas un filozofijas fakultates studentiem lasijuši lekcijas šādi mācības spēki: prof. *I. Bencingers* (teoloģ. fak.), prof. *V. Maldonis* (teoloģ. fak.), prof. *K. Kundziņš* (teoloģ. fak), doc. *J. Bickis* (lauks.), doc. *A. Hēdenstrēms* (tauts.),

vec. doc. *L. Ausējs* (tauts.), vec. doc. *K. Ābele* (dab. zin.), vec. doc. *G. Ramanis* (dab. zin.), vec. doc. *E. Štālbergs* (arch.), privatdoc. *B. Jirgensons* (ķīm.), lekt. *D. Matvejs* (med.), vec. asist. *J. Vilde* (med.).

Pārskatu par mācības spēku skaitu dažādos mācības gados dod III tabula.

III tabula.

Mācības spēku darbs.

Mācības gadi	Profesori	Vec. docenti	Docenti	Priv.-docenti	Lektori	Asistenti	Subasistenti	Kopā
1919./20.	4	—	12		12	—	—	28
1920./21.	7	3	12	—	14	—	—	36
1921./22.	11	6	4	2	11		2	36
1922./23.	15	6	3	3	9	—	3	39
1923./24.	15	7	1	6	10	1	3	43
1924./25.	16	8	1	6	11	1	3	46
1925./26.	15	8	1	6	11	1	3	45
1926./27.	15	8	—	7	10	1	4	45
1927./28.	15	7	1	8	8	1	3	43
1928./29.	15	6	2	8	10	2	2	45
1929./30.	15	8	—	9	11	2	2	47
1930./31.	17	8		9	11	2	2	49
1931./32.	19	6	—	8	11	2	4	50
1932./33.	19	5		9	8	2	4	47
1933./34.	19	5		9	9	2	4	48
1934./35.	19	7	1	6	9	2	4	48
1935./36.	20	6	1	9	9	2	3	50
1936./37.	21	2	3	8	11	1	6	52
1937./38.	20	5	2	8	10	2	5	52
1938./39.	18	5	3	8	11	3	5	53

Mācības spēku sadalīšanos pēc katedrām un mācības priekšmetiem rāda IV tabula, kas reizē ir arī fakultates mācības spēku saraksts 1938./39. mācības gadā.

IV tabula.

Mācības spēku skaits.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Institūts	Zinātniska biedrība
Profesori:				
1. *Francis Balodis*	Archeoloģijas un senākās vēstures.	Seno austrumu vēsture un archeoloģija. Vispārīgā un Latvijas archeoloģija.		Filologu biedrība.
2. *Ludvigs Bērziņš*	Baltu filoloģijas.	Latviešu literatura.		Filologu biedrība. Kr. Barona biedrība.
3. *Ernests Blese*	Ģermāņu filoloģijas.	Ģermāņu valodas.		Filologu biedrība.
4. *Teodors Celms*	Filozofijas.	Sistematiskā filozofija (loģika, atziņas mācība, metafizika (ontoloģija), ētika, estetika).		Filozofijas biedrība.
5. *Pauls Dāle*	Filozofijas.	Psiholoģija.	Psiholoģijas institūts.	Filozofijas biedrība.
6. *Jānis Endzelīns*	Baltu filoloģijas.	Baltu valodas un latv. valodniecība.		Filologu biedrība.
7. *Pauls Jurevičs*	Filozofijas.	Filozofijas vēsture.		Filozofijas biedrība.
8. *Jānis Kauliņš*	Pedagoģijas.	Pedagoģijas vēsture.		Filologu biedr. un Filozofijas biedrība.
9. *Pēteris Ķiķauka*	Klasiskās filoloģijas.	Grieķu filoloģija.		Filologu biedrība.
10. *Stanislavs Kolbuševskis*	Slavu filoloģijas.	Slavu literaturas.		
11. *Maksis Nusbergers*	Ģermāņu filoloģijas.	Ģermāņu literaturas.		
12. *Juris Plāķis*	Salīdzinamās valodn.	Salīdzinamā valodniecība.		Filologu biedrība.
13. *Arnolds Speke*	Romāņu filoloģijas.	Romāņu filoloģija.		Filologu biedrība.
14. *Kārlis Straubergs*	Klasiskās filoloģijas.	Romiešu filoloģija.		Filologu biedrība.
15. *Arvēds Švābe*	Latvijas vēstures.	Latvijas vēsture.		Filologu biedrība.
16. *Augusts Tentelis*	Vispārīgās vēstures.	Viduslaiku vēsture.		Filologu biedrība.

IV tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Institūts	Zinātniska biedrība
17. *Boriss Vipers*	Mākslas vēstures.	Mākslas vēsture.	Mākslas vēstures kabinets.	Filologu biedrība.
18. *Roberts Vipers*	Vispārīgās vēstures.	Jauno laiku vēsture.		
Vec. docenti:				
19. *Anna Ābele*	Slavu filoloģijas.	Slavu valodniecība, salīdzinošā gramatika un teksti.	Eksperimentalās fonetikas kabinets.	Filologu biedrība.
20. *Eriks Dīls*	Klasiskās filoloģijas.	Grieķu filoloģija un palīgdisciplinas.	Mākslas vēstures kabinets.	Filologu biedrība.
21. *Žozefs Furjē*	Romāņu filoloģijas.	Romāņu literatura.		
Docenti:				
22. *Eduards Pētersons*	Pedagoģijas.	Vispārīgā pedagoģija un pedagoģijas vēsture.		Filologu biedrība.
23. *Etjens Segrests*	Romāņu filol.	Franču literatura.		
24. *Viljams Metjūss*	Ģermāņu filol.	Angļu literatura.		
25. *Jānis Ratermanis*	Romāņu filol.	Romāņu filoloģija.		
26. *Dags Trocigs*	Etnografijas.	Vispārīgā un latviešu etnografija.		
Privatdocenti:				
27. *Jānis Bērziņš*	Visp. vēstures.	Austrumeiropas vēsture.		Filologu biedrība.
28. *Jānis Jansons*	Baltu filol.	Latviešu literatura.		Filologu biedrība.
29. *Alise Karlsone*	Ģermāņu filol.	Angļu literatura.		Filologu biedrība.

IV tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Institūts	Zinātniska biedrība
30. *Kārlis Kārkliņš*	Baltu filol.	Latviešu literatura.		Filologu biedrība.
31. *Gustavs Lukstiņš*	Visp. vēstures.	Seno laiku vēsture.		
32. *Olga Rudovska*	Mākslas vēst.	Grieķu un romiešu mākslas vēsture.		Filologu biedrība.
33. *Jānis Siliņš*	Filozofijas.	Pedagoģiskā psiholoģija un estetika.		Filozofijas biedrība.
34. *Marģers Stepermanis*	Visp. vēstures.	Jauno laiku vēsture.		Filologu biedrība.
Lektori:				
35. *Gastons Boljē*	Romāņu filol.	Franču valoda.		
36. *Rūdolfs Cimermanis*	Ģermāņu filol.	Angļu valoda.		
37. *Viljams Freijs*	Ģermāņu filol.	Zviedru valoda.		
38. *Klāra Gersoni*	Romāņu filol.	Itāliešu valoda.		
39. *Aleksejs Gulēns*	Slavu filol.	Krievu valoda.		
40. *Džons Henter-Blērs*	Ģermāņu filol.	Angļu valoda.		
41. *Pēteris Kūlis*	Ģermāņu filol.	Vācu valoda.		
42. *Jānis Lezdiņš*	Klasiskās filol.	Grieķu valoda un latīņu val. papildu kurss.		
43. *Adolfs Raulinaitis*	Baltu filol.	Leišu valoda.		Filologu biedrība.
44. *Arturs Šprings*	Ģermāņu filol.	Vācu valoda.		
Vec. asistenti:				
45. *Milda Liepiņa*	Psiholoģijas.			Filozofijas biedrība.
Jaun. asistenti:				
46. *Andrejs Stūrītis*	Psiholoģijas.			Filozofijas biedrība.
47. *Pāvils Zicāns*	Klasiskās filol.			

Fakultates 20 gadu pastāvēšanas laikā tās mācības spēku lasītos kursus sk. 7. pielikumā, 282. ss. lpp.

Bez lekcijām mācības spēki, kuru nozare to prasa, rīkojuši arī ekskursijas gan ārzemēs, gan iekšzemē, galvenā kārtā senatnes un mākslas pieminekļu apskatei.

Profesoru *Felsberga, Baloža* un *Strauberga* vadībā 1927. g. pavasarī notika studentu ekskursija uz Tērbatu un Tallinu. 1929. g. pavasarī prof. *Fr. Baloža* vadībā uz Zviedriju un 1930. g. pavasarī turpat prof. *Fr. Baloža* un privatdocenta *P. Jurevića* vadībā.

Bez tam ir notikušas vairākas ekskursijas arī iekšzemē.

Prof. *Fr. Balodis* archeoloģisku pieminekļu apskates nolūkos ir sarīkojis vairākas ekskursijas: 1925. g. uz Rēzekni, Ludzu, Rēznu, Vecslabadu, Istru, Šķauni u. c.; 1926. g. augusta mēnesī uz Jaunpiebalgu, Vecpiebalgu, Saleniekiem, Rēznu, Šuškavu, Volzoreviem, Čučičiem; 1927. g. pavasarī uz Zemgali un Latgali; tā paša gada rudenī uz Dzērbeni, Raunu, Kauguriem, Valmieru, Zilo kalnu, Vaidavu un Cēsīm; 1928. gada rudenī uz Bausku, Rundāli, Mežótni, Tērveti, Dobeli, Kandavu, Ugāli, Stendi, Ventspili, Popervāli, Lībju mājām, Talsiem un Tukumu; 1929. g. uz Raunu; 1930. g. uz Zemgali un uz Vidzemi; 1936. g. uz Daugmali; 1937. g. uz Tukumu, Talsiem, Kandavu, Sabili u. c. un otru ekskursiju tai pašā gadā uz Tērveti u. c. 1931. g. rudenī prof. *H. Čelīns* (Kjellīns) sarīkoja ekskursiju uz Liepāju. Profesors *B. Vipers* sarīkoja ekskursiju 1936. g. uz Lesteni, Apriķiem un Pilteni, bet 1939. g. pavasarī uz Madonu, Lejasciemu, Alūksni, Kārsavu, Rēzekni, Dagdu, Preiļiem u. c.

Fakultates mācības spēku darbs tomēr nav aprobežojies tikai ar Universitati, bet lielā mērā izpaudies arī ārpus tās. 20 gados viņi noturējuši pāri par 1000 lekcijām arī ārpus Universitates, nereti tālās valsts nomalēs. Daudzi mācības spēki lasījuši bez tam plašākus sistematiskus kursus Tautas universitatē *(Fr. Balodis, E. Blese, L. Bērziņš, T. Celms, P. Dāle, A. Dauge, E. Dīls, J. Jansons, J. Kauliņš, J. Lezdiņš, M. Liepiņa, O. Rudovska, A. Springs, P. Šmits, J. Siliņš, K. Straubergs, J. Velme* u. c.), radiofonā (latviešu valodas kursus — prof. *J. Plāķis* un *E. Blese;* angļu valodas — *V. Vilsons, V. Metjūss, Dž. Henter-Blērs;* franču valodas — *J. Ratermanis;* filozofijas — *T. Celms;* pedagoģijas — *E. Pētersons;* latviešu folklorā — *L. Bērziņš* u. c.), dažādos skolotāju kursos un daudzos citos gadījumos un vietās.

Vēl svarīgāks par šo popularizacijas darbu ir tas pētniecības darbs, ko veic daudzi mācības spēki dažādās pētniecības un cita rakstura iestādēs. Vēstures institutā darbojas *A. Tentelis, Fr. Balodis, A. Švābe, K. Straubergs, M. Stepermanis;* Piemineklu valdē — *Fr. Balodis, A. Tentelis, A. Švābe, B. Vipers, J. Bērziņš;* Folkloras krātuvē — *K. Straubergs;* Valsts archivā — privatdocents *J. Bērziņš;* Vēsturiskajā muzejā — *A. Tentelis, Fr. Balodis, K. Straubergs;* Rīgas Pilsētas psichotechnikas un arodizvēles institutā prof. *P. Dāle;* Rīgas Latviešu biedrības zinātņu komitejā — *J. Endzelīns, P. Šmits, A. Tentelis, Fr. Balodis, L. Bērziņš, E. Blese, K. Straubergs, A. Švābe* u. c.

Te tālāk jāņem vērā arī fakultates mācības spēku līdzdarbība specialajās zinātniskajās biedrībās, kas pastāv pie Universitates, proti Filoloģijas biedrībā un Filozofijas (agrāk Kanta) biedrībā. Pirmajā ir darbojušies vai vēl darbojas: *A. Ābele, L. Arbuzovs, Fr. Balodis, J. Bērziņš, L. Bērziņš, E. Blese, J. Endzelīns, E. Dīls, K. Gersoni, J. A. Jansons, R. Jirgens, K. Kārkliņš, A. Karlsone, J. Kauliņš, P. Ķiķauka, E. Pētersons, J. Plāķis, A. Raulinaitis, O. Rudovska, A. Speke, M. Stepermanis, P. Šmits, A. Švābe, A. Tentelis, J. Velme, B. Vipers, T. Zeiferts, M. Žonvals;* otrajā darbojušies vai darbojas: *P. Zālīte, P. Dāle, R. Jirgens, P. Jurevičs, T. Celms, J. Siliņš, M. Liepiņa, A. Stūrītis.*

Gan tiešā sakarā ar šiem pētnieciskiem uzdevumiem, gan arī neatkarīgi no tiem vairāki mācības spēki ir izpildijuši arī dažādus svarīgus administrativus uzdevumus vispirms jau pašā Universitatē:

Universitates rektori ir bijuši prof. *E. Felsbergs* (1920.—23. g.) un prof. *A. Tentelis* (1925.—27. un 1929.—31. g.), prorektori prof. *P. Šmits* (1921./22. m. g.), prof. *J. Plāķis* (1922.—24. un 1925.—27. g.), prof. *A. Tentelis* (1924.—25. g.), prof. *A. Speke* (1927.—29. g.), prof. *Fr. Balodis* (1931.—33. g.).

Ārpus Universitates no fakultates mācības spēkiem vairāki ir bijuši izglītības ministri, proti: prof. *J. Plāķis* 1920.—21. g., prof. *A. Dauge* 1921.—22. g., prof. *K. Straubergs* 1924. g. un prof. *A. Tentelis* 1926. un 1935.—38. g. Citi mācības spēki vēl 1938./39. g. ieņem šādus posteņus: prof. *A. Tentelis* — Vēstures instituta direktors, prof. *Fr. Balodis* — Piemineklu valdes priekšsēdētājs, Vēstures inst. vicedirektors u. c., prof. *K. Straubergs* — Folkloras krātuves pārzinis, Kulturas fonda techniskās komisijas priekšsēdētāja

biedrs, Profesiju kameras augstskolu sekcijas vadītājs u. c., prof. *A. Švābe* — Vēstures instituta vicedirektors, Latviešu konversacijas vārdnīcas galvenais redaktors, prof. *J. Kauliņš* — Kulturas fonda sekretars, prof. *E. Blese* — Izglītības Ministrijas Mēnešraksta redaktors, prof. *P. Dāle* — Rīgas Pilsētas psichotechnikas un arodizvēles instituta konsultants, lekt. *P. Kūlis* — Vidusskolu nodaļas direktors, privatdoc. *M. Stepermanis* — Vēstures instituta ģeneralsekretars, vec. doc. *E. Pētersons* — Jelgavas Skolotāju instituta direktors, privatdoc. *G. Lukstiņš* — Jelgavas Hercoga Pētera ģimnazijas direktors, lektors *A. Gulēns* — Rīgas I valsts ģimnazijas direktors, un bez tam vairākas personas darbojas arī kā mācības spēki dažādās citās mācības iestādēs. Sīkākas ziņas skat. biografijas daļā.

Bez tam gandrīz visi fakultates mācības spēki ir ziedojuši ļoti daudz laika un pūļu, darbodamies līdz dažādās pat grūti uzskaitamās komitejās un komisijās, kas gan valsts sākumā, gan vēlāk ir vai nu darbojušās, vai arī vēl tagad darbojas, organizēdamas valsts un it sevišķi zinātnes un izglītības lietas, piem., Saeimas izglītības komisijā, terminoloģijas, ortografijas, svešvārdu rakstības, mācību grāmatu cenzēšanas, pareizrakstības standartizēšanas u. t. t.

Viens no galvenajiem veidiem, kuros izpaužas fakultates mācības spēku zinātniskā aktivitate, ir zinātnisku darbu rakstīšana un izdošana. Cik šis darbs ir bijis plašs, par to dod informaciju biografijām pievienotā bibliografija, un te arī redzams, ka starp šiem zinātniskajiem rakstiem ir arī vairāki monumentali darbi, piem., *P. Šmita* Latviešu tautas teikas un pasakas, *J. Endzelīna* izdotā un papildinātā *K. Mīlenbacha* Latviešu valodas vārdnīca u. c. (Plašāki sk. nodaļu Filoloģija un lingvistika grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados 1938.) Daudz darba veltīts un labi panākumi gūti arī latviešu senvēstures un vēstures pētīšanā, kur fakultates mācības spēku vadībā izdarīts liels skaits svarīgu atklājumu, kas pilnīgi pārgrozijis uzskatus, kādus līdz tam izteica citu tautu vēsturnieki par seno latviešu kulturu, tālāk pārbaudīti daudzi archivi, atrasti un pa daļai arī izdoti daudzi svarīgi vēsturiski dokumenti u. t. t. (Plašāki sk. nodaļu Vēsture, grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados.) Pedagoģijas un filozofijas nodaļas mācības spēki veikuši atkal svarīgu darbu zinātniski pamatota pasaules uzskata izkopšanā un bagātīgi kaisijuši veselīgu idejisku sēklu, kā arī sakrājuši materialus latviešu psiches izpētīšanai. (Sk. nodaļu

Filozofija, psicholoģija un pedagoģija, jau minētajā grāmatā Zinātne tēvzemei u. t. t.)

Sakarā ar šo savu zinātnisko un pedagoģisko darbību diviem no fakultates mācības spēkiem ir izteikta augstākā atzinība, piešķirot tiem Tēvzemes balvu — profesoram *P. Šmitam* 1938. gadā un profesoram *J. Endzelīnam* 1939. gadā.

Bez tam vairāki fakultates mācības spēki ir saņēmuši Kulturas fonda un Krišjāņa Barona prēmijas.

	V ā d s	Godalgoto darbu nosaukums	
1925. g.	Prof. *L. Arbuzovs*	Die altlivländische Bauerrechte. Ein Verzeichnis der bäuerlichen Abgaben im Stift Kurland 1582/83.	KF*
1926. g.	Prof. *J. Endzelīns*	Latvijas vietu vārdi II: Kurzemes un Latgales vārdi. Lettische Grammatik.	Kr.B.**
	Prof. *A. Speke*	Rīgas humanista S. Frenceļa poema: Par īsto dižciltību un zinību cieņu. Livonijas dzejnieka humanista Eicedija poema „Danubius".	KF
	Prof. *P. Šmits*	Latviešu pasakas un teikas I d.	KF
1927. g.	Prof. *F. Balodis*	Vēlais dzelzs laikmets Latvijā.	Kr.B
	Prof. *L. Bērziņš*	Epitets latviešu tautas dziesmās. Dažāda veida atkārtojumi un humors latviešu tautas dziesmās.	Kr.B
	Prof. *P. Ķiķauka*	Par grieķu metriku un Grieķu gramatika.	KF
	Prof. *A. Švābe*	Pagastu vēsture.	KF
	Lekt. *T. Zeiferts*	Latvju rakstniecības vēsture I—III.	Kr.B
1928. g.	Prof. *L. Bērziņš*	Latviešu tautas dzejas nozares. Latviešu tautas dzeja Stendera un Herdera laikā.	Kr.B
	Prof. *E. Felsbergs*	Grieķu vāzu gleznas.	KF
	Prof. *J. Plāķis*	Kursenieku valoda.	Kr.B
	Prof. *A. Speke*	Alt-Riga im Lichte eines humanistischen Lobgedichtes vom Jahre 1595.	KF

* Kulturas fonda prēmija.

** Kr. Barona prēmija.

1. turpinājums.

	Vārds	Oodalgoto darbu nosaukums	
1929. g.	Prof. *F. Balodis*	Mūsu pilskalni.	Kr.B
		Tanīsa kalnā izdarīto izrakumu un konstatēto mītņu slāņu kārtu datējums.	
	Prof. *L. Bērziņš*	Kristofors Fīreķeris.	Kr.B
	Prof. *V. Frosts*	Hēgeļa aistetika.	KF
	Prof. *P. Šmits*	Kristības.	Kr.B
		Ļaužu šķiras jeb kārtas.	
	Priv. doc. *J. A. Jansons*	Vēsturiskā laikmeta drāma jeb mākslas drāmas sākumi mūsu vāciskās kulturas laikmetā.	Kr.B
1930. g.	Prof. *F. Baloža* un prof. *P. Šmita* redakcijā	Latvieši I.	Kr.B. KF
	Prof. *E. Blese*	Latviešu personu vārdu un uzvārdu studijas.	KF
	Prof. *P. Jurevičs*	Le problème de la connaissance dans la philosophie de Bergson.	KF
	Lekt. *T. Zeiferts*	Brīvzemnieks. — Tautas darbinieka mūžs un laikmeta aina.	Kr.B
1931. g.	Prof. *A. Švābe*	Zemes attiecību vēsture Latvijā.	KF
1932. g.	Prof. *F. Baloža*, Prof. *P. Šmita*, Prof. *A. Tenteļa* redakcijā	Latvieši II.	KF
	Prof. *A. Speke*	Livonijas zemnieku kustības un nemieri 16. g. s. II pusē.	Kr.B
1933. g.	Prof. *L. Bērziņš*	Atraktā tautas dzeja.	Kr.B
		Latviešu tautas dziesmu metrika.	
		Neredzīgais Indriķis un viņa dziesmas.	
		Kurzemes tautskolas ērkšķu ceļi.	
	Prof. *A. Speke*	Ķēniņa Stefana ienākšana Rīgā un cīņas par Doma baznīcu.	Kr.B
		Daži veci tiesu protokoli par zemnieku nemieriem 1586. un 1587. g.	
		Quelques nouveaux matériaux pour l'histoire de la cartographie de l'iconographie de l'Ancienne Livonie.	
	Prof. *A. Švābe* . . .	Livonija un senākās bruņinieku tiesības.	Kr.B

2. turpinājums.

	Vārds	Godalgoto darbu nosaukums	
1933. g.	Priv.-doc. *J. A. Jansons*	Teodors Zeiferts kā sava laika cilvēks un liriķis.	Kr.B
		Zeiferts kā literaturas kritiķis.	
		Zeiferts literaturas vēstures metodoloģiskā apgaismojumā.	
1934. g.	Prof. *F. Balodis*	Die Baltische-finnisch-ugrische Grenze in Lettland in vorgeschichtlicher Zeit.	Kr.B
	Prof. *E. Blese* (un *V. Pētersons*)	Latviešu pareizrakstības rokas grāmata.	Kr.B
	Prof. *P. Šmits*	Hērodota ziņas par senajiem baltiem.	Kr.B
	Prof. *A. Švābe*	Die älteste schwedische Landrevision Alt-Livlands.	KF un Kr.B
		Kuršu ķoniņu novadnieku tiesiskais stāvoklis.	KF un Kr.B
1935. g.	Prof. *F. Balodis*	Latviešu senās ciltis.	Kr.B
		Latvju aizvēsture.	
	Prof. *T. Celms*	Tagadnes problemas.	KF
	Prof. *R. Jirgens*	Par ārējo novērošanu.	KF
	Prof. *A. Speke*	Vecākie latvju tautas apģērbu zīmējumi.	Kr.B
	Prof. *A. Tentelis*	Ievadam grāmatā Zviedru laikmets Latvijā.	Kr.B
	Prof. *F. Balodis, A. Tentelis, Straubergs, Blese, Speke, Švābe*	Par rakstiem L. konversacijas vārdnīcas 10. un 11. sēj.	KF
	Priv.-doc. *J. A. Jansons*	Die lettischen Maskenumzüge.	Kr.B
1936. g.	Prof. *F. Balodis*	Ethnische Probleme und die archäologischen Untersuchungen der letzten Jahre in Lettland.	Kr.B
		Die lettischen Burgberge nach den Grabungen der letzten Jahre.	
	Prof. *L. Bērziņš*	Latviešu tautas dziesmas.	
		Tautas dzejas ietekme latviešu literaturā.	Kr.B
		Jēkabs Lautenbachs un viņa centieni.	
	Prof. *E. Blese*	Einige Beziehungen zwischen dem Weißrussischen und den baltischen Sprachen.	Kr.B
		Stērstu Andreja gramatiskie darbi.	

3. turpinājums.

	Vārds	Godalgoto darbu nosaukums	
	Prof. *A. Dauge*	Goethe.	KF
	Prof. *M. Nusbergers*	Die künstlerische Phantasie in der Formgebung der Dichtung, Malerei und Poesie.	KF
	Prof. *A. Speke*	Latvieši un Livonija 16. g. s.	Kr.B
	Prof. *P. Šmits*	Tautas gara mantas prozā.	Kr.B
	Priv. doc. *J. Bērziņš*	Ergļu un Turaidas pils saimniecība XVI g. s. astoņdesmitos gados.	Kr.B
		Mēra postijumi Vidzemē 1710. g.	
1936. g.	Priv. doc. *J. A. Jansons*	Brāļi Kaudzīši.	Kr.B
		Kr. Barona vieta mūsu kulturas dzīvē.	
		Jēkabs Janševskis — mūsu dzimtenes dzejnieks.	
		Ed. Virza un viņa „Straumēni".	
	Priv. doc. *M. Stepermanis*	Latviešu stāvoklis XVII un XVIII g. s. un apgaismotāju kustība Latvijā.	Kr.B
1937. g.	Prof. *E. Blese*	Nīcas un Bārtas mācītāja Jāņa Langija 1685. g. latviski-vāciskā vārdnīca ar īsu latviešu gramatiku; par rakstu „Latviešu" krājumā.	Kr.B
	Prof. *J. Plāķis*	Latvijas vietu vārdi un latviešu pavārdi.	Kr.B
	Prof. *K. Straubergs*	Romiešu literatura.	KF
	Prof. *B. Vipers*	Rucavas un Dagdas baznīcu skulptura.	Kr.B
		Dažas lappuses no Rīgas tēlniecības vēstures.	
		Latviešu stila elementi baroka laikmeta mākslā.	
	Priv. doc. *M. Stepermanis*	Aizkraukles K. F. Šulcs un viņa sabiedriskā darbība.	Kr.B
1938. g.	Prof. *P. Šmits*	Latviešu pasakas un teikas XV sējumos.	KF
	Prof. *A. Švābe* .	Sigismunds Augusts un Livonijas politika.	Kr.B
		Jelgavas pilsētas satversme triju hercogu laikā.	

4. turpinājums.

	Vārds	Godalgoto darbu nosaukums	
	Prof. *B. Vipers*	Baroka laikmeta māksla Latvijā.	KF
	Priv. doc. *J. Siliņš*	Latviešu māksla 19. un 20. g. s.	Kr.B
		Heroisma tēlojumi un noskaņas latviešu glezniecībā.	
		Brāļu kapi Rīgā.	
		Piezīmes par mākslas dzīvi un māksliniekiem Jelgavā kopš 19. g. s.	
1939. g.	Prof. *J. Endzelīns*	Latviešu valodas skaņas un formas.	KF
	Prof. *A. Švābe*	Senā Kursa.	Kr.B

Beidzot, fakultates mācības spēki ziedojuši arī daudz pūles sakaru uzturēšanai ar ārzemēm, turēdamies pie uzskata, ka nevienas tautas zinātne nedrīkst ieslēgties vienīgi sevī, bet tai jāpārbauda sevi salīdzinot savus atzinumus ar citu tautu atzinumiem, tā gan iegūstot jaunus ierosinājumus un papildinājumus, gan sniedzot tādus arī citām tautām. Atbildot citu tautu zinātnieku viesu lekcijām mūsu Universitatē (sk. 6. pielikumu) fakultates mācības spēki ir arī apmeklējuši ārzemju zinātniskās iestādes un sarīkojumus, it sevišķi dažādus kongresus un konferences, un tur bieži lasijuši savus ziņojumus, bet arī neatkarīgi no tiem braukdami uz ārzemēm gan mācīties tur ko jaunu, gan arī lai, noturot lekcijas, informētu par sevi un saviem atzinumiem.

Par šo darbību arī pāri valsts robežām liecina saraksts komandējumiem, kādi tikuši piešķirti fakultates mācības spēkiem. (Sk. 8. pielikumu, 294. ss. lpp.)

Atzīmējot īpaši pa gadiem komandējumus uz kongresiem vai līdzīgām sanāksmēm, dabūjam šādu ainu:

1923. g. prof. *J. Endzelīns* komandēts uz Filologu kongresu Minsterē no 24. IX līdz 4. X.

1924. g.: prof. *P. Dāle* — uz Karaļaučiem piedalīties tur sarīkojamās Kanta svinībās no 13. līdz 29. aprilim; prof. *V. Frosts* — turpat; prof. *P. Zālīte* — turpat; prof. *A. Speke* — uz Varšavu, piedalīties Starptaut. vidusskolu skolotāju kongresā.

1925. g. prof. *A. Tentelis* — uz Ļeņingradu un Maskavu no 2.—18. IX, piedalīties Krievijas Zinātņu akademijas 200 g. pastāvēšanas svinībās.

1926. g. prof. *E. Blese* — uz Baltkrievijas Kulturas instituta 14. nov. atklājamo Akademijas konferenci Minskā no 11.—24. XI.

1927. g.: prof. *L. Arbuzovs* — uz Vēstures kongresu Varšavā; prof. *F. Ba-*

Iodis — kā delegats uz Vēstures kongresu Varšavā; prof. *E. Felsbergs* — kā delegats uz Vāciju no 20. IX līdz 2. X, piedalīties Filologu kongresā Getingenā; prof. *A. Speke* — kā delegats uz Vēstures kongresu Varšavā; prof. *P. Šmits* — uz Zviedriju no 10.—22. IX, piedalīties Upsalas Universitates 450 g. pastāvēšanas svinībās; prof. *A. Tentelis* — uz Zviedriju no 10.—22. IX, piedalīties Upsalas Universitates 450 g. pastāvēšanas svinībās.

1928. g.: prof. *F. Balodis* — uz Orientalistu kongresu Oksfordā, augusta mēnesī; prof. *J. Endzelīns* — uz I Starptaut. valodnieku kongresu Hāgā no 6.—20. aprilim; prof. *K. Straubergs* — uz Florenci, piedalīties „Primo Congresso Internazionale Etrusco" 27. IV līdz 5. V; prof. *P. Šmits* — piedalīties Orientalistu kongresā Oksfordā, augusta mēnesī.

1929. g.: prof. *L. Arbuzovs* — uz Starptaut. bibliotekaru kongresu Romā (jūnijā); prof. *F. Balodis* — uz Berlīni, ņemt dalību Vācu valsts archeoloģijas instituta 100 g. jubilejas svinībās no 15. IV līdz 5. V un — piedalīties V Starptautiskā reliģijas vēstures kongresā Lundā no 27.—29. VIII; prof. *J. Endzelīns* — uz Prāgu, piedalīties Slavu filoloģijas kongresā no 3.—17. X; prof. *A. Speke* — uz Franciju, no 24. V līdz 15. VI, piedalīties Tulūzas Universitates 700 g. pastāvēšanas svinībās; prof. *K. Straubergs* — uz Berlīni, no 15. IV līdz 5. V, piedalīties Vācu valsts archeoloģijas instituta 100 g. jubilejas svinībās, un uz Romu, piedalīties Starptaut. intelektualās tuvināšanās komisijas tautas mākslas konferencē oktobra mēnesī; prof. *A. Tentelis* — kā delegats piedalīties Tērbatas Universitates 10 g. pastāvēšanas svinībās 1. XII.

1930. g.: vec. docente *A. Ābele* — uz Eksperimentalās fonetikas kongresu Romā, jūlija mēnesī; prof. *F. Balodis* — piedalīties XV Starptaut. aizvēsturiskās antropoloģijas un archeoloģijas kongresā Portugalē 21.—30. IX; prof. *E. Blese* uz Viļņu, no 22. II līdz 3. III, sakarā ar poļu zinātņu akademijas nodaļas atklāšanu Viļņā; prof. *A. Dauge* — uz Parīzi, piedalīties Moraliskās audzināšanas kongresā no 1. IX līdz 10. X; prof. *E. Dīls* — kā Universitates pārstāvis uz prof. T. Zeļinska godināšanu Varšavas Universitatē 25. V; prof. *J. Endzelīns* — uz Prāgu, piedalīties I Slavistu kongresā no 28. IV līdz 9. V; prof. *A. Speke* — uz Krakovu, piedalīties Polijas 16. g. s. vēstures kongresā no 1.—15. VI; prof. *K. Straubergs* — piedalīties II Tautu mākslas kongresā Antverpenē no 26. VIII līdz 10. IX.

1931. g.: prof. *E. Blese* — uz Starptaut. valodnieku kongresu Ženēvā no 25.—29. VIII; prof. *P. Šmits* — uz Leideni, piedalīties XVIII Starptaut. orientalistu kongresā no 4.—15. IX; uz Parīzi, piedalīties a) Starptaut. intelektualās kopdarbības kongresā no 1.—9. VIII, b) Etnografijas kongresā (septembrī).

1932. g.: prof. *F. Balodis* — piedalīties Starptaut. aizvēstures un priekšvēstures kongresā Londonā no 25.—30. VII; prof. *P. Dāle* — uz X Starptautisko psiholoģijas kongresu Kopenhagenā no 15. VIII līdz 15. IX.

1933. g.: prof. *E. Blese* — uz III Starptaut. valodnieku kongresu Romā no 19.—26. IX; prof. *A. Speke* — uz Varšavu, no 10. VIII līdz 3. IX, piedalīties Pasaules vēsturnieku kongresā.

1934. g.: prof. *P. Dāle* — uz Čechoslovakiju, piedalīties Starptaut. filozo-

fijas kongresā un filozofijas grāmatu izstādē Prāgā no 25. VIII līdz 15. IX; docents *E. Dīls* — piedalīties IV Bizantologu kongresā no 9.—16. IX; prof. *P. Jurevičs* — uz Prāgu, piedalīties VIII Starptautiskā filozofijas kongresā, septembra mēnesī.

1935. g.: vec. doc. *A. Ābele* — uz Vīni un Londonu, lai piedalītos II Starptaut. fonetikas kongresā; prof. *E. Blese* — uz Kaunu, no 28.—31. X, piedalīties Baltijas Intelektualās kopdarbības komisiju delegatu sanāksmē pie Vītauta Dižā Universitates; prof. *P. Šmits* — uz Italiju, piedalīties XIX Starptautiskā orientalistu kongresā Romā no 23.—29. IX; uz Zviedriju no 1. XI līdz 1. XII, piedalīties Pasaku pētītāju kongresā Lundā.

1936. g. prof. *P. Dāle* — piedalīties Vācu filozofu sanāksmē Berlīnē no 21. IX līdz 1. X.

1937. g.: prof. *Fr. Balodis* — uz Kairu piedalīties Tautu savienības Intelektualās kopdarbības instituta rīkotā izrakumu konferencē no 9.—15. III; prof. *T. Celms* — kā Universitates pārstāvis Zinātņu vēstures IV starptautiskā kongresā Prāgā, septembra mēnesī; prof. *P. Dāle* — uz Franciju, piedalīties Starptaut. psichologu un filozofu kongresos; prof. *P. Jurevičs* — uz Parīzi, piedalīties kā Universitates delegats Starptaut. augstākās izglītības konferencē no 26.—28. VII un IX Starptaut. filozofijas kongresā no 1.—6. VIII Parīzē; prof. *P. Ķiķauka* — kā Universitates delegats uz Atēnu Universitates 100 gadu pastāvēšanas svinībām; prof. *M. Nusbergers* — uz Parīze, piedalīties II Starptautiskā estetikas un mākslas zinātnes kongresā.

1938. g.: prof. *F. Balodis* — kā Universitates pārstāvis uz Cīrichi, lai piedalītos Starptaut. vēsturnieku kongresā un Austrumeiropas vēsturnieku konferencē no 25. VIII līdz 4. IX, un uz Varšavu no 20. IX līdz 2. X, piedalīties III Starptaut. aizvēstures kongresa organizacijas komitejas sēdē; prof. *K. Straubergs* — kā Latvijas pārstāvis uz II Starptaut. antropoloģijas un etnoloģijas kongresu Kopenhagenā; prof. *A. Švābe* — kā Universitates pārstāvis uz Cīrichi, piedalīties Starptaut. vēsturnieku kongresā un Austrumeiropas vēsturnieku konferencē no 25. VIII līdz 4. IX; prof. *A. Tentelis* — kā Universitates pārstāvis uz Cīrichi, piedalīties Starptaut. vēsturnieku kongresā un Austrumeiropas vēsturnieku konferencē no 25. VIII līdz 4. IX.

Tuvākais rezultats šādai dzīvai līdzdalībai starptautiskā zinātniskā dzīvē ir bijis tas, ka daudzi fakultates locekļi darbojas dažādās starptautiskās zinātniskās organizacijās gan kā locekļi permanentās kongresu padomēs, gan kā dažādu institutu korespondenti, gan kā referenti par Latviju bibliografiskos izdevumos, gan kā līdzstrādnieki ārzemju periodiskos izdevumos u. c., tādā kārtā veicot vispārīgās zinātniskās kulturas progresu un padarot arī Latviju par vienu no šī progresa faktoriem. (Sīkāki dati biografijās.)

Beidzamajā vietā lai vēl ir minēts darbs, kas nozīmes ziņā tomēr varētu būt arī viens no pirmajiem. Šis darbs ir jauno zinātnieku sagatavošana, par ko liecina sekojošie dati.

20 gados ir atstātas pie Universitates sagatavoties zinātniskai darbībai šādas personas:

1920./21. m. g.: 1) *Valerija Sīle (Seile)* — Latvijas resp. Latgales vēsturē, 2) *Lauma Sloka* — mākslas vēsturē, 3) *Anna Ābele* — slavu filoloģijā, 4) *Pauls Jurevičs* — seno laiku filozofijā un 5) *Alfrēds Bīlmanis* — Rietumeiropas vēsturē.

1922./23. m. g.: 6) *Alise Karlsone* — ģermāņu filoloģijā.

1924./25. m. g.: 7) *Jūlijs Students* — filozofijā.

1925./26. m. g.: 8) *Kārlis Kārkliņš* — latviešu literaturā.

1926./27. m. g.: 9) *Jānis Alberts Jansons* — Latviešu literaturā un 10) *Anna Dārziņa-Ābele* — romāņu filoloģijā.

1927./28. m. g.: 11) *Vilis Biļķins* — vēsturē, 12) *Pēteris Kalniņš* — vēsturē, 13) *Gustavs Lukstiņš* — vēsturē un 14) *Jānis Siliņš* — filozofijā.

1929./30. m. g.: 15) *Marģers Stepermanis* — vēsturē.

1930./31. m. g.: 16) *Pēteris Lejiņš* — filozofijā.

1931./32. m. g.: 17) *Alvils Augstkalns* — baltu filoloģijā, 18) *Valdis Ģinters* — archeoloģijā un 19) *Rauls Šnore* — archeoloģijā.

1932./33. m. g.: 20) *Kārlis Plukšs* — ģermāņu filoloģijā un 21) *Elvīra Šnore* — archeoloģijā.

1933./34. m. g.: 22) *Teodors Gerbers* — romāņu filoloģijā un 23) *Jānis Ratermanis* — romāņu filoloģijā.

1934./35. m. g.: 24) *Roberts Malvess* — viduslaiku vēsturē, 25) *Krišjānis Ancītis* — baltu filoloģijā un 26) *Jēkabs Pūpols* — ģermāņu filoloģijā.

1935./36. m. g.: 27) *Aleksis Kalniņš* — baltu filoloģijā.

1935./36. m. g.: 28) *Andrejs Stūrītis* — filozofijā un 29) *Kamilla Šūlmane* — filozofijā.

1938./39. m. g.: 30) *Kārlis Draviņš* — baltu filoloģijā, 31) *Nikolajs Lapiņš* — ģermāņu filoloģijā, 32) *Edīte Šturma-Hauzenberga* baltu filoloģijā un 33) *Jānis Oskars Bērziņš* — pedagoģijā.

Viena daļa no šīm personām vēlāk arī habilitējušies par privatdocentiem, kā tas redzams no sekojošā vispārīgā saraksta personām, kas habilitējušās pie fakultates.

Habilitacijas:

Gads	Personas	Raksta pro venia legendi nosaukums
1923. (6. IV)	*L. Bērziņš*	Latviešu tautas dziesmu metrika.
1923. (6. IV)	*E. Blese*	Ievads valodniecībā, Rīgā 1921.
1923. (6. IV)	*P. Dāle*	О подсознательных явлениях душевной жизни, iespiests 1917. g. rakstu krājumā par piemiņu prof G. Čelpanova 25 g. zinātn. darbības jubilejai.
1923. (6. IV)	*A. Dauge*	Par skolotāju izglītību. IMM 1920, II—VI. Искусство и творчество в воспитании, 1911, Maskavā.
1923. (6. IV)	*J. Kauliņš*	Garuma intonacijas sausnējiešu izloksnē. Filol. b-bas rakstu III (papild. B. B. XII, XIV. Die Mundart von Saußen).
1923. (6. IV)	*K. Straubergs*	Iz grieķu reliģijas. IMM 1920, 8—9.
1924. (3. V)	*A. Ābele*	Par patskaņu pagarinājumiem slavu valodās.
1925. (19. IX)	*P. Jurevičs*	Bergsona atziņas teorija, apskatīta it sevišķi attiecībā pret dažām Kanta tezēm.
1926. (1. IX)	*A. Karlsone*	Ulrich Füetrer und sein Iban.
1926. (1. IX)	*P. Ķiķauka*	Glikoneji un tiem radniecīgi pantmēri.
1927. (5. II)	*T. Celms*	Prolegomena zu einem transzendentalen Historismus.
1927. (14. V)	*E. Pētersons*	Gaudīga klases brīvā garīgā darbība.
1928. (1. XII)	*H. Vallīns*	Ein Aufsatz über das Wallensteinsproblem. (Wallensteins slut.)
1929.	*V. Metjūss*	Krievu baironisms.
1929. (12. II)	*J. Bērziņš*	Par krievu rakstības ievešanas mēģinājumiem latviešu un leišu rakstos.
1932. (28. V)	*K. Kārkliņš*	Apsīšu Jēkaba stāstu technika.
1936. (1. II)	*M. Stepermanis*	Aizkraukles K. F. Šulcs un viņa sabiedriskā darbība.
1936. (14. II)	*J. Jansons*	Ed. Virza un viņa Straumēni.
1936. (28. II)	*J. Ratermanis*	Contribution à l'étude du style chez Flaubert.
1936. (20. V)	*J. Siliņš*	Mākslinieciskās problemas un to savstarpējās attiecības.
1937. (27. V)	*O. Rudovska*	Antiks Erota torss Jelgavas provinces muzejā.
1937. (13. XI)	*G. Lukstiņš*	Romula un Rēma problema.

Doktora gradu šai pašā laikā ieguvušas šādas personas.

Gads	Personas	Disertācija	Grada nosaukums
1926. (28. III)	*Fr. Balodis*	Mākslas reformas Echnatona laikā.	Filoloģijas doktors.
1927. (27. X)	*P. Dāle*	R. Avenarija filozofiski-psiholoģiskie uzskati un viņu kritika.	Filozofijas doktors.
1928. (17. II)	*E. Blese*	Latviešu uzvārdu studijas.	Filoloģijas doktors.
1929. (30. I)	*K. Straubergs*	Latīņu paraugu iespaids Horātija kritikā un dzejā.	Filoloģijas doktors.
1930. (27. V)	*P. Jurevičs*	Le problème de la connaissance dans la philosophie de Bergson.	Filozofijas doktors.
1930. (20. XI)	*A. Speke*	Alt-Riga im Licht eines humanistischen Lobgedichts vom Jahre 1595.	Filoloģijas doktors.
1931. 27. III	*P. Ķiķauka*	Mètres de la poésie grecque monodique.	Filoloģijas doktors.
1936. 22. V	*T. Celms*	Der phänomenologische Idealismus Husserls.	Filozofijas doktors.
1938. (4. II)	*Z. Mauriņa*	Friča Bārdas pasaules uzskats.	Filoloģijas doktors.
1938. (27. V)	*E. Dīls*	Hypomnema. De Callimachi librorum fatis capita selecta.	Filoloģijas doktors.

Jaunu mācības spēku sagatavošanas darbā fakultate ir tikusi atbalstīta ar dažādām stipendijām gan no iekšzemes, gan no ārzemēm. Kārtējās pie Universitates atstātiem domātās stipendijas ir saņēmušas šādas personas: *V. Sīle, L. Sloka, A. Ābele, P. Jurevičs, A. Karlsone, J. Students, K. Kārkliņš, J. Jansons, V. Biļķins, G. Lukstiņš, M. Stepermanis, A. Augstkalns, K. Plukšs, K. Draviņš, N. Lapiņš.*

Morberga novēlējuma fonda stipendiju studijām ārzemēs ir saņēmuši: *M. Stepermanis* (1931.—33.); *A. Augstkalns* 2 gadus (1931./32, 1933./34.); *R. Šnore* (1933.); *T. Gerbers* (1933.); *J. Ratermanis* (1934.); *P. Zicāns* (1937.). Bez tam vairākiem jaunākajiem zinātniekiem, fakultatei viņu lūgumus atbalstot, pabalstus

studijām ir izsniedzis Kulturas Fonds. Tāpat dažiem ir izsniegti pabalsti tieši no Universitates līdzekļiem.

Ārzemju stipendijas ir saņēmušas šādas personas: prof. *A. Speke* Dž. D. Rokfellera fonda lielo stipendiju (1932./33.); *M. Stepermanis* un *T. Gerbers* no Francijas valdības studijām ievērojamā Ecole Normal Supérieure Parīzē (pirmais no 1931.—33. g., otrais 1933./34. g.); *R. Šnore* un *J. Siliņš* no Baltijas instituta Stokholmā (pirmais 1931. g., otrais 1938. g.); *P. Zicāns* no Zviedrijas Archeoloģijas instituta Romā (1937.) un Zviedrijas valdības stipendiju 1939. g.; *M. Endzelīna-Grimma* no Čechoslovakijas valdības (1930./31.) u. c.

Bez tam vēl arī studenti ir saņēmuši dažādas ārzemju stipendijas: A. fon Humbolta (no Vācijas), no bij. Latvijas konsula Stokholmā M. Andersena, no Dāņu un latviešu biedrības Kopenhagenā, no Polijas iestādēm, ikgadus vienu stipendiju no Francijas valdības studijām Francijā, no Zviedrijas iestādēm u. c.

5. Fakultates bibliotēka un palīginstituti. 1. Bibliotēka. Bibliotekas veidošana bija viens no pirmajiem darbiem, pie kura fakultate ķērās tūliņ pēc savas nodibināšanās. Par to runā jau tūliņ pirmajā fakultates organizacijas koleģijas sēdē 1919. g. 18. augustā, kad nolemj lūgt Izglītības ministriju piešķirt fakultatei tai derīgās grāmatas no ministrijas rīcībā esošajām grāmatu krātuvēm, pie kam tiek minēta vārdā it sevišķi Valmieras grāmatu krātuve. No tās tad arī fakultate saņem jau pirmajā semestrī piecas kastes grāmatu. Tāpat fakultatei tiek nodota agrākā pedagoģijas muzeja resp. pedagoģijas kursu bibliotēka, kas atradās ģeodezijas kabineta telpās, un te tad arī bija fakultates bibliotekas dzimšanas un pirmā atrašanās vieta. Ilgi tomēr tur tā nevarēja palikt un jau drīz (1919. g. beigās) pārgāja Centralās bibliotekas telpās, bet 1921. g. maijā — līdzšinējās īpašajās telpās. Vēl pašā sākumā fakultates bibliotekai tiek nodoti bijušā Krievijas tieslietu ministra grafa Pālena materiali un archivi; tāpat tā saņem dažas kastes grāmatu no Siguldas pulka, arī no profesora *P. Šmita* vienu kasti, bez tam nopērk dažas bibliotekas — un ar to tad arī tai likts pirmais pamats, tā ka jau 1920. g. beigās tajā ir ap 5000 grāmatu. Pirmos grāmatu kārtošanas un inventarizēšanas darbus veic vēlākā vec. doc. *A. Ābele;* tad *E. Blese,* pie kam viņam palīdz vēl vairāki citi darbinieki. *E. Blese* pārzina bibliotēku līdz 1924. g. jūlijam, tad

K. Straubergs līdz 1937. gada vasarai, un pēc tam *P. Jurevičs*, pie kam viņiem ir palīdzējuši vairāki subasistenti, no tiem visvairāk *J. O. Freimanis*, kas kā cītīgs bibliotekas kārtotājs nostrādājis jau vairāk kā 12 gadus.

Pārskatu par bibliotekas attīstības gaitu dod dati par bibliotekas grāmatu skaita pieaugumu atsevišķos gados.

Gads	Inv. № no līdz	Inv. № skait.
1919.	1 — 350	350
1920.	351 — 4.804	4.454
1921.	4.805 — 5.286	482
1922.	5.287 — 6.938	1.652
1923.	6.939 — 8.553	1.615
1924.	8.554 — 9.288	735
1925.	9.289 — 9.927	639
1926.	9.928 — 11.744	1.817
1927.	11.745 — 13.552	1.808
1928.	13.553 — 15.214	1.662
1929.	15.215 — 19.525	4.311
1930.	19.526 — 22.331	2.806
1931.	22.332 — 23.391	1.060
1932.	23.392 — 24.901	1.510
1933.	24.902 — 25.988	1.087
1934.	25.989 — 26.830	842
1935.	26.831 — 29.145	2.315
1936.	29.146 — 31.428	2.283
1937.	31.429 — 34.611	3.183
1938.	34.612 — 37.784	3.173
1939.	37.785 — 40.020	2.236
		40.020

Sējumu skaits ir par kādiem 10.000 lielāks, jo 1931. gadā bibliotekā inventarizēja vairākus sējumus ar vienu numuru, bet vēlāk katru sējumu ar atsevišķu.

Grāmatas bibliotekā ienākušas gan pirkšanas, gan dāvināšanas ceļā.

Lielākie dāvinātāji:

1. Prof. P. Šmits 2162 grām.
2. Prof. P. Zālīte 1484
3. Polijas Izglītības ministrija un poļu konsuls Rīgā 1391
4. Liepājas pilsētas bibliotēka . . . . . 1292 „

5.	Prof. J. Kšižanovskis	1107 grām.
6.	Zviedrijas iestādes un darbinieki	1106 „
7.	Padovas Universitate	754
8.	Kulturas fonds	512
9.	Latvijas Izglītības ministrija	399
10.	Liepājas valsts vidusskola	342
11.	Skol. P. Dreimanis, Valmierā	334
12.	Prof. Gustavs Bolinders	302
13.	Francijas valdība	301
14.	Prof. St. Kolbuševskis	294
15.	Ar priv.-doc. H. Vallīna starpniecību	214
16.	Angļu un latviešu klubs	148
17.	Prof. K. Straubergs	136
18.	Dr. Hagberg Wright'a, Londonā	124
19.	Stud. phil. J. Gefkens	111
20.	Lekt. J. Zariņš	104
21.	Poļu Zinātņu akademija	95
22.	Privatdoc. A. Karlsone	76
23.	Kr. Barona mantinieki	60
24.	Kandavas pilsētas valde (sekojot Draudzīgajam aicinājumam)	59
25.	Skolotājs Meirēns (sekojot Draudzīgajam aicinājumam)	56
26.	Liepājas pilsēta	68
27.	Daugavpils ģimnazija	80
28.	Kuldīgas valsts ģimnazija	53
29.	Rumānijas valdība	49
30.	Lauksaimniecības atašejs E. Zalcmanis	51
31.	Prof. Fr. Balodis	43 „

2. Mākslas muzejs pie filoloģijas un filozofijas fakultates izveidojās no mākslas vēstures kabineta, ko nodibināja 1921./22. m. g. Viņa izveidotājs un pārzinis bij profesors *E. Felsbergs*. Kabinets tika iekārtots Universitates vecajā ēkā divās istabās, blakus fakultates bibliotekai. Sākumā iegādājās dažus grieķu skulpturu ģipša nolējumus, arī specialu literaturu par mākslas vēsturi, galvenā kārtā par grieķu un romiešu mākslas vēsturi (un šī ir plašākā grāmatu krātuve par minēto jautājumu mūsu zemē). Mākslas kabinetā tika uzkrāti un glabāti arī diapozitīvi, ko lektori lietoja mākslas vēstures lekcijās.

Kabinetā novietoja glabāšanā arī dažas seno grieķu vāzītes un terakotas no Valsts vēstures muzeja. Te uzglabāja arī monētu kolekciju, ko Universitatei dāvināja *Eskels* Londonā. Profesors *E. Felsbergs*, būdams Atēnās 1925. g., ieguva kabineta kolekcijai arī divus franču mākslinieka Žiljerona pagatavotus Vafio zelta kausus un divu Mikēnu dunču galvanoplastiskas kopijas.

Grieķu mākslas darbu ģipša nolējumu kolekcija sevišķi paplašinājās 1929. gadā, kad pēc prof. *E. Felsberga* nāves par kabineta pārzini nāca profesors *F. Balodis*. Tika iegūts apmēram 100 priekšmetu. Vēlākā laikā līdzekļu trūkuma dēļ kabinētu vairs daudz nevarēja paplašināt, iegādājās tikai vēl ģipša nolējumu no marmora Erota torsa Jelgavas muzejā. Šo nolējumu pagatavoja skulptors *K. Zemdegs*.

Mākslas vēstures kabinetam savus darbus ir dāvinājuši arī mūsu mākslinieki: profesors *B. Dzenis* savas kundzes marmora krūšu tēla ģipša nolējumu un skulptors *K. Zemdegs* pelēkā marmorā cirstu sievietes galvu.

Mākslas vēstures kabinetā tika noturējuši savus seminarus mākslas vēsturē profesors *E. Felsbergs*, prof. *F. Balodis*, prof. *H. Čellīns*, prof. *B. Vipers*. Te sarakstīti arī vairāki studentu sacensības darbi mākslas jautājumos. Sākot ar mākslas vēstures kabineta nodibināšanu tur strādāja par subasistenti un vēlāk par asistenti *Olga Rudovska*.

Ar filoloģijas un filozofijas fakultates 1937. g. 28. IV sēdes lēmumu apvienoja mākslas vēstures un austrumu filoloģijas kabinetus un nodibināja tagadējo Universitates filoloģijas un filozofijas fakultates mākslas muzeju. Tas atrodas tagad Baznīcas ielā 5, dz. 15. Grāmatas par mākslu ir pievienotas fakultates bibliotekai. Turpat glabājas arī diapozitivu kolekcija.

1937. g. pavasarī jaunajā muzejā novietoja arī nelielu skaitu grieķu vāzu un sīkāku senlietu no Rīgas Pilsētas vēstures muzeja. Starp tiem kā ievērojamākā jāmin kāda grieķu vāze no III g. s. pr. Kr., uz kuras attēlota virs balta fona klusā daba. Par jaunāko asistentu mākslas muzejā strādā filoloģ. kandidats *P. Zicāns*.

3. Psiholoģijas institūts. Sistematiski iekārtotus teoretiskus un praktiskus darbus eksperimentalajā psiholoģijā izdevās iesākt 1923./24. m. g., kad ierīkoja eksperimentalās psiholoģijas kabinetu Izglītības ministrijas telpās Valdemāra ielā 36. Šā pirmā darbības posma galvenais uzdevums bija apmācīt filoloģijas un filozofijas fakultates filozofijas un pedagoģijas nodaļas studentus eksperimentalās psiholoģijas metodikā un tehnikā. Darbība noritēja divos virzienos: 1) eksperimentalās psiholoģijas, kur studenti vingrinājās sajūtu sliekšņu mērīšanā un domāšanas norišu un izteiksmes metodu pētīšanā; 2) praktiskās pedagoģijas, kur pedagoģijas nodaļas studenti iepazinās ar inteliģen-

ces testiem un pārbaudija ar tiem bērnu dārzu un pamatskolu skolēnu inteliģenci. Bez tam vēl pārbaudija bērnu apjautas, uzmanību un atmiņu un iepazinās ar eidetiskā tipa konstatēšanas paņēmieniem. Eksperimentalās psiholoģijas kabineta vadītājs bija prof. *V. Frosts*, asistente *M. Liepiņa*.

1927./28. m. g. eksperimentalās psiholoģijas kabinetam izdodas pārvietoties darbam piemērotās telpās Baznīcas ielā 5, dz. 16, un ar to sākas otrs posms. Kabinetu tad pārdēvēja par eksperimentalās psiholoģijas laboratoriju, kurā ierīko 1 istabu seminara sēdēm un praktiskiem darbiem, 1 istabu individualiem mēģinājumiem, 1 istabu eksperimentu materiala sagatavošanai un mēģinājumu rezultatu apstrādāšanai, 1 istabu bibliotekai un 1 istabu vadītāja vajadzībām. Laboratorijas vadību uzticēja prof. *P. Dālem*. Ērtās telpas deva iespēju nostādīt studentu praktiskos darbus plašāk un izdevīgāk. Eksperimentalās psiholoģijas darbi sadalijās proseminara un seminara darbos, pie kam filozofijas un pedagoģijas studenti strādāja šķirtās grupās par dažādiem tematiem. Darbus iekārtoja tā, ka sāka arvien plašākos apmēros izdarīt mēģinājumus ar bērniem un pieaugušiem. Mēģinājumu rezultatus apstrādāja un ilustrēja ar diagrammām, tabulām un citiem uzskates līdzekļiem, ko līdz ar laboratorijā esošiem aparatiem izmantoja demonstrējumiem teoretiskās psiholoģijas lekcijās. Nodibinoties specialam praktiskās bērnu psiholoģijas kursam, inteliģences pārbaudes metodika pāriet šī kursa lasītāja prof. *R. Jirgena* noteikšanā, bet laboratorijā uzsāk ar pedagoģijas studentiem jau vairāk pētnieciska rakstura darbus par bērna zīmēšanas procesa un skaitļu apziņas attīstību, bērnu rotaļām, par sakaru starp skolēnu atmiņas tipiem un domāšanu, par jūtu ietekmi domāšanā un otrādi, kā arī vēl citus. Šo jautājumu noskaidrošanai studenti izdara psiholoģiskas pārbaudes skolās un bērnu dārzos.

Laboratorijas telpās notiek arī teoretiski seminari psiholoģijā un filozofijā, kas bieži iekārtoti saskaņā ar lietojamās psiholoģijas praksi, nodrošinot un noskaidrojot tās teoretiskos pamatus.

III posms. Ar 1938./39. m. g. laboratorija kļūst par psiholoģijas institutu un ar to sākas trešais darbības posms. Instituta direktors ir prof. *P. Dāle*. Instituta uzdevumi šādi:

1) Tas apmāca eksperimentalās psiholoģijas metodikā un technikā, iekārto un pārrauga studentu individualos un

grupu eksperimentus par kādu noteiktu psiholoģijas problemu. Instituta darbinieki izdara demonstracijas psiholoģijas lekcijās, sakarā ar atsevišķām iztirzājamām kursa problemām.

2) Instituta seminaros apcer referatos un pārrunās vispārīgās un eksperimentalās psiholoģijas jautājumus.
3) Instituta direktors un asistenti veic specialus psiholoģijas pētijumus monografiskai apstrādāšanai.
4) Instituta darbinieki pēc vajadzības konsultē ar skolotājiem, iestādēm un atsevišķām personām par lietojamās psiholoģijas un audzināšanas jautājumiem, par kuriem tie vēlas iegūt zinātniski pamatotus aizrādijumus un padomus.
5) Instituts uztur sakarus ar ārzemju psiholoģijas institutiem un zinātniekiem, it sevišķi ar Leipcigas, Bonnas un Marburgas institutu un Kaunas un Tērbatas psiholoģijas laboratoriju.
6) Institutam ir biblioteka ar apmēram 860 sējumiem. Apmācības un pētīšanas vajadzībām instituts ikgadus papildina nelielā skaitā nepieciešamāko aparaturu.

Par vecāko asistentí institutā strādājusi cand. paed. *M. Liepiņa,* bet par jaun. asistentu cand. philos. *A. Stūrītis.* No 1939. g. 1. jūl. par asistenta vietas izpildītāju ievēlēts *R. Drillis.*

4. Eksperimentalās fonetikas kabinets dibināts 1925. g. pavasarī, bet kārtīgi sāk darboties tikai no 1927. g., kad tam tiek piešķirtas telpas Baznīcas ielā 5. Pirmos nepieciešamākos mācības līdzekļus kabinets saņem no LU Filologu biedrības, kas 1926. g. nodod fonetikas kabineta rīcībā savus izlokšņu pētīšanai — ar Kulturas fonda līdzekļiem — iegādātos aparatus: gramofonu (Doegen-Odeon-Sprechapparat) ar 35 latv. izlokšņu tekstu uzņēmumiem un kimografu ar piederumiem valodas skaņu grafiskai pētīšanai. Laikā no 1925.—1931. g. par kabinetam atvēlētajām sumām iegādāti arī vēl daži citi aparati, kas domāti galvenā kārtā mūsu izlokšņu intonaciju pētīšanai grafiskā ceļā un grafisko uzņēmumu tālākai apstrādāšanai: skaņu garuma resp. ilguma un toņa augstuma mērīšanai u. t. t. Sākot ar 1932. g. fonetikas kabinets jaunus mācības līdzekļus nav saņēmis.

Kabineta bibliotekā atrodas ap 150 sējumu, ieskaitot arī periodiskus izdevumus.

Fonetikas kabinetu pārzina doc. *A. Ābele.* Praktiskie darbi (2 st. nedēļā) veltīti galvenā kārtā dialekta materialu vācēju sagatavošanai, iepazīstinot tos galvenos vilcienos arī ar eksperimentalās pētīšanas metodēm. No fonetikas kabinetā — studiju darbam — apstrādātiem eksperimentaliem pētijumiem publicēti 3 darbi: Z. Birznieces — Džūkstes, Šķibes un Sesavas pag. intonacijas, FBR XI, I. Martinsones — Vārkavas, Pildas, Zvirgzdienes pag. intonacijas, FBR XIV, un E. Šmites — Ķieģeļu un Kūduma izl. intonacijas, FBR XVIII.

No 1938. g. pavasara — fonetikas kabineta telpās Baznīcas ielā 5 novietojot mākslas muzeju — eksperimentalie darbi ar studentiem, nepietiekošu telpu dēļ, pārtraukti. Praktiskie darbi vispārējā fonetikā un dialektoloģijā tiek noturēti Universitates vecajā ēkā.

5. Austrumu filoloģijas kabinets nodibināts 1924. g. 15. IX, bet līdz 1926. g. 2. X pastāvējis ar nosaukumu Ēģiptoloģijas kabinets. 1937. g. 28. IV tas apvienots ar Mākslas kabinetu par LU filol. un filoz. fakultates mākslas muzeju. No 1924. g. 15. IX Austrumu filoloģijas kabineta pārzinis bijis prof. *Francis Balodis;* sākot ar 1937. g. 28. IV par muzeja direktoru ievēlēts prof. *Boriss Vipers.*

Austrumu filoloģijas kabinetā bija sakopota literatura par seniem austrumiem un vispārīgo, kā arī Latvijas archeoloģiju, kas tagad kopš 1937. g. 28. IV glabājas filol. un filoz. fakultates bibliotekā: pavisam kopā 1600 nosaukumi, pa daļai vairākos sējumos. Tāpat šai kabinetā glabājās 885 Latvijas senlietu un 410 Ēģiptes senmantu fotoattēlu un 4050 diapozitivu, kas tagad arī nodoti bibliotekai. No 1926.—34. g. kabinets ikgadus pasūtija Berlīnes muzejā ģipša nolējumus savai seno austrumu senlietu kolekcijai, iegūstot pavisam kopā 137 nolējumus, bet 1929./30. m. g. arī Stokholmā 97 Zviedrijas senlietu nolējumus. 1927. g. kabinets saņēma mūžīgā glabāšanā no Rīgas Vēstures un senatnes biedrības 24 senās Ēģiptes piemineklu oriģinalus, dažus mūmiju fragmentus ar audumu paliekām un 3 ģipša nolējumus; 1929. g. Vācijas valdība LU 10 gadu jubilejas gadijumā kabinetam dāvināja 8 ģipša nolējumus un 1931. g. Stokholmas Ēģiptes senlietu muzejs 72 savus dubletus (oriģinalus), bet Piemineklu valde un Valsts vēsturiskais muzejs 239 latviešu senlietas.

Kabinetā prof. *Fr. Balodis* noturēja savus seminarus seno austrumu vēsturē, mākslas vēsturē un archeoloģijā un vadija praktiskos darbus, kārtojot izrakumos iegūtas latviešu senlietas.

6. Zinātniskās biedrības. Pie fakultates pastāv divas zinātniskās biedrības: Filologu biedrība un Filozofijas biedrība.

1. Latviešu filologu biedrības dibināšanu 1920. g. rudenī ierosināja prof. *J. Endzelīns,* lai pulcinātu ciešākai sadarbībai LU filoloģijas un filozofijas fakultates zinātniekus, kas darbojas valodniecības, literaturas, folkloras un vēstures laukā. Ap šo kodolu bija paredzēts grupēt arī attiecīgo disciplinu studentus, kā arī personas no tautas vidus, kas nepiederētu pie LU mācības spēkiem, bet kas būtu parādijušas interesi un spējas darboties attiecīgās zinātnes laukā. Ārzemniekus bija paredzēts saistīt pa daļai kā kārtējus, pa daļai kā korespondētājus un vecākos, nopelniem bagātākos zinātniekus arī kā goda biedrus. Savu konstituēšanās sēdi biedrība (toreiz tā sev lika priekšā nosaukumu Latvijas Augstskolas filoloģiskā biedrība) noturēja 1920. g. 2. oktobrī, un šī diena tad arī skaitas par Latviešu filologu b-bas dibināšanas dienu. Par priekšnieku ievēlēja prof. *J. Endzelīnu,* priekšnieka biedru prof. *E. Felsbergu,* par rakstvedi prof. (toreiz docentu) *E. Blesi,* mantzini prof. (toreiz doc.) *J. Kauliņu,* bibliotekaru prof. (toreiz doc.) *K. Straubergu.* Tālākos faktus biedrības administrativā personala pārmaiņās raksturo šādi dati.

Par biedrības priekšnieku bijis no 1920. g. 2. X līdz 1923. g. 6. X prof. *P. Šmits,* viņam par priekšnieku nākot, prof. *J. Endzelīns* 1927. g. 1. X (pavisam 5 gadus) prof. *J. Endzelīns;* no 1923. g. 6. X līdz 1924. g. 4. X un no 1925. g. 3. X līdz 1926. g. 2. X (2 gadus) prof. *P. Šmits;* no 1927. g. 3. XII līdz 1930. g. 11. X (3 gadus) prof. *Fr. Balodis* un no 1930. g. 11. X līdz šim laikam (1939. g. jūnijam, tā tad gandrīz 9 gadus) prof. *E. Blese.* Par priekšnieka biedru bija pirmos divus gadus prof. *E. Felsbergs,* no 1922. g. 7. X līdz 1923. g. 6. X prof. *P. Šmits,* viņam par priekšnieku nākot, prof. *J. Endzelīns* un pēc tam atkal vice versa. Prof. *P. Šmits* ir arī priekšnieka biedrs no 1927. g. 1. X līdz 1930. g. 11. X. Kopš 1930. g. par priekšnieka biedru ir prof. *K. Straubergs.* Par rakstvedi bijis docents, vēlāk prof. *E. Blese* no 1920. g. 2. X līdz 1925. g. 4. IV, kad dažu nesaskaņu dēļ viņš no amata atteicās, tad atkal no 1925. g. 3. X līdz 1926. g. 2. X un no 1928. g. 13. X līdz 1930. g. 11. X (kopā

$7^1/_2$ gadus), tad docente *Anna Ābele* no 1925. g. 4. IV līdz 1925. g. 3. X un no 1926. g. 2. X līdz 1927. g. 1. X, un filol. kandidate *Anna Bērzkalne* no 1927. g. 1. X līdz 1928. g. 13. X, tad prof. *P. Ķiķauka* no 1930. g. 11. okt. līdz 1935. g. 5. okt. un kopš 1935. g. 5. okt. līdz šim laikam priv.-doc. *K. Kārkliņš*. Kopš biedrības dibināšanas visu laiku par b-bas mantzini un kasieri bijis un joprojām vēl ir prof. *J. Kauliņš*.

Biedrības statuti pirmo reizi apstiprināti 1921. g. Tie iespiesti biedrības 1922. g. (II) iznākušajā rakstu krājumā. Šie biedrības statuti tagad, saskaņā ar jauno biedrību likumu, ir pārstrādāti, bet vēl nav apstiprināti.

Līdz 1927. gadam visa biedrības darbība noritēja tikai biedrības plenarās sēdēs, kas kopš 1921. g. 10. sept. noliktas katra mēneša pirmajā sestdienā, izņemot vasaras mēnešus. 1927. g. I. X tika nodibināta valodniecības sekcija ar prof. *J. Endzelīnu* kā priekšnieku un doc. *A. Ābeli* kā sekretari. Pēdējos gados viņas vietā par sekcijas rakstvedi ir filol. kand. *A. Augstkalns*. 1928. g. 14. I nodibinājās arī mākslas vēstures un arheoloģijas sekcija, kuras konstituēšanās sēde notika 1928. g. 3. II. Līdz 1929. g. rudenim par priekšnieku bija prof. *Fr. Balodis*, no 1929. g. rudens prof. *K. Straubergs*, sekretare visu laiku asistente un vēlāk privatdocente *O. Rudovska*. Biedrības 1930. g. 1. marta sēdē sekcija pārorganizēta un pārdēvēta par vēstures, aizvēstures un mākslas vēstures sekciju. No šīm sekcijām tagad darbojas (arī ne visai rosīgi) tikai valodniecības sekcija. Vēstures, aizvēstures un mākslas vēstures sekcija jau visus beidzamos gadus (kopš 1936.) vairs nedarbojas un tagad savu darbību izbeigusi arī oficiali, lielākai darbinieku daļai saistoties ar Latvijas Vēstures institutu.

Biedrības biedru skaits dažādos laikos bijis dažāds: dažos agrākos gados tas sniedzies līdz 200. Uz 1938. g. oktobra sākumu biedrībā skaitijās 5 goda biedri, 13 korespondētāji biedri un 65 kārtējie biedri. No goda biedriem 1939. g. 25. aprilī miris *Āronu Matīss*, tā kā tagad paliek tikai četri: prof. *J. Endzelīns*, prof. *J. Kauliņš*, prof. *J. Mikola (Somijā)* un bibliofils *J. Misiņš*.

Jau sākot ar 1921. g. Latviešu filologu biedrība laiž klajā katru gadu pa krājumam savu rakstu ar nosaukumu Filologu biedrības raksti (FBR). Rakstu izdošanai katru gadu zinamu sumu atvēlējis Kulturas Fonds. Šādu rakstu krājumu iznākuši pavisam 19 (bei-

dzamais — XIX — iznācis nupat 1939. g. maijā, un tas veltīts 1938. g. 5. jūnijā mirušā goda biedra prof. P. Šmita piemiņai; arī daži citi sējumi veltīti atsevišķu ievērojamu zinātnieku jubilejām vai piemiņai). Rakstos apcerēti galvenā kārtā jautājumi par mūsu valodu, sevišķi dialektoloģiju, sniedzot mūsu izlokšņu aprakstus, par mūsu folkloru, literaturas vēsturi, aizvēsturi un mākslas vēsturi. Raksti iespiesti dažādās valodās, galvenā kārtā tomēr latviski. Ir daži vecu tekstu un avotu iespiedumi, kā arī recenzijas par iekšzemē un ārzemēs iznākušajiem valodnieciska satura zinātniskiem darbiem. Visiem līdz šim iznākušajiem krājumiem par redaktoru bijis prof. *J. Endzelīns*. Biedrība atrodas rakstu apmaiņā ar daudzām ārzemju zinātniskām biedrībām. Tai ir arī sava bibliotēka, kurā 1938. g. oktobra sākumā bija 1010 grāmatas.

Biedrībā nolasītie referati biedrības pirmajos 10 pastāvēšanas gados skāruši visvairāk valodniecības un it īpaši latviešu valodas jautājumus. Daudz šādu referatu nolasīts plenarsēdēs, bet laba daļa arī valodniecības sekcijā, kas tūliņ pēc savas dibināšanas darbojās visai rosīgi. Daudz referatu veltīts arī etnografijas, folkloras un reliģijas vēstures jautājumiem, latviešu sabiedriskās un vispārīgās vēstures, latviešu tautas dzejas un literaturas jautājumiem. Tāpat vairāki referati skāruši grieķu un latīņu literaturas un vispārīgi klasiskās pasaules jautājumus, atsevišķi referati bijuši arī veltīti romāņu un ģermāņu tautu literaturām. Vēstures, aizvēstures un mākslas vēstures sekcijā daži referati bieži arī veltīti dažādu tautu senatnes un mūsu laiku mākslas vēstures jautājumiem.

Otrā gadu desmitā biedrības darbība vispārīgi ritējusi tais pašās sliedēs. Referati par valodas jautājumiem notikuši gan vienīgi tikai valodniecības sekcijā. Plenarsēdēs pirmo vietu ieņēmuši jautājumi par latviešu literaturu, latviešu vispārīgo un kulturas, to starpā sevišķi socialās dzīves vēsturi. Laba tiesa referatu bijusi veltīta arī atsevišķiem ievērojamiem latviešu literaturas un vispārīgi garīgās dzīves darbiniekiem gan attālākā, gan arī ne tik senā un pat tuvākā pagātnē. Joprojām diezgan daudz referatu veltīts klasisko tautu literaturas un vispārīgi klasiskās senatnes jautājumiem, nav aizmirsta arī mūsu dienu lielo tautu — krievu, franču un spāniešu literatura. Šā darbības gadu desmita pirmajos gados diezgan rosīgi darbojās arī vēstures, aizvēstures un mākslas vēstures sekcija, kuras sēdēs nolasīti arī vairāki tieši mākslas vēstures jautājumiem veltīti referati.

Biedrības darbība ir modinājusi diezgan dzīvu interesi par sevi gan ārzemēs, gan arī filoloģijas un filozofijas fakultates darbiniekos, it sevišķi studētāju aprindās, kas arvienu kuplā skaitā ierodas biedrības sēdēs. Tādējādi biedrība ne tikai strādājusi tīri zinātnisku darbu, veidodama ar savu biedru darbību jaunas zinātniskas atziņas, un tās publicēdama savos rakstos, bet nodarbojusies arī tieši ex cathedra ar zinātnisku atziņu sludināšanu un popularizēšanu akademiskajā jaunatnē.

2. Filozofijas biedrība ir Latvijas Universitates Kanta biedrības tiešā pēctece un darbības turpinātāja. Kanta biedrības dibināšanu ierosināja prof. *P. Zālīte* sakarā ar Kanta 200. dzimšanas dienas atceri 1924. g. pavasarī, ko atzīmēja visā zinātniskā pasaulē un līdz ar to arī Latvijas Universitatē, sarīkojot šim gadijumam īpašu aktu 1924. g. 4. maijā. Par biedrības dibinātājiem parakstijās prof. *P. Zālīte* līdz ar visiem citiem šī laika filozofijas nodaļas mācības spēkiem, piebiedrojoties arī vairākiem citiem filoloģijas un filozofijas un citu fakultatu locekļiem. Biedrība par savu mērķi noliek veicināt filozofijas un tās nozaru pētīšanu un filozofiskās izglītības izplatīšanu, piegriežot sevišķu vērību Kanta filozofijai un tās nozīmes pētīšanai. LU Padome apstiprina b-bu 1924. g. 30. aprilī, bet savu pirmo atklāto sēdi tā notur 13. decembrī tai pašā gadā un *P. Jurevičs* tajā referē par Bergsona atziņas teoriju, aplūkojot to it sevišķi attiecībā pret Kanta mācību. Arī turpmākā biedrības darbība izpaudās galvenā kārtā šādu publisku referatu vakaru sarīkošanā, dodot tajos iespēju izteikties par dažādām filozofiskām problemām gan pašu, gan citu zemju zinātniekiem.

Biedrības pastāvēšanas laikā referatus starp citu nolasijušas šādas personas: bij. Pēterburgas prof. *V. Speranskis* par krievu filozofu Vedenski (1925. g. 14. III); Tērbatas Univ. prof. *Šmits-Kovarčiks* par psiholoģiju kā par gara zinātnes pamatdisciplinu (1925. g. 14. III); *V. Speranskis* par Kantu un Tolstoju (1925. g. 28. III); *J. Students* par grieķu filozofijas patstāvību (1925. g. 14. IX); *P Zālīte* par R. Eikenu kā cilvēku, filozofu un mazo naciju draugu un *V. Frosts* par tematu R. Eucken über die Einheit des Geisteslebens im Bewußtsein und der Tat der Menschheit (Biedrības rīkotā Eikena vakarā 1926. g. 23. I, sakarā ar filozofa 80. dzimšanas dienu); *V. Reiznieks* par mēru kā atziņas pamatu (1926. g. 20. II); *J. Students* par atziņas teorijas pamatjautājumiem (1926. g. 20. III); *J. Students* par tematu Kas ir patiesība (1926. g. 30. X), *P. Jurevičs* par filozofijas nozīmi izglītībā (1927. g. 29. I); *P. Dāle* — Pirmie Spinozas iespaidi, *P. Zālīte* — Spinozas dzīve, *V. Frosts* — Die Ausstrahlungen der Philosophie Spinozas in Jahrhunderte nach ihm, *J. Students* — Spinozas gnoseoloģija, *P. Jurevičs*

— Spinozas dzīves gudrība (Spinozas piemiņas vakarā 1927. g. 26. II); *P. Jurevičs* par franču neokriticismu (1927. g. 2. V); *T. Celms* par transcendentalā historisma ideju (1927. g. 22. X); *R. Jirgens* par Kasirera valodas filozofiju (1927. g. 10. XII); *P. Zālīte* par ceļojuma iespaidiem Sicilijā (1928. g. 25. II, 10. III, 17. III); *P. Jurevičs* par abstrakciju varu praktiskajā dzīvē (1928. g. 21. IV); *T. Celms* par dotības problemu modernajā filozofijā (1928. g. 20. X); *R. Vipers* par aizraušanos ar dialektiku sofistu laikā (1929. g. 2. II); *P. Jurevičs* par sofistu un Sokrata dialektiku (1929. g. 20. III); *T. Celms* par dotības problemu transcendentalā filozofijā (1929. g. 4. V); *P. Zālīte* — Kanta ideja par mūžīgo mieru, *V. Frosts* par tematu Schlichtheit und Raffinement, ein Kapitel der Soziologie (abi 1929. g. 28. IX); *P. Jurevičs* par beletristisko un zinātnisko kulturu (1929. g. 5. X); *T. Celms* par iespaidiem zinātniskā komandējumā Vācijā (1929. g. 19. X); *R. Vipers* par mūslaiku vēstures filozofiju (1929. g. 9. XI); *M. Liepiņa* par veseluma un strukturas psiholoģijas izpratni Leipcigas skolā (1929. g. 23. XI), Tērbatas Univ. prof. *K. Ramuls* par tematu Die phaenomenologische Methode in der Psychologie (1930. g. 25. I); *P. Jurevičs* par cilvēka gribu veidojošiem faktoriem (1930. g. 12. II); *P. Zālīte* — Hobza biografija un vieta filozofijā, *V. Frosts* — Die Geschichte der englischen Volksfreiheiten, *T. Celms* — Hobza loģika un atziņas teorija (Hobza 250. nāves dienas atceres vakarā 1930. g. 22. II); *P. Zālīte* par ceļojuma iespaidiem Jēnā un Ernesta Abes dzīvi un darbiem (1930. g. 29. III); *J. Students* par Jēnas zinātniekiem un studentiem (1930. g. 12. IV); *P. Zālīte* par ceļojuma iespaidiem Austrijā un Vācijā (1930. g. 1. XI) un par E. Abbes nodibinātā Ceisa instituta pētniecisko nozīmi (1930. g. 8. XI); Dr. phil. *E. Harms*, Uber das gemeinschaftspsychologische Experiment (1930. g. 21. XI); *M. Liepiņa*, Bihevjurisms un Vīnes psihologu skola (1931. g. 12. II); *R. Vipers*, Jezuitu teokratija Paragvajā un tās antecedenti (1931. g. 19. II); *P. Dāle* un *T. Celms* par Dostojevski (1931. g. 19. III), u. c.

Turpmākos gados Kanta biedrības darbība kļūst gausāka un beidzot gandrīz apsīkst. Tāpēc 1936. g. 6. martā tiek sasaukta sapulce, lai pārorganizētu biedrību. Vispirms nolemj pārgrozīt biedrības nosaukumu, jo tas labi neatbilst apstākļiem: biedrība ar specialām Kanta studijām nenodarbojas un arī neuzņemas viņa filozofijas aizstāvēšanu. Par pareizāku tāpēc atzīst Kanta biedrību pārdēvēt par Filozofijas biedrību pie Latvijas Universitates. Iekšējā darba iekārtā nolemj bez atklātām biedrības sēdēm noturēt arī internas biedru sēdes, kurās varētu tikt sīkāki diskutētas specialākas filozofijas problemas. Biedrības raksta krājumu nolemj izdot, kad vajadzība pēc tā būs nobriedusi, jo pagaidām filozofiski raksti viegli novietojami pastāvošos izdevumos. Reizē ar biedrības pārdēvēšanu pārvēlē arī biedrības valdi un uzņem jaunus biedrus, kuru skaits tad arī turpmāk turas ap 20. Par biedrības priekšnieku ievēlē *P. Jureviču*, par tā biedru *P. Dāli*, bet par sekretaru un pagaidu kasieri *J. Siliņu*. Šīs personas savos amatos tiek pārvēlētas

arī nākamajos 2 gados, tikai tad tiem vēl piebiedrojas sekretara biedrs *A. Stūrītis* un kasiere *M. Liepiņa*. Biedrības pārorganizacijas lēmumus apstiprina LU Padome savā 1936. g. 1. apriļa sēdē. 1937. g. rudenī biedrība tiek reģistrēta arī apgabaltiesā, un beidzot, pēc statutu saskaņošanas ar jaunizdoto biedrību likumu, tā tiek pārreģistrēta Sabiedrisko lietu ministrijā 1939. g. 11. martā kā Filozofijas biedrība.

Kopš biedrības satversmes un valdes pārorganizēšanas 1936. g. 6. martā, biedrība atkal ir noturējusi veselu rindu gan atklātu, gan internu sēžu, kurās nolasīti vairāki referati.

1936. g. 6. III *P. Jurevičs* par Teichmilleru un Bergsonu kā apziņas filozofiem; 1936. g. 27. III *P. Jurevičs* par zinātniski-filozofisko studiju un darba technisko organizaciju; 1936. g. 24. IV *J. Siliņš* par K. Manheima domām par tagadnes kulturkrizes sociloģiskiem cēloņiem; 1936. g. 16. X *P. Dāle* par vācu filozofu biedrības 13. sanāksmi Berlīnē; 1936. g. 30. X *J. Kauliņš* par tematu: Vai Bergsons kā atziņas filozofs ir pielīdzinams Teichmilleram; 1936. g. 27. XI *T. Celms* par subjektu un subjektivaciju; 1936. g. 18. XII *A. Janeks* par epallēlisma viedokli un zinātnisko pētīšanu; 1937. g. 29. I *P. Jurevičs* par intuitīvās metodes būtību un nozīmi; 1937. g. 26. II *M. Paļeviča* par Albēru Tibodē kā filozofu; 1937. g. 9. IV *P. Jurevičs* par filozofisko meklējumu jēgu; 1937. g. 30. IV *L. Ausējs* par aksiomatisko metodi; 1937. g. 29. X *P. Jurevičs* par Starptautisko augstākās izglītības konferenci Parīzē 1937. g. vasarā, *P. Dāle* par Starptautisko psicholoģijas kongresu tai pašā laikā; 1937. g. 10. XII *P. Jurevičs* par IX Filozofijas kongresu Parīzē 1938. g. vasarā un Dr. phil. *M. Paļeviča* par estetikas un mākslas zinātnes kongresu tai pašā laikā un vietā; 1938. g. 25. II *T. Celms* par tematu: Kas ir patiesība; 1938. g. 25. III privatdoc. *P. Lejiņš* par socioloģijas stāvokli Amerikā; 1938. g. 28. X *J. Siliņš* par mākslinieciskiem cilvēkiem; 1938. g. 25. XI *A. Janeks* par pasauli un tās izpratni no epallēlisma viedokļa; 1938. g. 9. XII *P. Dāle* par amerikāņu psihologa J. Raina (Rhine) pētijumiem par pārjūteklisko apjautu; 1939. g. 24. II Dr. *V. Šubarts* par tematu: Tragödie und Religion; 1939. g. 31. III *P. Jurevičs* par tematu: Ko nozīmē nacionalā filozofija; 1939. g. 28. IV Dr. phil. *M. Paļeviča* par tematu: Estetiskā atziņa.

Pavisam 3 gadu laikā kopš savas pārorganizēšanās Filozofijas biedrība noturējusi 21 gan publiskus, gan internus referatvakarus, kuros nolasīti 23 referati, pie kam dažiem no tiem sekojušas visai dzīvas debates. Bez tam šai laikā biedrība noturējusi arī 3 pilnas sapulces un vairākas valdes sēdes.

7. Studenti un viņu sekmes. Studentu skaits fakultatē jau sākot ar tās pastāvēšanas ceturto gadu ir stabilizējies ap 700—800 cilvēku. Sastāva ziņā tas tomēr ir stipri pārveidojies. Sākumā bija ļoti daudz pieaugušu, pat vecu vīru, no kuriem vieni iestājās fakultatē, lai nobeigtu savu augstskolas izglītību, kas bij iesākta

Tabula par studentu skaitu.

Mācības gadi	Aspiranti	Uzņemti	Studentu kopskaits	Studijas beidza
1919./20.	217	217	175	1
1920./21.	251	265	404	1
1921./22.	218	234	554	1
1922./23.	265	234	715	2
1923./24.	97	69	656	2
1924./25.	68	61	640	1
1925./26.	85	79	615	10
1926./27.	100	91	640	20
1927./28.	100	80	669	22
1928./29.	129	106	696	16
1929./30.	135	100	751	24
1930./31.	160	138	810	20
1931./32.	169	137	879	36
1932./33.	149	100	863	45
1933./34.	148	129	865	44
1934./35	159	121	847	37
1935./36.	nav uzņemti		809	38
1936./37.	101	88	790	62
1937./38.	131	91	773	45.
1938./39.	137	109	865	50

Pavisam fakultati beiguši 20 gados 477 absolventi.

Studentu sadalīšanās pa dažādām nodaļām.

Mācības gadi	Baltu	Klasiskā	Ģermāņu	Rom. germ.	Romāņu	Vēstures	Filozofijas	Pedagoģijas	Kopā
1919./20.	34	—	—	—	—	31	18	92	175
1920./21.	30	2	—	76	—	74	55	167	404
1921./22.	32	7	28	35	45	110	93	204	554
1922./23.	52	10	33	59	45	129	104	283	715
1923./24.	62	10	30	49	36	134	97	238	656
1924./25.	75	12	41	48	37	147	93	187	640
1925./26.	96	21	38	63	35	159	88	115	615
1926./27.	110	30	45	58	31	177	74	115	640
1927./28.	117	36	91	—	49	202	74	100	669
1928./29.	124	48	106	—	44	215	69	90	696
1929./30.	145	52	128	—	48	227	69	82	751
1930./31.	163	63	139	—	47	259	62	77	810
1931./32.	199	78	162	—	52	254	66	68	879
1932./33.	217	96	152	—	52	225	61	60	863
1933./34.	231	94	178	—	51	206	51	54	865
1934./35.	223	105	185	—	41	192	49	2	847
1935./36.	224	102	170	—	36	179	54	44	809
1936./37.	240	110	145	—	33	169	47	46	790
1937./38.	243	119	139	—	31	163	44	34	773
1938./39.	255	155	192			176	87		865

Piezīme: Dati par studentu sadalīšanos pa nodaļām pēdējā 1938./39. g. pa daļai hipotetiski, jo 131 pirmā kursa studenti oficiali neietelp vēl nevienā nodaļā, bet ir tikai lūgumrakstos izteikuši savus nodomus par iestāšanos zināmā nodaļā, uz kāda pamata tad arī sadalījums par nodaļām izdarīts.

citur, bet citi atkal aiz tīra idealisma, aiz sajūsmas par iespēju piesavināties zināšanas un pie tam vēl pašu valsts augstskolā. Daudziem no tiem, kas šādā veidā iestājās fakultatē, bija nepilnīga, fakultates prasībām nepielāgota izglītība: te pirmā laikā tika izrādīta liela pretimnākšana. Pamazām, iestājoties normaliem apstākļiem, šī veida studenti jau gandrīz visi ir šķirušies no fakultates — vai beigdami to, vai izstādamies. Tagadējie studenti gados ir jauni un nāk tieši no vidusskolām. Tiem varbūt vienmēr nav pirmā laikmeta studentu entuziasma, bet toties tie ir labāki sagatavoti un arī praktiskāki, — kaut gan filoloģijas un filozofijas fakultatē pa laikam iestājas mazāk praktiski cilvēki, jo skolotāja amata izredzes netiek uzskatītas par pārāk vilinošām. Šī paša iemesla dēļ, liekas, arī fakultates studentu skaitā dominē sievietes (ap 80%).

Absolventi pa nodaļām.

Mācības gadi	Baltu	Klasiskā	Ģermāņu	Romāņu	Vēstures	Filozofijas	Pedagoģijas	Kopā
1919./20.	—	1	—	—	—	—	—	1
1290./21.	—	1	—	—	—	—	—	1
1921./22.	—	—	—	—	1	—	—	1
1922./23.	1	—	—	—	1	—	—	2
1923./24.	1	—	—	—	1	—	—	2
1924./25.	—	—		—	—	1	—	1
1925./26.	4	1	1	1	1	1	1	10
1926./27.	4	2	—	2	5	5	2	20
1927./28.	3	—	2	5	7	5	—	22
1928./29.	1	—	5	4	2	4	—	16
1929./30.	1	—	2	4	7	10	—	24
1930./31.	3		1	3	10	2	1	20
1931./32.	6	—	3	5	12	6	4	36
1932./33.	5	1	9	7	14	5	4	45
1933./34.	11	4	6	2	15	4	2	44
1934./35.	8	5	11	3	6	3	1	37
1935./36.	6	6	11	5	5	2	3	38
1936./37.	7	11	14	4	22	1	3	62
1937./38.	9	—	9	1	15	2	9	45
1938./39.	19	1	7	1	16	3	3	50
Pavisam kopā beiguši	89	33	81	47	140	54	33	477

Pārskatu par studentu skaitu, sadalīšanos pa nodaļām un par beigušiem dod tabulas 230. un šai lappusē.

Par studentu zinātniskajām interesēm un spējām dod liecību viņu piedalīšanās sacensības darbos un iegūtās godalgas.

Godalgotie studentu sacensības darbi

Mācības gadi	Zinātnes disciplinas	Sacensības darbu temati
1920./21.	Filozofija.	Kanta kategoriskais imperatīvs un viņa nozīme ētikā.
1921./22.	Filozofija.	Vilhelma Vunta mācība par psihisko kauzalitati.
1922./23.	Mākslas vēsture.	Grieķijas kapu pieminekļi.
	Filozofija.	Domāšanas un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristotela mācības.
	Viduslaiku vēsture.	Kardinala Humberta politiskie un reliģiskie uzskati.
1923./24.	Filozofija.	Domāšanas un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristotela mācības.
	Filozofija.	Domāšanas un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristotela mācības.
	Pedagoģija.	Pārbaudīt pie mūsu skolu jaunatnes Narcisa Acha pētijumus par jēdzienu veidošanu.
1924./25.	Grieķu mākslas vēsture.	Feidijs.
	Etnografija.	Augu nozīme mūsu tautas tradicijās.
	Grieķu mākslas vēsture.	Feidijs.
1925./26.	Baltu filoloģija.	Sarkaniešu izloksne.
	Latvijas vēsture.	Salīdzināt Rusova chronikas pirmo un otru izdevumu sakarā ar laika biedru kritiku.

filoloģijas un filozofijas fakultatē.

Autoru vārdi un uzvārdi	Prēmijas	Prēmiju skaits un šķiras		
		I godalga	II godalga	Atzinība
Jūlijs Aleksandrs Students, stud. philos.	I godalga.	1		
		Kopā: 1		
Jūlijs Aleksandrs Students, stud. philos.	I godalga.	1		
		Kopā: 1		
Olga Rudovska, stud. hist.	I godalga.	1		
Jūlijs Aleksandrs Students, stud. philos.	I godalga.	1		
Pēteris Kalniņš, stud. hist.	II godalga.		1	
		2	1	
		Kopā: 3		
Jānis Siliņš, stud. philos.	I godalga.	1		
Žanis Karlsons, stud. philos.	Atzinība.			1
Andrejs Elksnītis, stud. paed.	I godalga.	1		
		2		1
		Kopā: 3		
Olga Rudovska, stud. hist.	I godalga.	1		
Andrejs Elksnītis, stud. paed.	II godalga.		1	
Jānis Siliņš, stud. philos.	II godalga.		1	
		1	2	
		Kopā: 3		
Andrejs Elksnītis, stud. paed.	Atzinība.			1
Reinholds Miķelsons.	II godalga.		1	
			1	1
			Kopā: 2	

(1. turpi

Mācības gadi	Zinātnes disciplinas	Sacensības darbu tēmati
1926./27.	Grieķu mākslas vēsture.	Grieķu vāzu ornamenti.
	Baltu filoloģija.	Paralelisms latviešu tautas dziesmās.
	Baltu filoloģija.	Paralelisms latviešu tautas dziesmās.
1927./28.	Klasiskā filoloģija	Literārā kritika Horatija darbos.
1928./29.	Latvijas vēsture.	Dzelzs laikmeta latviešu ornaments.
	Latvijas vēsture.	Dzelzs laikmeta latviešu ornaments.
1929./30.	Romāņu filoloģija.	Servantesa noveles.
1930./31.	Latviešu literat. vēsture.	Tautas dzejas ietekme latviešu literaturā.
	Latviešu literat. vēsture.	Tautas dzejas ietekme latviešu literaturā.
	Romāņu filoloģija.	Moljērs.
1931./32.	Psiholoģija.	Veseluma jēdziens modernajā psiholoģijā.
	Romāņu filoloģija.	Servantesa prozas darbi.
	Romāņu filoloģija.	Servantesa prozas darbi.
	Latviešu literat. vēsture.	Raiņa drāmas „Uguns un nakts" attiecības ar Pumpura „Lāčplēsi".
	Latvijas vēsture.	Mēģinājums uzrādīt Livonijas chronista Dionisija Fabricija avotus.
	Klasiskā filoloģija.	Sofokla triloģija par Telefa mītu. Mēģinājums rekonstruēt no fragmentiem triloģijas dramatisko gaitu.
	Latviešu literat. vēsture.	Raiņa drāmas „Uguns un nakts" attiecības ar Pumpura „Lāčplēsi".
1932./33.	Klasiskā filoloģija.	Vergilija salīdzinājumi.
	Klasiskā filoloģija.	Vergilija salīdzinājumi.
	Klasiskā filoloģija.	Vergilija salīdzinājumi.

nājums.)

Autoru vārdi un uzvārdi	Prēmijas	Prēmiju skaits un šķiras		
		I godalga	II godalga	Atzinība
Alma Birzniece, stud. hist.	I godalga.	1		
Jānis Bičolis, stud. phil.	Atzinība.			1
Elza Skrastiņa, stud. phil.	Atzinība.			1
		1		2
		Kopā: 3		
Valija Rudzīte, stud. phil.	II godalga.		1	
			Kopā: 1	
Adolfs Karnups, stud. hist.	I godalga.	1		
Rauls Šnore, stud. hist.	I godalga.	1		
		Kopā: 2		
Regina Ploša, stud. phil.	II godalga.		1	
			Kopā: 1	
Jānis Rudzītis, stud. phil.	I godalga.	1		
Emīls Dainis, stud. paed.	Atzinības raksts.			1
Regina Ploša, stud. phil.	I godalga.	1		
		2		1
		Kopā: 3		
Emīls Dainis, stud. paed.	Atzinība.			1
Hilda Liepiņa, stud. phil.	I godalga.	1		
Melanija Skaidrā, stud. phil.	Atzinība.			1
Valerija Bērziņa, stud. phil.	I godalga.	1		
Roberts Malvess, stud. hist.	II godalga.		1	
Maksis Treijs, stud. phil.	II godalga.		1	
Žanis Alberts Zembergs, stud. paed.	II godalga.		1	
		2	3	2
		Kopā: 7		
Leonhards Latkovskis, stud. phil.	I godalga.	1		
Eduards Putniņš, stud. phil.	II godalga.		1	
Valīde Štarka, stud. phil.	Atzinība.			1

(2. turpi

Mācības gadi	Zinātnes disciplinas	Sacensības darbu temati
1932./33.	Pedagoģija.	Mājmācības veidi latviešu dzīvē.
	Pedagoģija.	Mājmācības veidi latviešu dzīvē.
	Pedagoģija.	Mājmācības veidi latviešu dzīvē.
	Baltu filoloģija.	Kāda nozīme saistītai valodai latviešu modernajā literaturā?
1933./34.	Baltu filoloģija.	Rainis kā tulkotājs.
	Baltu filoloģija.	Rainis kā tulkotājs.
	Latvijas archeoloģija.	Latvijas pilskalni.
	Latvijas archeoloģija.	Latvijas pilskalni.
	Pedagoģija.	Pasaules uzskatu loma pedagoģijā.
1934./35.	Baltu filoloģija.	Lubāniešu izloksnes apraksts.
	Baltu filoloģija.	Līvānu izloksnes apraksts.
	Latviešu literat. vēsture.	Individualais un sabiedriskais elements latviešu lirikā.
	Latviešu literat. vēsture.	Individualais un sabiedriskais elements latviešu lirikā.
1935./36.	Psicholoģija.	Finalitates jēdziens tagadnes psicholoģijā.
	Aizvēsture.	Senā latviešu kultura Latvijas pilskalnos atrakto pieminekļu attēlojumā.
	Aizvēsture.	Senā latviešu kultura Latvijas pilskalnos atrakto pieminekļu attēlojumā.
	Vēsture.	Dzimtbuve Kurzemē.
	Latviešu literat. vēsture.	Tradicijas elementi latviešu drāmā.
	Klasiskā filoloģija.	Antikās pasaules motivi latviešu tautas pasakās.
	Klasiskā filoloģija.	Antikās pasaules motivi latviešu tautas pasakās.

nājums.)

Autoru vārdi un uzvārdi	Prēmijas	Prēmiju skaits un šķiras		
		I godalga	II godalga	Atzinība
Klāvs Siliņš, stud. theol.	I godalga.	1		
Emīls Dainis, stud. paed.	I godalga.	1		
Kārlis Velmers, stud. paed.	II godalga.		1	
Jānis Rudzītis, stud. phil.	II godalga.		1	
		3	3	1
		Kopā: 7		
Leonhards Latkovskis, stud. phil.	I godalga.	1		
Alīse Tabaka, stud. phil.	Atzinība.			1
Voldemārs Grīnbergs, stud. hist.	I godalga.	1		
Vladislavs Strods, stud. hist.	II godalga.		1	
Andrejs Elksnītis, stud. paed.	I godalga.	1		
		3	1	1
		Kopā: 5		
Edmunds Zirnītis, stud. phil.	II godalga.		1	
Leonhards Latkovskis, stud. phil.	II godalga.		1	
Jānis Rudzītis, stud. phil.	I godalga.	1		
Alīse Tabaka, stud. phil.	II godalga.		1	
		1	3	
		Kopā: 4		
Emīls Dainis, stud. paed.	Atzinība.			1
Aleksandra Auzāne, stud. hist.	I godalga.	1		
Pēteris Stepiņš, stud. hist.	I godalga.	1		
Voldemārs Grīnbergs, stud. hist.	Atzinība.			1
Alīse Tabaka, stud. phil.	II godalga.		1	
Pāvils Zicāns, stud. phil.	I godalga.	1		
Miķelis Bukšs, stud. phil.	Atzinība.			1
		3	1	3
		Kopā: 7		

(3. turpi

Mācības gadi	Zinātnes disciplīnas	Sacensības darbu temati
1936./37.	Baltu filoloģija.	Latviešu rakstu valodas attīstības gaita sākot ar tautiskās atmodas laikmetu.
	Baltu filoloģija.	Tautas dziesmas kā senlatviešu reliģijas avots.
	Mākslas vēsture.	Kurzemes altāra tipi un attīstība.
	Mākslas vēsture.	Kurzemes altāra tipi un attīstība.
	Mākslas vēsture.	Kurzemes altāra tipi un attīstība.
	Pedagoģija.	Garazinātniskā psiholoģija un pedagoģija.
1937./38.	Salīdzinamā valodniecība.	K. Brugmaņa un H. Hirta uzskatu un metodu atšķirība indoeiropiešu valodu salīdzinamā materiala apstrādāšanā.
	Senvēsture.	Letgaļu vēlā dzelzs laikmeta audumi.
	Senvēsture.	Letgaļu vēlā dzelzs laikmeta audumi.
	Latviešu literat. vēsture.	Ciktāl Janševska darbos atspoguļojas Kursas patiesā daba, dzīve, valoda un vēsture.
	Latviešu literat. vēsture.	Ciktāl Janševska darbos atspoguļojas Kursas patiesā daba, dzīve, valoda un vēsture.

8. Studentu biedrības. a) Latvijas Universitates Filoloģijas un filozofijas fakultates studentu biedrība. Latvijas augstskolas pirmajā, 1919./20. mācības gadā, notiekot rosīgam studentu biedrošanās darbam, kā viena no pirmajām fakultatu studentu biedrībām dibinas Valodnieciski-filozofiskās fakultates studentu biedrība, vēlākā Filoloģijas un filozofijas fak. stud. b-ba. Organizacijas sapulce sanāk 1920. g. 4 febr. augstskolā. Ievēlē pagaidu valdi, kurai jārūpējas par b-bas statutu apstiprināšanu un biedrības darbības iekārtošanu. Savā pirmajā sēdē 1920. g. 4. febr. šī valde konstruējas sekojoši: priekšniece *E. Elksnīte*, priekšnieces biedre *M. Sterndoka*, sekretars *A. Gulbis*, sekretara biedre *B. Hartmane*, kasiere *M. Bukava (Hartmanes* vietā vēlāk darbojās *A. Rītiņa*). Jau februara mēnesī Latv. Augstskolas Organizacijas Padome apstiprina jaunās b-bas statutus (Rīgas apgabaltiesā tie apstiprināti 1921. g. 2. maijā).

nājums.)

Autoru vārdi un uzvārdi	Prēmijas	Prēmiju skaits un šķira		
		I godalga	II godalga	Atzinība
Miervaldis Danevičs, stud. phil.	I godalga.	1		
Jūliana Latkovska, stud. phil.	II godalga.		1	
Ella Ābele, stud. phil.	I godalga.	1		
Līdija Ozoliņa, stud. phil.	II godalga.		1	
Mirdza Stūrmane, stud. phil.	II godalga.		1	
Emīls Dainis, stud. paed.	II godalga.		1	
		2	4	
		Kopā: 6		
Velta Rūķe, stud. phil.	I godalga.	1		
Jānis Roberts Šmits, stud. hist.	II godalga.		1	
Konstance Ozola, stud. hist.	I godalga.	1		
Rasma Tīlentāle, stud. phil.	I godalga.	1		
Austra Tamuža, stud. phil.	II godalga.		1	
		3	2	
		Kopā: 5		

Biedrības mērķis ir: nesaistoties ne ar kādu politisku novirzienu, vienot un tuvināt visus valodnieciski-filozofiskās fakultates studentus, sekmēt to studijas, atbalstīt biedrus materiali un garīgi.

Sākas biedrības iekšējās izveidošanas darbs. Neatliekamākā vajadzība bija mācības līdzekļu sagādāšana fakultates studentiem. Tādēļ jau pašā darbības sākumā b-ba izvēlē komisijas bibliotekas ierīkošanai un lekciju konspektu izdošanai. Izvēlē arī izrīkojumu komisiju, kas 1920. g. 17. III sarīko plašāku koncertu. B-ba uztur

sakarus ar citu fakultatu stud. b-bām un gatavojas Studentu Padomes vēlēšanām.

1920./21. māc. gadā valdē darbojas *Bunduls, Sūna, Arnese, Bukava, Flugins.* Literariskā sekcija sarīko vairākus biedru nolasītus referatus. Veidojas b-bas b i b l i o t e k a no Vispasaules Kristīgo studentu federacijas dāvātām, sākumā 8, vēlāk vēl 50 grāmatām, kā arī no biedru ziedojumiem.

1921./22. māc. gadā biedrība saņem plašāku atbalstu no Latv. Augstskolas Organizacijas Padomes — 31.500 rubļu. To izlieto bibliotekas papildināšanai. Nolasīti vairāki augstskolas mācības spēku un biedru gan slēgti, gan publiski referati. Sarīkoti tējas vakari un ekskursija biedru tuvināšanai. Biedrība sūta savus delegatus ārpusskolas izglītības kongresos; uztur sakarus ar Parīzes latv. stud. pulciņu un kopā ar to aizstāv vārdu „Latvie" kā Latvijas nosaukumu franču valodā. Neizdodas izdot savu žurnalu, tāpat neveiksmīgs mēģinājums izdot tādu kopā ar Sabiedrisko zinātņu fak. stud. b-bu. Sāpīgs b-bai telpu jautājums. Sapulcēm un referatiem augstskolas vadība atļauj izlietot auditorijas.

Arī turpmākajos gados b-ba rīko referatu vakarus un papildina biblioteku (pa daļai ar Kulturas fonda atbalstu). Mazāk sekmīgs ir fakultates studentu tuvināšanas darbs ar biedru vakariem un ekskursijām. Studentu dzīvē arvien lielāku iespaidu gūstot slēgtām stud. b-bām, arī Filol. un filos. fak. stud. b-bā rodas biedru grupa, kas aizstāv biedrības pārvēršanu slēgtā organizacijā. Ir vairāki projekti statutu pārveidošanai. Pieņemdama 1929. g. jaunus statutus, b-ba tomēr paliek uzticīga atklātas stud. b-bas principam — vienot visus fakultates studentus. Tad no b-bas aiziet lielāks skaits biedru. Pārtrauc savu gaitu arī b-bas žurnals „Rāmave" (viņa pirmais numurs iznāca 1928. g. beigās *J. Ekmaņa* un *J. Bičoļa* vadībā).

Savas darbības otrā desmitgadē biedrība mazāk centusies rosināt fakultates studentu sabiedrisko dzīvi, galveno vērību piegriezdama savai bibliotekai, kas pieaug līdz 993 grāmatām (no tām latviešu valodā 452, svešās valodās 541; daiļliteraturas 104, zinātnisku 632, citu 257). 1930. g. sagādā manuskriptu prof. *E. Bleses* lekc. konspektam par ievadu valodniecībā, ko izdod Stud. Padomes grāmatnīca.

Biedrību vadijuši pēc kārtas priekšnieki: *E. Elksnīte,* stud. philos. *J. Bunduls,* stud. hist. *E. Šturms,* stud. phil. *A. Žukovskis,*

stud. phil. *K. Zariņš*, stud. phil. *M. Alksnis*, stud. phil. *J. Ekmanis*, stud. phil. *J. Bičolis*, stud. philos. *P. Lejiņš*, stud. philos. *V. Kancāns*, stud. phil. *E. Prūse*, stud. phil. *O. Vilāns*, stud. philos. *A. Batņa*, stud. hist. *V. Kalniņš*.

Pēdējos gados biedrības darbība kļuvusi visai pasiva, un tās biedru skaits ir zem 20 personām; 1938. g. tā izbeidza darbību.

b) Filoloģijas un filozofijas studentu Ramave dibināta 1929. gada 1. martā, reģistrēta tā paša gada 23. oktobrī. Pirmais rīcības saiets 7. septembrī. Ar to biedrība, noliekot sev devizi: draudzība, centieni, darbs, uzsāk darbu un mērķu realizēšanu, ko nosaka statutu 1. §: Biedrības mērķis vienot tās biedrus draudzības saitēm, kas, pastāvot pēc studiju beigšanas, apvienotu Latvijas filoloģijas un filozofijas darbiniekus, un, sekmējot savu biedru studijas, veicināt filoloģijas un filozofijas attīstību un izplatīt šo zinātņu sasniegumus sabiedrībā.

Ramavē par biedriem saista LU filoloģijas un filozofijas fakultates studentus un studentes, bet var uzņemt par biedriem arī citu fakultatu studentus un studentes, ja pietiekami ievērojamas to filoloģiskās intereses. Biedru skaits nepārtraukti audzis, un pašlaik Ramavē ir 75 locekļi. Ramaves goda biedros ir vairāki LU filol. un filoz. fakultates mācības spēki.

Biedrības aktivais darbības laiks sakrīt ar Latvijas Universitates akademisko darbības gadu. Kārtējās sapulces, kuras ramavieši sauc par saietiem, notiek divreiz nedēļā. 10 gados notikušas pāri par 700 sapulces, nolasīti apm. 275 referati. Tajos visvairāk aplūkotas latviešu literaturas problemas, lingvistika, filozofija; bieži ramavieši iepazīstināti arī ar klasisko pasauli, ģermāņu un slavu literaturu. Īpašai grupai pieder ceļojumu referējumi, kuros ramavieši, kas bijuši ārpus Latvijas robežām, iepazīstinājuši pārējos ar vērojumiem par Zviedriju, Lietuvu, Poliju, Vāciju, bij. Austriju, Franciju. Par tradiciju izveidojusies latviešu grāmatniecības svarīgāko notikumu apskatīšana, kur aplūkotas jaunākās grāmatas. Sarīkoti arī rakstnieku vakari, rakstniekiem pašiem piedaloties, piem., *E. Virzas*, *A. Austriņa*, *K. Skalbes*, *M. Zīverta* vakars. Universitatē sarīkots *Kr. Barona* 100. dzimumdienas rīts. Laiku pa laikam Ramave sarīkojusi atklātas sapulces, kurās referējuši gan fakultates mācības spēki — prof. *J. Endzelīns*, prof. *L. Bērziņš*, prof. *T. Celms*, doc. *J. A. Jansons* u. c., gan arī paši ramavieši — *A.*

Augstkalns, A. Baumanis, J. Bičolis u. c. Pavisam sarīkoti 18 šādi saieti, un tos apmeklējušas apm. 1200 personas.

Biedrības priekšnieki, kurus paši ramavieši sauc par saimniekiem, ir bijuši: 1) *Jānis Bičolis*, 2) *Kārlis Kurcalts*, 3) *Kārlis Draviņš*, 4) *Krišjānis Ancītis*, 5) *Eduards Putniņš*, 6) *Harijs Draviņš*, 7) *Kārlis Zariņš*, 8) *Voldemārs Bērziņš*, 9) *Kārlis Bērztīsis*, 10) *Herberts Zālītis*.

Biedrības locekļi rīkojuši arī izgājienus uz muzejiem, ievērojamākām mākslas iestādēm, teatriem. Ramaviešu Pavasara svētkos rīkoti izbraucieni pa dzimteni, iepazīstoties ar dzimtenes skaisto dabu, vēsturiskām vietām, celtnēm, jo sevišķi baznīcām un pilīm, pa ceļam apciemojot literatus un zinātniekus.

Piedalijusies Ramave arī visos Studentu Padomes rīkotajos gājienos un manifestacijās.

Ramaves darbība izpaudusies arī vēl citā veidā. 1929. gada 10. martā dibināta Ramaves b i b l i o t e k a, kurā patlaban apm. 1400 grāmatas, no tām latv. valodā pāri par 1000, pārējās citās valodās. Grāmatas iegūtas visvairāk ar dāvinājumiem, bet zinamu skaitu piešķīris arī Kulturas Fonds. Pēdējā laikā biblioteka saņēmusi arī izdevumus no apgādiem, kam rakstus apmaina Ramaves apgāds.

1932. gadā ievadīts L a t v i e š u v a l. v ē s t u r i s k ā s v ā r d n ī c a s darbs; līdz šim iesniegto lapiņu skaits ir ap 12.000. Iesniedzēji ir ramavieši, kas tādā veidā kārto uzliktos kandidata un biedra pienākumus, bet materialu devēju starpā ir arī daži neramavieši, kas interesējas par šo pasākumu. Ekscerpētas visvairāk grāmatas no jaunākās latviešu un tulkotās daiļliteraturas, arī laikraksti; pēdējā laikā sistematiski skatīti cauri *E. Birznieka-Upīša, Stepermaņu Krustiņa* un *Plūdoņa* darbi.

1937. gada vasarā *Kr. Ancīša* vadībā sarīkoti latv. val. kursi. Bez tam darbojušās arī pašu ramaviešu izglītības un zinātniska darba kopas: latv. val. pareizrakstības, leišu val., poetikas, izoglosu atlanta, ortofonijas kopa, izraugoties īpašus ramaviešu valodas audzinātājus.

Viens no svarīgākajiem ramaviešu uzņēmumiem ir Ramaves a p g ā d s. Tā galvenais izdevums ir rakstu krājums Ceļi. Iznākuši 8 sējumi, drīzumā iznāks 9. Ceļu 1. sējums veltīts doc. *L. Bērziņa* 60. dzimumdienas godam, 3. sējums — prof. *J. Kauliņam* 70. dzimumdienā, 6. — *Kr. Barona* 100. dzimumdienas piemiņai, 8. —

Valsts Prezidentam Dr. *Kārlim Ulmanim.* Ceļu 9. sējuma kodols aptver pārskatus par filoloģijas un filozofijas sasniegumiem Latvijas valsts 20 gados. Ceļos ar rakstiem piedalījušies daudzi fil. un filoz. fakultates mācības spēki: vec. doc. *A. Ābele,* prof. *L. Bērziņš,* prof. *E. Blese,* prof. *A. Dauge,* prof. *E. Dīls,* prof. *J. Endzelīns,* prof. *P. Jurevičs,* doc. *K. Kārkliņš,* prof. *J. Kauliņš,* prof. *P. Ķiķauka,* vec. doc. *E. Pētersons,* prof. *A. Speke,* doc. *M. Stepermanis,* prof. *K. Straubergs,* prof. *B. Vipers.*

Bez tam Ramaves apgādā iznākušas daudzas citas grāmatas, piem., prof. *J. Endzelīnam* sešdesmitajā dzimšanas dienā veltītais rakstu krājums Filoloģijas materiali (1933.), L. U. baltu valodu seminara vajadzībām izraudzītie baltu valodu teksti (1936.) u. c. Grāmatas M. Zīverta „Tīreļpurvs" un „Āksts" godalgotas.

Apgāda darbību pozitivi novērtējis Kulturas Fonds, piešķirot lielākus pabalstus Ceļu izdošanai.

Biedrības locekļu darbs izpaudies arī ārpus organizacijas — gan atbalstot citu organizaciju darbu, gan uzturot sakarus ar citām organizacijām, gan strādājot literari pašu un citu apgādu izdevumos. 37 Ramaves locekļi, goda biedrus neskaitot, publicējuši 10 gados ievērojamu skaitu darbu, to starpā arī veselas grāmatas.

LU sacensības darbos piešķirtas godalgas 9 ramaviešu darbiem. 5 Ramaves locekļi atstāti pie Latvijas Universitates sagatavoties zinātniskam darbam.

1939. gada 1. martā filol. un filoz. studentu Ramave atskatijās uz savas pastāvēšanas 10 gadiem, kurus tā pūlējusies pavadīt intensivā darbā un ciešā sadarbībā ar fakultates vadību un mācības spēkiem, ieliekot radošā darbā universitatē gūtās zināšanas un sekojot savu skolotāju darba priekšzīmei. Darbību turpinot, ramavieši saka liekam darbības pamatos tos principus, kas līdzšinējā darbības laikā izrādijušies droši: ticību latviešu tautas, valsts un kulturas mūžīgumam un k o n s t r u k t i v u darbu, ne nihilismu un skepsi.

c) Fakultates studentu biedrībām var pieskaitīt arī „Studentu aistu vēstures studiju biedrību", kas sāka darboties 1934. g. un 1937. g. apvienoja 20 un 1938. g. 37 biedrus.

9. Atskats un kopskats. Fakultate par savu pirmo uzdevumu saskaņā ar LU statutiem, vienmēr ir uzlūkojusi zinātniskās pētniecības veicināšanu Latvijā valodniecības, filoloģijas, vēstures, filo-

zofijas un pedagoģijas nozarēs, uzskatīdama to par priekšnoteikumu arī visiem citiem tālākiem uzdevumiem, kas paliekamā un dziļākā veidā atrisināmi tikai, ja fakultate grib būt stingri zinātniska pētnieciska iestāde, kas veic savu darbu saskaņā ar tām iekšējām prasībām, kādas šis darbs ietver sevī. Tādā kārtā fakultate cer arī vislabāk pakalpot valstij un tautai, jo arī to interesēs ir, lai fakultatei, tāpat kā visai Universitatei, būtu līdzās citu tautu augstskolām jaunu zinātnisku atzinumu radītājas slava.

Bet fakultate grib arī vēl tiešāki kalpot savai tēvzemei. Visos priekšmetos, kur vien tas iespējams, tā savu pētniecību koncentrē vispirms pašu zemes un tautas virzienā, kas reizē ir arī no tīri pētnieciskā viedokļa visauglīgākais virziens, jo agrāk, kamēr Latvijā bija svešas varas, tas bija atstāts novārtā, un te visvairāk iespējams gūt pilnīgi jaunas atziņas, kā to arī apstiprina mūsu zinātnieku jaunie atradumi mūsu senvēsturē un vēsturē.

Beidzot fakultate pilda valsts dzīvē arī gluži praktisku uzdevumu, kas daudzu acīs varbūt tieši pats galvenais: tā sagatavo skolotājus vidus un arodskolām. Šis uzdevums arī tiešām ļoti svarīgs, jo ja ir vispāratzīts, ka skola veido tautas dvēseli, tad ņemot vērā, ka fakultate veido lielāko daļu vidusskolu skolotāju (un ar to starpniecību arī pamatskolu skolotājus), tad tā ir viena no pēdējām instancēm un līdz ar to arī viens no svarīgākiem faktoriem visas tautas dvēseles veidošanā. Ar to ir dota arī tās raksturīgā atšķirība no techniskām fakultatēm, jo kamēr tās veido galvenā kārtā materialo iekārtu, kurā dzīvo cilvēks, tikmēr filoloģijas un filozofijas fakultate veido pašu cilvēku, kas dzīvo šai iekārtā un izlieto to, un tāpēc to arī var saukt par specifiskāko humanitaro fakultati (tā dažās zemēs to arī sauc).

Saskaņā ar fakultates praktisko, valstiski tik svarīgo, uzdevumu, veidot tautas audzinātājus, iekārtoti arī fakultates mācību plāni un darbi. Lai fakultates absolvents būtu labs vidusskolu skolotājs, tam vispirms jābūt eruditam, tam labi jāpārzina un jāsaprot savs priekšmets, jo tikai tad tas varēs ieinteresēt savus skolēnus un gūt sekmes viņu mācīšanā. Otrkārt, mūsu zemē, kur vēl darbojas arī mums naidīgi spēki un kur vēl reizēm diezgan daudz nesaprašanas, skolotājam jābūt arī labam savas tautas dzīves pazinējam un tās nacionalo centienu pārliecinātam aizstāvim un sekmētājam. Treškārt, lai kāds būtu labs skolotājs, tam jābūt arī pe-

dagoģiski izglītotam, tam jāpazīst bērns un jāprot pienācīgā veidā pasniegt tam attiecīgo vielu.

Šo triju dažādo uzdevumu veicināšanai tad arī ikvienas nodaļas programmā ir apvienoti dažādi priekšmeti. Vispirms liela vērība tiek piegriezta latviešu valodai, jo valoda ir zīmīgākā tautas gara ārējā izpausme un tā īpatnības nesēja. Vēl lielāka nozīme šai ziņā ir tautas literaturai — kā kolektivajai, tā arī individualajai, jo te tauta tieši izteic sevi — izteic, par ko tā priecājas, par ko bēdājas, kas to nospiež, ko tā vēlas, kādi ir tās ideali, un šo lietu laba zināšana ir svarīgākais priekšnosacijums, lai iemīlētu tās un saistītos ar tām un tā kļūtu par īstu savas tautas locekli. Ne mazāka nozīme šai ziņā vēsturei, kas papildina literaturu, iepazīstinot nevien ar domāto un gribēto, bet ar pašu pagājušās tautas dzīves īstenību, kas līdz ar to tiek integrēta tagadnes dzīvē tādā kārtā, ka kļūst par impulsu pagātnes pārvarēšanai.

Bet neviena tauta nevar iztikt un neiztiek tikai viena pati ar sevi, tai jāsmeļ arī citu tautu apcirkņos, jo kultura ir kopējs visas cilvēces veidojums. Tāpēc tiek mācītas arī svešas valodas. Vispirms senās klasiskās valodas — latīņu un grieķu, jo šinīs valodās, it sevišķi grieķu, ir veidoti arī vēl mūsu tagadējās kulturas pamati, un šinīs valodās izteikts tik daudz īpatnēju pamatatzinumu, ka bez iepazīšanās ar tiem nav gan iespējams visā dziļumā saprast arī daudz ko no tā, kas vēl tagad notiek, — bet vismaz skolotājiem tas ir nepieciešami. Ne mazāk svarīgas tālāk ir arī jaunās valodas, un to jautājums fakultatei ir sāpīgs, jo vidusskolas dod šai ziņā lielāko tiesu vāji sagatavotus jauniešus, un te fakultatei jāpieliek daudz pūļu, lai paceltu vispirms jau elementarās zināšanas, kas ir tikai priekšnosacijums dziļākām svešo valodu un literaturas zinātniskajām studijām, — kuru pēdējais mērķis atkal ir paplašināt domas un jūtas, atklājot vērtības, kas uzaugušas citos īpatnējos apstākļos.

Citāds atkal ir filozofijas disciplinu uzdevums. Tās vispirms ir orientacijas disciplinas: tās rāda, kurp galu galā ved zinātnes, pie kā var cerēt nonākt, kādi apgalvojumi droši, kādi tikai pieņēmumi. Bez šīm disciplinām pētnieks ir kā ceļotājs bez kartes, — tas īsti nezina, kurp tas iet un cik tālu tas no sava mērķa. Otrkārt, šīs disciplinas māca arī vēl argumentacijas techniku, gan arī veido tās arsenalu: bez tām tāpēc nevar iztikt tas, kam var rasties uzdevums saprātīgi aizstāvēt sevi un savus uzskatus — arī

nacionalos. Pedagoģijas disciplinas, beidzot, ir it kā visas mācības vainagojums, kas rāda, kā iegūtās zināšanas dodamas tālāk arī citiem — un te tad jāzina vispirms, tikko minēto iemeslu dēļ, vismaz dažas filozofiskas disciplinas un, tālāk, tie veidi un paņēmieni, kā šis mācīšanas darbs darīts agrāk un kā to vēl tagad izprot izcilākie specialisti, beidzot, labi jāpazīst tie, kam šīs mācības vēlāk pasniegs, tas ir bērni.

Tikko minētās disciplinas visas šaurākā vai plašākā mērā ietelp ikvienas filoloģijas un filozofijas fakultates nodaļā (it sevišķi t. s. filozofikumā) un piedod tām, blakām to specialajiem priekšmetiem, zinamu vienveidību. Fakultates pūles pēdējā laikā (ar jauno mācības plānu izstrādāšanu) ir gājušas tai virzienā, lai pēc iespējas koncentrētu un padziļinātu studijas. Fakultate tiecas izskaust mācīšanos vienīgi pēc lekciju piezīmēm, bet grib panākt, lai visur, kur iespējams, students vienmēr iepazītos ar tiešiem avotiem, kā tas notiek it sevišķi seminaros, kuriem tāpēc piegriež it sevišķu vērību. Tāpat fakultate prasa nevien tikai zinama faktiska materiala piesavināšanos, bet vēl vairāk pētnieciska darba paņēmienu un metodu piesavināšanos, — zināšanu par to, kā tikt pie tā, ko vēlas zināt. Šāds darba uzdevumu nostādijums prasa kā no pasniedzējiem, tā no mācību uzņēmējiem lielu koncentraciju darbā un aktivu līdzdalību tajā. Te tāpēc ir nepieciešami, lai būtu iespēja pilnīgi nodoties studiju darbam, tā ka lai būtu iespējams nevien tikai apmeklēt lekcijas, bet studēt arī to literaturu, uz kuru tiek aizrādīts un kurai nepieciešami jāietelp studiju materialā. Te tad sakarā ar to vajadzīga arī bagāta un viegli pieejama biblioteka un laba lasītava.

Kas attiecas uz laika atbrīvošanu studijām, tad te ļoti svarīgs ieguvums ir jaunais likums par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai (sk. augšā 25. s. lpp.). Nav šaubu, ka tas lielā mērā saīsinās studiju ilgumu, kaut gan no otras puses dažreiz tieši spējīgākos studentos tieksmes uz studiju padziļināšanu darbojas pretējā virzienā. Mazāk labvēlīgs stāvoklis ir bibliotekas, it sevišķi labas lasītavas, un tāpat seminaru, profesoru kabinetu telpu ziņā: te mēs vēl netiekam līdz labi iekārtotiem darba apstākļiem dažās bagātākās zemēs. Šos dažus trūkumus tomēr lielā mērā izlīdzina atkal mūsu studentu visumā lielā nopietnība un centība, kas tur, kur tā saistīta ar apdāvinātības dzirksteli un kur to vada ļabi skolotāji, sasniedz īsti atzīstamus panākumus.

1. pielikums.

1924. GADA MĀCĪBAS PLĀNI UN STUDIJU NOTEIKUMI.

I. Baltu filoloģijas nodaļā:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Psicholoģija	2 stundas,	g. k.*
2.	Loģika	2	
3.	Ievads filozofijā	2	
4.	Ievads valodniecībā	2	
5.	Ievads fonetikā	1	
6.	Latvijas vēsture, I pusg.	2	
	II pusg.	3	
7.	Vispārējā literaturas vēsture	3	
8.	Grieķu valodas element. kurss	2	2
9.	Grieķu autors	2	
10.	Latīņu autors	2	
11.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	3	
12.	Ievads baltu filoloģijā	2	
13.	Viens jaunās valodas kurss	2	

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Leišu valoda	3 stundas,	g. k.
2.	Senslavu valoda	3	
3.	Sanskrita valoda	2	
4.	Slavu valodu salīdzinamā gramatika	3	
5.	Indoeiropiešu valodu salīdz. gramatika	4	
6.	Baltu valodu salīdzinamā gramatika	3	
7.	Latviešu valodas zinātniskā gramatika	4	
8.	Latviešu literatura	2	
9.	Leišu literatura (fakultativi)	2	
10.	Romiešu literatura	2	
11.	Grieķu literatura	2	

3. Ieteicamie priekšmeti:
(katram studentam vismaz viens)

1.	Mākslas vēsture	2 stundas,	g. k.
2.	Baltu mitoloģija	2	
3.	Latviešu archeoloģija	2	
4.	Estetika	2	
5.	Krievu literatura	2	

4. Seminari

1.	Baltu valodās	pa 2 stundas,	2 g. k.
2.	Latviešu literaturā	2	

Piezīme: Uz filoloģijas un filozofijas fakultates 1922. g. 18. marta sēdes lēmuma pamata baltu filoloģijas nodaļas studentiem, kas vairāk inte-

* Gada kurss; uzdots stundu skaits nedēļā.

resējas par literaturu, nav jāpierakstas un jāklausas: 1) sanskrita valoda un 2) indoeiropiešu valodu vispārīgā salīdzinamā gramatika, bet tanī vietā jāpierakstas un jāklausas: 1) mākslas vēsture, 2) filozofijas vēsture un 3) etnografija.

II. Klasiskās filoloģijas nodaļā:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Psiholoģija	2 stundas,	g. k.
2.	Loģika	2	
3.	Ievads valodniecībā	2	
4.	Ievads fonetikā	1	
5.	Ievads filozofijā	2	
6.	Viena jaunā valoda	3	
7.	Grieķu valodas element. kurss	2	2
8.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	3	

2. Galvenie priekšmeti

(saskaņā ar fakultates 1924. g. 19. I sēdē pieņemtām pārgrozībām):

1.	Četri latīņu autori, pa	2 stundas,	g. k.
2.	Četri grieķu autori, pa	2	
3.	Grieķu valodas vēsturiskā gramatika	2	
4.	Latīņu valodas vēsturiskā gramatika	2	
5.	Grieķu literaturas vēsture	2	
6.	Romiešu literaturas vēsture	2	
7.	Grieķijas vēsture	2	
8.	Romas vēsture	2	
9.	Grieķu un romiešu mākslas vēsture	4	
10.	Antikvitates	6	
11.	Indoeiropiešu val. salīdzinamā gramatika	4	
12.	Metrika	1	
13.	Ievads klasiskajā filoloģijā	2	
14.	Epigrafika — grieķu vai latīņu — pēc izvēles	2	
15.	Grieķu dialektoloģija	2	
16.	Grieķu vai romiešu paleografija	2	
17.	Grieķu mākslas mitoloģija	2	
18.	Grieķu valodas stilistika	2	
19.	Latīņu valodas stilistika	2	

3. Ieteicamie priekšmeti

1.	Sanskrita valoda	2 stundas,	g. k.
2.	Vulgarā latīņu valoda	2	
3.	Vidus grieķu valoda	2	
4.	Estetika	2	

4. Seminari (praktiskie darbi):

1.	Mākslas vēsturē	4 stundas,	g. k.
2.	Grieķu literaturas vēsturē	2	
3.	Romiešu literaturas vēsturē	2 „	„ „

III. Ģermāņu filoloģijas nodaļā:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Psiholoģija	2 stundas,	g. k.
2.	Loģika	2	
3.	Ievads filozofijā	2	
4.	Ievads valodniecībā	2	
5.	Ievads fonetikā	1	
6.	Grieķu val. elementarais kurss	2	2
7.	Grieķu autors	2	
8.	Latīņu autors	2	
9.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	3	
10.	Latviešu liriskā un episkā tautas dzeja	2	
11.	Viena jauna ģermāņu valoda	3	
12.	Viena jaunā romāņu valoda	3	

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Viduslaiku literaturas vēsture	2 stundas,	g. k.
2.	Atdzimšanas laikmeta literaturas vēsture	2	
3.	Grieķu literaturas vēsture	2	
4.	Romiešu literaturas vēsture	2	

3. Specialie kursi

1.	Ievads ģermāņu filoloģijā	2 stundas,	g. k.
2.	Ievads romāņu filoloģijā	2	
3.	Indoeiropiešu salīdzinamā gramatika	4	
4.	Ģermāņu pirmvaloda	2	
5.	Divas vecās ģermāņu valodas, pa	4	
	vai trīs vecās ģermāņu valodas, pa	2	
	to starpā:		
	a) gotu un vēl viena resp. divas, vai nu:		
	b) sen- un vidus- augšvācu,		
	c) senīslandiešu,		
	d) sensakšu,		
	e) angļu-sakšu.		
6.	Viena vecā romāņu valoda	2	
7.	Ģermāņu tautas kulturas vēsture	2	
8.	Divi speciali kursi no ģermāņu literat.	2	

4. Ieteicamie priekšmeti, no kuriem trīs obligati:

1.	Ģermāņu mitoloģija	2 stundas,	g. k.
2.	Ģermāņu metrika	2	
3.	Estetika	2	
4.	Krievu literatura	2	
5.	Filozofijas vēsture	2	

5. Seminari

1.	Divi valodu seminari, pa	2 stundas,	g. k.
2.	Divi literaturas seminari, pa	2 „	„ „

IV. Romāņu filoloģijas nodaļā:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Psicholoģija	2 stundas,	g. k.
2.	Loģika	2	
3.	Ievads filozofijā	2	
4.	Ievads valodniecībā	2	
5.	Ievads fonetikā	1	
6.	Grieķu valodas element. kurss	2	2
7.	Grieķu autors	2	
8.	Latīņu autors	2	
9.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	3	
10.	Latviešu liriskā un episkā tautas dzeja	2	
11.	Viena jaunā ģermāņu valoda	3	
12.	Viena jaunā romāņu valoda	3	
13.	Ieteicams klausīties vēl vienu jauno romāņu val. (italiešu)	3	

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Vidus laiku literaturas vēsture	2 stundas,	g. k.
2.	Atdzimšanas laikmeta literaturas vēsture	2	
3.	Grieķu literaturas vēsture	2	
4.	Romiešu lieteraturas vēsture	2	

3. Specialie kursi:

1.	Ievads romāņu filoloģijā	2 stundas,	g. k.
2.	Ievads ģermāņu filoloģijā	2	
3.	Tris vecās romāņu valodas pēc izvēles:		
	a) vecfranču,		
	b) provansaliešu,		
	c) vecspāniešu,		
	d) italiešu.		
4.	Viena vecā ģermāņu valoda	2	
5.	Vulgarā latīņu valoda	2	
6.	Romāņu metrika	2	
7.	Divi speciali kursi no romāņu literat.	pa 2	

4. Ieteicamie priekšmeti, no kuriem trīs obligati:

1.	Mākslas vēsture	2 stundas,	g. k.
2.	Romāņu tautu kulturas vēsture	2	
3.	Estetika	2	
4.	Krievu literatura	2	
5.	Latīņu valodas vēsturiskā gramatika	3	
6.	Filozofijas vēsture	2	

Seminari

1.	Divi valodu seminari	pa 2 stundas,	g. k.
2.	Divi literaturas seminari	pa 2	
3.	Seminars franču stilistikā	2 „	„ „

V. Vēstures nodaļā:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2 stundas,	g. k.
2.	Vipārējā psicholoģija	2	
3.	Filozofijas vēsture	3	
4.	Ievads valodniecībā	2	
5.	Divas jaunās valodas (vācu, franču vai angļu)	2	
6.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	3	
7.	Latvijas vēsture (vispārējs kurss)	2	
8.	Latviešu literaturas vēsture	2	
9.	Vispār. literaturas vēsture	2	
10.	Latīņu autors	2	
11.	Grieķu valoda, 2 gadus	pa 2	

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Austrumu vēsture	2 stundas,	g. k.
2.	Grieķu vēsture	3	
3.	Romiešu vēsture	3	
4.	Viduslaiku vēsture	4	
5.	Jaunlaiku vēsture	4	
6.	Mākslas vēsture (grieķu vai renesanses)	2	
7.	Archeoloģija:		
	a) par akmens un bronzas laikmetu	2	sem.
	b) par Baltijas aizvēsturi	2	
8.	Trīs speciali kursi vidus, jaunā un Latvijas vēsturē (pēc izvēles)	2	no katra
9.	Vispārējā historiografija (Quellenkunde)	2	g. k.
10.	Vēstures metodoloģija	2	
11.	Ievads tautsaimniecībā jeb sabiedriskās zinātnēs vai socioloģijas principi	2	

3. Ieteicamie priekšmeti:

1.	Diplomatika	2 stundas,	g. k.
2.	Paleografija	2	
3.	Estetika	2	

4. Seminari

1.	Četri gadi praktiskie darbi ik pa	2 stundas,	g. k.

VI. Filozofijas nodaļā:

1. Galvenie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2 stundas
2.	Loģika	4 st. (2 st. prop., 2 st. pam. k.)
3.	Psicholoģija	4 stundas
4.	Filozofijas vēsture	6
5.	Atziņas mācība jeb gnozeoloģija	2
6.	Ētika	2
7.	Estetika	2 „

2. Obligatoriskie specialie priekšmeti:

1.	Fizioloģiskā psiholoģija	2 stundas
2.	Eksperimentalā psiholoģija	2
3.	Bioloģijas principi	2 līdz 3 st.
4.	Vispārējā mechanika resp. ievads astronomijā	2 stundas
5.	Dabas filozofija	2
6.	Vēstures filozofija resp. socioloģijas principi	2
7.	Tiesību filozofija	2
8.	Reliģijas filozofija	2
9.	Pedagoģijas vēsture	2
10.	Pedagoģiskā psiholoģija	2

3. Vispārīgie papildu priekšmeti:

1.	Latvijas vēsture	2 stundas, g. k.
2.	Latviešu literaturas vēsture	2
3.	Ievads valodniecībā	2
4.	Vispārējās literaturas vēstures 1 kurss	2
5.	Vispārējā vēsture (jaunā)	2
6.	Mākslas vēsture	2
7.	Divi grieķu autori	4
8.	Viens latīņu autors	2
9.	Grieķijas vēsture	2
10.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	3

4. Seminari:

1.	Psiholoģijā	2 stundas, g. k.
2.	Filozofijas vēsturē	2
3.	Ētikā	2
4.	Atziņas mācībā	2
5.	Eksperimentalajā psiholoģijā	2
6.	Estetikā	2
7.	Pēc izvēles	2

5. Ieteicamie priekšmeti

1.	Austrumu filozofijas vēsture	2 stundas, g. k.
2.	Filozofijas vēsture	2
3.	Socialā pedagoģika	2
4.	Reliģiskā ētika	2
5.	Reliģijas psiholoģija	2
6.	Matematikas vēsture	2
7.	Vēstures zinātņu metodoloģija	2
8.	Politiskā ekonomija	2
9.	Ievads augstākā matematikā	2

VI-a. Filozofijas nodaļā ar vēsturisko zinātņu ciklu:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Ievads valodniecībā	2 stundas, g. k.
2.	Vispārējā literaturas vēsture	2 „ „ „

3. Latviešu literaturas vēsture	2	stundas, g. k.
4. Mākslas vēsture	2	
5. Latvijas vēsture	2	
6. Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2	
7. Latīņu autors	2	
8. Grieķu autors	2	„
9. Grieķu valoda	2	2 gadi

2. Galvenie filozofijas priekšmeti

1. Ievads filozofijā	2	stundas
2. Loģika	2	prop., 2 st. pam.
3. Psiholoģija	4	
4. Filozofijas vēsture	6	
5. Atziņas mācība jeb gnozeoloģija	2	
6. Ētika	2	
7. Estetika	2	

3. Galvenie vēstures priekšmeti

1. Austrumu vēsture	2	stundas
2. Grieķu vēsture	2—3	
3. Viduslaiku vēsture	4	
4. Jaunlaiku vēsture	4	
5. Viens specials kurss senā vai Latvijas vēsturē	2	
6. Historiografija	2	
7. Vēstures metodoloģija	2	

4. Specialie priekšmeti

1. Fizioloģ. psiholoģija vai eksperimentalā psiholoģija	2	stundas
2. Dabas filozofija vai visp. mechanika vai bioloģijas principi	2	
3. Vēstures filozofija vai socioloģijas principi vai ievads tautsaimn.	2	
4. Tiesību filozofija	2	
5. Pedagoģijas vēsture vai pedagoģ. psiholoģija	2	

5. Seminari:

1. Trīs seminari filozofijā	2	st. no katra
2. Trīs seminari vēsturē	2	st. no katra

VII. Pedagoģijas nodaļā:

1. Vispārīgie priekšmeti:

1. Ievads filozofijā	2	stundas
2. Vispārīgā psiholoģija	2	
3. Loģika ar atziņas teoriju	2	
4. Latvijas vēsture	2	
5. Latviešu literaturas vēsture:		
a) vispārējs kurss	2	
b) specials kurss	2	
6. Vispārīgā literaturas vēsture:		
a) vispārējs kurss	2	„

	b) specials kurss	2 stundas
7.	Mākslas vēsture	2
8.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2
9.	Sociloģija	2
10.	Ievads bioloģijā	2
11.	Viena jaunā valoda	2

2. Specialie priekšmeti:

1.	Filozofijas vēsture	2 st., 2 gadi
2.	Ētika	3
3.	Estetika	2 „
4.	Vispārējā pedagoģija	2 st., 2 gadi
5.	Didaktika	2
6.	Pedagoģijas vēsture	2 2 gadi
7.	Pedagoģiskā psicholoģija	2 2 gadi
8.	Patopsicholoģija	2
9.	Diferencialā psicholoģija ar prakt. darbiem	2 2 gadi
10.	Eksperimentalā psicholoģija ar praktiskiem darbiem	3 1 gads
11.	Bērnu fizioloģ. attīstība	2
12.	Mācība par skolu	2
13.	Reliģijas un morales mācības	metodikas, no kurām piecas obligatas.
14.	Dabas zinātņu	
15.	Matematikas	
16.	Vēstures	
17.	Latviešu valodas	
18.	Svešu valodu	
19.	Dziedāšanas	
20.	Zīmēšanas	
21.	Pedagoģijas seminari.	
22.		
23.		

VII-a. Pedagoģijas nodaļa ar valodniecības un vēstures nozarēm.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2 st. 1 gads
2.	Filozofijas vēsture	3 2 gadi
3.	Ētika	3 ½ gadu
4.	Vispārējā psicholoģija	2 1 gads
5.	Vispārējā loģika	2 1
6.	Latvijas vēsture	2 1
7.	Latvijas ģeografija	3 „ ½
8.	Latv. literaturas vēsture	2 2 gadi
9.	Latv. valodas propedeit. kurss	2 1 gads
10.	Viena jaunā valoda	3 1
11.	Vispārējā literaturas vēsture	2 „ 2 „

2. Specialie priekšmeti:

1. Vispārējā pedagoģija (ar didaktiku)		2 st.,	2 gadi
2. Pedagoģijas vēsture		3	1 gads
3. Pedagoģiskā psiholoģija		3	½ gadu
4. Mācība par skolu		2	„ ½
6. 3 metodikas	pa	2	„ ½
7. 2 seminari	pa	2	„ ½

Bez tam:

I. Valodniecības nozarē:

1. Ievads valodniecībā		2 st.,	1 gads
2. Baltu valodas salīdz. gramatika		4	1
3. Latv. valod. zinātn. gram.		2	1
4. Leišu valoda		2	1
5. Slavu valoda		2	1
6. Divi valodn. seminari	pa	2	1

II. Vēstures nozarē:

1. Vispārīgā vēsture I daļa		2—4 st.,	1 gads
2. Vispārīgā vēsture II daļa		2—4	1
3. Specials kurss vēsturē		2	1
4. Vēstures metodoloģija		2	1
5. 3 seminari vēsturē	pa	2	1
6. Ievads tautsaimniecībā		4	1

Ieteicamie priekšmeti:

1. Ievads sabiedriskā zinātnē	3 st.	½ gadu
2. Ievads bioloģijā	3	„ ½
3. Ievads tautsaimniecībā (valodn.)	4	„ ½
4. Estetika vai mākslas vēsture	3	1 gads
5. Eksperimentalā psiholoģija		
6. Psichopatoloģija		
7. Folklora		

2. pielikums.

1931. GADA MĀCĪBAS PLĀNI.

I. Baltu filoloģijas nodaļa.

A. Valodniecības nozare.

1. Vispārīgie priekšmeti:

Stundas uzdotas nedēļā.

1. Psiholoģija	2 stundas
2. Loģika	2
3. Ievads filozofijā	2
4. Ievads valodniecībā	2
5. Ievads fonetikā	1 stunda

6.	Latvijas vēsture		2 stundas
7.	Vispārīgā literaturas vēsture		3
8.	Grieķu valodas element. kurss	2 gadu kurss pa	4
9.	Grieķu autors		2
10.	Latīņu autors		2
11.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss		2 „
12.	Viena jaunā valoda		pilns kurss
13.	Otrās jaunās valodas viens kurss		2 stundas

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Leišu valoda	3 stundas
2.	Senslavu valoda	3
3.	Sanskrita valoda	2
4.	Slavu valodu salīdzinamā gramatika.	3
5.	Indoeiropiešu valodu salīdz. gramatika	4
6.	Baltu valodu salīdzinamā gramatika.	3
7.	Latviešu valodas zinātn. gramatika	4
8.	Latviešu literatura, 3 speciali gada kursi pa	2
9.	Leišu literatura	2
10.	Romiešu literatura	2
11.	Grieķu literatura	2
12.	Baltu mitoloģija	2
13.	Ievads baltu filoloģijā	2

3. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem viens obligats:

1.	Mākslas vēsture	2 stundas
2.	Etnografija	2
3.	Latviešu archeoloģija	2
4.	Estetika	2
5.	Krievu literatura	2
6.	Filozofijas vēsture	2

4. Seminari:

1.	Baltu valodām	2 gadu kurss pa	2
2.	Latviešu literaturā	2 gadu kurss pa	2

B. Literaturas nozare.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Psicholoģija	2 stundas
2.	Loģika	2
3.	Ievads filozofijā	2
4.	Ievads valodniecībā	2
5.	Ievads fonetikā	1 stunda
6.	Latvijas vēsture	2 stundas
7.	Vispārīgā literaturas vēsture	3
8.	Grieķu valodas element. kurss	2 gadu kurss pa 4
9.	Grieķu autors	2
10.	Latīņu autors	2
11.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2 „

12. Viena jaunā valoda		pilns kurss
13. Otras jaunās valodas viens kurss		2 stundas
14. Mākslas vēsture		2
15. Ievads literaturas vēsturē		2

2. Galvenie priekšmeti:

1. Leišu valoda		2 stundas
2. Klasiskais un romantiskais laikmets vācu literaturā		2
3. Latviešu poetika un metrika		2
4. Latviešu stilistika		2
5. Estetika		2
6. Baltu valodu salīdzinamā gramatika		3
7. Latviešu valodas zinātniskā gramatika		3
8. Latviešu literatura, 3 speciali gada kursi pa		2
9. Leišu literatura		2
10. Romiešu literatura		2
11. Grieķu literatura		2
12. Baltu mitoloģija		2
13. Viens specials kurss vispārīgā literaturas vēsturē		2

3. Ieteicamie priekšmeti:

1. Specials kurss mākslas vēsturē		2 stundas
2. Etnografija		2
3. Latviešu archeoloģija		2
4. Slavu literatura		2
5. Filozofijas vēsture		2

4. Seminari:

1. Baltu valodās	2 gadu kurss pa	2
2. Latviešu literaturā	2 gadu kurss pa	2
3. Vispārīgā literaturas vēsturē	1 gada kurss	2

II. Klasiskās filoloģijas nodaļa.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1. Psiholoģija vai loģika		2 stundas
2. Ievads valodniecībā		2
3. Ievads fonetikā		1 stunda
4. Viena jaunā valoda		pilns kurss
5. Grieķu valodas element. kurss	2 gadu kurss pa	4 stundas
6. Latviešu valodas propedeitiskais kurss		2

2. Galvenie priekšmeti:

1. Četri latīņu autori, pa	2 stundas
2. Četri grieķu autori, pa	2
3. Grieķu vai latīņu valodas vēstur. gramatika	2
4. Grieķu literaturas vēsture	2
5. Romiešu literaturas vēsture	2
6. Specials kurss grieķu vai romiešu literaturas vēsturē	2
7. Grieķu vēsture	2

8.	Romiešu vēsture	2 stundas
9.	Grieķu un romiešu mākslas vēsture	4
10.	Antikvitates	4
11.	Indoeiropiešu val. salīdzinamā gramatika	4
12.	Metrika	1 stunda
13.	Klasiskās filoloģijas vēsture un enciklopedija	2 stundas
14.	Epigrafika — grieķu vai latīņu —	2
15.	Grieķu valodas stilistika	4
16.	Latīņu valodas stilistika	4
17.	Grieķu mākslas mitoloģija	2

3. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem divi obligati:

1.	Grieķu dialektoloģija	2 stundas
2.	Grieķu vai romiešu paleografija	2
3.	Grieķu vai romiešu filozofija	2
4.	Vulgarā latīņu valoda	2
5.	Vidus grieķu valoda	2
6.	Estetika	2
7.	Itaļu valodas	2

4. Seminari:

1.	Mākslas vēsturē	2 stundas
2.	Grieķu literaturas vēsturē	2
3.	Romiešu literaturas vēsturē	2
4.	Senā vēsturē	2
5.	Otrs seminars vienā no iepriekš minētajiem priekšmetiem	2

III. Ģermāņu filoloģijas nodaļa.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Psicholoģija	2 stundas
2.	Ievads literaturas vēsturē	2
3.	Jaunās filozofijas vēsture	2
4.	Ievads valodniecībā	2
5.	Ievads fonetikā	1 stunda
6.	Grieķu valodas element. kurss 2 gadu kurss pa	4 stundas
7.	Grieķu autors	2
8.	Latīņu autors	2
9.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2
10.	Latviešu liriskā un episkā tautas dzeja	2 „
11.	Viena jaunā ģermāņu valoda	pilns kurss
12.	Viena jaunā romāņu valoda vai otrā jaunā ģermāņu valoda	pilns kurss

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Vienas ģermāņu tautas literatura viduslaikos	2 stundas
2.	Vienas ģermāņu tautas literatura atdzimšanas laikmetā	2
3.	Grieķu literaturas vēsture	2
4.	Romiešu literaturas vēsture	2
5.	Ģermāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija	2
6.	Romāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija	2 „

7. Indoeiropiešu salīdzinamā gramatika. 4 stundas
8. Ģermāņu pirmvaloda 2
9. Divas vecās ģermāņu valodas, pa 4
vai trīs vecās ģermāņu valodas, pa. 2
to starpā:
a) gotu
un vēl viena resp. divas, vai nu:
b) sen- un vidus-augš-vācu,
c) senīslandiešu,
d) sensakšu,
e) angļu-sakšu.
10. Viena vecā romāņu valoda vai otras ģermāņu tautas literaturas vēsture 2
11. Ģermāņu tautas kulturas vēsture 2
12. Viens ģermāņu literaturas specials kurss 2
13. Klasiskā laikmeta vācu literaturas vēsture 2
14. Jaunās augšvācu valodas sistematiskā gramatika 2

3. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem trīs obligati:

1. Ģermāņu mitoloģija 2 stundas
2. Ģermāņu metrika 2
3. Estetika 2
4. Filozofijas vēsture 2
5. Loģika 2
6. Mākslas vēsture 2

4. Seminari:

1. Divi ģermāņu valodas seminari, pa 2 stundas
2. Divi ģermāņu literaturas seminari, pa. 2
3. Seminars vācu stilistikā 2 „

Piezīme: Studenti var izvēlēties vai indoeiropiešu salīdzinamo gramatiku, vai arī grieķu un romiešu literaturas vēsturi.

IV. Romāņu filoloģijas nodaļa.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1. Psicholoģija 2 stundas
2. Jaunās filozofijas vēsture 2
3. Ievads literaturas vēsturē 2
4. Ievads valodniecībā 2
5. Ievads fonetikā 2 stundas
6. Grieķu valodas element. kurss 2 gadu kurss pa 4
7. Grieķu autors 2
8. Latīņu autors 2
9. Latviešu valodas propedeitiskais kurss 2
10. Latviešu liriskā un episkā tautas dzeja 2 „
11. Viena jaunā ģermāņu valoda pilns kurss
12. Viena jaunā romāņu valoda pilns kurss
13. Ieteicams klausīties vēl vienu jauno romāņu valodu (italiešu) . 2 stundas

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Vienas romāņu tautas literatura viduslaikos	2 stundas
2.	Vienas romāņu tautas literatura atdzimšanas laikmetā	2
3.	Grieķu literaturas vēsture	2
4.	Romiešu literaturas vēsture	2
5.	Romāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija	2
6.	Ģermāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija	2
7.	Trīs vecās romāņu valodas pēc izvēles: a) vecfranču, b) provansaliešu, c) vecspāniešu, d) italiešu	2
8.	Divi romāņu literaturas speciali kursi, pa	2
9.	Jaunās franču valodas gramatika	2
10.	Viena vecā ģermāņu valoda vai latīņu valodas vēsturiskā gramatika	2
11.	Vulgarā latīņu valoda	2
12.	Romāņu metrika	2

3. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem trīs obligati:

1.	Mākslas vēsture	2 stundas
2.	Romāņu tautu kulturas vēsture	2
3.	Estetika	2
4.	Loģika	2
5.	Filozofijas vēsture	2

4. Seminari:

1.	Divi romāņu valodas seminari, pa	2 stundas
2.	Divi romāņu literaturas seminari, pa.	2
3.	Seminars franču stilistikā	2

V. Vēstures nodaļa.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2 stundas
2.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2
3.	Filozofijas vēsture	3
4.	Latvijas vēsture (vispārējs kurss)	2 „
5.	Divas jaunās valodas (vācu, franču, angļu vai italiešu)	pilns kurss
6.	Grieķu valoda 2 gadu kurss pa	4 stundas
7.	Grieķu autors	2
8.	Latviešu literaturas vēsture	2
9.	Vispārīgā literaturas vēsture	2
10.	Latīņu autors	2

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Austrumu vēsture	4 stundas
2.	Grieķu vēsture	4
3.	Romiešu vēsture	4
4.	Viduslaiku vēsture	4 „

5.	Jaunlaiku vēsture	4 stundas
6.	Mākslas vēsture	2
7.	Vispārīgā archeoloģija semestra kurss	2
8.	Latvijas archeoloģija	2
9.	Trīs speciali kursi seno, vidus un jauno laiku un Latvijas vēsturē (pēc izvēles), pa	2
10.	Latvijas historiografija	2
11.	Vēstures metodoloģija	2
12.	Tautsaimniecības vai tiesību vēsture vai vēstures filozofija (socioloģija)	2

3. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem viens obligats:

1.	Paleografija un diplomatika	4 stundas
2.	Vēsturiskā ģeografija	2
3.	Vispārīgā historiografija	2
4.	Ievads valodniecībā	2

4. Seminari:

1.	Četri gadi pa	2 stundas

(Trīs no tiem vēstures specialos priekšmetos.)

VI. Filozofijas nodaļa.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Latvijas vēsture	2 stundas
2.	Loģika (propedeitiskais kurss)	2
3.	Ievads valodniecībā	2
4.	Grieķu valodas elementarais kurss 2 gadu kurss pa	4
5.	Vispārīgā literaturas vēsture semestra kurss	2
6.	Vispārīgā vēsture (jaunā)	2
7.	Viens grieķu autors	2
8.	Viens latīņu autors	2
9.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2
10.	Grieķu vēsture	2 „
11.	Viena jaunā valoda	pilns kurss

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2 stundas
2.	Loģika ar atziņas mācību	4
3.	Psicholoģija	4
4.	Filozofijas vēsture	6
5.	Ētika	2
6.	Estetika	2
7.	Eksperimentalā psicholoģija	2
8.	Ievads bioloģijā	2
9.	Dabas filozofija	2
10.	Vēstures filozofija resp. socioloģijas principi	2
11.	Tiesību filozofija	2 „

12.	Reliģijas filozofija	2 stundas
13.	Pedagoģijas vēsture	2
14.	Attīstības psiholoģija	2

3. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem divi obligati:

1.	Austrumu filozofijas vēsture	2 stundas
2.	Dabas zinātņu attīstības vēsture	2
3.	Socialā pedagoģika	2
4.	Reliģiskā ētika	2
5.	Latviešu literaturas vēsture	2
6.	Mākslas vēsture	2
7.	Pedagoģiskā psiholoģija	2
8.	Politiskā ekonomija	2
9.	Fizioloģiskā psiholoģija	2

4. Seminari:

1.	Psiholoģijā	2 stundas
2.	Filozofijas vēsturē	2
3.	Ētikā	2
4.	Atziņas mācībā	2
5.	Eksperimentalajā psiholoģijā	2
6.	Pēc izvēles	2

VII. Pedagoģijas nodaļa.

1. Vispārīgie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2 stundas
2.	Vispārīgā psiholoģija	2
3.	Estetika	2
4.	Latvijas vēsture	2
5.	Latviešu literaturas vēsture	2
6.	Vispārīgā literaturas vēsture	2
7.	Ievads tautsaimniecībā	2
8.	Latviešu valodas propedeitiskais kurss	2
9.	Socioloģija	2 „
10.	Viena jaunā valoda	pilns kurss
11.	Grieķu valodas elementarais kurss	2 gadu kurss pa 4 stundas
12.	Latīņu autors	2
13.	Grieķu autors	2

2. Galvenie priekšmeti:

1.	Filozofijas vēsture — 2 gadi pa	2 stundas
2.	Ētika	3
3.	Loģika ar atziņas mācību	2
4.	Vispārīgā pedagoģija — 2 gadi pa	2
5.	Didaktika	2
6.	Pedagoģijas vēsture — 2 gadi pa	2
7.	Bērnu, pusaudžu un jaunekļu psiholoģija — 4 gadi pa	2
8.	Patopsiholoģija	2 „

9.	Diferencialā psicholoģija ar prakt. darbiem vai eksperimentalā psicholoģija ar praktiskiem darbiem	4 stundas
10.	Mācība par skolu	2
11.	Attīstības psicholoģija	2
12.	Reliģijas un morales mācības	metodikas, no kurām piecas obligatas.
13.	Dabas zinātņu	
14.	Latviešu valodas	
15.	Svešu valodu	
16.	Matematikas	
17.	Vēstures	
18.	Ģeografijas	
19.	Zīmēšanas	
20.	Svešu valodu	
21.	Fiziskās audzināšanas	
22.	Dziedāšanas	

3. Seminari:

Četri gadi pedagoģiskos priekšmetos pa 2 st. ned.

4. Ieteicamie priekšmeti, — no kuriem viens obligats:

1.	Mākslas vēsture	2 stundas
2.	Dabas zinātņu attīstības vēsture vai dabas filozofija	2
3.	Vēstures metodoloģija	2
4.	Reliģijas filozofija	2
5.	Tautu psicholoģija	2

3. pielikums.

MĀCĪBAS PLĀNS.

Spēkā ar 1938. g. rudeni.

I. Propedeitiskais gads (philosophicum).

Ievads filozofijā	2 stundas
Ievads vispārējā literaturas vēsturē	2
Ievads mākslas vēsturē	2
Ievads Latvijas vēsturē	2
Grieķu valoda	6
Ievads latviešu literaturas vēsturē	2
2 jaunās valodas	— —
Seminars (filozofijā vai mākslas vēsturē, vai vēsturē, vai valodās, vai literaturas vēsturē)	2

II. Specialie priekšmeti (sākot ar otro gadu).

1. Baltu filoloģijas nodaļā:

Ievads valodniecībā	2 stundas
Ievads baltu filoloģijā	2
Leišu valoda	3 „

Latviešu valodas zinātniskā gramatika	2 stundas
Latviešu literaturas vēsture	4
Leišu literaturas vēsture	2
Vispārīgā literaturas vēsture	4
Etnografija	2
Baltu mitoloģija	2
Grieķu vai latīņu autors	2
Folklora	2

Valodniecības nozarē vēl:

Ievads fonetikā	2 stundas
Baltu valodu salīdzinamā gramatika.	3
Sanskrita valoda	2
Senslavu valoda	2
Indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatika	4
Grieķu valoda	2
Slavu valodu salīdzinamā gramatika.	2
Latviešu senvēsture	2
4 seminari nodaļas priekšmetos	8

Literaturas nozarē vēl:

Latviešu stilistika	2 stundas
Baltu valodu salīdzinamā gramatika.	3
Citu Eiropas tautu literaturas vēsture	6
Grieķu un romiešu literaturas vēsture	4
Estetika	2
2 spec. kursi latviešu literaturas vēsturē.	4
Latviešu mākslas vēsture	2
4 seminari nodaļas priekšmetos	8

2. Klasiskās filoloģijas nodaļā:

Ievads klasiskajā filoloģijā	2 stundas
Grieķu valoda	2
3 grieķu autori	6
3 latīņu autori	6
Grieķu vai latīņu valodas vēsturiskā gramatika	2
Grieķu valodas stilistika	2
Latīņu valodas stilistika	4
Grieķu literaturas vēsture	2
Romiešu literaturas vēsture	2
1 spec. kurss grieķu vai romiešu literaturas vēsturē	2
Senā vēsture	4
Senā mākslas vēsture	2
Antikvitates	4
Senās filozofijas vēsture	2
Papildu kurss latīņu valodā	2
Grieķu metrika vai dialekti	2
4 seminari nodaļas priekšmetos	8 „

3. Ģermāņu un romāņu filoloģijas nodaļā:

Ievads valodniecībā	2 stundas
Ievads fonetikā	2
Latīņu vai grieķu autors	2
Grieķu vai romiešu literaturas vēsture.	2
Jaunās filozofijas vēsture	2
Mākslas vēsture	2
Estetika	2
Vispārīgā vēsture	4
Viena jaunā valoda (trešā)	6

Ģermāņu filoloģijas nozarē vēl:

Ģermāņu tautu literaturas vēsture	6 stundas
Literaturas vēstures spec. 2 kursi	4
Ģermāņu pirmvaloda	2
3 ģermāņu vecās valodas	6
Vienas jaunās ģermāņu valodas sistematiskā gramatika	2
Ģermāņu mitoloģija	2
Ievads ģermāņu filoloģijā	2
5 seminari nodaļas priekšmetos	10

Romāņu filoloģijas nozarē vēl:

Romāņu tautu literaturas vēsture	6 stundas
Romāņu tautu literaturas vēstures 2 spec. kursi	4
1 vecā romāņu valoda un otras valodas vēsturiskā gramatika	6
Jaunās romāņu valodas sistematiskā gramatika	2
Ievads romāņu filoloģijā un vulgarā latīņu valoda	2
Romāņu metrika	2
5 seminari nodaļas priekšmetos	10

4. Vēstures nodaļā:

Latvijas vēsture	8 stundas
Austrumeiropas vēsture	2
Filozofijas vēsture	2
Vispārīgā mākslas vēsture	2
Seno Austrumu vēsture	4
Grieķu vēsture	2
Romiešu vēsture	2
Viduslaiku vēsture	4
Jauno laiku vēsture	4
Vispārīgā archeoloģija	2
Vēstures metodoloģija	4
Latvijas tiesību vai Latvijas saimniecības vēsture	2
Vēstures palīgzinātnes	2
Latvijas senvēsture	2
Grieķu valoda	2
Grieķu vai latīņu autors	2 "

Latviešu senvēsturē vai latviešu mākslas vēsturē spec. kurss	2 stundas
Latvijas un vispārīgā vēsturē 2 spec. kursi	4
4 seminari nodaļas priekšmetos	8

5. Filozofijas un pedagoģijas nodaļā:

Loģika ar atziņas teoriju	4 stundas
Psiholoģija	4
Filozofijas vēsture	4
Ētika	2
Estetika un mākslas filozofija	2
Eksperimentalā psiholoģija	2
Attīstības psiholoģija	2
Socioloģija	2
Ievads tautsaimniecības teorijā	2
Viens latiņu (vai grieķu) autors	2

Filozofijas nozarē vēl

2 spec. kursi filozofijas vēsturē	4 stundas
Dabas un gara filozofija	4
Reliģijas filozofija	2
Grieķu valoda	2
Grieķu autors	2
Ievads bioloģijā	2

Pedagoģijas nozarē vēl:

Vispārīgā pedagoģija un mācība par skolu	4 stundas
Didaktika	2
Teoretiskā bērnu psiholoģija	2
Patopsiholoģija	2
3 metodikas	6
Vispārīgā un Latvijas pedagoģijas vēsture	4
Pusaudžu un jaunekļu psiholoģija	2

Seminari:

Filozofijas nozarē: 5 seminari nodaļas priekšmetos 10 st. (1 filozofijas vēsturē, 1 loģikā un atziņas teorijā, 1 psiholoģijā, 1 ētikā, estetikā vai reliģijas filozofijā, 1 pēc izvēles).

Pedagoģijas nozarē: 2 seminari praktiskajā bērnu psiholoģijā 4 stundas; 3 seminari pārējos priekšmetos 6 stundas.

Papildinājumi filoloģijas un filozofijas fakultates mācības plānam.

A. Baltu filoloģijas nodaļai ar valodniecības un literaturas nozarēm:

1. Baltu filoloģijas nodaļas studentiem, pirms tie stājas pie gala pārbaudijumiem, ir jādabū no baltu valodu, literaturu vai etnografijas katedras pārstāvjiem atzīme, ka tie (studenti) ir studiju laikā vākuši un minēto katedru pārstāvjiem iesnieguši derīgus latviešu valodas, folkloras vai etnografijas materialus.

2. Ja kādam studentam nebūtu iespēja vākt paredzētos materialus tieši no tautas mutes, tam ir atļaujams vākt tos no archivu dokumentiem vai iespiestiem tekstiem.

B. Vēstures nodaļā:

1. Vēstures nodaļas studentiem, pirms tie stājas pie gala pārbaudījumiem, ir jādabū no vēstures katedras pārstāvjiem atzīme, ka tie (studenti) ir studiju laikā viņu vadībā nodarbojušies archivā vai krājuši materialus, vai strādājuši muzejā, vai vākuši aizvēstures vai mākslas vēstures materialus.

2. Par darba apmēriem studentiem jāvienojas ar attiecīgo katedru pārstāvjiem.

C. Filozofijas un pedagoģijas nodaļas studentiem obligatoriski jānostrādā praktikanta darbi 1 semestri 4 stundas nedēļā Rīgas Pilsētas psichotechnikas un aroda izvēles institutā.

PRIEKŠMETU KĀRTĪBA.

Pirmajā gadā.

Visiem pirmā gada studentiem jāklausas propedeitiskā kursa priekšmeti.

Turpmākajos gados ikvienas nodaļas studenti pierakstas pie priekšmetiem pēc iespējas šādā kārtībā.

Baltu filoloģijas nodaļā.

Otrā gadā:

Valodniecības nozarē:	St. skaits	Literaturas nozarē:	St. skaits
Ievads valodniecībā	2	Ievads valodniecībā	2
Ievads baltu filoloģijā	2	Ievads baltu filoloģijā	2
Latviešu literaturas vēsture	2	Baltu mitoloģija	2
Vispārīgā literaturas vēsture	2	Grieķu vai latīņu autors	2
Baltu mitoloģija	2	Citu Eiropas tautu literaturas vēsture	2
Grieķu vai latīņu autors	2	Grieķu un romiešu literatura	2
Ievads fonetikā	2	Latviešu mākslas vēsture	2
Grieķu valoda	2	Latviešu literaturas vēsture	2
Latvijas senvēsture	2	Leišu valoda	3
Leišu valoda	3	Etnografija	2
Etnografija	2	Spec. k. latv. literaturas vēsturē	2
Senslavu valodas salīdz. gramat.	2	Seminars	2
Seminars	2		25
	27		

Trešajā gadā:

Valodniecības nozarē:

	St. skaits
Slavu val. salīdz. gramatika	2
Latviešu literaturas vēsture	2
Leišu literaturas vēsture	2
Vispārīgā literaturas vēsture	2
Indoeiropiešu salīdz. gramatika	4
Folklora	2
Sanskrits	2
Senslavu val.	2
Seminari	4
	25

Literaturas nozarē:

	St. skaits
Baltu val. salīdz. gramatika	3
Latviešu literaturas vēsture	2
Leišu literaturas vēsture	2
Vispārīgā literaturas vēsture	2
Latviešu stilistika	2
Folklora	2
Citu Eiropas tautu liter. vēsture	2
Romiešu literatura	2
Spec. k. latv. literaturas vēsturē.	2
Estetika	2
Seminari	4
	25

Ceturtajā gadā:

Valodniecības nozarē:

	St. skaits
Latviešu val. zinātn. gramatika	2
Baltu valodu salīdz. gramatika	3
Seminars	2
	7

Literaturas nozarē:

	St. skaits
Latviešu val. zinātn. gramatika	2
Citu Eiropas tautu liter. vēsture	2
Seminars	2
	6

Ģermāņu un romāņu filoloģijas nodaļā.

Otrā gadā:

Ģermāņu nozarē:

	St. skaits
Ievads valodniecībā	2
Ievads fonetikā	2
Latīņu vai grieķu autors	2
Vispārīgā vēsture	2
Jaunā valoda	2
Ģermāņu tautu literat. vēsture	2
Ģermāņu vecā valoda	2
Ievads filozofijā	2
Grieķu vai romiešu liter. vēsture	2
Mākslas vēsture	2
Spec. kurss literaturas vēsturē	2
Seminars	2
	24

Romāņu nozarē:

	St. skaits
Ievads valodniecībā	2
Ievads fonetikā	2
Latīņu vai grieķu autors	2
Grieķu vai romiešu liter. vēsture	2
Vispārīgā vēsture	2
Jaunā valoda	2
Romāņu tautu literaturas vēsture	2
Romāņu vecā valoda un otras valodas vēsturiskā gramatika	2
Romāņu metrika	2
Ievads romāņu filoloģijā un vulgarā latīņu valoda	2
Mākslas vēsture	2
Spec. k. rom. literaturā	2
Seminars	2
	26

Trešajā gadā:

Ģermāņu nozarē:

	St. skaits
Jaunā filozofijas vēsture	2
Estetika	2
Vispārīgā vēsture	2
Jaunā valoda	2
Ģermāņu tautu literat. vēsture	2
Spec. k. lit. vēst.	2
Ģermāņu pirmvaloda	2
Ģermāņu vecā valoda	2
Jaunās ģermāņu val. gramatika	2
Ģermāņu mitoloģija	2
Ievads ģermāņu filoloģijā	2
Seminari	4
	26

Romāņu nozarē:

	St. skaits
Jaunā filozofijas vēsture	2
Estetika	2
Vispārīgā vēsture	2
Jaunā valoda	2
Rom. tautu literaturas vēsture	2
Spec. k. rom. tautu liter. vēsturē	2
Jaunās romāņu valodas salīdz. gramatika	2
Vecā romāņu valoda	4
Seminari	4
	22

Ceturtajā gadā:

Ģermāņu nozarē:

	St. skaits
Jaunā valoda	2
Ģermāņu tautu literat. vēsture	2
Vecā ģermāņu valoda	2
Seminari	4
	10

Romāņu nozarē:

	St. skaits
Jaunā valoda	2
Romāņu tautu literaturas vēsture	2
Seminari	4
	8

Klasiskās filoloģijas nodaļā.

Otrā gadā:

	St. skaits
Grieķu valoda	2
Grieķu autors	2
Latīņu autors	2
Grieķu literaturas vēsture	2
Senā vēsture	2
Senā mākslas vēsture	2
Antikvitates	2
Senā filozofijas vēsture	2
Papildu kurss latīņu valodā	2
Ievads klasiskā filoloģijā	2
Latīņu valodas stilistika	2
Seminars	2
	24

Trešajā gadā:

	St. skaits
Spec. k. grieķu vai romiešu literaturas vēsturē	2
Grieķu autors	2
Latīņu autors	2
Grieķu vai latīņu valodas vēsturiskā gramatika	2
Latīņu valodas stilistika	2
Romiešu literaturas vēsture	2
Senā vēsture	2
Antikvitates	2
Metrika vai grieķu dialekti	2
Seminars	2
	20

Ceturtajā gadā:

Grieķu autors	2
Latīņu autors	2
Grieķu valodas stilistika	2
Seminars	2
	8

Vēstures nodaļā.

Otrā gadā:

	St. skaits
Latvijas vēsture	4
Seno Austrumu vēsture	2
Grieķu valoda	2
Archeoloģija	2
Vēstures palīg. zin. (etnografija)	2
Latvijas senvēsture	2
Grieķu vai latīņu autors.	2
Vispārīgā mākslas vēsture	2
Filozofijas vēsture	2
Latvijas tiesību vēsture	2
Grieķu vēsture	2
Seminars	2
	26

Trešajā gadā:

	St. skaits
Latvijas vēsture	4
Seno Austrumu vēsture	2
Romiešu vēsture	2
Viduslaiki	4
Latviešu senvēsture vai latviešu mākslas vēstures spec. kurss	2
Spec. kurss Latvijas vēsturē	2
Spec. kurss vēsturē	2
Jaunie laiki	4
Seminari	4
	26

Ceturtajā gadā

Vēstures nodaļā:

	St. skaits
Austrumeiropas vēsture	2
Vēstures metodoloģija	4

	St. skaits
Seminars	2
	6

Filozofijas un pedagoģijas nodaļā.

Otrā gadā:

Filozofijas nozarē:

	St. skaits
Loģika ar atziņas teoriju.	2
Psiholoģija	4
Tautsaimniecības teorija	2
Latīņu vai grieķu autors	2
Grieķu valoda	2
Ievads bioloģijā	2
Estetika un mākslas filozofija	2
Socioloģija	2
Filozofijas vēsture	2
Ētika	2
Seminars	2
	24

Pedagoģijas nozarē:

	St. skaits
Loģika ar atziņas teoriju.	2
Psiholoģija	4
Filozofijas vēsture	2
Tautsaimniecības teorija	2
Latīņu vai grieķu autors.	2
Pedagoģijas vēsture	2
Metodika	2
Teoretiskā bērnu psiholoģija	2
Estetika un mākslas filozofija	2
Vispārīgā pedagoģija	2
Seminars	2
	24

Trešajā gadā

Filozofijas nozarē:

	St. skaits
Loģika un atziņas teorija	2
Dabas filozofija	4
Reliģijas filozofija	2
Eksperimentalā psiholoģija . .	2

	St. skaits
Spec. kurss filozofijas vēsturē	2
Grieķu autors	2
Filozofijas vēsture	2
Seminari	4
	20

Trešajā gadā:

Pedagoģijas nozarē:	St. skaits		St. skaits
		Metodika	2
Loģika un atziņas teorija	2	Pedagoģijas vēsture	2
Attīstības psiholoģija	2	Jaunekļu un pusaudžu psichol.	2
Socioloģija	2	Filozofijas vēsture	2
Eksperimentalā psiholoģija	2	Ētika	2
Vispārīgā pedagoģija	2	Seminari	4
Patopsiholoģija	2		26

Ceturtajā gadā:

Filozofijas nozarē:	St. skaits	Pedagoģijas nozarē:	St. skaits
Attīstības psiholoģija	2	Didaktika	2
Spec. k. filozofijas vēsturē	2	Metodika	2
Seminari	4	Seminari	4
	8		8

4. pielikums.

NOTEIKUMI

par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību.

I. Vispārējie noteikumi.

§ 1. Studenti pieturas savā studiju gaitā pie fakultatu izstrādātiem mācības plāniem.

§ 2. Katras fakultates mācības plānā ir vairāki priekšmeti resp. praktiski darbi, bez kuru nobeigšanas nav domājama dažu turpmāko priekšmetu sekmīga studēšana. Studentiem, kas vēlas tikt pielaisti pie pēdējiem, paprieks jānobeidz attiecīgie pirmās grupas priekšmeti, saskaņā ar fakultates noteikto mācības plānu un priekšmetu sarakstu.

§ 3. Tiesību apmeklēt priekšlasijumus un piedalīties praktiskos darbos studenti iegūst pierakstoties pie mācības plānā apzīmētiem priekšmetiem, ievērojot pie tam § 2. noteikumus un dekana aizrādijumus.

§ 4. Pierakstīšanās pie priekšmetiem notiek sekojošā kārtā:

Semestra sākumā studenti dekanam iesniedz to seminaru, priekšmetu un praktisko darbu sarakstu, pie kuriem tie vēlas pierakstīties, un ar dekana atzīmi studiju grāmatiņā skaitas par pielaistiem pie šiem priekšmetiem.

Semestra beigās grāmatiņas jāiesniedz dekanam resp. fakultatu kancelejās, fakultatu noteicamos terminos, grāmatiņu kontrolei.

Piezīme 1. Pierakstīšanās pie vieniem un tiem pašiem seminariem un praktiskiem darbiem pielaižama ne vairāk par trim reizēm.

Piezīme 2. Dekans var pieprasīt, lai studenti grāmatiņas personīgi priekšā stāda arī attiecīgam mācības spēkam un ievāc tā parakstu.

§ 5. Studentiem nav tiesības apmeklēt seminarus un piedalīties praktiskos darbos, pie kuriem tie nav pierakstijušies.

§ 6. Visos obligatoriskos priekšmetos notiek pārbaudījumi. Attiecībā uz pēdējiem priekšmeti sadalas 2 grupās: a) gada resp. pusgada priekšmetos un b) gala pārbaudījumu priekšmetos.

I. Pārbaudījumi gada un pusgada priekšmetos.

§ 7. Pierakstīšanās pie priekšmetiem dod studentam tiesību pēc priekšlasījumu, praktisku darbu un seminaru nobeigšanas pieteikties pie attiecīga pārbaudījuma.

Kārtējie pārbaudījumi notiek noteiktos terminos, 4 reiz gadā, katra semestra sākumā un beigās.

Mācības spēkiem ir tiesība pēc saviem ieskatiem noteikt arī vēl citus pārbaudījumu terminus.

§ 8. Pārbaudījumu rezultatus eksaminators atzīmē studiju grāmatiņā ar „sekmīgi", „labi" vai „ļoti sekmīgi", apstiprinot atzīmi ar savu parakstu un atzīmējot pārbaudīšanas datumu.

Ja students pārbaudījumu neiztur, eksaminatoram ir tiesība to atzīmēt studiju grāmatiņā ar atzīmi „nesekmīgi".

§ 9. Ja students gada vai pusgada pārbaudījumus 2 reizes neiztur un tas atzīmēts studiju grāmatiņā, tad viņam ir tiesība likt pārbaudījumu vēl trešo reiz, bet tikai sevišķā dekana nozīmētā komisijā, kas sastāv no 3 mācības spēkiem un kurā attiecīgā priekšmeta pasniedzējs ietilpst kā eksaminators.

Atļaujai pārbaudīties trešo reiz minētā gadījumā studentam jāiesniedz dekanam rakstisks lūgums.

Par šādu pārbaudījumu jāved protokols un rezultats jāieraksta studiju grāmatiņā ar komisijas locekļu parakstiem.

Ja arī trešo reiz students pārbaudījumu neiztur, tad par to ziņo Dekanu Padomei viņa izslēgšanai no fakultates studentu skaita.

Līdzīgā kārtā izslēdzams students, kas pēc trīsreizējas pierakstīšanās pie praktiskiem darbiem tos nenobeidz.

III. Akademiskie gala pārbaudījumi.

§ 10. Akademiskie gala pārbaudījumi sastāv no 3 daļām:

1. No pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos.
2. No zinātniskā resp. zinātniski-tehniskā darba izstrādāšanas.
3. No šī darba aizstāvēšanas Universitates Padomes apstiprinātā fakultates komisijā vai novērtēšanas Fakultates Padomē.

§ 11. Sesijas mutiskie un praktiskie pārbaudījumi galvenajos aroda priekšmetos notiek fakultatu izziņotos terminos. Ja pārbaudamais nav izturējis savu pārbaudījumu, tad viņam ir atļauts vēl reiz eksaminēties, un tikai ārkārtējos gadījumos fakultate var atļaut pārbaudīties trešo reizi.

§ 12. Pēc sekmīgi izturētiem pārbaudījumiem fakultate kandidatam noteic terminu, līdz kuram viņam jāiesniedz paredzētais zinātniskais resp. zinātniski-tehniskais darbs.

Piezīme. Sevišķos gadījumos ar fakultates lēmumu termiņu darba iesniegšanai var pagarināt.

§ 13. Ja iesniegtais darbs atzīstams par apmierinošu, fakultate savā Padomes sēdē dod attiecīgo novērtējumu jeb arī uzaicina kandidatu darbu aizstāvēt fakultates noteiktā kārtībā.

§ 14. Personām, kas ar sekmēm izturējušas pārbaudījumus un kuru zinātniskais resp. zinātniski-techniskais darbs atzīts par apmierinošu, fakultate piešķir attiecīgo akademisko gradu.

Par iegūto gradu Latvijas Universitate izsniedz attiecīgu diplomu.

Papildinājums.

Personas, kas beigušas kādu Latvijas Universitates fakultati, var iegūt pirmo zinātnisko gradu kādā citā radniecīgā Latvijas Universitates fakultatē, atkāpjoties no vispārējiem nosacijumiem par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību. Šīm personām, ar attiecīgas fakultates un Dekanu Padomes piekrišanu, jāiestājas par studentiem un jāizpilda speciala, šim gadijumam fakultates izstrādāta programma.

Piezīme. Latvijas Universitates mācības spēki, kas šādā kārtībā vēlas iegūt kādas fakultates pirmo zinātnisko gradu, nav spiesti iestāties par studentiem un līdz ar to atbrīvoti no mācības maksas.

Specialie noteikumi par studiju gaitu un pārbaudijumiem filoloģijas un filozofijas fakultatē.

I. Visiem studentiem pirmā mācības gadā jāklausas kopējs propedeitiskais kurss (filozofikums) un šī pirmā gada beigās jāiztur pārbaudijumi grieķu valodā, vienā jaunā valodā, vēl 3 priekšmetos no pirmā gada kursa un jānostrādā viens seminars pēc paša izvēles. Ja šīs prasības nav izpildītas, students automatiski tiek no fakultates izslēgts, izņemot slimību un citus nopietnus sarežģijumu gadijumus.

II. Nākošajos trijos gados studentam katru gadu jānoliek vismaz 6 eksameni un jānostrādā 1 seminars.

III. Katrā fakultates nodaļā studentiem atļauts studēt astoņus gadus.

IV. Beidzamais termiņš eksamenu nolikšanai katru gadu ir 1. oktobris. Studentus, kas eksamenu minimu līdz šim termiņam nav nolikuši un priekš šī termiņa notecēšanas nav lūguši pēc pagarinājuma, aizrādot dibinātus iemeslus, vai arī iesnieguši fakultatei lūgumus bez kāda dibināta iemesla uzrādīšanas, ar fakultates lēmumu izslēdz no studentu skaita.

Piezīme: 1) Studenti var pierakstīties grieķu autorā pēc tam, kad viņi izturējuši visus pārbaudijumus grieķu valodas elementarajā kursā.

2) Minima eksamenos neieskaita jaunās valodas, priekšmetu metodikas un citu fakultatu priekšmetus, kas nav minēti fil. un filoz. fakultates mācības plānos.

V. Personām, kas grib, lai viņas pārbauda akademiskā grada iegūšanai, ir jāiesniedz pierādijumi par to: a) ka ir noklausīti visi vajadzīgie priekšmeti un izturēti kursa pārbaudijumi, b) ka iesniegts un pieņemts studiju gaitā paredzētais rakstu darbs un c) ka kandidats ir piedalijies visos paredzētos seminaros un citos praktiskos darbos.

VI. Studentiem, kas vēlas turēt pārbaudijumus akademiskā grada iegūšanai, ne vēlāk kā 8 dienas pirms pārbaudijumu sākuma ar rakstu par to jāpa-

ziņo dekanam, lai varētu viņus uzņemt kandidatu sarakstā. Šim ziņojumam jāpievieno V p. minētie pierādījumi.

VII. Komisijas pārbaudījumu priekšmeti, kuros visos, izņemot latviešu valodas zinātnisko gramatiku baltu filoloģijas nodaļā, ir iepriekš jānoliek arī eksameni lasīto kursu apjomā, ir šādi:

A. Baltu filoloģijas nodaļā:
   1. latviešu valodas zinātniskā gramatika;
   2. latviešu literaturas vēsture.

B. Klasiskās filoloģijas nodaļā:
   1. divi grieķu un divi latīņu autori;
   2. mākslas vēsture vai grieķu literaturas vēsture (pēc izvēles).

C. Ģermāņu un romāņu filoloģijas nodaļā:
   a) Ģermāņu filoloģijas nozarē:
      1. viena senģermāņu valoda;
      2. ģermāņu literaturas vēsture.
   b) Romāņu filoloģijas nozarē:
      1. senfranču valoda;
      2. vidus un jauno laiku literaturas vēsture.

D. Vēstures nodaļā:
   1. trīs no šādiem četriem priekšmetiem: Latvijas vēsture, seno laiku vēsture, viduslaiku vēsture un jauno laiku vēsture, pie kam Latvijas vēsture ir obligatoriska.

E. Filozofijas un pedagoģijas nodaļā:
   a) Filozofijas nozarē:
      1. psiholoģija;
      2. filozofijas vēsture.
   b) Pedagoģijas nozarē:
      1. pedagoģijas vēsture;
      2. pedagoģiskā psiholoģija.

Bez tam ikvienā nodaļā pēc pārbaudījumiem mutes vārdiem katram eksaminandam jāuzraksta komisijas klātbūtnē rakstu darbs par kādu komisijas noteiktu jautājumu savā priekšmetā. Tematu paziņo tikai tad, kad eksaminands tieši stājas pie rakstīšanas. Klasiskās nodaļas absolventi raksta vienu iepriekš nesagatavotu tulkojumu: no latīņu valodas grieķiski vai no grieķu — latīniski. Romānistiem darbs jāraksta kādā no romāņu, bet ģermānistiem kādā no ģermāņu valodām.

VIII. Iepriekšējā paragrafā minētos priekšmetos mutes vārdiem pārbauda sevišķa fakultates izvēlēta komisija ar dekanu kā priekšnieku. Sēdes šādiem pārbaudījumiem sasauc katra pusgada sākumā un beigās.

IX. Minēto priekšmetu pārbaudījumiem ir noteikti termiņi tā, ka vienā dienā kandidatam jāliek pārbaudīties tikai vienā priekšmetā.

X. Ja kandidats neiztur pārbaudījumu vienā priekšmetā, jeb ja slimība vai kāds cits iemesls, kuru pārbaudījumu komisija atzīst par svarīgu, aizkavē eksaminandu ierasties uz pārbaudījumu noteiktā termiņā, tad fakultate var dot eksaminandam tiesību, ja viņš to ar rakstu ir lūdzis, nākt uz pārbaudījumu iztrūkstošā priekšmetā nākamajā sesijā. Ja kandidats sekmīgi iztur pārbaudījumu

iztrūkstošā priekšmetā, tad viņam ieskaita arī iepriekšējā sesijā izturētos pārbaudijumus. Ja turpretim arī otrreiz kandidats pārbaudijumu neiztur, tad visi iepriekšējie pārbaudijumi uzskatami par neizturētiem. Vienreizēja atkārtošana ir atļauta.

XI. Pārtraukumi gala pārbaudijumu sesijās pielaižami tikai ar fakultates atļauju.

XII. Personām, kas savas studijas beigušas un vēlas iegūt kandidata gradu, ir gada laikā pēc pārbaudijuma beigšanas jāiesniedz kandidata raksts. Romānistiem šis raksts, tāpat kā studiju darbs, jāraksta kādā romāņu, bet ģermānistiem kādā ģermāņu valodā.

Termiņa pagarinājums pielaižams tikai izņēmuma gadijumos, ja fakultate to atzīst par pareizu, pie kam par to laikā jāiesniedz fakultatei lūgums. Ja kandidata darba iesniegšana pārāk ieilgst, fakultate var uzlikt par pienākumu no jauna iestāties uz noteiktu laiku par studentu, kā arī no jauna strādāt seminaros.

XIII. Kandidata darbi baltu filoloģijas nodaļā valodniecības un literaturas nozarojumos studentiem jāraksta nozarojuma specialos priekšmetos — latviešu valodā vai literaturā, bet studiju darbus fakultate ieteic rakstīt šajos priekšmetos.

XIV. Personas, kas nevar vai negrib iegūt kandidata gradu, var no fakultates dabūt izziņu par nobeigtiem priekšmetiem un praktiskiem darbiem un izturētiem pārbaudijumiem.

Pāriešana citā nodaļā.

Pāriet citā nodaļā studenti var tikai ar īpašu Fakultates Padomes atļauju. Lūgumi pāriešanai iesniedzami līdz 15. septembrim. Mainīt nodaļu atļauts tikai vienu reizi.

Priekšmetu un semestru ieskaitīšana.

1) Semestri neieskaita studentiem, kas nav noteiktā laikā pierakstijušies pie lekcijām.

2) Lekciju grāmatiņu izsniegšanu pārtrauc 15. novembrī resp. 15. martā.

3) Neieskaita priekšmetus, kas ierakstīti lekciju grāmatiņā, bet netiek lasīti tekošā gadā, kā arī tos, uz kuriem students nav pierakstijies abos semestros.

4) Lekciju grāmatiņa jāreģistrē fakultates kancelejā arī tad, ja students visus kursa priekšmetus ir jau noklausijies un uz tiem pierakstijies.

Skolotāja tiesību iegūšana.

Visu filoloģijas un filozofijas fakultates nodaļu, kā arī citu fakultatu absolventiem, kas vēlētos iegūt vidusskolu skolotāju tiesības, jānoklausas pedagoģijas nodaļā un jāiztur pārbaudijumi šādos priekšmetos:

1. Loģika ar atziņas teoriju;
2. Vispārīgā pedagoģija un didaktika vai pedagoģijas vēsture;
3. Pedagoģiskā psicholoģija;
4. Sava priekšmeta metodika.

Pamatskolu skolotājiem metodiku skaits ir 6.

5. pielikums.

FILOLOĢIJAS UN FILOZOFIJAS FAKULTATES DOKTORA GRADA PIEŠĶIRŠANAS KĀRTĪBA.

Personām, kas vēlas filoloģijas un filozofijas fakultatē iegūt doktora gradu, ir šai lietā ar rakstu jāiesniedz fakultatei lūgums un lūgumam jāpievieno: a) dzīves apraksts, b) kvīts par Universitates Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudijumu maksu, kuras lielumu nosaka Universitates Padome, c) diploms par Latvijas Universitates filoloģijas un filozofijas fakultates pirmā zinātniskā grada ieguvumu (šā diploma vietā var arī iesniegt ārzemēs iegūtu diplomu, ja fakultate, katrā gadijumā sevišķi lemjot, to atrod pieņemamu). Doktora grada iegūšanai jāiztur īpaši pārbaudijumi mutes vārdiem, un jāiesniedz disertacija.

Pārbaudijumi mutes vārdiem notiek pēc zemāk minētām programmām, kurām katrā individuālā gadijumā jātiek sīkāki izstrādātām saziņā ar attiecīgo katedru pārstāvjiem un tad apstiprinātām Fakultates Padomē.

Disertacijai doktora grada iegūšanai jābūt patstāvīgam pētijumam tai arodā, kurā doktorands ieguvis pirmo zinātnisko gradu. Personām, kas beigušas nodaļu vai fakultati citā arodā nekā tai, kurā tās vēlas iegūt doktora gradu, tas atļaujams tikai izņēmuma gadijumos, ja viņas jau sekmīgi strādājušas šai pēdējā arodā. Disertacija iesniedzama iepriekšējai pārbaudīšanai 8 eksemplaros, kas var būt arī rokrakstā, pie kam var to iesniegt arī pēc pārbaudijuma mutes vārdiem. Fakultates pienākums ir dot savu atsauksmi par iesniegto disertaciju vēlākais pēc 6 mēnešiem. Kad fakultate disertaciju pieņēmusi, doktorands to iespiestu iesniedz fakultatei 50 eksemplaros.

Ja Fakultates Padome disertaciju nav pieņēmusi, vai disertacija nav sekmīgi aizstāvēta, tad jaunu disertaciju var iesniegt ne agrāk kā pēc viena gada, — tāpat pie otrreizēja pārbaudijuma mutes vārdiem, ja pirmais nav bijis sekmīgs, doktorands var stāties ne agrāk kā pēc viena gada. Pārbaudijums mutes vārdiem jāiztur 18 mēnešu laikā no pārbaudijuma sākšanas dienas.

Doktora eksamenu programma latviešu literaturā:

1. latviešu un leišu literaturas vēsture;
2. latviešu etnografija un mitoloģija;
3 izraudzītās nodaļas no vispārīgās literaturas vēstures ieskaitot arī klasisko literaturu;
4. estetika un poetika.

Doktora eksamenu programma baltu filoloģijā:

1. baltu valodu salīdzinamā gramatika;
2. indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatika,
3 senslavu valoda;
4. slavu valodu salīdzinamā gramatika.

Doktora eksamenu programma indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatikā:

1. indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatika ar specialu jautājumu;
2. sanskrits;
3. grieķu valodas vēsturiskā gramatika līdz ar grieķu dialektoloģiju;
4. latīņu valodas vēsturiskā gramatika.

Doktora eksamenu programma klasiskajā filoloģijā:

I. Specializēšanās grieķu filoloģijā:

1. divi grieķu autori;
2. grieķu literaturas vēsture;
3. grieķu antikvitates;
4. grieķu mākslas vēsture vai grieķu valodas vēsturiskā gramatika ar dialektoloģiju.

II. Specializēšanās romiešu filoloģijā:
1. divi latīņu autori;
2. romiešu literaturas vēsture;
3. Romas valsts antikvitates;
4. grieķu literaturas vēsture vai latīņu valodas vēsturiskā gramatika.

Doktora eksamenu programma ģermāņu filoloģijā:

I. Specializēšanās lingvistikā:
1. ģermāņu pirmvaloda;
2. gotu valoda;
3. kāda cita senģermāņu valoda;
4. četri speciali jautājumi no tās ģermāņu tautas literaturas vēstures, kuras valodu doktorands izvēlējies pēc 3. punkta.

II. Specializēšanās literaturas vēsturē:
1. četri speciali jautājumi no tās ģermāņu tautas literaturas, kuras pētīšanu doktorands liek savu interešu centrā;
2. pēc 1. punkta izraudzītās ģermāņu tautas valodas vēsture;
3. četri speciali jautājumi no citām ģermāņu tautu literaturām;
4. ģermāņu metrika vai ģermāņu mitoloģija.

Doktora eksamenu programma romāņu filoloģijā:

I. Specializēšanās lingvistikā:
1. vulgarā latīņu valoda;
2. franču valodas vēsture;
3. kādas otras romāņu valodas vēsture;
4. divi speciali jautājumi senfranču literaturā;
5. divi speciali jautājumi no tās romāņu tautas literaturas, kuras valodu doktorands izraudzijies pēc 3. punkta.

II. Specializēšanās literaturas vēsturē:
1. četri speciali jautājumi no tās romāņu tautas literaturas, kuras pētīšanu doktorands liek savu interešu centrā;
2. pēc 1. punkta izraudzītās romāņu tautas valodas vēsture;
3. četri speciali jautājumi no citām romāņu tautu literaturām;
4. palīga disciplīnas: metrika u. t. t.

Doktora eksamenu programma filozofijā:

I. Specializēšanās filozofijas vēsturē:

Galvenais priekšmets — filozofijas vēsture;
papildu priekšmeti — 1. atziņas teorija;
2. loģika;
3. psiholoģija.

II. Specializēšanās atziņas teorijā:

Galvenais priekšmets . . . . . — atziņas teorija;

papildu priekšmeti . — 1. loģika;
2. filozofijas vēsture;
3. psiholoģija.

III. Specializēšanās loģikā:

Galvenais priekšmets — loģika;
papildu priekšmeti . — 1. atziņas teorija;
2. filozofijas vēsture;
3. psiholoģija.

IV. Specializēšanās psiholoģijā:

Galvenais priekšmets . — psiholoģija;
papildu priekšmeti . — 1. filozofijas vēsture;
2. atziņas teorija;
3. loģika.

Doktora eksamenu programma pedagoģijā:

1. vispārīgā pedagoģija;
2. vispārīgā un specialā didaktika;
3. pedagoģijas vēsture sakarā ar filozofijas vēsturi, atsevišķi uzsverot kādu pedagoģijas vēstures specialu nodaļu;
4. psiholoģija: a) eksperimentalā psiholoģija;
   b) psihoanalize.

Doktora eksamenu programma Latvijas un Lietuvas vēsturē:

1. Latvijas un Lietuvas vēsture;
2. viduslaiku vēsture (speciala ievērība piegriežama baznīcas vēsturei);
3. jauno laiku vēsture;
4. vispārīgā archeoloģija.

Doktora eksamenu programma vēsturē:

I. Specializēšanās seno laiku vēsturē:

1. austrumu vēsture;
2. grieķu vēsture;
3. romiešu vēsture;
4. archeoloģija.

II. Specializēšanās viduslaiku vēsturē:

1. Romas vēsture;
2. viduslaiku vēsture;
3. jauno laiku vēsture;
4. baznīcas vēsture (vai filozofijas vēsture viduslaikos).

III. Specializēšanās jauno laiku vēsturē:

1. viduslaiku vēsture;
2. jauno laiku vēsture;
3. jaunāko laiku vēsture;
4. politiskā ekonomija.

IV. Specializēšanās archeoloģijā:

1. seno laiku vēsture;
2. archeoloģija;
3. viduslaiku vēsture;
4. klasiskā archeoloģija, vai baltu filoloģija, vai indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatika.

6. pielikums.

ĀRZEMJU ZINĀTNIEKU LEKCIJAS.

Kā pirmais ārzemju zinātnieks, kas jau otrajā Universitates pastāvēšanas gadā nolasija LU lekcijas, minams Helsinku Universitates profesors un Somu zinātņu akademijas prezidents valodnieks *Jozepi Mikola*. Trešajā Universitates pastāvēšanas gadā nolasa lekcijas divi ievērojami franču zinātnieki: vēsturnieks *Anrijs Ozers* (Hauser) un valodnieks *Antuans Meijē* (Meillet), bet nākošos gados uz fakultates ierosinājumu lekcijas nolasa šādi ārzemju zinātnieki:

1922.	26., 27., 29., 30. V	Tērbatas Universit. prof. *A. M. Tallgrens.*	Par Baltijas, sevišķi Igaunijas aizvēstures laikmetu.
1927.	19., 21., 22. III	Prof. *V. Bisings.*	Die Hauptepochen der ägyptischen Kunst.
	24., 26. III	Prof. *V. Bisings.*	Die Phoeniker als Vermittler zwischen Orient und Europa.
	28., 29. III	Prof. *V. Bisings.*	Die altpreußische Kunst.
1929.		Prof. *Cīzemers.*	Par senprūšiem.
	10., 11., 12., 14., 16., 17. IX	Prof. *V. Bisings.*	Par chetiešu un siriešu mākslu.
		Prof. *Nērmanis.*	5 lekc. par ķēniņu kapiem Zviedrijā, Zviedrijas valsts izcelšanos, Gotzemes kulturu, izrakumiem Grobiņā un par sakariem starp Gotzemi un Latviju.
	24., 26., IX	Doc. *Šiks (Schück).*	2 lekc.: 1) par Visbijas kulturu viduslaikos un 2) par Kārli XII Zviedrijas vēsturē.
1930.		Prof. *A. Tronšons* (Tronchon).	2 lekc.: 1) Litterature et nationalité. 2) Les idées d'un poète sur la poésie: Lamartine.
	26., 27. III	Prof. *Handelsmanis.*	2 lekc.: 1) Le réglement définitif de la position internationale de la Belgique 1830—1850 (53). 2) Die Notwendigkeiten und die Möglichkeiten in der historischen Entwicklung.
1930.	17. XI 30.	Prof. *Karle Krons.*	Par somu un latviešu folkloru.
		Redaktors *Stubendorfs.*	Par Andrē meklējuma ekspediciju.
1931.	17., 19. I	Prof. *Lindkvists.*	1) Die Bestattung der schwedischen Könige in der Völkerwanderungs- und Wikingerzeit. 2) Ein Bootgräberfeld der Wikingerzeit.

6. pielikums (1. turpinājums).

	13. V	Sorbonnas prof. *Levijs Brīls* (Lévy-Bruhl).	Mentalité primitive.
1931.	26. IX	Prof. *J. Toma* (Thomas).	Par franču tautas dziesmām.
	7. X	Prof. *E. de Csekey's.*	Dagō tornis jeb Baltijas jūras laupītāja barona Ungern-Sternberga dēkas.
	12. X	Prof. *Leritje (Lhéritier).*	Par vēsturiskiem Baltijas apgabaliem Viduseiropā.
	9. XII	Prof. *V. Landström's.*	Par zviedru pagātnes piemineklīem 5 pasaules daļās.
1932.	12. X	Prof. *Sjēstet-Žonvala* kundze.	La conception du monde et de la personalité humaine dans la réligion des anciens Celtes (Irlandais).
	17. X	Prof. *Sjēstet-Žonvala* kundze.	Divinités de la terre et du ciel dans la réligion des anciens Celtes (Irlandais).
1934.	3. II	Nordiska Museet un Skansena direktors prof. *Andreas Lindbloms.*	Nationales und Fremdes in der alten Webekunst Schwedens.
	5. II	Nordiska Museet un Skansena vicedir. prof. *Sigurds Eriksons.*	Schwedische Bauernmalerei.
		Varšavas Universit. prof. *V. Antoņevičs.*	Par vecākiem Lietuvas un ziemeļaustrumu Polijas piemineklīem.
1935.	18. II	Kaunas Universit. prof. *Mikolas Biržiška.*	Par leišu tautas dziesmu vākšanu.
	22. III	Tērbatas Universit. prof. *H. Mora* (Moora).	Tērbatas izcelšanās vēsture.
	23., 24. IX	Lundas Universit. prof. *E. Valbergs.*	La littérature française en Angleterre au moyen âge.
	23. XI	Tartu Universitates prof. *L. Ridrofs* (Rudrauf).	Une controverse sur la rime.
1936.	20. II	Dāņu mākslas izstādes ģeneralsekretars *Eriks Strukmans.*	Dänische Kultur und Naturwerte.

6. pielikums (2. turpinājums).

	25. III	Londonas un Kembridžas Univ. prof. *W. G. Konstebls* (Constable).	Par viduslaiku angļu gleznotājiem.
	3. XI	Stokholmas Univ. rektors prof. *S. Tunbergs.*	Ziemeļi līdz Gustava Adolfa laikam.
1937.		Bij. Kembridžas Univers. prof. sers *Herberts Ričmonds.*	Anglijas jūras politika Baltijā 17. un 18. g. s.
1937.	22., 23. II	Prāgas Univers. prof. *B. Hroznijs* (Hrozny).	Hetiešu hieroglifi. Hetiešu tautas un valodas.
	10. III	Monsinjors *Jozefs Kleyntjen's.*	Latvijas un Holandes attiecības sākot ar 13. g. s.
	12. III		Jezuītu darbība Latvijā.
	4. V	Varšavas Univ. prof. *J. Kšižanovskis.*	Reimonta zemnieki.
	8. XI	Stokholmas Univ. prof. *I. Rūzvals* (Roosval).	Militärischer Geist in der Baltisch-Nordischen Kunst am Ende des 15. Jahrhunderts.
		Stockholmas Univ. prorekt. *N. F. Stjernbergs.*	Eine internationale Friedensepoche in der Mitte des zweiten Jahrtausends vor Christi.
1938.	8. II	Budapeštas Univ. prof. *E. Lukiničs* (Lukinich).	Pētera Lielā ķeizara tituls un Vīnes galms.
	9. II		Stefans Batorijs, Septiņkalnes firsts un Polijas ķēniņš.
	28. IV	Tērbatas Univ. prof. *Hanss Krūss* (Kruus).	Latviešu un igauņu nacionālās atmodas saskaņa.
	2. V	Varšavas Univ. rektors prof. *V. Antoņevičs.*	Par jauniem archeoloģiskiem atradumiem Polijā.
	6. V	Franču rakstnieks *Žils Romens* (Jules Romain).	Autors un viņa personas.
	13. V	Kaunas Univ. prof. *V. Šilkarskis.*	G. Teichmüller und seine Philosophie des tätigen Geistes.
1938.	29. IX 30. IX	Romas Univ. prof. *G. Gabetti.*	1) Dante im gegenwärtigen geistigen Leben Italiens. 2) Die Renaissance im modernen italienischen Gedanken.

6. pielikums (3. turpinājums).

1939.	6. XI 7. XI	Zviedru vēsturnieks Dr. *K. Hildebrands.*	1) Gustavs Adolfs. 2) Afrika und die Kolonialmächte.
	5. V	Vītauta Dižā Univ. filol. un filoz. fak. dekans prof. *Mikolas Biržiška.*	Vēsturiskās atmiņas leišu dziesmās.
	12. V 13. V	Sorbonnas Univ. mākslas vēstures v. prof. *L. Reò* (Réau).	1) Franču glezniecības raksturs 18. g. s. 2) Franču modernā tēlniecība, sākot ar Rodēnu.
	19. V	Italiešu rakstnieks *Mario Pučini* (Puccini).	Jaunāko laiku prozas literatura Italijā.

7. pielikums.

MĀCĪBAS SPĒKU LASĪTIE KURSI.

(Iekavās norādīti mācības gadi.)

Prof. *Konst. Arabažins:* Jaunākā krievu literatura (20./21.), literaturas vēstures metodoloģija (20./21.) un krievu literaturas vēsture (21./22.); praktiskie darbi: literatura (21./22.) un krievu literatura (21./22, II).

Prof. *Leonids Arbuzovs:* Reformacijas vēsture (20./21., II, 23./24., I, 29./30., II, 32./33., I), ievads Baltijas historiografijā (21./22., I), vispārīgā historiografija (21./22., II, 24./25., 25./26., II, 35./36., I), paleografija un diplomatika (22./23., 30./31.), viduslaiku vēsture (20./21., I), 16. un 17. g. s. vēsture (23./24., II), Baltijas reformacijas vēsture (25./26., I, 27./28., II, 32./33., II), latīņu paleografija (26./27.), diplomatika (27./28., I, 31./32., I, 34./35., II), Latvijas historiografija (28./29., 31./32., I, 34./35., II), Ziemeļaustrumu Eiropas politiskā vēsture 16. g. s. (33./34., I), ģermāņu tautu kulturas vēsture (33./34., II), vācu tautas kulturas vēsture (29./30., I); praktiskie darbi: vēsturē (20./21., 21./22., 23./24., I, 24./25.), paleografija un diplomatika (22./23., 26./27.), vēsture (23./24., II, 25./26., 32./33.); seminari: Latvijas vēsture (26./27., 28./29., 29./30.), diplomatika (27./28., 31./32.), Indriķa chronika (28./29.), reformacijas vēsture (29./30.), Ziemeļaustrumu Eiropas politiskā vēsture 16. g. s. (33./34.), paleografija un diplomatika (30./31., 34./35.) un Indriķa chronikas interpretacija (35./36.).

Prof. *Francis Balodis:* Ēģiptes vēsture (24./25., 27./28., 31./32., 34./35., 36./37.), Ēģiptes mākslas archeoloģija (24./25., 27./28.), seno austrumu vēsture — austrumu tautu garīgās kulturas vēsture (26./27.), seno Austrumu archeoloģija (neolita un bronzas laikm., raksti un dekorativie motivi) (25./26., 26./27., 34./35.), Latvijas archeoloģija (26./27., 31./32., 33./34.), vispārīgā archeoloģija (27./28., 30./31., 33./34., 38./39.), senās Āzijas vēsture (28./29., 32./33.), sengrieķu mākslas vēsture (29./30.), 18.—21. dinastija Ēģiptē (29./30.), seno austrumu mākslas vēsture (30./31.), Ēģiptes gara kulturas vēsture (32./33.), seno austrumu vēsture (25./26., 35./36., 38./39.), Latvijas aizvēsture (36./37.), latviešu senvēsture (9.—12. g. s.) (37./38.), Ēģiptes

kultura (37./38.), Latvijas archeoloģija dzelzs laikmetā (28./29.); seminari: seno austrumu vēsture (25./26., 30./31.), seno austrumu mākslas vēsture (26./27.), Latvijas archeoloģija (27./28., 29./30., 31./32., 34./35.), Ēģiptes vēsture (Ēģiptes vēstures avoti) (32./33.), archeoloģija (33./34., 37./38.), Ēģiptes vēsture (28./29., 35./36., 38./39.), Latvijas aizvēsture (36./37.); proseminars: ēģiptoloģija (24./25.).

Prof. *Imanuels Bencingers:* Austrumu vēsture (22./23.).

Prof. *Ludvigs Bērziņš:* Latviešu literaturas vēsture (22./23., 28./29., 32./33., 35./36.), latviešu un leišu literaturas vēsture (23./24.), izvēlēti gabali no latviešu dzejas vēstures (24./25.), ievads latviešu tautas dzejā (metrika, stilistika, poētika) (25./26., 26./27., 33./34., 34./35.), latviešu literaturas sākums (27./28., 31./32.), latviešu tautas dziesmu poētika (29./30., 30./31.), latviešu tautas dziesmu metrika (37./38.), latviešu tautiskā laikmeta literaturas vēsture (24./25.), poētikas I daļa: metrika (29./30.), latviešu stilistika (38./39.); proseminari: literatura (25./26., 28./29.), latvju daiņas (26./27., 33./34., 35./36.), tautas dzejas poētika (27./28.), latviešu literaturas vēstures rokas grāmata (28./29.), latviešu stilistika (29./30., 31./32.), latviešu tautas dzejas metrika (30./31.), latviešu valoda un stils ar praktiskiem vingrinājumiem (32./33.), senā latviešu literatura (34./35.); seminari: jaunākā latviešu literatura (21./22., 22./23., 23./24., 24./25., 25./26., 29./30., 30./31., 31./32.), stilistika un poētika (26./27.), tautiska laikmeta rakstnieki (27./28.), jaunākā latviešu stāstu literatura (28./29., 33./34.), latviešu drāmas (32./33.), Raiņa darbi (34./35.), Poruka darbi (35./36.), Janševska darbi (37./38.), vecā latv. literaturas vēsture (37./38.), latviešu tautas dziesmas (38./39.), dzejas technika (38./39.).

Prof. *Ernests Blese:* gotu valoda (20./21., 23./24., 26./27., 30./31., 34./35.), slavu valoda (20./21., I), ievads ģermāņu filoloģijā (20./21., 23./24., 26./27.), latviešu valodas propedeitiskais kurss (ikgadus no 1921.—39.), latīņu valodas vēsturiskā gramatika (21./22.), ievads sintaksē (21./22., 24./25.), senaugšvācu valoda (22./23., 25./26., 28./29., 29./30., 32./33., 36./37.), senslavu valoda (22./23.), anglusakšu valoda (24./25.), vidusaugšvācu valoda (25./26., 29./30., 32./33., 36./37.), vidus-lejasvācu valoda (27./28.), vācu valodas sistematiskā gramatika (30./31., 34./35.), ģermāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija (31./32.), latviešu valodas sintakse (31./32., 35./36.), agrā jaunaugšvācu gramatika (33./34., 37./38.), ģermāņu filoloģijas enciklopedija (35./36.); seminari: gotu valoda (27./28., 31./32., 35./36.), latīņu valodas vēsturiskā gramatika (28./29.), senaugšvācu valoda (33./34., 37./38.).

Prof. *Jozefs Brichs:* vulgarā latīņu valoda (23./24.), vecfranču valoda (23./24.), franču valodas morfoloģija (24./25., I), vidus un jaunfranču valoda (24./25.), Chanson de Roland (24./25.), vārdu atvasināšanas mācība franču valodā (25./26.), spāniešu valodas vēsture (25./26.), italiešu vēsture (26./27., I), upju, novadu un vietu vārdi romāņu zemēs (26./27., I), romāņu morfoloģija (24./25., II); praktiskie darbi: vulgarā latīņu valoda (23./24., I, II); seminari: Kretjena „Ivain" (25./26.), El Poema del Cid (26./27., I).

Prof. *Teodors Celms:* Jaunākā vācu filozofija (27./28.), izskaidrošanas un saprašanas metodes (28./29.), ievads sabiedriskās zinātnēs (29./30., 34./35., 35./36., 36./37., 38./39.), jaunākie virzieni atziņas teorijā (30./31.), loģika (prop. kurss) (32./33., 36./37.), loģika ar atziņas teoriju I (33./34.), loģika ar atziņas teoriju II

(34./35.), zinātņu mācība (35./36.), atziņas teorija (36./37.), loģika un atziņas teorija (visp. kurss) (38./39.), dabas filozofija (38./39.); seminari: gara zinātņu loģika (29./30.), jaunākā filozofija (31./32.), atziņas mācība (35./36.), ontoloģija (36./37.), sabiedrisko zinātņu ievads (28./29.—38./39.), atziņas teorija (38./39.), bez norādīta temata (34./35., 38./39.).

Prof. *Helge Čelīns (Kjellin):* Mākslas vēsture (29./30.), renesanses un baroka laikmeta mākslas vēsture (30./31.), jaunās mākslas vēsture (31./32., I); seminars: mākslas vēsture (29./30., 30./31., 31./32.).

Prof. *Pauls Dāle:* Ievads filozofijā (20./21., 22./23., 24./25., 29./30., 31./32., 33./34., 36./37., 38./39.), spec. kurss psiholoģijā (21./22., 23./24.), vispārīgā psiholoģija (19./20., 21./22., 23./24., 25./26., 26./27., 27./28., 28./29., 32./33., 37./38.), psiholoģija (30./31., 34./35.), eksperimentalā psiholoģija (35./36.); seminari: atziņas mācība (21./22.), psiholoģija (22./23., 26./27.), filozofija (22./23.), ētika (23./24., 33./34. 36./37.), Jūma atziņas teorija (24./25., 27./28.), reliģijas psiholoģija un filozofija (25./26.), Džēmsa reliģ. psiholoģija (27./28., 29./30.), Kanta estetika (29./30.), eksperimentalā psiholoģija (30./31., 33./34., 37./38., 38./39.), estetika (30./31.), atziņas teorija (Šopenhauers) (31./32.), psihofiziska problema (32./33.), teoretiska psiholoģija (34./35., 37./38., 38./39.), reliģijas psiholoģija jaun. grupai (28./29.), reliģijas psiholoģija vec. grupai (28./29.); praktiskie darbi: eksperimentalā psiholoģija (29./30., 31./32., 32./33., 34./35., 36./37.).

Prof. *Aleksandrs Dauge:* Didaktika (20./21., 23./24.), vispārīgā pedagoģija (21./22.—36./37.), mākslas pedagoģija (21./22., II, 23./24., 24./25.); seminari: pedagoģija (20./21.—36./37.), didaktika (24./25.); praktiskie darbi: pedagoģija (25./26., I).

Prof. *Maksis Eberts:* Ievads Baltijas arheoloģijā (22./23., II), Baltijas arheoloģija (23./24.), pārskats par Eiropas arheoloģiju (23./24.); seminari: arheoloģija (22./23., II, 23./24.); proseminars: arheoloģija (22./23., II).

Prof. *Jānis Endzelīns:* Latviešu valodas propedeitiskais kurss (20./21. I, II), slavu val. salīdzinamā gramatika (20./21., I, II), ģermāņu pirmvaloda (20./21., 22./23., 26./27., 30./31., 34./35.), baltu valodu salīdz. gramatika (21./22., 23./24., 25./26., 27./28., 29./30., 31./32., 33./34., 36./37., 38./39.), senīslandiešu valoda (21./22., 25./26., 32./33., 33./34.), latviešu val. zinātniskā gramatika (22./23., 24./25., 26./27., 28./29., 30./31., 32./33., 34./35., 37./38.), Plauta Mostellaria (23./24.), sensakšu valoda (24./25.), sanskrita teksti (27./28., 31./32., 36./37.), sen-lejasvācu valoda (28./29.), senirāņu teksti (29./30.), senlejvācu valoda (37./38.), sanskrits (28./29.), Tacita Germania (38./39.); seminari: baltu valodas (21./22., 22./23., 23./24., 27./28., 33./34., 34./35., 36./37., 37./38., 38./39.), latviešu val. zinātn. gramatika (24./25.), baltu val. salīdzinamā gramatika (25./26.); praktiskie darbi: baltu valodas (26./27., 28./29., 29./30., 30./31., 31./32., 32./33.), valodniecisku darbu analize (30./31.).

Prof. *Ernests Felsbergs:* Grieķijas vēsture (20./21., 24./25.), grieķu mākslas vēsture (20./21., 21./22., 22./23., 23./24., 34./35., 25./26., 26./27., 37./38.), mākslas mitoloģija (22./23.), Hesiods (23./24.), ievads klasiskā filoloģijā (20./21., I), seminari: mākslas vēsture (21./22. — 26./27.), grieķu mākslas mitoloģija (27./28.); proseminari: grieķu mākslas vēsture (26./27., 27./28.); praktiskie darbi: mākslas vēsture (25./26.); autori: Ksenofonta Helle-

nikas (20./21.), Horacija odas (20./21.), Aristoteļa Atēniešu satversme (21./22., 26./27.), Tūkydids (22./23.), Plinija Naturalis historia XXXIV—XXXVI (25./26.).

Prof. *Valters Frosts:* Estētika (20./21., 23./24., 26./27., 28./29., 30./31., 32./33., 34./35.), ētika (20./21., 25./26., 27./28., 29./30., 32./33., 34./35.), zinātņu mācība (21./22., 23./24.), dabas filozofija (22./23., 25./26., 31./32., 33./34., 34./35., 35./36.), loģika un atziņas teorija (22./23.), fiziol. un eksper. psiholoģija (22./23.), atziņas teorija (24./25.), sociioloģija (24./25., 26./27., 29./30., 31./32., 33./34., 35./36.), dabas filoz. un matematikas ontoloģija (28./29.), Kanta „Praktiskās prāta kritikas" analize (30./31.), Platona rakstu lasīšana (32./33.), atziņas teorija un zinātņu mācība (27./28., 30./31.); s e m i n a r i: bez specifikacijas (20./21.), ētika un polit. filozofija (21./22.), eksperimentalā psiholoģija (23./24., 25./26., 28./29., 29./30., 30./31.), psiholoģija (24./25., 27./28.), estetika (33./34.), Kanta rakstu iztirzāšana (35./36.); p r a k t i s k i e d a r b i: eksperimentalā psiholoģija (25./26., 26./27., 27./28., 29./30., 31./32.).

Prof. *Rūdolfs Jirgens:* Grieķu val. elem. kurss (22./23., 23./24., 24./25., 25./26., 26./27.), latīņu val. elem. kurss (22./23., 23./24.), loģika (24./25., 26./27.), praktiskā bērnu psiholoģija (25./26., 27./28., 28./29., 30./31., 31./32., 32./33., 34./35., 35./36.), teoretiskā bērnu psiholoģija (23./24., 26./27., 28./29., 30./31., 32./33. 34./35., 37./38.), loģika ar atziņas teoriju (27./28., 28./29., 29./30., 30./31., 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 37./38.), attīstības psiholoģija (29./30., 34./44.), pedagoģiskā (pusaudžu un jaunekļu) psiholoģija (25./26., 27./28., 29./30., 31./32., 33./34., 35./36., 36./37., 37./38.); s e m i n a r s: Aristoteļa „Peri psychēs" (24./25.).

Prof. *Pauls Jurevičs:* Jaunākie virzieni franču filozofijā (25./26., 26./27.), Platona ideju mācība (27./28.), intuitivā filozofija (34./35.), pedagoģijas vēsture (34./35., 35./36.), filozofijas vēsture (35./36.), filozofijas vēsture (senie laiki) (37./38.), jauno laiku filozofijas vēsture (38./39.), franču XIX un XX g. s. filozofija (38./39.), ievads filozofijā (citu fak. studentiem, kursi A un B) (30./31.—38./39.), grieķu valoda (27./28.—34./35.); s e m i n a r i: Platona „Sofists" (28./29.), Aristoteļa „Metafizika" (29./30.), Aristoteļa „Nikomacha Ētika" (30./31.), Aristoteļa „Politika" (31./32.), Epikēta „Diatribas" (32./33.), Marka Aurēlija „Pārdomas par sevi pašu" (33./34.), Dekarta „Discours de la méthode" (34./35.), Leibnica „Monadoloģija" (35./36.), Platona valsts filozofija (37./38.), Bergsona filozofija (38./39.).

Prof. *Jānis Kauliņš:* Pedagoģijas vēsture (20./21.—33./34.), vācu valodas metodika (20./21., II), latviešu valodas metodika (21./22., 23./24., 27./28., 31./32., 35./36., 37./38.), svešvalodu metodika (22./23., 24./25., 26./27., 30./31., 33./34., 36./37.), jauno valodu metodika (20./21.), Comenius: Magna didactica (25./26., 28./29., 32./33.), seno valodu metodika (29./30.), latviešu skolu vēsture (34./35.), svešo seno valodu metodika (38./39.); s e m i n a r i: pedagoģija vispār (20./21.—33./34.), darba pedagoģija (22./23.), svešvalodu metodika (34./35., 37./38.), latviešu skolas vēsture (35./36.), latviešu valodas metodika (36./37., 38./39.).

Prof. *Pēteris Ķiķauka:* Grieķu literatūras vēsture (21./22., 24./25., 27./28., 31./32., 35./36., 38./39.), grieķu val. elem. kurss I, II (21./22.), grieķu metrika (22./23., 23./24., 26./27., 29./30., 33./34., 37./38.), grieķu dialekti (22./23., 25./26., 28./29., 32./33.), Homērs (22./23., I), grieķu stilistika (22./23., 23./24., 25./26., 26./27., 27./28., 30./31., 31./32., 35./36., 38./39.), Homēriskie himni (22./23., II), grieķu antikvitates (23./24.), grieķu sintakse (24./25., 29./30.), grieķu valsts an-

tikvitates (26./27.), grieķu vēsture (29./30., 30./31., 34./35.), grieķu traģēdijas vēsture (33./34.), grieķu literatura (spec. kurss) (28./29.), grieķu autors Iliada (22.—24. dzied.) (38./39.); seminari: grieķu literatura (Lesbas meliķi) (32./33.), grieķu literatura (Pindars) (37./38.); grieķu autori: Euripida Hipolits (23./24.), Teokrits ar komentaru grieķu valodā (24./25.), Aischila Agamemnons (24./25.), grieķu meliķi vecāko kursu klasiķiem ar grieķu koment. (25./26.), Homēra Odisejas V un VI dz. (25./26.), Aristofana Putni (26./27.), Sofokla Ķēniņš Oidips (27./28.), Līsijs (28./29.), Euripida Helene (29./30.), Rodas Apollonija Argonautika (30./31.), Platona Faidons (31./32.), Plutarcha Perikls (32./33.), Aischila Persieši (33./34.), Euripida Ifigenija Tauridā (34./35.), Aristofana Jātnieki (35./36.), Aristofana Mākoņi (37./38.), Homēra Iliadas 22.—24. dz. (38./39.).

Prof. *Stanislavs Kolbuševskis:* Poļu literatura no 12. g. s. līdz 16. g. s. (35./36.), čechu literaturas vēsture (35./36.), poļu literatura baroka un apgaismes laikmetā (36./37.), krievu romantisms (36./37.), poļu romāns no 1863. līdz 1937. (37./38.), krievu literatura Pētera Lielā un Katrīnas II laikā (37./38.), poļu komēdijas vēsture (no viduslaikiem līdz mūsu dienām) (38./39.), ievads vispārīgā literaturā (38./39.), poļu valoda (38./39.); seminars: slavu literatura (35./36., 36./37., 37./38., 38./39.).

Prof. *Kārlis Kundziņš:* Pedagoģija (19./20.), reliģijas metodika (24./25., 28./29., II).

Prof. *Jūlians Kšižanovskis:* Romantisms poļu literaturā (30./31.), Puškins un viņa laikmets (30./31.), krievu romāns 19. g. s. (31./32.), poļu viduslaiku un renesanses literatura (31./32.), poļu renesanses literatura (32./33.), krievu realistiskais romāns no Turgeņeva līdz Tolstojam (32./33.), dienvidslavu un krievu episkā tautas dzeja (33./34.), poļu drāmas vēsture (33./34.); seminars: literatura (30./31., 31./32., 32./33., 33./34.).

Prof. *Jūlians Kšižanovskis:* Romantisms poļu literaturā (30./31.), Puškins 24., 25./26., 26./27.), latviešu literaturas vēsture (20./21., 22./23., 23./24., 25./26., 26./27.), viduslaiku latv. literaturas vēsture (21./22., II), XVIII g. s. franču literatura (22./23.), Latvju Dainu interpretacija (22./23., 23./24.),. latviešu literaturas vēsture tautisko centienu laikmetā (24./25.), visp. literaturas vēsture viduslaikos (24./25.), latviešu literaturas vēsture XIX g. s. otrajā pusē (27./28.), visp. literaturas vēsture: franču pseidoklasicisms XVII g. s. (27./28.), latv. literaturas vēsture (par mistiskiem aizvēsturiskiem laikiem) (28./29., I), visp. literaturas vēsture 18. g. s. (par franču apgaismību) (28./29., I); seminari: „Latvju dainas" (20./21., 21./22.), latviešu literaturas vēsture (24./25., 25./26., 26./27., 27./28., 28./29.).

Prof. *Maksis Nusbergers:* Vācu klasiskā un romantiskā literatura (23./24.), vidus-augšvācu epika (23./24., 28./29., II), ģermāņu metrika (23./24., II), vācu 19. g. s. literaturas vēsture (24./25., 32./33.), ģermāņu mitoloģija (24./25., 29./30., 35./36.), vācu literaturas vēsture viduslaikos (25./26., 29./30., 33./34., 38./39.), Fausts (25./26., 31./32., II), Bernhards Šo (Shaw) (25./26.), vācu literaturas vēsture renesanses un baroka laikmetā (26./27., 30./31.), ievads literaturas vēsturē (26./27., 28./29., 33./34., 36./37.), romāns XIX g. s. (26./27.), Konrāds Ferdinands Meiers (27./28.), vidus-augšvācu liriķi (27./28.. I), Walther von der Vogelweide (27./28., II, 32./33., 35./36.), vācu literaturas vēsture XIX g. s. (28./29.), Ibsens,

Strindbergs un naturālistiskā drāma (28./29., I), senģermāņu metrika (29./30., 35./36.), filozofijas problemas jaunākā vācu literaturā (30./31.), Volframa fon Ešenbacha Parcivala analize (30./31.), vācu klasiskā laikmeta literaturas vēsture (27./28., 31./32., 35./36.), no naturālisma līdz ekspresionismam (31./32., I), Niklava Manuela dzīve un darbi (31./32., II), vācu literaturas vēsture: no Lutera līdz Lesingam (34./35.), viduslaiku vācu klasiķu izmeklēto tekstu lasīšana un interpretacija (34./35.), vācu literaturas vēsture no romantiskā laikmeta sākuma līdz pasaules karam (36./37.), vācu vecākās literaturas vēstures izvēlētu tekstu lasīšana un interpretacija (36./37.), viduslaiku lirika un tautas eposs (38./39.), modernās literaturas virzieni un personības (38./39.); s e m i n a r i: vācu literatura (23./24., 24./25.), ģermānistika (25./26., 28./29.), vidus-augšvācu liriskie dzejnieki (26./27.), Ekermaņa sarunas ar Ģēti (27./28.), ģermāņu literatura (29./30.), Lessings Hamburgische Dramaturgie (30./31.), Kellera „Grüner Heinrich" (31./32.), Gotfrīds Kellers — Septiņas leģendas (32./33.), Johans Bērs un baroka laikmeta literatura (33./34.), vingrinājumi literaturas avotu kritikā (34./35.), vingrinājumi lirikas un romāna vēsturē (35./36.), vācu literatura (36./37.), Ģētes Fausts (38./39.); p r o s e m i n a r i: ģermāņu literatura (29./30.), Opitz, Buch von der deutschen Poeterei (30./31.), K. F. Meiera dziesmas (31./32.), Šillera dzejas (32./33.).

Prof. *Juris Plāķis:* Leišu valoda (20./21., 22./23., 24./25., 26./27., 28./29., 30./31., 32./33., 34./35., 36./37., 38./39.), fonētika (20./21., 21./22., 23./24., 24./25., 26./27., 28./29., 31./32., 32./33., 34./35., 36./37., 38./39.), Sanskrita valoda (20./21., 21./22., 23./24., 25./26., 27./28., 29./30., 31./32., 33./34., 35./36., 37./38.), indoeiropiešu valodu salīdzinamā gramatika (21./22., 23./24., 25./26., 27./28., 29./30., 31./32., 33./34., 35./36., 37./38.), slavu valodu salīdzinamā gramatika (22./23.), latīņu valodas vēsturiskā gramatika (24./25., 26./27., 28./29., 30./31., 32./33., 34./35., 36./37., 38./39.), grieķu valodas vēsturiskā gramatika (22./23., 25./26., 27./28., 29./30., 31./32., 33./34., 35./36., 37./38.); p r a k t i s k i e d a r b i: darbi fonētikā (21./22.).

Prof. *Arnolds Speke:* Ievads romāņu filoloģijā (romāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija) (20./21., 22./23., 24./25., 26./27., 28./29., 30./31., 33./34.), spāniešu literaturas vēsture (20./21.), vulgārā latīņu valoda (21./22., 27./28.), spāniešu valodas vēsturiskā gramatika (21./22.), senprovensaliešu valoda (22./23.), italiešu literatura renesanses laikmetā (23./24., 28./29., 32./33.), spāniešu literatura 16. un 17. g. s. (23./24., 30./31.), atsevišķas nodaļas no franču un provensaliešu literaturas vēstures (24./25.), humanisms un renesanse Vācijā un Itālijā (25./26.), humanistiskā literatura Livonijā XVI g. s. (25./26.), spāniešu literatura viduslaikos un „Zelta laikmetā" (26./27.), franču viduslaiku literaturas vēsture (27./28.), spāniešu valodas vēsture (29./30), Livonijas 16. g. s. latīņu teksti (29./30), franču viduslaiku literatura (31./32.), portugaliešu teksti (31./32.), vulgārās latīņu valodas teksti (31./32), Livonijas 16. g. s. kulturas vēsture (32./33., 33./34.); s e m i n a r i: romāņu filoloģija (20./21., 33./34.), spāniešu valoda (21./22.), italiešu literatura (22./23., 31./32., 32./33.), italiešu renesanses laikmeta dzeja (23./24.), Vakareiropas literaturas vēsture (20./21.), Servantess (24./25.), Spānijas XVI—XVII g. s. literatura (25./26.), italiešu renesanses literatura (26./27.), drāmas vēsture (27./28., 28./29.), spāniešu 17. g. s. autori (29./30.), spāniešu literatura (30./31.).

Prof. *Kārlis Straubergs:* Grieķu valoda I, II kurss (19./20., 20./21., I, II), romiešu literaturas vēsture (21./22., 24./25., 27./28., 31./32., I, II, 34./35., 35./36., 38./39.), sakrālās antikvitates (22./23.), grieķu paleogrāfija (22./23.), romiešu valsts antikvitates (23./24., 26./27., 32./33., 36./37.), grieķu maģiskie papirusi (24./25.), latīņu sintakse (25./26.), latīņu epigrafika (27./28., 35./36.), maģija un mantika (30./31.), spec. kurss romiešu literaturas vēsturē (33./34.), latviešu mitoloģija (38./39); s e m i n ā r i: romiešu literaturas vēsture (21./22., 28./29., 29./30., 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 36./37., 38./39.), Seneka (23./24.), Horācijs (25./26., 26./27.), romiešu literatūra (29./30., 36./37., 38./39.); p r o s e m i n ā r i: Romas antikvitates (26./27.), romiešu dzeja (28./29.); r o m i e š u a u t o r i: Vergilija Bukolikas (20./21.), Cicerona Pro Milone (21./22.), Lukrecijs (22./23.), Cicerona De Oratore (23./24.), Vergilijs (24./25.), Apuleja Zelta ēzelis (25./26.), Lukrecija De rerum natura (26./27.), Plauta Miles gloriosus (27./28.), Horācijs (28./29.), Cicerona Tuskulana (29./30.), Vergilija Georgikas (30./31.), Plauta Pseudolus (31./32.), Apuleja De magia (32./33.), Tacits (33./34.), Ovidija Tristia (34./35.), latīņu autors bez specifikācijas (19./20., 20./21., 35./36., 36./37., 38./39.).

Prof. *Pēteris Šmits:* Ievads valodniecībā (20./21.—37./38.), ievads baltu filoloģijā (20./21.—37./38.), folklora (20./21., 22./23., 28./29., 32./33.), latviešu mitoloģija (21./22., 26./27., 30./31., 34./35., 37./38.), ievads ķīniešu filoloģijā (21./22.), indoeiropiešu senatne (23./24., 27./28., 31./32., 36./37.), ievads latviešu tautas tradicijās (24./25.), Ķīnas kulturas vēsture (26./27., 30./31.), ķīniešu valoda (27./28., 28./29., 29./30., 30./31., 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 36./37., 37./38.), Āzijas kultūra (34./35., 37./38.); s e m i n ā r i: folklora (25./26., 29./30.), tautas tradicijas (33./34.).

Prof. *Ernests Šneiders:* Bērna psiholoģija un psihopatija (20./21., II), praktiskā psiholoģija (21./22., 23./24.), spec. kurss eksperimentālā psiholoģijā un pedagoģijā (21./22.), pubertātes psiholoģija un pedagoģija (22./23.), psihopatoloģija (22./23.), charakteroloģija (23./24., 25./26., 27./28.), bērnu un jaunekļu psiholoģija (24./25.), bērnu patopsiholoģija (24./25.), izvēlētas nodaļas no individuālās un tautu psiholoģijas (25./26.), grūti audzināmie bērni (26./27.), tautu psiholoģija (27./28.), bērnu psiholoģija (20./21., I), patopsiholoģija (26./27.); s e m i n ā r i: bērnu psiholoģija (20./21.), inteliģences pārbaud. (20./21., I, II), prakt. psiholoģija (21./22.), psihodiagnostiski vingrinājumi (21./22., II, 22./23.), pedagoģija (23./24.), individuālā psiholoģija (24./25., 25./26.); p r a k t i s k i e d a r b i: aroda izvēle (26./27.), patopsiholoģija (26./27.), charakteroloģija (27./28.).

Prof. *Arvēds Švābe:* Latviešu zemnieks poļu laikos (36./37., I), latviešu zemnieks zviedru laikos (36./37., II), Latvijas vēsture (37./38., 38./39.), ievads Latvijas vēsturē (38./39.); s e m i n ā r i: Latvijas tiesiskais stāvoklis 13.—14. g. s. (36./37.), Vidzemes muižu dok. vācu laikos (37./38.).

Prof. *Augusts Tentelis:* Ievads viduslaiku vēsturē (20./21., II), viduslaiku vēsture (21./22., 24./25., 27./28., 30./31., 33./34., 36./37.), vācu kulturas vēsture (21./22.), Romas vēsture (22./23., 25./26., 28./29., 31./32., 34./35., 37./38.), vēstures metodoloģija (22./23., 26./27., 29./30., 32./33., 35./36.), Itālijas vēsture (23./24., I), Ziemeļamerikas brīvvalstu konstr. vēsture (23./24., II); s e m i n ā r i: vēsture (21./22., 22./23., 23./24., 29./30., 30./31.), Svetonijs (24./25.), Hinkmara de ordine

palatii (25./26.), Sallustijs (26./27.), viduslaiku vēsture (27./28., 33./34.), Romas vēsture (28./29., 31./32., 34./35., 37./38.); praktiskie darbi: vēsture (20./21.).

Prof. *Kārlis Tianders:* Vācu literaturas vēsture (Herders, Lessings) (21./22.), seno ziemeļnieku literaturas vēsture (21./22.), angļu-sakšu valoda (21./22.), ģermāņu metrika (22./23., I), senīslandiešu valoda (22./23., I), skandinaviešu literaturas vēsture (22./23., I); seminars: vācu romantisms (22./23., I).

Prof. *Boriss Vipers:* Visp. mākslas vēsture (28./29., 29./30., 30./31., 31./32., 33./34., 34./35., 35./36., 36./37.), Rietumeiropas 16.—17. g. s. mākslas vēsture (29./30.), mākslas vēsture 18. un 19. g. s. (30./31.), renesanses māksla (31./32., 36./37.), Italijas māksla 14.—16. g. s. (33./34.), antikās mākslas vēsture (33./34., 35./36.), baroka māksla (34./35., 36./37.), jaunākās mākslas vēsture (34./35., 38./39.), Latvijas mākslas vēsture sakarā ar vispārējo (35./36.), ievads mākslas vēsturē (38./39.); seminari: 17. un 19. g. s. pieminekļi Rīgas muzejos (30./31.), pilsētas mākslas muzeja gleznu kataloga sastādīšana (31./32.), Latvijas māksla (34./35.), grieķu māksla (36./37.), mākslas vēsture (bez specifikacijas) (33./34., 35./36., 38./39.).

Prof. *Roberts Vipers:* XIX g. s. vēsture (24./25., II), jaunlaiku vēsture (25./26., 28./29.), Eiropas vēsture XVII—XVIII g. s. (26./27., 29./30., 37./38.), jaunākā vēsture no franču revolucijas līdz pasaules karam (27./28., 30./31.), absolutās monarchijas laikmeta un trīs lielo revoluciju (Anglijas, Amerikas un Francijas) vēsture 1640.—1795. (31./32., 34./35.), latviešu tautas vēsture, sakarā ar vispārējo vēsturi no XV līdz XIX g. s. (31./32.), jauno laiku vēsture 1795.—1851. (32./33., 35./36.), jaunākā vēsture 1851.—1918. (33./34.), latviešu tautas vēsture, sakarā ar vispārējo vēsturi (XVII un XVIII g. s., zviedru un krievu valdības laiki) (33./34.), latviešu tautas vēsture, sakarā ar vispārējo vēsturi (krievu laiki, sākot ar 1710. g.) (34./35.), latviešu tautas vēsture, sakarā ar vispārējo vēsturi (ordeņa laiki) (35./36.), jaunākā vēsture no Krimas kara līdz mūsu dienām (1853.—1936.) (36./37.), 19. un 20. g. s. vēsture (38./39.); seminari: zemnieku stāvoklis Livonijā XVII—XVIII g. s. (25./26.), Livonijas XVIII g. s. publicistika (brīvības kustības sākumi —, Šulcs, Eizens, Meks, Janaus, Frībe un citi Merķeļa priekšteči) (29./30.), latviešu tautas vēsture, sakarā ar visas Eiropas vēsturi XVI—XVII—XVIII g. s. (32./33.), zemnieku jautājums Vidzemē XVIII g. s. (26./27.), zemnieku jautājums Vidzemē no XVII līdz XVIII g. s. (27./28., 28./29.), zemnieku jautājums vēsturē Vidzemē un Kurzemē XVIII g. s. (30./31.), jauno laiku vēsture bez specifikacijas (24./25., 36./37.).

Prof. *Pēteris Zālīte:* Filozofijas vēsture (19./20.—34./35.), Austrumzemju filozofijas vēsture (25./26., 29./30.), ētika (30./31., 33./34.), viduslaiku filozofija (31./32.), ievads filozofijā (27./28., 28./29., 32./33.); prosemināri: vispārīgā filozofija (24./25., 26./27., 28./29.), austrumu zemju filozofija (29./30.); seminari: ētika (32./33.), problemu un jēdzienu vēsture (30./31.), filozofijas vēsture (20./21.—26./27., 31./32., 34./35.).

Vec. doc. *Anna Ābele:* Senslavu valoda (24./25., 26./27., 28./29., 30./31., 32./33., 34./35., 36./37.), poļu valoda (24./25.), slavu valodu salīdzinamā gramatika (25./26., 27./28., 29./30., 31./32., 33./34., 35./36., 38./39.), krievu valodas vēsture (26./27.), senslavu tekstu lasīšana (30./31.), slavu valodu teksti (38./39.); seminari: senslavu valoda (28./29.), eksp. fonetika (28./29., 35./36., 36./37.),

fonetika (33./34., 34./35., 36./37.), senslavu valoda (34./35., 36./37.), dialektoloģija (38./39.); praktiskie darbi: fonetika (26./27., 27./28., 29./30., 30./31., 31./32., 35./36., 36./37.).

Vec. doc. *Longins Ausējs:* Algebras un ģeometrijas metodika (22./23. II), matematikas metodika (26./27., 27./28. II, 30./31., 32./33., 33./34., 34./35., 38./39.), aritmetikas metodika (37./38.).

Vec. doc. *Erichs Dīls:* Ievads klasiskā filoloģijā (22./23., 26./27., 31./32., 35./36.), latīņu stilistika (22./23., 23./24., 26./27., 27./28., 30./31. 32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 37./38.), grieķu epigrafika (23./24), Strabona ģeogrāfija (24./25.), Ovidija Metamorfozas (24./25.), grieķu reliģijas vēsture klasiskajā laikmetā (25./26.), Bacchylidis carmina (latīņu valodā) (25./26.), Teokrits (28./29.), sengrieķu reliģija (31./32.), grieķu paleogrāfija (34./35.); seminari: grieķu literaturas vēsture (25./26., 27./28., 28./29., 29./30., 35./36.), Grieķijas vēsture (agrais Ptolomeja laikmets) (30./31.), grieķu izmeklētie dzejnieki (privatissime) (24./25.), Aristofana „Vardes" (31./32.), Pindars (32./33.), grieķu mīti (33./34.), sengrieķu pasaka (35./36.), grieķu sakrālās antikvitates (36./37.), sengrieķu vēsture: Olbija, Bospora valsts un Chersonesa (37./38.); proseminars: mākslas mitoloģija (29./30.); autoru lasīšana: Dions Zeltamute (29./30.), Kalimacha himni (30./31.), latīņu autors klasiķiem (33./34.), Katuls, Cicerona runa par Mārcellu (37./38.), Euripida Medeja (36./37); praktiskie darbi: grieķu epigrafika (28./29., 32./33.).

Vec. doc. *Žozefs Furjē:* Franču dzeja XIX g. s. II pusē (37./38.), italiešu literaturas vēsture renesanses laikmetā (37./38.), teatris 18. g. s. franču literaturā (38./39.), 1660. g. literaturas skola (38./39.); seminari: romāņu literatura (37./38., 38./39.).

Vec. doc. *Alīrēds Hedenštrēms:* Jaunāko laiku vēsture (21./22.), XVII g. s. vēsture (22./23. II), Krievijas vēsture (23./24. II); seminars: vēsture (22./23. II).

Vec. doc. *Eduards Pētersons:* Mācība par skolu (24./25., 25./26., 26./27., 27./28., 30./31., 36./37.), didaktika (28./29., 29./30., 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 37./38.), vispārīgā pedagoģija un mācība par skolu (38./39.), vispārīgā un Latvijas pedagoģijas vēsture (38./39.); seminari didaktika (37./38.), pedagoģija (38./39.).

Vec. doc. *Etjens Segrests:* Franču literatura (20./21., 21./22., 22./23.), franču valoda I, II kurss (21./22.), modern. provans. literaturas vēsture (22./23.), franču valodas stilistika (23./24., 26./27. II), ideju vēsture (23./24.), modernais franču romans (23./24.), franču literatura 17. g. s. (24./25.), Voltērs (24./25.), Balzaks (25./26.), modernā franču dzeja (25./26.), franču literatura XVI g. s. (26./27.), franču XIX g. s. ievērojamākie vēsturnieki (26./27.), teatris XVIII g. s. (27./28.), politiskā daiļrunība no franču revolucijas līdz mūsu dienām (27./28.), Alfonss Dodē (27./28.), 18. g. s. romans (28./29.), romantiskais teatris (28./29.), Viktors Igo, lirika un proza (28./29.), Moljēra drāma (29./30.), politiskās un sociālās idejas XVIII g. s. literaturā (29./30.), Maurice Barrès (29./30.), tagadējā franču literatura (30./31.), Rablē (30./31), komiskais elements franču skatuves mākslā no viduslaikiem līdz mūsu dienām (31./32.), mūsu laiku reģionalais romans (31./32.), traģedija XVII g. s. (32./33.), Viktors Igo (32./33), Marsela Prū darbi un iespaids (32./33.), franču literatura 19. g. s. (33./34.), franču jaunākā literatura (33./34.),

jaunākās franču literaturas vēsture (no XVII g. s.) (34./35.), jaunākās franču valodas vēsture (no XVII g. s.) (34./35.), franču romantisms (35./36.), provansaliešu literatura 35./36.), 17. g. s. franču rakstnieku domas par audzināšanu (36./37.), franču teatris no 1830. līdz 1930. (36./37.), franču romantisma sākumi (37./38.), Balzaks (37./38.); seminari: Moljērs un Fenelons (34./35.), Alfonss Dodè (36./37.), Gustavs Flobērs: Madame Bovary (37./38.), franču literatura bez specifikacijas (36./37.).

Vec. doc. *Ernests Štālbergs:* Romas topografija (38./39.).

Vec. doc. *Mišels Žonvals:* Vecfranču valodas vēsture (27./28., 33./34.), XVI g. s. franču valodas vēsture (28./29.), vecprovansaliešu valoda (28./29., 29./30., 33./34.), franču 17. g. s. valodas vēsture (29./30.), viduslaiku franču tekstu analize (29./30.), jaunāko laiku franču valodas teksta analize (29./30.), vecfranču gramatika (30./31., 31./32., 35./36.), 17. g. s. tekstu analize (30./31.), jaunāko laiku lingvistiskā teksta komentars (30./31.), 16. g. s. valodas gramatika (31./32.), provansaliešu valodas gramatika (31./32.), senfranču valodas sintakse (32./33.), XVI g. s. valoda (Ronsārs) (32./33.), XVII g. s. valoda (Rasina Fedra) (32./33.), Tartifs un Don-Žuans (33./34.), vecākās franču valodas vēsture (34./35.), vulgarā latīņu valoda (34./35.), Ronsārs (35./36.); seminari: vecfranču valoda (27./28. II, 30./31., 32./33., 34./35., 35./36.), franču XVI g. s. teksti (28./29.), vecfranču teksti (28./29.), bez specifikacijas (31./32.).

Doc. *Kārlis Ābele:* Ievads bioloģijā (29./30., 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 36./37., 38./39.).

Doc. *Viljams Metjūss:* Angļu literatura XIX un XX g. s. (29./30. II), angļu drāma un romans XX g. s. (30./31.), amerikāņu literaturas vēsture (31./32.), angļu literatura viduslaikos (31./32.), angļu literatura (1660.—1830.) (34./35.), angļu valoda I, II, III (34./35., 35./36., 36./37.), amerikāņu literatura kopš 1890. (35./36.), angļu literaturas vēsture 1830.—1935. (35./36.), angļu valodas sistematiskā gramatika (35./36.), jaunākā angļu drāma un romans (36./37., 37./38.), ievads angļu metrikā (36./37., 38./39.), angļu dialekta salīdzinamā fonetika (37./38.), Šekspīra un Miltona laikmets (38./39.), amerikāņu literatura līdz 1890. g. (38./39.); seminari: angļu stilistika (36./37.), angļu dzejas vēsture (37./38.), angļu romana vēsture (38./39.).

Doc. *Ģederts Ramanis:* Ģeografijas metodika (32./33. II, 34./35. II, 36./37. II, 38./39. II).

Doc. *Jānis Ratermanis:* Franču valodas izrunas teorija un prakse (34./35.), franču dzejas metrika (34./35.), senfranču eposs (35./36.), franču literaturas vēsture viduslaikos (36./37.), vecitaliešu valoda (36./37.), romāņu filoloģijas vēsture un enciklopedija (36./37.), vecfranču valoda (37./38.), jaunās franču valodas gramatika (37./38.), romāņu metrika (38./39.), vecprovansaliešu valoda (38./39.); seminari: franču klasicisms: Rasins (34./35.), italiešu renesanse (34./35.), XVII g. s. franču proza (35./36.), modernā franču valoda (38./39.); praktiskie vingrinājumi: vecfranču eposu lasīšana un tulk. (35./36.), tulkošana no latviešu franču valodā (35./36.), vecfranču valoda (37./38.).

Doc. *Filips Šveinfurts:* Mākslas vēsture (20./21.), baroks (20./21.), XIX g. s. mākslas vēsture (21./22.), ievads grafikā (21./22.), visp. mākslas vēsture (22./23.,

23./24., 24./25.), viduslaiku mākslas vēsture (22./23.), Giorgio Vasari (23./24.); seminars: mākslas vēsture (20./21.).

Doc. *Dags Trocigs:* Cilvēces saimniec. veidi etnogrāfijas materiālu atspoguļojumā (38./39.), Valsts vēsturiskā muzeja etnogrāfiskās kolekcijas (38./39.); seminars: etnogrāfija (38./39.).

Privatdoc. *Jānis Bērziņš:* Vēstures metodika (23./24. II, 30./31., 38./39. II), Latvijas vēsture (24./25., 25./26., 27./28., 28./29., 29./30.), Kurzemes hercogīste (26./27.), Lietuvas vēsture (27./28., 28./29., 29./30., 35./36.), Latvijas vēsture 18. un 19. g. s. (30./31., 35./36.), Lietuvas vēsture 17. un 18. g. s. (30./31.), Latvijas vēsture XIX g. s. (31./32. II, 36./37.), Lietuvas vēsture (Lietuvas valsts sākums) (31./32., 38./39.), Latvijas vēsture (iekarošanas laikmets) (32./33.), Lietuvas vēsture 16. g. s. (32./33.), Latvijas vēsture: poļu un zviedru laikmets Vidzemē un attiecīgais laikmets Kurzemē (33./34.), Lietuvas vēsture 18. un 19. g. s. (33./34.), Lietuvas vēsture: vecākā laikmeta vēsture (34./35.), Latvijas vēsture: Kurzemes hercogīstes un 18. g. s. vēsture Vidzemē (34./35.), Lietuvas vēsture (laikmets pēc Ļubļinas unijas) (36./37.), Austrumeiropas vēsture (Polija 18. un 19. g. s.) (37./38.); seminari: Austrumeiropas vēsture (37./38.), Latvijas vēsture: Vidzemes landtāgu recesi 18. g. s. sākumā (38./39.).

Privātdoc. *Jānis Jansons:* Latviešu literatūras ideoloģiskās pamatlīnijas (36./37.), Latvijas literatūras vēsture, sākot no 19. g. s. 20. gadiem (37./38.), latviešu literatūras vēsture XX g. s. (38./39.), A. Brigaderes darbi literatūrvēsturiskā un mākslinieciskā skatījumā (38./39.); seminari: latviešu drāma XX g. s. (36./37.), latviešu literatūras vēstures metodoloģija (37./38.), drāmas struktūras jautājumi, sakarā ar Alunana un Blaumaņa darbiem (38./39.).

Privatdoc. *Bruno Jirgensons:* Ķīmijas metodika (33./34., 37./38.).

Privatdoc. *Kārlis Kārkliņš:* Latviešu valoda (30./31. II, 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 36./37., 37./38., 38./39.), jaunromantisms latviešu literatūrā (33./34.), ievads latviešu literatūras vēstures metodoloģijā (34./35., 38./39.), Rūdolfs Blaumanis (35./36.), poetika (36./37.), realisms latviešu literatūrā (37./38.).

Privatdoc. *Alīse Karlsone:* Vācu valoda I, II (22./23.), vidus-augšvācu valoda (22./23. II), angļu-sakšu valoda (26./27. II), vidus-angļu valoda (27./28., 32./33., 37./38.), Beovulfs (27./28.), angļu literatūras vēsture (28./29., 29./30.), senangļu valoda (30./31., 35./36.), angļu literatūras vēsture 16. un 17. g. s. (30./31.), Šekspīrs (31./32.), vācu stilistika (32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 37./38., 38./39.), angļu literatūras vēsture no sākuma līdz XIV g. s. beigām (33./34.), jaunangļu valodas vēstures gramatika (34./35.), angļu literatūras vēsture 17. un 18. g. s. (34./35.), ievads senangļu valodā (38./39.); seminari: angļu-sakšu valoda (26./27.), Čosers (28./29.), angļu literatūra (29./30., 33./34.), senangļu valoda (30./31., 35./36.), Šekspīra drāmas lasīšana angļu valodā (31./32.); praktiskie darbi: senangļu valoda un „Beovulfa" teksta interpretācija (31./32.), vidusangļu valoda (32./33.), Beovulfs (37./38.), vidusangļu valoda: Chausers un viņa laika biedri (38./39.), Šekspīrs (38./39.).

Privātdoc. *Jānis Krīgers-Krodznieks:* Feodālisms Latvijā (21./22.), agrārjautājuma vēsture Latvijā (22./23.).

Privatdoc. *Kārlis Levis of Menars:* Pilis un baznīcas (22./23.), vēstur. ģeogrāfija un kartogrāfija (23./24.).

Privatdoc. *Gustavs Lukstiņš:* Neatkarīgā Gallija (37./38. II), Grieķijas vēsture (38./39.); seminars: Romas vēsture (38./39.).

Privatdoc. *Olga Rudovska:* Grieķu mākslas vēsture (38./39.); seminari: grieķu mākslas vēsture (37./38.), grieķu vāzu gleznas (37./38.), grieķu mākslas vēsture un archeol. (38./39.).

Privatdoc. *Jānis Siliņš:* Ētika (36./37.), latviešu māksla 19. un 20. g. s. (37./38.), ētika (37./38.), pusaudžu un jaunekļu psicholoģija (38./39.); seminari: estetika (36./37.), mākslas filozofija (37./38.), psicholoģiskais virziens estetikā (38./39.), latviešu māksla 19. un 20. g. s. (38./39.).

Privatdoc. *Marģers Stepermanis:* Latvijas apgaismotāji (1936. I), vecā iekārta (Ancien régime) Francijā XVIII g. s. (36./37. I), Latvijas starptautiskais stāvoklis XVIII g. s. (36./37. II), jauno laiku vēsture (16. g. s.) (37./38.), jauno laiku vēsture (17. g. s.) (38./39.); seminari: apgaismotāju kustība (36./37.), Francijas un Kurzemes attiecības XVII—XVIII g. s. (37./38.), cīņa par Baltijas jūru 17. g. s. (38./39.).

Privatdoc. *Harijs Vallins:* Spec. kurss Zviedrijas vēsturē (28./29. II), zviedru valoda (28./29. II, 29./30., 30./31., 31./32., 32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 36./37.), Zviedrijas vēsture 17. g. s. (29./30.), Zviedrijas vēsture (spec. kurss): Kārlis XII un Zviedrijas lielvalsts krišana (30./31.), Kārļa XI muižu redukcija Zviedrijas, Latvijas un Igaunijas vēsturē (31./32. I, 34./35.), Gustavs Ādolfs un Vidzeme (31./32. II, 32./33.), zviedru valodas III kurss (31./32. II), Vidzeme zviedru valdības laikā (33./34.), zviedru pārvalde Vidzemē 17. g. s. I pusē (35./36.), zviedru pārvalde Vidzemē 17. g. s. II pusē (36./37.); seminari: Zviedrijas vēsture (29./30., 30./31.), Zviedrijas vēstures avoti (31./32. I, II, 32./33., 33./34., 34./35., 35./36., 36./37.).

Privatdoc. *Jēkabs Velme:* Vācu valodas zinātniskā gramatika (23./24), vācu valoda (23./24.—27./28.), vācu valodas morfoloģija un sintakse (24./25.), latviešu stilistika (26./27.), jaunās augšvācu valodas sistematiskā gramatika (27./28.); seminars vācu valodas zinātniskā gramatika (25./26.).

Lektors *Fricis Adamovičs:* Ģeografijas metodika (20./21. I, 23./24. I, 26./27. II), Latvijas ģeografija (23./24.).

Lektors *Pauls Akermanis:* Franču valoda (22./23.—35./36.).

Lektrise *Helena Akmentiņa:* Krievu valoda (27./28., 28./29., 29./30.).

Lektors *Jānis Bērziņš:* Dabaszin. metodika (27./28., 30./31., 37./38.).

Lektors *Jānis Bickis:* Ievads bioloģijā (20./21. I, 23./24. II).

Lektors *Gastons Boljē:* Franču valoda (36./37., 37./38., 38./39.).

Lektors *Andrejs Bumbers:* Dabaszinātņu metodika (24./25.), fizikas metodika (28./29., 29./30., 31./32. II, 32./33. I, 36./37. I).

Lektors *Rūdolfs Cimmermanis:* Angļu valoda (22./23.—38./39.).

Lektors *Vaclavs Čichars:* Čechu valoda (24./25., 25./26., 26./27. II).

Lektors *Viktors Eglītis:* Latviešu literaturas vēsture (19./20., 20./21. I, II, 21./22., 22./23.).

Lektors *Viljams Freijs:* Zviedru valoda (37./38., 38./39.); seminars: literaturas vēsture (37./38., 38./39.).

Lektrise *Klāra Koisone-Gersoni:* Italiešu valoda (23./24.—38./39.).

Lektors *Arnolds Graubiņš:* Dziedāšanas metodika (25./26. II).

Lektors *Eduards Gulbis:* Latīņu valodas elem. kurss (19./20., 20./21., 21./22.).

Lektors *Aleksējs Gulēns:* Krievu valoda (30./31.—38./39.).

Lektors *Džons Henters-Blērs:* Angļu valoda (36./37., 37./38., 38./39.), praktiskā angļu valodas gramatika (37./38., 38./39.).

Lektors *Pēteris Kūlis:* Vācu valoda (29./30.—38./39.).

Lektors *Jānis Lezdiņš:* Grieķu valoda I (34./35.), grieķu valoda I, II (35./36., 36./37., 37./38., 38./39.), latīņu sintakse (36./37.), latīņu valodas papildu kurss (38./39.).

Lektors *Oskars Māzings:* Vācu romantisms (20./21.), vācu valoda (19./20., 21./22.), vecākā vācu literatura (21./22.).

Lektors *Eduards Mēklers:* Krievu literaturas vēsture (24./25.).

Lektors *Voldemārs Miezītis:* Rokdarbi (20./21. I).

Lektors *Mārtiņš Rācenis:* Ķīmijas metodika (25./26. II, 28./29. II, 29./30.).

Lektors *Adolfs Raulinaitis:* Leišu valoda (28./29.—38./39.).

Lektrise *Ella Rītiņa:* Dabaszinātņu metodika (20./21. I).

Lektors *Ludvigs Sēja:* Franču valoda (19./20., 20./21.).

Lektors *Gustavs Šķilters: Zīmēšanas metodika* (24./25. II, 30./31. II, 33./34., 35./36., 38./39.).

Lektors *Artūrs Šprings:* Vācu valoda (35./36.—38./39.).

Lektrise *Eiženija Turkina:* Angļu valoda (20./21.), vecākās angļu literaturas vēsture (21./22. I), vidusangļu literaturas vēsture (21./22. II), angļu literaturas vēsture (22./23.).

Lektors *Viljams Vilsons:* Angļu valoda (21./22.—30./31.), angļu literaturas vēsture (22./23., 23./24., 24./25.).

Lektors *Alberts Fogts:* Franču valoda (19./20., 20./21.).

Lektors *Fridis Zālītis:* Latvijas vēsture (20./21., 21./22., 22./23.).

Lektors *Jānis Zariņš:* Vācu valoda (20./21.—30./31.).

Lektors *Teodors Zeiferts:* Latviešu valoda (ikgadus no 21./22.—29./30.).

8. pielikums.

ZINĀTNISKI KOMANDĒJUMI UN LEKCIJAS ĀRZEMĒS.

Vec. doc. *Anna Ābele:* 1922.—24. g. — studiju nolūkos uz Prāgu; 1928. g. — uz Vāciju no 1. jūn. līdz 1. aug.; 1930. g. — uz Eksperimentalo fonetikas kongresu Bonnā jūlija mēnesī; 1935. g. — uz Vīni un Londonu, lai piedalītos II Starptautiskajā fonetikas kongresā vasaras brīvlaikā; 1936. g. — uz Austriju, Čechoslovakiju un Vāciju vasaras brīvlaikā; 1938. g. — uz Austriju, Vāciju, Franciju, Zviedriju, Norveģiju un Somiju, lai tuvāk iepazītos ar pēdējo 10 gadu sasniegumiem eksperimentalā fonetikā, no 1. aprīļa līdz 1. sept.

Prof. *Leonīds Arbuzovs:* 1923. g. — uz Karaļaučiem no 1924. g. 15. XII līdz 1925. g. 17. I, vēsturiskiem pētījumiem turienes archivos; 1926. g. — uz Romu, no 1926. g. 15. XI līdz 1927. g. 15. III, vēsturiskiem pētījumiem Vatikana archivā; 1927. g. pavasarī — uz Vēstures kongresu Varšavā; 1927. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1928. g. — uz Romu no 15. III līdz 1. III, lai turpinātu uzsāktos pētījumus Vatikana archivā; 1929. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā, starp citu, lai š. g. jūnija mēnesī piedalītos Starptautiskā bibliotekaru kongresā Romā; 1930. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1930. g. — uz Romu no 15. IX

līdz 1931. g. 15. I, lai turpinātu uzsāktos pētījumus Vatikana archivā; 1931. g. uz Romu no 15. I līdz 2. II.

Prof. *Francis Balodis:* 1925. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju vasaras brīvlaikā; 1925. g. uz Tērbatu, uz trim dienām; 1925. g. — uz Somiju un Igauniju Zīemassvētku brīvlaikā; 1926. g. — uz ārzemēm no 1. V līdz 15. VIII; 1927. g. pavasarī — kā delegats uz Vēstures kongresu Varšavā; 1927. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1928. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm no 15. V līdz 25. VIII; 1928. g. — piedalīties Orientalistu kongresā Oksfordā augusta mēnesī; 1928. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju no 14. IX līdz 4. XII; 1929. g. — uz Berlīni, ņemt dalību Vācu valsts archeoloģijas instituta 100 gadu jubilejas svinībās no 15. IV līdz 5. V; 1929. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju no 8.—20. V; 1929. g. — piedalīties V Starptautiskā reliģijas vēstures kongresā Lundā no 27.—29. VIII; 1930. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm no 29. I līdz 13. II; 1930. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā līdz 10. X, pie kam no 21.—30. IX piedalīties Portugalē sarīkojamā XV Starptautiskā aizvēsturiskās antropoloģijas un archeoloģijas kongresā; 1931. g. zinātniskā nolūkā uz Varšavu no 14.—22. III; 1931. g. — uz Berni no 20. V līdz 1. VI; 1931. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā līdz 1. X; 1931. g. uz Zviedriju, sakarā ar Stokholmā sarīkojamo senlatviešu kulturas izstādi ņo 11.—23. XI; 1932. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā, pie kam no 25.—30. VII piedalīties Londonā sasaucamā Starptaut. Aizvēstures un priekšvēstures kongresā; 1932. g. uz Vāciju no 24. XI līdz 10. XII; 1933. g. — uz ārzemēm no 20. VIII līdz 20. IX; 1934. g. — uz Helsinkiem no 13.—25. IV lasīt lekcijas Helsinku Universitatē; 1934. g. —zinātniskiem pētījumiem un priekšlasijumiem uz Somiju, Zviedriju un Vāciju no 8.—28. XI; 1935. g. zinātniskā nolūkā uz Lietuvu vasaras brīvlaikā; 1936. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju no 24. IV līdz 14. V; 1936. g. — uz Helsinkiem tur sarīkojamā Latvijas mākslas izstādē no 29. IX līdz 3. X; 1937. g. — zinātniskā nolūkā uz Ēģipti no 24. II līdz 4. IV; 1937. g. — uz Stokholmu, sakarā ar Baltijas Vēsturnieku konferences organizēšanu no 7. V līdz 11. V; 1938. g. — kā Universitates pārstāvis uz Cīrichi, laikā no 25. VIII līdz 4. IX noturamā Starptautiskā vēsturnieku kongresā un Austrumeiropas vēsturnieku konferencē; 1938. g. uz Varšavu no 20. IX līdz 2. X, piedalīties III Starptautiskā aizvēstures kongresa organizacijas komitejas sēdē; 1938. g. — uz Zviedriju no 6.—24. okt., lai nolasītu lekcijas Malmē, Lundā un Stokholmā; 1939. g. — zinātniskā nolūkā uz Lietuvu, Vāciju un Zviedriju no 1.—19. IV.

Prof. *Ernests Blese:* 1923. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju no 1. V līdz 15. IX; 1926. g. — uz Baltkrievijas Kulturas instituta 14. nov. atklājamo Akademijas konferenci Minskā no 11.—24. novembrim; 1929. g. — zinātniskos nolūkos uz Zviedriju no 8.—20. maijam; 1929. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1930. g. uz Viļņu no 22. II līdz 3. III, sakarā ar poļu Zinātņu akademijas nodaļas atklāšanu Viļņā; 1930. g. — uz Vāciju (Karaļaučiem) no 24.—31. V; 1930. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1931. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā (starp citu uz Starptautisko valodnieku kongresu Ženēvā no 25.—29. aug.); 1933. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā (starp citu uz III Starptautisko valodnieku kongresu Romā no 19.—26. sept.); 1935. g. — uz Kaunu no 28.—31. okt., piedalīties Baltijas Intelektualās kopdarbības komisiju delegatu sanāksmē pie

Vitauta Dižā Universitates Kaunā; 1935. g. — uz Lietuvu no 11.—15. aprilim; 1936. g. — uz Tērbatu no 28. XI līdz 1. XII; 1937. g. uz Somiju no 3.—8. XI.

Prof. *Ludvigs Bērziņš:* 1926. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju no 5. līdz 15. X; 1928. g. — uz Prāgu no 4.—17. X; 1935. g. — uz Lietuvu no 10.—15. IV, lai Kaunā nolasītu 2 lekcijas; 1937. g. — uz Vāciju un Lietuvu vasaras brīvlaikā.

Prof. *Teodors Celms:* 1929. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju vasaras brīvlaikā; 1934. g. — uz Vāciju (lai Alberta Universitatē Karaļaučos nolasītu dažus priekšlasijumus) no 12.—22. novembrim; 1934. g. — uz Vāciju (lai Alberta Universitatē Karaļaučos vasaras semestrī lasītu lekcijas) no 1. IV līdz 15. VII; 1937. g. — kā Universitates pārstāvis Zinātņu vēstures IV starptautiskā kongresā Prāgā septembra mēnesī; 1937. g. — uz Vāciju, Austriju, Čechoslovakiju, Italiju un Franciju no 1. augusta līdz 1938. g. 1. janvarim; 1938. g. — uz Italiju, Franciju un Vāciju no 1. marta līdz 15. septembrim.

Vec. doc. *Eriks Dīls:* 1922. g. — zinātniskā nolūkā uz Poliju un Vāciju no 16. XII līdz 1923. g. 15. I; 1923. g. uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1925. g. — ar Kulturas fonda pabalstu uz Vāciju, Franciju, Šveici, Austriju vasaras brīvlaikā; 1929. g. — uz Vāciju, Poliju, Franciju vasaras brīvlaikā; 1930. g. — kā Universitates pārstāvis uz prof. T. Zeļinska godināšanu Varšavas Universitatē 25. V; 1934. g. — uz Vāciju vasaras brīvlaikā; 1939. g. uz Vāciju un Italiju no 15. VI līdz 15. IX.

Prof. *Jānis Endzelīns:* 1920. g. vasarā — 4 nedēļas uz Karaļaučiem; 1923. g. — uz Filologu kongresu Minsterē (Vācijā) no 24. IX līdz 4. X; 1926. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju un Somiju vasaras brīvlaikā; 1928. g. — zinātniskā nolūkā uz Hāgu no 6.—20. aprilim, uz I Starptautisko valodnieku kongresu; 1929. g. — uz Prāgu, piedalīties tur noturamā Slavu filoloģijas kongresā no 3.—17. okt.; 1930. g. — zinātniskā nolūkā uz Prāgu no 28. IV līdz 9. V, kur piedalas I Slavistu kongresā; 1939. g. — zinātniskā nolūkā uz Lietuvu no 1.—16. IV.

Prof. *Pauls Jurevičs:* 1921.—24. g. — studiju nolūkos uz Franciju pie Lilles Universitates; 1930. g. jūnijā — uz Zviedriju kā studentu ekskursijas vadītājs; 1934. g. — uz Prāgu, lai piedalītos VIII Starptautiskā filozofijas kongresā septembra mēnesī; 1937. g. — uz Parīzi no 20. jūlija līdz 5. septembrim, lai piedalītos kā LU delegats Starptautiskā augstākās izglītības konferencē no 26.—28. jūlijam un IX Starptautiskā filozofijas kongresā no 1.—6. aug. Parīzē, un nolasītu tur referatu.

Prof. *Pauls Dāle:* 1922. g. — studiju nolūkos uz Freiburgu, uz $4^1/_2$ mēnešiem, no 10. aprīļa; 1924. g. uz Karaļaučiem, piedalīties tur sarīkojamās Kanta svinībās no 13.—29. aprilim; 1932. g. — uz X Starptautisko psiholoģijas kongresu Kopenhagenā no 15. VIII līdz 15. IX; 1934. g. uz Čechoslovakiju, piedalīties Starptautiskajā filozofijas kongresā un filozofijas grāmatu izstādē Prāgā no 25. VIII līdz 15. IX; 1936. g. — uz Vāciju, piedalīties Vācu filozofu kongresā Berlīnē no 21. IX līdz 1. X; 1937. g. — zinātniskā nolūkā uz Franciju, lai piedalītos Starptautiskos psihologu un filozofu kongresos vasaras brīvlaikā un nolasītu tur referatu.

Prof. *Aleksandrs Dauge:* 1922. g. — no 10. II līdz 1. III zinātniskā nolūkā uz ārzemēm; 1927. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1927. g. — zinātniskā

nolūkā uz ārzemēm no 7. XII līdz 1928. g. 15. I; 1928. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1930. g. — no 1. IX līdz 10. X uz Parīzi, piedalīties tur noturamā Moraliskās audzināšanas kongresā.

Prof. *Ernsts Felsbergs:* 1925. g. — zinātniskā nolūkā uz Grieķiju un Italiju no 1. V līdz 30. VI, lai iepazītos ar jaunākiem izrakumiem Grieķijā, uz Kretas sēlas un Pompējos un pastrādāt dažas nedēļas Atēnu muzejos; 1927. g. — kā delegats uz Vāciju no 20. IX līdz 2. X, lai piedalītos filologu kongresā Getingā.

Prof. *Valters Frosts:* 1924. g. no 13.—29. IV — uz Karaļaučiem, piedalīties tur sarīkojamās Kanta svinībās; 1924. g. — zinātniskā nolūkā uz Ženēvu no 12. IV līdz 1. IX; 1927. g. — uz Somiju un Vāciju vasaras brīvlaikā; 1930. g. — uz Igauniju, Lietuvu un Vāciju.

Privatdoc. *Jānis Alberts Jansons:* 1927. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju no 1. aprīļa līdz 1928./29. m. g. sākumam.

Prof. *Rūdolfs Jirgens:* 1923. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1925. g. no 25. IV līdz 1. IX — uz Hamburgu, piedalīties tur sarīkojamos pedagoģiskās psicholoģijas eksperimentali-praktiskajos kursos; 1928. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā.

Privatdoc. *Kārlis Kārkliņš:* 1927. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju no 1. IV līdz 1928./29. m. g. sākumam.

Privatdoc. *Alīse Karlsone:* 1923.—25. g. — studiju nolūkos uz Vāciju pie Minchenes Universitates; 1928. un 1930. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1931. g. — uz Ameriku no 15. III līdz 1. IX; 1932. g. — uz Angliju vasaras brīvlaikā; 1936.—37. g. — uz Angliju.

Prof. *Pēteris Ķiķauka:* 1924. g. — zinātniskā nolūkā uz Grieķiju, Italiju un Franciju no 15. IV līdz 15. VIII; 1927. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā līdz 15. VII; 1937. g. — uz Grieķiju, Italiju un Franciju no 1. IV līdz 1. jūnijam, starp citu būt arī par Latvijas Universitates delegatu Atēnu Universitates 100 gadu pastāvēšanas svinībās; 1939. g. — zinātniskā nolūkā uz Franciju, Italiju un Grieķiju no 20. V. līdz 1. VII.

Vecākā asist. *Milda Liepiņa:* 1922. g. — zinātniskā nolūkā uz Hamburgu; 1923. g. — uz Vāciju no 25. IV līdz 15. IX; 1925. g. — uz Hamburgu vasaras brīvlaikā; 1926. g. — uz ārzemēm no 15. III līdz 15. VIII; 1927. g. — uz Marburgu; 1929. g. — uz Leipcigu no 27. IV līdz 1. IX; 1930. g. — uz Vāciju un Austriju no 1. V līdz 1. IX; 1938. g. — uz Vāciju no 1. VI līdz 15. IX.

Privatdoc. *Gustavs Lukstiņš:* 1930. g. — zinātniskā nolūkā uz Italiju no 1. IV līdz 1. X.

Prof. *Maksis Nusbergers:* 1925. g. — uz Stokholmu no 9.—16. VIII; 1926. g. — uz Vāciju, Dāniju, Franciju vasaras brīvlaikā; 1930. g. — uz Italiju no 10.—30. IV; 1933. g. — uz Vāciju no 9. IV līdz 15. IX; 1937. g. — uz Parīzi, piedalīties II Starptautiskā estetikas un mākslas zinātnes kongresā; 1939. g. — uz Vāciju no 15. V līdz 15. IX.

Prof. *Juris Plāķis:* 1923. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1926. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā, starp citu no 25. V līdz 25. VI uz Klaipēdu; 1929. g. — uz Zviedriju no 8.—20. V.

Doc. *Jānis Ratermanis:* 1935. g. — zinātniskā nolūkā uz Tērbatu no 17.—25. X; 1935. g. — uz Franciju no 5. V līdz 1. X.

Privatdoc. *Olga Rudovska:* 1926. g. — uz Italiju; 1927. g. — zinātniskā nolūkā uz Grieķiju, Italiju, vasaras brīvlaikā līdz 1. VIII; 1928. g. — uz ārzemēm no 20. V līdz 15. IX;1929. g. — uz Zviedriju no 8.—20. V; 1929. g. — uz Franciju vasaras brīvlaikā; 1930. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1931. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1933. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1934. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1938. g. — uz Italiju un Franciju no 1. VI līdz 1 IX; 1939. g. — uz Grieķiju, Italiju un Vāciju no 1. VI līdz 1. IX.

Privatdoc. *Jānis Siliņš:* 1937. g. — zinātniskā nolūkā uz Franciju, Beļģiju, Vāciju un Čechoslovakiju vasaras brīvlaikā līdz 15. IX; 1938. g. — uz Zviedriju, Dāniju un Norveģiju no 10. II līdz 10. VI; 1939. g. — uz Vāciju, Beļģiju, Franciju un Zviedriju no 1. IV līdz 15. IX.

Prof. *Arnolds Speke:* 1922. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju vasaras brīvlaikā; 1923. g.— uz ārzemēm no 23. V līdz 1. X; 1924. g. — uz Varšavu no 27.—30. VIII, nolūkā piedalīties Internacionalā vidusskolu skolotāju kongresā; 1925. g. — zinātniskā nolūkā uz Spāniju no 5. IV līdz 1. VIII; 1926. g. — uz Poliju un Vāciju vasaras brīvlaikā; 1927. g. — kā delegats uz Vēstures kongresu Varšavā, pavasarī; 1927. g. — zinātniskā nolūkā uz Varšavu vasaras brīvlaikā līdz 15. VII; 1929. g. — uz Vāciju no 20. II līdz 3. III; 1929. g. — uz Franciju no 24. V līdz 15. VI, piedalīties Tulūzas Universitates 700 g. pastāvēšanas svinībās; 1929. g. no 12. XI līdz 1930. g. 15. I — uz Zviedriju, lai Stokholmā un citās universitates pilsētās nolasītu dažas lekcijas, un uz Poliju, lai pētītu turienes archivus Kulturas fonda uzdevumā; 1930. g. — uz Helsinkiem no 13.—23. III, lai nolasītu 2 priekšlasijumus; 1930. g. — uz Poliju, piedalīties Krakovā no 1.—15. VI noturamā Polijas 16. g. s. vēstures kongresā; 1930. g. — uz Helsinkiem un Tallinu no 16.—29. X; 1930. g. — uz Poliju no decembra līdz 1931. g. 15. I; 1931. g. — uz Ungāriju no 16. V līdz 7. VI; 1931. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1932. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā līdz 1. X; 1932. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm, pagarināts līdz 1. XII, sakarā ar 1932. g. piešķirto Rokfellera fonda stipendiju par 8 mēnešiem — komandējumam uz ārzemēm zinātniskā nolūkā; 1932. g. — zinātniskā nolūkā no 15. XII līdz 1933. g. 15. III uz Italiju, ar uzdevumu savākt Vatikana archivos Romā materialus, kas attiecas uz Latvijas 16. un 17. g. s. vēsturi; 1933. g. — uz Varšavu no 10. VIII līdz 3. IX, nolūkā piedalīties tur noturamā Vispasaules vēsturnieku kongresā.

Privatdoc. *Marģers Stepermanis:* 1931. g. — uz Franciju un Vāciju no 1. V uz vienu gadu studiju uzdevumā, sakarā ar viņam no Morberga komitejas piešķirto stipendiju; 1932. g. zinātniskā nolūkā uz Franciju un Vāciju no 10. X līdz 1933. g. 1. IX.

Prof. *Kārlis Straubergs:* 1922. g. — zinātniskā nolūkā uz Italiju vasaras brīvlaikā; 1923. g. — uz Italiju no 10. V līdz 1. X; 1926. g. — uz Italiju un Franciju vasaras brīvlaikā; 1927. g. — uz ārzemēm no 1. VI līdz 20. VII; 1928. g. — uz ārzemēm no 20. IV līdz 25. VIII, starp citu arī piedalīties no 27. IV līdz 5. V Florencē „Primo Congresso Internazionale Etrusco"; 1929. g. — uz Berlīni no 15. IV līdz 5. V, lai piedalītos Vācu valsts archeoloģijas instituta 100 gadu jubilejas svinībās; 1929. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju no 8.—20. V; 1929. g. — uz Romu, piedalīties Starptautiskā intelektualās tuvināšanās komisijas tautas mākslas konferencē (Commission des arts populaires) oktobra mēnesī, un uz

Vāciju — iepazīties ar folkloras archiviem un muzejiem; 1930. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā, starp citu lai piedalītos arī II Tautu mākslas kongresā Antverpenē (no 26. VIII līdz 10. IX); 1933. g. — zinātniskā nolūkā uz Somiju no 6.—15. V; 1934. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1936. g. — uz Varšavu no 29. I līdz 4. II; 1936. g. — uz Krakovu no 7.—14. V; 1937. g. — zinātniskā nolūkā uz Grieķiju, Bulgāriju, Dienvidslaviju un Turciju no 1. V līdz 15. VII; 1938. g. — kā Latvijas pārstāvis uz sarīkojamo II Starptautisko antropoloģijas un etnoloģijas kongresu Kopenhagenā; 1938. g. — zinātniskā nolūkā uz Lietuvu, Vāciju, Dāniju, Norveģiju, Zviedriju un Somiju vasaras brīvlaikā; 1938. g. — zinātniskā nolūkā uz Lietuvu no 26.—30. XI; 1939. g. — zinātniskā nolūkā uz Romu no 19. III līdz 15. IV.

Prof. *Pēteris Šmits:* 1927. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1927. g. no 10.—22. sept. deleģēts uz Zviedriju, piedalīties Upsalas Universitates 450 g. pastāvēšanas svinībās; 1928. g. — piedalīties orientalistu kongresā Oksfordā augusta mēnesī; 1928. g. — uz Parīzi no 7.—24. XII; 1929. g. — uz Vāciju no 10.—18. II; 1929. g. — uz Zviedriju no 8.—20. V; 1929. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1930. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1931. g. — vasaras brīvlaikā uz Leideni, piedalīties XVIII Starptautiskajā orientalistu kongresā (no 4.—15. IX); uz Parīzi — piedalīties: a) Starptautiskajā intelektuālā kongresā (no 1.—9. VIII), b) Etnografiskajā kongresā (septembra mēneša otrā pusē); 1935. g. —uz Italiju, piedalīties Romā sarīkojamā XIX Starptautiskajā orientalistu kongresā no 23.—29. IX; 1935. g. no 1. XI līdz 1. XII — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju, piedalīties pasaku pētītāju kongresā Lundā.

Prof. *Arveds Švābe:* 1926. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju vasaras brīvlaikā; 1930. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1933. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1935. g. — uz Poliju no 13. III līdz 13. IV; 1935. g. — uz Poliju, pagarināts līdz 1. V; 1935. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1936. g. — uz Poliju, Austriju, Italiju, Holandi, Dāniju un Zviedriju vasaras brīvlaikā, ārzemju archivu pētīšanai un archivāliju fotografēšanai; 1938. g. — zinātniskā nolūkā uz Poliju, Italiju, Franciju un Vāciju no 25. III līdz 25. V; 1938. g. no 25. VIII līdz 4. IX — kā Universitates pārstāvis uz Cīrichi noturamā Starptautiskā vēsturnieku kongresā un Austrumeiropas Vēsturnieku konferencē.

Prof. *Augusts Tentelis:* 1921. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm no 1. XII līdz 1922. g. 1. II; 1922. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1925. g. no 2.—18. IX uz Ļeņingradu un Maskavu, piedalīties Krievijas Zinātņu akademijas 200 g. pastāvēšanas svinībās; 1927. g. no 10.—22. IX — uz Zviedriju, piedalīties Upsalas Universitates 450 g. pastāvēšanas svinībās; 1929. g. — zinātniskā nolūkā uz Zviedriju no 1. II, uz diviem mēnešiem; 1929. g. — uz Zviedriju, pagarināts no 1. IV līdz 1. VI; 1929. g. — uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1929. g. — kā delegats ņemt dalību Tērbatas Universitates 10 gadu pastāvēšanas svinībās 1. XII; 1931. g. — zinātniskā nolūkā uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1938. g. no 25. VIII līdz 4. IX — kā Universitates pārstāvis uz Cīrichi noturamā Starptautiskā Vēsturnieku kongresā un Austrumeiropas Vēsturnieku konferencē.

Prof. *Boriss Vipers:* 1937. g. — zinātniskā nolūkā uz Austriju, Italiju, Franciju, Beļģiju, Holandi un Vāciju vasaras brīvlaikā.

Prof. *Roberts Vipers:* 1926. g. no 6.—13. dec. — uz Kaunu, lai Lietuvas Universitatē nolasītu dažas lekcijas.

Prof. *Pēteris Zālīte:* 1921. g. — zinātniskā nolūkā uz Pēterpili, Vāciju un Somiju; 1922. un 1923. g. uz ārzemēm vasaras brīvlaikā; 1924. g. no 13.—29. IV — uz Karaļaučiem, piedalīties tur sarīkojamās Kanta svinībās; 1926. g. — zinātniskā nolūkā uz Vāciju, Igauniju, Somiju vasaras brīvlaikā līdz 25. IX; 1927. līdz 1934. g. katru vasaru uz ārzemēm.

Jaunākais asistents *Pāvils Zicāns:* 1938. g. — uz Zviedriju un Dāniju vasaras brīvlaikā; 1939. g. — uz Zviedriju (kā Zviedrijas valsts stipendiats) no 1939. g. 7. III līdz 15. V un no 15. VII līdz 15. IX.

III
INŽENIERZINĀTŅU FAKULTATE
1919—1939

III. Inženierzinātņu fakultate

Profesors *M. Vegners.*

1. Fakultates nodibināšana un izveidošanās.

1. Fakultates sākumi. Ar Pagaidu valdības 1919. gada 8. augusta rīkojumu toreizējais izglītības ministrs *K. Kasparsons* atklāja „bijušā Rīgas Politechnikas instituta reorganizacijas komisijas" pirmo sēdi, kurā nolēma jaunajā Latvijas Augstskolā paturēt Rīgas Politechnikas instituta (RPI) līdzšinējās nodaļas. Ar šo lēmumu izšķīrās inženierzinātņu fakultates liktenis.

Inženierzinātņu fakultates subkomisijā piedalijās prof. *E. Jakobi,* kā bij. RPI inženieru nodaļas pārzinis, būvinženieris *A. Razums,* būvinž. *A. Siksne,* būvinž. *A. Tramdachs,* būvinž. *M. Vegners,* satiksmes ceļu inž. *A. Vītols* un būvinž. *E. Ziemelis.* Subkomisija nosprauda fakultates mērķi: tai jābūt zinātniskam institutam technisko zinātņu kopšanai un zinātniski izglītotu inženieru sagatavošanai praktiskajai dzīvei.

Subkomisija izstrādāja fakultates mācības plānu, ņemot par paraugu labākās techniskās augstskolas Eiropā, īpašu vērību piegriežot mūsu īpatnējiem apstākļiem: pamatdisciplinas galvenā kārtā grupējas ap inženierbūvniecību. Bet drīz pēc fakultates nodibināšanas Zemkopības ministrija norādija, ka Latvijai kā galvenā kārtā agrarai valstij vajadzīgs arī zinātnisks instituts, kura disciplinās ietilptu melioracija, purvu techniskā izmantošana, ģeodezija un kadastra technika, un ka vajadzīgi arī zinātniski izglītoti kulturinženieri un ģeodeti; un tā izvirzijās jautājums par kulturtechnikas nodaļas dibināšanu pie inženierzinātņu fakultates.

Latvijas Augstskolas organizacijas komisija 1919. g. 9. septembra sēdē ievēlē subkomisijas proponēto prof. *E. Jakobi* par dekanu un par tā saucamā „fakultates kodola" locekļiem: prof. *A. Jenšu* († 1920. g. 11. II), doc. *A. Tramdachu,* doc. *M. Vegneru,* doc. *Alf. Vītolu* (1921. g. 1. jūlijā pārskaitīts mechanikas fakultatē).

Fakultates kodols 1919. g. 10. septembrī ievēlē par mācības spēkiem prof. *P. Bōlu* († 1921. g. 25. XII), prof. *G. Švarcu* († 1928. g.

29. IX), prof. *A. Buchholcu,* doc. *A. Razumu* († 1929. g. 2. X), doc. *A. Siksni* († 1934. g. 28. IV), doc. *E. Veisu* un doc. *E. Ziemeli.*

2. Fakultates struktura un mācības plāni. Fakultate iesāka savu darbību 1919. g. 29. septembrī pēc nule izstrādātā mācības plāna.

Pirmais mācības plāns.

	I pusgadā		II pusgadā	
	lekc.	pr. d. vai semin.	lekc.	pr. d. vai semin.
	stundas nedēļā			
I mācības gads.				
Augstākā matematika I	8	2	6	2
Tēlotāja ģeometrija	4	4	4	4
Statika	6	2	—	—
Stiprības mācība	—	—	4	2
Fizika	6	2	6	2
Būvkonstrukcijas I	—	—	4	—
Ķīmija	4	—	—	2
Techniskā zīmēšana	—	4		2
Mineraloģija un petrografija	—	—	4	—
	28	14	28	14
	42		42	
II mācības gads.				
Augstākā matematika II	2	2	2	2
Zemākā ģeodezija	4	2	4	4
Ķīūdu teorija I	—		4	2
Dinamika	2	1	—	
Hidraulika I	2	1		—
Būvkonstrukcijas II	4	6	4	6
Būvvielu mācība	4	—	—	—
Mašīnu elementi	4		—	4
Ģeoloģija	2	—	2	—
Plānu zīmēšana I un kroķēšana	—	2	—	2
Būvniecības architektoniskie elementi			2	2
Būvmechanika I	—		2	—
Projektivā ģeometrija	2		—	—
Vispārīgā mašīnu mācība	—	—	4	—
Civilbūvniecība	2	—	2	
Zemes darbi	—	—	4	—
	28	14	30	22
	42		52	
III mācības gads.				
Ceļi	4			—
Koka un masivi tilti	4	—	4	—
Ūdensbūves (visp. kurss)	4	—	2	—
Pamati	4	—	—	2(2)

(1. turpinājums).

	I pusgadā		II pusgadā	
	lekc.	pr. d. vai semin.	lekc.	pr. d. vai semin.
	stundas nedēļā			
Ūdensvadi un kanalizacija (visp. kurss)	4	—	4	—
Būvmechanika II	4	4	4	4
Betons un dzelzsbetons	4	—	—	2(2)
Ēku projektēšana	—	4		4
Materialu pārbaudīšana	—	—	4	2
Būvmašīnas	2	—	2	—
Pamatvilcieni elektrotechnikā	4	—	4	—
Dzelzskonstrukcijas	2	—	—	—
Dzelzceļu būvniecība (visp. kurss)	—	—	6	—
	36	8	30	14
	44		44	

	Ceļu būvju nozare				Ūdens būvju nozare				Pilsētu būvju nozare			
	I pusgadā		II pusgadā		I pusgadā		II pusgadā		I pusgadā		II pusgadā	
	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.
	stundas nedēļā											
IV mācības gads.												
Dzelzceļu būvniecība, sp. kurss	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dzelzceļu darbība	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—
Dzelzceļu rīcība un organizacija	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dzelzceļu ritošais sastāvs	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Satiksmes politika	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Telegrafija un telefonija	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Dzelzs tilti, visp. kurss	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—
Dzelzs tilti, spec. kurss	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ūdensbūves, spec. kurss	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—
Hidraulika II	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Ūdensvadi un kanalizacija (spec. kurss)	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Melioracija, visp. kurss	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—

(2. turpinājums).

	Ceļu būvju nozare				Ūdens būvju nozare				Pilsētu būvju nozare			
	I pusgadā		II pusgadā		I pusgadā		II pusgadā		I pusgadā		II pusgadā	
	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.	lekcijas	pr. darbu sem.
	stundas nedēļā											
Būvsaimniecība	4	—	—	2	4	—	—	2	4	—	—	2
	—	—	—	(2)	—	—	—	(2)	—	—	—	(2)
Būvlikumi	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Meteoroloģija	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
Pilsētu būvniecība	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	2
Sanitarās augstbūves	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Ūdens tiesības	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Ūdens technoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tautsaimniecība un finanses	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—
Socialā likumdošana	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Ievads tautsaimniecībā (fakultatīvs)	(2)	—	—	—	(2)	—	—	—	(2)	—	—	—
Inženierbūvju projektēšana	—	15	—	20	—	15	—	20	—	15	—	20
	21 | 15		16 | 22		21 | 15		16 | 23		25 | 17		11 | 25	
	36		38		36		39		42		36	
V mācības gads.												
Inženierbūvju projektēšana	—	36	—	—	—	36	—	—	—	36	—	—
Diploma darba projektēšana	—	—	—	36	—	—	—	36	—	—	—	36
	— | 36		— | 36		— | 36		— | 36		— | 36		— | 36	
	36		36		36		36		36		36	

Mērniecības un kulturtechnikas nodaļas pirmais mācības plāns.

Saīsinājumi norāda, kuri studenti klausas priekšmetus: I = Inženierzinātņu fakultate, K-t = Kulturtechnikas nodaļa, Ķīm = Ķīmijas fakultate

Priekšmeti	I semestrī		II semestrī	
	lekc.	pr. d.	lekc.	pr. d.
I mācības gads.				
Augstākā matematika I (I, K-t)	8	2	6	2
Projekciju mācība (K-t, Ķīm)	2	2	2	2
Fizika (I, K-t)	6	2	4	2
Ķīmija (I, K-t)	4	—	4	2

(1. turpinājums).

Priekšmeti	I semestrī		II semestrī	
	lekc.	pr. d.	lekc.	pr. d.
Techniskā mechanika (I, K-t)	6	2	4	2
Būvkonstrukcijas I (I, K-t)	—	—	4	—
Mineraloģija un petrografija (I, K-t)	—	—	4	—
Botanika (K, Z, Lauk)	4	—	4	2
Kaligrafija	—	2	—	—
	30	10	32	12
II mācības gads.				
Augstākā matematika II (I, K-t)	—	4	—	—
Hidraulika un dinamika (I, K-t)	4	2	—	—
Būvkonstrukcijas II (I, K-t)	4	6	4	6
Ūdens technoloģija (I, K-t)	—	—	1	1
Zemākā ģeodezija (I, K-t)	4	2	4	4
Ģeoloģija (I, K-t)	4		—	—
Purvu zemes mācība un pētīšana	2	—	1	2
Purvu botanika	—	—	2	2
Purvu vērtēšana un sagatavošana		—	2	—
Kļūdu teorija I (I, K-t)	—		4	2
Plānu zīmēšana I	—	4	—	4
Vispārējā augkopība	2	—	—	—
Sferiskā trigonometrija	2	2	—	—
Praktiskā astronomija		—	4	4
	22	20	22	25
III mācības gads.				
Elektrotechnika (Ķīm, K-t)	—		4	
Mikrobioloģija (L, K-t)	2	2	—	—
Kļūdu teorija II	4	2	—	—
Meteoroloģija	—	—	2	1
Ceļi	2		2	—
Lauksaimnieciskā būvniecība (L, K-t)		—	2	4
Ūdensvadi un kanalizacija (I, K-t)	4	—	4	—
Dzelzsbetons (I, K-t)	4	—	—	2
Zemes mācība (K-t, L)	—		4	—
Plānu zīmēšana II	—	4	—	
Zemju uzmērīšana	—	—	4	2
Zemes melioracija I	4	—	4	—
Purvu techniskā izmantošana	4	2	2	2
Pļavu, ganību, mežu un purvu kultura .	4	—	2	—
	28	10	30	11

(2. turpinājums).

Priekšmeti	I semestrī		II semestrī	
	lekc.	pr. d.	lekc.	pr. d.
IV mācības gads.				
Zemes taksacija	4	2		—
Inženieru būvju projekti (I, K-t)	2	—	—	—
Būvju organizacija (I, K-t)	—	—	2	—
Būvju likumi (I, K-t)	—		2	—
Ūdens tiesības (I, K-t)	2	—	2	—
Augstākā ģeodezija	2	2	2	2
Kadastru technika	4	4	—	4
Pilsētu būvniecība (I, K-t)	—	—	4	2
Zemes melioracija II	4	—	—	
Mērniecības likumi	2	—	2	—
Karšu projekciju mācība	—	—	2	2
Projektēšana	—	12		20
	20	20	16	30

Pirmajā 1919./20. m. g. fakultatei bij 71 students, no kuriem lielākā daļa bij sākuši savas studijas RPI-ā.

Vērā ņemot to, ka 1) fakultates kulturtechnikas nodaļas absolventi praktiskā darbā nošķiras divos virzienos, daļa nododas ūdens režima regulējumu darbiem, zemju kultivēšanai, bet otra daļa darbojas ģeodezijā vai mērniecībā, un ka 2) katra no minētām specialitatēm prasa piemēroti plašu sagatavošanos, īpatnēju katrai disciplinai, fakultate atrod par lietderīgu diferencēt šīs nodaļas mācības plānu, paredzot divus nozarojumus: kulturtechnikas un ģeodezijas, un 1926./27. m. g. ieved jaunu studiju programmu un mācības plānus, tādā kārtā bez lietderības panākot līdztekus arī atvieglojumus studiju gaitā.

1931./32. māc. g. fakultate konstatēja, ka būvinženieriem viņu specialitatē diferencēšanās 3 novirzienos IV mācības gadā — proti: ceļu būvniecībā, ūdensbūvniecībā un pilsētu būvniecībā — neatbilst faktiskām dzīves prasībām. Sekojot fakultates absolventu dzīves gaitai pēc Universitates beigšanas, bij novērots, piemēram, ka vienas nozares absolventi nododas praktiskiem darbiem kādā citā būvniecības specialitatē. Tāpēc nolēma sniegt studentiem piemēroti plašas zināšanas galvenajās disciplinās pēc apvienotas programmas un tad dot viņiem iespēju papildināt katrā specialitatē

savas zināšanas, klausoties pēc vajadzības privatdocentu pasniedzamās fakultatīvās izvēlētās disciplinas, un ar to panāca mācības plāna lietderīgāku uzbūvi, kā arī lekciju stundu kopskaita samazināšanu būvinženieru disciplinās. Pēc šā principa sastādītā jaunā programma tiek realizēta ar 1932./33. m. g.

1938./39. m. g. Universitates vadība ierosina atvieglot studiju gaitu un uzdod fakultatei pārkārtot programmas, mācības plānus un gaitu tādējādi, ka studentiem tiktu dota iespēja nobeigt pilnu kursu būvinženieru specialitatē 5 gados, bet kulturtechnikas nodaļas kulturinženieru un ģeodezijas specialitatē 4 gados, nepazeminot tomēr absolventu izglītības līmeni. Plašu pārrunu un apspriežu rezultats bij jauni mācības plāni, kas stājas spēkā ar 1939./40. m. g.

Studiju ilgums samazināts pirmkārt, apvienojot līdz šim pārāk plaši nostādītās specialās disciplinas koncentrētākās formas priekšmetos (it sevišķi tas zīmējas uz kulturtechnikas nodaļas agronomiskajām un agrotechniskajām zinātnēm, kuras fakultates studenti līdz šim klausijās kopā ar lauksaimniecības fakultates studentiem), otrām kārtām samazinot konstrukcijas projektu skaitu no 10 uz 8, kā arī projektu un uzdevumu skaitu dažos citos priekšmetos, galu galā novēršot paralelismu radniecisko disciplinu pasniegšanas kārtībā. Jaunie mācības plāni redzami 310.—315. lpp.

3. Fakultates mācības spēki un viņu štati. Fakultates štats izveidojās pakāpeniski, paplašinoties sākumā ievēlētam fakultates kodolam un mācības spēku kadram. Vakanto vietu aizvietošana galvenajās inženierzinātņu disciplinās notiek gandrīz bez izņēmuma avansēšanas kārtībā, pie kam fakultate centusies izraudzīt personas ar piemēroti plašiem praktiskiem un zinātniskiem piedzīvojumiem savā specialitatē. Pirmām kārtām fakultate mēģināja saistīt pie Universitates bij. RPI-a un arī citu bijušo Krievijas technisko augstskolu mācības spēkus Latvijas pilsoņus, kā arī autoritates, kas strādājušas Latvijā, un personas, kas ieņēmušas atbildīgas vietas valsts, pašvaldības vai privatās iestādēs. Sekojot fakultates mācības spēku un fakultates štatu uzbūves gaitai, chronoloģiskā kārtībā pie tās saistīti mācības spēki, kam uzdoti obligatie kursi fakultates disciplinās pie atsevišķām katedrām. Viņu sarakstu sk. 315. s. lpp.

Jaunie mācības plāni.

a) Būvinženieru specialitate.

I un III ailē: I = inžen. zin. fakultate, M = mechan. fakultate, A = architekturas fakultate, D = dabaszin. fakultate, k = kulturtechnikas nodaļa, g = ģeodezijas nodaļa.

Kādā fakultatē lasa	Priekšmets	Kādu fakultatu studenti klausas	Mācības spēks	Stundu skaits nedēļā					
				I semestrī			II semestrī		
				lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
	I mācības gads.								
I	Inženiermatemātika I	I, Ikg, M	*K. Zalts. N. Bomovskis*	8	2	—	6	2	—
A	Tēlotāja ģeometrija	I, A, M	*J. Vītols*	4	—	4	4	—	4
M	Statika	I, Ik, M	*A. Vītols*	4	4	—	—	—	—
M	Stiprības mācība	I, Ik, M	*A. Vītols*	—	—	—	4	2	—
D	Fizika, eksperimentālā	I, Ikg, M	*R. Siksna*	4	—	—	4	—	—
Ķ	Ķīmija, neorganiskā	I, Ik, M	*A. Janeks*	4	—	—	—	—	2
D	Ģeoloģija un petrografija	I, Ikg	*V. Zāns*	2	—	—	2	—	2
A	Būvkonstrukcijas I	I, Ik, A	*A. Malvess*	—	—	—	4	—	—
M	Techniskā rasēšana	I, M	*J. Pestmals*	—	—	4	—	—	—
T	Tautsaimniecība un finanses	I, Ikg	*E. Šīrons*	—	—	—	2	—	—
				26	6	8	26	4	8
				40			38		
	II mācības gads.								
I	Inženiermatemātika II	I, Ikg, M	*J. Cizarevičs*	2	2	—	2	2	—
I	Būvmechanika I	I, Ik	*E. Veiss*	—	—	—	4	—	—
M	Dinamika un kinematika	I, Ikg	*A. Vītols*	2	1	—	—	—	—
M	Hidraulika	I, Ikg	*A. Vītols*	2	—	—	—	2	—
I	Zemākā ģeodezija I	I, Ikg	*A. Buchholcs*	6	—	3	2	—	2
I	Izlīdzināšanas mācība I	I, Ikg	*A. Buchholcs*	—	—	—	2	2	—
A	Būvkonstrukcijas II	I, Ik, A	*A. Malvess*	4	—	6	4	—	6
A	Civilbūvniecība	I, (Ik)	*P. Kampe*	2	—	—	2	—	—
A	Inž. būvju archit. elem.	I	*P. Kampe*	—	—	2	2	—	—
M	Mašīnu elementi	I, (Ik)	*N. Vāvers*	3	—	—	—	—	3
I	Būvmašīnas	I, Ik	*E. Ziemelis*	—	—	—	4	—	—
M	Spēka mašīnas	I, Ik	*J. Pestmals*	—	—	—	2	—	—
M	Elektrotechnika būvniecībā	I, Ik, A	*E. Tuktēns*	—	—	—	4	—	—
A	Būvvielas	I, Ik, A	*A. Malvess*	4	—	—	—	—	—
I	Plānu zīmēšana un kroķēšana	I, Ikg	*J. Balodis*	—	—	2	—	—	—
				25	3	13	28	6	11
				41			45		
	III mācības gads.								
I	Būvmechanika II	I, Ik	*E. Veiss*	4	2	4	2	2	4
I	Pamati	I, (Ik)	*E. Ziemelis*	4	1	—	—	1	—

a) Būvinženieru specialitate. (1. turpinājums.)

Kāda fakultate lasa	Priekšmets	Kādu fakultatu studenti klausas	Mācības spēks	Stundu skaits nedēļā					
				I semestrī			II semestrī		
				lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
I	Betons un dzelzsbetons	I, Ik	*A. Tramdachs*	4	1	—	—	1	—
I	Zemes darbi un ceļi	I	*A. Krastiņš*	2	—	—	4	—	—
I	Ūdensbūves	I	*E. Jakobi*	4	—	—	4	—	—
I	Ūdens apgādāšana .	I	*V. Skārds*	2	—	—	2	—	—
I	Notekūdeņu novadīšana	I	*V. Skārds*	2	—	—	2	—	—
I	Notekūdeņu tīrīšana	I	*M. Bīmanis*	2	—	—	2	—	—
I	Koka konstrukc., koka tilti	I	*E. Jākobsons*	2	—	—	2	—	—
A	Ēku projekti	I	*P. Kampe*	—	—	3	—	—	3
I	Dzelzs konstrukcijas	I	*P. Pāvulāns*	2	—	—	—	2	—
I	Dzelzceļi I	I	*M. Robs*	—	—	—	6	—	—
				28	4	7	24	6	7
				39			37		
	IV mācības gads.								
I	Dzelzceļi II	I	*M. Robs*	6	—	—	—	—	—
M	Dzelzceļu ritošais sastāvs	I	*R. Raiaels*	—	—	—	2	—	—
I	Dzelzs tilti	I	*P. Pāvulāns*	4	—	—	4	—	—
I	Masivi tilti	I	*A. Tramdachs*	2	—	—	4	—	—
I	Piejūras būves un ūdens spēka izmantošana	I	*E. Jakobi*	2	—	—	—	—	—
I	Būvsaimniecība	I	*E. Ramanis*	4	—	—	—	3	—
I	Būvlikumi un sociallikumi	I, Ikg	*E. Ramanis*	—	—	—	2	—	—
I	Ūdenslikumi	I, Ikg	*M. Vegners*	—	—	—	1	—	—
I	Inženierbūvju projekti	I		—	—	20	—	—	24
				18	—	20	13	3	24
				38			40		
	V mācības gads.								
I	Inženierbūvju projekti	I		—	—	36	—	—	—
I	Diploma darbs	I		—	—	—	—	—	36
				—	—	36	—	—	36

Inženierbūvju projekti jāizstrādā:

Dzelzs tiltos vai dzelzs augstbūvēs	(1)	*P. Pāvulāns*	Viens projekts atkrīt disciplinā, kurā strādā diploma darbu.
Dzelzceļos	(2)	*M. Robs*	
Ūdensvados un kanalizacijā	(2)	*M. Bīmanis, V. Skārds*	
Ūdensbūvēs	(2)	*E. Jakobi*	
Masivos tiltos vai masivās augstbūvēs	(1)	*A. Tramdachs*	
Koka tiltos vai koka augstbūvēs	(1)	*E. Jākobsons*	
Zemes darbos, ceļos	(1)	*A. Krastiņš*	

b) Kulturtechnikas specialitatē.

Kādā fakultatē lasa	Prlekšmets	Kādu fakultatu studenti klausās	Mācības spēks	Stundu skaits nedēļā					
				I semestrī			II semestrī		
				lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	pr. d.	sem.
	I mācības gads.								
I	Inženiermatematika I	I, Ikg, M	*K. Zalts* *N. Bomovskis*	8	2	—	6	2	—
A	Projekciju mācība	I, Ik, M	*J. Vītols*	2	—	2	2	—	2
M	Statika	Ikg, Ķ	*A. Vītols*	4	4	—	—	—	—
M	Stiprības mācība	I, Ik, M	*A. Vītols*	—	—	—	4	2	—
D	Fizika, eksperimentalā	I, Ikg, M	*R. Siksna*	4	—	—	4	—	—
Ķ	Ķīmija, neorganiskā	I, Ik, M	*A. Janeks*	4	—	—	—	—	2
Ķ	Ķīmija, organiskā	Ik, Tt	*A. Liepiņš*	—	—	—	2	—	
D	Ģeoloģija un petrografija	I, Ikg	*V. Zāns*	2	—	—	2	—	2
I	Lauksaimn. pamatzinības	I, Ikg	*P. Konrads*	2	—	2	2	—	2
A	Būvkonstrukcijas I	I, Ik	*A. Malvess*	—	—	—	4	—	—
I	Plānu zīmēšana un kroķēšana	Ikg	*J. Balodis*	—	—	4	—	—	—
T	Tautsaimniecība un finanses	I, Ikg	*E. Šīrons*	—	—	—	2	—	—
				26	6	8	28	4	8
				40			40		
	II mācības gads.								
I	Inženiermatematika II	I, Ikg, M	*J. Cizarevičs*	2	2	—	2	2	—
M	Dinamika un kinematika	I, Ikg	*A. Vītols*	2	1	—	—	—	—
M	Hidraulika	I, Ikg	*A. Vītols*	2	—	—	—	2	—
I	Būvmechanika I	I, Ik	*E. Veiss*	—	—	—	4	—	—
I	Zemākā ģeodezija I	I, Ikg	*A. Buchholcs*	6	—	3	2	—	2
I	Izlīdzināšanas mācība I	I, Ikg	*A. Buchholcs*	—	—	—	2	2	—
I	Pedoloģija	Ik	*P. Nomals*	2	—	—	4	—	4
A	Būvkonstrukcijas II	I, Ik, A	*A. Malvess*	4	—	6	4	—	6
A	Civilbūvniecība	I, Ik	*P. Kampe*	(2)	—	—	—	—	—
M	Mašīnu elementi	I, Ik	*N. Vāvers*	(3)	—	—	—	—	—
M	Spēka mašīnas	I, Ik	*J. Pestmals*	—	—	—	2	—	—
M	Elektrotechnika būvniecībā	I, Ik, A	*E. Tuklēns*	—	—	—	(4)	—	—
A	Būvvielas	I, Ik, A	*A. Malvess*	4	—	—	—	—	—
I	Lauksaimniecības būvniecība	Ik, A	*A. Raisters*	2	—	2	2	—	2
				24	3	11	22	6	14
				38			42		
	III mācības gads.								
I	Būvmechanika II	I, Ik	*E. Veiss*	4	2	2	—	—	—
I	Pamati	I, Ik	*E. Ziemelis*	(4)	(1)	—	—	(1)	—

b) Kulturtechnikas specialitatē. (Turpinājums).

Kādā fakultatē lasa	Priekšmets	Kādu fakultatu studenti klausas	Mācības spēks	Stundu skaits nedēļā					
				I semestrī			II semestrī		
				lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
I	Zemes ierīcība un kadastrs	Ikg	*J. Balodis*	—	—	—	4	—	—
I	Betons un dzelzsbetons	I, Ik	*A. Tramdachs*	4	1	—	—	1	—
I	Melioracija	Ikg	*M. Vegners*	6	—	—	6	—	—
I	Purvu ekspluatacija	Ik	*P. Nomals*	4	—	—	—	—	—
I	Zemju kultivēšana	Ik	*P. Konrads*	2	—	2	2	—	2
I	Būvmašīnas	I, Ik	*E. Ziemelis*	—	—	—	4	—	—
I	Ūdenslikumi	I, Ikg	*M. Vegners*	—	—	—	1	—	—
I	Būvlikumi un sociallikumi	I, Ikg	*E. Ramanis*	—	—	—	2	—	—
I	Sanitarbūves	Ik, A	*R. Pāvels*	—	—	—	4	—	—
I	Inženierzin. encikloped.	Ikg	*E. Ramanis*	4	—	—	—	—	—
D	Meteoroloģija	Ikg	*G. Baumanis*	—	—	—	2	—	1
I	Projekti un uzdevumi			—	—	8	—	—	8
				24	3	12	25	1	11
				39			37		
	IV mācības gads.								
I	Projekti un uzdevumi*			—	—	36	—	—	—
I	Diplomdarbs			—	—	—	—	—	36
				—	—	36	—	—	36

Projekti un uzdevumi jāizstrādā:

Melioracijā	(3)	*M. Vegners*
Zemju kultivēšanā	(1)	*P. Konrads*
Sanitarbūvēs	(1)	*R. Pāvels*
Ceļos un tiltos	(2)	*E. Ramanis*
Purvu ekspluatacijā	(1)	*P. Nomals*

* Viens projekts resp. uzdevums atkrīt disciplinā, kurā strādā diplomdarbu.

( ) Stundu skaits nav obligats, tikai ieteicams.

c) Ģeodezijas specialitatē.

Kādā fakultatē lasa	Priekšmets	Kādu fakultatu studenti klausas	Mācības spēks	Stundu skaits nedēļā					
				I semestrī			II semestrī		
				lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
	I mācības gads.								
I	Inženiermatematika I	I, Ikg, M	*K. Zalts* *N. Bomovskis*	8	2	—	6	2	—
Mat.	Sferiskā trigonometrija	Ig, Mat	*A. Žaggers*	2	1	—	—	—	—
A	Projekciju mācība	Ikg, K	*J. Vītols*	2	—	2	2	—	2
M	Techniskā mechanika	Ig, A	*A. Labutins*	—	—	—	4	2	—
D	Fizika, eksperimentalā	I, Ikg	*R. Siksna*	4	—	—	4	—	—
I	Zemākā ģeodezija I	I, Ikg	*A. Buchholcs*	6	—	3	2	—	2
I	Plānu zīmēšana un kroķēšana	Ikg	*J. Balodis*	—	—	4	—	—	4
D	Ģeoloģija un petrografija	I, Ikg	*V. Zāns*	2	—	—	2	—	2
I	Lauksaimniecības pamatzinības	Ikg	*P. Konrads*	2	—	2	2	—	2
T	Tautsaimniecība un finanses	I, Ikg	*E. Šīrons*	—	—	—	2	—	—
				26	3	11	24	4	12
				40			40		
	II mācības gads.								
I	Inženiermatematika II	I, Ikg, M	*J. Cizarevičs*	2	2	—	2	2	—
Mat.	Projektivā ģeometrija	Ig, Mat		(2)	—	—	—	—	—
M	Dinamika un kinematika	I, Ikg	*A. Vītols*	2	1	—	—	—	—
M	Hidraulika	I, Ikg	*A. Vītols*	2	—	—	—	2	—
I	Zemākā ģeodezija II	Ig	*A. Buchholcs*	2	—	2	2	—	2
I	Izlīdzināšanas mācība I	I, Ikg	*A. Buchholcs*	—	—	—	2	2	—
I	Ģeodetisko instr. optika	Ig		(2)	—	—	—	—	—
I	Inženierzin. enciklop.	Ikg	*E. Ramanis*	4	—	—	—	—	—
A	Pilsētu iekārta	A, Ig	*A. Lamze*	—	—	—	4	—	—
D	Meteoroloģija	Ikg	*G. Baumanis*	—	—	—	2	—	1
I	Zemju kultivēšana	Ikg	*P Konrads*	(2)	—	—	—	—	—
I	Pedoloģija	Ikg	*P. Nomals*	2	—	—	4	—	4
Ties.	Tiesību enciklopedija	Ig	*L. Šulcs*	4	—	—	—	—	—
I	Zemes ierīcība un kadastrs	Ig	*J. Balodis*	2	2	—	4	2	—
I	Ūdenslikumi	I, Ikg	*M. Vegners*	—	—	—	1	—	—
I	Būvlikumi un sociallikumi	I, Ikg	*E. Ramanis*	—	—	—	2	—	—
				20	5	2	23	8	7
				27			38		
	III mācības gads.								
I	Melioracija	Ikg	*M. Vegners*	6	—	—	—	—	—
	Augstākā ģeodezija	Ig	*V. Jungs*	6	2	—	6	2	—

c) Ģeodezijas specialitatē. (Turpinājums.)

Kādā fakultatē lasa	Priekšmets	Kādu fakultatu studenti klausas	Mācības spēks	Stundu skaits nedēļā					
				I semestrī			II semestrī		
				lekc.	sem.	pr. d.	lekc.	sem.	pr. d.
I	Izlīdzināšanas mācība II	Ig	*A. Buchholcs*	4	2	—	2	2	—
I	Fotogrammetrija	Ig	*A. Buchholcs*	—	—	—	2	—	2
I	Kartografija	Ig	*J. Balodis*	—	—	—	2	—	2
I	Projekti un uzdevumi	Ig		—	—	14	—	—	14
				16	4	14	12	4	18
				34			34		
	IV mācības gads.								
I	Projekti un uzdevumi*			—	—	36	—	—	—
I	Diplomdarbs			—	—	—	—	—	36
				—	—	36	—	—	36

Projekti un uzdevumi jāizstrādā:

Melioracijā	(1)	*M. Vegners*
Zemākā ģeodezijā	(2)	*A. Buchholcs*
Augstākā ģeodezijā	(2)	*V. Jungs*
Kartografijā	(1)	*J. Balodis*
Zemes ierīcībā un kadastrā	(1)	*J. Balodis*
Fotogrammetrijā	(1)	*A. Buchholcs*

* Viens projekts resp. uzdevums atkrīt disciplinā, kurā strādā diplomdarbu.

( ) Stundu skaits nav obligats, tikai ieteicams.

Mācības spēki.

Fak. lēmuma datums	Ievēlēts mācības spēks	Pārmaiņas viņa stāvoklī	Katedra
9. IX 19.	*E. Jakobi*		Ūdensbūvju.
	A. Jenšs	† 11. II 20.	Sanitarbūvju.
	A. Tramdachs		Masivo un dzelzsbetona konstrukciju.
	M. Vegners		Melioracijas.
	A. Vītols	1. VII 21. pāriet uz mech. fak.	Techniskās mechanikas.
10. IX 29.	*P. Bōls*	† 25. XII 21.	Inženiermatematikas.
	A. Buchholcs		Ģeodezijas.
	G. Švarcs	† 28. IX 28.	Satiksmes ceļu.
	A. Siksne	† 28. IV 34.	Satiksmes ceļu.
	A. Razums	† 2. X 29.	Būvsaimniecības.
	E. Veiss		Būvmechanikas.
	E. Ziemelis		Dziļbūvju.

Turpinājums.

Fak. lēmuma datums	Ievēlēts mācības spēks	Pārmaiņas viņa stāvoklī	Katedra
20. XII 19.	*A. Labutins*	1. I 37. pāriet uz mech. fak.	Inženiermatematikas.
21. I 20.	*G. Klaustiņš*	† 3. V 37.	Satiksmes ceļu.
25. IV 20.	*M. Bīmanis*		Sanitarbūvju (ievēlēts mirušā prof. A. Jenša vietā).
8. IX 20.	*E. Ansons*	† 23. VIII 28.	Melioracijas.
26. I 21.	*A. Stūresteps*	1. VII 26. atstāj Universitati.	Satiksmes ceļu.
15. VI 21.	*P. Pāvulāns*		Dzelzskonstrukcijas un dzelzstiltu.
25. VII 31.	*K. Zalts*		Inženiermatematikas.
14. I 22.	*E. Laimiņš*	14. IX 35. atstāj Universitati.	Ģeodezijas.
1. VI 22.	*J. Cizarevičs*		Inženiermatematikas.
7. IX. 23.	*J. Balodis*		Zemes ierīcības.
18. II 25.	*J. Leimanis*		Satiksmes ceļu.
6. III 25.	*R. Pāvels*		Sanitarbūvju.
1. XII 28.	*P. Konrads*		Melioracijas (ievēlēts mirušā E. Ansona vietā).
28. IV 29.	*E. Ramanis*		Būvsaimniecības (ievēlēts mirušā A. Razuma vietā).
13. XII 29.	*M. Robs*		Satiksmes ceļu (ievēlēts mirušā G. Švarca vietā).
24. III 30.	*V. Skārds*		Sanitarbūvju.
11. V 30.	*E. Jākobsons*		Augstbūvju un koka inženierbūvju.
30. XI 34.	*A. Krastiņš*		Satiksmes ceļu (ievēlēts mirušā Siksnes vietā).
5. IV 35.	*V. Jungs*		Ģeodezijas (ievēlēts E. Laimiņa vietā).
1. XI 32.	*N. Bomovskis*		Inženiermatematikas.
12. V 37.	*A. Brumbergs*		Satiksmes ceļu.

Fakultates mācības priekšmeti, aptverot arī tos, kas tiek lasīti citu fakultatu studentiem, sakārtoti 13 katedrās:

Inženierzinātņu fakultates katedras.

Katedra	Priekšmeti pašu fakultatē	Priekšmeti citās fakultatēs
1. *Inženiermatemātikas katedra*	Inženiermatemātika I ar seminaru Inženiermatemātika II ar seminaru	
2. *Būvmechanikas katedra*	Būvmechanika I	Būvkonstrukciju statika II ar pr. darbiem.
	Būvmechanika II ar seminaru un prakt. darbiem	Būvkonstrukciju statika III ar pr. darbiem.
3. *Ģeodezijas katedra*	Zemākā ģeodezija I ar prakt. darbiem Zemākā ģeodezija II ar prakt. darbiem Ģeodetisko instrumentu optika ar prakt. darbiem. Fotogrammetrija ar seminaru Augstākā ģeodezija ar seminaru Kartografija ar prakt. darbiem	Mērniecība ar prakt. darbiem.
4. *Dzilbūvju katedra*	Pamati ar seminaru Būvmašīnas Ģeotechnika ar prakt. darbiem	
5. *Augstbūvju un koka inženierkonstrukciju katedra*	Koka konstrukcijas un koka tilti	
6. *Masivo un dzelzsbetona konstrukciju katedra*	Betons un dzelzsbetons ar seminaru Masivi tilti	
7. *Dzelzs konstrukciju un dzelzs tiltu katedra*	Dzelzs konstrukcijas ar seminaru Dzelzs tilti	

Turpinājums.

Katedra	Priekšmeti pašu fakultatē	Priekšmeti citās fakultatēs
8. *Ūdens būvju katedra*	Ūdensbūves Piejūras būves Ūdens spēka izmantošana	
9. *Satiksmes ceļu katedra*	Zemes darbi un ceļi Dzelzceļu būvniecība Inženierzinību enciklopedija	
10. *Sanitarbūvju katedra*	Ūdens apgādāšana Notekūdeņu novadīšana Notekūdeņu tīrīšana Sanitarbūves	Ēku sanitarās labierīcības.
11. *Būvsaimniecības katedra*	Būvsaimniecība ar seminaru Būvlikumi Ūdens likumi	
12. *Melioracijas katedra*	Melioracija Pedoloģija ar prakt.. darbiem Purvu ekspluatacija ar prakt. darbiem Lauksaimniecības pamatzinības ar prakt. darbiem Zemju kultivēšana ar projektu	
13. *Zemes ierīcības katedra*	Zemes ierīcība un kadastrs ar seminaru Plānu zīmēšana	

4. Studiju noteikumi. Lai sekmētu studentu studiju gaitu, fakultate noteikusi kārtību pierakstīšanās pie lekcijām un praktiskajiem darbiem. Kaut arī fakultatē nepastāv kursu, bet priekšmetu sistema, tomēr vērā ņemot kontinuitati un ciešu sakarību priekšmetos, atsevišķās disciplinās un disciplinu grupās, šie noteikumi dod zinamus norādijumus, it sevišķi jaunajiem studentiem, kā veikt studiju uzdevumus lietderīgāki, koncentrējoties zinamos studiju posmos noteiktās disciplinās.

Pierakstīšanās kārtība pie priekšmetiem, seminariem un praktiskiem darbiem.

a) Būvinženieru specialitatē.

1. Pie katra priekšmeta otrā un tālākā kursa var pierakstīties, ja noklausīts šī priekšmeta pirmais resp. iepriekšējais kurss.

Pie II mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

2. Ja iegūtas vismaz piecas atzīmes pirmā mācības gada priekšmetos, to starpā seminars inženiermatematikā I, statikā un praktiskie darbi tēlotājā ģeometrijā, bez tam
3. a) pie mašīnu elementiem ar praktiskiem darbiem, ja nobeigta techniskā rasēšana un seminars stiprības mācībā;
   b) pie būvmechanikas I, ja nobeigts seminars stiprības mācībā;
   c) pie būvkonstrukcijām II, ja nobeigta techniskā rasēšana;
   d) pie būvmašīnām un spēka mašīnām, ja nobeigta techniskā rasēšana un noklausīti mašīnu elementi;
   e) pie izlīdzināšanas mācības I, ja nobeigti pirmā sēmestra praktiskie darbi zemākā ģeodezijā I.

Pie III mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

4. Ja nobeigti praktiskie darbi un seminari visos pirmā mācības gada priekšmetos un
5. nolikti pārbaudijumi inženiermatematikā I, tēlotājā ģeometrijā, statikā un stiprības mācībā.
6. Ja nobeigti bez tam no otra mācības gada priekšmetiem seminari inženiermatematikā II un hidraulikā, praktiskie darbi mašīnu elementos, būvkonstrukcijās un inženierbūvju architektoniskos elementos un noklausīta būvmechanika I.

Pie IV mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

7. Ja nolikti visi pārbaudijumi pirmo divu mācības gadu priekšmetos ar seminariem un praktiskiem darbiem.
8. Bez tam pie dzelzs tiltiem var pierakstīties, ja noklausītas dzelzs konstrukcijas, un pie būvsaimniecības, ja noklausīti visi III mācības gada priekšmeti.
9. Lai pierakstītos pie inženierbūvju projektiem, jābūt noklausītiem tiem priekšmetiem, pie kuru projektiem vēlas pierakstīties, un noliktam pārbaudijumam būvmechanikā II.
10. Priekšmetu ieskaitijumi izdarami uz pabeigto seminaru, kolokviju vai pārbaudijumu pamata pēc mācības spēku atzinuma.
11. Pie komisijas eksameniem pielaiž, ja nolikti visi gada eksameni.
12. Diplomdarba tematu izsniedz pēc visu inženierbūvju projektu nobeigšanas un komisijas pārbaudijumu izturēšanas un obligatās prakses ieskaitīšanas.

b) Kulturinženieru specialitatē.

1. Pie katra priekšmeta 2. vai tālāka kursa var pierakstīties, ja noklausīts pirmais resp. iepriekšējais šī priekšmeta kurss.

Pie II mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

2. Ja iegūtas vismaz piecas atzīmes pirmā mācības gada priekšmetos, to starpā seminars inženiermatematikā I, statikā un praktiskie darbi projekciju mācībā, un bez tam:
3. pie būvmechanikas I, ja nobeigts seminars stiprības mācībā;
   b) pie izlīdzināšanas mācības I, ja nobeigti praktiskie darbi zemākā ģeodezijā I par pirmo semestri.

Pie III mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

4. Ja nobeigti visi I mācības gada priekšmetu seminari un praktiskie darbi.
5. Ja nolikti pārbaudījumi inženiermatematikā I, projekciju mācībā, statikā un stiprības mācībā.
6. Ja nobeigti seminari inženiermatematikā II, hidraulikā un praktiskie darbi būvkonstrukcijās un noklausīta būvmechanika I.

Pie IV mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

7. Ja nolikti pārbaudījumi visos I un II mācības gada priekšmetos ar seminariem un praktiskiem darbiem.
8. Lai pierakstītos pie purvu ekspluatacijas, jābūt noklausītai pedoloģijai,

Pie projektiem resp. uzdevumiem atļauts pierakstīties:

9. Ja noklausīti tie priekšmeti, pie kuru projektiem jāpierakstas, un nobeigti šo priekšmetu praktiskie darbi.
10. Priekšmetu ieskaitījumi izdarami uz pabeigto seminaru, kolokviju vai pārbaudījumu pamata pēc mācības spēku atzinuma.
11. Pie komisijas pārbaudījumiem pielaiž, ja nolikti visi gada eksameni.
12. Diplomdarba tematu izsniedz pēc visu inženierbūvju projektu resp. uzdevumu nobeigšanas, komisijas pārbaudījumu izturēšanas un obligatās prakses ieskaitīšanas.

c) Ģeodezijas specialitatē.

1. Pie katra priekšmeta 2. vai tālākā kursa var pierakstīties, ja noklausīts pirmais resp. iepriekšējais šī priekšmeta kurss.

Pie II mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

2. Ja iegūtas vismaz piecas atzīmes I mācības gada priekšmetos, to starpā seminari inženiermatematikā I, techniskā mechanikā un praktiskie darbi zemākā ģeodezijā I.

Pie III mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

3. Ja nobeigti praktiskie darbi visos I mācības gada priekšmetos.
4. Ja nolikti pārbaudījumi inženiermatematikā I, sferiskā trigonometrijā, projekciju mācībā un techniskā mechanikā.
5. Ja nobeigti seminari inženiermatematikā II, izlīdzināšanas mācībā I, hidraulikā un dinamikā un kinematikā un nobeigti praktiskie darbi zemākā ģeodezijā II.

6. Pie projektiem resp. uzdevumiem atļauts pierakstīties, ja nobeigti visi I un II mācības gada priekšmeti un noklausīti tie priekšmeti, pie kuru projektiem resp. uzdevumiem vēlas pierakstīties.
7. Priekšmetu ieskaitījumi izdarami uz pabeigto seminaru, kolokviju vai pārbaudījumu pamata, pēc mācības spēku atzinuma.
8. Pie komisijas eksameniem pielaiž, ja nolikti visi gada eksameni.
9. Diplomdarba tematu izsniedz pēc visu inženierbūvju projektu resp. uzdevumu nobeigšanas, komisijas pārbaudījumu izturēšanas un obligatās prakses ieskaitīšanas.

Noteikumi atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai diplomā.

a) Būvinženieru specialitatē.

Visi obligatie priekšmeti sadalīti 5 grupās:

Pirmā grupā — diplomdarbs.

Otrā grupā — 9 inženierbūvju projekti: 1. zemes darbi un ceļi, 2. un 3. dzelzceļi, 4. ūdensvadi, 5. kanalizacijas, 6. un 7. ūdensbūves, 8. koka tilts, 9. dzelzs tilts, 10. dzelzsbetona tilts. Viens projekts atkrīt disciplinā, kurā strādā diplomdarbu.

Trešā grupā — 4 komisijas pārbaudījumi: 1. dzelzceļu būvniecība, 2. tilti, 3. sanitartechnika, 4. ūdensbūves.

Ceturtā grupā — 23 priekšmeti: 1. inženiermatematika I, 2. inženiermatematika II, 3. tēlotāja ģeometrija, 4. statika, 5. stiprības mācība, 6. dinamika un kinematika, 7. hidraulika, 8. ģeoloģija un petrografija, 9. mašīnu elementi, 10. būvmašīnas, 11. būvvielas, 12. būvkonstrukcijas I, 13. būvkonstrukcijas II, 14. zemākā ģeodezija I, 15. izlīdzināšanas mācība I, 16. ēku projekti, 17. būvsaimniecība, 18. dzelzs konstrukcijas, 19. būvmechanika I, 20. būvmechanika II, 21. zemes darbi un ceļi, 22. pamati, 23. betons un dzelzsbetons.

Piektā grupā — 12 priekšmeti: 1. fizika, 2. ķīmija, 3. būvniecības elektrotechnika, 4. tautsaimniecība un finanses, 5. techniskā rasēšana, 6. plānu zīmēšana, 7. spēka mašīnas, 8. inženierbūvju architektoniskie elementi, 9. civilbūvniecība, 10. būvlikumi, 11. dzelzceļu ritošais sastāvs, 12. ūdens likumi.

Atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai vajadzīgs, lai I grupā — diplomdarba izstrādāšanā un aizstāvēšanā būtu atzīme ļoti sekmīgi; II grupā — vismaz 3 ļoti sekmīgi un 3 labi; III grupā — vismaz 1 ļoti sekmīgi un 2 labi; IV grupā — vismaz 8 ļoti sekmīgi un 7 labi, un V grupā — vismaz 4 ļoti sekmīgi un 4 labi.

Noteikumi izteikti punktu sistemā, skaitot ļoti sekmīgi par 5 punktiem, labi — par 4 punktiem un sekmīgi — par 3 punktiem.

Atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai diplomā tā tad nepieciešami: II grupā — 36 punkti, III grupā — 16 punkti, IV grupā — 92 punkti un V grupā 48 punkti.

b) Kulturinženieru specialitatē.

Visi obligatie priekšmeti sadalīti 5 grupās:

I grupā — diplomdarbs.

II grupā — 7 inženierbūvju projekti resp. uzdevumi: 1., 2. un 3. melioracija, 4. sanitarbūves, 5. un 6. ceļi un tilti, 7. purvu ekspluatacija un 8. zemju kultivēšana. Viens projekts atkrīt disciplinā, kurā strādā diplomdarbu.

III grupā — 4 komisijas pārbaudījumi: 1. zemākā ģeodezija, 2. melioracija, 3. purvu ekspluatacija un 4. zemju kultivēšana.

IV grupā 22 priekšmeti 1. inženiermatematika I, 2. inženiermatematika II, 3. statika, 4. stiprības mācība, 5. dinamika un kinematika, 6. hidraulika, 7. projekciju mācība, 8. būvmechanika I, 9. būvmechanika II, 10. izlīdzināšanas mācība I, 11. būvkonstrukcijas I, 12. būvkonstrukcijas II, 13. lauksaimniecības būvniecība, 14. zemes ierīcība un kadastrs, 15. sanitarbūves, 16. betons un dzelzsbetons, 17. spēka mašīnas, 18. būvvielas, 19. būvmašīnas, 20. pedoloģija, 21. inženierzinību enciklopedija un 22. ģeoloģija un petrografija.

V grupā — 9 priekšmeti: 1. lauksaimniecības pamatzinības, 2. fizika, 3. meteoroloģija, 4. organiskā ķīmija, 5. neorganiskā ķīmija, 6. ūdens likumi, 7. būvlikumi, 8. plānu zīmēšana un 9. tautsaimniecība un finanses.

Atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai vajadzīgs, lai I grupā — diplomdarba izstrādāšanā un aizstāvēšanā būtu atzīme ļoti sekmīgi; II grupā — vismaz 2 ļoti sekmīgi un 3 labi; III grupā — vismaz 1 ļoti sekmīgi un 2 labi; IV grupā — vismaz 7 ļoti sekmīgi un 8 labi, un V grupā — vismaz 3 ļoti sekmīgi un 3 labi.

Noteikumi izteikti punktu sistemā, skaitot ļoti sekmīgi par 5 punktiem, labi — par 4 punktiem un sekmīgi — par 3 punktiem.

Atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai diplomā tā tad nepieciešami: II grupā — 28 punkti, III grupā — 16 punkti, IV grupā — 88 punkti un V grupā — 36 punkti.

c) Ģeodezijas specialitatē.

Visi obligatie priekšmeti sadalīti 5 grupās:

I grupā — diplomdarbs.

II grupā — 7 inženierbūvju projekti resp. uzdevumi: 1. un 2. zemākā ģeodezija, 3. un 4. augstākā ģeodezija, 5. zemes ierīcība un kadastrs, 6. melioracija, 7. kartografija un 8. fotogrammetrija. Viens projekts atkrīt disciplinā, kurā strādā diplomdarbu.

III grupā — 4 komisijas pārbaudījumi: 1. zemākā ģeodezija I un II, 2. augstākā ģeodezija, 3. fotogrammetrija un 4. zemes ierīcība un kadastrs.

IV grupā — 14 priekšmeti: 1. inženiermatematika I, 2. inženiermatematika II, 3. techniskā mechanika, 4. dinamika un kinematika, 5. hidraulika, 6. projekciju mācība, 7. sferiskā trigonometrija, 8. plānu zīmēšana, 9. izlīdzināšanas mācība I, 10. izlīdzināšanas mācība II, 11. melioracija, 12. inženierzinību enciklopedija, 13. pilsētu iekārta un 14. kartografija.

V grupā — 9 priekšmeti: 1. meteoroloģija, 2. ģeoloģija un petro-

grafija, 3. fizika, 4. lauksaimniecības pamatzinības, 5. pedoloģija, 6. tautsaimniecība un finanses, 7. būvlikumi, 8. ūdens likumi un 9. tiesību enciklopedija.

Atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai vajadzīgs, lai I grupā — diplomdarba izstrādāšanā un aizstāvēšanā būtu atzīme ļoti sekmīgi; II grupā — vismaz 2 ļoti sekmīgi un 3 labi; III grupā — vismaz 1 ļoti sekmīgi un 2 labi; IV grupā — vismaz 5 ļoti sekmīgi un 4 labi un V grupā — vismaz 3 ļoti sekmīgi un 3 labi.

Noteikumi izteikti punktu sistemā, skaitot ļoti sekmīgi par 5 punktiem, labi — par 4 punktiem un sekmīgi — par 3 punktiem.

Atzīmes ļoti sekmīgi iegūšanai diplomā tā tad nepieciešami II grupā — 28 punkti, III grupā — 16 punkti, IV grupā — 56 punkti un V grupā — 36 punkti.

Blakus praktiskajiem darbiem atsevišķu kursu priekšmetos fakultate atzinusi par nepieciešamu prasīt no studentiem obligatu praksi būvniecībā ne mazāk par 6 mēnešiem. Lai spriestu par iegūto prakses vērtību, noderīgumu un piemērotību, fakultate 1926. g. 19. martā pieņēmusi noteikumus par vasaras prakses pārskata sastādīšanu fakultates studentiem. Pārskats jācenzē attiecīgās disciplinas mācības spēkiem tās ieskaitīšanai.

Vispārīgi aizrādijumi vasaras prakses pārskata sastādīšanai inženierzinātņu fakultates studentiem.

Vasaras prakses pārskats studentiem jāsastāda tādā veidā, lai varētu spriest, ka praktikants ir iedziļinājies savā uzdevumā, tieši strādājot pie kāda darba un novērojot darbus, kas notiek viņa nodarbībā.

Pārskatā jābūt šādiem galveniem datiem:

1) Darba plāns un gaita.

2) Darba apskats abstraktā veidā ar uzmetiem (plāns no darba vietas, interesanti mezgli konstrukcijās, darba rīki un to izmantošanas veidi, būvju paņēmieni u. t. t.). Uzmetos jābūt atzīmētiem galveniem izmēriem.

3) Izvestie darbi jāapgaismo no saimnieciskā viedokļa, fiksējot darba stundas daudzumu, ko izlieto darba vienību izpildīšanai, pēc iespējas sadalot tās tieši darbā izlietotās un atsevišķi sagatavošanai un administracijai nepieciešamās. Tāpat jāfiksē izlietoto materialu daudzums un tā izstrādāšanas veids atsevišķām darba vienībām.

4) Aprakstot norēķināšanās veidu ar strādniekiem un materia-

liem, jāpievieno paraugi no tabulām, materiala grāmatām, dienas grāmatām un citiem lietojamiem paraugiem norēķina sastādīšanai, arī izpildu tāmes.

Būdams nodarbināts kaut kādā darbā kā strādnieks, tabulvedis, techniķis, zīmētājs u. t. l., students ar labu gribu arvien spēj sīkāk iepazīties ar darbiem, kas notiek tanī rajonā, kur viņš ir nodarbināts. Ar to prakse varētu paplašināt teorijas pareizo izlietošanu nākotnē.

2. Mācības spēki un viņu darbība.

Mācības personala k u s t ī b u rāda tabulas par mācības spēku skaitu un akademisko stažu. Viņu pedagoģiskais darbs vērojams III tabulā.

Mācības spēku skaits.

I t a b u l a.

Mācības gadi	Mācības spēku skaits						Papildu mācības spēki		Kopā
	Profesori	Vec. docenti	Docenti	Privatdocenti	Lektori	Asistenti	Subasistenti	Laboranti	
1919./20.	5	—	9	—	—	—	4	—	18
1920./21.	5	—	10	—	—	1	3	—	19
1921./22.	5	8	5	—		1	4	—	23
1922./23.	4	11	2	—	1	3	6	1	28
1923./24.	4	11	2	1	—	3	7	2	30
1924./25.	4	13	1	2	—	4	7	2	33
1925./26.	4	13	1	2	—	4	7	2	33
1926./27.	4	12	2	2	—	5	6	2	33
1927./28.	4	13	1	2	—	5	6	2	33
1928./29.	4	12	3	3		5	6	2	35
1929./30.	3	14	—	5		6	7	2	37
1930./31.	3	14	—	5	—	7	7	2	38
1931./32.	4	13	—	5	—	7	7	2	38
1932./33.	4	13	—	6	—	7	6	2	38
1933./34.	5	12	—	6		9	6	2	40
1934./35.	7	9	3	5	—	9	6	2	41
1935./36.	8	8	2	5	—	9	6	2	40
1936./37.	9	7	4	4	—	12	5	2	43
1937./38.	9	7	2	6	—	11	5	2	42
1938./39.	10	6	3	6	—	11	5	2	43

II tabula.

(Pie 2. nodaļas.)

Mācības spēku akademiskais stažs.

Iekavās liktie vairs nedarbojas fakultatē.

Mācības spēki	Akadēmiskais stažs						
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Priv. doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents
1. profesori:							
Prof. *Edgars Jakobi*	ar 1919.						
(Prof. *Arnolds Jenšs †)*	1919.—20.						
(Prof. *Pīrs Bōls †)*	1919.—21.						
(Prof. *Grigorijs Švarcs †)*	1919.—28.						
Prof. *Alvils Buchholcs*	ar 1920.	1919.—20.					
Prof. *Mārtiņš Bīmanis*	ar 1920.						
(Prof. *Altrēds Vītols)*			1919.—21.				
Prof. *Jēkabs Cizarevičs*	ar 1931.	1924.—31.	1922.—24.				
Prof. *Edmunds Ziemelis*	ar 1933.	1921.—33.	1919.—21.				
Prof. *Arturs Tramdachs*	ar 1934.	1921.—34.	1919.—21.				
Prof. *Maksimilians Vegners*	ar 1934.	1921.—34.	1919.—21.				
Prof. *Edvards Veiss*	ar 1935.	1921.—35.	1919.—21.				
(Prof. *Gustavs Ķlaustiņš †)*	1936.—37.	1922.—36.	1920.—22.				
Prof. *Jānis Balodis*	ar 1937.	1924.—37.		1924.	1923.—24.		
Prof. *Edvards Ramanis*	ar 1939.	1930.—39.	1930.				

II tabula. 1. turpinājums.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs						
	Vec. doc.	Docents	Priv. doc.	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
2. Vecākie docenti:							
(Vec. doc. *Aleksandrs Siksnet*)	1921.—34.	1919.—21.					
(Vec. doc. *Alfrēds Razums t*)	1922.—29.	1919.—22.					
(Vec. doc. *Eduards Ansons t*)	1922.—28.	1920.—22.					
(Vec. doc. *Eduards Laimiņš*)	1922.—35.						
(Vec. doc. *Andrejs Stūresteps*)	1922.—26.	1921.—22.					
Vec. doc. *Pāvils Pāvulāns*	ar 1922.	1921.—22.					
(Vec. doc. *Aleksandrs Labutins*)	1927.—37.	1919.—27.					
Vec. doc. *Mārtiņš Robs*	ar 1930.	1930.					
Vec. doc. *Richards Pāvels*	ar 1930.	1926.—30.	1925.—26.				
Vec. doc. *Pēteris Konrads*	ar 1935.	1934.—35.	1928.—34.				
Vec. doc. *Eduards Jākobsons*	ar 1937.	1934.—37.	1930.—34.	1929.—30.	1926.—29.	1924.—26.	1922.—24.
Vec. doc. *Vilis Skārds*	ar 1937.	1934.—37.	1930.—34.	1927.—30.	1924.—27.	1922.—24.	
3. Docenti:							
Doc. *Alfonss Krastiņš*		ar 1936.	1935.—36.		1934.—35.	1930.—34.	
Doc. *Voldemārs Jungs*		ar 1937.	1935.—36.			1933.—35.	1927.—33.
Doc. *Kārlis Zalts*		ar 1938.	1926.—38.	1923.—26.		1922.—23.	

II tabula. 2. turpinājums.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs						
	Vec. doc.	Docents	Priv. doc.	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
4. Privatdocenti:							
Privatdoc. *Jānis Leimanis*			ar 1925.				
Privatdoc. *Nikolajs Bomovskis*			ar 1932.	1922.—32.	1921.—22.		
Privatdoc. *Erichs Videmanis*			ar 1937.	1932.—37.	1929.—32.	1928.—29.	
Privatdoc. *Kārlis Gailis*			ar 1937.		1934.—37.	1930.—34.	1924.—30.
Privatdoc. *Aleksandrs Brumbergs*			ar 1937.	1937.	1935.—37.	1933.—35.	
Privatdoc. *Jānis Biķis*			ar 1939.	1935.—39.	1932.—35.	1930.—32.	1924.—30.
5. Asistenti:							
Vec. asist. *Jānis Kainašs*				ar 1938.	1937.—38.	1935.—37.	1923.—35.
Asist. *Verners Kļaviņš*					1937.—38.	1934.—37.	
Asist. *Jūlijs Baumanis*					ar 1938.	1935.—38.	1930.—35.
Asist. *Jānis Ātrens*					ar 1938.	1936.—38.	1929.—36.
Asist. *Viktors Freijs*					ar 1938.	1936.—38.	1930.—36.
(Jaun. asist. *Auguste Baumane*)						1927.—29.	1924.—27.
(Jaun. asist. *Arturs Berkolds*)						1929.—30.	1924.—29.
Jaun. asist. *Ludmila Blūma*						ar 1936.	
Jaun. asist. *Alfrēds Jumiķis*						ar 1938.	

III tabula.
(Pie 2. nodaļas.)

Mācības spēku darbs.

Iekavās liktie vairs nedarbojas fakultatē.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Prof. *Jānis Balodis* .	Zemesierīcības katedra	Zemesierīcība un kadastrs Plānu zīmēšana I un II Kartografija Mērniecība		Ģeodezijas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Prof. *Mārtiņš Bīmanis* .	Sanitarbūvju katedra	Notekūdeņu tīrīšana Notekūdeņu novadīšana Ūdens apgādāšana Pilsētu aptīrīšana	Sanitartechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	Latviešu biedrības Zinātņu komiteja
[Prof. *Pīrs Bōls †)*	Matematikas katedra	Augstākā matematika I un II			
Prof. *Alvils Buchholcs* .	Ģeodezijas katedra	Zemākā ģeodezija I un II Kļūdu teorija I un II	—	Ģeodezijas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība Masarika Akademija Prāgā
Prof. *Jēkabs Cizarevičs* .	Inženiermatematikas katedra	Augstākā matematika I un II Inženiermatematika I un II			

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Prof. *Edgars Jakobi*	Ūdens būvju katedra	Ūdens būves I un II Piejūras būves Spēkstacijas Ūdensbūvniecība I un II	Ūdensbūvju laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
(Prof. *Arnolds Jenšs†*)	Sanitartechnikas katedra	Ūdensvadi un kanalizacija I un II			
(Prof. *Gustavs Klaustiņš†*)	Ceļu būvniecības katedra	Dzelzceļu ekspluatacija Mašīnu elementi Dzelzceļu rīcība un organizacija Satiksmes politika			
Prof. *Eduards Ramanis* .	Būvsaimniecības katedra	Būvsaimniecība Būvlikumi Inženierzinību enciklopedija			
(Prof. *Grigorijs Švarcs†*)	Ceļu būvniecības katedra	Dzelzceļu būvniecība I un II Dzelzceļu darbība			
Prof. *Arturs Tramdachs* .	Masivo un dzelzsbetona konstrukciju katedra	Betons un dzelzsbetons Masivie tilti	Betontechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Prof. *Maksimilians Vegners*	Melioracijas katedra	Melioracija I un II Ūdens tiesības			
Prof. *Eduards Veiss*	Būvmechanikas katedra	Būvmechanika I un II Būves aprēķini			
(Prof. *Alfrēds Vītols*)	Ūdensbūvniecības katedra	Hidraulika I un II			
Prof. *Edmunds Ziemelis*	Dziļbūvju katedra	Pamati Būvmašīnas	Ģeotechnikas laboratorija Pamatu laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
(Vec. doc. *Eduards Ansons †*)	Kulturtechnikas katedra	Vispārīgā augkopība Kūdrāju vērtēšana un sagatavošana Pļavu ganību un kūdrāju kultura			
Vec. doc. *Eduards Jākobsons*	Augstbūvju un koka inženierkonstrukciju katedra	Koka tilti Būvstatika II un III Mežu inženieru zinības Inženieraugstbūvju koka konstrukcijas	Siltumtechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	

III tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Vec. doc. *Pēteris Konrads*	Melioracijas katedra	Purvu kultura			
(Vec. doc. *Aleksandrs Labutins*	Matematikas katedra	Projektīvā ģeometrija Teoriskā mechanika			
(Vec. doc. *Eduards Laimiņš)*	Ģeodezijas katedra	Teoretiskā astronomija Praktiskā astronomija Augstākā ģeodezija I un II Sferiskā trigonometrija		Ģeodezijas instituts	
Vec. doc. *Richards Pāvels*	Sanitarbūvju katedra	Sanitarā būvniecība			
Vec. doc. *Pāvils Pāvulāns*	Dzelzskonstrukciju un dzelzstiltu katedra	Dzelzskonstrukcijas Dzelzstilti I un II	Fonotechnikas labotatorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas instituts	
(Vec. doc. *Alfrēds Razums †)*	Būvsaimniecības katedra	Būvsaimniecība Sanitarās augstbūves Būves organizacija			

III tabulas 4. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Vec. doc. *Mārtiņš Robs*	Satiksmes ceļu katedra	Dzelzceļu būvniecība I un II			
(Vec. doc. *Aleksandrs Siksne †)*	Ceļu būvniecības katedra	Zemes darbi Ceļi Inženierzinību enciklopedija Zemes būvniecība	Šoseju segu laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
Vec. doc. *Vilis Skārds*	Sanitarbūvju katedra	Notekūdeņu novadīšana Mācība par grunts-ūdeni Sanitārās augstbūves	Sanitartehnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
(Vec. doc. *Andrejs Stūresteps)*	Ceļu būvniecības katedra	Telegrafija un telefonija			
Doc. *Voldemārs Jungs*	Ģeodezijas katedra	Augstākā ģeodezija I un II Gravimetrija		Ģeodezijas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Doc. *Alfonss Krastiņš*	Satiksmes ceļu katedra	Zemes darbi Ceļi	Šoseju segu laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
Doc. *Kārlis Zalts*	Inženiermatemātikas katedra	Praktiskā matemātika Inženiermatemātika I			

III tabulas 5. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Privatdoc. *Jānis Biķis*	Ģeodezijas katedra	Asist. zemākā ģeodezijā Kļūdu teorijā Mērniecībā	—	Ģeodezijas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Privatdoc. *Nikolajs Bomovskis*	Inženiermatemātikas katedra	Inženiermatemātika I Parcialie diferenciālnolīdzin. un to pielietošana būvmehānikas problēmās Parcialie diferenciālnolīdzinājumi Zinātniskā rēķināšana: praktiskā nolīdzinājumu mācība			
Privatdoc. *Aleksandrs Brumbergs*	Satiksmes ceļu katedra	Ievads inženierzinībās Asist. Dzelzceļu būvniecībā Dzelzceļu ekspluatācijā Mašīnu elementos			Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Privatdoc. *Kārlis Gailis*	Masīvo un dzelzsbetona konstrukciju katedra	Betona sastāva projektēšana un kontrole Asist. Masīvos tiltos un dzelzsbetonā	Betontehnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība

III tabulas 6. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Instituts	Zinātniskā biedrība
Privatdoc. *Jānis Leimanis*	Satiksmes ceļu katedra	Tuneļi un ierakumi ceļu būvēs Dzelzceļu virsbūve pie lieliem ātrumiem Trasēšanas kļūdas un sarežģījumi ceļu būvēs Ceļu trasēšanas darbu paņēmieni sakarā ar tehniskām un ekonomiskām prasībām			
Privatdoc. *Erichs Vīdemanis*	Būvmechanikas katedra	Kopņu statika telpā Skeletu rāmju statika Čaulas ēku un tvertņu būvniecībā. Asist. Būvstatikā II un III			
Vec. asist. *Jānis Kainašs*	Ūdensbūvju katedra	Asist. Ūdensbūvēs	Hidrotechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas instituts	
Asist. *Jānis Ātrens*	Masivo un dzelzsbetona konstrukciju katedra	Asist. Masivos tiltos un dzelzsbetonā	Betontechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas instituts	

III tabulas 7. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
Asist. *Jūlijs Baumanis*	Melioracijas katedra	Asist. Melioracijā			Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Asist. *Viktors Freijs*	Ģeodezijas katedra	Asist. Zemākā ģeodezijā Kļūdu teorijā Mērniecībā		Ģeodezijas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Asist. *Verners Kļaviņš*	Dzelzskonstrukciju un dzelzstiltu katedra	Asist. Dzelzskonstrukcijās un dzelzstiltos	Fonotechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
(Jaun. asist. *Auguste Baumane*)	Ceļu būvniecības katedra	Asist. Dzelzceļu būvniecībā			
(Jaun. asist. *Arturs Berkolds*)	Ģeodezijas katedra	Asist. Zemākā ģeodezijā Kļūdu teorijā	—	Ģeodezijas institūts	Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība
Jaun. asist. *Ludmila Blūma*			Betontechnikas laboratorija	Inženierkonstrukciju pētīšanas institūts	
Jaun. asist. *Alfrēds Jumiķis*	Inženiermatemātikas katedra	Asist. Inženiermatemātikā I			

Mācības spēku zinātniskā darbība izpaužas: a) iespiestos darbos (sk. mācības spēku biografijas); b) noturētos referatos (sk. mācības spēku biografijas), to starpā akademiskās runās fakultates svinīgajās sēdēs; c) konferenču, kongresu un citu sanāksmju apmeklēšanā ārzemēs un Latvijā un referatos.

Fakultate 1924. g. pavasarī, noslēdzot akademisko gadu, nolēma veltīt pēdējo sēdi gadā atskatam par fakultates darbību un sasniegumiem, noslēdzot to ar kāda mācības spēka akademisku runu. Tāpat ar akademisku runu noslēdzamas ārkārtīgas un svinīgas fakultates sēdes. Divdesmit gadu laikā tamlīdzīgos gadijumos mācības spēki noturējuši fakultates sēdēs šādas akademiskas runas:

Datums	Mācības spēks	Runas temats
30. V 1924.	Vec. doc. *J. Cizarevičs*	Prof. Beck, viņa dzīves gaita un darbība Rīgas Politechnikas instituta tapšanā un izveidošanā.
30. V 1924.	Vec. doc. *E. Veiss*	Prof. Riters un viņa darbība Rīgas Politechnikas institutā.
29. V 1925.	Prof. *M. Bīmanis*	Notekūdeņu tīrīšanas metodu pētijumi.
29. V 1925.	Prof. *G. Švarcs*	Dzelzceļu ietekme lauksaimniecībā.
27. V 1926.	Vec. doc. *J. Balodis*	Zemes īpašuma izcelšanās Latvijā.
27. V 1927.	Vec. doc. *E. Ziemelis*	Būvgrunts nestspējas pētīšanas pašreizējais stāvoklis.
25. V 1928.	Vec. doc. *A. Tramdachs*	Stiegrota betona darinājuma pārbaude.
17. V 1929.	Vec. doc. *M. Vegners*	Kulturinženiera uzdevumi gaissatiksmes technikas laukā.
4. X 1929.	Vec. doc. *E. Ziemelis*	Vec. doc. A. Razuma nopelni Latvijas Universitates tapšanas un izveidošanas gaitā.
23. V 1930.	Vec. doc. *J. Cizarevičs*	Giroskopiskie iespaidi uz dzelzceļu virsbūvi.
22. V 1931.	Vec. doc. *G. Klaustiņš*	Modernā dzelzceļu saimniecība.

Datums	Mācības spēks	Runas temats
27. V 1932.	Prof. *J. Cizarevičs*	Dzelzceļa virsbūves tekošas uzlabošanas uzdevumu kontrole.
30. V 1933.	Prof. *A. Buchholcs*	Fotogrammetrija technikā.
26. V 1934.	Prof. *E. Jakobi*	Enerģijas līnijas lietošana.
16. IX 1934.	Dr. ing. *J. Paujuks*	Dzelzceļa izbūves un nostiprināšanas veidi un paņēmieni kalnu nogāzēs.
28. V 1935.	Vec. doc. *M. Robs*	Dzelzceļu kustības nodrošināšanas problemas.
26. V 1936.	Vec. doc. *E. Laimiņš*	Ko devuši pēdējo gadu pētijumi zemes veida noteikšanā?
6. V 1937.	Prof. *E. Ziemelis*	Prof. G. Klaustiņa nopelni Latvijas Universitates dzīvē.
25. V 1937.	Doc. *V. Jungs*	Ģeodetisko mērijumu nozīme ģeoloģijā un ģeofizikā.
28. V 1938.	Prof. *J. Balodis*	Agrarās attiecības Trikātas novadā sākot ar zviedru laikiem līdz mūsu dienām.
26. V 1939.	Prof. *E. Ramanis*	Psiholoģijas nozīme darbu organizacijā.

Atsevišķu mācības spēku piedalīšanos konferencēs, kongresos un sanāksmēs ārzemēs (sk. mācības spēku biografijas) rāda sekojošs sakopojums.

Mācības spēku piedalīšanās ārzemju konferencēs un kongresos.

1922. g.: prof. *E. Jakobi* — Stetīnē — Ostu būves tehniķu sanāksmē.

1923. g.: prof. *E. Jakobi* — Vācijā, Regensburgā — Ostu būvniecības kongresā; prof. *E. Veiss* — Zviedrijā, Geteborgā — Pilsētu būvniecības kongresā.

1924. g.: prof. *M. Bīmanis* — Londonā — Pasaules enerģijas konferencē; prof. *E. Jakobi* — Vācijā, Karaļaučos — Ostu būvniecības kongresā; vec. doc. *E. Laimiņš* — Somijā, Helsinkos — Baltijas valstu ģeodetiskā kongresā.

1926. g.: prof. *A. Buchholcs*, prof. *J. Balodis*, vec. doc. *E. Ansons*, doc. *V. Jungs*, priv.-doc. *J. Biķis* un asist. *J. Baumanis* — Berlīnē — II Starptautiskā fotogrammetrijas kongresā; prof. *M. Bīmanis* — Bāzelē — World Power Conference.

1928. g.: vec. doc. *P. Pāvulāns*, prof. *A. Tramdachs* un prof. *E. Veiss* — Vīnē — Starptautiskā tiltu būvniecības kongresā; prof. *A. Buchholcs* — Tallinā

— Baltijas ģeodetu konferencē un prof. *A. Buchholcs* — Berlīnē — Starptautiskā fotogrammetrijas biedrības konferencē.

1929. g.: vec. doc. *V. Skārds* — Berlīnē — Tagung des Vereins für Wasser-Boden und Lufthygiene.

1930. g.: prof. *E. Jakobi* un prof. *M. Vegners* — Varšavā — III Baltijas hidrologu konferencē; prof. *M. Bīmanis* — Berlīnē — Pasaules enerģijas konferencē; prof. *A. Buchholcs*, doc. *V. Jungs*, priv.-doc. *J. Biķis*, priv.-doc. *K. Gailis* un asist. *J. Baumanis* — Cīrichē — Starptautiskā fotogrammetrijas kongresā; prof. *E. Veiss* — Stokholmā — III Starptautiskā mechanikas kongresā.

1934. g.: prof. *A. Buchholcs* — Parīzē — IV Starptautiskā fotogrammetrijas kongresā; doc. *A. Krastiņš* — Minchenē — Ceļu būvniecības kongresā.

1935. g.: prof. *E. Jakobi* — Hamburgā un Dancigā „Tagung der Hafenbautechnischen Gesellschaft"; prof. *J. Balodis*, doc. *V. Jungs* un asist. *J. Baumanis* — Kaunā — Baltijas mērnieku un kulturtechniķu kongresā.

1936. g.: prof. *E. Veiss* — Berlīnē — Starptautiskā tiltu un augstbūvju kongresā; priv.-doc. *K. Gailis* — Tallinā — Baltijas zemesceļu darbinieku konferencē.

1937. g.: prof. *E. Jakobi* — Vācijā, Hamburgā — Ūdenspētnieku kongresā.

1938. g.: prof. *J. Balodis* un prof. *A. Buchholcs* — Romā — V Starptautiskā fotogrammetrijas kongresā; prof. *E. Jakobi*, prof. *M. Vegners* un asist. *J. Baumanis* — Berlīnē un Lībekā — VI Baltijas hidrologu konferencē; prof. *M. Bīmanis* — Vīnē — Pasaules enerģijas konferencē; doc. *V. Jungs* — Kaunā — Baltijas valstu ģeodetiskā konferencē un doc. *A. Krastiņš* — Holandē — Ceļu būvniecības kongresā.

1939. g.: prof. *E. Jakobi* — Vācijā un Dānijā — Hafenbautechnische Gesellschaft sanāksmē; priv.-doc. *K. Gailis* — Tallinā — Ceļu būvniecības inženieru sanāksmē.

No fakultates mācības spēku iespiestajiem darbiem vairāki godalgoti ar Kulturas fonda un Kr. Barona prēmijām un saņēmuši arī citādu atzinību.

Godalgoto darbu saraksts:

1. 1924. g. prof. *E. Jakobi* piešķirta I godalga starptautiskā projektu konkurencē Lietuvā par darbu Palangas zvejnieku ostas projekts.

2. 1927. g. prof. *E. Jakobi* piešķirta III godalga starptautiskā projektu konkurencē Igaunijā par darbu Tallinas ostas paplašināšanas projekts.

3. 1928. g. prof. *A. Tramdacham* piespriesta Kulturas Fonda prēmija par iespieddarbu Koks kā būvmaterials.

4. 1928. g. doc. *K. Zaltam* piespriesta Krišjāņa Barona prēmija par iespieddarbu Kumeliņš tautas dziesmās.

5. 1930. g. prof. *M. Bīmanim* piespriesta Kulturas Fonda prēmija par iespieddarbu Sanitartechniskās labierīcības atsevišķās saimniecībās.

6. 1935. g. prof. *M. Vegneram* piespriesta Kulturas Fonda prēmija par iespieddarbu Plūdu noteces režīms — pētījumi Latvijas hidroloģijā.

7. 1935. g. prof. *A. Buchholcam* piespriesta Kulturas Fonda prēmija par iespieddarbu Fotogrammetrija.

8. 1936. g. prof. *J. Balodim* piespriesta Kulturas Fonda prēmija par iespieddarbu Mērniecība I.

9. 1939. g. doc. *V. Jungam* piespriesta Krišjāņa Barona prēmija par iespieddarbu Gravimetriskie novērojumi Latvijā 1933.—1937. g.

Vairāki fakultates mācības spēki ievēlēti administratīvos amatos kā visai Universitatei, tā arī pašu fakultatei.

Rektora amatu ieņēmis 1931./32. un 1932./33. m. g. prof. *Mārtiņš Bīmanis.*

Saimniecības lietu prorektora amatu ieņēmis 1919./20.—1922./23. m. g. vec. doc. *Alfrēds Razums;* 1923./24. un 1924./25. m. g. prof. *Mārtiņš Bīmanis;* 1925./26. un 1926./27. m. g. vec. doc. *Gustavs Klaustiņš;* 1929./30. un 1930./31. m. g. vec. doc. *Gustavs Klaustiņš.*

Dekani bijuši: 1919./20., 1920./21. un 1921./22. m. g. prof. *Edgars Jakobi;* 1922./23. un 1923./24. m. g. vec. doc. *Edmunds Ziemelis;* 1924./25. un 1925./26. m. g. vec. doc. *Arturs Tramdachs;* 1926./27. un 1927./28. m. g. prof. *Mārtiņš Bīmanis;* 1928./29. m. g. vec. doc. *Edmunds Ziemelis;* 1929./30. m. g. vec. doc. *Arturs Tramdachs;* 1930./31. m. g. prof. *Mārtiņš Bīmanis;* 1931./32. un 1932./33. m. g. vec. doc. *Gustavs Klaustiņš;* 1933./34. m. g. prof. *Mārtiņš Bīmanis;* 1934./35. un 1935./36. m. g. vec. doc. *Gustavs Klaustiņš;* 1936./37. m. g.: 1. VII 36.—12. VIII 36. vec. doc. *Mārtiņš Robs;* 12. VIII 36.—27. IV 37. prof. *Gustavs Klaustiņš;* 27. IV 37.—1. VII 37. prof. *Edmunds Ziemelis;* 1937./38. un 1938./39. m. g. vec. doc. *Vilis Skārds.*

Sekretari bijuši: 1919./20.—1921./22. m. g. vec. doc. *Aleksandrs Siksne;* 1922./20.—1935./36. m. g. vec. doc., tad prof. *Maksimilians Vegners;* 1936./37. m. g.: 1. VII—16. X 36. vec. doc. *Vilis Skārds* un 16. X 36.—1. VII 37. vec. doc. *Eduards Ramanis;* 1937./38. m. g. vec. doc. *Eduards Ramanis* un 1938./39. m. g. doc. *Voldemārs Jungs.*

L. U. Organizacijas Padomes locekļi bijuši: prof. *E. Jakobi,* vec. doc. A. Razums, vec. doc. *A. Siksne,* vec. doc. *A. Tramdachs* (līdz 16. IX 19.), vec. doc. *E. Ziemelis* (no 17. IX 19. līdz 30. VI 21.) un prof. *M. Bīmanis* (no 5. V 21.).

Universitates Padomes locekļi bijuši:

1922./23. m. g. prof. *M. Bīmanis* un vec. doc. *M. Vegners.*

1923./24. m. g. vec. doc. *A. Razums* un vec. doc. *E. Ansons.*

1924./25. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *J. Cizarevičs.*

1925./26. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *J. Cizarevičs.*
1926./27. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *A. Tramdachs.*
1927./28. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *E. Ansons.*
1928./29. m. g. prof. *M. Bīmanis* un vec. doc. *J. Cizarevičs.*
1929./30. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *M. Vegners.*
1930./31. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *A. Tramdachs.*
1931./32. m. g. vec. doc. *E. Ziemelis* un vec. doc. *M. Vegners.*
1932./33. m. g. vec. doc. *M. Vegners* un vec. doc. *A. Siksne.*
1933./34. m. g. prof. *E. Ziemelis* un vec. doc. *A. Siksne.*
1934./35. m. g. prof. *E. Ziemelis* un vec. doc. *M. Robs.*
1935./36. m. g. prof. *J. Cizarevičs* un prof. *E. Ziemelis.*
1936./37. m. g. prof. *J. Cizarevičs* un prof. *E. Ziemelis.*
1937./38. m. g. prof. *J. Cizarevičs* un prof. *E. Ziemelis.*
1938./39. m. g. prof. *E. Ziemelis,* 1. VII—1. XI 38. prof. *J. Cizarevičs,* 9. XII 38.—1. VII 39. prof. *J. Balodis.*

LU Saimniecības Padomes locekļi bijuši:

prof. *M. Bīmanis* 15. III 21.—30. VI 22; vec. doc. *G. Klaustiņš* 20. X 22.—12. VIII 36.; vec. doc. *V. Svārds* 12. VIII 36.—30. VI 37.

Kulturtechnikas nodaļas vadītāji bijuši: 1919./20.—1925./26. m. g. vec. doc. *Maksimilians Vegners;* 1926./27. un 1927./28. m. g. vec. doc. *Eduards Ansons* un 1928./29.—1938./39. m. g. vec. doc., vēlāk prof. *Maksimilians Vegners.*

Ģeodezijas instituta direktors bijis visu laiku 1919./20.—1938./39. m. g. prof. *A. Buchholcs.*

Inženierkonstrukciju pētīšanas institūta vadītājs bijis 1919./20.—1924./25. m. g. prof. *E. Jakobi* un 1925./26.—1938./39. m. g. vec. doc., vēlāk prof. *A. Tramdachs.*

Jaunu mācības spēku sagatavošana. No speciali šim nolūkam pie Universitates atstājamām personām inženierzinātņu fakultate nav guvusi līdz šim pozitivus rezultatus, jo daži kandidati bija gan pieteikušies un izraudzīti akademiskajai karjerai, bet vēlāk visi atteikušies. Tagadējās augstās konjunkturas laikmetā beigušie inženieri viegli atrod praktiskā būvniecībā labāk atalgotas vietas un ātrāk avansē nekā pie Augstskolas. Bez ilgāka praktiska staža inženieri arī mazāk noderīgi par mācības spēkiem inženierzinātnēs.

Sakarā ar to nākamo mācības spēku sagatavošanu fakultate veic tādā kārtā, ka izraugas kandidatus no saviem palīga un jaunākiem mācības spēkiem (subasistentiem, asistentiem), meklējot

arī no ārpusē stāvošu specialistu aprindām kandidatus privatdocenturām. Kandidatiem inženierzinātņu fakultate dod iespēju papildināties zināšanās ārzemju komandējumos vai darbos iekšzemē. Tādā ceļā līdz šim sekmīgi sagatavoti jau vairāki mācības spēki no fakultates pašas audzēkņiem (vec. doc. *Skārds*, vec. doc. *Jākobsons*, doc. *Jungs*, doc. *Krastiņš*, doc. *Zalts*), no kuriem vairāki ieguvuši jau doktora gradu (1937. g. vec. doc. *Jākobsons*, doc. *Jungs*, vec. asist. *Biķis*) vai privatdocenta tiesības (vec. asist. *Brumbergs*, inž. *Gailis*, no agrākajiem vec. asist. *Bomovskis* un vec. asist. *Vīdemanis*), kas apmierina fakultates tekošās vajadzības. 1939. g. atrodas zinātniskā komandējumā asistenti: *Jūl. Baumanis*, *J. Kainašs* un *J. Ātrens*.

Nodibinoties vecāko docentu kategorijai, fakultate ieskaitija tai vairākus mācības spēkus — docentus, kas varēja uzrādīt darbu venia legendi iegūšanai. Sākot ar 1925. g., habilitacijas raksta iesniegšana bijusi 15 jaunākiem mācības spēkiem ceļš uz privatdocenturu.

Pirmo vecāko docentu tiesības ieguva šādas personas:

Gads	Mācības spēks	Pro venia legendi raksta temats
18. V 1923.	Doc. *E. Ansons*	Die Tätigkeit der Moorversuchsstation der Landwirtschaftlich-Chemischen Landesversuchsstation in Dublany.
	Doc. *J. Cizarevičs*	Dzelzsbetona gulšņu aplēse.
	Doc. *A. Labutins*	Latvijas ostas.
	Doc. *E. Laimiņš*	Smaguma spēka lieluma noteikšana Vakarsibirijas apgabalā ar Šterneka svārsta palīdzību.
	Doc. *P. Pāvulāns*	Jaunā dzelzceļu tilta pārbaude Rīgā pār Daugavu.
	Doc. *A. Razums*	Pētījumi par dzelzsbetona pielaižamām piepūlēm.
	Doc. *E. Ziemelis*	Pamatu pārbūve pie tilta pār Votjbu Vitebskā.
	Doc. *A. Tramdachs*	Ledgriežu aplēses jautājums.
	Doc. *E. Veiss*	Druckfestigkeit und Raumgewicht des Betons.
	Doc. *G. Klaustiņš*	Lokomotivju tipa OB, OD, AB (Aleksandra dzelzceļos) nenormalā darbība un tās novēršanas iespēja.
	Doc. *M. Vegners*	Melioracija Malachovā — pētījumi un iespējas.
11. IV 1924.	Doc. *J. Balodis*	Sfēriskā trigonometrija.

Privatdocentu saraksts.

Fakultates ievēlēts	Apstiprināts	Vārds, uzvārds	Katedra	Habilitacijas raksts un parauglekcija
1. 30. I 1925. g.	1. II	*Jānis Leimanis*, satiksmes ceļu inž.	Dzelzc.	Pārejas no taisnēm līknēs un to izveidošana uz jaunbūvēm dzelzceļos.
2. 6. III 1925. g.	1. IV	*Richards Pāvels*, būvinž.	Sanitartechn.	Par kanalizacijas izbūvi dažādās pilsētās. Novērojumi par kanalizacijas izbūvi dažādās pilsētās I un II d.
3. 26. X 1926. g.	26. X	*Kārlis Zalts*, inž. techn.	Inžen. mat.	Théorie des nomogrammes à trois échelles rectilignes.
4. 27. I 1927. g.		*Aleksandrs Siksne*, būvinž.	Satiksmes ceļu	1) Satiksmes ceļu attīstība un ceļu būvniecības izveidošanās (26. g. TŽ 2, 3). 2) Ceļi un tilti (grāmata).
5. 23. XI 1928. g.	19. XII	*Pēteris Konrads*, māc. agr.	Kulturtechn.	Novērojumi purvu kulturā Jaunpētermuižas izmēģinājumu stacijā. Nozīmīgākie augi purvu kulturā.
6. 29. V 1929. g.	29. V	*Eduards Ramanis*, būvinž.	Satiksmes ceļu	Virtualo garumu metode un tās pielietošana dzc. praksē. Dzelzceļu tīkla attīstīšanās Latvijā. Sliežu spraugas un savienojuma izveidošana.
7. 24. III 1930. g.	24. I	*Vilis Skārds*, būvinž.	Sanitartechn.	Grunts ūdens izcelšanās. Notekūdeņu tīrīšanas jaunāko ietaišu izveidošana un to nozīme.

(1. turpinājums).

Fakultātes ievēlēts	Apstiprināts	Vārds, uzvārds	Katedra	Habilitācijas raksts un paraugiekcija
8. 11. IV 1930. g.	1. VII	*Eduards Jākobsons*, būvinž.	Koka inžen. konstr.	Būvkoku spiedes pretestība. Dažādi jaunāki sajūgumi lielos koka pārsegumos.
9. 1. XI 1932. g.	1. XI	*Nikolajs Bomovskis*, inž. techn.	Inžen. mat.	1. Parastās metodes salīdzinājums ar vektoru metodi dažu mechanikas nodaļu apstrādāšanā. 2. Analitiskas un diferenc. ģeom. piemēri skalarā un vektoru apstrādājumā. Ātruma un paātrinājuma formulu izveidošana.
10. 30. XI 1934. g.	30. XI	*Alfonss Krastiņš*, būvinž.	Satiksmes ceļu	Jauktas kustības ceļu izbūves paņēmieni. Cementmakadama ceļu segas un to pielietošanas izredzes Latvijas apstākļos.
11. 3. V 1935. g.	22. V	*Voldemārs Jungs*, kulturinž.	Ģeodez.	Smaguma spēks Latvijas rietumos, ziemeļu un dienvidu apvidos. Augstākās ģeodezijas problemas un to atrisināšanas paņēmieni.
12. 9. IV 1937. g.	9. IV	*Erichs Vīdemanis*, architekts	Būvmechan.	Ievads diferenču rēķinos būvstatiķiem. Rāmju konstrukciju praktisks aprēķins augstbūvēs.
13. 1. V 1937. g.	10. IX	*Kārlis Gailis*, būvinž.	Tiltu	Pētījumi par liesinātājiem. Betona pretestības iepriekšējā noteikšana projektējot.

(Beigas).

Fakultātes ievēlēts	Apstiprināts	Vārds, uzvārds	Katedra	Habilitācijas raksts un paraugiekcija
14. 12. V 1937. g.	10. IX	*Aleksandrs Brumbergs*, būvinž.	Satiksmes ceļu	Automatiska vilcienu iespaidošana un drošības līdzekļi to apstādināšanai pie slēgtiem signaliem. Dienas gaismas signali dzelzceļu ekspluatacijā.
15. 21. IV 1939. g.	24. V	*Jānis Biķis*, kulturinž.	Ģeodez.	Mēģinājuma līmetņojumi pār platākiem ūdeņiem. Līmetņojumi ap Baltijas jūru.

Tālākajai akademiskajai karjerai nepieciešamo otro akademisko (inženierzinātņu doktora) gradu fakultatē ieguvušas 15 personas, to starpā 13 fakultates mācības spēki, vec. doc. *A. Vītols* no mechanikas fakultates un Lietuvas Vītauta Dižā Universitates vec. asistents *J. Gabris*. Disertaciju temati un to aizstāvēšanas laiks redzams sakopojumā.

Promociju saraksts.

Kārtas Nr.	Datums	Doktoranda vārds un uzvārds	Disertacijas temats
1.	11. maijā 1924. g.	*Alfrēds Vītols*	Essai d'établissement d'une théorie de l'écoulement des eaux pluviales.
2.	6. aprilī 1933. g.	*Alvils Buchholcs*	Uber einige Probleme der Radialtriangulation.
3.	6. maijā 1933. g.	*Aleksandrs Labutins*	Die graphische Berechnung von Pfahlrosten für Kaimauern.
4.	27. maijā 1933. g.	*Edmunds Ziemelis*	Pētijumi par slodzēta objekta virsmas izveidojuma iespaidu uz mēģinājuma slodzēšanas rezultatiem smilts būvgruntīs.
5.	9. martā 1934. p.	*Arturs Tramdachs*	Ar elastīgu koka pāļu ledgriežu izveidošanu saistīti pamatliekoši jautājumi.

(1. turpinājums).

Kārtas Nr.	Datums	Doktoranda vārds un uzvārds	Disertacijas temats
6.	27. aprilī 1934. g.	*Maksimilians Vegners*	Plūdu ūdeņu noteces daudzums nelielos baseinos Latvijā.
7.	5. aprilī 1935. g.	*Edvards Veiss*	Inženierestetika tiltu veidojumos un tās atkarība no būvmechanikas.
8.	7. maijā 1936. g.	*Gustavs Klaustiņš*	Dzelzceļu sistemu pamatprincipi un izveidošanās.
9.	8. maijā 1937. g.	*Eduards Ramanis*	Satiksmes ceļu problema Latvijā un kaimiņvalstīs.
10.	11. maijā 1937. g.	*Jānis Balodis*	Zemju norobežošanas technika un zemju atsavināšanas dokumenti ordeņa laikā Vidzemē.
11.	13. maijā 1937. g.	*Jānis Biķis*	Zemes garozas kustību ietekme vertikalās uzmērīšanas darbos Latvijā un pārējā Baltijas jūras piekrastē.
12.	21. maijā 1937. g.	*Eduards Jākobsons*	Sienas siltuma caurvadīšanas pārbaudes pamati.
13.	9. aprilī 1938. g.	*Juozas Gabrys*	Betoninės ir gelžbetoninės trijų šarnyrų arkos.
14.	28. maijā 1938. g.	*Voldemārs Jungs*	Latvijas apvidu gravimetriskie pētijumi.
15.	13. maijā 1939. g.	*Vilis Skārds*	Eksperimentali pētijumi par filtracijas likumu.

Par nopelniem zinātnes un technikas laukā fakultate piešķīrusi Dr. ing. h. c. gradu 7 personām, to starpā 4 fakultates mācības spēkiem, diviem ārzemju augstskolu mācības spēkiem un bij. Latvijas satiksmes ministram inž. *J. Paulukam.*

Inženierzinātņu goda doktora (Dr. ing. h. c.) grads piešķirts:

1924. g. rudenī — profesoram *Grigorijam Švarcam* un profesoram *Mārtiņam Bīmanim.*

1929. g. rudenī — profesoram *Mirko Rošam* (no Cīriches Tech-

nikas Augstskolas) un profesoram *Hjalmaram Brotherus'am* (no Helsinku Technikas Augstskolas).

1931. g. rudenī — profesoram *Jēkabam Cizarevičam.*

1934. g. rudenī — inženierim *Jānim Paulukam.*

1935. g. rudenī — vec. docentam *Eduardam Laimiņam.*

Ārzemēs godināti trīs fakultates mācības spēki. Profesors *Alvils Buchholcs* 1926. g. ievēlēts par Prāgas Masarika Akademijas ārzemju locekli inženierzinātņu nodaļā; 1927. g. ievēlēts par Permas Universitates fiziko-matematikas biedrības ārzemju locekli; 1930. g. ievēlēts par Starptautiskās fotogrammetrijas biedrības centralās valdes locekli un šīs biedrības Ziemeļu grupas priekšsēdi; 1932. g. ievēlēts par Latvijas Fotogrammetrijas biedrības goda biedru.

Profesoram *Mārtiņam Bīmanim* 1932. g. Tērbatas Universitate piešķīrusi ekonomijas zinātņu goda doktora gradu (Dr. oec. h. c.).

Profesoru *Edgaru Jakobi* 1931. g. Dancigas Techniskā augstskola iecēlusi par inženierzinātņu goda doktoru (Dr. ing. h. c.).

Ārzemju zinātnieki, sekojot inženierzinātņu fakultates aicinājumam, vairākkārt nolasijuši lekcijas Latvijas Universitatē. Viņu vārdus un lekciju tematus rāda sakopojums.

1. 1928. g. 8., 9., 10. un 12. nov. prof. Dr. ing. h. c. *Mirko Rosch's* (no Cīriches Techn. augstskolas): 1) Bruchgefahr zäher und spröder Körper; 2) Prüfungsmethoden an ausgeführten Bauwerken und Meßinstrumente; 3) Knicksicherheit von Stäben aus Konstruktionsstahl, Kraftangriff zentrisch und exzentrisch; 4) Der heutige Stand der Festigkeitsprüfung von Zementen; 5) Der heutige Stand der wissenschaftlichen Forschung von ausgeführten Bauwerken in der Schweiz.

2. 1929. g. 19.—23. martā prof. Dr. ing. *Gehler's* (no Drēzdenes Techn. augstskolas): 1) Die Sicherheit der Eisenbauten bei statischer und dynamischer Belastung; 2) Wesen, Bedeutung und Anwendung d. hochwertigen Baustähle; 3) Neuere Versuchergebnisse über Nietung u. Schweißung im Eisenbau; 4) Uber Festigkeiten, Sicherheiten u. Bruchhypothesen des Betons u. Eisenbetons; 5) Eisenbetonplatten; 6) Die Ausbildung und Bedeutung des hochwertigen Zements.

3. 1929. g. 19., 20. un 22. martā prof. *Petersen's* (no Dancigas Augstskolas): 1) Verkehrsfragen bei Städteerweiterungen; 2) Hoch- und Untergrundbahnen; 3) Finanzierung großer städtischer Verkehrsunternehmungen.

4. 1931. g. 16.—19. janv. profesors *O. Linton's* (no Stokholmas Techn. augstskolas): 1) Über die Kunst Brücken zu bauen; 2) Unterricht und die Brückenbaukunst; 3) Schnellbauen von Brücken.

5) 1931. g. 17.—20. janv. profesors *A. v. Odencrant's* (no Stokholmas Techn. augstskolas): 1) Bedeutung u. Organisation eines wissenschaftlich praktischen photographischen Universitäts-Laboratoriums; 2) Eigenschaften u. Prüfung des photographischen Materials; 3) Entzerrung (auf die photograph. Abbildungsgesetze zurückgeführt).

6. 1931. g. 23., 24., 25., 27. martā prof. *M. Rosch's* (no Cīriches): 1) Die schweizerischen Normen für die Herstellung von Zementröhren, Erfahrungen in Meliorationsböden; 2) Knickfestigkeit der technisch wichtigsten Baustoffe, Konstruktionsstahl, Gußeisen, Leichtmetalle; 3) Weiterer Versuch zur Klärung der Frage der Bruchgefahr der Bau- und Werkstoffe; 4) Ergebnisse der Laboratoriumsversuche u. Erfahrungen mit Eisenbahnschienen in der Schweiz.

7. 1933. g. 23., 24. janvarī prof. *M. Rosch's* (no Cīriches): 1) Die neuen schweizer Portlandzementnormen u. deren Auswirkung auf den Beton u. Eisenbetonbau in der Schweiz; 2) Materialprüfung u. die Sicherheit d. Ingenieurkonstruktionen.

7. 1935. g. 18., 19., 20. septembrī prof. *C. Forsell's* (no Stokholmas Techn. augstskolas): 1) Gründungen auf Sand; 2) Leichte und steife Hängebrücken; 3) Holzverbindungen mittels eiserner Bleche und Bügel.

9. 1937. g. 3., 4. martā prof. *M. Rosch's* (no Cīriches): Materialprüfung, technischer Fortschritt u. volkswirtschaftlicher Nutzen für Industrie, Bauwesen u. Gewerbe.

10. 1937. g. 16. martā Dr. ing. *Lenart Forsen's* (no Stokholmas): 1) Studiju ceļojums betona un cementa jautājumos USA (vācu valodā); 2) Pasaules cementa kongress 1935. g. (vācu valodā).

11. 1937. g. 5. oktobrī profesors Dr. ing. h. c. *M. Rosch's* (no Cīriches): Versuche und Erfahrungen an ausgeführten Eisenbetonbauwerken in der Schweiz 1924.—1937.

12. 1938. g. 1. okt. profesors *S. Kolupaila* (no Kaunas): Modernās hidrometrijas problemas (krievu valodā).

13. 1939. g. 27. un 28. martā profesors Dr. ing. *F. Kampus's* (no Lježas): 1) La construction du Canal Albert (vācu valodā); 2) La construction des tunnels sous l'Escaut à Anvers (vācu valodā).

14. 1939. g. 27. un 28. martā profesors *O. Maddison's* (no Tallinas): 1) Die Technik als Grundlage einer positivischen Weltanschauung; 2) Organisation des Materialprüfungswesens in Estland.

3. Bibliotekā un palīginstituti.

1. Bibliotekā sastādijusies no pirktām un dāvinātām grāmatām un žurnāliem, pieaugot katru gadu par zinamu skaitu sējumu, kā redzam no tabulas (skaitļi attiecas uz katra gada pirmo aprili).

Gads	Grāmatu skaits	Grāmatu pieaugums
1919.	—	519
1920.	519	596
1921.	1.115	521
1922.	1.636	861
1923.	2.497	530
1924.	3.027	540
1925.	3.567	400

	Pavisam sējumu	Pirkti	Dāvināti	Žurnali kopā	Žurnali valodās					
					latviešu	vācu	krievu	franču	angļu	citās
1925.	3.567	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926.	3.967	242	158	30	3	22	—	2	1	2
1927.	4.438	377	131	25	3	19	—	1	1	1
1928.	5.553	608	138	33	6	21	2	2	1	1
1929.	6.417	552	312	39	6	27	2	2	1	1
1930.	7.313	684	212	33	5	24	1	1	1	1
1931.	7.957	497	147	38	4	30	1	1	1	1
1932.	8.145	131	57	37	3	30	1	1	2	—
1933.	8.627	279	203	39	3	32	1	2	1	—
1934.	8.858	140	55	39	4	30	1	2	2	—
1935.	9.286	106	322	44	4	32	2	3	3	—
1936.	9.949	255	408	48	5	34	2	4	3	—
1937.	10.332	260	123	48	5	34	2	4	3	—
1938.	10.865	480	103	56	6	38	4	5	2	1 poļu
1939. . . .	11.240	265	110	53	6	36	4	4	2	1 poļu

2) Inženierkonstrukciju pētīšanas instituts (IPI) nodibināts pakāpeniski, sākot ar 1922./23. mācības gadu. Direktori bijuši prof. *E. Jakobi* (1923./24. un 1924./25. m. g.) un vec. doc., vēlāk prof. *A. Tramdachs* no 1925./26. mācības gada.

IPI aptver šādas laboratorijas: 1) hidrotechnikas laboratoriju (vada prof. *E. Jakobi),* 2) betontechnikas laboratoriju (vada prof. *A. Tramdachs),* 3) konstrukcijas pārbaudes laboratoriju (vada vec. doc. *P. Pāvulāns),* 4) sanitartechnikas laboratoriju (vada prof. *M. Bīmanis),* 5) ģeotechnikas laboratoriju (vada prof. *E. Ziemelis),* 6) termotechnikas laboratoriju (vada vec. doc. *E. Jākobsons),* 7) ceļu technikas laboratoriju (vada docents *A. Krastiņš)* un 8) fonotechnikas laboratoriju (vada vec. doc. *P. Pāvulāns).*

Minētās laboratorijas ir autonomas savas darbības programmā, bet kā viena instituta sastāvdaļas tās lieto kopīgo darbnīcu, aparaturu un fotolaboratoriju.

Tā kā fakultate ir zinātnisks instituts technisku zinātņu kopšanai un zinātniski izglītotu inženieru sagatavošanai praktiskai dzīvei, tā nevarēja iztikt bez piemērotām laboratorijām eksperimentalai pētīšanai inženierbūvniecības laukā; tās domātas nevis materialu pārbaudīšanai, kādam nolūkam pastāv atsevišķā materialu pārbaudīšanas stacija pie mechanikas fakultates, bet gan svabadai būvniecības problemu pētīšanai.

Par savu interešu praktisko sferu IPI uzlūko:

I. Betona technoloģiju un dzelzsbetona konstrukcijas (hidrauliskas saistvielas, betona projektēšanu, betona fizikalās īpašības, ieskaitot rukumu, betona mechaniskās īpašības, ieskaitot elastību, stiegrots betons, elementu sadarbība konstrukcijās).

II. Ceļu segas (segu materiali, ieskaitot bitumenu un klinkerus, betona segas).

III. Fonotechniku (skaņu intensitates, skaņu slāpētājas konstrukcijas).

IV. Ģeotechniku (grunts šķirņu nestspēja, ūdens caurlaidība, zemju deformabilitate, stabilitate).

V. Hidrotechniku (hidraulika, ūdensbūves straumē, ūdens ātruma mērītāji).

VI. Konstrukciju deformacijas (ieliece, ieskaitot leņķu maiņas un svārstības).

VII. Konstrukciju vērtējumus un studijas (modeļu metode, ķieģeļu mūris, ledus, koka sajūgumi, tērauda liedējumi, būvju ietērpi, mālu kleķis, siporeksa būves).

VIII. Termotechniku (konstrukciju un to sastādītāju materialu siltuma turība, materialu pretošanās spēja mitruma un temperaturas maiņām).

Sakarā ar aizrādītiem laboratoriju uzdevumiem tās aparaturai jābūt plaši dimensionētai un spēcīgai, novērojamie un mērijamie instrumenti vajadzīgi pietiekamā skaitā un piemēroti jūtīgi. Laboratorijas izdara dažādus pētijumus un izmēģinājumus praktisku jautājumu atrisināšanai. Katra no minētām laboratorijām nodarbojas ar pētijumiem savā disciplinā, bieži sadarbībā pēc noteiktas programmas, kā to prasa pētijamo lietu daba.

No ārienes nākošie mūsu iestāžu un lielo firmu uzdevumi ar pētijumu raksturu inženierzinātņu laukā dažādo specializējumu virzienos ievērojami atbalstijuši IPI ar rīcībā nākošiem konstrukciju materialiem un gatavām konstrukcijām.

H i d r o t e c h n i k a s l a b o r a t o r i j a. Agrāk gandrīz visus jautājumus, kādi pacēlās pie komplicētāko ūdensbūvju projektēšanas un projektu realizēšanas, mēģināja atrisināt vienīgi ar hidraulikas vēl diezgan nepilnīgu formulu palīdzību vai arī, ņemot vērā ilggadīgus novērojumus un piedzīvojumus ar pastāvošām ūdensbūvēm. Tagad gandrīz katru lielāku ūdensbūvi papriekš izpētī mazākā mēroga modelī, kas iebūvēts hidrotechnikas laboratorijas ūdens silē. Mēģinājumi laboratorijā daudzos gadijumos devuši drošus un labus rezultatus, uz kuru pamata bija iespējams sastādīt galīgus projektus un tos viegli realizēt, ievērojot vislielāko taupību.

No lielākiem pētīšanas darbiem laboratorijā izdarīti: 1) mēģinājumi par Daugavas regulēšanu pie Zaķu salas Jūrniecības departamenta uzdevumā, 2) mēģinājumi par plostu ceļu konstrukciju un aprēķināšanu, tā paša departamenta uzdevumā, 3) mēģinājumi par Lielupes Majoru cilpas regulēšanas projektu, Rīgas Jūrmalas pilsētas valdes uzdevumā, 4) Ķēguma spēka stacijas vārstuļu aizsprostu modeļu pētīšana sevišķi ūdens enerģijas iznīcināšanas jautājuma noskaidrošanai, Ķeguma spēka stacijas būves inspekcijas uzdevumā, 5) modeļu mēģinājumi par dažādu aizsprostu tipu ūdens

caurlaišanas spēju u. t. t. Uz pēdīgi minēto mēģinājumu pamata sastādītas jaunas un pilnīgas aizsprostu aprēķināšanas formulas.

Betontechnikas laboratorija. Šeit veicamās studijas ir devušas gan saistvielu (romāncementa, portlandcementa, ģipša) jaunus raksturojumus, gan liesinātāju raksturojumus un konstantes betona projektēšanai. Sagatavotie jaunie inženieri augsti nostādījuši betona darbu organizaciju būvētajos resoros. Betona fizikalo un mechanisko īpašību studijas nesen ievērojami paplašinātas ar to, ka IPI uzņemas izdarīt gadiem ilgstošus sistematiskus novērojumus pie Ķeguma spēka stacijas betona konstrukcijām un ražojamā betona paraugiem, ko izgatavo pēc saskaņotas programmas gan būvlaboratorijā, gan IPI-a betonlaboratorijā. Ar minētiem betona pētijumiem tiek izsmeļoši raksturots šīs būves betons lielajos masivos un rasts pamats dažādu vēlāk iespējamu parādību izskaidrošanai.

Pa lielākai daļai pašu konstruētie un pie mums darinātie aparati, kuros izmantotas ārzemju labākās sīkmērītājas sastāvdaļas, pēc nelieliem pārveidojumiem un papildinājumiem dod IPI-am iespēju izdarīt daudzos punktos kustību sīkmērijumus, temperatūras mērijumus betona masivu iekšienē u. t. t. Visa iegūstamā mērijumu un novērojumu materiala apstrādāšana dos vērtīgu atbalstu kā šīs spēka stacijas būvdarbu pieņēmējiem, tā arī mūsu inženieriem — nākamo ūdens spēka staciju būvētājiem.

Konstrukciju pārbaude un pētīšana, kas šodien ir spēcīgs inženierzinātņu palīglīdzeklis, tiek čakli kopta arī IPI.

Sanitartechnikas laboratorija. Zinātnisku pētijumu laukā sanitartechnikas katedras mācības spēki var uzrādīt labus panākumus. Izdarīti plašāki pētijumi ar lietus pārgāzēm pie sevišķi konstruēta modeļa IPI-ā. Pētijumi deva praktiskus norādijumus lietus pārgāžu aprēķināšanai. Izdarīti arī vairākkārtīgi pētijumi grunts caurlaides spējā, arī praktiskā gadijumā, Zaķu muižas ūdensvadu pētīšanas vajadzībām. Pētīti arī gruntsūdens tecēšanas apstākļi.

Ģeotechnikas laboratorija. Viena no inženierzinātņu nozarēm, kas uzrāda spējāku attīstību pēdējos divdesmit gados nekā citas, ir dziļbūves — pamatu likšana. Vēl nesen, lai sasniegtu vajadzīgo būves noturību un drošību, galveno vērību piegrieza vienīgi pamatu konstrukcijai, bet nevis grunts fizikala-

jām īpašībām, nedz pārgrozībām gruntī, kas notiek zem būves slodzes, kā arī būvē darbojošos spēku ietekmē.

Ģeotechnikas uzdevumus var sakopot četrās galvenās grupās: 1) pētījumi par grunts fizikalām īpašībām un to raksturotāju koeficientu noteikšana; 2) pētījumi par deformacijām un spraigumu sadalīšanos gruntīs ar ārējo spēku ietekmi un likumības atrašana, pēc kādas visi spēki no būves pāriet gruntī; 3) noteikumu uzstādīšana zemes uzbērumiem un ceļu segām atkarībā no grunts īpašībām un 4) kvalitativo sakarību noteikšana dziļbūvtechnikā starp cēloni un sekām un tuvīnu paņēmienu izstrādāšana seku iepriekšējai noteikšanai pamatu likšanā un zemes darbos ceļu būvēs. Ģeotechnikas laboratorijā līdz šim izdarīti pētijumi par slodzētu objektu virsas izveidojuma ietekmi uz slodzēšanas rezultatiem, tad pētijumi ar Daugavas smiltīm pie Rīgas un Lielupes smiltīm pie Majoriem un beidzot pētijumi ar dolomitiem pie Ķeguma.

Pateicoties ģeotechnikai, tagad iespējams laboratorijās noteikt dažādām gruntīm ar attiecīgiem koeficientiem to fizikalās īpašības; dziļbūvtechnika lielos apmēros izmanto šādā ceļā atrastos koeficientus savu konstrukciju noturību aprēķināšanai.

Iekļaujoties mūsu zemes tiklab kā pavisam vēl nepazīstamo iežu pētīšanas darbā, IPI uzsāka mūsu dolomitu, kaļķakmeņu un smilšakmeņu fizikalo un mechanisko īpašību sistematisku izpētīšanu. Pētijumiem jānoskaidro mūsu iežu noderīgums par būvmaterialu konstrukcijām un ietērpiem dažādos apstākļos. Šos darbus vada prof. A. Tramdachs.

Pie mums šī iespēja izmantota plašos apmēros praktiskā inženierbūvniecībā pirmajā kārtā pie pamatu pēdas dziļuma aprēķināšanas, kur vairs nav vajadzība lietot veco Paukera formulu, kāda vēl 1926. g. lietota pie balstu pamatu dziļuma aprēķināšanas tiltam pār Ventu pie Skrundas uz Liepājas un Glūdas dzelzceļa, bet ar jaunām uz ģeotechniku pamatotām formulām iespējams aprēķinu izdarīt daudz precizāki; piemēram, pēc jaunās formulas noteikts balstu pamatu dziļums tiltam pār Gauju pie Carnikavas, pie Mīlgrāvja u. c. tiltu balstiem uz Rīgas un Rūjienas dzelzceļa.

T e r m o t e c h n i k a s l a b o r a t o r i j a. No dažādiem materialiem dažādā konstrukcijā veidotu dzīvojamu un citu ēku ārsienu siltuma turēšanas spēja ir ļoti svarīgs faktors. Šī celtniecības jautājuma noskaidrošanai izdarīti stingri zinātniski nostādīti izmēģinā-

jumi IPI-a termotechnikas un fototechnikas laboratorijā, kas sīkāki aprakstīti grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados, 140. s. lpp.

Ceļu technikas laboratorijā izdarīti pētijumi par šosejas segas garuma maiņu un ievadītas studijas.

3. Ģeodezijas instituts. Instituta instrumentu kolekcija pirmā laikā lietota galvenā kārtā studentu vingrināšanai zemākā ģeodezijā. Jau no paša sākuma bija domāts gādāt arī par tādu instrumentu un līdzekļu iegūšanu, kuri nepieciešami dažādu jaunāko Latvijā vēl maz pazīstamo metodu un paņēmienu pētīšanai un demonstrēšanai. Ar to likti pamati mācības spēku un studentu zinātniskai darbībai ģeodezijas kabinetā. No paša sākuma bija nodomāts nostādīt ģeodezijas kabinetu un tā darbību tā, lai ne tikai būtu nodrošināta ģeodezijas mācības normalā gaita, bet lai ģeodezijas kabinetam arī būtu zinātniska instituta nozīme. Tādos virzienos ģeodezijas kabineta darbība sekmīgi attīstijās: notika interesanti mēģinājumi garuma mērīšanā ar mērkokiem un precizā līmetņošanā ar Zeibt-Breithaupta un Vild-Ceisa līmetņiem.

Kad kulturtechnikas nodaļā iesāka lasīt augstāko ģeodeziju, tad ģeodezijas kabinetam vajadzēja piemēroties arī šīs disciplinas prasībām studentu vingrinājumos un zinātniskā darbībā. Ģeodezijas instituta nopelni aerofotogrammetrijā iekšzemē un ārzemēs tuvāk aprakstīti grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados, 135. lpp.

Ģeodezijas instituts izdara jau vairāk gadus gravimetriskus novērojumus Latvijas dažādos apvidos, ko ierosināja Baltijas ģeodezijas komisija starptautiskiem pētijumiem. Šādi pētijumi, papildināti un paplašināti, var noderēt arī, piem., zemes bagātību pētīšanas laukā.

4. Purvu pētīšanas instituts (direktors profesors *P. Nomals*). Līdz 1939. g. 1. jūlijam instituts gan skaitijās pie lauksaimniecības fakultates, bet galvenā kārtā apkalpo inženierzinātņu fakultates kulturtechnikas nodaļu. Ar Lauksaimniecības akademijas nodibināšanu purvu pētīšanas instituts pieskaitīts inženierzinātņu fakultatei. Pie instituta skaitas laboratorija un purvu muzejs.

Zinātniskais darbs institutā koncentrēts ap trim savstarpīgi cieši saistītiem objektiem — purvu, kūdru un ūdeni. Darba panākumi tuvāk raksturoti grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados, 185. s. lpp.

Purvu un kūdras pētīšanā izveidota darbu gaita, pētīšanas metodes un darbā lietoti daži pašu jaunkonstruēti aparati.

Notecējušos gados pie katedras sakrāts paprāvs purvu muzejs

Visumā purvu mācības un purvu izmantošanas katedra ar saviem pētijumiem likusi pirmo pamatu topošai Latvijas purvu izmantošanai.

5. **Atsevišķus mācības līdzekļu kabinetus** ierīkojuši katedru vadītāji, un tie satur nepieciešamos mācības līdzekļus (modeļus, fotografijas, schēmas, tipa zīmējumus u. c.).

4. Fakultates zinātniskā biedrība.

Latvijas Ģeodezijas un fotogrammetrijas biedrība dibināta 1928. g. Uzsverot zinātnisko nolūku, biedrības darbība 1936. g. saistīta ar Latvijas Universitati.

Biedrības mērķis ir: a) apvienot personas, kuras Latvijā teoretiski un praktiski nodarbojas ar ģeodeziju un fotogrammetriju, kā arī visus tos, kas interesējas un sekmē teoretiski vai praktiski ģeodeziju un fotogrammetriju; b) apgaismot zinātniski vai praktiski ģeojautājumus ģeodezijā un fotogrammetrijā; c) sekmēt biedrības biedru zinātnisko darbību.

Biedrībai ir 48 biedri, no viņiem 3 goda biedri (ģeneralis *A. Auzāns*, profesors *A. Buchholcs*, prof. *E. Doležals*).

Biedrības priekšnieka un sekretara pienākumus no tās dibināšanas nepārtraukti pildijušas vienas un tās pašas personas. Biedrības priekšnieks ir prof. *A. Buchholcs* un sekretars prof. *J. Balodis*. Tagadējā biedrības valdē vēl darbojas: priekšnieka vietnieks Zemes ierīcības d-ta vicedirektors inž. *Ž. Krūmiņš*, kasieris-mantzinis privatdocents *J. Biķis*, un valdes locekļi: Mērniecības daļas vadītāja palīgs inž. *A. Jansons*, Armijas štaba ģeodezijas-topografijas daļas pulkvedis *P. Ozolupe* un doc. *V. Jungs*.

Zinātnisku sakaru uzturēšanai ar ārzemēm biedrība iestājusies par locekli Starptautiskā fotogrammetrijas biedrībā.

1938. g. biedrība ar saviem līdzekļiem iespiedusi un nosūtijusi uz Starptautisko fotogrammetrijas kongresu Romā izsūtīšanai un izdalīšanai visās valstīs ģeodezijas un fotogrammetrijas jautājumos ieinteresētām iestādēm darbus: a) Prof. *A. Buchholtz*, Die Anwendung des Entzerrungsverfahrens bei der Katastervermessung Lettlands un b) Prof. *A. Buchholtz*, Die Photogrammetrie in Lettland 1934—1938.

Biedrības pastāvēšanas laikā sarīkoti vairāki bezmaksas zinātnisku lekciju cikli un atsevišķi priekšlasijumi. Sagatavots iespie-

šanai latviešu valodā teksts Starptautiskai fotogrammetrijas vārdnīcai.

No izcilākiem sarīkojumiem jāmin:

1) 1938. g. sarīkotā Starptautiskā ģeodetu un fotogrammetru sanāksme un ģeodetisku un fotogrammetrisku darbu un instrumentu izstāde. Šīs sanāksmes laikā nolasīti 12 vērtīgi zinātniski iekšzemes un ārzemju referati. Sanāksmē piedalijušies ievērojami zinātnieki no Zviedrijas, Somijas, Igaunijas, Lietuvas, Vācijas un Šveices.

2) 1939. g. sarīkotas bezmaksas zinātniskās filmas „Aerotopografija" izrādes kino A. T. Filmas izrādi ar savu piedalīšanos pagodinājuši kara un zemkopības resora vadītāji. Kuplā skaitā un ar lielu interesi filmu noskatijušies Universitates mācības spēki un ar ģeodetiskiem un fotogrammetriskiem jautājumiem saistīto un saskarošos iestāžu darbinieki.

5. Studenti.

Studentu skaits.

Mācības gadi	Aspiranti	Uzņemtie	Kopskaits	Beigušie
1919./20.	71	71	71	1
1920./21.	309	—	325	—
1921./22.	201	157	487	7
1922./23.	170	134	496	7
1923./24.	152	107	494	5
1924./25.	57	38	451	8
1925./26.	80	75	474	6
1926./27.	84	60	483	15
1927./28.	95	59	515	24
1928./29.	80	78	520	24
1929./30.	126	80	545	18
1930./31.	148	97	607	17
1931./32.	164	104	653	21
1932./33.	128	98	667	26
1933./34.	112	86	687	31
1934./35.	72	61	663	15
1935./36.	—		593	27
1936./37.	63	57	548	32
1937./38.	85	75	597	26
1938./39.	139	88	649	35
			Kopā .	345

* No tiem 289 ar būvinženiera gradu un 56 ar kulturinženiera gradu.

Godalgotie diploma darbi.

Mācības gads	Darba autors un matrikulas numurs	Temats	Godalga	
			I šķira	II šķira
1921./22.	*Vilis Skārds* (890)	Valkas pilsētas kanalizacijas projekts	I	
1923./24.	*Eduards Jākobsons* (514)	Daugavpils divsliežu dzelzs tilta projekts	I	
1924./25.	*Valirīds Steģis* (6850)	Projekts Rīgas ostas paplašināšanai Daugavas labajā krastā	I	
1925./26.	*Alberts Neiders* (4227)	Šosejas dzelzs tilts pār Daugavu pie Krustpils	I	
	Jānis Švanks (302)	Dzelzs tilta projekts pār Lielupi lejpus esošā dzelzceļa tilta tramvaja braucēju un kājnieku satiksmei.		I
1926./27.	*Auguste Baumane* (638)	Preču šķirošanas stacijas projekts	I	
	Juris Zālītis (1241)	Dzelzsbetona tilta projekts pār Daugavu starp Krustpils un Jēkabpils pilsētām	I	
1927./28.	*Voldemārs Ripke* (5936)	Dzelzs tilts pār Daugavu Daugavpilī	I	
	Teodors Rušiņš (1350)	Dzelzsbetona tilta projekts pār Mūsu pie Ceraukstes	I	
	Bernhards Skulte (2046)	Kuldīgas pilsētas kanalizacijas projekts	I	
1928./29.	*Arturs Berkolds* (4170)	Minchenes fotoplāna sastādīšana	I	
	Kārlis Gailis (4866)	Projekts dzelzsbetona tiltam pār Gauju pie Siguldas	I	
	Georgs Michelsons (2175)	Dzelzs tilts pār Daugavu Rīgā	I	
1929./30.	*Herberts Janevičs* (1912)	Talsu pilsētas kanalizacijas projekts	I	

(1. turpinājums.)

Mācības gads	Darba autors un matrikulas numurs	Temats	Godalga	
			I šķira	II šķira
1930./31.	*Alberts Āboliņš* (4028)	Nīcas poldera projekts	I	
	Jānis Dripe (4342)	Šosejas dzelzs tilts pār Daugavu Rīgā	I	
	Verners Kļaviņš (321)	Dzelzsbetona viadukta projekts pāri Liepājas ielai uz Torņkalna-Zasulauka dzelzceļa līnijas		II
	Alfonss Kupfers (6086)	Vārves purva izmantošanas projekts		II
1931./32.	*Voldemārs Jungs* (4054)	Smaguma spēks Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Piebalgā un Rēzeknē.	I	
	Nikolajs Liepiņš (9215)	Rīgas novietošanas stacijas projekts	I	
	Paulis Rēvelis (6311)	Spēka stacijas projekts Daugavā pie Segleniekiem	I	
	Vasilijs Sõrra (9671)	Tapas pilsētas kanalizacijas projekts	I	
1932./33.	*Nikolajs Plato* (3627)	Valmieras pilsētas ūdensvada projekts	I	
	Heinrichs Timšans (10265)	Šosejas tērauda tilts pār Gauju Siguldā	I	
1933./34.	*Oto Germanis* (103)	Meitenes-Bēnes 750 mm platuma dzelzceļa izbūves projekts	I	
	Viktors Hēns (11920)	Melnupes Pienavas poldera projekts		II
	Kārlis Kalniņš (12218)	Meitenes-Bauskas „L" platuma dzelzceļa pārbūves projekts „N" platumam	I	
	Rūdolfs Kress (7014)	Liedēta tērauda tilta projekts pār Mūsu pie Bauskas		II
	Austars Šnore (11136)	Feniksa ielas viadukta projekts.	I	

(2. turpinājums.)

Mācības gads	Darba autors un matrikulas numurs	Temats	Godalga	
			I šķira	II šķira
	Viktors Verners (3353)	Lielpilsētas galvenā pievedceļa un ielas izbūves projekts		II
	Valdis Zakevics (12116)	Dzelzsbetona tilta projekts pār Gauju pie Siguldas	I	
1934./35.	*Jānis Balodis* (1890)	Gaujas hidrocentrales projekts		cum laude
	Viktors Freijs (9438)	Trigonometriskā punkta „Veccepļi" ģeografiskā platuma un garuma noteikšana	summa cum laude	
	Augusts Grundmanis (7313)	Kuldīgas pilsētas kanalizacijas projekts	summa c. laude	
	Jānis Kainašs (256)	Rīgas ostas izbūves projekts	summa c. laude	
1935./36.	*Edgars Bankovskis* (9294)	Rīgas pilsētas Čiekurkalna, Zemitāna un Purvciema rajona kanalizacijas projekts	Rīgas pilsētas zelta medaļa	
	Ludmila Blūma-Krusa (1083)	Dzelzceļa tilts pār Ventu Kuldīgā		cum laude
	Alfrēds Briedis (10286)	Akademisks ceļa projekts	summa c. laude	
	Emīls Gailis (14410)	Kūjas upes regulēšanas projekts	summa c. laude	
	Rūdolfs Knaps (3440)	Patvēruma un zvejnieku ostas projekts Kurzemes piekrastē	summa c. laude	
	Žanis Vecmanis (11620)	Rīgas mezgla centralās šķirošanas stacijas projekts	summa c. laude	
1936./37.	*Alfrēds Jumiķis* (15840)	Rīgas ostas sausā doka projekts	summa c. laude	
	Jānis Kļaviņš (13890)	Jelgavas aerodroma projekts	summa c. laude	
	Konstantīns Šēnbergs (9764)	Rīgas-Jelgavas autoceļa projekts		cum laude
	Georgs Zaicis (9908)	Hidrocentrales projekts Lielupē pie Grāvendāles	summa c. laude	

(Beigas.)

Mācības gads	Darba autors un matrikulas numurs	Temats	Godalga	
			I šķira	II šķira
1937./38.	*Kārlis Jākobsons* (15970)	Rīgas ostas nākotnes izbūves	summa c. laude	
	Boruchs Kacs (15445)	Rīgas Pārdaugavas tuneļa izbūves projekts	summa c. laude galvas pilsētas Rīgas godalga	
	Aleksandrs Pētersons (8139)	Angara projekts civilās aviacijas vajadzībām Rīgas gaisa ostai pie Kalnciema šosejas	summa cum laude	
	Alfrēds Vikmanis (16351)	Šosejas dzelzs tilta projekts pār Daugavu Jaunjelgavā		cum laude
	Jānis Uiska (15204)	Lubānas ezera sistemas regulēšanas projekts	summa c. laude	

6. Atskats un novērtējums.

Fakultate uzskata sevi par RPI-a inženieru nodaļas pēcteci — par tās techniskās augstskolas garīgo mantinieci, kuras pamata likšanā, izveidošanā un izbūvē tika aicinātas pasaules autoritates, kā Beck's, Ritter's un citi Šveices Techniskās augstskolas zinātnieki. Kaut arī Latvijas tapšanas laikā, stājoties pie Latvijas Universitates uzbūves, izbūves un izveidošanas, inženierzinātņu fakultates kodolā piedalijās bij. RPI-a audzēkņi, kas turēja augstā cieņā vecās tradicijas un garīgo mantojumu, tomēr viņu darbs un uzdevums fakultates uzbūvē nebija viegls. Materialā ziņā bij jāpārvar lielas grūtības, lai nostādītu pienācīgā augstumā pašu fakultati, viņas katedras, institutus, laboratorijas un biblioteku. No evakuētiem pasaules kara laikā mācības līdzekļiem izdevās atgūt tikai nelielu mazvērtīgu daļu. Fakultates vadībai un atsevišķiem mācības spēkiem nācās neatlaidīgi pūlēties, lai nostādītu fakultati pašreizējā augstumā un līmenī kā pedagoģiskā, tā zinātniskā laukā.

Pakāpeniskā mācības plāna izveidošana norāda nevis uz nestabilu stāvokli, nevis uz to, ka fakultate šinī ziņā gājusi eksperi-

mentalo ceļu, bet otrādi — šinī rīcībā izpaužas tieksme sekot straujajam valsts dzīves tempam, sekot technikas un zinātnes impulsivai attīstībai un izveidošanai pēdējos gados. No šā viedokļa jāatzīmē, ka sen konstatējami un vienmēr būs konstatējami trūkumi mācības līdzekļos, bibliotekā un atsevišķās IPI-a laboratorijās to aparaturā. Par vienu no svarīgām vajadzībām minamas piemērotas telpas IPI-am.

Inženierzinātņu fakultate tomēr sasniegusi to, ka viņa nodrošinājusi savas tālākās gaitas ar piemēroti sagatavotiem jauniem mācības spēkiem un sagatavojusi jaunus inženierus, kas spēj veikt savus uzdevumus un pienākumus tēvzemē pašu spēkiem ikvienā būvinženiera un kulturinženiera darbu sferā.

IV
ĶĪMIJAS FAKULTATE
1919.—1939.

IV. Ķ ī m i ķ a s f a k u l t a t e

Pēc archīvu dokumentiem un atmiņām sastādījis profesors *A. Ķešāns.*

1. Vēsturisks atskats.

1. Priekšdarbi un fakultates nodibināšana. Doma par ķīmijas fakultates dibināšanu pie LU radās pilnīgi dabiski: vajadzība pēc tās bija liela, un bija arī visi nepieciešamie priekšnoteikumi. Pie bijušā RPI jau pastāvēja pedagoģiski un zinātniski augsti nostādīta ķīmijas nodaļa, kurā savā laikā bija darbojušies *V. Ostvalds* un *K. Bišofs* un likvidacijas laikā vēl darbojās *M. Glazenaps* un Ostvalda skolnieks *P. Valdens.* Šo zinātnieku vārdi bija pazīstami visai ķīmiķu pasaulei, un līdz ar to arī RPI ķīmijas nodaļa bija ieguvusi lielu popularitati Krievijā un Vakareiropā. No bijušā RPI jaundibināmā ķīmijas fakultate varēja mantot laboratorijām iekārtotu ēku, daļu mācības spēku un vecas akademiskas tradicijas. Otru daļu mācības spēku cerēja sadabūt, aicinot vakantajās vietās latviešu ķīmiķus, kas darbojās pie citām Krievijas augstskolām. Bija arī cerības atdabūt kara laikā uz Krieviju evakuēto ļoti vērtīgo biblioteku un laboratorijas piederumus. (Šīs cerības gan nepiepildījās.)

Par LU ķīmijas fakultates sākumu var pieņemt Latvijas valdības ieceltās RPI reorganizacijas komisijas 1919. g. 8. augusta lēmumu, ka LU paturamas visas RPI nodaļas. Tādā kārtā LU ķīmijas fakultati var uzskatīt par RPI ķīmijas nodaļas reorganizētu turpinājumu. Reorganizacijas komisijas 19. VIII ievēlētajā ķīmijas fakultates apakškomisijā iegāja: 1) profesors *V. Fišers* no bijušā RPI, 2) inž. techn. *M. Prīmanis* no Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas un 3) inž. techn. *Sp. Paegle* no Latvijas Izglītības biedrības augstskolas sekcijas. Līdz 1919. g. augusta beigām apakškomisija izstrādāja ķīmijas fakultates organizacijas projektu un mācības plānu (1. un 2. pielikums, 416. ss. lpp.), kā arī veica citus priekšdarbus.

Apakškomisijas izstrādātajā projektā bija uzsvērti šādi pamatprincipi. 1) Augstskola nevar un nav arī tās uzdevums radīt šau-

rus specialistus; lai audzēkņi ar veiklību ķertos pie jaunu problemu atrisināšanas, svarīgāka ir laba pamatdisciplinu pārzināšana. Galvenā vērība jāpiegriež tiem vispārīgajiem pamatiem, uz kuriem balstas atsevišķas rūpniecības nozares, un no pēdējām atkal pirmā vieta jāierāda tām, kas pārstrādā Latvijas zemes bagātības. 2) Studijas ilgst 8 semestrus, neieskaitot diplomdarbu. 3) Mācības notiek pēc priekšmetu sistemas. 4) Mācības valoda ir latviešu. Pēdējais noteikums gan bija realizējams pakāpeniski, jo daļa mācības spēku, ko pārņēma no RPI, neprata latviešu valodu.

Tālāk projektā bija paredzēta studiju gaita, mācības spēku darba normas u. c. noteikumi. Projekta pamatprincipi, izņemot tikai studiju ilgumu, ko vajadzēja pagarināt līdz 10 semestriem, palika spēkā visus turpmākos gadus.

Ķīmijas fakultates apakškomisija 1919. g. 30. augustā ievēlēja prof. *V. Fišeru* par pagaidu dekanu, bet dienu vēlāk — pirmos mācības spēkus: prof. *P. Valdenu,* prof. *M. Centneršvēru,* prof. *V. Fišeru* un inž. techn. *M. Prīmani* par docentu. Reorganizacijas komisija 3. IX nozīmēja turpmāko fakultates organizēšanas darbu vadīšanai fakultates kodolā prof. *P. Valdenu,* prof. *M. Centneršvēru* un doc. *M. Prīmani.* Tā kā abi pirmie bija aizbraukuši uz Vāciju, tad mācības spēku komplektēšanu septembrī turpināja apakškomisija ar pagaidu dekanu *V. Fišeru* priekšgalā. 1919. g. 16. IX apakškomisija ievēlēja bijušos RPI asistentus inž ķīm.*P. Daugi* un inž. ķīm. *N. Šteinbachu* par asistentiem; 1919. g. 19. IX ievēlēja bijušo RPI profesoru *M. Glazenapu* par profesoru ķīmijas technoloģijā, inž. techn. *R. Sīmani,* inž. techn. *M. Copi* un *P. Kalniņu* (tas bija ārzemēs) par asistentiem; un 1919. g. 26. IX. bijušo RPI adjunktprofesoru Dr. *O. Lucu* par praktisko darbu vadītāju ķīmijas laboratorijā lauksaimniekiem un mediķiem, bet vēlāk par docentu vispārīgajā ķīmijā. Organizacijas padome tos apstiprināja 19. IX, izņemot O. Lucu, ko apstiprināja 29. X.

Tai pašā laikā atsevišķi organizējās farmacijas nodaļa. Priekšdarbus veica apakškomisija, kurā iegāja: 1) prof. *E. Zariņš* no Organizacijas padomes, 2) farm. maģistrs *E. Svirlovskis* no Veselības departamenta un 3) provizors *M. Pusbarnieks* no I Latvijas Farmaceitu kongresa biroja. Ņemot vērā, ka farmaceitu izglītība pamatojas galvenā kārtā uz ķīmijas disciplinām, Organizacijas padome 1919. g. 2. IX nolēma, ka farmacijas nodaļa atverama pie ķīmijas fakultates. Apakškomisija izstrādāja mācības plānu, liekot par pa-

matu ar ķīmiķiem kopējus pamatdisciplinu kursus ar attiecīgajiem praktiskajiem darbiem un papildinot tos ar bioloģisko zinātņu priekšmetiem un specialajām farmacijas disciplinām (3. pielikums, 419. s. lpp.). Par pirmajiem mācības spēkiem farmacijas nodaļas priekšmetos ievēlēja prof. *E. Zariņu* un doc. *E. Svirlovski*.

Mācības sākās 29. septembrī, bet Bermonta uzbrukuma dēļ tikko pasāktie darbi bija jāpārtrauc līdz novembra otrai pusei.

2. Pirmā piecgade. Pirmā ķīmijas Fakultates Padomes sēde notika 1919. g. 15. novembrī. Tanī piedalijās pagaidu dekans prof. *V. Fišers*, prof. *M. Glazenaps*, prof. *M. Centneršvērs*, doc. *M. Prīmanis* un asistenti *P. Dauge*, *M. Copi* un *R. Sīmanis* — pavisam 7 personas. Farmaceitu pārstāvju nebija; vienīgais jau apstiprinātais farmacijas nodaļas mācības spēks bija prof. *E. Zariņš*, bet viņš bija ievēlēts par pagaidu dekanu medicinas fakultatē, pagaidām skaitijās tur un bija nodarbināts ar tās organizēšanu. Pirmajā mācības gadā nebija paredzēts lasīt farmacijas nodaļas specialos priekšmetus; šīs nodaļas mācības spēki komplektējās vēlāk un pirmajā darbības gadā ķīmijas fakultates sēdēs nepiedalijās. No ķīmiķiem pirmajā fakultates sēdē nebija ieradušies docents *O. Lucs* un asistents *N. Šteinbachs*. Prof. *P. Valdens* vēl arvienu bija Vācijā. Viņš bija rakstijis, ka nejūtoties īsti vesels un arī neparedzot, ka tuvākajā nākotnē Rīgā būšot iespējams mierīgi strādāt. Arī vēlāk fakultatei neizdevās saistīt savā darbā šo ievērojamo ķīmiķi, un viņš apmetās uz pastāvīgu dzīvi Vācijā.

Šajā pirmajā ķīmijas fakultates sēdē ievēlēja *M. Prīmani* par fakultates sekretaru, sadalija darbus starp mācības spēkiem un pašus mācības spēkus iedalija amatu kategorijās. Prof. *Valdenam* paredzētos priekšmetus — neorganisko un fizikalo ķīmiju — pagaidām uzdeva lasīt prof. *M. Centneršvēram*. Nolēma mācības atjaunot sestdien, 22. novembrī.

Līdz pirmā mācības gada beigām ķīmijas fakultates darbā vēl stājās asistenti *K. Štrenks* un *A. Ķešāns*, asistenta v. i. *A. Ķesbers* (P. Kalniņa vietā, kura ierašanās bija sagaidama 1920. g. rudenī) un lektors *J. Priede*, kas pagaidām lasija kristalografiju un mineraloģiju I kursa studentiem; bija paredzēts šai vietā saistīt kādu vecāku mācības spēku. Par subasistentiem pieņēma bijušos RPI vecāko kursu studentus *O. Jirgensonu*, *J. Krustiņsonu*, *A. Šiliņu* un *A. Šmitu*, kas bija iestājušies LU ķīmijas fakultatē.

Studentu skaits pirmajā mācības gadā bija mazs: 118 ķīmiķi un 30 farmaceiti, to starpā laba tiesa t. s. hospitantu, kas kara apstākļu dēļ nebija varējuši nobeigt pēdējo vidusskolas klasi un kam vēl bija jāiztur daži papildu pārbaudījumi, lai iegūtu pilnas studentu tiesības. Bija starp studentiem arī bijušie RPI audzēkņi, kā arī bijušie Krievijas universitatu farmacijas nodaļas studenti, bet tādu bija samērā maz. Viņiem bija atļauts 2 gadu laikā nobeigt studijas pēc savu agrāko mācības iestāžu programmām un iegūt inženiera technologa resp. provizora gradu. No tiem vēlāk kursu beidza 23 inženieri technologi un 15 provizori. Kara apstākļu dēļ aizkavētās mācības lika saīsināt ziemsvētku brīvlaiku un pagarināt pirmo semestri līdz februara beigām un otro līdz jūnija vidum, bet praktiskie darbi analitiskajā laboratorijā pa daļai turpinājās arī vasaras brīvlaikā.

Organizēšanas darbi turpinājās arī otrajā un trešajā fakultates darbības gadā. Daļa RPI mācības spēku, kā arī visi vēlamie latviešu kandidati vakantajām vietām atradās Krievijā. Grūti bija ar viņiem sazināties, vēl grūtāk bija viņiem izbraukt no Krievijas, daži bija pat jāiemaina pret Latvijā apcietinātiem komunistiem. Otrā fakultates darbības gadā mācības spēku skaits papildinājās vēl ar profesoriem *K. Blacheru* un *B. Popovu,* docentiem *A. Janeku, E. Lindemani* un *J. Auškāpu,* lektoru *D. Blūmentālu* un asistentiem *P. Nuku, P. Kalniņu, A. Petrikalnu, M. Gūtmani, K. Neimani, V. Štālu, T. Lejiņu, I. Kvelberģi* un *E. Iegrīvi.* Izņemot prof. B. Popovu un asistentu P. Kalniņu, kas ieradās no Vakareiropas, visi pārējie atbrauca no Krievijas. No fakultates dienesta tai pašā laikā aizgāja pagaidu mācības spēki: lektors *J. Priede* un asistenta vietas izpildītājs *A. Ķesbers;* 1921. g. 1. I nomira asistents *R. Sīmanis.*

Otrajā darbības gadā sāka izveidoties arī fakultates iekšējā kārtība. Sāka izstrādāt noteikumus par studiju gaitu un pārbaudījumu kārtību, to beidza tikai 1922. g. beigās. Studentu skaitam pieaugot un jauniem mācības spēkiem stājoties darbā, radās liels telpu trūkums. Bijušās RPI ķīmijas nodaļas telpās tagad mitinājās arī farmacijas nodaļa un Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas izmēģinājumu un pētijumu laboratorija, ko vēlāk pārņēma ķīmijas fakultate; daļa telpu bija atdota arī lauksaimniecības un medicinas fakultatēm. Ķīmijas fakultate ar savām laboratorijām un mācības spēkiem visās ķīmijas disciplinās apkalpoja arī lauk-

saimniecības, dabaszinātņu, medicinas un veterinarmedicinas, architekturas, inženierzinātņu, mechanikas un tautsaimniecības studentus. Studentu pieplūdums bija liels, tiem pietrūka vietas klausītavās un laboratorijās. Telpu un pa daļai arī vājo zināšanu dēļ, sākot ar 1921. g. rudeni, bija jāierobežo uzņemamo skaits un jāieved konkursa pārbaudījumi.

Pirmie fakultates organizēšanas darbi prasija no mācības spēkiem gandrīz pārcilvēciskas pūles. Nebija literaturas, nebija mācības līdzekļu. Evakuēto vērtīgo RPI biblioteku un mācības līdzekļus neizdevās dabūt atpakaļ. Nebija ķīmisko aparatu un reaktivu. No vācu okupacijas laikiem arī šo mantu bija palicis ļoti maz pāri. Tās vāca un papildināja ar gadījuma pirkumiem un izlietoja ar vislielāko taupību, dažreiz izstrādājot pat jaunas, ekonomiskākas analižu metodes parasto vietā. Mācības līdzekļu budžets ķīmijas fakultatei 1919./20. m. g. bija tikai L. Rbļ. 65.572,—. Ar šiem niecīgajiem līdzekļiem bija grūti apmierināt pat visnepieciešamākās vajadzības.

Mācības spēku komplektēšana turpinājās arī vēl trešajā 1921./22. darbības gadā. Rudens semestra sākumā ievēlēja maģistrandu *J. Maizīti* par docentu farmacijas nodaļā. Subasistentus, kas iepriekšējā semestrī bija beiguši kursu pēc RPI programmas ar inženiera technologa gradu, ievēlēja par jaunākiem asistentiem. Tie bija *J. Krustiņsons* pie fizikalās ķīmijas katedras, *G. Vanags* pie vipārīgās ķīmijas katedras lauksaimniekiem un mediķiem un *E. Rozenšteins* pie neorganiskās ķīmijas technoloģijas katedras. Rozenšteinu bez ţam vēl ievēlēja par I šķiras lektoru ar uzdevumu lasīt 2 gada stundas javas vielu un stikla technoloģiju. Šos priekšmetus prof. M. Glazenaps bija atdalijis no sava technoloģijas kursa. Vēl ievēlēja farmacijas maģistru *J. Kupci* par vecāko asistentu pie uztura vielu ķīmijas katedras un Maskavas Augstāko sieviešu kursu absolventi *Katrīnu Zēbergu* un kalnu inženieri *M. Gūtmani* par jaunākajiem asistentiem pie mineraloģijas katedras. Gada vidū, 1921. g. 30. XII, nomira vec. asistents *P. Dauge*. Viņa vadīto ķīmiķu un farmaceitu grupu kvalitativajā analizē uzdeva vadīt vec. asistentam *A. Ķešānam*, atstājot pēdējam līdz mācības gada beigām arī agrāko lauksaimnieku un mediķu grupu, jo taupības dēļ nebija atļauts pieņemt jaunu asistentu.

Iekšējā organizacijā fakultate trešajā darbības gadā beidza izstrādāt studiju gaitu un pārbaudijumu kārtību un

arī pirmo fakultates štatu projektu. Studiju gaitā bija atļauta teoretisko priekšmetu noklausīšanās pēc studentu pašu izvēles, nepieturoties pie mācības plānā paredzētās kārtības; praktiskie darbi turpretim bija paredzēti noteiktā secībā tādā gadījumā, ja vieni darbi bija par pamatu citiem. Uz priekšmetiem un praktiskajiem darbiem vajadzēja pierakstīties katra semestra sākumā: līdz noteiktam termiņam bija jādabū dekana atzīme un attiecīgā mācības spēka paraksts. Pārbaudījumus varēja turēt pēc lekciju noklausīšanās resp. pēc praktisko darbu nobeigšanas. Pārbaudījumi bija iedalīti divās grupās: gada pārbaudījumos un diploma jeb akademiskajos gala pārbaudījumos. Diploma darbu aizstāvēja īpašā komisijā. Nolēma noteikumus ievest ar 1923. gada maiju. Ar niecīgiem grozījumiem tie pastāvēja visus turpmākos gadus (8. pielik. 427. ss. lpp.). Štatu projektā bija paredzēti 11 profesori, 9 docenti un 24 asistenti, kas bija sagrupēti pēc galvenajiem priekšmetiem (4. pielik. 421. lpp.). Šo projektu pieņēma Dekanu Padome 1921. g. 19. XII. Bet jauni apstākļi un paaugstinātas prasības bija par cēloni, ka pāris gadus vēlāk šie štati bija jāpapildina. — Studentu farmaceitu praktiskajai apmācībai nolēma dibināt Universitates aptieku. Valdība atvēlēja vajadzīgos līdzekļus. Par tās pārzini ievēlēja prof. *E. Zariņu*. Savu darbību aptieka uzsāka 1923. g. 23. II. Izmēģinājumu un pētījumu laboratoriju, kas agrāk piederēja Tirdzniecības un rūpniecības ministrijai, 1922. g. pārņēma ķīmijas fakultate un izstrādāja tai darbības noteikumus. Mācības gada beigās nācās pārkārtot dažu priekšmetu lasīšanu. Vispārīgā ķīmijā, ko lasija 4 fakultatēm kopā, sanāca tik daudz klausītāju, ka tie vairs neietilpa pat vislielākajā klausītavā, tāpēc tos vajadzēja sadalīt 2 paralelās grupās: atdalija lauksaimniekus un dabaszinātniekus jaunā grupā, kam lekcijas lasīt uzdeva vecākajam docentam *A. Liepiņam*. Pārējai daļai — mediķiem un veterinarmediķiem — lekcijas lasija, kā līdz šim, vecākais docents *O. Lucs*, kas pārzināja arī praktiskos darbus laboratorijā abām grupām. Tālāk, vecāko asistentu *J. Kupci* 1922. g. pavasarī ievēlēja par vecāko docentu ar uzdevumu lasīt tiesas ķīmiju (ko līdz šim lasija doc. *J. Maizīte*), klīniskās analizes un ārstniecības vielu pagatavošanu. Beidzot mikroskopiju, ko līdz šim lasija prof. *M. Glazenaps*, uzdeva lasīt vecākajam docentam *E. Svirlovskim*. Jauno lasīšanas kārtību ieveda 1922. g. rudenī.

Sakarā ar LU satversmes stāšanos spēkā 1922. g. rudenī ķīmi-

jas fakultatei bija jāizstrādā otrā zinātniskā grada iegūšanas noteikumi. Šo darbu veica 1922. g. rudens semestrī. Universitates padome noteikumus apstiprināja 1923. g. 6. jūnijā. Prasības visām fakultatēm otrā zinātniskā grada iegūšanai bija vienādas: paredzēja specialus doktora pārbaudijumus, disertaciju un tās aizstāvēšanu publiskā fakultates sēdē. Bet atšķirība dažādās fakultatēs bija un vēl tagad ir šo prasību izpildīšanas kārtībā. Ķīmijas fakultatē vispirms iesniedzama disertacija; to novērtē fakultates izraudzīta komisija, kurā ieiet 3 mācības spēki no disertacijai atbilstošām vai radniecīgām katedrām. Uz šīs komisijas atzinuma pamata fakultates padome ar aizklātu balsošanu disertaciju pieņem vai noraida. Ja disertacija pieņemta, tad doktorandu pielaiž pie mutvārdu pārbaudijumiem, ko notur slēgtā fakultates sēdē. Pārbaudijumi jāiztur trijos priekšmetos, no kuriem viens, galvenais, atbilst doktoranda specialitatei, pārējie divi var būt radniecīgi. Doktora pārbaudijumu priekšmetus izvēlas doktorands pats, bet fakultate katrā atsevišķā gadijumā apstiprina programmu, pēc kādas doktorands sagatavojas pārbaudijumiem. Pēc izturētiem pārbaudijumiem doktorands publiskā fakultates sēdē aizstāv disertaciju, un fakultates padome, atklāti balsojot, piešķir viņam Dr. chem., Dr. chem. techn. vai Dr. pharm. gradu, raugoties pēc pirmā zinātniskā grada un tālākās specialitates. Vēlāk, 1934. g. pavasarī, pēc gūtiem pieredzējumiem, ķīmijas fakultate mazliet grozija šos noteikumus, nosakot ikvienai specialitatei galvenos priekšmetus vai grupas, no kurām doktorands var izvēlēties priekšmetus doktora pārbaudijumiem (sk. 379. lpp.). LU docentiem doktora gradu iegūšanā visās fakultatēs bija paredzēti atvieglojumi tai ziņā, ka viņiem bija atļauts pārbaudijumus turēt referatu veidā, ko nolasija slēgtā fakultates sēdē par iepriekš pieņemtiem pārbaudijumu tematiem.

Lai izpildītu satversmes prasības, vajadzēja LU mācības spēku citās augstskolās iegūtos zinātniskos gradus pielīdzināt LU zinātniskajiem gradiem. Pielīdzināšanu iesāka 1923. g. aprilī un izbeidza 1924. g. janvarī. Mācības spēkus, kas Krievijas universitatēs bija ieguvuši maģistra gradu, tiesībās pielīdzināja LU doktoriem. Ķīmijas fakultatē starp profesoriem tādi bija prof. *M. Centnerševērs*, prof. *V. Fišers*, prof. *E. Zariņš* un prof. *B. Popovs*. Tāpat pielīdzināja LU doktoriem bijušos RPI profesorus *M. Glazenapu* un *K. Blacheru*, kam bija liels pedagoģisks stažs un ievēro-

jami zinātniski nopelni. Maģistra grads vēl bija vecākajiem docentiem *E. Svirlovskim, O. Lucam* un *J. Kupcim*. To ievēroja, kad 1924. g. Svirlovski un 1927. g. Lucu un Kupci ievēlēja par profesoriem. Pārējo mācības spēku pirmos zinātniskos gradus pielīdzināja LU pirmajam zinātniskajam gradam. No docentiem vēl prasija venia legendi darbu. Kam darba nebija, tiem noteica termiņu tā iegūšanai; bet ķīmijas fakultatē tādu docentu nebija.

Rudens semestrī 1922. g. lauksaimniecības fakultate atbrīvoja ķīmijas fakultatē aizņemtās telpas. Tās sadalija, gan ne bez grūtībām, jo vajadzību bija daudz, starp ķīmijas fakultates mācības spēkiem. Bet telpu trūkums vēl joprojām bija liels, jo bija nākuši klāt jauni kursi, un arī studentu skaits bija audzis. Sakarā ar jaunajiem apstākļiem bija jāpārstrādā fakultates štatu projekts. To veica 1923. g. pavasarī. Jaunajā projektā bija paredzētas 11 katedras ar 13 profesoriem, 7 docentiem, 3 atalgotiem privatdocentiem un 26 asistentiem. Mineraloģijas katedra ar 1 profesoru un 3 asistentiem šai skaitā neietilpa; mineraloģiju bija paredzēts pievienot dabaszinātņu nodaļai. Saeimas publisko tiesību komisija šo projektu pieņēma 1924. g. rudenī (5. piel. 421. lpp.), bet galīgu apstiprinājumu tas nedabūja arī visus turpmākos gadus. Mineraloģijas katedra joprojām palika ķīmijas fakultatē, un fakultates štati arī vēlāk vēl tika pārstrādāti.

Pirmo mācības plānu pārkārtošanu un prasību samazināšanu izdarija 1923. g. pavasara un rudens semestros. Sākumā uzmestie un pamazām izveidotie mācības plāni bija kļuvuši par plašiem, lai studenti tos varētu veikt 8 semestros. Sevišķi liels bija kļuvis ķīmijas technoloģiju kurss, kur ietilpa 2 vispārīgās technoloģijas un 10 dažādas specialās. Vienojās, ka abas vispārīgās: 1) siltuma un ūdens technoloģija un 2) ķīmiskās rūpniecības techniskie pamati arī turpmāk būs obligatas visiem ķī-

I grupa:	
1. Ķīmijas pamatrūpniecības	3 st.
2. Metalurģija	1
3. Tauku un eļļu technoloģija	3
4. Ķīmijas šķiedrvielu technoloģija	3
5. Krāsvielu un ādas technoloģija	1 „
Kopā	11 st.

II grupa:	
1. Silikatu technoloģija	2 st.
2. Elektroķīmijas technoloģija	2
3. Kurināmo vielu technoloģija	3
4. Rūgšanas technoloģija	3
5. Cukura rūpniecība	1 „
Kopā	11 st.

mijas nodaļas studentiem. Bet specialās technoloģijas sadalija 2 grupās; no tām obligata bija tikai viena grupa pēc izvēles.

Vēlāk pārkārtoja rūgšanas technoloģiju un cukura rūpniecību par lauksaimniecības technoloģiju ar 3 gada stundām un technisko mikoloģiju ar 1 gada stundu.

Pārkārtoja arī dažus citus priekšmetus. Apvienoja technisko zīmēšanu, mašīnu daļas un vispārīgo mašīnmācību par mašīnmācību I un II, jūtami samazinot rasējumu skaitu. Ķīmiskās rūpniecības techniskos pamatos samazināja rasējumu skaitu līdz 2; viens no tiem bija kāda sīki izstrādāta gada projekta daļa, kāda ierīce vai aparats, otrs bija ar patstāvīgu uzdevumu. Farmacijas nodaļā apvienoja cilvēka anatomiju ar fizioloģiju, paredzot abām kopā tikai 1 gada stundu līdzšinējo 4 lekciju un 2 praktisko darbu stundu vietā.

1923. g. 16. augustā lielā vecumā nomira prof. *M. Glazenaps.* Viņa lasītais metalurģijas kurss jau pavasarī bija nodots vecākajam docentam *E. Dišleram;* bet preču zinātnes kursu rudenī uzdeva lasīt *E. Rozenšteinam,* ko ievēlēja par docentu.

Ķīmijas fakultates izveidošanas un pārkārtošanas darbā reizēm bija arī lielas n e s a s k a ņ a s mācības spēku starpā. Fakultates mācības spēki bija komplektējušies no vairākām Krievijas augstskolām. No vienas puses tas bija labi, jo mācības spēki atnesa sev līdzi un te kultivēja savas agrākās alma mater akademiskās tradicijas un darba metodes. No otras puses tas radija grūtības, jo sākumā mācības spēki nevarēja un varbūt arī negribēja sakust kopā par vienotu akademisku saimi, kas kopējiem spēkiem veido un vada savas fakultates lietas. Domstarpības, kas nereti kļuva pārāk asas, dažreiz izpaudās sakarā ar pavisam nenozīmīgiem jautājumiem, kuru kārtošanai bija jāziedo veselas fakultates sēdes. Viena no svarīgākām lietām, kurā tika lauzti šķēpi gandrīz divu gadu laikā, bija mācības plānu un programmu jautājums. Vienai mācības spēku daļai likās, ka sākumā vispārīgos vilcienos izstrādātais un pamazām izveidotais mācības plāns, kas gatavoja inženierus ķīmiķus un farmacijas kandidatus, ir pārāk praktisks un par maz zinātnisks, ka fakultatē par maz tiek kopta t ī r ā z i n ā t n e. Tāpēc jau 1922. g. daži mācības spēki nāca ar ierosinājumu grozīt mācības plānu un iesniedza arī attiecīgu projektu, bet fakultates vairākums to noraidija. Pēc ilgām un neauglīgām debatēm 1923. g. pavasarī vienojās, ka ķīmijas nodaļā radama

jauna, tīri teoretiska virziena programma. Tās sastādīšanai ievēlēja komisiju, kurā iegāja prof. *V. Fišers*, vec. doc. *A. Janeks* un vec. doc. *A. Liepiņš*. Pēdējais vēlāk atteicās, viņa vietā nāca prof. *M. Centneršvērs*. Gadu vēlāk bija izstrādātas d i v a s jaunas programmas: viena fizikalās ķīmijas novirzienā (B programma), otra bioloģiski-ķīmiskā novirzienā (C programma). Abas programmas Universitates padome apstiprināja 1924. g. rudenī.

3. Otrā piecgade. Otro piecgadi sāka ar pārskatu publicēšanu par LU pirmo piecu gadu darbību un pirmo goda doktoru vēlēšanu. Ķīmijas fakultate par savu pirmo goda doktoru ievēlēja savu vecāko mācības spēku prof. *K. Blacheru*, piešķirot viņam 1924. g. 20. IX Dr. chem. techn. h. c. gradu par zinātniskiem nopelniem ķīmijas technoloģijas laukā; diplomu viņam pasniedza LU rektors svinīgā fakultates sēdē gadu vēlāk, 1925. g. 21. X.

Gada sākumā fakultate noteica diploma pārbaudijumu kārtību, kas noteikumos par studiju gaitu nebija visai skaidra. Vienojās, ka pie diploma pārbaudijumiem var pielaist tikai pēc visu gada pārbaudijumu izturēšanas un praktisko darbu ieskaitīšanas, un pie diploma darba — tikai pēc visu diploma pārbaudijumu izturēšanas. Diploma pārbaudijumi noturami divās sesijās: decembrī-janvarī un maijā-septembrī, praktiski 4 reizes gadā. Studenti var turēt diploma pārbaudijumus vienā vai vairākās sesijās. Tālāk noteica prasības, kādas fakultates absolventiem jāizpilda, lai uz diploma dabūtu atzīmi ļoti sekmīgi. Šie noteikumi vēlāk nav vairs grozīti (8. pielikums).

Abas jaunās teoretiskā virziena programas stājās spēkā 1924. g. oktobrī, un tagad ķīmijas fakultatē bija 4 p r o g r a m m a s, ko apzīmēja burtiem A, B, C un D (5., 6. un 7. pielik. 422. ss. lpp.). A un D bija līdzšinējās programmas; tās gatavoja specialistus noteiktam darba laukam, inženierus ķīmiķus un farmacijas kandidatus. B un C bija jaunās, teoretiskā virziena programmas, kas deva gan noapaļotu augstāko izglītību, bet bez specialitates. Šo programmu absolventi ieguva ķīmijas kandidata gradu, un viņu darbības lauks varētu būt zinātnisks vai pedagoģisks darbs, pēdējais gan stipri ierobežots. Noteiktas specialitates trūkums laikam arī bija par cēloni, ka pirmajā 1924. gadā uz B programmu pieteicās tikai 5 studenti, uz C neviens, un šo pēdējo, studentu trūkuma dēļ, nācās slēgt jau 1926. g. februarī. B programma gan pastāvēja vēl 15 ga-

dus, bet arī turpmāk tai bija mazs studentu skaits, to starpā lielākā daļa t. s. „caurgājēju", kas patiesībā gribēja iestāties farmacijas nodaļā, bet pagaidām latīņu valodas trūkuma dēļ nevarēja.

Gandrīz reizē ar jaunajām programmām ieveda arī minima noteikumus. Bija daudz tādu studentu, kas gan kārtīgi maksāja mācības naudu, bet gandrīz nemaz nestudēja. Vainīgi vispirms te bija studentu materialie apstākļi, pa daļai varbūt arī ne visai augstais zināšanu līmenis, ko deva vidusskolas, un pašā pēdējā vietā varbūt arī pārāk maza vēlēšanās studēt. Lai paceltu studiju sekmību, 1924. gadā izstrādāja pirmos minima noteikumus. Tie bija samērā stingri: mācības gadā vajadzēja nobeigt 4—5 svarīgākos priekšmetus un pirmo triju gadu laikā bija jābeidz I un II gada priekšmeti. Šīs prasības bija vieglas studentiem, kas tikai studē, bet diezgan smagas tiem, kas lielāko dienas daļu pavada maizes pelnīšanas darbā, un tādu bija liels vairākums latviešu. Minima noteikumus sāka piemērot 1925. g., sākumā pamazām, dodot pagarinājumus prasību izpildīšanai, bet vēlāk arī izslēdzot dažus studentus par nesekmību. Tomēr minimalistu skaits vēl vienmēr bija ne mazāks par 25% no studentu kopskaita. Otrās piecgades beigās minima prasības samazināja līdz 3 ieskaitijumiem gadā, bet arī tad vēl minimalistu skaits bija lielāks par 100. Galvenais mazo sekmju cēlonis bija studentu nodarbība ārpus universitates. Prasības varēja paaugstināt tikai ar šā apstākļa atkrišanu, un tas notika 1939. g., kad nodibināja Studiju Fondu.

Telpu jautājums otrā piecgadē stipri pavirzījās uz priekšu. Universitates vajadzībām bija iegūts nams Baznīcas ielā 5; daļu no tā piešķīra arī ķīmijas fakultatei. Uz turieni 1925. g. janvarī pārcēlās farmakognozijas un farmacijas ķīmijas katedras un iekārtojās tur samērā ērti. Ar to radās arī citām katedrām iespēja izplesties, ieņemot abu šo katedru atbrīvotās telpas laboratoriju ēkā. Otrs stipri jūtams telpu ieguvums bija 1928. g., kad dabaszinātņu nodaļa pārcēlās uz jauniegūto namu Alberta ielā un, matematikas un dabaszinātņu fakultatei pārkārtojoties, atbrīvojās telpas arī ķīmijas fakultates vajadzībām. Ar to ķīmijas fakultates telpu jautājums gan vēl nebija atrisināts, bet apstākļi bija jau tik tālu uzlabojušies, ka bija iespējama netraucēta mācību gaita. Studenti laboratorijās gan vēl arvienu strādāja pa divi vienā vietā, un asistenti mitinājās pa divi, pa trim mazās istabiņās, kas reizē

bjia viņu dienesta un arī zinātniskā darba telpas. Bet arī tādos saspiestos apstākļos bija iespējams sekmīgs zinātnisks darbs.

Zinātniskā darba ziņā otrā piecgade izcēlās tālu pāri pirmajai piecgadei. Ja pirmā piecgade bija nepārtraukts organizēšanas un iekšējās izveidošanas darba periods, tad otrajā piecgadē ikdienišķais pedagoģiskais darbs mācības spēkiem bija jau kļuvis par ieradumu, un palika pāri arī vēl brīvs laiks, ko varēja ziedot zinātniskam darbam. Pirmajā piecgadē ķīmijas fakultates mācības spēki bija publicējuši ap 80 zinātnisku darbu, otrā piecgadē darbu skaits jau bija ap 190. Jaunākie mācības spēki avansēja, habilitējās par privatdocentiem. Pirmajā piecgadē 2 personas ieguva venia legendi, otrā arī 2; bet otrā piecgadē radās arī 4 doktori no mācības spēkiem. Pirmo disertaciju doktora grada iegūšanai ķīmijas fakultatē gan aizstāvēja Igaunijas pilsonis *Kārlis Loskits* 1926. g. 28. XI. Viņam sekoja LU ķīmijas fakultates audzēkņi *Mārtiņš Straumanis,* kas aizstāvēja disertaciju un ieguva doktora gradu 1927. g. 3. IV, tālāk tai pašā 1928./29. m. g. doktora gradu vēl ieguva vec. doc. *Alfrēds Petrikalns* 1928. g. 2. XII, vec. doc. *Aleksandrs Janeks* 1928. g. 9. XII un vec. asist. *Edvins Iegrīve* 1929. g. 17. V.

Otrās piecgades beigās ķīmijas fakultate izstrādāja vēl vienu jaunu štatu projektu, pēc skaita trešo. Tas atšķīrās no iepriekšējā, ko bija atzinusi Saeimas publisko tiesību komisija 1925. g., ar to, ka docentu skaits bija samazināts, bet profesoru skaits bija palielināts par 2: vispārīgajā ķīmijā bija paredzēts vēl otrs profesors, bez tam vēl bija paredzēts profesors preču zinātnē, kas iepriekšējā projektā atsevišķi nemaz nebija minēta, bet bija ietilpināta neorganiskās ķīmijas technoloģijā. Abus šos priekšmetus — vispārīgo ķīmiju un preču zinātni — ķīmijas fakultatē lasija citu fakultatu studentiem, un šīs fakultates prasija, lai minētos priekšmetus lasītu nevis kāds no jaunākajiem mācības spēkiem, bet profesors. Tālāk, jaunajā štatu projektā mineraloģijas katedra atkal bija paredzēta ķīmijas fakultates sastāvā. To vēlējās pati katedra, motivēdama, ka tagadējās mineralu un kristalu pētīšanas metodes esot vairāk ķīmiskas un fizikali-ķīmiskas nekā fizikalas. Pavisam projektā bija paredzētas 13 katedras ar 16 profesoriem, 5 docentiem un 29 asistentiem. Universitates padome piekrita grozijumiem attiecībā uz profesoru un docentu skaitu, bet nepiekrita mineraloģijas katedras ietilpināšanai ķīmijas

fakultatē — un tādā veidā projektu vēlāk pieņēma arī Saeimas Izglītības komisija. Galīgu apstiprinājumu nedabūja arī šis projekts.

Pirmā desmitgade noslēdzās ar īsa pārskata publicēšanu par Universitates institutu izveidošanos un mācības spēkiem.

4. Pēdējie desmit gadi. Otrā desmitgade ķīmijas fakultatē sākās ar goda doktoru vēlēšanām uz LU 10 gadu jubileju. Fakultates padome 1929. g. rudenī piešķīra par nopelniem zinātnes laukā un fakultates izveidošanas darbā prof. *V. Fišeram* Dr. chem. h. c. un prof. *E. Zariņam* Dr. pharm. h. c. gradu. Vēlāk, 1929. g. 6. XI, fakultate piešķīra par zinātniskiem nopelniem fizikalajā ķīmijā arī prof. *M. Centneršvēram* Dr. chem. h. c. gradu. Viņš bija ievēlēts par profesoru Varšavas Universitatē un rudens semestra beigās bija nodomājis pārcelties uz jauno darba vietu. Goda doktora diplomus visiem trim pasniedza LU rektors svinīgajā fakultates sēdē 16. decembrī.

Otrās desmitgades sākumā ķīmijas fakultatē ievērojami pieauga vecāko mācības spēku skaits. Noslēdzās daudzi zinātniski darbi, kas akademiskā staža iegūšanai bija iesākti iepriekšējos gados, un habilitacijas un promocijas sekoja viena otrai. Pie neorganiskās ķīmijas katedras 1929. g. 4. XII habilitējās vec. asist. *K. Štrenks* par privatdocentu; viņam sekoja vec. asist. *P. Kalniņš* 1930. g. 2. IV pie organiskās ķīmijas katedras. Doktora gradus ieguva: vec. asist. *J. Krustiņsons* 1929. g. 9. X, privatdocents *A. Ķešāns* 1929. g. 4. XII, vec. doc. *A. Liepiņš* 1930. g. 19. II, vec. doc. *J. Auškāps* 1930. g. 8. X, vec. doc. *E. Rozenšteins* 1931. g. 2. XII un vec. asist. *G. Vanags* 1932. g. 16. III. Četri vecākie docenti, kas pēdējos gados bija ieguvuši doktora gradu, kļuva arī par profesoriem. Profesoru skaits ķīmijas fakultatē pieauga līdz 12; to starpā 8 bija latvieši.

Pēc prof. *M. Centneršvēra* aiziešanas 1930. g. janvarī kļuva brīvas viņa vadītās fizikalās un neorganiskās ķīmijas katedras. Fizikalo ķīmiju uzdeva lasīt vecākajam docentam Dr. *A. Petrikalnam*, ko pēc tam ievēlēja par profesoru. Neorganiskās ķīmijas katedrai meklēja vadītāju ārzemēs. Sarunas sākumā veda ar prof. *G. Tammanu*, kas Getingenā atstāja štata dienestu; vēlāk arī ar citām personām, bet bez panākumiem. Neorganiskās ķīmijas lasīšanu, pagaidām uz noteiktu laiku, uzdeva privatdocentam Dr. *A. Ķešānam*, ko ievēlēja par docentu; vēlāk, sākot

ar 1931./32. m. g., kad noskaidrojās, ka uz īsu laiku ārzemnieku dabūt nevar, uzticēja viņam šo kursu uz nenoteiktu laiku.

Otra ievērojama pārmaiņa fakultates darbā bija teoretisko priekšmetu programmu pārkārtošana. Apstākļi, kas to prasija, bija divējādas dabas. No vienas puses fakultate centās dot saviem audzēkņiem plašu un vispusīgu izglītību. Šai nolūkā 1930. g. ieveda ķīmijas nodaļas mācības plānā par obligatu priekšmetu ievadu filozofijā, ko reizē ieveda arī dažās citās fakultatēs. Farmacijas nodaļas studentiem tas nebija obligats, jo viņu redzes aploku stipri paplašināja bioloģisko zinātņu kursi, kuru ķīmiķiem trūka. Bez tam inženieriem ķīmiķiem padarija par obligatu arī dispersoidoloģiju, ko lasija jau farmaceitiem un ķīmiķiem teoretiķiem. No otras puses radās nepieciešamība samazināt studentiem klausamo lekciju skaitu, nepazeminot tomēr fakultates zinātnisko līmeni. Šos abus pretējos apstākļus — lielāku vispusību un mazāku stundu skaitu — apvienoja tādā kārtā, ka pamazināja pamatkursu lekciju stundu skaitu neorganiskajā un organiskajā ķīmijā no 5 uz 4 gada stundām un svītroja no mācības plāna ievadu kristalografijas praktikā; uz ietaupīto stundu rēķinu radija dažus jaunus mazus specialkursus, kas kopā ar jau esošiem specialkursiem izveidoja specialo kursu ciklus pie neorganiskās, organiskās un fizikalās ķīmijas, pie katras pa 4 kursiem. Specialajos kursos apskatamā viela ietilpa arī lielajos pamatkursos, bet tikai ļoti sašaurinātā veidā, un fizikalajā ķīmijā tādēļ nācās pat pacelt stundu skaitu no 3 uz $3^1/_2$ gada stundām. Farmaceitiem specialie kursi nebija jāklausas; arī A programmas studentiem (inž. ķīm.) obligati bija tikai daži no neorganiskās un organiskās ķīmijas specialkursiem, pēc izvēles. Tikai B programmas studentiem (ķīm. kand.) bija obligati visi fizikalās ķīmijas specialkursi, bet no pārējiem tikai daži, pēc izvēles. Specialos kursus lasija pārmaiņus, ik pa 2 gadi, sākot ar 1931./32. m. gadu. Tikai jaunos organiskās ķīmijas specialos kursus ar mazām pārmaiņām izveidoja vēlāk, 1934./35. m. gadā.

Specialo kursu grupas.

I. Neorganiskajā ķīmijā.

1.	Radioloģija (līdzšinējais kurss)	2 sem. st.
2.	Mikroķīmiskā analize((l. k.)	2
3.	Kompleksie savienojumi (jauns k.)	2
4.	Katalize un heterogenie līdzsvari (j. k.). . .	2 „ „

Programmai A (inž. ķīm.) obligats [2] vai [4], viens pēc izvēles.

Programmai B (ķīm. kand.) obligats [1] un no pārējiem trim viens pēc izvēles.

II. Organiskajā ķīmijā.

1.	Heterocikliskie savienojumi (līdzš. k.)	2 sem. st.
2.	Cukuri un lielmolekularas vielas (jauns k.)	2
3.	Stereoķīmija (jauns k.)	2
4.	Organiskās ķīmijas teorijas (jauns k.)	2

Abus pēdējos, pagaidām, vēl lasija kopā ar pamatkursu; tos paredzēja realizēt tuvākā nākamībā.

Programmai A (inž. ķīm.) obligats [1] vai [2], viens pēc izvēles.

Programmai B (ķīm. kand.) obligats [3] vai [4], viens pēc izvēles.

Nevienā no šiem kursiem nevajadzēja turēt atsevišķu pārbaudijumu; zināšanu kontrole ietilpa akademiskajos gala pārbaudijumos, kopā ar pamatkursu.

III. Fizikalajā ķīmijā.

1.	Materijas uzbūve	2 sem. st.
2.	Termoķīmija un termodinamika	2
3.	Spektroskopija un fotoķīmija	4
4.	Augstākās matematikas pielietošana dabas zinātnēs	2

Tos visus lasija jau agrāk, un tie bija obligati B programmai ar atsevišķiem pārbaudijumiem.

Mierīgais darbs pēc visiem šiem panākumiem un pārkārtojumiem ķīmijas fakultatē neturpinājās ilgi. Smagi zaudējumi mācības spēku sastāvā radija robus, ko grūti bija aizpildīt. 1933. g. 13. februarī nomira prof. *E. Rozenšteins;* vakantas kļuva preču zinātne un silikatu technoloģija. Gadu vēlāk, 1934. g. 3. jūlijā, viņam sekoja prof. *V. Fišers,* kas arī lasija 2 priekšmetus — organisko un analitisko ķīmiju. Vēl divus gadus vēlāk, 1936. g. 29. aprilī, aizsaulē aizgāja arī prof. *J. Kupcis,* kas lasija tiesas ķīmiju, klīniskās analizes un ārstniecības vielu pagatavošanu. Trijos gados bija nomiruši 3 vecākie mācības spēki, un nevienam no viņiem nebija pilnīgi sagatavota pēcnācēja. Vieglāk bija ar teore-

tiskajiem priekšmetiem; te rezervē bija zinātņu doktori. Organiskās ķīmijas pamatkursu — 4 gada stundas — pagaidām uzdeva lasīt privatdocentam Dr. *G. Vanagam*. Reizē ar to realizēja arī 1931. g. pieņemto programmu. Organiskās ķīmijas specialos kursus — cukurus un lielmolekularās vielas un stereoķīmiju — uzdeva lasīt privatdocentam *P. Kalniņam*, atkāpjoties no paredzētā plāna tai ziņā, ka heterociklisko savienojumu kursu, ko viņš lasija jau agrāk, paplašināja līdz divām gada stundām, bet svītroja organiskās ķīmijas teorijas. Analitisko ķīmiju, arī pagaidām, uzdeva lasīt privatdocentam Dr. *M. Straumanim*. Vēlāk, 1936. g. pavasarī, *Vanagu* un *Straumani* ievēlēja par docentiem. Grūtāk jau bija atjaunot tiesas ķīmijas, klīnisko analižu un ārstniecības vielu pagatavošanas lasīšanu. Pie praktiskās farmacijas katedras bija atstāts farmacijas kandidats *J. Rumments* jau no 1933. g. pavasara. Rudenī 1936. g. viņš ieguva Dr. pharm. gradu un tā paša gada decembrī habilitējās par privatdocentu. Viņam tad uzdeva lasīt visus tos priekšmetus, ko bija lasijis nelaikis prof. *J. Kupcis*, sākumā kā privatdocentam, bet pēc gada, ievēlot viņu par docentu. Visgrūtāk bija dabūt mācības spēku preču zinātnē un silikatu technoloģijā; te vēl nebija neviena kvalificēta darbinieka. Preču zinātni, pēc viena semestra pārtraukuma, sākot ar 1933. g. rudeni, virsstundu veidā uzticēja lasīt tās pašas katedras vecākajam asistentam *A. Ieviņam*. Otrā pavasarī, 1934. g. 19. IV, viņš habilitējās par privatdocentu, ieguva Dr. chem. technol. gradu 1938. g. 6. IV un no 1938. g. 1. VII kļuva par docentu. Silikatu technoloģijas lasīšanu pārtrauca uz 3 semestriem. Lai neceltos traucējumi mācības gaitā, studentiem atļāva tās vietā izvēlēties kādu citu technoloģiju. Pa to starpu komandēja uz Vāciju nelaikā prof. *E. Rozenšteina* skolnieku un līdzstrādnieku inž. ķīm. *J. Eiduku*, ko ievēlēja par jaunāko asistentu. Pēc atgriešanās no komandējuma 1934. g. rudenī viņš uzsāka silikatu technoloģijas lasīšanu virsstundu veidā. Par privatdocentu viņš habilitējās 1935. g. 4. decembrī.

Ķīmijas fakultate 1933./34. m. g. sīkāki izstrādāja noteikumus mutvārdu pārbaudījumiem doktora grada iegūšanai. 1923. g. noteikumi paredzēja, ka pārbaudijumi jātur 3 priekšmetos, no kuriem viens ir galvenais. Vēlāk, 1930. g., jau sīkāki noteica, ka Dr. chem. technol. grada iegūšanai pārbaudijumu priekšmetiem jābūt saistītiem ar disertacijas tematu un ka viens no tiem ir ķīmiskās rūpniecības techniskie pamati. Ņemot

vērā lielo ķīmijas disciplīnu skaitu, bija iespējams izvēlēties mutvārdu pārbaudījumiem ļoti tuvas disciplinas, pat vienas disciplinas trīs dažādas daļas, ja tās lasija katru ar citu nosaukumu. Lai doktora grada iegūšana būtu saistīta ar plašākām zināšanām ķīmijas laukā, noteica šādus priekšmetus un priekšmetu grupas izvēlei doktora pārbaudījumiem:

Dr. chem. gradam: 1) neorganiskā, 2) organiskā un 3) fizikalā ķīmija; viens no tiem galvenais priekšmets pēc doktoranda izvēles.

Dr. pharm. gradam: 1) farmakognozija, 2) organiskā vai farmacijas ķīmija pēc izvēles un 3) viens no sekojošiem 9 priekšmetiem pēc doktoranda izvēles: a) neorganiskā, b) fizikalā, c) analitiskā, d) uztura un baudvielu vai e) tiesas ķīmija; f) praktiskā farmacija, g) dispersoidoloģija, h) bakterioloģija vai i) botanika.

Dr. chem. technol. gradam: 1) ķīmiskās rūpniecības techniskie pamati, 2) viena ķīmijas technoloģija pēc doktoranda izvēles un 3) viens no sekojošiem trim priekšmetiem pēc doktoranda izvēles: a) neorganiskā, b) organiskā vai c) fizikalā ķīmija.

Gadu vēlāk, 1935. g. rudenī, pastiprināja arī habilitacijas prasības, nosakot, ka ķīmijas fakultatē habilitēties var tikai personas, kas jau ieguvušas doktora gradu. Šo prasību varēja gan ievest tikai pakāpeniski; dažiem vecākajiem asistentiem, kas savus habilitacijas darbus bija jau iesākuši, atļāva iegūt venia legendi pēc vecās kārtības; un arī vēlāk bija gadijums, kad apstākļi prasija atļaut habilitēties uz vispārējo noteikumu pamata.

Prasības pastiprināja arī studentiem. Sākot ar 1937. gadu, no A programmas absolventiem (inž. ķīm.) prasija arī 4—6 mēnešu praksi rūpniecības uzņēmumos, kas bija nostrādājama divos paņēmienos, pēc iespējas vasaras brīvlaikā. Reizē ar to pastiprināja arī minima noteikumus: pirmo 4 semestru laikā bija jābeidz I neorganiskā laboratorija. Piedzīvojumi rādija, ka apm. ceturtā daļa studentu izvairijās no laboratoriju darbiem. Lielāko tiesu tie bija tādi, kas bija aizņemti maizes pelnīšanas darbā. Viņu studiju laiks ieilga pāri par 10 gadiem. Jauno minima prasību pirmoreiz piemēroja 1938. g. rudenī, kad neorganiskās laboratorijas nenobeigšanas dēļ izslēdza no fakultates 10 studentus.

1936. gadā ķīmijas fakultate dabūja savu pirmo s p e c i a l o f o n d u. Fakultates absolvents provizors *Pēteris Dolmanis,* kas 1921. g. bija beidzis LU farmacijas nodaļu vēl pēc krievu universitatu programmas, nomira 1936. g. ar ļaundabīgu audzēju. Īsi pirms nāves viņš bija novēlējis Ls 50.000,— LU farmacijas nodaļai ļaundabīgo audzēju pretlīdzekļu meklēšanai, kā arī vispār farmacijas zinātnes sekmēšanai. Ķīmijas fakultate nosauca novēlējumu par P ē t e r a D o l m a ņ a f o n d u un noteica, ka kapitals ieguldams vērtspapīros un izlietojami tikai tā augļi. Līdz 1939. g. mantinieki bija jau iemaksājuši fondā Ls 30.000,—. Farmacijas nodaļa ar dziļu pateicību piemin savu mūžībā aizgājušo absolventu un dāvinātāju.

Liels notikums ķīmijas fakultatē bija u g u n s g r ē k s 1937. g. naktī no 1. uz 2. martu. Izdega kvalitativās laboratorijas telpas, kur strādāja lauksaimnieki un mežkopji; zaudējumi bija ap Ls 20.000,—. Cik varēja spriest, uguns bija cēlusies no oglītes, kas kvēlojoša bija pamesta darba vietā skapītī. Praktikanti lietoja oglītes reducēšanas reakcijām pūšamās caurules liesmā. Jau agrāk no tādām oglītēm bija aizdegušies koka galdi un tādēļ bija noliegts oglītes uzglabāt darba vietās, tās bija jānovieto sevišķā skārda traukā, bet studenti dažkārt šo nosacijumu nepildija. Pēc ugunsgrēka vispār noliedza reakcijas uz oglītes; nepieciešamības gadijumos šo mēģinājumu atļāva tikai tiešā asistenta uzraudzībā. Laimīgā kārtā ugunsgrēks neradija traucējumus studentu apmācībā; darbus turpināja blakustelpās, kas no uguns bija maz cietušas un zinātniskā atvaļinājuma dēļ bija brīvas.

T e l p u j a u t ā j u m s 1937. g. rudenī lielā mērā pavirzijās uz priekšu. Bija nobeigta IV stāva būve virs laboratorijām, un visas jaunās telpas dabūja ķīmijas fakultate. Tur iekārtoja organiskās ķīmijas un diplomdarbu laboratorijas, Rentgena kabinetu, tiesas ķīmijas un klīnisko analižu laboratorijas un dažas istabas jaunākajiem mācības spēkiem, kam līdz šim nebija telpu zinātniskajam darbam. Sakarā ar to izdarija plašu pārkārtošanos arī citos ēkas stāvos. Apakšstāvā iekārtoja vēl vienu klausītavu mazākam studentu skaitam. Otrā stāvā paplašināja kvalitativo laboratoriju, tā kā ķīmiķiem un farmaceitiem, sākot ar 1937. g. rudeni, katram praktikantam jau varēja ierādīt atsevišķu darba vietu. Bet citu fakultatu studentiem gan vēl joprojām bija jāstrādā diviem vienā darba vietā, kas stipri kavē darba ražīgumu.

Ļoti sāpīgs jautājums ķīmijas fakultatē ir jaunu mācības spēku sagatavošana. Līdz šim jauni mācības spēki auga paši, sākdami savu karjeru kā subasistenti vai jaunākie asistenti, vai arī palikdami pie katedrām sagatavoties zinātniskajam darbam. Triju profesoru nāve laikā no 1933.—36. g. rādija, ka tāds dabisks jauno mācības spēku pieaugums varbūt gan nodrošina teoretiskos priekšmetus ar pēcniekiem, bet nav pietiekams ķīmijas technoloģijām un farmacijas disciplinām. Teoretiķi jau no paša sākuma varēja vairāk atlicināt laika zinātniskajam darbam. Technologiem, pa daļai arī farmaceitiem, blakusdarbu un blakuspelņu deva izmēģinājumu un pētijumu laboratorija, kas izdarija analizes valsts un komunalām iestādēm un privatiem uzņēmumiem. Bez tam technologiem bija nepieciešama arī sakaru uzturēšana ar rūpniecības uzņēmumiem, darbojoties tur par konsultantiem. Fakultati nobeiguši technologi un farmaceiti viegli atrada labāk atalgotu nodarbošanos ārpus Universitates. Visi šie apstākļi kopā radija stāvokli, ka technologiem un farmaceitiem neauga kvalificēti pēcnieki tādā daudzumā, kā tas bija vajadzīgs fakultates darbības nodrošināšanai. Lai pamudinātu jaunākos mācības spēkus rosīgāk strādāt akademiskās kvalifikacijas iegūšanai, jau 1931. g. papildināja noteikumus par asistentiem ar nosacijumu, ka vecākos asistentus pēc 5 gadu dienesta var pārvēlēt tikai tad, ja viņi ir iesnieguši darbu, ko fakultate atzīst par pietiekamu, bet pēc 10 gadiem, ja viņi ir habilitējušies resp. ieguvuši doktora gradu. Plānveidīga jaunu mācības spēku sagatavošana sākās tikai 1937. g., kad mācības spēkiem bija jānozīmē sev pēcnieki. Bet ne visiem tādi bija atrodami; visvairāk to trūka farmaceitiem. Šīm nozīmētām personām — to skaits gan vēl ir stipri mazs — dod priekšroku pabalstu saņemšanai zinātniskajiem komandējumiem uz ārzemēm.

Palīglīdzeklis jaunu mācības spēku sagatavošanai ir zinātniskais kolokvijs; to ieveda 1936. g. pēc dažu mācības spēku ierosinājuma. Kolokvija nolūks ir iepazīstināt mācības spēkus ar izcilākiem sasniegumiem un jaunām idejām zinātnē un technikā īsu un noslēgtu referatu veidā, ko nolasa pa 2, pa 3 vienā vakarā, katru par kādu publicētu zinātnisku darbu; referatam seko pārrunas. Kolokvijus notur mācības laikā katru otro ceturtdienu, un tos apmeklē arī studenti. Par referentiem uzstājas galvenā kārtā jaunākie mācības spēki, subasistentus neizslēdzot. Te mācības spēki iepazīstas ar sasniegumiem arī tajās nozarēs, kuru lite-

raturai paši neseko; bet jaunie referenti dabū iespēju vismaz reizi vai divas reizes gadā kāpt katedrā, pie tam izlasītas publikas priekšā. Triju gadu laikā, kamēr kolokvijs darbojas, tas ir guvis lielu atzinību. Būtu velams, lai vecākie mācības spēki varētu atlicināt vairāk laika tā apmeklēšanai.

Apskatamā perioda beigās ķīmijas fakultate zaudēja vēl divus mācības spēkus. Sava zinātniskā atvaļinājuma beigās, īsi pirms doktora disertacijas iesniegšanas, 1938. g. 12. VI nomira vec. asist. *Paulis Nuka*. Nepilnu gadu vēlāk, 1939. g. 15. II, nomira visvecākais mācības spēks un pirmais ķīmijas fakultates goda doktors prof. *Kārlis Blachers*. Arī viņš neatstāja sev kvalificētu pēcnieku. Viņa lasītais priekšmets — ķīmiskās rūpniecības techniskie pamati — ietilpst akademiskajos gala pārbaudijumos. Nav vēl zināms, kā šo robu izdosies aizpildīt.

Pēdējā 1938./39. m. gadā arī ķīmijas fakultate strādāja pie mācības plāna pārkārtošanas un programmu saīsināšanas. Šoreiz izdarija samērā niecīgus grozijumus lasamo stundu skaitā. Samazināja stundu skaitu grāmatvedībā, fizikā, rasējumu skaitu projekciju mācībā un pavisam svītroja ievadu filozofijā; farmaceitiem svītroja ievadu petrografijā. Bet diezgan lielā mērā samazināja programmu prasības neorganiskajā un kvalitativās analizes laboratorijās. Reizē ar to nolēma izbeigt B programmas nozarojumu, jo tam bija maz studentu. 15 gadu laikā kursu bija beiguši tikai 17 ķīmijas kandidati. Šās programmas absolventiem bija daudz grūtāk atrast nodarbošanos nekā A programmu beigušajiem inženieriem ķīmiķiem. Lai dotu iespēju nobeigt pilnu kursu tiem studentiem, kas vēl studē pēc B programmas, tās specialos priekšmetus lasīs vēl divus gadus.

Liela rosība radās fakultatē pašā pēdējā semestrī sakarā ar valsts Studiju Fonda nodibināšanu. Daudz jaunāko kursu studentu atstāja nodarbošanos ārpus Universitates un, nodrošināti ar štipendiju, pievērsās studijām. Kvalitativās analizes laboratorijā pietrūka vietu, un ārpusē palika vēl ap 80 kandidatu. Sastrēguma likvidēšanai steidzamības kārtā bija jāiekārto trešā paralelā praktikantu grupa un tās vadīšanai jāpieņem vēl viens papildu asistents. Sastrēgums likvidēsies gada laikā.

Trešajā gadu desmitā ieejot, ķīmijas fakultatei paliek vēl laba tiesa nenokārtotu jautājumu, ar ko būs jānodarbojas jau tuvākajā nākotnē.

1) Telpas vēl ir par šaurām. Kvalitatīvās analizes laboratorijā citu fakultatu studenti vēl joprojām strādā pa divi vienā darba vietā, un kandidati gaida nereti mēnešiem ilgi uz vietas atbrīvošanos. Ar lauksaimniecības fakultates aiziešanu stāvoklis gan mazliet uzlabosies, bet ne pilnīgi. Telpu trūkst arī preču muzejam, garderobei, studentu tējnīcai un vēl citām vajadzībām.

2) Jaunu mācības spēku sagatavošana katedrām arī vēl nav nodrošināta. Ir gan nepieciešamie naudas līdzekļi — Kulturas Fonds, Kristapa Morberga novēlējums, Pētera Dolmaņa fonds farmacijas nodaļā, bet trūkst jaunu cilvēku, kas gribētu izvēlēties zinātnieka karjeru, kur mērķis sasniedzams tikai pēc ilgiem sagatavošanās un gaidīšanas gadiem. Te noteicējs faktors ir atalgojuma līmenis, kas ķīmijas fakultates absolventiem valsts un komunalās iestādēs un privatos uzņēmumos ir stipri augstāks un sola labākas nākotnes izredzes nekā Universitates dienestā.

3) Fakultatei pēc 20 gadu darbības vēl arvienu nav apstiprinātu štatu. Ir jau izstrādāts un iesniegts jauns štatu projekts, ceturtais pēc kārtas, bet tas, jādomā, virzīsies uz priekšu tikai visas Universitates mērogā.

5. Ķīmijas fakultates iestādes. A. Bibliotekа bija radama pilnīgi no jauna. No RPI bibliotekas, ko kara laikā aizveda uz Krieviju, atdabūja atpakaļ tikai to, kam nebija nekādas zinātniskas vērtības: vecus studentu laboratoriju žurnalus, RPI audzēkņu studiju grāmatiņas, vecūs patentu aprakstus un citu makulaturu. Bibliotekas trūkums pirmajos gados gandrīz pilnīgi paralizēja zinātnisko darbību. Tādēļ fakultate deva bibliotekai pēc iespējas daudz no budžetā atvēlētajiem līdzekļiem. Sākumā pirka grāmatas no privatām bibliotekām. Pirmais un vislielākais tāds pirkums bija Maģ. Johansena biblioteka ar 1539 grāmatām 1919. g. decembrī par 7460 Latv. rubļiem, kas lika pamatu ķīmijas fakultates bibliotekai. Pirmās piecgades beigās ķīmijas fakultates bibliotekā jau bija 5640 numuri, otrās piecgades beigās 8347, bet otrās desmitgades beigās 12100 numuri. Tagad biblioteka izraksta vai saņem apmaiņā ap 80 zinātnisku žurnalu, nopērk gandrīz visus lielos sakopojumus (Sammelwerke) pēc atsevišķām disciplīnām un visas svarīgākās mācības grāmatas. Ikgadus fakultate bibliotekai dod Ls 11—12.000,—. Pašlaik fakultates biblioteka ir diezgan labi ap-

gādāta ar jaunāko ķīmijas literaturu. Trūkst vēl dažiem žurnaliem vecāko gada gājumu.

B. Instituti. Farmakognozijas instituts pie farmakognozijas katedras apkalpo arī veterinarmedicinas fakultati. Blakus tas veic ķīmijas fakultates studentu apmācību mikroskopijā.

2) Petroloģijas instituts pie mineraloģijas katedras apkalpo arī dabaszinātņu, lauksaimniecības un inženierzinātņu fakultates kristalografijā un mineraloģijā.

C. Technoloģijas un preču zinātnes muzejs. Muzejā sakrāti plaši preču paraugi, galvenā kārtā no neorganiskās ķīmijas technoloģijas. Turpat ir novietoti arī dažādu fabrikas iekārtu atdarinājumi mazā mērogā. Muzeju pārzina preču zinātnes katedras vadītājs. Telpu trūkums neļauj muzejam tālāk paplašināties.

D. Laboratorijas. Gandrīz pie visiem lielākajiem priekšmetiem ir izveidojušās arī laboratorijas. Pie pamatkursiem neorganiskajā un organiskajā ķīmijā ir 4 lielās laboratorijas ar vienādu programmu ķīmiķiem un farmaceitiem. Katras šīs laboratorijas veikšanai mācības plānā ir paredzēts viens studiju gads. Citām laboratorijām ir mazākas programmas; tās veicamas līdztekus ar lielajām laboratorijām. Inženieriem ķīmiķiem jānobeidz pavisam 7 laboratorijas, ķīmijas kandidatiem 8, farmacijas kandidatiem 11 laboratorijas; bez tam vēl katrā nozarē, pēc visu priekšmetu un praktisko darbu nobeigšanas, jāstrādā diplomdarbu laboratorijā: inženieriem ķīmiķiem un farmacijas kandidatiem vismaz 1 semestris, ķīmijas kandidatiem vismaz 2 semestri. Trīs laboratorijas apkalpo tikai citu fakultatu studentus. Pavisam ķīmijas fakultatē pedagoģiskajam un zinātniskajam darbam ir 23 laboratorijas.

1. Neorganiskās ķīmijas laboratorija,
2. Kvalitativās analizes laboratorija,
3. Kvantitativās analizes laboratorija,
4. Organiskās ķīmijas laboratorija,
5. Fizikalās ķīmijas laboratorija,
6. Fotoķīmijas laboratorija,
7. Dispersoidoloģijas laboratorija,
8. Vispārīgās ķīmijas laboratorija (inž., mech., dabaszin. stud.),
9. Analitiskā laboratorija lauksaimniekiem un dabaszinātniekiem,
10. Ķīmijas laboratorija mediķiem un veterinarmediķiem,
11. Vispārīgās technoloģijas laboratorija,

12. Ķīmijas pamatvielu technoloģijas laboratorija,
13. Silikatu technoloģijas laboratorija,
14. Elektroķīmijas laboratorija,
15. Kurināmo vielu technoloģijas laboratorija,
16. Tauku un eļļu technoloģijas laboratorija,
17. Lauksaimniecības technoloģijas laboratorija,
18. Šķiedrvielu un krāsvielu ķīmijas laboratorija,
19. Uztura un baudvielu ķīmijas laboratorija,
20. Tiesas ķīmijas un klīnisko analižu laboratorija,
21. Ārstniecības vielu pagatavošanas laboratorija,
22. Ārstniecības vielu izmeklēšanas laboratorija,
23. Farmaceitiskās recepturas laboratorija.

Izmēģinājumu un pētijumu laboratorija nekalpo studentu apmācībai, nedz citai kādai fakultates vajadzībai. Tā par maksu izdara analizes un dod atsauksmes valsts un komunalām iestādēm, privatiem uzņēmumiem un personām visās ķīmijas, ķīmijas technoloģijas un farmacijas disciplinās, kas ķīmijas fakultatē ir pārstāvētas. Sākumā izmēģinājumu un pētijumu laboratorija piederēja toreizējai Tirdzniecības un rūpniecības ministrijai, bet atradās ķīmijas fakultates telpās. No 1922. g. laboratorija pārgāja ķīmijas fakultates pārzināšanā, un fakultate tai izstrādāja darbības noteikumus un maksas tarifus par izdarītiem darbiem. Laboratorijai pašai nav ne savu telpu, ne darbinieku, un ilgu laiku tai nebija arī nekāda inventara, izņemot kases grāmatu. Laboratorijas pārzini uz 1 gadu ievēlē Ķīmijas Fakultates Padome, apstiprina Universitates Padome. Iesūtītās anlizes pārzinis sadala pa katedrām pēc piederības, un prasītās noteikšanas izdara mācības spēki katrs savā specialitatē vai arī iestrādājušies subasistenti mācības spēku uzraudzībā. Maksu par izdarītajām analizēm ņem pēc tarifa vai arī pēc vienošanās. Ieņemto naudu sadala šādi: 50% personai, kas izdara analizi, 13% laboratorijas vadītājam, kas uzņemas atbildību, 20% LU specialajiem līdzekļiem, 5% valstij, 4% izmēģinājumu un pētijumu laboratorijas pārzinim, 3% darbvedei un 5% paliek izmēģinājumu un pētijumu laboratorijai materialu un inventara iegādei. Pēdējā laikā laboratorija ieņem 30—35 tūkstoši latu gadā. Ir paredzēts, ka turpmāk izmēģinājumu un pētijumu laboratorija dabūs sev telpas tagadējā lauksaimniecības fakultates ēkā. Tad tai būs vajadzīgi arī pašai savi darbinieki un būs jāizstrādā jauni darbības noteikumi. Par izmēģinājumu un

pētijumu laboratorijas pārzini bijuši: 1) prof. *V. Fišers* 1922.—26.; vec. docents *M. Prīmanis* 1926.—30.; profesors *E. Rozenšteins* 1930.—33.; profesors *A. Petrikalns,* sākot ar 1933. g.

E. Universitates aptieka. Jau pašā sākumā farmacijas nodaļa ierosināja dibināt pie LU aptieku, kas blakus savām normalajām funkcijām kalpotu arī farmacijas nodaļas studentu apmācībai. Bet pirmajos taupības gados valdība noraidija ierosinājumu, necerēdama, ka aptieka varēs pati sevi uzturēt. Tikai 1922. g. atvēlēja nepieciešamos līdzekļus aptiekas darbības uzsākšanai. Aptieku atvēra 1923. g. 23. februarī nomātās telpās Elīzabetes ielā 63, kur tā atrodas vēl tagad. Tālāko aptiekas izbūvi un papildināšanu izdarija ar aptiekas peļņu, kas sākumā bija maza, bet pakāpeniski pieauga. Aptieku atverot, valdība bija ieguldijusi Ls 20.000; līdz 1939. g. aptieka no savas peļņas jau bija iemaksājusi valsts kasē Ls 90.000. Apgrozijumi pieauguši, skaitot izdevumus un ienākumus kopā, līdz Ls 400.000,— gadā. Juridiski aptieka ir valsts uzņēmums, bet faktiski tur saimnieko LU ķīmijas fakultate, nozīmēdama savu pārzini, ko LU Padome apstiprina uz 3 gadiem. Par LU aptiekas pārzini visu laiku no tās dibināšanas ir prof. *E. Zariņš.* Personāls sastāv no pārvaldnieka, 10 farmaceitiem ar nobeigtu augstskolas izglītību un 10—12 citiem darbiniekiem. Obligatā studentu prakse aptiekā ir 2 mēneši. Šauro telpu dēļ vienā laikā var praktizēties tikai 4 studenti un gada laikā pavisam 24 studenti. Otru daļu — laboratorijas praksi — studenti iziet ārstniecības vielu pagatavošanas laboratorijā, kas iekārtota LU laboratoriju ēkas pagraba stāvā, arī pārāk mazās telpās. Šo laboratoriju pārzina praktiskās farmacijas katedra, bet darbus vada aptiekas darbinieki un katedras mācības spēki kopā. Aptieka apgādā šo laboratoriju ar materialiem un patur izgatavotos preparatus.

F. Latvijas Ķīmijas biedrību nodibināja 1920. g. 26. martā 26 dalībnieki, kuru vidū bija gandrīz visi toreizējie LU ķīmijas fakultates mācības spēki. Dibināšanas sapulci vadija prof. *M. Glazenaps.* Pirmā valdes sēde notika 31. martā; par priekšnieku ievēlēja inž. techn. *Paulu Bērziņu,* par sekretariem asistentu inž. techn. R. Sīmani un Dr. phil. *A. Hedenštrēmu.* Biedrība toreiz saucās Latvijas Ķīmiķu savienība; par tās biedriem varēja būt tikai personas ar nobeigtu augstskolas izglītību. Biedrības darbība praktiski izpaudās zinātnisku referatu vakaros, ko noturēja laboratoriju ēkas II klausītavā un kur biedri varēja satikties un izrunāties

par nolasītiem referatiem. Jau pirmajā darbības gadā noturēja 10 sapulces ar 15 referatiem. Biedrība bij formali neatkarīga no ķīmijas fakultates; bet fakultate tai deva telpas bez atlīdzības, un biedrības darbība un eksistence bija cieši saistīta ar fakultati. Referatus visvairāk lasija fakultates mācības spēki, galvenā kārtā par saviem eksperimentalajiem darbiem. Fakultates absolventi, ja tie pēc kursa beigšanas palika Rīgā, pa lielākai daļai iestājās biedrībā un tā arī vēlāk uzturēja sakarus ar fakultati. Uz 1925. g. 1. janvari biedrībā bija jau 59 aktivi biedri. 1925. g. biedrībai bija jāmaina nosaukums, jo ar vārdu „savienība" mēdza apzīmēt vairāku biedrību apvienību, kam neatbilda Ķīmiķu savienība. Jaunais nosaukums bija Latvijas Ķīmijas biedrība. Par turpmākiem biedrības priekšniekiem bija: prof. *E. Zariņš* 1926.—32, prof. *J. Auškāps* 1933.—34. un prof. *A. Petrikalns,* sākot ar 1935. g. Par sekretariem bija: docents *A. Petrikalns* 1921.—29., doc. *A. Ķešāns* 1930.—34., priv.-doc. *G. Vanags* 1935. g. un vec. doc. *M. Straumanis,* sākot ar 1936. g.

Otra statutu pārreģistrēšana notika 1939. gadā, ar ko Latvijas Ķīmijas biedrība arī juridiski piesaistijās LU ķīmijas fakultatei. Ne nosaukuma maiņa, ne statutu pārreģistrēšana biedrības darbībā nekādas pārmaiņas neienesa. Visus 20 gadus biedrība ir atspoguļojusi ķīmijas fakultates zinātnisko darbību un veicinājusi to gan ar referatiem un tiem sekojošām pārrunām, gan arī ar naudas pabalstiem, ko tā ikgadus caurmērā Ls 1000,— saņem no Kulturas Fonda un piešķir saviem biedriem eksperimentaliem pētijumiem. Pēdējā, 1939. gadā aktivo biedru skaits bija jau pieaudzis līdz 145; noturētas 12 sapulces ar 13 referatiem. Katru sapulci caurmērā apmeklējušas 60 personas.

G. LU ķīmijas fakultates studentu biedrība. Jau pie RPI pastāvēja ķīmiķu studentu pulciņš. LU ķīmijas fakultatē tas atdzīvojās 1920. g. 12. februarī ar nosaukumu Latvijas Augstskolas ķīmijas fakultates studentu pulciņš, mantodams no sava priekšteča kopā ar idejām arī dažus inventara priekšmetus. Vēlāk tas pieņēma savu tagadējo nosaukumu.

Savu darbību Ķīmijas fakultates studentu biedrība uzsāka 1920. g. 23. aprilī ar prof. V. Fišera priekšlasijumu „Organisko savienojumu fizikalo īpašību atkarība no to konstitucijas" Biedrības darbība izpaudās gan zinātnisku referatu sarīkošanā, gan ekskursiju noorganizēšanā Latvijā un uz ārzemēm (Igauniju, Poliju,

Vāciju); ikgadus biedrība sarīko Ziemassvētku eglīti ar priekšnesumiem, pa starpām arī kādu koncertu ar deju; 1934. g. sarīkoja arī spridzinātāju apmācības kursus lauksaimniecības vajadzībām. Vērtīgākais Ķīmijas fakultates studentu biedrības īpašums ir tās bibliotēka ar 1360 sējumiem, galvenā kārtā mācības grāmatām. Bibliotekas izveidošanai ļoti daudz līdzekļu ir devis Kulturas Fonds.

Partiju laikos arī Ķīmijas fakultates studentu biedrībā virpuļoja politiskas strāvas. Tagad biedrībai stingri nacionals raksturs.

Pēdējā, 1939. gadā Ķīmijas fakultates studentu biedrībā bija 5 goda biedri, 14 biedri veicinātāji un 84 aktivi biedri. Telpas biedrībai ierādītas laboratoriju ēkas pagraba stāvā.

6. Atskats un novērtējums. 20 gados fakultatē darbojušies vai vēl tagad darbojas 18 profesori, 3 vec. docenti, 2 docenti, 3 privatdocenti, 2 lektori, 47 asistenti un 64 subasistenti — kopā 139 personas. Miruši: 5 profesori, 3 asistenti un 1 subasistents; pensionēti vai atstājuši dienestu fakultatē: 1 profesors, 2 lektori, 1 privatdocents, 14 asistenti un 49 subasistenti. Otrās desmitgades beigās fakultatē darbojās 12 profesori, 3 vec. docenti, 2 docenti, 12 privatdocenti, 19 asistenti un 16 subasistenti, kopā 64 personas. Apskatītā periodā fakultatē uzņemti jauni studenti (neieskaitot atpakaļuzņemtos un pārnācējus no citām fakultatēm) — ķīmijas nodaļā 1094, farmacijas nodaļā 699; beiguši tai pašā laikā ķīmijas nodaļu 336 jeb 30,7%, farmacijas nodaļu 219 jeb 31,3%. Šo skaitļu attiecības tomēr pareizi nerāda fakultates darbības sekmīgumu; to aizplīvuro pirmo darbības gadu nenormalie apstākļi, kad fakultatē uzņēma daudz, bet beigušo bija ļoti maz. Turpretī, ja ņem skaitļus tikai par pēdējiem 10 normalās darbības gadiem — 1928./29.—1938./39. (neskaitot līdz 1935./36. m. g., kad jaunus studentus neuzņēma), tad beigušo skaits pieaug ķīmijas nodaļā līdz 46,1%, farmacijas nodaļā līdz 51,3%. Beigušo procents nākamībā vēl pieaugs sakarā ar Studiju Fonda nodibināšanu, kas mazturīgiem studentiem nodrošina normalu studēšanu. Visi absolventi līdz šim ir varējuši atrast arī nodarbošanos savā arodā. Pat krizes gados ne ķīmiķi, ne farmaceiti nav bijuši bezdarbnieku rindās, bet pēdējos gados ir pat stipri jūtams šo darbinieku trūkums.

Ķīmijas Fakultates Padome 20 darbības gados noturējusi 390 sēdes, kurās kopā ar daudziem citiem izlemtiem jautājumiem piešķirti 570 pirmie zinātniskie, 20 doktora un 5 goda doktora gradi. Fakultates Padome darbojusies labā saskaņā un lielā vienprātībā.

2. Statistiski dati.

LU ķīmijas fakultates vadība.

Dekani. 1919./20., 1920./21. un 1921./22. m. g. prof *V. Fišers;* 1922./23. un 1923./24. m. g. prof. *E. Zariņš;* 1924./25. un 1925./26. m. g. vec. doc. *J. Auškāps;* 1926./27. un 1927./28. m. g. prof. *E. Zariņš;* 1928./29. m. g. vec. doc. *M. Prīmanis,* tad prof. *E. Zariņš;* 1929./30. un 1930./31. m. g. vec. doc. *M. Prīmanis;* 1931./32. un 1932./33. m. g. prof. *E. Zariņš;* 1933./34. un 1934./35. m. g. prof. *A. Petrikalns;* 1935./36. un 1936./37. m. g. prof. *E. Zariņš;* 1937./38. un 1938./39. m. g. prof. *A. Ķešāns.*

Sekretari. 1919./20., 1920./21. un 1921./22. m. g. vec. doc. *M. Prīmanis;* 1922./23. un 1923./24. m. g. vec. doc. *J. Auškāps;* 1924./25. un 1925./26. m. g. vec. doc. *J. Maizīte;* 1926./27. un 1927./28. m. g. vec. doc. *A. Petrikalns;* 1928./29., 1929./30. un 1930./31. m. g. vec. doc. *J. Maizīte;* 1931./32. un 1932./33. m. g. doc. *A. Ķešāns;* 1933./34., 1934./35., 1935./36. un 1936./37. m. g. prof. *A. Ķešāns;* 1937./38. un 1938./39. m. g. prof. *J. Maizīte.*

I tabula.

Mācības spēku skaits ķīmijas fakultatē.

Mācības gadi	Profesori	Vecākie docenti	Docenti	Lektori	Privatdocenti	Privatdocenti un asistenti	Lektori un asistenti	Asistenti	Subasistenti	Kopskaits
1919./20.	4	2	1	1	—	—	—	7	4	19
1920./21.	6	2	4	—	—	—	1	14	10	37
1921./22.	6	9	1	1	—	—	2	17	10	46
1922./23.	6	10	—	—	—		2	16	18	52
1923./24.	6	9	1	—	—	1	—	17	21	55
1924./25.	6	9	2	—		—	—	19	22	58
1925./26.	6	9	2	—	—	1	—	19	21	58
1926./27.	6	9	2	—	1	1	—	21	18	58
1927./28.	8	9	—	—	1	1	—	21	18	58
1928./29.	8	9	—	—	—	3	—	22	16	58
1929./30.	8	9	—	—	—	4	—	20	19	60
1930./31.	11	5	1		—	4	—	20	20	61
1931./32.	12	5	—	—	—	4	—	20	18	59
1932./33.	12	5	—	—		4		20	18	59
1933./34.	12	4	—	—		4	—	22	17	59
1934./35.	11	4	—	—	3	5	—	20	18	61
1935./36.	11	4	—	—	3	6	—	19	18	61
1936./37.	11	3	2	—	1	8	—	18	19	62
1937./38.	12	4	—	—	1	10	—	19	17	63
1938./39.	12	3	2	—	2	10	—	19	16	64

II

L. U. ķīmijas fakultates mācības

Iekavās liktie mācības spēki

tabula.

spēku akademiskais stāžs.

fakultatē vairs nestrādā.

Mācības spēki (Chronoloģiskā kārtībā)	Akadem			miskais stāžs						Piezīmes
	Profesori	Vec. doc.	Docenti	Pr.-doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	J. asistents	Subasist.	
Profesori:										
1. *(Valdemārs Fišers,* Dr. chem. h. c.; inž. techn.)	1919.—34.	—	—	—	—	—	—	—	—	No RPI. Miris 1934. g. 3. VII.
2. *Eduards Zariņš,* Dr. pharm. h. c.	ar 1919.	—	—	—	—	—	—	—	—	No Pēterpils II Universitates.
3. *(Mečislavs Centneršvērs,* Dr. chem. h. c., Dr. phil.)	1919.—29.	—	—	—	—			—	—	No RPI. Pensionēts no 1930. g. 1. I.
4. *(Maksimilians Glazenaps,* inž. ķīm.)	1919.—23.	—	—	—		—		—	—	No RPI. Miris 1923. g. 16. VIII.
5. *(Kārlis Blachers,* Dr. chem. h. c., inž. ķīm.)	1920.—39.	—	—	—		—	—			No RPI. Miris 1939. g. 15. IV.
6. *Boriss Popovs,* Mag. rer. nat.	ar 1920.	—	—	—	—		—		—	No Pēterpils Universitates.
7. *Eduards Svirlovskis,* Dr. pharm.	ar 1924.	1921.—24.	1920.—21.	—	—	—	—			
8. *(Jānis Kupcis,* Dr. pharm. h. c.)	1927.—36.	1922.—27.	—	—	—	1921.—22.		—	—	Miris 1936. g. 29. IV.
9. *(Oskars Lucs,* Dr. phil., inž. ķīm.)	1927.—39.	1920.—27.	—	—	—		—	—		No RPI. Pensionēts 1939. g. 1. VII.
10. *Alīrēds Petrikalns,* Dr. chem., inž. techn.	ar 1930.	1927.—30.	1925.—27.	1923.—25.	1920.—23.	1923.—24.	1920.—23.		—	
11. *Aleksandrs Janeks,* Dr. chem.	ar 1930.	1921.—30.	1920.—21.	—	—	—	—		—	No Uralu Kalnu Instituta.
12. *Aleksandrs Liepiņš,* Dr. chem.	ar 1930.	1921.—30.	—	—	—	—	—	—	—	No Pēterpils Universitates.
13. *Jūlijs Auškāps,* Dr. chem. techn., inž. techn.	ar 1930.	1921.—30.	1920.—21.	—	—			—	—	No Pēterpils Techn. Instituta.
14. *(Eižens Rozenšteins,* Dr. chem. techn., inž. techn.)	1932.—33.	1927.—32.	1923.—27.	—	1921.—23.	—	1923.	1921.—23.	1921.	Miris 1933. g. 13. II.
15. *Augusts Ķešāns,* Dr. chem., inž. techn.	ar 1933.	1932.—33.	1930.—32.	1926.—30.		1920.—30.	—		—	No RPI.
16. *Mārtiņš Prīmanis,* Dr. chem. techn., inž. techn.	ar 1936.	1919.—36.	—	—	—		—	—		

II tabula

(1. turpinājums).

Mācības spēki (Chronoloģiskā kārtībā)	Akadēmiskais stāžs						Piezīmes
	Profesori	Vec. doc.	Docenti	Pr.-doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	J. asist.	Subasist.	
17. *Jānis Maizīte*, Dr. pharm.	ar 1937.	1922.—37.	1921.—22.	—		—	—	—	—	No Tērbatas un Voroņežas Universitātes.
18. *Gustavs Vanags*, Dr. chem., inž. techn.	ar 1939.	1937.—39.	1936.—37.	1934.—36.	—	1924.—36.	1923.—24.	1921.—23.	1921.	
Vecākie docenti:										
19. *Eduards Lindemanis*, inž. techn.	—	ar 1921.	1920.—21.	—		—		—	—	No Ķijevas Polit. Instituta.
20. *Ernests Dišlers*, inž. elektrotechn.	—	ar 1921.	—	—		—	—	—	—	No Pēterpils Elektr. Instituta.
21. *Mārtiņš Straumanis*, Dr. chem., inž. techn.	—	ar 1937.	1936.—37.	1928.—36.	—	1932.—36.	1929.—32.	1928.—29.		
Docenti:										
22. *Alfrēds Ieviņš*, Dr. chem. techn., inž. ķīm.	—	—	ar 1938.	1934.—38.	—	1929.—38.	1926.—29.	1925.—26.	1924.—25.	
23. *Jūlijs Rumments*, Dr. pharm., cand. pharm.	—	—	ar 1938.	1937.—38.	—	—	—	—	—	
Privatdocenti:										
24. *Boriss Bružs*, Dr. phil., inž. ķīm.	—	—		1927.—34.	—	1934./35.	1930.—34.	1929.	—	Pie dabaszin. fak. no 1935. g.
25. *Pēteris Krūmiņš*, inž. ķīm.	—	—		ar 1935.	—	—	—	1936.—38.	1934.	
26. *Arturs Dinbergs*, inž. techn.	—	—	—	ar 1939.	—	—	—		—	
Lektori:										
27. *(Jānis Priede)*	—	—		—	1920.	—	—	—		
28. *(Dāvis Blūmentāls*, provizors)	—	—		—	1921.—22.	—	—	—	—	

II tabula (2. turpinājums).

Mācības spēki (Chronoloģiskā kārtībā)	Akadēmiskais stāžs					Piezīmes
	Priv.-doc.	Vec. asist.	Asist.	J. asist.	Subasist.	
Privatdocenti un vecākie asistenti:						
1. *Kārlis Štrenks*, inž. techn.	ar 1929.	ar 1924.	1922.—24.	1920.—22.	—	
2. *Pauls Kalniņš*, Dr. chem., Dr. phil.	ar 1930.	ar 1923.	1920.—23.	—	—	
3. *Bruno Jirgensons*, Dr. chem., cand. chem.	ar 1934.	ar 1932.	1929.—32.	1928.—32.	1922.—28.	
4. *Jānis Krustiņsons*, Dr. chem., inž. techn.	ar 1935.	ar 1924.	1923.—24.	1921.—23.	1919.—21.	
5. *Jūlijs Eiduks*, inž. ķīm.	ar 1936.	ar 1938.	1935.—38.	1933.—35.	1926.—33.	
6. *Arvīds Veidemanis*, inž. ķīm.	ar 1936.	ar 1929.	1926.—29.	1924.—26.	1923.—24.	
7. *Irma Kvelberga*	ar 1937.	ar 1926.	1923.—25.	1921.—23.	1921.	
8. *Katrīne Zēberga*	ar 1937.	ar 1927.	1924.—27.	1921.—24.	—	
9. *Jānis Misiņš*, inž. techn.	ar 1938.	ar 1926.	1923.—26.	—	—	
10. *Alfrēds Tauriņš*, Dr. chem., inž. ķīm.	ar 1939.	ar 1935.	1932.—35.	1930.—32.	1929.—30.	
Vecākie asistenti:						
11. *(Maksimilians Copi*, inž. techn.)	—	1919.—23.	—	—	—	Atstājis dienestu ar 1923. g. 1. XI.
12. *(Pauls Dauge*, inž. ķīm.)	—	1919.—21.	—	—	—	Miris 1921. g. 30. XII.
13. *(Nikolajs Šteinbachs*, inž. ķīm.)	—	1919.—31.	—	—	—	Pensionēts 1931. g.
14. *(Teodors Lejiņš*, provizors)	—	1923.—26.	1921.—23.	—	—	Atstājis dienestu 1926. g.
15. *(Paulis Nuka*, inž. techn.)	—	1923.—38.	1920.—23.	—	—	Miris 1938. g. 12. VI.
16. *(Marģers Gūtmanis*, kalnu inženieris)	—	1924.—29.	1921.—24.	—	—	Atstājis dienestu 1929. g. 25. XI.

II tabula (3. turpinājums).

Mācības spēki (Chronoloģiskā kārtībā)	Akadēmiskais stāžs					Piezīmes
	Priv.-doc.	Vec. asist.	Asist.	J. asist.	Subasist.	
17. *Edvīns Iegrīve*, Dr. chem., inž. techn.	—	ar 1920.	—		—	No RPI.
18. *(Kārlis Neimanis*, inž. techn.)	—	1924.—25.	1921.—24.	—	—	Atstājis dienestu 1925. g. 15. X.
19. *Valdemārs Štāls*, Dr. chem., inž. techn.	—	ar 1924.	1922.—24.	1921.—22.	—	
20. *Arvīds Šmits*, inž. ķīm.	—	ar 1929.	1926.—29.	1924.—26.	1923.	
21. *Irina Robežniece*, farm. kand.	—	ar 1934.	1927.—34.	1926.—27.	1923.—26.	
22. *Olga Grauze*, dzim. *Lāce*, inž. ķīm., farm. kand.	—	ar 1935.	1929.—35.	1927.—29.	—	
23. *Viktors Šķilters*, farm. kand.	—	ar 1935.	1928.—35.	1927.—28.	1923.—27.	
24. *Oskars Jirgensons*, inž. ķīm.	—	ar 1936.	1927.—36.	1925.—27.	1919.—25.	
25. *Milda Dūmiņa, dz. Labsvīra*, farm. kand.		ar 1937.	1928.—37.	1927.—28.	1923.—27.	
26. *Arvīds Cīrulis*, inž. ķīm.	—	ar 1938.	1935.—38.	1931.—32. 1934.—35.	1930.—31. 1932.—34.	
27. *Oto Mellis*, dabaszin. kand.	—	ar 1938.	1935.—38.	1933.—35.	1929.—33.	
Asistenti:						
28. *(Roberts Sīmanis*, inž. techn.)	—	—	1919.—20.	—	—	Miris 1921. g. 1. I.
29. *(Alfrēds Šiliņš*, inž. techn.)	—	—	1923.—28.	1922.—23.	1919.—22.	Atst. dienestu 1928. g. 1. IX.
30. *(Fricis Kronbergs*, inž. ķīm.)	—	—	1930.—34.	1928.—30.	1925.—30.	Atstājis dienestu 1934. g. 15. VI.
31. *(Jānis Blaus*, inž. ķīm.)	—	—	1936.—38.	1934.—36.	1930.—34.	Atstājis dienestu 1938. g. 10. XI.

II tabula (4. turpinājums).

Mācības spēkī (Chronologiskā kārtībā)	Akadēmiskais stāžs					Piezīmes
	Priv.-doc.	Vec. asist.	Asist.	J. asist.	Subasist.	
32. *Jānis Hochbergs*, inž. ķīm.	—		ar 1936.	1934.—36.	1926.—33.	
33. *Arnolds Jirgensons*, inž. ķīm.	—		ar 1938.	1934.—38.	1927.—34.	
Jaunākie asistenti:						
34. *(Arvīds Ķezbers*, inž. techn.)	—			1919./20.	—	a. v. i.
35. *(Izaks Zakss*, inž. techn.)	—	—	—	1920./21.	1921.—22.	a. v. i.
36. *(Zelma Lejiņa, dzim. Ungure*, farm. kand.)	—	—	—	1926.—27.	1922.—26.	Atstājusi dienestu 1927. g. 1. IX.
37. *(Augusts Ošiņš*, inž. ķīm.)	—	—	—	1931.—34.	1923.—31.	Atstājis dienestu 1934. g. 15. VI.
38. *(Jūlijs Bramanis*, inž. ķīm.)	—	—	—	1923.—27.	—	Atstājis dienestu ar 1927. g. 1. VII.
39. *(Marta Ieviņa, dz. Skuja*, inž. ķīm., farm. kand.)	—	—	—	1926.—37.	—	Atstājusi dienestu 1927. g. 15. IX.
40. *Laimonis Bajārs*, inž. ķīm.	—	—		ar 1937.	1931.—37.	
41. *(Elmārs Ence*, inž. ķīm.)	—		—	1934./35.	1935.—39.	
42. *Jānis Meņģelis*, ķīm. kand.	—	—	—	ar 1937.	1934.—37.	
43. *Nikolajs Brakšs*, inž. ķīm.	—	—	—	ar 1938.	1933.—35. 1936.—38.	
44. *Oļģerts Ripa*, inž. ķīm.	—	—	—	ar 1938.	1934.—38.	
45. *Pēteris Ērmanis*, farm. kand.	—	—		ar 1938.	1937.—38.	
46. *Bruno Ogriņš*, ķīm. kand.	—	—	—	ar 1938.	—	
47. *Jānis Bungs*, ķīm. kand.	—	—	—	ar 1939.	1937.—39.	

III tabula.

Mācības spēku darbs.

Mācības spēki	Ka edras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
Profesori:				
1. *Jūlijs Auškāps,* Dr. chem. techn., inž. techn.	Organiskā ķīmijas technoloģija	1. Ievads ķīm. technol. 2. Šķiedrvielu ķīm. technol. 3. Krāsvielu un ādas technol.	Šķiedrvielu un krāsvielu ķīm. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba. RLB Zinātņu komiteja. Latv. Bioloģijas b-ba. Soc. chimique de France Internat. Ver. d. Leder-Industrie-Chemiker.
2. *Kārlis Blachers,* Dr. chem. techn. h. c., inž. ķīm. † 1939. g. 15. II.	Vispārīgās ķīmijas technol.	1. Ķīm. rūpn. techn. pamati. 2. Kurin. vielu ķīm. technol.	1. Siltumtechnikas laborat. 2 Kurin. vielu labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
3. *Mečislavs Centneršvērs,* Dr. chem. h. c., Dr. phil. (līdz 1929. g. 31. XII).	1. Neorg. ķīm. 2. Fizikalā ķīmija	1. Neorg. ķīm. 2. Fizikalā ķīm.	1. Neorg. ķīm. labor. 2. Fizikalās ķīm. laborat.	Latvijas Ķīm. b-ba. Deutsche chem. Ges.
4. *Valdemārs Fišers,* Dr. chem. h. c., inž. techn. † 1934. g. 3. VII.	Organiskā ķīm.	1. Organ. ķīmija. 2. Analitiskā ķīmija.	1. Kvalit. anal. labor. 2. Kvantit. anal. lab. 3. Sintetiskā laborat.	Latvijas Ķīm. b-ba. Deutsche chem. Ges.
5. *Maksimilians Glazenaps,* inž. ķīm. † 1923. g. 16. VIII.	Neorgan. ķīm. technol.	1. Metalurģija. 2. Preču zinātne.	Visp. technol. laborat.	Latvijas Ķīm. b-ba.
6. *Aleksandrs Janeks,* Dr. chem.	Vispār. ķīm. tehniķiem	1. Dispersoidoloģija. 2. Vispār. un neorg. ķīmija tehniķiem.	1. Dispersoidol. lab. 2. Visp. ķīm. laborat. tehniķiem	Latvijas Ķīm. b-ba. Latvijas Biol. b-ba.
7. *Augusts Ķešāns,* Dr. chem., inž. techn.	Neorg. ķīm.	1. Neorgan. ķīmija. 2. Mikroķīm. anal.	Neorgan. ķīm. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (1. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
8. *Jānis Kupcis*, Dr. pharm. h. c. † 1936. g. 29. IV.	Praktiskā farmacija	1. Tiesu ķīmija. 2. Klīniskās anal. 3. Ārstniec. vielu pagatav.	1. Tiesu ķīm. labor. 2. Ārstn. vielu pagatav. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latvijas Farmac. b-ba.
9. *Oskars Lucs*, Mag. chem., Dr. phil., inž. ķīm. (līdz 1939. g. 30. VI.)	Vispār. ķīm. med. un vet. med.	Neorgan. un organiskā ķīm. med. un vet. med.	Ķīm. laborat. med. un vet.-med.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
10. *Aleksandrs Liepiņš*, Dr. chem.	Vispār. ķīm. lauks. u. dabz.	Neorg. un organ. ķīm. lauks. un dabaszin.	Analit. laborat. lauks. un dabaszin.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
11. *Jānis Maizīte*, Dr. pharm.	Farmacijas ķīmija	1. Farm. ķīm. veter. med. 2. Ārstn. vielu izmeklēš. 3. Receptura. 4. Iev. prakt. farm. 5. Farmac. vēsture.	1. Ārstniec. vielu izmekl. laborat. 2. Recepturas labor.	Latvijas Farmac. b-ba. Latvijas Biolog. b-ba. Latvijas Ķīmijas b-ba. Kr. Barona b-ba. Société de Pharmacie d'Anvers. Société d'Histoire de la Pharm. Société chimique de France. Deutsche pharmazeut. Ges. Deutsche chem. Ges. Ges. f. Geschichte der Pharmazie. Verein deutscher Chemiker. Deutsche Hortus Ges.

III tabula (2. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
12. *Alfrēds Petrikalns*, Dr. chem., inž. techn.	Fizikalā ķīmija	1. Fizikalā ķīm. 2. Materijas uzbūve. 3. Fotoķīmija. 4. Termoķīmija. 5. Augst. matem. pieliet. dabaszin.	1. Fizik. ķīm. labor. 2. Fotoķīm. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latvijas Fiz. un matemat. b-ba. Soc. chim. de France. Deutsche chem. Ges. Deutsche Bunsenges. Dechema-Normenausschuß.
13. *Mārtiņš Prīmanis*, Dr. chem. techn., inž. techn.	Neorgan. ķīmijas technoloģija	1. Ķīm. pamatrūpn. 2. Siltuma un ūdens technol.	Ķīm. pamatvielu technol. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Soc. chim. de France.
14. *Boriss Popovs*, Mag. rer. nat.	Mineraloģija	1. Kristalograf. 2. Mineraloģija. 3. Ģeoloģija.	Mineral. instituts.	
15. *Eižens Rozenšteins*, Dr. chem. techn., inž. techn. † 1933. g. 13. II.	Vispār. ķīm. technol.	1. Silikatu techn. 2. Preču zinātne.	1. Silik. techn. labor. 2. Technol. muzejs.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latvijas Mineralv. pēt. b-ba.
16. *Eduards Svirlovskis*, Dr. pharm.	Farmakognozija	1 Farmakognozija. 2. Mikroskopija.	Farmakogn. instit.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latvijas Farmac. b-ba
17. *Eduards Zariņš*, Dr. pharm. h. c.	Uztura vielu ķīmija	1. Uztura vielu ķīm. 2. Farmacijas ķīm.	Uzturvielu ķīm. lab.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latvijas Farmac. b-ba Latvijas Biol. b-ba.
18. *Gustavs Vanags*, Dr. chem., inž. techn.	Organ. ķīm.	Organiskā ķīmija	Organ. ķīm. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Deutsche chem. Ges.

III tabula (3. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
Vecākie docenti:				
19. *Ernests Dišlers*, inž. elektrotechn.	Neorg. ķīm. technol.	1. Metalurģija. 2. Elektroķīm. techn. 3. Ievads elektrotechnikā.	Elektroķīm. laborat.	
20. *Eduards Lindemanis*, inž. techn.	Organiskā ķīm. technol.	1. Tauku un eļļu technol. 2. Lauksaimniecības technol.	1. Tauku un eļļu techn. laborat. 2. Lauks. techn. lab.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
21. *Mārtiņš Straumanis*, Dr. chem., inž. ķīm.	Neorgan. ķīmija	1. Analit. ķīmija. 2. Kompleksie savienojumi.	1. Kvalit. anal. lab. 2. Kvantit. anal. lab.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Deutsche chem. Ges. Deutsche Bunsenges. Ges. f. Korrosionsschutz.
Docenti:				
22. *Alfrēds Ieviņš*, Dr. chem. techn., inž. ķīm.	Vispār. ķīm. techn.	Preču zinātne.	Technol. muzejs.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
23. *Jūlijs Rumments*, Dr. pharm.	Praktiskā farmacija	1. Tiesu ķīmija. 2. Klīniskās anal. 3. Arstniec. vielu pagatavoš.	1. Tiesu ķīm. u. klīn. anal. laborat. 2. Ārstn. vielu pagatavoš. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latvijas Farmac. b-ba. Deutsche Pharmaz. Ges. Internat. Soc. of Hydrol.
Privatdocenti:				
24. *Boriss Bružs*, Dr. phil., inž. ķīm. (no 1935. g. 1. VII dabasz. fak.)	Fizikalā ķīm. 1927.—30. Neorg. ķīm. 1931.—35.	1. Spec. elektroķīm. 2. Katalize un heterog. līdzsvari. 3. Pr. darbi anal. ķīm.	Kvalitat. un kvantitat. analizes laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (4. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
25. *Arturs Dinbergs*, inž. techn.	Organ. ķīm. technol.	Kaučuka rūpniecība.	—	Latvijas Ķīmijas b-ba.
26. *Pēteris Krūmiņš*, inž. ķīm.	Organ. ķīm. technol.	1. Kurin. vielu technoloģija. 2. Finieru rūpniecība.	Kurin. vielu techn. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Verein deutscher Ingenieure.
Lektori:				
27. *Jānis Priede*, (1920. g. pav. semestrī).	Mineraloģija	Mineraloģija un kristalografija.		—
28. *Dāvis Blūmentāls*, provizors (1921.—22.)	Farmacijas ķīmija	Farmacijas vēsture.		Latvijas Ķīmijas b-ba.
Priv.-doc. — vec. asistenti:				
1. *Jūlijs Eiduks*, inž. ķīm.	Neorg. ķīm. technoloģija	1. Silikatu technol. 2. Pr. d. silikatu technoloģijā.	Silikatu techn. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Latv. Geoloģ. b-ba. Deutsche Keram. Ges. Americ. Ceramic Soc.
2. *Bruno Jirgensons*, Dr. chem., ķīm. kand.	Vispārīgā ķīmija	1. Vitaminu un hormonu ķīm. 2. Lielmolekularo vielu ķīmija. 3. Pr. d. neorg. un anal. ķīmijā.	Ķīm. laboratorija med. un vet.-med.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Kolloid-Gesellsch.
3. *Pauls Kalniņš*, Dr. chem., Dr. phil.	Organiskā ķīmija	1. Heterocikl. savienoj. 2. Stereoķīmija un cukuri. 3. Pr. d. organ. ķīm.	Organiskās ķīm. lab.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (5. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
4. *Jānis Krustiņsons*, Dr. chem., inž. techn.	Fizikalā ķīm. 1921.—34. Neorg. ķīm.	1. Temperat. mērīš. metodes. 2. Pr. d. fizik. un analit. ķīm.	Fizik. ķīm. laborat. līdz 1934. Kvant. anal. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
5. *Irma Kvelberga.*	Mineraloģija	1. Iežu sairšana. 2. Pr. d. kristalogr. un mineral.	Petroloģijas instit.	—
6. *Jānis Misiņš*, inž. techn.	Vispār. ķīm. technol.	Pr. darbi ķīmijas technol.	Vispār. techn. lab.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
7. *Kārlis Štrenks*, inž. techn.	Neorg. ķīm.	1. Radioloģija. 2. Laborat. technika. 3. Pr. d. neorg. lab.	Neorg. ķīm. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
8. *Alfrēds Tauriņš*, Dr. chem., inž. techn.	Neorg. ķīm. Organ. ķīm.	1. Pr. d. kvalit. anal. 2. Pr. d. organ. ķīm.	Kvalit. anal. labor. Organ. ķīm. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
9. *Arvīds Veidemanis*, inž. ķīm.	Neorg. ķīm. technol.	1. Māksl. mēslu technoloģija. 2. Pr. d. vispār. ķīm. technol.	Visp. ķīm. techn. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
10. *Katrīne Zēberga.*	Mineraloģija	Mineralu optiskā anal.	Petroloģijas instit.	—
Vec. asistenti:				
11. *Arvīds Cīrulis*, inž. ķīm.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kval. anal. 1931.—32.; 1934.—38. Pr. d. kvantitatīvā anal. ar 1938.	Kvalitat. un kvantitat. analizes laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (6. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
12. *Maksimilians Copi*, inž. techn. (1919.—23.).	Vispār. ķīm. technol.	Pr. d. vispār. ķīm. technol.	Technol. laboratorija.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
13. *Pauls Dauge*, inž. ķīm. † 1921. g. 30. XII.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvalit. analizē.	Kvalit. anal. laborat.	—
14. *Milda Dūmiņa*, farmac. kand.	Farm. ķīm.	Pr. d. ārstn. vielu izmeklēšanā.	Ārstniec. vielu izmekl. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
15. *Olga Grauze*, farm. kand., inž. ķīm.	Farmakognozija	Pr. d. farmakogn. un mikroskopijā.	Farmakogn. instituts.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
16. *Marģers Gūtmanis*, kalnu inž. (līdz 1929. g. 1. XII).	Mineraloģija	Pr. d. kristalogr. un mineraloģijā.	Petroloģijas instituts.	
17. *Oskars Jirgensons*, inž. ķīm.	Vispār. ķīm.	1. Ķīm. kaujas vielas. 2. Pr. d. kvalit. analizē lauks. un dabaszin.	Kvalit. analizes labor. lauks. un dabasz.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
18. *Edvīns Iegrīve*, Dr. chem., inž. techn.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvalit. analizē.	Kvalit. anal. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
19. *Teodors Lejiņš*, provizors (līdz 1926. g. 15. IX).	Uzturvielu ķīmija	Pr. d. uzturvielu ķīm.	Uztura vielu ķīmijas laboratorija.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
20. *Oto Mellis*, dabaszin. kand.	Mineraloģija	Pr. d. kristalogr. un mineraloģijā.	Petroloģijas instituts.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (7. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
21. *Kārlis Neimanis*, inž. techn. (līdz 1925. g. 15. X).	Vispār. ķīm. med. un vet. med.	Pr. d. kvalit. analizē.	Analit. laborat. lauks. un dabasz.	—
22. *Paulis Nuka*, inž. techn., † 1938. g. 12. VI.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvalit. analizē.	Kvalit. anal. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
23. *Irina Robežniece*, farmac. kand.	Uzturvielu ķīmija	Pr. d. uzturvielu ķīm.	Uzturvielu ķīm. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
24. *Viktors Šķilters*, farmac. kand.	Prakt. farm.	Pr. d. tiesu ķīm. un klīniskās anal.	Tiesu ķīm. un klīn. anal. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
25. *Arvīds Šmits*, inž. ķīm.	Vispār. ķīm. tehniķiem	1. Pr. d. vispār. ķīm. 2. Pr. d. dispersoidol.	1. Visp. ķīm. laborat. tehniķiem. 2. Dispersoidol. lab.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
26. *Valdemārs Štāls*, Dr. chem., inž. techn.	Vispār. ķīm. med. un vet. med.	Pr. d. neorg. ķīm. un analit. ķīmijā.	Ķīmijas laborat. med. un vet. med.	Latvijas Ķīmijas b-ba. Deutsch. Chem. Ges.
27. *Nikolajs Šteinbachs*, inž. ķīm. (līdz 1931. g. 30. VI).	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvantitat. anal.	Kvantit. anal. laborat.	—
Asistenti:				
28. *Jānis Blaus*, inž. ķīm. (līdz 1938. g. 10. XI).	Neorg. ķīm.	Pr. d. neorg. ķīmijā.	Neorgan. ķīm. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
29. *Jānis Hochbergs*, inž. ķīm.	Fizikalā ķīm.	Pr. d. fizikalā ķīmijā.	Fizikalās ķīm. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (8. turpinājums).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
30. *Arnolds Jirgensons*, inž. ķīm.	Vispār. ķīm.	Pr. d. kvalit. analizē lauks. un dabasz.	Kvalit. anal. laborat. lauks. un dabasz.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
31. *Fricis Kronbergs*, inž. ķīm. (līdz 1934. g.).	Organ. ķīm. technol.	Pr. d. šķiedrvielu un krāsvielu ķīm. lab.	Šķiedrvielu ķīm. technol. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
32. *Roberts Sīmanis*, inž. techn. † 1921. g.	Neorg. ķīm.	Pr. d. neorgan. ķīm.	Neorgan. ķīm. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
33. *Alfrēds Šiliņš*, inž. techn. (līdz 1928. g.).	Organ. ķīm.	Pr. d. organ. ķīmijā.	Organ. ķīm. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
Jaun. asistenti:				
34. *Laimonis Bajārs*, inž. ķīm.	Vispār. ķīm. technol.	Pr. d. ķīm. rūpniec. techn. pamatos.	1. Siltumtechn. lab. 2. Kurinamo vielu techn. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
35. *Nikolajs Brakšs*, inž. ķīm.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvalit. anal.	Kvalitat. anal. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
36. *Jūlijs Bramanis*, inž. ķīm. (1923.—27.).	Vispār. ķīm.	Pr. d. kvalit. analizē lauks. un dabasz.	Kvalit. anal. laborat. lauks. un dabasz.	
37. *Jānis Bungs*, ķīm. kand.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvalit. analizē.	Kvalit. anal. laborat.	Latvijas Ķīmijas b-ba.

III tabula (beigas).

Mācības spēki	Katedras	Priekšmeti	Laboratorijas	Zinātniskās biedrības
38. *Elmārs Ence*, inž. ķīm. (a. v. i. 1934./35. g.)	Vispār. ķīm.	Pr. d. neorg. un anal. ķīm. med un vet.-med.	Ķīmijas laborat. med. un vet.-med.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
39. *Pēteris Ērmanis*, farm. kand.	Prakt. farm.	Pr. d. ārstn. vielu pagatavošanā.	Ārstn. vielu pagatav. laboratorija.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
40. *Marta Ieviņa, dz. Skuja*, inž. ķīm., farm. kand. (1926./27.)	Farmakognozija	Pr. d. farmakogn. un mikroskopijā.	Farmakogn. instituts.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
41. *Arvīds Ķezbers*, inž. techn. (a. v. i. 1920. g.)	Organ. ķīm.	Pr. d. organ. ķīmijā.	Organ. ķīm. laborat.	—
42. *Zelma Lejiņa, dz. Ungure*, farmac. kand. (1926.—27.)	Prakt. farm.	Pr. d. tiesas ķīm. un klīn. anal.	Tiesas ķīm. un klīn. anal. labor.	
43. *Jānis Meņģelis*, ķīm. kand.	Neorg. ķīm.	Pr. d. neorg. ķīmijā.	Neorgan. ķīmijas laboratorija.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
44. *Bruno Ogriņš*, ķīm. kand.	Neorg. ķīm.	Pr. d. kvantit. analiz. lauks. un dabasz.	Kvantit. anal. labor.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
45. *Augusts Ošiņš*, inž. ķīm. (1931.—34.)	Vispār. ķīm.	Pr. d. kvalit. anal. lauks. un dabasz.	Kvalit. anal. laborat. lauks. un dabasz.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
46. *Oļģerts Ripa*, inž. ķīm.	Organ. ķīm. technol.	Pr. d. šķiedrvielu ķīm. technol.	Šķiedrv. ķīm. techn. laboratorija.	Latvijas Ķīmijas b-ba.
47. *Izaks Zakss*, inž. techn. (a. v. i. 1920./21.)	Fizikalā ķīm.	Pr. d. fizik. ķīmijā.	Fizikalās ķīm. labor.	—

IV tabula.

Subasistenti.

Uzvārds un vārds (Alfabeta kārtībā)	Katedra un priekšmets	Laiks
1. *Kārlis Adaša*, ķīm. stud.	Neorgan. ķīm. technol. katedra; elektroķīmijas un silikatu technol.	1936.—37.
Olga Auziņa, farm. stud., farm. kand.	Praktiskās farmacijas katedra; ārstniecības vielu pagatavošana.	1927.—37.
3. *Juris Balodis*, ķīm. stud.	Fizikalā ķīmija.	1938./39.
4. *Richards Balodis*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīm. technol. laboratorija.	1924.—29.
5. *Kārlis Bambergs*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīm. technol. laboratorija.	1922.—23.
6. *Pēteris Birzgalis*, ķīm. stud.	Organiskās ķīm. technol. katedra; kurināmo vielu technoloģija.	1938.
7. *Margrieta Blaua, dz. Ķīse*, ķīm. stud., inž. ķīm.	Organ. ķīm. technol. katedra; tauku un eļļu technoloģija.	1930.—35.
	Kurināmo vielu technoloģija.	1936.—37.
8. *Elmars Brēmanis*, farm. st.	Uztura vielu ķīmijas katedra.	ar 1939.
9. *Herberts Cālbergs*, farm. stud.	Farmakognozijas katedra.	1937.—39.
10. *Alberts Copi*, ķīm. stud.	Neorganiskās ķīmijas katedra.	1927.—31.
11. *Jānis Dāvis*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīm. kat. med. un vet.-med.	1922.—27.
12. *Anna Dombrovska*	Organiskās ķīmijas katedra; biblioteka.	ar 1921.
13. *Andrejs Dravnieks*, ķīm. st.	Fizikalās ķīmijas katedra.	1936.—38.
14. *Jūlijs Drukers*, ķīm. stud..	Neorganiskās ķīmijas katedra.	1921.
15. *Eduards Dunkels*, ķīm. stud.	Organiskās ķīmijas katedra.	1931./32.
16. *Elza Eiduka, dz. Bernšteina*, farm. stud., farm. kand.	Vispārīgās ķīmijas katedra techniķiem.	ar 1931.
17. *Kārlis Garnis*, inž. ķīm.	Organ. ķīm. technol. katedra; šķiedrvielu, krāsvielu un ādas technoloģija.	1930./31.
18. *Georgs Girgensons*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīmijas technol. katedra.	1923.—24.

IV tabula (1. turpinājums).

Uzvārds un vārds (Alfabeta kārtībā)	Katedra un priekšmets	Laiks
19. *Kārlis Grauze*, ķīm. stud.	Organ. ķīmijas technol. katedra; tauku un eļļu un lauksaimniecības technoloģija.	1929./30.
20. *Valdemārs Grīnšteins*, ķīm. kand.	Organiskās ķīmijas katedra.	ar 1939.
21. *Elīzabete Grunte*, inž. ķīm.	Organiskās ķīmijas technol. katedra.	1923.—25.
22. *Roberts Jakobsons*, farm. stud.	Farmakognozijas katedra.	1926.—30.
23. *Arturs Jankauskis*, ķīm. stud., ķīm. kand.	Neorganiskās ķīmijas katedra.	1931.—34.
24. *Emma Kalniņa*, farm. stud.	Farmacijas ķīmija.	1923.
25. *Kārlis Karlsons*, inž. ķīm.	Vispārīgās ķīmijas technoloģijas katedra; preču zinātne.	1936.—37.
26. *Hugo Kindals*, ķīm. stud.	Neorganiskās ķīmijas katedra.	1922.—27.
27. *Alberts Krauklis*, ķīm. stud., inž. ķīm.	Vispār. ķīm. kat. med. un vet.-med.	1929.—36.
	Vispārīgās ķīmijas technoloģijas katedra; preču zinātne.	1936.—38.
28. *Paulis Krišans*, ķīm. stud.	Organ. ķīmijas technol. katedra; tauku un eļļu un lauksaimniec. technoloģija.	1925.—29.
29. *Ernests Langins*, ķīm. stud.	Organ. ķīmijas technol. katedra; kurināmo vielu technoloģija.	ar 1938.
30. *Jānis Lasmanis*, vet.-med. stud.	Vispārīgās ķīm. katedra med. un vet.-med.	1938.
31. *Kārlis Lausis*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīm. katedra lauks. un dabaszin.	1922./23.
	Organ. ķīm. technol. katedra.	1923.—26.
32. *Valdemārs Lazdiņš*, med. stud.	Vispārīgās ķīm. katedra med. un vet.-med.	1924.—26.
33. *Videvuts Lejnieks*, ķīm. stud.	Fizikalās ķīmijas katedra.	1934.—36.
34. *Alvīne Lidurte*, farm. stud.	Farmakognozijas katedra.	1920.—27.
35. *Marta Liepiņa*, farm. stud..	Farmakognozijas katedra.	1921.—26.
36. *Arnolds Lode*, ķīm. stud. .	Organiskās ķīmijas katedra.	1934.—38.

IV tabula (2. turpinājums).

Uzvārds un vārds (Alfabeta kārtībā)	Katedra un priekšmets	Laiks
37. *Eiženija Luce*, lauks. stud.	Vispārīgās ķīm. katedra; anal. laborat. lauksaimn. un medicīniem.	1920.—24.
38. *Augusts Maizīte*, farmac. stud., provizors	Farmacijas ķīmijas katedra; recepturas laborat.	ar 1922.
39. *Ernests Mālers*, farm. stud.	Farmakognozijas katedra.	1935.—37.
40. *Edgars Mateuss*, ķīm. stud.	Neorganiskās ķīmijas katedra.	ar 1938.
41. *Eduards Mazurs*, ķīm. stud., ķīm. kand. .	Neorgan. un fizikalās ķīm. katedra.	1926.—28.
	Vispār. ķīmijas katedra tehniķiem.	1928.—31.
42. *Lonija Medne*, farm. stud. .	Farmacijas ķīmijas katedra.	1925.
43. *Fricis Ošis*, ķīm. stud.	Vispār. ķīmijas technoloģijas katedra; preču zinātne.	ar 1938.
44. *Jānis Ozoliņš*, ķīm. stud.	Neorgan. ķīm. technol. katedra; elektroķīmijas technol. un metalurģija.	1927.—31.
45. *Edmunds Pogainis*, ķīm. kand.	Vispār. ķīmijas katedra lauks. un dabaszin.	ar 1934.
46. *Eriks Purns*, ķīm. stud.	Vispār. ķīm. technol. katedra; kurinamo vielu technoloģija.	1929.—30.
47. *Cecilija Putniņa*, farmac. stud., farm. kand.	Uztura vielu ķīmijas katedra.	1926.—39.
48. *Emīls Renners*, ķīm. stud. .	Organiskās ķīmijas katedra.	1925.—29.
49. *Roberts Rubulis*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīmijas technoloģijas katedra.	1925.—29.
50. *Marija Saliņa*, inž. ķīm.	Organ. ķīm. technol. katedra; šķiedrvielu, krāsv. un ādas technoloģija.	1923.—25.
51. *Irma Sileniece*, farm. stud.	Farmacijas ķīmijas katedra.	1924./25.
52. *Alfrēds Sietnieks*, ķīm. stud.	Organiskās ķīmijas technol. katedra; tauku un eļļu un lauksaimniec. technoloģija.	ar 1937.

IV tabula (3. turpinājums).

Uzvārds un vārds (Alfabeta kārtībā)	Katedra un priekšmets	Laiks
53. *Līvija Skuja*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīm. katedra tehniķiem.	1923.—24.
54. *Valija Smildziņa*, ķīm. stud.	Neorg. ķīm. technol. katedra; silikatu un elektroķīmijas technoloģija.	ar 1938.
55. *Roberts Spodris*, ķīm. stud.	Vispārīgās ķīm. katedra tehniķiem.	1924.—26.
56. *Milda Strautmane, dz. Maldone*, inž. ķīm.	Fizikalās ķīmijas katedra; bibliioteka.	ar 1930.
57. *Eriks Strožs*, ķīm. stud.	Organiskās ķīmijas techn. katedra; tauku un eļļu un lauksaimniec. technoloģija.	1936./37.
58. *Berta Šīliņa, dzim. Saltā*, ķīm. stud.	Neorganiskās un fizikalās ķīm. katedras.	1922.—25.
59. *Kārlis Švanks*, ķīm. stud.	Neorgan. ķīm. technol. katedra; ķīmijas rūpniec. pamatvielu technoloģija.	ar 1935.
60. *Paulis Tivumnieks*, ķīm. stud., inž. ķīm.	Neorgan. ķīmijas technol. katedra; elektroķīm. technol. un metalurģija.	1931.—36.
61. *Anna Uzkalne*, lauks. stud.	Vispār. ķīmijas katedra lauks. un mediķiem.	1920./21.
62. *Ernests Veidemillers*, ķīm. stud.	Vispār. ķīmijas technol. katedra.	1925.
63. *Arvīds Vīksna*, ķīm. stud.	Neorgan. ķīm. technol. katedra; elektroķīm. technol. un metalurģija.	1937.—38.
64. *Roberts Zvejnieks*, farm. stud.	Farmakognozijas katedra.	1930.—35.

Habilitacijas ķīmijas fakultatē 1919.—39.

Māc. gadi	Uzvārds un vārds	Pie kādas katedras
1923./24.	1. *Alfrēds Petrikalns*	Fizikalā ķīmija.
1925./26.	2. *Augusts Ķešāns*	Neorganiskā ķīmija.
1927./28.	3. *Boriss Bružs*	Fizikalā ķīmija.
1928./29.	4. *Mārtiņš Straumanis*	Neorganiskā ķīmija.
1929./30.	5. *Kārlis Štrenks*	Neorganiskā ķīmija.
	6. *Pauls Kalniņš*	Organiskā ķīmija.
1933./34.	7. *Gustavs Vanags*	Organiskā ķīmija.
	8. *Alfrēds Ieviņš*	Vispārīgās ķīmijas technol.
	9. *Bruno Jirgensons*	Vispārīgā ķīmija.
1934./35.	10. *Jānis Krustiņsons*	Fizikalā ķīmija.
	11. *Pēteris Krūmiņš*	Organiskās ķīmijas technol.
1935./36.	12. *Jūlijs Eiduks*	Neorganiskās ķīmijas technol.
	13. *Arvīds Veidemanis*	Neorganiskās ķīmijas technol.
1936./37.	14. *Jūlijs Rumments*	Praktiskā farmacija.
	15. *Irma Kvelberga*	Mineraloģija.
1937./38.	16. *Katrīna Zēberga*	Mineraloģija.
	17. *Jānis Misiņš*	Neorganiskās ķīmijas technol.
1938./39.	18. *Alfrēds Tauriņš*	Organiskā ķīmija.
	19. *Arturs Dinbergs*	Organiskās ķīmijas technol.

Promocijas ķīmijas fakultatē 1919.—39.

Māc. gads	Piešķirtais grads, vārds un uzvārds	Datums
1926./27.	1. Dr. chem. *Kārlis Loskits*	28. XI 1926.
	2. Dr. chem. *Mārtiņš Straumanis*	3. IV 1927.
1928./29.	3. Dr. chem. *Alfrēds Petrikalns*	2. XII 1928.
	4. Dr. chem. *Aleksandrs Janeks*	9. XII 1928.
	5. Dr. chem. *Edvīns Iegrīve*	17. V 1929.
1929./30.	6. Dr. chem. *Jānis Krustiņsons*	9. X 1929.
	7. Dr. chem. *Augusts Ķešāns*	4. XII 1929.
	8. Dr. chem. *Aleksandrs Liepiņš*	19. II 1930.
1930./31.	9. Dr. chem. technol. *Jūlijs Aušķāps*	8. X 1930.
1931./32.	10. Dr. chem. technol. *Eižens Rozenšteins*	2. XII 1931.
	11. Dr. chem. *Gustavs Vanags*	16. III 1932.
1932./33.	12. Dr. chem. *Bruno Jirgensons*	16. V 1933.
1935./36.	13. Dr. chem. *Valdemārs Štāls*	29. IV 1936.
	14. Dr. chem. technol. *Mārtiņš Prīmanis.*	12. V 1936.
1936./37.	15. Dr. pharm. *Jūlijs Rumments*	30. IX 1936.
	16. Dr. chem. *Alfrēds Tauriņš*	4. XI 1936.
	17. Dr. pharm. *Jānis Maizīte*	10. III 1937.
	18. Dr. pharm. *Eduards Svirlovskis*	20. V 1937.
1937./38.	19. Dr. chem. *Pauls Kalniņš*	16. II 1938.
	20. Dr. chem. technol. *Alfrēds Ieviņš* . . .	6. IV 1938.

Mācības spēku godalgotie darbi 1919.—1939.

Kulturas Fonda prēmijas:

1927. g. 1. Profesors *V. Fišers* par darbu „Studien an übersättigten Lösungen I" Ls 1000,—

1933. g. 2. Vec. asist. Dr. *G. Vanags* par darbu „Aktivās metilengrupas oksidēšana" 500,—

1936. g. 3. Vec. asist. *V. Šķilters* par darbu „Daži dati par cilvēka zarnu parazitu izplatīšanos Latvijā (sevišķi Latgalē)" 500,—

Kr. Barona prēmijas:

1927. g. 4. Prof. *J. Kupcis* par darbiem „Siguldas un apkārtnes mineralūdeņi" un „Pētijumi par Ķemeru sēravotiem" 500,—

1927. g. 5. Doc. *E. Rozenšteins* (kopā ar Z. Lancmani) par darbu „Latvijas avotkaļķi" 500,—

1930. g. 6. Subasist. *O. Mellis* par darbu „Helsinkiti Latvijā un to nozīme helsinkita jēdziena izpratnē" (manuskripts) 500,—

1931. g. 7. Prof. *J. Kupcis* par darbu „Pētijumi par joda saturu Latvijas ūdeņos kākšļa izplatīšanās noskaidrošanai" 500,—

1935. g. 8. Prof. *E. Zariņš* (kopā ar J. Ozoliņu) par darbu „Pētijumi par Rīgas jūras līča un Baltijas jūras ūdens ķīmisko sastāvu Latvijas piekrastē" 400,—

1936. g. 9. Vec. doc. *J. Maizīte* par darbu „Par Latvijas skuju eļļām" 100,—

1936. g. 10. Privatdocents *J. Eiduks* par darbu „Latvijas māli kā izejviela bruģa klinkeru ražošanai" 400,—

1937. g. 11. Privatdocents *J. Eiduks* par darbu „Derīgie izrakteņi" rakstu krājumā „Latvijas zeme, daba un tauta", kopā ar citiem autoriem 1500,—

1937. g. 12. Prof. *M. Prīmanis* par darbu „Pētijumi par Kurzemes Meldzeres rajona brūnoglēm" 300,—

1939. g. 13. Privatdocents *O. Mellis* par darbu „Limonita atrodnes Latvijā" . . . . . „ 400,—

Ķīmijas fakultates studenti 1919.—39.

Mācības gadi	Pieteikušies			Uzņemti[2]			Studējošo skaits[1]			Beiguši			
	ķīm.	farm.	kopā	ķīm.	farm.	kopā	ķīm.	farm.	kopā	Inž.[3] ķīm.	ķīm. kand.	farm.[4] kand.	kopā
1919./20.	136	13	149	118	30	148	96	6	102	1	—	—	1
1920./21.	205	22	227	195	53	248	268	38	306	11	—	—	11
1921./22	88	54	142	89	41	130	333	92	425	5	—	—	5
1922./23.	83	95	178	63	68	131	361	161	522	12	—	—	12
1923. 24.	73	49	122	64	38	102	361	181	542	32	—	1	33
1924./25.	84	26	110	55	15	70	356	173	529	17	—	4	21
1925./26.	63	32	95	47	22	69	348	183	531	22	1	4	27
1926./27.	48	34	82	40	25	65	327	209	536	14	—	5	19
1927./28.	59	47	106	40	31	71	307	238	545	28		1	29
1928./29.	47	57	104	41	39	80	300	280	580	25		18	43
1929./30.	76	56	132	44	31	75	287	289	576	21	2	14	37
1930./31.	51	60	111	32	31	63	293	316	609	19	1	19	39
1931./32.	69	76	145	45	38	83	280	331	611	18	2	18	38
1932./33.	70	89	159	45	48	93	277	352	629	11	1	15	27
1933./34.	73	76	149	41	35	76	292	369	661	25	1	22	48
1934./35.	60	76	136	38	34	72	268	361	629	12	—	16	28
1935./36.	—	—	—	—	—	—	236	341	577	14	3	11	28
1936./37	46	66	112	36	36	72	237	342	579	10	3	24	37
1937./38.	48	69	117	29	39	68	232	358	590	11	3	25	39
1938./39.	75	85	160	32	45	77	248	369	617	11	—	22	33
Kopā . .	—	—	—	1.094	699	1.793	—		—	319	17	219	555

[1] Te nav ieskaitīti hospitanti; uzņemto skaitā tie ietilpst.

[2] Te nav ieskaitīti bijušie ķīm. fak. studenti, kā arī citu fakultatu studenti, kas pārgājuši ķīmijas fakultatē.

[3] Te pieskaitīti arī visi inženieri technologi, kas pirmos gados vēl beidza pēc RPI programmas.

[4] Te nav ieskaitīti 15 provizori, kas kā hospitanti beidza kursu pēc Krievijas universitatu programmas.

Godalgotie studentu sacensības darbi.

Mācības gadi	A u t o s	Godalga	Godalgotā darba temats
1922./23.	*Mārtiņš Straumanis*, ķīm. stud.	I	Katalitiskās parādības pie metalu šķīšanas skābēs.
1923./24.	*Nikolajs Siņicins*, ķīm. stud.	atzin. raksts	Kā izmantot ķīmiski koka zāģētavu atkritumus Latvijā.
1924./25.	*Nikolajs Tukums*, farm. stud.	II	Jauna metode santonina kvantitatīvai noteikšanai drogā.
1925./26.	*Nikolajs Siņicins*, ķīm. stud.	I	Koka atkritumu izmantošana Latvijā.
1926./27.	1. *Fricis Kronbergs*, ķīm. stud.	I	Sīkrūpniecībai piemērotas audumu izraibošanas metodes krāsās.
	2. *Cecilija Putniņa*, farm. stud.	I	Latvijas dažādu novadu šķirņu rudzu ķīmiskais sastāvs.
	3. *Jūlijs Rumments*, farm. stud.	I	Mikroorganismu iespaids uz vilkogu lapu izvilkuma sastāvu.
	4. *Emīls Renners*, ķīm. stud.	I	Pārskats par pašreizējo trīsvērtīgā slāpekļa stereoķīmijas stāvokli.
	5. *Alfrēds Tauriņš*, ķīm. stud.	II	
1927./28.	*Alfrēds Tauriņš*, ķīm. stud.	I	Organisko radikalu saistības stipruma noteikšanas metodu salīdzinājums un novērtējums.
1928./29.	1. *Olga Auziņa*, farm. stud.	I	Bioķīmiskie procesi Ķemeru dūņās.
	2. *Zelma Šneidere*, farm. stud.	I	Opija un tā preparata izmeklēšanas metodu novērtēšana.
1929./30.	*Jūlijs Eiduks*, ķīm. stud.	I	Devona formacijas māli Latvijā kā izejviela klinkera ķieģeļu ražošanai.
1930./31.	1. *Jānis Kaķītis*, dabaszin. stud.	II	Sakrāt datus par Latvijas tautas dziednieciībā lietojamām drogām.
	2. *Jānis Meisters*, teol. stud.	II	
1931./32.	1. *Anna Siempere*, farm. stud.	I	Skuju ekstrakta pagatavošana un novērtēšana.

Tabulas turpinājums.

Mācības gadi	A u t o r s	Godalga	Godalgotā darba temats
1931./32.	2. *Arnolds Lode*, ķīm. stud.	II	Kādas tekstilrūpniecības nozares var sekmīgi attīstīties Latvijā.
1932./33.	1. *Nikolajs Brakšs*, ķīm. stud.	II	Kādas elektroķīmiskās rūpniecības nozares varētu attīstīties Latvijā, ja tiktu izmantots Daugavas ūdenspēks.
	2. *Arnolds Lode*, ķīm. stud.	II	
	3. *Aleksandrs Loze*, ķīm. stud.	II	
1933./34.	1. *Alberts Krauklis*, ķīm. stud.	I	Par vitaminu A un C ķīmisko dabu.
	2. *Gustavs Eikerts*, farm. stud.	II	Spirta surogatu noteikšana tinkturās, zāļu spirtos un kosmetiskos preparatos.
1934./35.	—		—
1935./36.	1. *Oļģerts Ripa*, ķīm. stud.	I	Mākslīgo šķiedrvielu loma tekstilrūpniecībā.
	2. *Jānis Bungs*, ķīm. stud.	II	Izstrādāt teoretiski vai eksperimentali metodi īslaicīga gaismas efekta enerģijas noteikšanai.
	3. *Ernests Mālers*, farm. stud.	II	Ārstniecībā lietojamo Digitalis sugu un to krustojumu attīstības gaita un morfoloģija.
1936./37.	1. *Bruno Ogriņš*, ķīm. stud.	I	Tagadējais stāvoklis molekularsvara noteikšanā lielmolekulārām vielām.
	2. *Jānis Bungs*, ķīm. stud.	II	Flavini un vitamins B_2.
	3. *Arnolds Lode*, ķīm. stud.	II	
1937./38.	*Jānis Aleksandrejs*, ķīm. stud.	II	Pektini uzturvielās un technikā.

1. pielikums.

LATVIJAS AUGSTSKOLAS ĶĪMIJAS FAKULTATES ORGANIZĒŠANAS PROJEKTS.

Sastādījuši apakškomisijas locekļi: prof. *V. M. Fišers*, bij. RPI mācības spēku priekšstāvis; inž. *Sp. Paegle*, Latvijas Izglītības biedrības priekšstāvis; inž. *M. Prīmanis*, Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas priekšstāvis.

1) Tehniskā augstskola nevar un arī nav viņas uzdevums radīt šaurus specialistus, bez tam arī būtu nevēlami jau iepriekš aprobežot studējošos viņu zināšanu izlietošanā tikai vienā atsevišķā nozarē.

Lai Augstskolas audzēkņi ar veiklību ķertos pie jaunām problemām un viņas varētu atrisināt, tad svarīgāka par zināšanām atsevišķās nozarēs ir laba pamatu zinātņu pārvaldīšana.

Galvenā vērība jāpiegriež tiem vispārīgiem pamatiem, uz kuriem balstas atsevišķas rūpniecības nozares, un no pēdējām atkal jāierāda pirmā vieta tām, kuras pārstrādā Latvijas zemes bagātības.

2) Studijas velkas 8 semestri.

3) Mācības fakultatē sadalamas atsevišķos priekšmetos pēc mācības gadiem, bet studentiem ir atstāta brīva izvēle grupēt savu studiju priekšmetus pēc patikas. Stājoties pie praktiskiem darbiem, studentiem jāiztur pārbaudijums, bet vispār sausie eksaminēšanas paņēmieni ir ierobežojami. (Salīdz. „Lauksaimniecības fakultates projektu".)

Šeit klāt pielikts mācības plāns.

4) Vēlama šādas eksaminacijas sistemas ievešana:

Pārbaudijums notiek pirmo reiz (A) pēc 4 semestriem, otrreiz (B) Augstskolu beidzot — vienas nedēļas laikā.

A. Pēc 4 semestriem studentiem jāiztur pārbaudijums šādos priekšmetos:

a) neorganiskā ķīmijā,
b) organiskā ķīmijā,
c) fizikā,
d) kristalografijā un mineraloģijā,
e) vispārīgā mašīnu zinātnē.

Pie šī iepriekšējā pārbaudijuma pielaiž studentus, kuri:

1) beiguši analitiskās — kvalitativo un kvantitativo laboratorijas un uzrāda praktisko darbu protokolus,

2) noklausijušies I un II gada lekciju kursus un uzrāda, ka viņiem ieskaitīti praktiskie darbi augstākā matematikā, techniskā mechanikā, techniskā zīmēšanā, projekciju mācībā, fizikā, kristalografijā un mineraloģijā, analitiskā ķīmijā, mašīnu elementos un būvmākslā.

B. Pie kursa beigšanas studentiem jāiztur pārbaudijumi šādos priekšmetos vienas nedēļas laikā:

a) neorganiskā ķīmijā,
b) organiskā ķīmijā,

c) teoretiskā un piemērotā fizikalā un elektroķīmijā,
d) ķīmijas technoloģijā,

bez tam vēl pēc paša izvēles v i e n ā no zemāk minētiem priekšmetiem:

e) ģeoloģijā,
f) fotoķīmijā un fotografijā,
g) radioloģijā,
h) spektroskopijā,
i) būvmākslā,
j) kādā specialā technoloģijā.

Pie šī beigu pārbaudijuma pielaiž studentus, kuri beiguši praktiskos darbus sintetiskajā, fizikali-ķīmiskajā un technoloģiskajā laboratorijās un uzrāda praktisko darbu protokolus, kā arī vienu fabrikas projektu un vienu patstāvīgu darbu vai nu tīrās ķīmijas jeb ķīmijas technoloģijas laukā.

Pārbaudijumi notiek katra semestra sākumā un beigās.

5) Fakultati beidzot studentiem izsniedz apliecību ar ķīmijas kandidata gradu. Ne agrāk kā pēc viena gada var iemainīt šo apliecību pret diplomu ar inženiera ķīmiķa gradu, stādot priekšā Augstskolai un atklāti aizstāvot nopietnu, patstāvīgu darbu tīrās ķīmijas jeb ķīmiskās technoloģijas laukā, kurš izstrādāts zinātniskā laboratorijā vai fabrikā.

6) Macības valoda ir latviešu.

Citas valodas ir pielaižamas tanīs gadijumos, kad nav attiecīga latviešu valodas pratēja kandidata.

Pie brīvo mācības spēku vietu ieņemšanas priekšrocība jādod tam kandidatam, kurš pie vienlīdzīgiem zinātniskiem nopelniem ir arī latviešu valodas pratējs.

7) Mācības spēki.

Šeit klāt pielikts saraksts par tagadējiem ķīmijas fakultates mācības spēkiem, kā arī par brīvajām vietām un kandidatiem uz tām.

Profesoru un docentu vietas tiek ieņemtas konkursa jeb rekomendacijas ceļā. Profesoru vietas var izpildīt docenti ne ilgāk par 3 gadiem, pēc kam izsludinams konkurss.

8) Profesoriem vajaga būt nodarbinātiem ar lekcijām un praktiskiem darbiem, ne mazāk kā 10 stundas nedēļā, lai saņemtu pilnu profesora algu.

Virs 10 stundām tiek vēl pielaistas 5 virsstundas nedēļā pret sevišķu atlīdzību.

Docenti, kuri izpilda profesoru vietas, saņem $^3/_4$ profesora algas.

Docenti, kuri nodarbināti mazāk par 10 stundām nedēļā, tiek atalgoti pēc viņu stundu skaita.

Docentiem, kuri nodarbināti mazāk par 5 stundām nedēļā, nav piešķiramas valsts dienesta tiesības.

9) Noteikumi par zinātnisko gradu piešķiršanu jāizstrādā fakultatei, saziņā ar citām Augstskolas fakultatēm.

10) Bij. RPI studentiem jādod iespēja beigt savu izglītību pēc vecās programmas tuvākos divos gados.

2. pielikums.

Pirmais ķīmijas fakultates mācības plāns (1919./20. m. g.).

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
I mācības gads.				
Augstākā matematika	4	2	2	2
Projekciju mācība	4	2		—
Techniskā mechanika	—	—	4	2
Techniskā zīmēšana	—	—	—	4
Fizika	6	2	4	4
Neorganiskā ķīmija I un II	6	—	4	—
Mineraloģija un kristalografija	—	—	4	2
Mikroskopijas kurss	1	2		—
Praktiskie darbi I laboratorijā	—	6		—
Praktiskie darbi II laboratorijā	—	—	—	10
II mācības gads.				
Ģeoloģija	—	—	4	2
Būvmāksla	2	2	4	4
Organiskā ķīmija I un II	6	—	4	—
Analitiskā ķīmija	2	1	2	1
Vispārīgā mašīnu mācība ķīmiķiem	4	—	2	—
Mašīnu (sīkumi) daļas	4	—		4
Fizikalā un elektroķīmija	2	2	2	2
Praktiskie darbi II laboratorijā	—	16	—	—
Praktiskie darbi III laboratorijā	—	—	—	16
Grāmatvešana	—	4		—
III mācības gads.				
Barības vielu ķīmiskā technoloģija	4	—	4	—
Cementa, stikla u. c. technoloģija	3		—	—
Siltuma un ūdens technoloģija	4	—	—	—
Fotoķīmija un fotografija	2		2	2
Spektroskopija	2	—	2	2
Radioloģija un materijas uzbūve	2	2	2	—
Ievads elektrotechnikā			4	—
Ķīmijas vēsture	2	—		—
Piemērotā fizikalā un elektroķīmija	2		2	—
Praktiskie darbi IV laboratorijā		16		16
IV mācības gads.				
Organisko vielu ķīmiskā technoloģija	4		4	
Metalurģija	2	—	2	2
Ķīmiskās rūpniecības	4	—	2	
Praktiskie darbi technol. laboratorijā	—	16	—	—

2. pielikuma turpinājums.

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
Patstāvīga ķīmiska izmeklēšana	—			16
Fabriku projektēšana	—	8	—	8
Ķīmijas literatura	2	—	2	—
Neobligatie priekšmeti.				
Politiskā ekonomija	—	—	4	—
Socialā likumdošana	1		1	—
Piemērotā higiena	2	—	—	—

3. pielikums.

Ķīmijas fakultates Farmacijas nodaļas mācības plāns 1919./20. m. g.

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
I mācības gads.				
Augstākā matematika	4	2	2	2
Fizika	6	2	4	2
Neorganiskā ķīmija	6	—	4	
Botanika	5	4	5	4
Zooloģija	2	—	2	—
Anatomija	3		3	—
Mineraloģija	—	—	4	
Ģeoloģija	—		4	
Mikroskopija	1	2		
Analitiskā ķīmija	—	—		16
	27	10	28	24
II mācības gads.				
Organiskā ķīmija	6	—	4	
Analitiskā ķīmija	2. 1*	16	2. 1*	16
Fizikalā un elektroķīmija	2	2	2	2
Fizioloģiskā ķīmija	—		2	4
Farmakognozija un aptiekas stādu kultura	4		4	—
Farmakognozijas un uztura vielu mikrosk. prakt.		4	—	4
Farmacijas ķīmija	4	—	4	—

3. pielikuma turpinājums.

Priekšmetu nosaukums	II pusgads		I pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
Farmakopejas metodes	—	—	1	4
Farmacijas vēsture	1	—	—	—
Farmakoloģija	—	—	3	2
	20	22	23	32
III mācības gads.				
Uztura vielu ķīmija	2	4	2	4
Tiesas ķīmija	2	4	—	—
Farmakoķīmiskā technoloģija	3	5	3	5
Bakterioloģija ar seroloģiju	—	—	3	4
Radioloģija un materijas uzbūve	2	—	2	—
Praktiskie sintetiskie darbi	—	16	—	16
Farmacijas propedeitika	2	—	—	—
Farmacijas praktikums ar recepturu	1	6	1	6
Higiena	—	—	2	—
Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos	2	—	—	—
	14	35	13	35

* Te domāta 1 stunda seminara analit. ķīmijā.

IV mācības gads:

Diploma darbs.
Aptiekas stādu kulturas prakse.
Aptiekas laboratorijas prakse.
Farmaceitiskais praktikums ar recepturu.

Piezīme. Ceturtā gada kursu studenti var izņemt pie augstskolas vai arī labierīkotās aptiekās ar laboratorijām.

Neobligatie priekšmeti:

1. Ievads politiskā ekonomijā.
2. Latvijas ekonomiskā un statistiskā ģeografija.
3. Ievads tiesību zinātnēs.

4. pielikums.

PIRMAIS LU ĶĪMIJAS FAKULTATES ŠTATA PROJEKTS.

(Pieņemts Dekanu Padomē 1921. g. decembrī.)

Priekšmeti	Prof.	Doc.	Asistenti
1. Neorganiskā ķīmija	1	1	7
2. Organiskā ķīmija	1	1	2
3. Vispārīgā ķīmija (citu fakultatu studentiem)	1	1	5
4. Mineraloģija un kristalografija	1	1	3
5. Farmacijas ķīmija	1	—	1
6. Farmakognozija	1	—	1
7. Praktiskā farmacija	—	1	1
8. Uztura un baudvielu ķīmija	1		1
9. Tiesas ķīmija	—	1	—
10. Neorganiskā ķīmijas technoloģija	1	1	1
11. Organiskā ķīmijas technoloģija	1	1	1
12. Ķīmijas rūpniecības techniskie pamati	1	1	—
13. Preču zinātne	1		1
Kopā	11	9	24

Latvijas Universitates štati. 5. pielikums.

A.

MĀCĪBAS SPĒKI.

Ķīmijas fakultate.

	Prof.	Doc.	Asistenti
1. Neorganiskā ķīmija	1	1	6
2. Organiskā ķīmija	1	1	2
3. Fizikalā ķīmija	1	1	2
4. Vispārīgā ķīmija	1	1	4
5. Vispārīgā technoloģija	1		1
6. Neorganiskā ķīmijas technoloģija	2	1	3
7. Organiskā ķīmijas technoloģija	2	1	3
8. Farmacijas ķīmija	1	1	2
9. Farmakognozija	1	—	1
10. Uztura un baudu vielu ķīmija	1		1
11. Praktiskā farmacija	1		1
Kopā	13	7	26

1924. g. novembrī Saeimas publisko tiesību komisijā pieņemtais un uz viņas lēmumu Universitates 1925. g. 8. janvara rakstu Nr. 44 Saeimas budžeta komisijai piesūtītais projekts.

Privatdocenti ieteicamos un atalgojamos priekšmetos.

Ķīmijas fakultatē 3.

6. pielikums.

PROGRAMMA „A".

Ķīmijas technoloģijas nodaļa.

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
I mācības gads.				
Neorganiskā ķīmija I un II	6	—	4	
Fizika	6	2	6	4
Mineraloģija un kristalografija	4	2	4	2
Mikroskopija	1	2	—	—
Augstākā matematika	4	2	2	2
Projekciju mācība	4	2	2	2
Tehniskā mechanika	—	—	4	2
Grāmatvešana	2	2	—	—
Praktiskie darbi I laboratorijā		—	—	6
II mācības gads.				
Analitiskā ķīmija	2	1	2	1
Organiskā ķīmija	6	—	4	
Fizikalā un elektroķīmija	2		4	—
Siltuma un ūdens technoloģija	—	—	4	—
Ģeoloģija	2	—	2	2
Būvmāksla	4	2	4	2
Mašīnu mācība I	4	—	—	4
Mašīnu mācība II	4	—	2	—
Praktiskie darbi II laboratorijā		16	—	10
Praktiskie darbi III laboratorijā	—	—	—	10
III mācības gads.				
Ķīmijas vēsture	—	—	2	—
Elektroķīmijas technoloģija (II gr.)	—	—	4	—
Tauku un eļļu technoloģija (I gr.)	4	—	2	—
Silikatu technoloģija (II gr.)	2	—	2	
Kurināmo vielu technoloģija (II gr.)	4		2	
Ķīmijas rūpniecības techniskie pamati	2	2	4	2
Ievads elektrotechnikā	4	—	—	—
Praktiskie darbi III laboratorijā	—	16	—	—
Praktiskie darbi IV laboratorijā	—			16
Praktiskie darbi fizikalā un elektroķīmijā	—	4	—	4
IV mācības gads.				
Ķīmijas literatura	2	—	2	—
Lauksaimniecības technoloģija (II gr.)	2	—	4	—
Techniskā mikoloģija (II gr.)	2	—	—	—

6. pielikums (turpinājums).

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
Ķīmiskās pamatrūpniecības (I gr.)	4	—	2	
Ķīmiskā šķiedrvielu technoloģija (I gr.)	2	—	4	—
Krāsvielu technoloģija (I gr.)	2	—	—	—
Metalurģija (I gr.)	—	—	2	—
Fabriku projektēšana		8	—	8
Praktiskie darbi IV laboratorijā	—	8	—	—
Ķīmijas technoloģijas laboratorijā	—	8	—	—
Diploma darbi laboratorijā	—	—	—	32
Neobligatie priekšmeti.				
Radioloģija un materijas uzbūve	—	—	2	—
Dispersoidoloģija	2	—	2	—
Fotoķīmija un fotografija	2	2	2	2
Fizioloģiskā ķīmija	2	4	—	—
Tiesas ķīmija	—	—	2	2
Uztura un baudu vielu ķīmija	2	6	2	6
Fizikalās ķīmijas analitiskās metodes	—	—	2	—
Spec. fiziskā kristalografija	1	—	—	—
Papildu kurss petrografijā	—	—	1	—
Botanika	4	—	4	1
Piemērotā higiena	—	—	2	—
Ievads politiskā ekonomijā	4	—	—	
Latvijas ekonomiskā un statistiskā ģeografija	2	—	2	—

7. pielikums.

PROGRAMMA „B".
(Fizikali-ķīmiskā virziena programma.)

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
I mācības gads.				
Neorganiskā ķīmija I un II	6	—	4	—
Augstākā matematika	4	2	2	2
Fizika	6	2	6	4
Kristalografija un mineraloģija	4	2	4	2
Mikroskopija	1	2	—	—
Praktiskie darbi I laboratorijā	—	6	—	—
Praktiskie darbi II laboratorijā	—	—	—	16
Seminars neorganiskā ķīmijā	2	—	—	—

7. pielikums (1. turpinājums).

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
Neobligatie priekšmeti.				
Projekciju mācība	2	4	2	2
Techniskā mechanika	—	—	4	2
II mācības gads.				
Organiskā ķīmija	6	—	4	—
Analitiskā ķīmija	2		2	—
Fizikalā un elektroķīmija	2	—	4	—
Eksperimentalā elektrība	2	—	—	
Ievads ķīmijas technoloģijā	2		2	—
Ģeoloģija	2	—	2	2
Praktiskie darbi II laboratorijā	—	16		—
Praktiskie darbi III laboratorijā	—	16	—	16
Fizikas papildu praktikums	—	4		—
Seminars analitiskā ķīmijā	—	1	—	1
Neobligatie priekšmeti.				
Fizikalā kristalografija	2	—	2	—
III mācības gads.				
Ķīmijas vēsture	—	—	2	—
Dispersoidoloģija	2	—	2	—
Fotoķīmija	2	2	2	2
Augstākās matematikas pielietošana dabaszinātn.	2	2	—	—
Termoķīmija	—	—	2	2
Radioloģija un materijas uzbūve	2	—	2	—
Ķīmijas technoloģija (pēc izvēles)	2—3	—	2—3	—
Praktiskie darbi IV laboratorijā		16	—	16
Praktiskie darbi fizikalā un elektroķīmijā	—	4	—	4
Praktiskie darbi dispersoidoloģijā	—	—	—	4
Praktiskie darbi ķīmijas technoloģijā	—	—	—	4
Seminars fizikalā un elektroķīmijā	—	1	—	1
Neobligatie priekšmeti.				
Termodinamika	2	—	—	—
Ievads elektronu teorijā	3	—	3	—
Komplekso savienojumu ķīmija	—	—	2	—

7. pielikums (2. turpinājums).

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
IV mācības gads.				
Specialā elektroķīmija	—		4	
Kandidata darbs	—	24	—	24
Neobligatie priekšmeti.				
Fotografija	1	2	—	—

1924. g. oktobrī.

8. pielikums.

PROGRAMMA „D".
Farmacijas nodaļa.

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
I mācības gads.				
Augstākā matematika	4	2	2	2
Fizika	6	2	6	4
Neorganiskā ķīmija I un II	6	2	4	—
Botanika	4	2	4	2
Mineraloģija	4	2	4	2
Zooloģija	5	—	—	—
Ģeoloģija	2	—	2	2
Anatomija ar fizioloģiju	2	—	2	—
Stādu anatomija	—	—	4	3
Mikroskopija	2	2	—	—
Praktiskie darbi I laboratorijā				
II mācības gads.				
Organiskā ķīmija I un II	6	—	4	—
Analitiskā ķīmija	2	1	2	1
Fizikalā un elektroķīmija	2		4	
Farmacijas ķīmija	4		4	—
Farmakogn. un aptiekas stādu kultura	4		4	—
Tiesas ķīmija	2	3	—	—
Farmakoloģija	—	—	3	—
Ievads praktiskā farmacijā	2	—	—	—
Receptura	—	—	1	4

8. pielikums (turpinājums).

Priekšmetu nosaukums	I pusgads		II pusgads	
	lekc.	pr. darbi	lekc.	pr. darbi
Farmakogn. un uztura vielu mikrosk. praktikums	—	4		4
Praktiskie darbi II laboratorijā				
Praktiskie darbi III laboratorijā				
III mācības gads.				
Uztura un baudu vielu ķīmija	4	5	4	5
Ārstniecības vielu izmeklēšana	2	4		—
Ievads ķīmijas technoloģijā	2		2	—
Farmakoķīmiskā technoloģija	2	—	—	2
Bakterioloģija un seroloģija	2	2	2	2
Dispersoidoloģija	2	—	2	—
Higiena	—	—	2	—
Farmacijas vēsture		—	1	—
Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos	2	—	—	—
Praktiskie darbi recepturā	—	3	—	—
Praktiskie darbi IV laboratorijā				
IV mācības gads.				
Ārstniecības vielu pagatavošana	2	8	2	8
Klīniskās analizes	2	4	—	
Aptiekas prakse	—	8	—	8
Diploma darbs				

Neobligatie priekšmeti:

Fotografija un fotoķīmija.

Fizikalās ķīmijas analitiskās metodes.

Ievads politiskā ekonomijā.

Latvijas ekonomiskā un statistiskā ģeografija.

Ievads tiesību zinātnē.

Radioloģija un materijas uzbūve.

Fizikalā kristalografija.

1924. g. oktobrī.

9. pielikums.

ĶĪMIJAS FAKULTATES SPECIALIE NOTEIKUMI PAR STUDIJU GAITU.

Pierakstīšanās uz lekcijām visos teoretiskos priekšmetos nav ierobežota, bet pielaišana pie praktiskiem darbiem ir savienota ar šādiem nosacijumiem:

Ķīmijas nodaļā, programma „A":

Pielaišana pie praktiskiem darbiem	Noteikumi
II kvalitatīvās analizes laboratorijā:	Pēc I neorganiskās laboratorijas ieskaitijuma un iestāju pārbaudijuma.
III kvantitatīvās analizes laboratorijā:	Pēc II kvalitat. analizes laboratorijas ieskaitijuma un tentamena neorganiskajā ķīmijā un matematikas (pārbaud. un pr. darbu) nobeigšanas.
IV organiskās ķīmijas laboratorijā:	Pēc III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitijuma, tentamena organiskajā ķīmijā un fizikas (pārbaud. un pr. darbu) nobeigšanas.
Technoloģijas laboratorijā:	Pēc IV organiskās ķīmijas laboratorijas ieskaitijuma.
Fizikalās ķīmijas laboratorijā:	Pēc praktiskiem darbiem fizikā un III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitijuma.
Dispersoidoloģijas laboratorijā:	Pēc III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitijuma un praktiskiem darbiem fizikā.
Prakt. darbos būvmācībā:	Pēc praktiskiem darbiem projekciju mācībā.
Ķīmijas rūpn. techniskos pamatos:	Pēc praktiskiem darbiem būvmācībā un techniskā mechanikā (pārbaud. un prakt. darbu) ieskaitijuma.
Fabriku projektēšanā:	Pēc praktiskiem darbiem un pārbaudijumiem būvmācībā un pārbaudijumiem mašīnu mācībā I un II.

Ķīmijas nodaļā, programma „B":

II kvalitatīvās analizes laboratorijā:	Pēc I neorgan. laboratorijas ieskaitijuma un iestāju pārbaudijuma.
III kvantitatīvās analizes laboratorijā:	Pēc II kvalitat. analizes laboratorijas ieskaitijuma, tentamena neorganiskajā ķīmijā un matematikas (pārbaud. un prakt. darbu) nobeigšanas.

Pielaišana pie praktiskiem darbiem	Noteikumi
IV organiskās ķīmijas laboratorijā:	Pēc III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma, tentamena organiskajā ķīmijā un fizikas praktikuma.
Technoloģijas laboratorijā:	Pēc IV organiskās ķīmijas laboratorijas ieskaitījuma.
Fizikalās ķīmijas laboratorijā:	Pēc praktiskiem darbiem fizikā un III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma.
Dispersoidoloģijas laboratorijā:	Pēc III kvantitat. analizes laboratorijas ieskaitījuma un praktiskiem darbiem fizikā.
Fotoķīmijas laboratorijā:	Pēc III kvantitat. laboratorijas ieskaitījuma, praktiskiem darbiem fizikā un matematikā.
Farmacijas nodaļā:	
II kvalitatīvās analizes laboratorijā: .	Pēc I neorganiskās laboratorijas ieskaitījuma un iestāju pārbaudījuma.
III kvantitatīvās analizes laboratorijā:	Pēc II kvantitat. analizes laboratorijas ieskaitījuma, tentamena neorganiskajā ķīmijā un matematikas (pārb. un pr. darbu) nobeigšanas.
IV organiskās ķīmijas laboratorijā:	Pēc III kvantitat. analizes laboratorijas ieskaitījuma, tentamena organiskajā ķīmijā un fizikas (pārb. un pr. darbu) nobeigšanas.
Fizikalās ķīmijas laboratorijā:	Pēc prakt. darbiem fizikā un III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma.
Farmakognozijas praktikumā:	Pēc pārbaudījuma stādu anatomijā.
Tiesu ķīmijas laboratorijā:	Pēc II kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma.
Dispersoidoloģijas laboratorijā:	Pēc III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma un praktiskiem darbiem fizikā.
Uztura vielu ķīmijas laboratorijā:	Pēc III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma.

Pielaišana pie praktiskiem darbiem	Noteikumi
Klīniskās analizēs:	Pēc bakterioloģijas noklausīšanās un III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma.
Ārstniecības vielu izmeklēš. laborat.:	Pēc III kvantitatīvās analizes laboratorijas ieskaitījuma, praktiskiem darbiem farmakognozijā, farmacijas ķīmijas un praktiskās farmacijas ievada noklausīšanās.
Farmaceitiskās recepturas laborat.:	Pēc praktisko darbu ieskaitījuma farmakognozijā, farmacijas ķīmijas un prakt. farmacijas ievada noklausīšanās.
Aptiekas praksē:	Pēc teoretiskā un praktiskā pārbaudījuma recepturā un praktiskās farmacijas ievadā.

Minima noteikumi.

I. Valsts stipendiatiem, kas saņem pabalstu no Studiju Fonda:
ķīmiķiem, progr. A: 8—10 ieskaitījumi gadā, to starpā vajaga būt vienai no lielajām laboratorijām (I, II, III vai IV) un pirmajā studiju gadā arī projekciju mācībai;
ķīmiķiem, progr. B: ikgadus 7—8 ieskaitījumi, to starpā vajaga būt vienai no lielajām laboratorijām (I, II, III vai IV);
farmaceitiem: 9—11 ieskaitījumi gadā, to starpā vajaga būt vienai no lielajām laboratorijām (I, II, III vai IV).

II. Pārējiem studentiem:
ikgadus 3 ieskaitījumi, pie kam I laboratorija jānobeidz ne vēlāk kā 4 semestru laikā.

Diploma pārbaudījumi (akademiskie gala pārbaudījumi).

I. Pie diploma pārbaudījumiem pielaiž pēc visu obligato priekšmetu un praktisko darbu nobeigšanas.

Diploma pārbaudījumu priekšmeti ir:

Ķīmijas nodaļā:	Farmacijas nodaļā:
1. Neorganiskā ķīmija,	1. Neorganiskā ķīmija,
2. Organiskā ķīmija,	2. Organiskā ķīmija,
3. Fizikalā ķīmija,	3. Farmacijas ķīmija,
4. Ķīmiskās rūpniecības techniskie pamati (pr. A) vai Fizika (pr. B).	4. Farmakognozija.

II. Pie diplomdarba aizstāvēšanas pielaiž ne ātrāk kā vienu semestri pēc visu diploma pārbaudījumu izturēšanas un pēc fabrikas prakses ieskaitījuma A programmas studentiem.

III. Ķīmijas fakultate izsniedz diplomu ar atzīmi ļoti sekmīgi tiem studentiem, kas

1) beiguši ar šo atzīmi vismaz pusi no sekojošiem praktiskiem darbiem:
ķīmijas nod., pr. A:
I neorganisko, II kvalitativ. analizes, III kvantitativ. analizes, IV organisko, fizikalās ķīmijas, technoloģijas un dispersoidoloģijas laboratorijas un fabrikas projektu;
ķīmijas nod., pr. B:
I neorganisko, II kvalitat. analizes, III kvantitav. analizes, IV organisko, fizikalās ķīmijas, technoloģijas un dispersoidoloģijas laboratorijas;
farmacijas nodaļā:
I neorganisko, II kvalitat. analizes, III kvantitativ. analizes, IV organisko, fizikalās ķīmijas, uztura vielu ķīmijas, farmakognozijas, ārstniecības vielu izmeklēšanas, dispersoidoloģijas, tiesu ķīmijas un ārstniecības vielu pagatavošanas laboratorijas, recepturu un klīniskās analizes;
2) izturējuši ar šo atzīmi vismaz pusi no gada priekšmetu pārbaudījumiem;
3) izturējuši ar atzīmi ļoti sekmīgi pārbaudījumus vismaz divos diploma priekšmetos, starp tiem:
programmā A „Ķīmiskās rūpniecības techniskos pamatos";
4) beiguši un aizstāvējuši diploma darbu ar šo pašu atzīmi.

V
LAUKSAIMNIECĪBAS FAKULTATE
1919—1939

V. Lauksaimniecības fakultate

Profesors *A. Leppiks.*

1. **Fakultates nodibināšanās.** Fakultates organizēšanas darbs uzsākts 1919. g. vasarā. Latviešu izglītības biedrības 1919. g. 14. jūlijā izglītības ministram iesniegtā memorandā par Latvijas Augstskolas dibināšanu atzīmēts, ka īpaša vērība piegriežama lauksaimniecības un pedagoģijas fakultatēm. Organizēšanas darbs ieguva oficialu raksturu, kad pēc izglītības ministra ierosinājuma zemkopības ministra biedrs *A. Kalniņš* augusta mēneša sākumā sasauca lauksaimniecības darbinieku apspriedes, kur apsprieda Latvijas apstākļiem piemērotu fakultates plānu. Lauksaimniecības fakultates tālākā organizēšana norisinājās RPI reorganizacijas komisijā. Fakultates izveidošanas projektu un pirmo mācības plānu cēla priekšā reorganizacijas subkomisiju plenarsēdē 26. augustā Zemkopības ministrijas pārstāvis *P. Nomals.* Tad pat izraudzijās fakultates pirmos mācības spēkus no pazīstamiem agronomiem un inženieriem. Latvijas Augstskolas organizacijas komisijas sēdēs izraudzīts pirmais fakultates dekans agr. *J. Bergs* un fakultates kodols šādā sastāvā: agr. *P. Lejiņš,* agr. *J. Vārsbergs,* inž. *P. Kulitāns* un no agrākajiem RPI mācības spēkiem — prof. *A. Bušmanis.*

Fakultates kodolam bija tiesības stādīt priekšā L. A. organizacijas komisijai tālākos mācības spēku kandidatus un vadīt fakultates organizēšanas darbu.

Lauksaimniecības fakultate atklāja darbību tūlīt pēc L. A. dibināšanas svētkiem. Pirmā Fakultates Padomes sēde notika 1919. g. 29. sept., un tur piedalijās dekans *J. Bergs,* docenti: *A. Kirchenšteins, P. Lejiņš, A. Leppiks, P. Nomals* un *J. Vārsbergs.* Pirmais fakultates sekretars bija *A. Leppiks.*

1919./20. g. mācības personals papildinājies vēl ar prof. *A. Bušmani* un docentiem *J. Bickī, P. Kulitānu, A. Raisteru;* pirmie asistenti bija *K. Krievs, R. Liepiņš, K. Pols.*

1920. g. fakultatē tika nodibināta mežkopības nodaļa, kurai piekrita svarīgais uzdevums — gādāt Latvijai vajadzīgos mežsaimniecības darbiniekus. Fakultate uzaicina pirmos mācības spēkus mežkopības nodaļā: agrāko RPI docentu mācītu mežkopi *E. Ostvaldu*, inž. ķīm. *A. Kalniņu* un mācītu mežkopi *B. Jureviču*.

Fakultates Padome 1922. g. izstrādāja štatus, kas pēc tam vairākkārt grozīti un papildināti. Šis projekts kā LU štata sastāvdaļa iesniegts Saeimai, vairākkārt apspriests komisijās, bet nav guvis likuma spēku. Fakultates personals ir noteikts ikgadus budžeta kārtībā.

Viens no pirmajiem svarīgākajiem Fakultates Padomes uzdevumiem bij sagādāt telpas mācības un pētīšanas vajadzībām.

Sākumā fakultates rīcībā laboratorijas ēkā atradās tikai deķana kabinets, otra neliela telpa sēdēm, 2 klausītavas (pa daļai) un agrākā RPI kontrolstacijas laboratorija, kur no inventara bija maz kas uzglabājies. Tur atrada vietu lauksaimniecības technoloģijas laboratorijai. Vēlāk fakultatei tika nodotas dažas istabas, kur iekārtoja lauksaimniecības ķīmijas un piensaimniecības laboratorijas. Pirmajā studiju gadā telpu trūkums neradija vēl sevišķas grūtības, jo studentu skaits 1919. g. I sem. bij 132 (kopā ar hospitantiem un brīvklausītājiem); un tā kā jaunatne atradās armijā, specialajās laboratorijās nācās strādāt tikai vecāko kursu studentiem.

1920. gada rudenī telpu jautājums kļuva akuts, jo studentu skaits strauji pieauga un 1920./21. māc. gadā bij jau 423. Fakultates Padome 1920. g. pavasarī norādija L. A. padomei uz telpu vajadzību. Telpu meklēšanas laikmets ir turpinājies līdz 1922. g., kad februarī ar Ministru kabineta lēmumu fakultatei piešķīra bijušās Pētera realskolas telpas — 3-stāvu namu ar apbūvēto laukumu 1470 m². Telpas prasija kapitalu pārbūvi, kas ir veikta līdz 1924. g. rudenim; un tad fakultate varēja sākt laboratoriju un kabinetu īsto iekārtošanas darbu. Pārejas laikā fakultatei ir nācies ierobežot darbību telpu trūkuma dēļ un iekārtot dažus darbus ārpusē — valsts, sabiedrisko iestāžu un privatās telpās. 1925. g. fakultatei tika ierādīti 2 dzīvokļi (340 m²) LU īpašumā iegūtā namā Baznīcas ielā 5, kur novietoja mežkopības nodaļas klausītavas un kabinetus. Ar to fakultates iekārtošanas periods ir noslēdzies.

Telpas nav bijušas pilnīgi pietiekošas augošiem fakultates uzdevumiem. Dažiem kabinetiem ir bijis mācības un pētīšanas nozarēs jāstrādā sašaurinātā apjomā.

Jauns laikmets fakultates dzīvē tiek ievadīts ar 1936. g., kad pēc Valsts un Ministru Prezidenta *K. Ulmaņa* norādijuma sākās sagatavošanas darbi lauksaimniecības fakultates pārcelšanai uz Jelgavu, pārvēršot to patstāvīgā Lauksaimniecības akademijā. Ar Ministru kabineta 1936. g. 14. jūlija lēmumu par akademijas dibināšanu iezīmēts šā jaunā laikmeta oficialais sākums.

2. **Mācības personals** pēc 1920. g. ir papildināts, piesaistot vecākos mācības spēkus uzaicinājuma vai sacensības ceļā un sagatavojot jaunos darbiniekus. Līdz 1932. g. vakantajām katedrām vai speciāliem kursiem izsludinātas 5 sacensības.

1924. g. septembrī noslēdzās sacensība mežkopībā, mežu pārvaldīšanā un aizsardzībā. Pieteikušies bij 7 kandidati no ārzemēm un 2 no Latvijas; ievēlēja 1 no ārzemēm.

1926. g. maijā notika sacensība mežzinībā un mežkopībā. Bij pieteikušies 2 kandidati no ārzemēm, 3 no Latvijas; ievēlēja 1 no ārzemēm.

1928. g. aprilī notika sacensība saimniekošanas mācībā. Pieteicās viens kandidats, kuru arī ievēlēja.

1929. g. janvarī notika sacensība mājturībā. Pieteikušās bij 6 kandidates, bet sacensība nav noslēgusies ar panākumiem.

1932. g. maijā notika sacensība īpatnējā laukkopībā, mājkustoņu fizioloģijā un vispārējā ēdināšanas mācībā. Arī šī sacensība nav noslēgusies ar panākumiem.

Visā pastāvēšanas laikā fakultatē darbojušies 2 ārzemnieki, kas ievēlēti uz noteiktu laiku sacensību iznākumā.

Pēc 1928. g. mācības spēki izraudzīti tikai uzaicinājumu kārtībā.

Fakultates mācības personala pieaugumu un maiņu pa gadiem rāda 1. tabula.

1. tabula.

Mācības personals.

Mācības gadi (uz 1. I)	Profesori	Vecākie docenti	Docenti	Lektori	Privatdocenti*	Asistenti	Subasistenti	Instruktori	Kopā
1919./20.	2	—	8	—	—	3	3	—	16
1920./21.	2	—	12	2	—	6	4	—	26
1921./22.	3	—	12	3	—	8	5	2	33
1922./23.	3	—	13	2	—	13	5	3	39
1923./24.	4	6	8	2	—	14	6	3	43
1924./25.	4	6	8	3	1 (1)	17	9	—	47
1925./26.	4	6	7	4	2 (2)	16	8	1	46
1926./27.	4	6	7	3	6 (6)	18	10	1	48
1927./28.	3	7	6	3	6 (5)	16	9	1	46
1928./29.	3	10	7	3	3 (2)	17	8	1	50
1929./30.	3	10	7	3	4 (3)	18	5	1	48
1930./31.	3	10	6	4	4 (2)	19	4	1	49
1931./32.	4	9	7	3	4 (2)	22	4	1	52
1932./33.	3	9	7	3	5 (3)	23	5	1	53
1933./34.	5	7	7	3	8 (5)	24	4	1	54
1934./35.	5	10	5	3	10 (7)	23	3	1	53
1935./36.	5	10	5	3	11 (8)	23	3	1	53
1936./37.	8	8	4	3	14 (11)	25	3	1	55
1937./38.	8	9	3	3	14 (12)	25	4	1	55
1938./39.	10	9	3	2	16 (14)	26	4	1	57

* Skaitlis iekavās norāda privatdocentus, kas pilda arī asistentu pienākumus.

Pēc LU satversmes spēkā stāšanās 1923. gadā ar Universitates Padomes lēmumu nodibināta vecāko docentu kategorija; līdz 1923./24. m. g. beigām tanī pārvesti 6 docenti. Vecāko docentu skaits arī turpmākos gados audzis ar pāreju no docentiem, kas notikusi ievēlēšanas kārtībā.

Par profesoriem ievēlēti vecākie mācības spēki; no tiem 10 pēc attiecīgā doktora grada iegūšanas, pie kam 2 ieguvuši goda doktora gradu par nopelniem bagātu pedagoģiski zinātnisku darbību.

Vecāko mācības spēku piesaistīšana fakultates kodolam noslēdzās ar 1924. g., kad profesoru un docentu kopskaits sasniedza 18. Mācības personala kopskaits 1919. g. bij 16. Līdz 1928. g. tas bij

pieaudzis līdz 50. Pēc tam pieaugums turpinājies lēnākā gaitā; 1938./39. g. mācības personala kopskaits sasniedzis 57.

Palīgdarbus mācības nozarē 1938./39. g. izpilda 3 preparatori un 2 techniķi.

Asistentu skaits, kas habilitējušies, iegūdami privatdocenta gradu, ir nepārtraukti audzis. 1938./39. g. ir jau 14 privatdocentu-asistentu. Ārpus fakultates pastāvīgā darba vietā atrodas tikai 2 privatdocenti, kas lasa neobligatus kursus.

Mācības personala stažs chronoloģiskā kārtībā redzams 2. un 3. tabulā, kur 2. tabulā sakārtojas ziņas par profesoriem, vecākajiem docentiem, docentiem un lektoriem un 3. tabulā ziņas par asistentiem (3 kategorijas), subasistentiem un instruktoriem. Atsevišķi 4. tabulā atzīmēti asistenti un subasistenti, kas izbeiguši darbību fakultatē iepriekšējos gados.

Pagājušos 20 gados pie fakultates ir bijuši saistīti 13 profesori, 28 vecākie docenti un docenti, 49 asistenti (vec. asistenti, asistenti, jaun. asistenti), 57 subasistenti un 4 instruktori. Tā kā šeit pieskaitītas visas viena darbinieka avansējuma pakāpes, faktiskais ar fakultati saistīto mācības spēku skaits ir mazāks.

1939. g. 1. janv. fakultatē darbojās 57 personas; miruši 6 mācības spēki; darbu atstājuši 9 docenti un lektori, 14 asistenti un 28 subasistenti; visā pastāvēšanas laikā pie tās darbojušās kopā 114 personas.

Mirušie fakultates mācības spēki:

Prof. *J. Bergs*	† 1927. g. 25. XII
Prof. *E. Ostvalds*	† 1930. g. 12. II
Prof. *A. Bušmanis*	† 1932. g. 29. III
Vec. asist. *A. Bārs*	† 1933. g. 18. IX
Vec. doc. *K. Kiršteins*	† 1937. g. 11. VIII
Priv.-doc. *K. Pols*	† 1938. g. 17. VIII
Pēc 1939. g. 1. janv. mirusi asistente *A. Šneidere*	† 1939. g. 29. IV

2. tabula.

Mācības spēku akademiskais stāžs (chronoloģiskā kārtībā).

Iekavās liktie mācības spēki vairs fakultatē nedarbojas; o ārštatā; † miris.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs								
	Profesors	Vec. docents	Docents	Priv. doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
I. Profesori:									
1. *(Jānis Bergs)*	1919.—27.†		—	—	—	—	—	—	—
2. *(Arnolds Bušmanis)*	1920.—32.†	—	—	—	—	—	—	—	—
3. *(Eižens Ostvalds)*	1922.—30.†	—	1920.—22.	—	—	—	—	—	—
4. *Augusts Kirchenšteins*	1923.	—	1919.—23.	—	—		—	—	—
5. *Pēteris Nomals*	1930.	1923.—30.	1919.—23.		—	—	—	—	—
6. *Arvīds Kalniņš*	1931.	1928.—31.	1920.—28.	—	—	—	—	—	—
7. *Jānis Vārsbergs*	1932.	1923.—32.	1919.—23.	—	—	—	—		—
8. *Pauls Lejiņš*	1932.	1923.—32.	1919.—23.	—	—	—	—	—	
9. *Jānis Apsītis*	1935.	1933.—35.	1923.—33.	—	—	—	—	—	—
10. *Arvīds Leppiks*	1935.	1923.—35.	1919.—23.	—	—	—	—	—	—
11. *Maksis Eglītis*	1935.	1933.—35.	1928.—33.	1926.—28.	—	—	1924.—28.	1922.—24.	—
12. *Rūdolfs Markus*	1937.	1933.—37.	1928.—33.	1926.—28.	—	—	1927.	1924.—27.	1923.—24.
13. *Pēteris Starcs* o	1938.	—	1926.—38.	—	1921.—26.		—		—
II. Vec. docenti:									
1. *Pēteris Delle*	—	1923.	1920.—23.	—	—	—	—	—	—
2. *Pēteris Kulitāns*	—	1923.	1919.—23.	—	—	—	—	—	—
3. *(Arturs Krideners)*	—	1926.—27.	—	—	—	—	—	—	—
4. *Frīdrichs Neilands*	—	1927.	1923.—27.	—	—	1921.—23.	1920.—21.	—	—
5. *Augusts Raisters*	—	1928.	1919.—28.	—	—	—	—	—	—
6. *Andrejs Teikmanis*	—	1928.	1922.—28.	—	—	—	—	—	—
7. *(Kārlis Kiršteins)*	—	1930.—37.†	1927.—30.	—	—	—	—	—	—

2. tabulas turpinājums.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs								
	Profesors	Vec. docents	Docents	Priv. doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
8. *Pāvils Kreišmanis*	—	1935.	1928.—35.	—	—	—	—	—	—
9. *Pauls Dērmanis*	—	1936.	1933.—36.	1928.—33.	—	1930.—33.	1927.—30.	1924.—27.	1924.
10. *Nikolajs Zemītis*		1936.	1931.—36.	1926.—31.	—	—	1924.—27.	1922.—24.	—
11. *Jānis Bokalders* o		1938.	1921.—28.	—	—	—	—	—	—
III. Docenti:									
1. *(Jānis Bickis)*		—	1920.—25.	—	—	—	—	—	—
2. *(Sergejs Grigorjevs)*		—	1921.—24.	—	—	—	—		—
3. *(Krišs Melderis)*	—	—	1921.—25.	—	—	—	—	—	—
4. *(Otto Nieuwejaar's)*	—	—	1926.—27.	1925.—26.	—	—	—	—	—
5. *Jānis Sudrabs*	—	—	1937.	1931.—37.	1929.—31.	—		—	Instrukt. 1922.—29.
6. *Vilis Eiche*			1938.	1937.—38.	—	1932.—34.	1930.—34.	1928.—30.	—
7. *Pēteris Rizga* o	—	—	1938.	1929.—38.	—	1925.—30.	1922.—25.	—	
IV. Lektori:									
1. *Laimons Gailītis*		—			1924.		—	—	Instrukt. 1920.—24.
2. *(Frīdrichs Kīglers)*	—	—	—	—	1920.—22.			—	—
3. *(Jānis Ledus)*	—	—	—	—	1920.	—	—	—	
4. *(Bruno Jurevičs)*	—	—	—	—	1920.—21.		—		—
5. *(Jānis Rudbārdis)*	—	—	—	—	1924.—38.		—	—	Instrukt. 1922.—24.
6. *Olga Kullītāne* o	—		—	—	1929.	—			—

3. tabula.

Mācības personala akademiskais stāžs.

Asistenti, subasistenti un instruktori.

Iekavās liktie mācības spēki fakultatē vairs nedarbojas.

	Akademiskais stāžs				
	Priv. docents	Vec. asist.	Asistents	J. asistents	Subasistents
I. Vec. asistenti:					
1. *(Kārlis Pols)*	1925.-38.†	1921.—38.	1919.—21.	—	—
2. *Roberts Liepiņš*	1930.	1924.	1921.—24.	—	—
3. *(Alberts Bārs)*	—	1924.-33.†	1920.—24.	—	—
4. *Kārlis Krūmiņš*	1932.	1924.	1921.—24.		—
5. *Jānis Zēbergs*	—	1925.	1920.—25.	—	—
6. *Kārlis Bambergs*	1928.	1928.	1923.—28.	—	—
7. *Dagmara Talce*	1935.	1930.	1927.—30.	1924.—27.	1921.—24.
8. *Andrejs Rozēns*	1938.	1931.	1929.—31.	1928.—31.	1924.—27.
9. *Jānis Amtmanis*	1932.	1931.	1922.—31.	1922.	—
10. *Arvīds Šmits*	1934.	1933.		1926.—27.	—
11. *Pauls Šreinerts*	1935.	1934.	1931.—34.	1929.—31.	1929.
12. *Jēkabs Stankevičs*	1935.	1927.	1923.—27.	1921.—23.	1919.—21.
13. *Marija Galeniece*	1934.	1936.	1924.	1922.—24.	1922.
14. *Alma Tērmane*	—	1936.	1930.—36.	1929.—30.	1923.—29.
15. *Jānis Dzelde*	—	1934.	1933.—34.		1928.—29.
16. *Liene Skrodele*	1935.	1936.	1934.—36.	1931.—34.	1930.—31.
17. *Ernests Roze*	—	1936.	1933.—36.	1930.—33.	—
18. *Edgars Žubeckis*		1936.	1933.—36.	1930.—33.	—
19. *Alfrēds Laukirbe*		1938.	1933.—38.	1930.—33.	1930.
II. Asistenti:					
1. *Jānis Āboliņš*		—	1933.	1931.—33.	1930.—31.
2. *Natālija Ātrene*		—	1934.	1931.—34.	1926.—28.
3. *Jānis Sigats*			1938.	1936.—38.	1934.—36.
4. *(Anita Šneidere)*	—		—	1933.—39.†	
III. Jaun. asistenti:					
1. *Arturs Ķirulis*			—	1938.	1937.—38.
2. *Voldemārs Lange*		—		1938.	1936.—38.
3. *Oļģerts Rubenis*		—		1936.	1934.
					1935.—36.
4. *Jānis Lucāns*	—	—		1938.	
5. *Fricis Neilands*	—	—		1938.	
IV. Subasistenti:					
1. *Edvīns Križus*		—			1931.
2. *Jānis Liepa*	—	—	—	—	1937.

3. tabulas turpinājums.

	Akadēmiskais stāžs				
	Priv. docents	Vec. asist.	Asistents	J. asistents	Subasistents
3. *Bernhards Sāns*	—	—	—	—	1938.
4. *Leonids Timuška*	—	—	—	—	1938.
V. Instruktori:					
1. *Jūlianna Kiršteine*	—	—	—	Instruktore 1925.	1923.—25.

4. tabula.

Mācības personala akadēmiskais stažs.

Asistenti un subasistenti, kas fakultatē vairs nedarbojas.

	Akadēmiskais stāžs		
	Asistents	J. asistents	Subasistents
1. *Kārlis Krievs*	1919.—20.		—
2. *A. Kundziņš*	1920.—21.		1920.
3. *Edgars Frizendorfs*	1921.		—
4. *Jūlijs Vīgants*	1921.—22.	—	—
5. *Egons Dārziņš*		1925.—27.	1921.—25.
6. *Anna Pauliņa*		1922.—23.	1921.—22.
7. *Jānis Neders*		1923.—24.	1922.—23.
8. *Fēlikss Jaunzems*	—	1924.—25.	1923.—24.
9. *Jānis Danebergs*		1927.	—
10. *Alvīne Zvirgzdiņa*		1927.	
11. *Artūrs Kundziņš*		1928.	
12. *Pauls Kadilis*		1928.	1927.—28.
13. *E. Gailītis*		1928.—29.	1927.—28.
14. *Arnolds Kopmanis*		1929.—30.	
Subasistenti:			
1. *K. Kaņeps*	—		1920.—21.
2. *A. Goldbergs*	—	—	1920.—21.

4. tabulas turpinājums.

	Akadēmiskais stāžs		
	Asistents	J. asistents	Subasistents
3. *K. Lielgalvis*		—	1922.
4. *A. Klimpiņš*			1922.—28.
5. *V. Kaimiņš*	—		1923.—24.
6. *J. Bramanis*	—		1922.—26.
7. *J. Orleans*	—	—	1925.—28.
8. *Līdija Spandega*	—	—	1925.—26.
9. *A. Ārgals*	—	—	1924.—25.
10. *K. Eltermanis*	—	—	1925.—26.
11. *E. Ozols*	—	—	1925.—26.
12. *A. Galakrodznieks*	—	—	1926.
13. *E. Dambis*		—	1926.
14. *J. Mežģirts*	—	—	1926.—28.
15. *Natālija Meirone*	—	—	1926.—28.
16. *E. Eizenšmits*		—	1926.—30.
17. *Amālija Kalēja*		—	1927.—28.
18. *K. Popps*	—	—	1927.—28.
19. *J. Danenbergs*		—	1927.—28.
20. *E. Kleinbergs*	—	—	1927.—29.
21 *L. Epners*	—		1928.
22. *A. Platacis*	—		1929.—30.
23. *A. Grīnbergs*	—		1929.—30.
24. *J. Vilans*	—	—	1931.—32.
25. *Vilma Krēsliņa*	—	—	1931.—32.
26. *Aurora Leilande*		—	1932.—33.
27. *Tatjana Česnokova*		—	1934.—36.
28. *N. Cīrulis*	—	—	1934.—36.

3. **Mācības plāni un katedras; programmu pārkārtojumi.** Pirmos darbības gados (1919.—21. g.) mācības plāniem piemita pagaidu raksturs; tie pielāgoti faktiskam mācības personālam un papildi-

nāti vai mainīti līdz ar mācības spēku saistīšanu pie vakantajām katedrām.

LU iekārtā lauksaimniecības fakultatei bij jārūpējas tikai par specialo kursu iekārtošanu, jo pamatpriekšmetus sniedza dabaszinātņu, ķīmijas u. c. fakultates vispārīgos vai fakultates prasībām pielāgotos kursos.

Pirmajā 1919./20. māc. gadā lasīti šādi 14 kursi:
laukkopība, īpatnējā augkopība *(Bergs)*,
lopārstniecība, piena bakterioloģija *(Kirchenšteins)*,
vispārējā lopkopība, piensaimniecība, īpatnējā lopkopība *(Lejiņš)*,
lauksaimniecības mašīnas *(Leppiks)*,
vispārējā augkopība, selekcija, kulturtechnika *(Vārsbergs)*,
lauksaimniecības technoloģija *(Nomals)*,
lauksaimniecības ķīmija *(Kulitāns)* un
lauksaimniecības būvniecība *(Raisters)*.

Vēlāk mācības plānos ir izdarīti daudzi pārkārtojumi un papildinājumi, lai dotu agronomiem un inženieriem mežkopjiem zinātnes stāvoklim pilnīgāk atbilstošu un tālākā darba prasībām labāk piemērotu izglītību. Fakultates kurss sākumā bij noteikts četrgadīgs (8 semestri). Sākot ar 1920. g., kad fakultate savā rīcībā ieguva Lielplatones centrā saimniecību, studentiem noteikta arī vasaras prakse, iedalīta starp 3. un 4. mācības gadu. Ņemot vērā sezonas darba prasības, prakses sākums iesniedzas pavasara semestra beigās un prakses beigas — rudens semestra sākumā.

Bij vajadzīgs kursa pagarinājums pāri 8 sem., lai students pēc prakses beigām varētu nobeigt atlikušos priekšmetus, izturēt komisijas pārbaudijumus, izstrādāt un aizstāvēt diplomdarbu un organizacijas plānu. Vasaras praksei pieslēdzošies semestri ir saīsināti; kursus nolasīt ir bijis iespējams, palielinot priekšlasijumu stundu skaitu, kursus sabiezinot. Dažus pēdējā gada priekšmetus lasa arī prakses laikā. Mežkopības nodaļas vasaras prakse ir iekārtota pēc III un IV gada. Mežkopības nodaļas studentiem mācības prakse Lielauces mācības virsmežniecībā pārkārtota 1936. g.; IV g.

studentiem prakse pagarināta un iedalīta mācības gada I semestri. Kursa pagarināšana oficiali izdarīta 1934./35. g., no kura laika studiju normalais garums fakultatē un mežkopības nodaļā noteikts $4^1/_2$ gada. Fakultatē vairākkārt, sākot ar 1924./25. g., ir apspriests jautājums par specializēšanās vajadzību, kas samazinātu studentiem veicamo priekšmetu daudzumu un darbu un dotu iespēju padziļināt zināšanas atsevišķajās nozarēs. 1925./26. g. izstrādāts mācības plāns 4 nozarojumiem. Fakultatē par specializēšanās vajadzību un virzienu ir pastāvējuši dalīti ieskati; programmas pārkārtojumi prasītu arī jaunus budžeta līdzekļus. Priekšlikumi specializēšanās virzienā tāpēc nav tālāk risināti. Fakultates mācības plānu pamatuzbūve arī visos tālākos gados ir palikusi negrozīta. Iespēja papildināt zināšanas studentiem ir dota ar neobligatiem, specialiem, galvenā kārtā privatdocentu lasītiem priekšmetiem.

Par pārbaudītu un stabilizētu mācības plānu uzskatams 1929. gadā sastādītais, kurā ietilpst 48 obligati kursi; mežkopības nodaļā 41, kam pievienojas vēl seminari un praktiskie darbi.

1938./39. māc. gadā mācības plānā ir izdarīti tikai nelieli grozījumi: tas satur 47 obligatos kursus stud. lauksaimniekiem un 42 — studentiem mežkopjiem.

No obligatajiem kursiem ķīmijas fakultāte ir devusi 3 kursus, matematikas un dabaszinātņu fakultate 8 kursus, inženierzinātņu fakultate 3 kursus, tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate 2 kursus, veterinarmedicinas fakultate 1 kursu.

Lauksaimniecības skolas skolotāja cenza iegūšanai vajadzīgos pedagoģiskos kursus lasa filoloģijas un filozofijas fakultatē.

Fakultate savukārt ir devusi kopējus vai specialus kursus citām fakultatēm: inženierzinātņu fakultatei — 7 kursus, ķīmijas fakultatei — 1 kursu, matematikas un dabaszinātņu fakultatei — 1 kursu, mechanikas fakultatei — 1 kursu un veterinarmedicinas fakultatei — 5 kursus.

Mācības un pētīšanas darbs sadalīts starp 19 katedrām, no tām mežkopības nodaļā 5.

Katedras 1938./39. g.

	Katedras nosaukums un tās vadītājs	Mācības personāls	I — institūts L — laborat. K— kabinets
1.	Augkopība — prof. *J. Vārsbergs*	1 profesors, 1 vec. docents, 2 asistenti, 1 subasistents, 1 pr.-doc., 1 instruktors	K
2.	Biškopība — doc. *P. Rizga*	1 ārštata docents	K
3.	Būvniecība — vec. doc. *A. Raisters*	1 vec. docents, 1 asistents	K
4.	Dārzkopība — doc. *J. Sudrabs*	1 docents	K
5.	Augu kaitēkļi un kaites — prof. *M. Eglītis*	1 profesors, 1 lektors, 1 asistents, 1 subasistents	K
6.	Purvi un kūdras izmantošana — prof. *P. Nomals*	1 profesors 2 asistenti (1 asist. pr.-doc.)	L
7.	Lauksaimniecības ķīmija un augsnas zinība — vec. doc. *P. Kulitāns*	1 vec. docents, 2 asistenti — pr.-doc., 1 pr.-docents, 1 subasistents	L
8.	Laukkopība — prof. *J. Apsītis*	1 profesors, 1 asistents	K
9.	Lauksaimniecības mašīnas — prof. *A. Leppiks*	1 profesors, 1 asistents	K
10.	Lopkopība — prof. *P. Lejiņš*	1 profesors, 4 asistenti (3 asistenti — pr.-docenti)	K
11.	Mikrobioloģija — prof. *A. Kirchenšteins*	1 profesors, 2 asistenti (1 asistents — pr.-doc.)	I
12.	Mežu bioloģija — doc. *V. Eiche*	1 docents, 1 asistents	K
13.	Mežkopība — vec. doc. *N. Zemītis*	1 vec. docents, 1 asist. — pr.-doc.	K
14.	Mežu taksacija un ierīcība — prof. *R. Markuss*	1 profesors, 1 asist. — pr.-doc.	K
15.	Mežu izmantošana — vec. doc. *A. Teikmanis*	1 vec. doc., 1 asist. — pr.-doc. 1 subasistents	K

Tabulas turpinājums.

	Katedras nosaukums un tās vadītājs	Mācības personāls	I — instituts L — laborat. K — kabinets
16.	Mežu technoloģija — prof. *A. Kalniņš*	1 profesors, 2 asist. (1 asist. — pr.-doc.)	L
17.	Piensaimniecība — vec. doc. *F. Neilands*	1 vec. docents, 2 asist. — pr.-doc.	L
18.	Lauksaimniecības technoloģija — vec. doc. *P. Delle*	1 vec. docents, 2 asist. — pr.-doc.	L
19.	Saimniekošanas mācība un agrarpolitika — vec. doc. *P. Kreišmanis*	1 ārštata prof., 1 vec. doc., 1 ārštata doc., 1 asistents	K

Ārpus katedrām lasītie kursi.

1) Mājturība	1 lektors.
2) Zivkopība	vakants.

4. *Mācības spēku darbs.* Mācības spēku darbs pa katedrām ar viņu lasīto priekšmetu sarakstu parādīts 6. tabulā. Ar * apzīmēti bijušie fakultates mācības spēki. Iekavās pievienotie burti norāda, kādai citai fakultatei specialais kurss lasīts: IK = inženierzinātņu fakultates kulturtechnikas nodaļai, Ķīm = ķīmijas un Mech = mechanikas fakultatei.

Mācības spēki	Katedra	Lasītie kursi; fakultates iesāžu vadība
I. Profesori:		
1. *Jānis Apsītis*	Laukkopība	Laukkopība Lauksaimniecības enciklopedija
2. *Jānis Bergs*	Augkopība	Augkopība Laukkopība Ievads lauksaimn. zinātnē
3. *Arnolds Bušmanis* *		Īpatnējā lopkopība Kustoņu fizioloģija un ēdināšana
4. *Maksis Eglītis* . .	Augu slimības	Augu slimības

1. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Lasītie kursi; fakultātes iestāžu vadība
5. *Augusts Kirchenšteins*	Mikrobioloģija	Mikrobioloģija Piena bakterioloģija Mājlopu lipīgās slimības
6. *Pauls Lejiņš*	Lopkopība	Vispārējā lopkopība Īpatnējā lopkopība Pētīšanas saimniecības Rāmavas vadība
7. *Arvīds Leppiks*	Lauksaimn. mašīnas	Lauksaimniecības mašīnas Lauksaimniec. mašīnas (Mech.) Mežsaimn. matematika (Mežk.) Variacijas statistikas elementi (neoblig.)
8. *Pēteris Nomals*	Purvi un kūdras izmantošana	Ievads technoloģijā Purvu mācība Purvi un kūdras izmantošana Purvu techniskā izmantošana (IK) Ūdens technoloģija (IK)
9. *Jānis Vārsbergs*	Augkopība	Vispārējā augkopība Īpatnējā augkopība Zāļāju saimniecība
10. *Pēteris Starcs*	Saimniekošanas mācība	Agrarpolitika Sabiedriskā agronomija un kooperacija
II. Vec. docenti un docenti:		
1. *Jānis Bickis*	Augu kaitēkļi un kaites	Augu slimības Entomoloģija Ievads bioloģijā
2. *Jānis Bokalders*	Saimniekošanas mācība	Latvijas saimniec. ģeografija un statistika
3. *Pēteris Delle*	Lauksaimniec. technoloģija	Lauksaimn. technoloģija Augļu un sakņu pārstrādāšana Techniskā mikroloģija (Ķīm) Kontrolstacijas vadība

2. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Lasītie kursi; fakultates iestāžu vadība
4. *Pauls Dērmanis*	Augkopība	Īpatnējā augkopība
5. *Pāvils Kreišmanis*	Saimniekošanas mācība	Saimniekošanas mācība Lauksaimniec. grāmatvešana Vecauces izmēģinājumu un praktisko darbu saimniecības vadība
6. *Pēteris Kullītāns*	Lauksaimniecības ķīmija un augsnas zinība	Augsnas zinība Lauksaimn. ķīmija un mēslošanas līdzekļi
7. *Frīdrichs Neilands*	Piensaimniecība	Piena ķīmija un technoloģija
8. *Augusts Raisters.*	Lauksaimniecības būvniecība	Lauksaimniecības būvniecība Lauksaimniecības būvniecība (IK)
9. *Pēteris Rizga*	Biškopība	Biškopība Putnkopība
10. *Jānis Sudrabs*	Dārzkopība	Dārzkopība
III. Privatdocenti:		
1. *Hugo Lācis*	Augkopība	Virca kā augsnas uzlabošanas līdzeklis (neoblig.)
2. *Jānis Lielmanis*	Augkopība	Selekcija (neoblig.)
IV. Privatdocenti — asistenti:		
1. *Jānis Amtmanis*	Lopkopība	Vispārējā ēdināšanas mācība
2. *Kārlis Bambergs*	Augsnas zinība un lauksaimn. ķīmija	Augsnas auglības noteikšanas metodes (neoblig.)
3. *Marija Galeniece*	Purvi un kūdras izmantošana	Purvu botanika — seminars
4. *Alfrēds Kalniņš*	Lauksaimniec. technoloģija	Linu mērcēšana un apstrādāšana (neoblig.) Augsnas mikrobioloģija (neobl.)
5. *Kārlis Krūmiņš*	Augsnas zinība un lauksaimn. ķīmija	Augsnas zinība — seminars

3. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Lasītie kursi; fakultates iestāžu vadība
6. *Kārlis Pols* *	Augkopība	Lauksaimniec. grāmatvedība Barības līdzekļi
7. *Liene Skrodele*	Lopkopība	Lauksaimniec. enciklopedija
8. *Arvīds Šmits*	Lopkopība	Īpatnējā lopkopība
9. *Jēkabs Stankevičs*	Piensaimniecība	Piena un tā produktu izmantošanas metodes (neoblig.)
10. *Dagmara Talce*	Mikrobioloģija	Mikrobioloģijas praktisko darbu metodes (neoblig.) Piensaimniecības bakterioloģijas praktisko darbu metodes (neoblig.)
11. *Edgars Žubeckis*.	Lauksaimniec. technoloģija	Sulu, sīrupu un dabisko limonadu ražošana (neoblig.)
Lektori:		
1. *Laimons Gailītis*.	Augu kaitēkļi un kaites	Entomoloģija
2. *Olga Kulitāne*		Mājturība
3. *Jānis Rudbārdis* *		Zivkopība un zvejniecība
Mežkopības nodaļa.		
I. Profesori:		
1. *Arvīds Kalniņš*	Mežu technoloģija	Mežu technoloģija (I un II)
2. *Rūdolfs Markuss*	Mežu taksacija un ierīcība	Taksacija Mežierīcība
3. *Eižens Ostvalds* *	Mežu taksacija	Mežu taksacija.
II. Vec. docenti un docenti:		
1. *Vilis Eiche*	Meža bioloģija	Meža bioloģija (I un II)
2. *Sergejs Grigorjevs* *	Mežkopība	Mežkopība Meža pārvaldīšana
3. *Bruno Jurevičs* *	Mežkopība	Vispārējā mežkopība

4. turpinājums.

Mācības spēki	Katedras	Lasītie kursi; fakultātes iestāžu vadība
4. *Frīdrichs Kiglers* *	Mežu izmantošana	Mežu izmantošana Mežu aizsardzība Mežkopība
5. *Kārlis Kiršteins* *	Mežzinība	Mežzinība I/II
6. *Krišs Melderis* *	Mežkopība	Vispārējā mežkopība I/II
7. *Otto Nieuwejaar's* *	Mežkopība	Mežkopība Meža aizsardzība
8. *Andrejs Teikmanis*	Mežu izmantošana	Mežu izmantošana Mežu politika Mežu pārvaldīšana Mācības virsmežniecības vadība
9. *Nikolajs Zemītis.*	Mežkopība	Mežkopība I/II Mežu aizsardzība
III. Privatdocenti — asistenti:		
1. *Roberts Liepiņš*	Mežu technoloģija	Mežu technoloģijas seminars
2. *Ernests Roze*	Mežkopība	Mežu aizsardzība
3. *Andrejs Rozēns*	Mežu izmantošana	Mežu pārvaldīšana — seminars
4. *Pauls Šteinerts*	Mežu taksacija un ierīcība	Mežu taksacija — seminars

Kulturas Fonda prēmijas
piešķirtas trim mācības spēkiem, no tiem vienam divas reizes.

Autors	Darba nosaukums	Gads
P. Nomals	Purvu ezeru ūdeņi Latvijas austrumdaļā	1931.
J. Āboliņš	Darba rati Latvijas lauksaimniecībā	1936.
R. Markuss	Nosusināšanas ietekme uz priedes un egles pieaugumu purvaugsnās Latvijā	1937.
P. Nomals	Kurzemes purvu apskats	1938.

Kr. Barona prēmijas
piešķirtas 8 mācības spēkiem, no tiem vienam trīs reizes un diviem par vienu kopdarbu.

Autors	Darba nosaukums	Gads
P. Nomals	Lauku saimniecību ūdeņi	1925.
N. Zemītis	Medniecība	1927.
P. Nomals	Purvu ezeru ūdeņi Latvijas austrumdaļā	1931.
A. Kalniņš un R. Liepiņš	Latvijas koku vidējās techniskās īpašības	1933.
V. Eiche	Baltā skābarža (Carpinus Betulus L.) izplatība un oikoloģija Latvijā	1934.
J. Āboliņš	Darba rati Latvijas lauksaimniecībā	1936.
M. Galeniece	Latvijas purvu un mežu attīstība pēcleduslaikmetā	1936.
P. Nomals	Latvijas purvi	1936.
K. Krūmiņš	Latvijas augsnas	1937.

Viena autora darbs godalgots ar abām prēmijām.

5. Studiju gaitas fakultatē, sākot ar 1921. g., nosaka pierakstīšanās kārtība uz kursiem, ņemot vērā kursu sakarību un secību. Pirmos divos gados studentam jānodarbojas ar vispārīgām zinātnes disciplinām, kas dod pamatu tālākām specialo priekšmetu studijām. Pierakstīšanās kārtība noteica arī tos priekšmetus, kurus studentam bij jānobeidz, lai iegūtu tiesību klausīties III un IV g. kursu un strādāt attiecīgos praktiskos darbus. Pierakstīšanās noteikumi pārkārtoti 1925. un 1929. g., kad daži ierobežojumi atcelti.

Līdz 1929./30. m. g. studiju temps bij atstāts katra studenta brīvā ziņā. Vērojumi par neattaisnojami ieilgstošu studiju gaitu deva 1928./29. m. g. ierosinājumu m i n i m a ievešanai. Minima noteikumi stājās spēkā ar 1929./30. m. g. un prasija 4 ieskaitijumus gadā. Šīs vieglās prasības nav spējušas redzami ietekmēt studiju gaitu, jo mācības gada beigās iesniedza ap 360 lūgumu samazināt prasīto ieskaitijumu skaitu. Nācās piešķirt papildterminus, ievērojot dažādus iemeslus, kas pēc studentu paskaidrojumiem bij kavējuši izpildīt minima prasības. Galvenie no tiem bij pastāvīgs darbs valsts un sabiedriskās iestādēs. Minima prasība tālākos gados tika pastiprināta. 1930./31. m. g. minimu palielināja līdz 6, ar nākošo 1931./32. m. g. līdz 8 ieskaitijumiem, reizē piešķirot atvieglinājumus

studentiem iestāžu darbiniekiem, no kuriem tika prasīti 3, vēlākos gados 4 ieskaitijumi. Šā noteikuma iedzīvināšana praksē sarežģija minima kontroles darbu. Katru gadu dekanam un Fakultates Padomei ir bijis jānodarbojas ar studentu lūgumiem pagarināt minima termiņu un jāceļ priekšā Dekanu Padomei minimu nepildijušo studentu saraksti. 1937. g. Fakultates Padome nolēma atcelt vispārējo minima prasību un ierobežoties tikai ar studiju gaitas kontroli pirmo divu gadu priekšmetos, prasot viena mācības gada priekšmeta nobeigšanu divos gados. Arī rigoroza šo noteikumu piemērošana izrādas par nelietderīgu. Sakarā ar sagaidamo fakultates pārveidošanu, sākot ar 1938. g., minima kontrole vairs nenotiek.

Fakultates Padomi ir nodarbinājis arī jautājums par studentu prakses lietderīgāku pārkārtošanu. 1936. g. izstrādāti noteikumi par aspirantu iepriekšējo lauksaimniecības praksi, kas nosaka 1 vasaru no laukiem nākošiem aspirantiem un 2 vasaras (vienu no tām starp I un II mācības gadu) — pilsētniekiem.

1937. g. prakses noteikumi grozīti, nosakot tās garumu visiem aspirantiem 4 mēnešus, kas pirms iestāšanās fakultatē jāpavada darbā kādā lauku saimniecībā. Par šā radikalā jaunieveduma sekām un ietekmi uz studentu sastāvu un sekmēm divu gadu novērojums vēl nedod iespēju spriest. Ar iepriekšējo vasaras praksi ir saistīts arī jautājums par jauniem līdzšinējās vasaras prakses uzdevumiem un pārkārtošanu mācības saimniecībā Vecaucē, kas vēl nav dabūjis tālāku risinājumu.

6. Fakultates administracija. Par fakultates dekaniem ievēlēti un šo amatu pildijuši:

1919. gadā prof. *J. Bergs*, 1920./21. m. g. doc. *P. Lejiņš*, 1921./22. m. g. doc. *P. Delle*, 1922.—24. m. g. doc. *P. Nomals*, 1924.—26. m. g. doc. *A. Leppiks*, 1926.—28. m. g. doc. *J. Vārsbergs*, 1928.—30. m. g. doc. *P. Kulitāns*, 1930.—32. m. g. doc. *P. Lejiņš*, 1932.—34. m. g. prof. *P. Nomals*, 1934.—36. m. g. prof. *P. Lejiņš*, 1936.—38. m. g. doc. *P. Kulitāns* un 1938./39. m. g. doc. *P. Kreišmanis*.

Fakultates sekretara pienākumus pildijuši doc. *A. Leppiks* 1919.—20. g., doc. *P. Kulitāns* 1920.—23. g., doc. *J. Vārsbergs* 1923.—24. g., doc. *J. Apsītis* 1924.—26. g., doc. *A. Leppiks* 1926.—30. g., doc., tad prof. *R. Markuss* 1930.—37., prof. *J. Apsītis* 1937.—38. g. un prof. *M. Eglītis* 1938.—39. g.

Fakultates P a d o m e 20 gados noturējusi 513 sēdes, kas pa gadiem sadalas šādi:

Mācības gads:	1919./20.	1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.
Sēžu skaits:	37	45	38	36	33	34	30
Mācības gads:	1926./27.	1927./28.	1928./29.	1929./30.	1930./31.	1931./32.	1932./33.
Sēžu skaits:	23	28	27	20	21	20	16
Mācības gads:	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	1938./39.	Kopā
Sēžu skaits:	12	21	13	21	20	18	513

Fakultates Padomes locekļu skaits: 1919. g. — 8; 1928./29. m. g. — 18; 1938./39. m. g. — 21.

7. Fakultates bibliotekas pamats radās apvienojot fakultates īpašumā nodoto Pētermuižas kroņa mežniecības bibliotēku ar RPI kontrolstacijas bibliotekas atliekām. Bibliotēku bij iespējams iekārtot 1923./24. m. g. pastāvīgās telpās. Bibliotēka papildināta ar dažiem privatiem grāmatu krājumiem, ar jaunu grāmatu iegādi un apmaiņas kārtībā saņemtiem izdevumiem. No 1924. līdz 26. g. bibliotēka pārkārtota, grāmatām dota jauna numeracija, izslēgti maznozīmīgi periodiski izdevumi un brošuras, nodibināts iedalijums vispārējā un specialās bibliotekās. Vispārējā bibliotēka atradās fakultates sekretara pārziņā, kas izpildijis arī bibliotekara pienākumus. Specialās bibliotekas novietotas laboratorijās un kabinetos. Bibliotekai ir savs chronoloģiskais katalogs un iekārtota kartoteka. Grāmatu pasūtijumus specialajām bibliotekām izdara attiecīgie laboratorijas vadītāji un kabinetu pārziņi.

Grāmatu skaita pieaugums redzams savilkumā:

Līdz 1. VII 1923. g.		4502	1931./32. g.		244
Pieaugums:	1923./24. g.	1457	1932./33. g.		238
	1924./25. g.	565	1933./34. g.		214
	1925./26. g.	1322	1934./35. g.		348
	1926./27. g.	296	1935./36. g.		344
	1927./28. g.	308	1936./37. g.		1141
	1928./29. g.	305	1937./38. g.		538
	1929./30. g.	385	1938./39. g.		532
	1930./31. g.	421	1938./39. g. beigās bibliotekā bij numuru.		12.610

Pieaugums galvenā kārtā attiecas uz specialām bibliotekām. Kopējā bibliotekā 1928./29. g. beigās atradās 4142 numuri; līdz 1939. g. beigām numuru skaits pieaudzis līdz 4643.

Fakultate atrodas rakstu apmaiņā ar 166 ārzemju augstskolām, institutiem, iestādēm.

Pēc LU rakstu sadalīšanas serijās 1929. g. iznākuši lauksaimniecības fakultates serijā 4 rakstu sējumi 144 iespiedlokšņu apjomā, kuros iespiesti 25 autoru 51 darbs.

8. Promocijas. Fakultatē notikušas 11 promocijas; no tām 9 dievušas agronomijas zinātņu doktora gradu, 2 mežzinātņu doktora gradu. Ārpus fakultates notikusi 1 promocija. *A. Kirchenšteina* aizstāvētā disertacija bij pirmā Latvijas Universitatē.

Promocijas.

	Gads, mēnesis	Disertacija
1. Dr. agr. *A. Kirchenšteins*	1923. V	Bakteriju iekšējā uzbūve un attīstība
2. Dr. agr. *P. Nomals*	1930. V	Ūdens, mineralvielu un slāpekļa vairums Latvijas purvos
3. Dr. for. *A. Kalniņš*	1930. XII	Latvijas priedes techniskās īpašības
4. Dr. agr. *J. Vārsbergs*	1932. V	Zāļāju augu sabiedrība — augu ārējo augšanas apstākļu veidojums
5. Dr. agr. *J. Apsītis*	1933. V	Zemes fizikas dinamika un auglība
6. Dr. agr. *A. Leppiks*	1934. XII	Salīdzinamas studijas par atsperecēšu un atsperkultivatoru zariem un viņu darbu
7. Dr. agr. *M. Eglītis*	1935. V	Termiskās un elpošanas norises inficētos augos vai to daļās
8. Dr. for. *R. Markuss*	1936. XI	Nosusināšanas ietekme priedes un egles pieaugumā purvaugsnās Latvijā
9. Dr. agr. *P. Starcs*	1937. X	Darba spēka problema Latvijas lauksaimniecībā
10. Dr. med. vet. *J. Dzelde*	1939. IV	Salīdzinoši pētījumi par oftalmo- un intrakutanu tuberkulinraudzes lietošanu tuberkulozes noteikšanai govslopiem (veterinarmedicinas fakultatē)
11. Dr. agr. *P. Kreišmanis*	1939. V	Pētījumi par lauku kulturu un augu seku darba kapacitati
12. Dr. agr. *P. Dērmanis* . . .	1939. V	Miežu īpašības atkarībā no šķirnes un augšanas apstākļiem

Goda doktora grads piešķirts.

	Grads	Kad piešķirts
1. Valsts un Ministru Prezidentam *Kārlim Ulmanim*	Dr. agr. h. c.	1934. g. septembrī
2. Oslo Lauksaimniecības augstskolas prof. *E. Korsmo*	Dr. agr. h. c.	1933. g. maijā
3. Helsinku Universitates prof. *A. Kajanderam (Cajander)*	Dr. for. h. c.	1935. g. janvarī
4. Profesoram *E. Ostvaldam*	Dr. for. h. c.	1926. g. septembrī
5. Agronomam *J. Mazvērsītim*	Dr. agr. h. c.	1928. g. septembrī
6. Profesoram *P. Lejiņam*	Dr. agr. h. c.	1932. g. maijā

1934. g. 14. nov. notika LU aulā svinīga goda doktora diploma pasniegšana Valsts un Ministru Prezidentam Dr. *Kārlim Ulmanim*, pie kam viņš nolasija zinātnisku referatu:

9. Habilitacijas. Jaunāko mācības spēku specialo studiju sekmes izpaužas habilitacijās. Pirmā habilitacija notikusi 1925. g. Pēc gadiem tās sadalas šādi:

Gadi:	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933	1934.	1935.	1936.	1937.	1938.	1939.	Kopā
Skaits:	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	4	5	—	2	—	25

Bez tam vēl pieņemti 4 pro venia legendi darbi. Habilitējušies galvenā kārtā asistenti pie savām katedrām.

Habilitacijas.

Uzvārds, vārds	Gads	Temats	Katedra
1. *K. Pols*	1925.	Tīrās peļņas sastāvdaļas rašanās un aprēķināšanas pamati lauksaimniecībā	Saimniekošanas mācība
2. *M. Eglītis*	1926.	Kartupeļu slimības	Augu slimības
3. *R. Markuss*	1926.	Koku mērcēšanas mācība	Taksacija
4. *N. Zemītis*	1927.	Mežu botanika	Mežkopība
5. *P. Dērmanis*	1928.	Izmēģinājumi ar kartupeļiem Vecaucē	Augkopība

1. turpinājums.

Uzvārds, vārds	Gads	T e m a t s	Katedra
6. *K. Bambergs*	1928.	Kaļķošanas un augsnas uzlabošanas materiali	Lauksaimniecības ķīmijas un augsnas zinība
7. *P. Rizga*	1929.	Stropa svara maiņa atkarībā no dažādiem apstākļiem	Biškopība
8. *R. Liepiņš*	1930.	Latvijā ražotā terpentīneļļa un tās tīrīšanas paņēmieni	Mežu technoloģija
9. *J. Sudrabs*	1931.	Augļu koku izsalšana 1928./29. g. un tās varbūtējie cēloņi	Dārzkopība
10. *K. Krūmiņš*	1932.	Reakcijas noteikšanas metodes un Latvijas augsnu reakcija	Lauksaimniecības ķīmija un augsnas zinība
11. *J. Amtmanis*	1932.	Vai kalijs dzīvnieku organismā atvieto natriju	Lopkopība
12. *J. Lielmanis*	1933.	Pētijumi par auzu šķirņu audzēšanu un aklimatizēšanu	Augkopība
13. *A. Šmits*	1933.	Papildus barības vielu un dažādu turēšanas apstākļu iespaids jaunu cūku attīstībā un nobarošanā	Lopkopība
14. *M. Galeniece*	1934.	Latvijas purvu un mežu atīstība pēcleduslaikmetā	Purvi un kūdras izmantošana
15. *L. Skrodele*	1935.	Govs tesmeņa atsevišķo daļu sekrecija atkarībā no dažādiem slaukšanas paņēmieniem	Lopkopība
16. *D. Talce*	1935.	Pienskābes bakteriju aromatizēšanas spējas	Mikrobioloģija
17. *P. Šreinerts*	1935.	Mūķenes bojājumu ietekme uz egles pieaugumu	Mežu taksacija
18. *J. Stankevičs*	1935.	Latvijā ražoto sieru ķīmiskais sastāvs	Piensaimniecība
19. *A. Kalniņš*	1936.	Linu mērcēšanas norises no ķīmijas un bakterioloģijas viedokļa	Lauksaimniecības technoloģija

2. turpinājums.

Uzvārds, vārds	Gads	Temats	Katedra
20. *A. Rozēns*	1936.	Mizošanas un skaldīšanas ietekme uz bērza malkas žūšanu un bojāšanos no puves	Mežu izmantošana
21. *J. Lācis*	1936.	Kūtsmēslu lietošanas apstākļi Latvijā un tuvākie uzdevumi kūtsmēslu jautājuma pētīšanā	Lauksaimniecības ķīmija un augsnas zinība
22. *E. Žubeckis*	1936.	Latvijas antonovku 1935. g. raža	Lauksaimniecības technoloģija
23. *V. Eiche*	1936.	Latvijas meži	Mežu bioloģija
24. *E. Roze*	1938.	Priežu un egļu stādu dzinumu sakņu garumu pieaugšanas gaita	Mežkopība
25. *D. Tērmane*	1938.	Piena fizikalās īpašības un to nozīme piena novērtēšanā	Piensaimniecība

10. Stipendijas un pabalsti. Jaunākajiem mācības spēkiem studijām ārzemju augstskolās, institutos un pētīšanas iestādēs piešķirti Kulturas Fonda pabalsti un Kr. Morberga fonda stipendijas; vecākajiem mācības spēkiem Kulturas Fonda pabalsts devis iespēju izdarīt studiju ceļojumus.

Kulturas Fonda pabalsti.

Piešķiršanas gads	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.
Mācības spēku skaits	1	1	3	4	3	2
Summa Ls	1.500,—	720,—	2.000,—	4.400,—	3.200,—	2.300,—

Piešķiršanas gads	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.
Mācības spēku skaits	1	2	2	2	—	—
Summa Ls .	400,—	1.200,—	1.200,—	—	—	—

Piešķiršanas gads	1933.	1934.	1935.	1936.	1937.	1938.	1939.
Mācības spēku skaits	—		—		4	1	2
Summa Ls	—	—	—	—	4.000,—	800,—	1.450,—

Pavisam Kulturas Fonda pabalstu saņēmuši 15 profesori un docenti un 8 privatdocenti un asistenti.

Sākot ar 1931. g. tiek piešķirtas Kr. Morberga stipendijas, saskaņā ar testamenta noteikumiem, galvenā kārtā jaunākiem mācības spēkiem.

Piešķiršanas gads	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	1938./39.	Kopā
Māc. spēku skaits	1	—	—	—	1	2	5	3	12
Summa Ls	850,—	—	—	—	1.700,—	2.900,—	5.290,—	3.750,—	14.490,—

No Kr. Morberga fonda saņēmuši stipendijas 12 personas, no tām 2 docenti un 10 asistenti.

Amerikas International Education Board piešķīris stipendijas 1 asistentam *(A. Kalniņam)* studijām Rothamstedas izmēģinājumu stacijā Anglijā un 1 asistentam *(E. Dārziņam)* studijām Pastēra institutā Parīzē.

Ar fakultates gādību specialas stipendijas studijām un praksei ārzemēs saņēmuši 7 studenti un kursu beigušie.

11. Fakultates palīgiestādes. Pie lauksaimniecības fakultates darbojas studentu apmācības un zinātniskās pētniecības vajadzībām 1) izmēģinājumu un praktisko darbu saimniecība Vecaucē, 2) mācības un pētīšanas saimniecība Rāmavā, 3) mācības un izmēģinājumu virsmežniecība, 4) serumstacija Kleistos un 5) kontroles un tīrkulturas stacija.

1. Izmēģinājumu un praktisko darbu saimniecība Vecaucē. Studentu apmācības nolūkiem 1920. g. 1. apr. fakultatei tika nodots Lielplatones centrs. Šīs saimniecības nepiemērotības dēļ fakultate no tās pēc viena gada atteicās. Ar 1921. g. 1. apr. fakultate ieguva Vecauces muižas centru, kura iekārtošana un pielāgošana studentu apmācības un izmēģinājumu vajadzībām ir turpinājusies līdz pat pēdējiem gadiem. Celtas jaunas ēkas, vecās remontētas, uzlabots un papildināts dzīvais un nedzīvais inventars, lauki drenēti. Saimniecības vadītāji bijuši no 1921. līdz 1925. g. prof. *J. Bergs,* no 1926. līdz 1927. g. vec. doc. *J. Apsītis,* no 1928. līdz 1929. g. vec. doc. *J. Vārsbergs* un no 1929. g. vec. doc. *P. Kreišmanis.*

Izmēģinājumu un pētīšanas darbi notiek dažādās nozarēs, kas saistītas ar fakultates katedrām: augkopībā, laukkopībā, saimniekošanas mācībā, lopkopībā, biškopībā, putnkopībā, lauksaimniecības mašīnās, dārzkopībā u. c.

Studentu praktikantu skaits Vecauces saimniecībā pa atsevišķajiem gadiem ir bijis šāds:

Gads	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.
Vīriešu	3	5	7	12	17	20	22	28	28	20	22
Sieviešu	2	1	3	12	4	11	11	15	17	12	10
Kopā	5	6	10	24	21	31	33	43	45	32	32

Gads	1931.	1932.	1933.	1934	1935.	1936.	1937.	1938.	1939.	Kopā
Vīriešu	43	54	48	49	38	32	62	32	60	602
Sieviešu	11	13	15	18	17	13	12	23	15	235
Kopā	54	67	63	67	55	45	74	55	75	837

2. Mācības un pētīšanas saimniecība Rāmava. Fakultates Padome jau 1920. g. atzina par vajadzīgu nodibināt vēl otru, mazāku saimniecību Rīgas tuvumā, kas būtu viegli sasniedzama un kur mācības spēki varētu studentiem demonstrēt pirmos $3^1/_2$ māc. gados lasamos priekšmetus un izdarīt dažādus sava aroda pētijumus.

Par tādu izraudzija Rīgas pilsētai piederošo Ramas muižu, 9 km no Rīgas, Bauskas šosejas malā, kas tad tika piešķirta L. Universitatei un pārdēvēta par Rāmavu.

Sākumā Rāmavu pārvaldija kolēģija ar priekšsēdi doc. *P. Lejiņu* un locekļiem doc. *J. Vārsbergu* (sekretaru) un prof. *A. Bušmani*. Par faktisko pārvaldnieku no 1920. g. pavasara līdz 1921. g. 31. decembrim bija asistents *K. Pols*. 1922. g. pārvaldes kolēģiju likvidēja un Rāmavas pārvaldīšanu uzdeva doc., vēlāk prof. *P. Lejiņam*, kas, sākot ar 1922. g. 1. janvari, līdz šim laikam vada saimniecību.

Pētijumi un studentu praktiskie darbi Rāmavā notikuši lopkopībā *(A. Bušmanis* un *P. Lejiņš)*, augsnas mācībā *(P. Kulitāns)* un augkopībā un zāļāju saimniecībā *(J. Vārsbergs)*.

Ārpus tiešiem fakultates uzdevumiem Rāmava lielā mērā kalpojusi arī vispārējām Latvijas lauksaimniecības interesēm: to ap-

meklējušas līdz 1938. g. 15. VII ap 600 skolu, mazpulku un lauksaimnieku ekskursijas ar 17.500 dalībniekiem.

3. Mācības un izmēģinājumu virsmežniecība. Mežkopības studentu praktisko darbu vajadzībām, kā arī pētījumu un izmēģinājumu nolūkiem 1922. g. martā Zemkopības ministrija nodeva Universitates lauksaimniecības fakultatei ap 2500 ha lielu meža platību Auces pilsētas apkārtnē, izdalot to no Benkavas valsts mežniecības. Šī platība pēc dažiem nelieliem papildu piegriezumiem un apgaitu apmaiņām starp Universitates mežniecību un valsts Auces virsmežniecību sastāda tagadējo LU mācības un izmēģinājumu virsmežniecības Auces novadu, kopplatībā 3113 ha.

Auces novadā sastopami galvenā kārtā egļu un lapu koku meži; turpretī priežu audžu ļoti maz. Tāpēc turpmākajos gados radās doma atrast un ietilpināt mežniecības platībā vēl kādu meža novadu ar tipiskām priežu audzēm. Ar ministra kabineta piekrišanu 1937. g. no Vecmoku valsts virsmežniecības LU mācības un izmēģinājumu mežniecībai nodod Tukuma meža novadu 3621 ha lielu; reizē ar to mežniecību pārdēvē par LU mācības un izmēģinājumu virsmežniecību, un tagad tanī ietilpst 2 meža novadi, Auces un Tukuma, kopplatībā 6734 ha.

Virsmežniecības vietējā administracijā tagad darbojas viens virsmežzinis, 3 mežziņi (2 Auces un 1 Tukuma novadā) un 12 mežsargi. Bez tam virsmežniecībā, sākot ar 1932. g., pakāpeniski piesaistīti pastāvīgi meža strādnieki, t. sauc. meža kalpi; to skaits pašreiz ir 6. Līdz 1938. g. 31. decembrim mežniecības, resp. virsmežniecības kanceleja atradās Rīgā un to pārzināja virsmežniecības vadītājs; sakarā ar virsmežniecības administracijas pārkārtošanu virsmežniecības kanceleja, sākot ar 1939. g. 1. janvari, tika pārcelta no Rīgas uz Lielauci un to pārzina virsmežzinis.

Virsmežniecības saimniecībai, sevišķi Auces novadā, ir intensivs raksturs. No Auces novadā ikgadīgi izmantojamās normas 10.000 m³ apm. pusi izcērt un izstrādā saimnieciskā kārtā. Pārskata laikā izdarīta uz apm. 200 ha lielas platības mākslīga meža atjaunošana (kulturas); tāpat daudzās vietās izpildītas dažādas kopšanas cirtes.

Virsmežniecībā liela vērība piegriezta ceļu tīkla paplašināšanai un turēšanai kārtībā. Notecējušos gados jaunu meža materialu

transporta ceļu izbūvēts 7,5 km un plašos apmēros laboti arī esošie ceļi.

Uz virsmežniecības ierosinājumu izbūvēta un iekārtota jauna dzelzceļa stacija „Āvikne", caur ko lielā mērā saīsinājies meža materialu transports no meža līdz dzelzceļa stacijām. Tieši Mucenieka apgaitā vidējais materialu vešanas attālums no meža līdz dzelzceļam caur to saīsinājies no 9 uz 3 km.

Lielu vērību pienācās veltīt būvniecībai, jo 1922. g., mežniecību pārņemot, gandrīz visas ēkas bija pussagruvušas un neremontētas. Pārskata laikā virsmežniecības personala vajadzībām uzceltas 5 jaunas dzīvojamās ēkas, 2 pilnīgi pārbūvētas un pārējās remontētas. No jauna uzceltas 8 dažādas saimniecības ēkas un izdarīti lielāki kapitalremonti Lielauces pilī un virsmežziņa agrākajā dzīvojamā mājā Steļkos; tagad tur dzīvo mežzinis. Slapjo, zemo un purvaino meža audžu nosusināšanai izrakti jauni novadgrāvji, kopgarumā 39 km.

LU mācības un izmēģinājumu virsmežniecībā katru gadu notiek studentu mežkopju III un IV kursa obligatoriskie praktiskie darbi. Studentu novietošanai iekārtots internats, kas no sākuma atradās vienā no Vecauces muižas ēkām, bet sākot ar 1927. g. Lielauces pilī. Uz praksi III kursa studenti parasti izbrauc aprīļa beigās un strādā līdz apm. jūnija beigām. No sākuma notiek praktiskie darbi mežkopībā, pie kam studenti strādā koku stādu audzētavās un pie kulturām mežā; tad seko taksacijas un mežierīcības darbi, īsāka prakse mežu inženieru zinībās un dažādas apmācības ekskursijas kā Universitates, tā arī tuvākajās valsts virsmežniecībās. Visi darbi un ekskursijas notiek attiecīgās katedras mācības spēku vadībā.

IV kursa prakse līdz 1935. g. notika aprīļa pirmajā pusē, apm. 10—14 dienas. Šai prakses laikā studenti izdarija dažādas kopšanas cirtes. Sākot ar 1935. g. studiju laiks mežkopības nodaļā tika pagarināts par 6 mēnešiem. Sakarā ar to arī IV kursa praksi pārcēla uz rudens semestri un ievērojami paplašināja. Praktiskie darbi parasti sākas septembra vidū ar ekskursijām mežu bioloģijas jautājumu noskaidrošanai; tad seko darbi pie dažādām kopšanas cirtēm Auces novadā un pēc tam apm. vienu mēnesi studenti nodarbināti mežu izmantošanā; te galvenā vērība tiek veltīta dažādu sortimentu izstrādāšanai. Studentu praktiskie darbi virsmežniecībā

noslēdzas novembra vidū vai beigās, pēc tam tie vēl strādā 2 nedēļas praktiskos darbus koku zāģētavā Rīgā.

Apmācības, pētniecības un saimnieciskos nolūkos virsmežniecībā iekārtotas plašas koku stādu audzētavas 3,5 ha kopplatībā; lielākā no tām atrodas Lielaucē. Pēdējos gados Lielauces koku stādu audzētavā kultivē dažādus dekorativo koku un krūmu stādus, kurus par samērā zemām cenām pārdod un izsūta kā privatiem pircējiem, tā arī dažādām iestādēm un organizacijām.

LU Mežkopības nodaļas mācības spēki virsmežniecībā izdarijuši pētijumus dažādu mežzinātnisku un mežsaimniecisku jautājumu noskaidrošanai. Iekārtoti vairāki ilgstoši pētīšanas laukumi stumbra formu izveidošanas, audžu atjaunošanas un egles un apses puves pētīšanai. 3 kvartali kopplatībā 70,2 ha iekārtoti un apsaimniekoti pēc prof. Ostvalda metodes: viens kvartals, 30,6 ha platībā iekārtots pēc Bioleja metodes.

Virsmežniecības budžets beidzamos gados svārstas ap Ls 100.000, pie kam valsts ienākumos virsmežniecība iemaksājusi beidzamos gados apm. Ls 10—15.000 gadā. Kapitala ieguldijumus un ēku būves sedz virsmežniecība ar saviem līdzekļiem.

No 1922. gada 1. apriļa līdz 1925. g. 15. februarim mežniecību vadija doc. *K. Melderis;* sākot ar 1925. g. 16. februari mežniecību, vēlāk virsmežniecību, līdz šim laikam vada doc. *A. Teikmanis.*

4. Serumstacija. 1923. g. mikrobioloģijas instituts uzsāka cūku rozes seruma ražošanu īrētās telpās. Šis lopkopības veicināšanai svarīgais pasākums guva jau sākumā sekmes, un 1924. g. tika izbeigta cūku rozes seruma ievešana no ārzemēm. 1926. g. serumstacijas vajadzībām Latvijas Universitatei tika piešķirts zemes gabals ar dažām sabrukušām saimniecības ēkām Kleistu muižā pie Rīgas. Nākošos gados tur uzcelta laboratorijas ēka un staļļi.

Darbība seruma ražošanā ievērojami paplašināta sevišķi pēc 1932. g., kad saskaņā ar izdotajiem noteikumiem par serumu un pošu tirdzniecību tā nodota serumstacijai. 1933. g. serumstacija pārvērsta par Universitates uzņēmumu, kas darbojas uz savu statutu pamata. Darbību uzrauga padome, kurā ietilpst medicinas, veterinarmedicinas, ķīmijas un lauksaimniecības fakultates pārstāvji. Kopš 1923. g. serumstaciju vada prof. *A. Kirchenšteins;* viņa palīgs — priv.-doc. *E. Dārziņš.*

Visus gadus turpinājies serumstacijas izveidošanas darbs. Tagad serumstacijā uzceltas 3 laboratorijas ēkas un plašs zirgu stallis (60 zirgiem); tiek celta darbiniekiem dzīvojamā ēka. Darbinieku skaits pieaudzis no 3 (1923. g.) līdz 42.

Serumstacija ražo cilvēku un mājkustoņu ārstniecībā lietotos serumus un potes, arī insulinu. Dažus ražojumus serumstacija izsūta arī uz ārzemēm.

5. Lauksaimniecības fakultates kontroles, izmēģinājumu un tīrkulturu stacija sāka darboties ar 1923. g. 1. jūliju uz LU apstiprinātu instrukciju un tarifu pamata. Daži lielāki uzdevumi pildīti arī uz atsevišķu lūgumu un īpašas LU un uzdevumu devēju vienošanās pamata.

Pastāvēšanas laikā stacijas darbība ir aptvērusi turpat visu lauksaimniecības ražojumu, pārstrādājumu, starpproduktu un ražošanas palīga līdzekļu ķīmisku, botanisku un bakterioloģisku izmeklēšanu un kontroli; dažādu tīrkulturu un serumu pagatavošanu plašas prakses vajadzībām; dažnedažādus mēģinājumus technisku jautājumu skaidrošanā. Darbība ir skārusi visu augkopību, lopkopību, lauku, pļavu, mežu, dārzu, dravu ražojumus, vietējos un ievestos barības un mēslošanas līdzekļus, sēklas, lauks. rūpniecību jēlvielas produktus, atkritumus, augu slimības un kaitēkļus, to apkarošanas līdzekļus, tāpat augsnas, ūdeņus, kūdru u. t. t.

10 gados, no 1924./25. līdz 1933./34. m. g., izpildīto darijumu skaits:

Lauks. ķīmijas laboratorijā	4.306	vai	5,78% no kopsummas
Augkopības kabinetā	6.968		9,37%
Kūdras laboratorijā	5.654		7,60%
Piensaimniecības laboratorijā*	5.365		7,21%
Mikrobioloģijas institutā	31.691		42,63%
Rūgšanas un lauks. techn. laboratorijā	20.219		27,21%
Mežu technoloģijas laboratorijā	48		0,06%
Citos kabinetos	78	„	0,14%
Kopā	74.329	darijumi.	

Pēdējos piecos budžeta gados no 1934./35. līdz 1938./39. gadam izpildīto darijumu skaits:

* Atzīmējams, ka līdz ar likuma izdošanu par eksportsviesta kontroli 1922. g. 22. okt. šī kontrole tika izdarīta piensaimniecības laboratorijā līdz 1928. g. 1. janv., kad eksportsviesta kontrole tika pārnesta uz specialu Zemkopības ministrijas laboratoriju. Minētā laikā piensaimniecības laboratorijā analizēti 197.705 eksportsviesta paraugi.

Lauksaimniecības ķīmijas laboratorijā	2.120	vai 11,12%	no kopsummas
Augkopības kabinetā	331	1,74%	
Kūdras laboratorijā	1.248	6,55%	
Piensaimniecības laboratorijā	476	2,49%	
Mikrobioloģijas institutā	3.738	19,59%	
Rūgšanas un lauks. techn. laboratorijā	11.098	58,19%	
Mežu technoloģijas laboratorijā	29	0,15%	
Citos kabinetos	33	„ 0,17%	
Kopā	19.073	darījumi.	

Kontroles, izmēģinājumu un tīrkulturu staciju visā pastāvēšanas laikā ir vadijis vec. doc. *P. Delle.*

12. Studenti un viņu sekmes. Latvijas dzīves atjaunošanas laikmetā pēc 1920. g. studentu skaits ir strauji audzis.

Studentu pieplūdums galvenā kārtā ir bijis lauksaimniecības nozarē. Augstākais studentu skaits — pāri 1000 sasniegts 1928./29. g., 4 gadus tas turējies apmēram vienā līmenī, pēc tam sācis slīdēt uz leju. Jūtamāko samazinājumu ienesis 1935./36. gads, kad aspiranti Latvijas Universitatē netika uzņemti.

Ar 1936. gadu ir samazinājies aspirantu pieplūdums, domājams, galvenā kārtā kā iepriekšējās prakses prasības sekas. Studentu skaits nedaudz pieaudzis 1938./39. g. sakarā ar to, ka noteikumi par studiju fondu pamudinājuši daudzus bijušos studentus atjaunot studijas. 1938./39. g. studentu skaits atrodas 1924./25. g. līmenī. Lauksaimniecības studentu skaits audzis līdz 1933./34. g., kad sasniedzis maksimu. Mežkopības nodaļā studentu skaits audzis līdz 1927./28. g.

Sekojot kompetentu iestāžu norādijumiem, vakanšu skaits mežkopības nodaļā ir samazināts, nosakot normu 25. Pēc tam studentu mežkopju skaits ir sācis mazināties, un pēdējos divos gados svārstas ap 200.

Studentes mežkopības nodaļu izvēlējušās retos gadijumos.

Lauksaimniecības studentu sieviešu skaits bijis samērā vislielākais pirmajā mācības gadā (ap 50% no studentu kopskaita). Studentu sieviešu skaits nākošos gados mazinājies un minimu sasniedzis 1929./30. g., pēc tam atkal sācis pieaugt procentuali un skaita ziņā un pēdējos gados tuvojas augstākajam skaitam, kas bij sasniegts 1933.—35. gados.

Fakultati beigušo agronomu un inženieru mežkopju skaits parādīts 10. tabulā.

Beigušo skaits visumā pēc 1935. g. ir audzis, bet bijis ļoti svārstīgs.

9. tabula.

Studentu skaits.

Mācības gads	Aspiranti	Uzņemtie	Studenti	Hospitanti	Brīvklaus.	Kopā	Vīrieši	Sievietes
1919./20.	143	143	82	45	5	132	67	65
1920./21.	311	302	344	70	9	423	315	108
lauks.	258	238	239	47	9	325	—	—
mežk.	53	64	75	23	—	98		—
1921./22.	185	185	533	15	1	549	433	116
lauks.	129	135	380	11	1	392	278	114
mežk.	56	50	153	4	—	157	155	2
1922./23.	161	142	577	2	2	581	463	118
lauks.	103	93	386	1	1	388	274	114
mežk.	58	49	191	1	1	193	189	4
1923./24.	202	178	711	—	3	714	577	137
lauks.	115	106	453		2	455	322	133
mežk.	87	72	258		1	259	255	4
1924./25.	185	160	789				657	132
lauks.	102	89	482				353	129
mežk.	83	41	307				304	3
1925./26.	194	153	894				761	133
lauks.	115	93	535				405	130
mežk.	79	60	359				356	3
1926./27.	198	144	976				833	143
lauks.	132	96	602				461	141
mežk.	66	48	374				372	2
1927./28.	151	136	984				855	129
lauks.	105	91	604				478	126
mežk.	46	45	380				377	3
1928./29.	163	120	1001				869	132
lauks.	126	94	638				510	128
mežk.	37	26	373				369	4
1929./30.	186	133	1046				918	128
lauks.	125	102	674				551	123
mežk.	61	31	372				367	5
1930./31.	217	168	1016				884	132
lauks.	175	138	691				561	130
mežk.	42	30	325				323	2

9. tabulas turpinājums.

Mācības gads	Aspiranti	Uzņemtie	Studenti	Hospitanti	Brīvklaus.	Kopā	Vīrieši	Sievietes
1931./32.	217	176	1029				875	154
lauks.	181	150	743				591	152
mežk.	36	26	286				284	2
1932./33.	278	197	1006				842	164
lauks.	247	168	751				589	162
mežk.	31	29	255				253	2
1933./34.	220	168	1031				843	188
lauks.	182	134	774				589	185
mežk.	38	34	257				254	3
1934./35.	149	127	905				721	184
lauks.	113	101	699				518	181
mežk.	35	26	206				203	3
1935./36.	—	—	758				608	150
lauks.	—	—	572				423	149
mežk.	—		186				185	1
1936./37.	97	100				757	609	148
lauks.	61	74				579	435	144
mežk.	36	26				178	174	4
1937./38.	88	104				758	598	160
lauks.	72	82				568	412	156
mežk.	16	22				190	186	4
1938./39.	110	136				790	621	169
lauks.	70	97				588	421	167
mežk.	40	39				202	200	2

Fakultati pavisam beiguši 20 gados 655 agronomi, no tiem 174 (26,6%) sievietes, un 252 inženieri mežkopji, no tiem 3 (1,2%) sievietes. Visos 20 gados fakultatē uzņemti pavisam 2942 aspiranti. Tā kā studentu kopskaits fakultatē 1938./39. g. ir 790, tad, vērā ņemot beigušo kopskaitu 907, konstatējams, ka 1245 studenti (42,3% no uzņemto aspirantu skaita), izstājušies no fakultates kursu nebeiguši.

Studiju vidējais garums ir konstatēts 1929. g. Agronomu studiju garums vidēji ir bijis 12,5 sem.; inženieru mežkopju — 11,2, caurmērā visā fakultatē — 12 sem., ar ko par 50% ir pārsniegts nominalo studiju garums pēc mācības plāna.

10. tabula.

Fakultati beigušo agronomu un inženieru mežkopju skaits.

Mācības gads	Lauksaimniecības nodaļa			Mežkopības nodaļa			Kopā
	Vīr.	Siev.	Kopā	Vīr.	Siev.	Kopā	
1919./20.	4	—	4	—	—		4
1920./21.	6		6			—	6
1921./22.	11	3	14			—	14
1922./23.	10	—	10	5	—	5	15
1923./24.	7	1	8	7	—	7	15
1924./25.	9	4	13	2	—	2	15
1925./26.	12	1	13	19	1	20	33
1926./27.	23	14	37	10		10	47
1927./28.	27	15	42	24	—	24	66
1928./29.	16	9	25	13	—	13	38
1929./30.	12	9	21	9	1	10	31
1930./31.	18	9	27	17	—	17	44
1931./32.	27	12	39	22		22	61
1932./33.	32	17	49	19	—	19	68
1933./34.	43	11	54	10		10	64
1934./35.	12	5	17	11	—	11	28
1935./36.	35	13	48	14	—	14	62
1936./37.	62	19	81	11	1	12	93
1937./38.	46	17	63	24		24	87
1938./39.	69	15	84	32	—	32	116
Pavisam	481	174	655	249	3	252	907

Studentu darbu godalgošanā fakultate pieturējusies pie kārtības, ka katra mācības gada beigās izvēlami un sevišķās komisijās novērtējami labākie diplomdarbi, par kuriem, ja komisiju atsauksme pozitiva, piešķirama godalga.

Notecējušos gados ir izsludināti arī daži sacensības temati un godalgoti 2 sacensības darbi.

Godalgoto studentu darbu skaits pa gadiem.

1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	1929./30.	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	Kopā
1	1	1	2		—	2	4	4	3	2	2	3	1	3	1	4	5	39

No tiem 2 sacensības darbi, pārējie diplomdarbi.

Godalgotie studentu darbi chronoloģiskā kārtībā sakopoti 11. tabulā.

11. tabula.

Godalgotie studentu darbi.

Uzvārds, vārds	Māc. gads	Darba nosaukums	Godalga
1. *A. Grindulis* .	1920/21	Purvu pētīšanas darbu gaita	I godalga
2. *D. Niedre* .	1921/22	Praktiskām vajadzībām piemērotas bakterioloģiskas piena kontroles metodes (sacensības darbs)	I godalga
3. *A. Kalniņš* .	1922/23	Vietējā segas raugu grupa un šo organismu morfoloģiskās un fizioloģiskās īpašības	I godalga
4. *M. Lācis* .	1923/24	Kalifonija ekstragēšana no skuju koku koksnes	II godalga
5. *D. Niedre* .	1923/24	Izmeklējumi par dažu kļūdu cēloņiem Latvijā ražotā sviestā	I godalga
6. *A. Aizsilnieks* .	1926/27	Dārzkopju kooperativi un to izredzes Latvijā	I godalga
7. *J. Jākobsons* .	1926/27	Rīgas tirgus piena īpašības	I godalga
8. *K. Birnbaums* .	1927/28	Koksnes vērtības pieaugums sakarā ar izstrādāšanu Latvijas galvenos mežsaimniecības rajonos	I godalga
9. *L. Brammanis* .	1927/28	Lielā priežu smecernieka Hylobius Abietes izplatīšanās cēloņi, kaitīgā darbība etc.	II godalga
10. *P. Fürmanis* .	1927/28	Latvijas ogļu techniskās īpašības	I godalga
11. *J. Sudrabs* .	1927/28	Kūdra kā augu uzglabāšanas materials	I godalga
12. *N. Bluķis* .	1928/29	Dravniecības metodes un viņu nozīme Latvijas apstākļos	I godalga
13. *J. Brūns* .	1928/29	Dažādu mēslošanas līdzekļu iespaids uz pļavas ražas lielumu botanisko un ķīmisko sastāvu.	I godalga
14. *J. Rubenis* .	1928/29	Mikroorganismi Latvijas sierā	II godalga
15. *V. Zeibots* .	1928/29	Valmieras apr. Kokmuižas pag. Griķu mājas zemes kārta (sacensības darbs)	Atzinība
16. *J. Pavārs* . .	1929/30	Slāpeklis sfagnu kūdrā	II godalga

11. tabulas turpinājums.

Uzvārds, vārds	Māc. gads	Darba nosaukums	Godalga
17. *J. Priedīte* .	1929/30	Piensaimniecības bakteriju attīstību veicinošie un traucējošie apstākļi	Atzinība
18. *A. Skrūze* .	1929/30	Lapegļu audzēšanas iespējamība un izdevība Latvijā	I godalga
19. *A. Jākobsons* .	1930/31	Finieru rūpniecībā noderīgās bērzu koksnes mechaniski techniskās īpašības	I godalga
20. *P. Pommers* .	1930/31	Mūsu ganības un viņu zelmeņu botaniskais sastāvs	I godalga
21. *N. Graudums* .	1931/32	Latvijas kokrūpniecība pēc novērojumiem zāģētavās un ziņām par koku eksportu	I godalga
22. *V. Grošinskis* .	1931/32	Moricsalas meža tipi	II godalga
23. *Līlija Cērpa* .	1932/33	Ārstniecības augu nozīme Latvijā etc.	I godalga
24. *V. Lange* .	1932/33	Egļu pasugas atkarība no augsnas virskārtas rakstura LU mācības mežsaimn.	II godalga
25. *V. Šneiders* .	1932/33	Briedes upes augšgala pļavas	II godalga
26. *M. Vilciņš* .	1933/34	Kartupeļu šķirņu morfoloģiskās īpatnības	I godalga
27. *J. Āboliņš* .	1934/35	Telefona un telegrafa stabu dabiskā konservēšana	c. l.
28. *Eg. Bakuzis* .	1934/35	Priedes masa mazākās variacijas caurmēra augstumā pēc Krīdenera tabulām Dienvidkrievijai un pēc izmērojumiem Latvijā	s. c. l.
29. *J. Dannenbergs*	1934/35	Pinus silvestris krevainā mizakā bioloģiskās formas pazīme	c. l.
30. *J. Bērziņš* .	1935/36	Dzirciema pag. Šuderu saimniecības zemes pētīšana un tās uzlabošanas procents	c. l.
31. *L. Cīrulis* .	1936/37	Potcelma un potzaru saaugšana atkarībā no šķirnes	c. l.
32. *M. Eiche* . .	1936/37	Vecu pļavu dažādi atjaunošanas paņēmieni	s. c. l.

11. tabulas turpinājums.

Uzvārds, vārds	Māc. gads	Darba nosaukums	Godalga
33. *E. Karlsbergs* .	1936/37	Vandzenes pagasta augsna	s. c. l.
34. *V. Putniņš* .	1936/37	Sfagnu kūdras pakaišu un smeltnes ūdens, gāzes un sāļu saistīšanas spējas	s. c. l.
35. *P. Boķis* .	1937/38	Koku ogļu ražošanas iespēja Latvijā	s. c. l.
36. *J. Cīrulis* .	1937/38	Sagatavošanas un transporta izdevumu ietekme uz koksnes vērtību Latvijā	s. c. l.
37. *A. Pelše* .	1937/38	Osmozes metode telefona stabu konservēšanā	c. l.
38. *P. Zariņš* .	1937/38	Skābputras mikroflora	s. c. l.
39. *J. Ģirupnieks*	1937/38	Piparmētras augšanas apstākļu ietekme uz ēteriskās eļļas saturu etc.	s. c. l.

s. c. l. — atzinība summa cum laude.
c. l. — atzinība cum laude.

13. **Studentu biedrības** pie lauksaimniecības fakultates ir divas: viena lauksaimniekiem, otra mežkopjiem.

1. Lauksaimniecības fakultates studējošo biedrība dibināta 1920. g. 26. februarī. Biedrības darbības sākumā bij 40 biedru, 1929./30. g. II sem. 270 aktivu un 40 vecbiedru; 1938./39. gada I sem. 53, bet 1938./39. g. II sem. 203 biedri.

Bibliotekā atrodas 2816 sējumu, kuru vērtība ir Ls 9718,—.

Biedrība ievadijusi draudzīgas attiecības ar Lietuvas un Igaunijas augstskolu lauksaimniecības studentiem. Rīkotas ekskursijas, no kurām minama 1930. g. biedrības ekskursija uz Lietuvu.

1939. g. 22. martā pie fakultates studentu biedrības nodibināta mazpulku sekcija, kuras uzdevums sagatavot nākošos mazpulku vadītājus.

2. Studentu mežkopju biedrība „Šalkone" nodibināta studentu sapulcē 1923. gada 29. jūnijā Vecaucē, kurā piedalijās 13 studenti mežkopji. Tālāk sekoja „Šalkones" izveidošanas un nostiprināšanas darbs.

1930. g. biedrība mainija savu nosaukumu, un no šā gada saucās par LU studentu biedrību „Šalkone".

1931. g. Šalkones vecbiedru biedrība dāvināja studentu biedrībai Šalkonei karogu ar tanī rakstītu organizacijas devizi: „Roku rokā pie darba"

Šalkone aktivi piedalijusies mežu dienu organizēšanā un rīkošanā, sākot jau ar pašām pirmajām mežu dienām. No tām sevišķi minama mūsu tautas Vadoņa pirmās skolas Bērzmuižā apkārtnes plānveidīga izdaiļošana, ko Šalkone iesāka 1935. gadā un nobeidza 1938. g. Bez tam Šalkone ikgadus rīko mežu dienas LU lauksaimniecības fakultates saimniecībā Rāmavā.

1933. gadā Šalkone svinēja Lielaucē 10 gadu darbības atceri un 1938. gadā — turpat Lielaucē 15 gadu atceri.

15 pastāvēšanas gados Šalkone iegādājusies inventaru, neskaitot biblioteku, Ls 8125,— kopvērtībā.

Šalkones biedru skaits līdz pat pēdējam gadam ir audzis:

G a d	Goda biedri	Vecbiedri	Aktīvi biedri un kandidati
1923.			27
1929.	11	57	103
1939. 1. IV	11	122	133

Pie studentu biedrības Šalkones pastāv biblioteka, kas dibināta 1934. gadā. 1939. g. 1. janvarī bibliotekā atradās 1143 sējumi, apm. Ls 8200,— vērtībā.

1927. gadā Mežu departaments Šalkonei nodeva par brīvu Baldones virsmežniecības Lambartes novadu, kopplatībā apm. 6000 ha, priekšzīmīgas medību saimniecības ierīkošanai. Šis darbs tagad veikts, saimniecībā ieguldīti apm. Ls 8000,—. Šinī summā ietilpst arī izdevumi minētās mājas kapitalpārbūvei, kādām vajadzībām daļu līdzekļu devis Mežu departaments. Medību saimniecībā Šalkone saviem biedriem māca priekšzīmīgas medības saimniecības iekārtošanu un pareizu medību organizēšanu.

1927. gadā Šalkone piedalijās ar zvēru un putnu barojamo ierīču paraugiem medniecības izstādē Rīgā, par ko saņēma pirmo godalgu ar zelta medaļu.

1928. gadā Mežu departaments izdeva Šalkones sastādītos „Latvijas medību signalus".

VI
MATEMATIKAS UN DABASZINĀTŅU FAKULTATE 1919—1939

VI. Matematikas un dabaszinātņu fakultate

Profesors *N. Malta*

I. Fakultates nodibināšanās un tālākā izveidošanās.

1. Fakultates priekšvēsture, sākumi un pakāpeniskā izveidošanās. Jau Tērbatā noturētajā Latviešu skolotāju kongresā 1917. g. no 7. līdz 13. jūnijam Latvijas Augstskolas lietā pieņemtās rezolucijas IV nodalijumā lasams, ka šajā augstskolā jābūt arī fizikas un matematikas fakultatei ar ģeografijas nodaļu. Latviešu matematiķu un fiziķu sapulcē 1919. g. 21. augustā, ko vadija *E. Ģēliņš*, precizēta kā fakultates vajadzība, tā arī iespējamība tādu tūliņ nodibināt. Šai rezolucijā runa ir gan tikai par matematikas un fizikas disciplinām. Šī paša mēneša beigās pie RPI reorganizacijas komisijas nodibinas apakškomisija *E. Lejnieka* vadībā, lai noorganizētu matematikas un dabaszinātņu fakultati. Šī apakškomisija, kas protokolos saucas pati par „Fiziko-matematisko", jau Latvijas Augstskolas organizacijas komisijas laikā un vadībā notur savu pirmo sēdi 6. septembrī, kurā piedalas *E. Lejnieks, P. Neumanis* un *J. Priede*. Šai sēdē vispirms apskata 21. augusta matematiķu un fiziķu sapulces rezolucijas un nāk pie atzinuma, ka a) fakultate atverama jau tā paša gada rudenī un b) tai jāsastāv no divām nodaļām: matematikas un dabaszinātņu. Apakškomisijas 11. septembra sēdē (piedalas tās pašas personas) vienojas par pirmā kursa mācības priekšmetiem un par kandidatiem mācības spēku amatiem. Kandidati ir: matematikā — *P. Bōls, E. Lejnieks, A. Mēders;* fizikā — *A. Altbergs, F. Gulbis, R. Meijers;* kristalografijā un mineraloģijā — *K. Kasparsons* un *J. Priede;* botanikā — *K. Kasparsons, N. Malta, O. Trebū (Treboux);* zooloģijā — *E. Paukulis, G. Šneiders;* bioloģijas ievadā — *E. Rītiņa*.

15. septembra sēdē apakškomisija nolemj griezties pie Organizacijas Komisijas ar lūgumu apstiprināt par dekanu *E. Lejnieku* un fakultates kodola locekļiem *A. Mēderu, F. Gulbi, N. Maltu, O. Trebū* un *J. Priedi*. Organizacijas komisija 16. septembrī ievēlē

par dekanu *E. Lejnieku*, bet 19. sept. par kodola locekļiem *A. Mēderu, K. Kasparsonu, O. Trebū* un *Fr. Gulbi*. Ar to noslēdzās fakultates dibināšanas posms.

30. sept. dekans izkar ziņojumu matematikas un dabaszinātņu fakultates studentiem, hospitantiem un visiem, kas iesnieguši lūgumus uzņemšanai fakultatē, un lūdz tos ierasties trešdien, 1. oktobrī, plkst. 16-tos 39. auditorijā. No dekana raksta prorektoram *E. Laubem* 4. oktobrī redzams, ka tad jau uzsāktas lekcijas analitiskajā ģeometrijā, augstākajā algebrā, tēlotājā ģeometrijā un fizikā. Vairākus citus priekšmetus bija nodomāts sākt nākošajā nedēļā, bet šo nodomu izjauca Bermonta uzbrukums Rīgai 8. oktobrī. Arī fakultates ienākušo rakstu reģistrā redzams pārtraukums līdz 13. novembrim.

Par disciplinām, kas ietilpa jaundibinātajā fakultatē, jāsaka sekojošais. Tā kā RPI-ā bija pastāvējusi atsevišķa ķīmijas nodaļa, kurai bija diezgan ievērojamas zinātniskas tradicijas, tad arī, Latvijas Universitatei nodibinoties, radija atsevišķu fakultati ķīmijai. Kopā ar ķīmiju no dabaszinātņu kompleksa izdalija arī mineraloģiju un kristalografiju, pieskaitot tās 1920./21. māc. gadā ķīmijas fakultatei. Vēlāk Saeimā nolēma abus šos priekšmetus pārcelt uz matematikas un dabaszinātņu fakultati, kur tiem dabiska vieta blakus ģeoloģijai. Novērtējot no matematikas un dabaszinātņu fakultates viedokļa ķīmijas izņemšanu no pārējo dabaszinātņu vidus un novietošanu atsevišķā fakultatē, jākonstatē, ka tas radijis matematikas un dabaszinātņu fakultatē zinamas neērtības pedagoģiskā ziņā un fakultatei trūcis ķīmijas kā dabiskās saites neorganisko un organisko disciplinu un eksakto un aprakstītāju disciplinu starpā, kādēļ šīs disciplinas fakultatē asāk nošķirojušās nekā tas būtu vēlams. Tālāk jāatzīmē, ka visas lietišķās jeb praktiskās dabaszinātņu disciplinas, kas citās augstskolās dažkārt atrodamas kā nozarojumi pie teoretiskajiem pamatu priekšmetiem, neietilpa matematikas un dabaszinātņu fakultatē, bet citās, kā, piem.: augu slimības un praktiskā entomoloģija lauksaimniecības, bakterioloģija — lauksaimniecības un medicinas fakultatēs u. t. t. Tāpēc matematikas un dabaszinātņu fakultati beigušajiem bija atstāta iespēja atrast darbu vienīgi skolās. Sākumā, kad bija daudz vakantu skolotāju vietu, tas grūtību neradija. Vēlāk, kad brīvu skolotāju vietu sāka aptrūkt, fakultates studenti sāka piegriezt vērību praktiskās dabas priekšmetiem, kas tiem dotu iespēju pēc studiju beigšanas atrast arī citu

nodarbošanos. Tā dabaszinātņu nodaļā lielāks skaits studentu sāka specializēties bakterioloģijā, ko klausijās un kurā strādāja kandidata darbu medicinas vai lauksaimniecības fakultatē. Šāda specializēšanās tiem deva iespēju strādāt laboratorijās. Līdzīgu motivu dēļ vēlāk ieveda dabaszinātņu nodaļas mācību plānos lauksaimniecības enciklopediju. Technikai un rūpniecībai valstī attīstoties, radās vajadzība pēc fiziķiem, kas varētu veikt pētniecības darbu fabriku laboratorijās. Šo vajadzību apmierināšanai matematikas nodaļas fizikas grupā tika ievesta techniskā fizika.

Pirmais mācības spēku sastāvs 1919./20. m. g. rudens semestrī: prof. *A. Mēders*, prof. *G. Šneiders*, doc. *Fr. Gulbis*, doc. *E. Lejnieks*, doc. *R. Meijers*, doc. *O. Trebū*, lektors *N. Malta*, lekt. *J. Priede*, asist. *E. Ģēliņš*, asist. *Fr. Treijs* un daži papildu spēki. Pavasara semestrī nāca klāt: lektors *A. Šteins*, asist. *A. Bumbērs*, asist. *N. Tranzehe (Transehe)*, subasist. *K. Ābele*, subasist. *A. Zāmelis*, subasist. *V. Heinrichsens*. Mācības spēku skaits gada beigās bija 16.

Pirmajā, 1919./20. māc. gadā lasīti šādi kursi un noturēti šādi praktiski darbi:

	I sem.	II sem.
A. Matematikas nodaļā:		
1. Analitiskā ģeometrija	4 (3)	+4 (3)[1]
2. Tēlotāja ģeometrija[2]	2 (1)	+2 (1)
3. Augstākā algebra	3 (2)	+3 (2)
4. Ievads matematiskajā analizē	4 (2)	—
5. Diferencialrēķini	—	4 (2)
6. Fizika	6 (2)	+4 (2)
7. Ķīmija (vispārīgs kurss)[3]	4 (2)	+4 (2)
B. Dabaszinātņu nodaļā:		
1. Ievads augstākā matematikā[4]	4 (2)	+2 (2)[1]
2. Fizika	6 (2)	+4 (2)
3. Ķīmija (vispārīgs kurss)	4 (2)	+4 (2)
4. Kristalografija	2 (0)	+2 (1)
5. Zooloģija (vispārīgs kurss)	3 (0)	+3 (2)
6. Cilvēka anatomija	3 (2)	+3 (2)
7. Stādu anatomija	3 (2)	+3 (2)
8. Stādu morfoloģija	2 (0)	+2 (0)
9. Stādu noteikšana	0 (2)	+0 (2)

Bija paredzēts arī ievads bioloģijā, bet to nelasija.

[1] Skaitļi iekavās norāda stundu skaitu praktiskajiem darbiem.

[2] Obligata tīrās matematikas un mechanikas cikliem.

[3] Obligata fizikas un astronomijas cikliem.

[4] Obligats mineraloģijas un kristalografijas cikliem.

Studentu skaits pirmajā mācības gadā bija 114. No nelielā sākuma fakultate pakāpeniski attīstijusies par vienu no lielākajām Latvijas Universitates fakultatēm: uz 1939. g. 1. jūliju tai skaitas 63 mācības spēki (ieskaitot subasistentus) un 584 studenti. Mācības spēku skaits nepārtraukti audzis, kaut personas mainijušās, bet studentu skaits sasniedza maksimu 1932./33. m. g. ar 882, pēc kam atkal samazinājās.

Administrativus amatus fakultatē izpildijušas šādas personas:

Dekani un viņu darbības laiks (mācības gados):
1. Prof. *E. Lejnieks* 1919./20.—1922./23., 1925./26., 1926./27., 1932./33.
2. Prof. *N. Malta* 1923./24., 1924./25., 1928./29., 1929./30., 1933./34., 1934./35.
3. Prof. *R. Putniņš* 1927./28.
4. Vec. doc. *F. Gulbis* 1930./31., 1931./32., 1936./37., 1937./38.
5. Vec. doc. *A. Liberts* 1935./36.
6. Vec. doc. *L. Āboliņš* 1938./39.

Sekretari un viņu darbības laiks:
1. Prof. *R. Putniņš* 1920./21., 1923./24., 1924./25.
2. Prof. *N. Malta* 1921./22., 1922./23.
3. Doc. *A. Liberts* 1925./26.—1934./35.
4. Vec. doc. *K. Ābele* 1935./36.—1938./39.

Matematikas nodaļas attīstības svarīgākie posmi ir šādi. Pašā sākumā — 1919. g. — bija reprezentētas tikai matematika *(Lejnieks, Mēders)*, fizika *(Gulbis)* un meteoroloģija *(Meijers)*. Ar *R. Putniņa* ievēlēšanu fakultatē 1920. g. pienāca klāt fiziskā ģeografija un ar 1922. g. sāka izveidoties fiziskās ģeografijas un ģeonomijas instituts. Sākumā šim institutam bija savā darbības aplokā, kā pedagoģiskajā, tā pētnieciskajā, jāietver arī reģionalā ģeografija, ko ievērojamā mērā atbalstija instituta ciešā sadarbība ar Latvijas Ģeografijas biedrību un *R. Putniņa* vadītāja loma šajā biedrībā. Vēlāk, pēc *R. Putniņa* nāves reģionalā ģeografija nodalijās atsevišķā ģeografijas institutā *Ģ. Ramana* vadībā dabaszinātņu nodaļā, bet fiziskā ģeografija īpašā nodaļā *L. Slaucītāja* vadībā pie ģeofizikas un meteoroloģijas instituta, fakultates matematikas nodaļā. Praktisko astronomiju sāka lasīt *A. Žaggers* 1920. g., bet teoretiskās astronomijas un teoretiskās mechanikas priekšmetus *A. Kloze (Klose)*, 1924. g. pārnākdams Latvijas Universitatē. Kloze arī nodibināja teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas institutu blakus astronomiskajai observatorijai ar laika staciju (ko vadija un vēl tagad vada *A. Žaggers)*. Visas minētās disciplinas pakāpeniski attīstijušās un izveidojušās, kā tas redzams no mācības gaitas ap-

raksta un institutu vēstures. Ap 1934. g. profesora *R. Putniņa* nāve, prof. *E. Lejnieka* grūtā slimība un prof. *A. Mēdera* priekšā stāvošā aiziešana pensijā deva pamatu zinamām bažām, bet turpmākie gadi pierādija, ka tām nebija pamata. Taisni pēdējos gados konstatējams straujš jaunu, spējīgu mācības spēku skaita pieaugums matematikas nodaļā.

Dabaszinātņu nodaļā botanika un zooloģija bija pārstāvētas jau pašā sākumā. No 1919. g. 1. X līdz 1920. g. 20. VIII kristalografiju lasija lektors *J. Priede;* pēc tam šo priekšmetu līdz ar mineraloģiju pārņēma ķīmijas fakultates profesors *B. Popovs.* Dabaszinātņu nodaļā svarīgas attīstības etapes ir salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituta un vēlāk šā instituta dzīvnieku fizioloģijas nodaļas, ģeoloģijas instituta, botaniskā dārza nodibināšana, hidrobioloģiskās stacijas izveidošana no Zemkopības ministrijas hidrobioloģiskās laboratorijas un atsevišķa ģeografijas nozarojuma un ģeografijas instituta nodibināšana. Salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituts nodibināts drīz pēc prof. *N. G. Lebedinska* pārnākšanas no Bāzeles uz Rīgu 1920. g. un iekārtas un zinātniskās produkcijas ziņā drīzi izvirzijās vienā no pirmajām vietām starp pārējām fakultates iestādēm. Šā instituta dzīvnieku fizioloģijas nodaļas nodibināšana deva iespēju dabaszinātņu studentiem klausīties tiem speciali piemērotu dzīvnieku fizioloģiju cilvēka fizioloģijas kursa vietā, kas īstenībā bija domāts medicinas fakultates studentiem, kā arī iespēju strādāt praktiskus darbus dzīvnieku fizioloģijā. Ģeoloģijas institutu nodibināja un izveidoja profesors *E. Krauss,* kas 1924. g. pārnāca šurp no Karaļauču Universitates. Ar to aizpildija lielāko robu, kas vēl bija palicis dabaszinātnieku izglītībā, jo līdz tam trūka vēsturiskās ģeoloģijas un nemaz vēl nebija paleontoloģijas. Arī Latvijas ģeoloģijas pētīšanā sākās ievērojama rosība; blakus instituta vadītājam ar sekmēm darbojās mūsu toreiz jaunās ģeologu saimes locekļi — tagadējie docenti *N. Delle* un *V. Zāns.* Latvijas ģeoloģijas pētīšana un daudzās ekskursijas deva iespēju savākt materialus Latvijas ģeoloģijas muzejam, ko atvēra 1929. g. Botanisko dārzu gan sāka ierīkot jau 1922. g., bet īstās attīstības spējas radās tikai 1926. g., kad dārza dēstijumus pārcēla no Dreiliņiem uz dārza tagadējo vietu — L. Kandavas ielu 2. Dārzā varēja attīstīt jaunus pētīšanas virzienus, sevišķi iedzimtībā, un ievērojamā mērā uzlabot apmācību botanikas priekšmetos.

Fakultatei bija jāpārcieš ievērojamas grūtības līdzekļu un tel-

pu ziņā. Arī tagad, pēc 20 gadiem, telpu jautājums vēl nav nokārtots. Fakultatei vēl arvien trūkst īpašas ēkas vai ēku kompleksa, un fakultates instituti izkaisīti 4 Universitates ēkās. Labi raksturo telpu stāvokli arī tas, ka fakultatei vēl arvien nav īpašas telpas fakultates sēdēm. Tā savas sēdes noturējusi sākumā prof. *E. Lejnieka* kabinetā, tad Universitates sēžu zālē, vēlāk I klausītavā Kronvalda bulvārī 4 un pēdējos gadus fizikas praktikā, no kura katru reizi pirms sēdes jāaizvāc galdi un uz tiem novietotie instrumenti.

Par spīti samērā grūtajiem darba apstākļiem, fakultates darbība, sevišķi zinātniskā, pastāvīgi attīstijusies, kā tas redzams izdevumā „Zinātne tēvzemei divdesmit gados" un institutu pārskatos. Šajā darbībā sevišķi izceļas fakultates loma Latvijas dabas pētīšanā, kurā ar fakultates nodibināšanos var runāt par jauna posma iestāšanos.

Grūtais organizacijas darbs un cenšanās blakus tam un pedagoģiskajam darbam strādāt arī zinātniski prasijis daudz spēka. Vismaz pa daļai tas bijis par iemeslu vairāku kolegu pāragrai nāvei. Pagājušos 20 gados miruši:

1923. g. 28. aprilī privatdocents *Pēteris Kadiķis*, 66 g. v.
1934. g. 25. oktobrī profesors *Reinholds Putniņš*, 53 g. v.
1935. g. 12. februarī profesors *Edgars Lejnieks*, nep. 45 g. v.
1935. g. 6. aprilī vec. asistente *Anna Dauvarte*, 43 g. v.
1937. g. 20. septembrī vec. asistents *Viktors Ozoliņš*, nep. 42 g. v.
1938. g. 4. aprilī vec. docents *Arnolds Liberts*, 50 g. v.

2. Mācības gaita un programmas. Pirmais mācības gaitas projekts (prof. *E. Lejnieka* sastādīts) radies 1919. g. Abās nodaļās studijas paredzētas četrgadīgas. Divu pirmo studiju gadu kurss aptver vispārīgos pamata priekšmetus. Trešajā un ceturtajā gadā jānoklausas specialie priekšmeti, izvēloties specializacijai matematikas nodaļā vienu no 4 cikliem: 1) tīrā matematika, 2) mechanika, 3) fizika, 4) astronomija, bet dabaszinātņu nodaļā: 1) botanika, 2) zooloģija, 3) mineraloģija un kristalografija, 4) ģeoloģija un paleontoloģija. Fakultates Padomes 4. sēdē 1920. g. 12. janvarī nolemj fakultatē iekārtot priekšmetu sistemu ar dažiem ierobežojumiem. Tāpat grupas (cikli) katrā nodaļā, Universitatei veidojoties, iekārtojās citādas nekā sākumā bija projektēts. 1925. g. apstiprinātas ma-

tematikas zinātņu nodaļā šādas grupas (nozarojumi): 1) matematikas, 2) astronomijas, 3) fizikas, 4) fiziskās ģeografijas un meteoroloģijas grupa, bet dabaszinātņu nodaļā: 1) botanikas, 2) zooloģijas, 3) ģeoloģijas un paleontoloģijas (1927. g.), 4) ģeografijas (1927. g.) gr. 1939. g. februarī fiziskās ģeografijas un meteoroloģijas nozarojumu pārdēvē par ģeofizikas nozarojumu, bet ģeoloģijas un paleontoloģijas grupu — par ģeoloģijas nozarojumu.

Mācības gaita līdz 1938./39. māc. gadam bija sadalīta 4 gados jeb 8 semestros, bet studiju maksimalais ilgums bija 6 gadi jeb 12 semestri līdz akademiskajiem gala pārbaudijumiem un 3 gadi jeb 6 semestri akademiskajiem gala pārbaudijumiem un kandidata darbam. Pavisam maksimalais studiju ilgums tā tad bija 9 gadi jeb 18 semestri. Mācības gaitā pieturējās pie priekšmetu sistemas, atstājot studentiem diezgan lielu brīvību priekšmetu kārtības izvēlē. Studiju sekmīgai veikšanai bija ieteicams klausīties priekšmetus to dabiskajā secībā, kas tomēr ne arvien bija skaidra. Sīkākas ziņas atrodamas LU pirmo piecu gadu darbības pārskatā. Ar 1934. g. studiju gaitu sadalija 2 posmos: 1) vispārīgo studiju posmā, 2) specialo studiju posmā. Pāreja no pirmā posma uz otro bija saistīta ar minimu. 1939. g. ar jaunajiem mācības plāniem fakultate pāriet uz stingri norobežotu kursu sistemu, kas saista arī 1938./39. g. uzņemtos studentus.

Līdztekus mācības gaitas grozijumiem gājušas arī pārmaiņas programmās. Jau ievadā minēts mācības plānu projekts 1919./20. māc. gadā. Pirmos plānus apstiprināja 1925. g., ģeoloģijas un ģeografijas grupām 1927. g. Vēlākos gados programmas pārkārtoja un papildināja jauniem priekšmetiem, galvenā kārtā 1932. g. Tā dabaszinātņu nodaļā samērā plašu kursu vietā radija šaurāka apjoma kursus visiem dabaszinātniekiem, bet papildinājumus sniedza specialistiem īpašos kursos, piemēram: vispārīgajā un sistematiskajā zooloģijā 6 nedēļas stundu vietā atstāja 4 nedēļas stundas visiem nodaļas studentiem, bet specialās sistematiskās zooloģijas kursam iekārtoja 2 nedēļas stundas. Līdzīgi pārveidojumi notika botanikā, ģeoloģijā u. c.

1939. g., iedalot studijas sagatavošanas un specialajā posmā, samazināts arī lekciju un seminaru skaits par 30 stundām semestrī, atstājot studentiem vairāk laika patstāvīgām studijām. Mācības programmu maiņās apskatamajā laikā pamatideja bijusi: pieskaņot studijas kā jaunākajām atziņām zinātnē, tā praktiskās dzīves va-

jadzībām. Sevišķi pēdējā iemesla dēļ fakultates dzīves sākumā radītā lielā patstāvība un īpatnība grupās ar laiku bija jāmīkstina. Tā, piemēram, matematikas nodaļā, gatavojot skolotājus vidusskolām, varēja domāt tikai par fizikas un matematikas pasniedzējiem, kādēļ studiju gaita un arī programmas bija jāizvēlas tā, lai visu grupu matematikas nodaļas absolventiem būtu puslīdz vienāda fizikali matematiska izglītība. Tāpat tas bija ar dabaszinātniekiem, kam skolā jāmāca visi dabaszinātņu priekšmeti (zooloģija, botanika, ģeoloģija, mineraloģija) un pat ķīmija. No otras puses bija skaidrs, ka īsta zinātniska izglītība sasniedzama tikai, nodziļinoties kādā vienā disciplinā un tajā mēģinot patstāvīgi atrisināt kādu problemu (kandidata darbs). Tādēļ pēdējās, 1939. g., programmās redzam no vienas puses ievērojamu vienādību propedeitiskajā posmā, bet no otras — lielāku skaitu specialu kursu un praktisko darbu specialajā posmā.

Noteikumi par studijām matematikas zinātņu nodaļā (apstiprināti 1939. g.).

Nodaļā ir 4 nozarojumi: matematikas, fizikas, astronomijas un ģeofizikas-meteoroloģijas. Studijas katrā nozarojumā, ieskaitot akademiskos gala pārbaudijumus un darbu zinātniskā grada iegūšanai, ir 4-gadīgas (8 semestri). Tās sadalītas divos posmos. Tie ir:

A. Propedeitiskais posms.

B. Specialais posms.

A. p o s m ā (4 semestri) students iegūst kvalifikaciju, kas vajadzīga specialām studijām B. posmā.

Studiju 1. semestra beigās visu nozarojumu studenti absolvē mērīšanas metodes fizikā, lai ar 2. semestri varētu sākt strādāt fizikas laboratorijā I.

Ieskaitīšanai II mācības gadā visu grupu studentiem līdz 3. semestra sākumam jābūt absolvētiem priekšmetiem:

analitiskā ģeometrija, diferencialie rēķini } ar eksameniem vai klauzurām.
Vispārīgā astronomija un
fizikas laboratorija I.

P i e z ī m e. Ja motivētu iemeslu dēļ students nav varējis veikt visu 1. mācības gada uzdevumu, absolvējamais minims studenta pārskaitīšanai, ar sevišķu fakultates atļauju, 2. mācības gadā ir:
mērīšanas metodes,
I fizikas laboratorija,
vēl 2 priekšmeti ar attiecīgiem praktiskiem darbiem un noteikums absolvēt nokavēto 2. mācības gadā.

Minima nepildīšanas gadijumā fakultate lemj par studenta izslēgšanu nesekmības dēļ.

2. semestra beigās students izvēlas studiju specialo nozarojumu, par ko ziņo dekanam. Nozarojumā studentu ieskaita pēc pārejas B. posmā.

Līdz 4. semestra beigām resp. līdz pārejai uz studiju B. posmu visām grupām absolvējama:

Fizikas laboratorija II un

viena jaunā valoda (angļu, franču vai vācu, pēc izvēles),

bez tam reflektantiem uz:

matematikas nozarojumu — 3 priekšmeti (3, 8 un 10),

fizikas nozarojumu — 2 priekšmeti — (6 un 7),

astronomijas nozarojumu — 3 priekšmeti (5, 7),

ģeofizikas nozarojumu — 3 priekšmeti (6, 10 un 12).

Pārējos A. posma priekšmetus students absolvē B. posmā.

Propedeitiskā posma studijas noslēdz 3 pārejas pārbaudījumi uz studiju specialo posmu:

integrālrēķinos (2. gada studiju priekšmets),

eksperimentālā fizikā (1. un 2. gada studiju priekšmets),

teoretiskā mechanikā (2 gada studiju priekšmets).

Pie pārbaudījumiem pielaižami tikai studenti, kas izpildījuši visus propedeitiskā posma uzdevumus.

Ja līdz 4. semestra beigām students nav izpildījis propedeitiskā posma uzdevumus, pārejas pārbaudījumus var uz 1 semestri atlikt. Ja studentam jau bijis studiju pagarinājums par 1 semestri līdz pārejas pārbaudījumiem, pēdējo atkārtošanu var atlikt tikai par 1 semestri. Tie turami 4. semestra beigās (maijā) un 5. semestra sākumā (septembrī). Nesekmības gadījumā pārejas pārbaudījumus var pēc viena vai divi semestriem atkārtot, bet tikai vienu reizi.

Piezīme. Šinī laikā students var kārtot arī pārpalikušos A. posma priekšmetus un pierakstīties uz 2 B. posma priekšmetiem (specialos praktiskos darbus un seminaru atskaitot).

Ja pirmo reizi students izturējis pārbaudījumu divos priekšmetos, tad atkārtojumā eksamens liekams tikai atlikušajā, pretējā gadījumā visos trīs priekšmetos. Ja arī pārejas pārbaudījumu atkārtojums nav sekmīgs, studentam fakultate jāatstāj.

B. posmā studiju kārtību izvēlas pats students saziņā ar attiecīgās katedras vadītāju; arī šinī posmā ir 4 semestri (gala pārbaudījumus un grada iegūšanas darbu ieskaitot).

Līdz studiju 7. semestra sākumam visu nozarojumu studentiem absolvējama daļa specialo praktisko darbu un B. posma priekšmetu saziņā ar attiecīgās katedras vadītāju. Citu fakultatu izvēles kursus un pedagoģijas priekšmetus atļauts klausīties un absolvēt tikai B. posma studentiem.

Akademiskos gala pārbaudījumos 8. semestra beigās noliekami eksameni:

Matematikas nozarojumā priekšmetos: 13, 19, 21 (viena semestra kursā).

Fizikas nozarojumā priekšmetos: 13, 15, 19.

Astronomijas nozarojumā priekšmetos: 16 un 17 vai 11 un 21 (viena semestra kursā).

Ģeofizikas nozarojumā priekšmetos: 14, 15 (viena semestra kursā), 21 vai 22.

Studijas var pabeigt izstrādājot un pēc gala pārbaudijumu izturēšanas iesniedzot un aizstāvot darbu zinātniskā grada iegūšanai.

Šī darba temu students, saziņā ar attiecīgās katedras vadītāju, var izvēlēties jau 6. semestra beigās.

Zinātniskā grada iegūšanas darba nepabeigšana līdz 8. semestra beigām dod studentam tiesību lūgt fakultati studijas pagarināt.

Noteikumi par studiju gaitu dabaszinātņu nodaļā (apstiprināti 1939. g.).

Nodaļā ir 4 nozarojumi: ģeoloģijas, botanikas, zooloģijas un ģeografijas. Studijas katrā grupā, ieskaitot akademiskos gala pārbaudijumus un darbu zinātniskā grada iegūšanai, ilgst $4^1/_2$ gadu (9 semestri).

Tās sadalītas divos posmos. Tie ir:

A. Propedeitiskais posms.

B. Specialais posms.

A. posmā (5 semestri) students iegūst kvalifikaciju, kas vajadzīga specialām studijām B. posmā.

Ieskaitīšanai 2. mācības gadā visu nozarojumu studentiem līdz 3. semestra sākumam noliekami eksameni:

fizikā,
neorganiskā ķīmijā (ar seminaru),
organiskā ķīmijā (ar seminaru),

un absolvējami praktiskie darbi:

kristalografijas un mineraloģijas ievadā,
fiziskā ģeografijā,
augu morfoloģijā un sistematikā, 2 ieskaitijumi,
vispārīgā un sistematiskā zooloģijā, 2 ieskaitijumi.

P i e z ī m e. Ja motivētu iemeslu dēļ students visu 1. mācības gada uzdevumu nav varējis pildīt, fakultate var studentu pārskaitīt otrā mācības gadā ar m i n i m u: 2 noliktiem eksameniem un 4 praktisko darbu ieskaitijumiem un ar noteikumu absolvēt nokavēto otrā mācības gadā. Minima nepildīšanas gadijumā fakultate lemj par studenta izslēgšanu nesekmības dēļ.

3. semestra beigās visu nozarojumu studentiem noliekama klauzura bioķīmijas ievadā.

3. semestra beigās students izvēlas specialo studiju nozarojumu, par ko ziņo dekanam. Nozarojumā studentu ieskaita pēc pārejas pārbaudijumu izturēšanas.

Ieskaitīšanai 3. mācības gadā visu nozarojumu studentiem līdz 5. semestra sākumam noliekams eksamens:

vienā jaunā valodā (angļu, franču, vācu — pēc izvēles) un absolvējami praktiskie darbi:

kvalitativā analizē,
ģeoloģijas ievadā,
ģeografijā,

augu anatomijā,
salīdzinamā anatomijā.

P i e z ī m e. Ja motivētu iemeslu dēļ students nav varējis 2. mācības gada uzdevumu izpildīt, fakultate var studentu pārskaitīt 3. mācības gadā arī vienam otrā mācības gada ieskaitijumam iztrūkstot (kvalitativo analizi neieskaitot) ar noteikumu absolvēt nokavēto līdz 5. semestra beigām. 1. mācības gadā nokavētie ieskaitijumi 2. mācības gada uzdevumā neietilpst.

Līdz 5. semestra beigām resp. līdz pārejai uz studiju B. posmu absolvējami arī praktiskie darbi vienā no fizioloģijām. Kam, saskaņā ar mācību plāniem, obligati praktiskie darbi abās fizioloģijās, otrus var absolvēt līdz 6. semestra beigām.

Kam, saskaņā ar mācību plāniem, obligati mērīšanas metodes un praktiskie darbi fizikā un kvantitativā analize, šos priekšmetus var absolvēt līdz 6. semestra beigām.

Propedeitiskā posma studijas noslēdz pārejas pārbaudijumi uz studiju specialo posmu.

Pie pārejas pārbaudijumiem pielaiž t i k a i studentus, kas izpildijuši v i s u s propedeitiskā posma uzdevumus. Tie turami 5. semestra beigās (decembrī) un 6. semestra sākumā (janvarī). Ja līdz 5. semestra beigām students nav izpildijis propedeitiskā posma uzdevumus, pārejas pārbaudijumus var uz 1 semestri atlikt.

P ā r e j a s p ā r b a u d i j u m i visu nozarojumu studentiem izturami 3 priekšmetu kompleksos. Katrā kompleksā ietilpst 2—3 priekšmeti (priekšmetu pāri), no kuriem 1—2 priekšmetos liekams eksamens, bet pārējos priekšmetos uzrādamas klauzuru atzīmes.

Ģeoloģijas nozarojumam liekami eksameni:

1. Ģeografijā (no priekšmetu pāriem 4 un 5, 5 un 9b, 9a un 9b — divos pāros pēc izvēles).

2. Botanikā (no priekšmetiem 6, 10 un 13 — divos pēc izvēles).

3. Zooloģijā (no priekšmetiem 7, 11 un 12 — divos pēc izvēles).

Botanikas nozarojumam liekami eksameni:

1. Kristalografijā, mineraloģijā, ģeoloģijā (no priekšmetiem 3 un 8 — vienā pēc izvēles).

2. Ģeografijā (no priekšmetu pāriem 4 un 5, 5 un 9b, 9a un 9b — divos pāros pēc izvēles).

3. Zooloģijā (no priekšmetiem 7, 11 un 12 — divos pēc izvēles).

Zooloģijas nozarojumam liekami eksameni:

1. Kristalografijā, mineraloģijā, ģeoloģijā (no priekšmetiem 3 un 8 — vienā pēc izvēles).

2. Ģeografijā (no priekšmetu pāriem 4 un 5, 5 un 9b, 9a un 9b — divos pāros pēc izvēles).

3. Botanikā (no priekšmetiem 6, 10 un 13 — divos pēc izvēles).

Ģeografijas nozarojumam liekami eksameni:

1. Kristalografijā, mineraloģijā, ģeoloģijā (no priekšmetiem 3 un 8 — vienā pēc izvēles).

2. Botanikā (no priekšmetiem 6, 10 un 13 — divos pēc izvēles).

3. Zooloģijā (no priekšmetiem 7, 11 un 12 — divos pēc izvēles).

Nesekmības gadījumā pārejas pārbaudījumus var pēc viena vai pēc diviem semestriem atkārtot, bet tikai vienu reizi. Ja studentam jau bijis studiju pagarinājums par 1 semestri līdz pārejas pārbaudījumiem, pēdējo atkārtošanu var atlikt tikai par 1 semestri.

Šinī laikā studentam atļauts absolvēt līdz 6. semestra beigām, saskaņā ar šiem noteikumiem, pabeidzamos A. posma priekšmetus un noklausīties divus B. posma priekšmetus (specialdarbus un seminaru neieskaitot).

Ja pirmo reizi students izturējis pārbaudījumu divos priekšmetu kompleksos, tad atkārtojumā eksamens liekams tikai pārpalikušajā, pretējā gadījumā visos trīs priekšmetu kompleksos.

Ja pārejas pārbaudījumu atkārtojums nav bijis sekmīgs, studentam fakultate jāatstāj.

B. posmā (4 semestri) studiju kārtību izvēlas pats students saziņā ar attiecīgās katedras vadītāju.

Līdz studiju 7. semestra sākumam absolvējami, saskaņā ar šiem noteikumiem, atlikušie A. posma praktiskie darbi un noklausama daļa B. posma priekšmetu.

Līdz studiju 8. semestra sākumam absolvējami specialie praktiskie darbi, bet līdz 8. semestra beigām — seminars un eksameni gala pārbaudījumos neietilpstošos B. posma priekšmetos.

Citu fakultatu izvēles priekšmetus un pedagoģijas priekšmetus atļauts klausīties un absolvēt tikai B. posma studentiem.

Akademiskos gala pārbaudījumos ne agrāk kā 8. semestra beigās un ne vēlāk kā 9. semestra beigās noliekams eksamens:

Ģeoloģijas nozarojumam: priekšmetos 3, 10, 14, 15 un 16.

Botanikas nozarojumam: priekšmetos 6, 10, 13, 14, 15 un 16.

Zooloģijas nozarojumam: priekšmetos 7, 11, 12, 15, 16, 17.

Ģeografijas nozarojumam: priekšmetos 4, 5, 9, 15, 16, 17.

Piezīme. Savas fakultates izvēles priekšmetus ieskaita uz klauzuru pamata. Izvēles priekšmeti, ko lasa citu fakultatu mācības spēki, absolvējami ar eksameniem vai klauzurām.

Studijas var pabeigt, izstrādājot un pēc akademisko gala pārbaudījumu izturēšanas iesniedzot un aizstāvot darbu zinātniskā grada iegūšanai.

Šī darba temu students pēc specialdarbu pabeigšanas un kolokvija izturēšanas savā specialpriekšmetā var izvēlēties saziņā ar attiecīgās katedras vadītāju jau 6. semestra beigās.

Zinātniskā grada iegūšanas darba nepabeigšana līdz 9. semestra beigām dod studentam tiesību lūgt fakultati studijas pagarināt.

1939. g. apstiprinātie mācības plāni.

1. Matematikas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1. g a d s.

1.	Analitiskā ģeometrija	4 (2)+2 (2)
2.	Diferencialie rēķini	4 (2)+4 (2)
3.	Sferiskā trigonometrija I	2 (1)
4.	Eksperimentalā fizika I	4 (0)+4 (3)
5.	Mērīšanas metodes fizikā	2 (0)
6.	Vispārīgā astronomija	4 (1)+4 (1)

2. g a d s.

7.	Integralie rēķini	4 (2)+2 (2)
8.	Elementarās matematikas papildinājumi	3 (2)
9.	Augstākā ģeometrija	4 (0)
10.	Tēlotāja ģeometrija	4 (4)
11.	Eksperimentalā fizika II	4 (6)+0 (6)
12.	Teoretiskā mechanika	2 (2)+4 (2)

B. Specialais posms.

3. g a d s.

13.	Diferencialie vienādojumi	2 (2)+4 (2)
14.	Algebra	3 (2)
15.	Skaitļu teorija	4 (0)
16.	Varbūtības teorija	4 (0)
17.	Diferencialā ģeometrija	4 (2)
18.	Matematikas izvēles priekšmets	4 (0)

4. g a d s.

19.	Funkciju teorija	2 (2)+4 (2)
20.	Mechanikas izvēles priekšmets	4 (2)
21.	Teoretiskās fizikas izvēles priekšmeti	4 (0)+4 (0)
22.	Seminars: a) matematikā vai b) mechanikā	0 (1)+0 (1)
23.	Specials izvēles priekšmets: a) matematikā vai b) mechanikā	4 (0)
24.	Zinātniskā grada iegūšanas darbs.	

2. Fizikas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1 g a d s.

1.	Analitiskā ģeometrija	4 (2)+2 (2)
2.	Diferencialie rēķini	4 (2)+4 (2)
3.	Eksperimentalā fizika I	4 (0)+4 (3)
4.	Mērīšanas metodes fizikā	2 (0)
5.	Vispārīgā astronomija	4 (1)+4 (1)
6.	a) Neorganiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
7.	Organiskā ķīmija	4 (0)

2 g a d s.

6.	b) Kvalitatīvā analize	0(12)
8.	Integralie rēķini	4 (2)
9.	Eksperimentalā fizika II	4 (6)+0 (6)
10.	Eksperimentalā fizika, specials kurss	4 (0)
11.	Teoretiskā mechanika	2 (2)+4 (2)
12.	Meteoroloģija	3 (1)+3 (1)

B. Specialais posms.

3. *g a d s.*

13.	Diferencialie vienādojumi	2 (2)+4 (2)
14.	Matematikas izvēles priekšmets	4 (0)
15.	Teoretiskā fizika, izvēles priekšmeti	4 (0)+4 (0)
16.	Techniskā fizika	4 (0)
17.	Fizikas laboratorija un mechaniskā darbnīca	0(18)+0(18)
18.	Seminars	0 (2)

4. g a d s.

19.	Teoretiskā fizika II, izvēles priekšmets	4 (0)
20.	Elementarās matematikas papildinājumi	3 (2)
21.	Zinātniskā grada iegūšanas darbs.	

3. Ģeofizikas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1 g a d s.

1.	Analitiskā ģeometrija	4 (2)+2 (2)
2.	Diferencialie rēķini	4 (2)+4 (2)
3.	Eksperimentalā fizika I	4 (0)+4 (3)
4.	Mērīšanas metodes fizikā	2 (0)
5.	Vispārīgā astronomija	4 (1)+4 (1)
6.	Neorganiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)

2. g a d s.

7.	Integralie rēķini	4 (2)
8.	Teoretiskā mechanika	2 (2)+4 (2)
9.	Eksperimentalā fizika II	4 (6)+0(6)
10.	Fiziskā ģeografija	3 (0)+3 (3)
11.	Meteoroloģija	3 (1)+3 (1)
12.	Ģeoloģija	2 (0)+2 (2)

B. Specialais posms.

3. *g a d s.*

13.	Praktiskā analize II	2 (1)
14.	Diferencialie vienādojumi	2 (2)+4 (2)
15.	Teoretiskā fizika, izvēles priekšmeti	4 (0)+4 (0)
16.	Klimatoloģija	2 (0)
17.	Okeanografija	2 (0)+2 (2)
18.	Spec. prakt. darbi ģeofizikā un meteoroloģijā	0 (8)+0 (6)
19.	Elementarās matematikas papildinājumi	3 (2)

4. gads.

20.	Atmosferas mechanika un termodinamika	4 (0)
21.	Meteoroloģijas izvēles priekšmets	2 (1)
22.	Ģeofizikas izvēles priekšmets	2 (1)
23.	Spec. prakt. darbi ģeofizikā un meteoroloģijā	0 (3)+0 (3)
24.	Seminars	0 (1)+0 (1)
25.	Zinātniskā grada iegūšanas darbs.	

4. Astronomijas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1. gads.

1.	Analitiskā ģeometrija	4 (2)+2 (2)
2.	Diferencialie rēķini	4 (2)+4 (2)
3.	Mērīšanas metodes fizikā	2 (0)
4.	Eksperimentalā fizika I	4 (0)+4 (3)
5.	Sferiskā trigonometrija I un II	2 (1)+2 (1)
6.	Vispārīgā astronomija	4 (1)+4 (1)
7.	Neorganiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)

2. gads.

8.	Integralie rēķini	4 (2)
9.	Eksperimentalā fizika II	4 (6)+0 (6)
10.	Teoretiskā mechanika	2 (2)+4 (2)
11.	Praktiskā astronomija	4 (2)+4 (2)
12.	Sferiskā astronomija	4 (1)
13.	Praktiskā analize I un II	2 (1)+2 (1)

B. Specialais posms.

3 gads.

14.	Elementarās matematikas papildinājumi	3 (2)
15.	Orbitu teorija	6 (1)
16.	Diferencialie vienādojumi	2 (2)+4 (0)
17.	Izvēles priekšmets teoretiskā astronomijā	4 (0)
18.	Spec. prakt. darbi praktiskajā astronomijā	0 (4)+0 (4)
19.	Teoretiskās astronomijas aprēķini I	4 (0)

4. gads.

20.	Teoretiskās astronomijas aprēķini II	4 (0)
21.	Teoretiskā fizika, izvēles priekšmeti	4 (0)+4 (0)
22.	Zvaigžņu fotometrija un spektroskopija	2 (1)+2 (1)
23.	Izvēles priekšmets specialitatē	2 (2)
24.	Seminars	0 (1)
25.	Zinātniskā grada iegūšanas darbs.	

5. Botanikas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1.—2. semestris.

1.	a) Eksperimentalā fizika	4 (0)+4 (0)
2.	a) Neorganiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
	b) Organiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
3.	Ievads kristalografijā un mineraloģijā	2 (3)+2 (0)
4.	Fiziskā ģeografija	3 (0)+3 (2)
5.	Vispārīgā reģionalā ģeografija	2 (0)+2 (0)
6.	Augu morfoloģija un sistematika	4 (4)+4 (2)
7.	Vispārīgā un sistematiskā zoloģija	4 (3)+4 (3)

3.—4. semestris.

2.	c) Kvalitativā analize	0(12)
	d) Ievads bioķīmijā	1 (0)
8.	Ievads vispārīgā un vēsturiskā ģeoloģijā	4 (2)+2 (2)
9.	a) Eiropas ģeografija	2 (0)+2 (0)
	b) Latvijas un kaimiņzemju reģionalā ģeografija	4 (3)
10.	Augu anatomija	2 (3)+2 (3)
11.	Salīdzinamā anatomija	4 (3)+4 (3)
12.	Dzīvnieku fizioloģija	4 (0)+2 (6)

5. semestris.

1.	b) Mērīšanas metodes fizikā un fizikas laboratorija*	2 (3)
2.	e) Kvantitativā analize*	0 (6)
13.	Augu fizioloģija	4 (6)

* Obligati tiem, kas strādā specialdarbus augu fizioloģijā vai anatomijā.

B. Specialais posms.

6 semestris.

15.	a) Citoloģija	2 (0)
16.	a) Oikoloģija	2 (0)
	b) Augu attīstības fizioloģija***	2 (0)
17.	Dabas filozofija	2 (0)
19.	a) Specialie praktiskie darbi	0 (6)
	a) Sistematiskā botanikā vai	
	b) Ģenetikā, vai	
	c) Augu anatomijā, vai	
	d) Augu fizioloģijā.	

7.—8. semestris.

14.	a) Vispārīgā un Latvijas augu ģeografija	2 (0)+2 (0)
	b) Archegoniati**	1 (2)+1 (2)
	c) Ievads protistoloģijā**	1 (2)+ 1(2)
	d) Ģenetika	2 (0)+2 (0)
	e) Latvijas augu sega*	2 (0)
	f) Augu bioloģija*	2 (0)

	g) Izvēlētas nodaļas no ģenetikas*	2 (0)
	h) Sistematikas metodes	2 (0)
15.	b) Izvēlētas augu anatomijas nodaļas I*	2 (0)
	c) Izvēlētas augu anatomijas nodaļas II*	2 (0)
16.	b) Izvēlētas augu fizioloģijas nodaļas I*	2 (0)
	c) Izvēlētas augu fizioloģijas nodaļas II*	2 (0)
18.	Seminars	1 (0)+1 (0)
19.	b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai	0 (6)+0 (6)
20.	Ekskursijas.	

9. semestris.

19. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)

1—2 izvēles priekšmeti no citām fakultatēm saziņā ar specialdarbu vadītāju 0). Pedagoģijas priekšmeti saskaņā ar I. M. noteikumiem.

* No šiem priekšmetiem obligati divi pēc izvēles, tanī skaitā viens no savu specialdarbu novirziena.

** Obligati tiem, kas strādā specialdarbus sistematiskā botânikā vai ģenetikā.

*** Obligati tiem, kas strādā specialdarbus augu anatomijā vai fizioloģijā.

Priekšmetus 14 e un h lasa pārmaiņus četru semestru laikā reizi.

Priekšmetus 15 b, c un 16 b, c lasa pārmaiņus četru semestru laikā reizi.

0) Izvēles priekšmeti no citām fakultatēm:
- a) Cilvēka anatomija un higiena.
- b) Mikrobioloģija.
- c) Augu slimības.
- d) Laboratorijas metodes.
- e) Lauksaimniecības enciklopedija.
- f) Augsnas mācība.
- g) Koloidu ķīmija.

6. Zooloģijas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1.—2. semestris.

1.	a) Eksperimentalā fizika	4 (0)+4 (0)
2.	a) Neorganiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
	b) Organiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
3.	Ievads kristalografijā un mineraloģijā	2 (3)+2 (0)
4.	Fiziskā ģeografija	3 (0)+3 (2)
5.	Vispārīgā reģionalā ģeografija	2 (0)+2 (0)
6.	Augu morfoloģija un sistematika	4 (4)+4 (2)
7.	Vispārīgā un sistematiskā zooloģija	4 (3)+4 (3)

3.—4. semestris.

2.	c) Kvalitativā analize	0(12)
	d) Ievads bioķīmijā	1 (0)
8.	Ievads vispārīgā un vēsturiskā ģeoloģijā . . .	4 (2)+2 (2)

9. a) Eiropas ģeografija 2 (0)+2 (0)
b) Latvijas un kaimiņzemju reģionalā ģeografija 4 (3)
10. Augu anatomija 2 (3)+2 (3)
11. Salīdzinamā anatomija 4 (3)+4 (3)
12. Dzīvnieku fizioloģija 4 (0)+2 (6)

5. semestris.

1. b) Mērīšanas metodes fizikā un fizikas laboratorija* 2 (3)
2. e) Kvantitativā analize* 0 (6)
13. Augu fizioloģija 4 (6)

* Obligati tiem, kas strādā specialdarbus augu fizioloģijā.

B. Specialais posms.

6. semestris.

15. a) Entomoloģija** 2 (0)
16. a) Mugurkaulnieku augstākās specializac. novirzieni 2 (0)
17. a) Endokrinoloģija 2 (0)
18. Dabas filozofija 2 (0)
20. a) Specialie praktiskie darbi 0 (6)
a) Sistematiskā zoloģijā vai
b) Salīdzinamā anatomijā vai
c) Dzīvnieku fizioloģijā.

7.—8. semestris.

14. Dzīvnieku paleontoloģija** 2 (0)+2 (2)
15. b) Vispārīgā un Latvijas zooģeografija 2 (0)+2 (0)
c) Hidrobioloģija* 2 (0)
d) Ornitoloģija* 2 (0)
e) Izvēlētas nodaļas no sistematiskās zooloģijas* 2 (0)
16. b) Embrioloģija 2 (0)+2 (0)
c) Eksperimentalā zooloģija:
1. Evolucijas mācība* 2 (0)
2. Fenoģenetika* 2 (0)
3. Attīstības mechanika* 2 (0)
4. Dzimumu dimorfisms* 2 (0)
17. b) Dīgļa fizioloģija* 2 (0)
c) Hipofizas histofizioloģija* 2 (0)
d) Šūnas fizioloģija* 2 (0)
19. Seminars 0 (1)+0 (1)
20. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)+0 (6)
21. Ekskursijas.

9. semestris.

20. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)

1—2 izvēles priekšmeti no citām fakultatēm saziņā ar specialdarbu vadītāju 0). Pedagoģijas priekšmeti saskaņā ar I. M. noteikumiem.

* No šiem priekšmetiem obligati divi, pēc izvēles, tanī skaitā viens no savu specialdarbu novirziena.

** Obligati tiem, kas strādā specialdarbus sistematiskā zoloģijā vai salīdzinamā anatomijā.

Priekšmetus 15 c—e lasa pārmaiņus četru semestru laikā reizi; priekšmetus 16 c 1—4 lasa pārmaiņus četru semestru laikā reizi; priekšmetus 17 b, c, d lasa pārmaiņus četru semestru laikā reizi; priekšmetu 16b lasa katru otru gadu.

0) Izvēles priekšmeti no citām fakultatēm:

a) Cilvēka anatomija un higiena, b) Mikrobioloģija, c) Laboratorijas metodes, d) Lauksaimniecības enciklopedija, e) Augu slimības, f) Zivkopība, g) Koloidu ķīmija.

7. Ģeografijas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1.—2. semestris.

1.	Eksperimentalā fizika	4 (0)+4 (0)
2.	a) Neorganiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
	b) Organiskā ķīmija (ar seminaru)	4 (1)
3.	Ievads kristalografijā un mineraloģijā	2 (3)+2 (0)
4.	Fiziskā ģeografija	3 (0)+3 (2)
5.	Vispārīgā reģionalā ģeografija	2 (0)+2 (0)
6.	Augu morfoloģija un sistematika	4 (4)+4 (2)
7.	Vispārīgā un sistematiskā zooloģija	4 (3)+4 (3)

3.—4. semestris.

2.	c) Kvalitativā analize	0(12)
	d) Ievads bioķīmijā	1 (0)
8.	Ievads vispārīgā un vēsturiskā ģeoloģijā	4 (2)+2 (2)
9.	a) Eiropas ģeografija	2 (0)+2 (0)
	b) Latvijas un kaimiņzemju reģionalā ģeografija	4 (3)+2 (0)
10.	Augu anatomija	2 (3)+2 (0)
11.	Salīdzinamā anatomija	4 (3)+4 (0)
12.	Dzīvnieku fizioloģija*	4 (0)+2 (6)

5. semestris.

1.	b) Mērīšanas metodes fizikā un fizikas laboratorija*	2 (3)
13.	Augu fizioloģija*	4 (6)

* Praktiskie darbi obligati vienā no fizioloģijām.

B. Specialais posms.

6. semestris.

14.	a) Latvijas kvartarģeoloģija	1 (0)
16.	a) Meteoroloģija	2 (2)
	b) Klimatoloģija	2 (0)
18.	Dabas filozofija	2 (0)
20.	a) Specialie praktiskie darbi ģeografijā	0 (6)

7.—8. semestris.

14.	b) Latvijas pamatformacijas	2 (0)
15.	Vispārīgā un Latvijas augu ģeografija vai Vispārīgā un Latvijas zooģeografija	2 (0)+2 (0)
16.	c) Okeanografija	2 (0)+1 (0)
17.	a) Āreiropas kontinentu ģeografija	2 (0)+2 (0)
	b) Antropoģeografija	2 (0)+2 (0)

c) Ģeografiskas kartes 2 (2)+0 (2)
d) Ģeografiskie atklājumi un kolonizacija* 2 (0)
e) Vēsturiskā ģeografija* 2 (0)
f) Ģeopolitika* 2 (0)
g) Izejvielu ģeografiskā izplatība* 2 (0)
19. Seminars 0 (1)+0 (1)
20. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)+0 (6)
21. Ekskursijas.

9. semestris.

20. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)

1—2 izvēles priekšmeti no citām fakultatēm saziņā ar specialdarbu vadītāju 0). Pedagoģijas priekšmeti saskaņā ar I. M. noteikumiem.

* No šiem priekšmetiem obligati divi pēc izvēles.

Priekšmetus 17 a un b lasa pārmaiņus katru otru gadu; priekšmetus 17 d—g lasa pārmaiņus četru semestru laikā reizi.

0) Izvēles priekšmeti no citām fakultatēm:
a) Cilvēka anatomija un higiena.
b) Antropoloģija.
c) Etnografija.
d) Praktiskā fotografija.
e) Ievads tautsaimniecībā.
f) Lauksaimniecības enciklopedija.

8. Ģeoloģijas nozarojums.

A. Propedeitiskais posms.

1.—2. semestris.

1. a) Eksperimentalā fizika 4 (0)+4 (0)
2. a) Neorganiskā ķīmija (ar seminaru) 4 (1)
b) Organiskā ķīmija (ar seminaru) 4 (1)
3. Ievads kristalografijā un mineraloģijā 2 (3)+2 (0)
4. Fiziskā ģeografija 3 (0)+3 (2)
5. Vispārīgā reģionalā ģeografija 2 (0)+2 (0)
6. Augu morfoloģija un sistematika 4 (4)+4 (2)
7. Vispārīgā un sistematiskā zoloģija 4 (3)+4 (3)

3—4. semestris.

2) c) Kvalitativā analize 0(12)
d) Ievads bioķīmijā 1 (0)
8. Ievads vispārīgā un vēsturiskā ģeoloģijā 4 (2)+2 (2)
9. a) Eiropas ģeografija 2 (0)+2 (0)
b) Latvijas un kaimiņzemju reģionalā ģeografija 4 (3)
10. Augu anatomija 2 (3)+2 (0)
11. Salīdzinamā anatomija 4 (3)+4 (0)
12. Dzīvnieku fizioloģija** 4 (0)+2 (6)

5. semestris.

1. b) Mērīšanas metodes fizikā un fizikas laboratorija* 2 (3)
2. e) Kvantitativā analize* 0 (6)

13. Augu fizioloģija** 4 (6)

* Obligati tiem, kas strādā specialdarbus mineraloģijā.

** Praktiskie darbi obligati vienā no fizioloģijām.

B. Specialais posms.

6 semestris.

14. a) Kristalografija 2 (2)
    b) Mineraloģija 2 (2)
17. Dabas filozofija 2 (0)
19. a) Specialie praktiskie darbi 0 (6)
    a) Mineraloģijā un kristalografijā, vai
    b) Ģeoloģijā, vai
    c) Paleontoloģijā.

7.—8. semestris.

14. c) Petroloģija 2 (0)+2 (0)
    d) Silikatu fizikalā ķīmija* 2 (0)
    e) Kristaliskās vielas struktura* 2 (0)
    f) Mineraloptiskās metodes* 2 (0)
15. a) Vispārīgā ģeoloģija 2 (0)+2 (2)
    b) Vēsturiskā un reģionalā ģeoloģija 2 (2)+2 (0)
    c) Latvijas pamatformacijas 2 (0)
    d) Latvijas kvartarģeoloģija 1 (0)
    e) Izvēlētas nodaļas no vispārīgās ģeoloģijas* 2 (0)
    f) Praktiskā ģeoloģija* 2 (0)
    g) Izvēlētas nodaļas no vēsturiskās ģeoloģijas* 2 (0)
16. a) Dzīvnieku paleontoloģija** 2 (0)+2 (2)
    b) Izvēlētas nodaļas no paleontoloģijas* 2 (0)
18. Seminars 1 (0)+1 (0)
19. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)+0 (6)
20. Ekskursijas.

9. semestris.

19. b) Darbs zinātniskā grada iegūšanai 0 (6)
    Vēsturiskā un reģionalā ģeoloģija 2 (2)+2 (0)

1—2 izvēles priekšmeti no citām fakultatēm saziņā ar specialdarbu vadītāju 0). Pedagoģijas priekšmeti saskaņā ar I. M. noteikumiem.

* No šiem kursiem obligati divi, tanī skaitā viens no savu specialdarbu novirziena.

** Obligats tiem, kas strādā specialdarbus ģeoloģijā vai paleontoloģijā.

Priekšmetus 14 c un 15 c, d lasa katru otru gadu; priekšmetus 14 d, e, f — pārmaiņus četru semestru laikā reizi; priekšmetus 15 e, f, g un 16 b — pārmaiņus četru semestru laikā reizi.

0) Izvēles priekšmeti no citām fakultatēm:
   a) Fizikalā ķīmija.
   b) Koloidu ķīmija.
   c) Silikatu technoloģija.
   d) Lauksaimniecības enciklopedija.
   e) Augsnas mācība.

II. Mācības spēki un viņu pedagoģiskā un zinātniskā darbība.

1. Mācības spēki un viņu akademiskais darbs. Matematikas un dabaszinātņu fakultatei mācības spēku jautājums bija grūts, ievērojot to, ka Universitatei nodibinoties latviešu dabaszinātnieku bija daudz mazāk nekā valodnieku, vēsturnieku vai citu humanitaro disciplinu pārstāvju. Tāpēc fakultate bija spiesta uzaicināt mācības spēkus no ārzemēm lielākā skaitā nekā tas bijis citās fakultatēs. Šo mācības spēku nozīme fakultates institutu izveidošanā un arī jaunu latviešu zinātnieku — viņu pēcnācēju — sagatavošanā bijusi ievērojama. Daļa ārzemju mācības spēku jau izbeiguši savu darbību Latvijā.

Mācības spēku skaitu un akademisko stažu rāda sekojošās tabulas.

I tabula.

Mācības spēku skaits.

Mācības gadi	Profesori	Vecākie docenti	Docenti	Privatdocenti	Lektori	Asistenti	Subasistenti	Kopā
1919./20.	2	—	5	—	2	4	3	16
1920./21.	4	—	5	—	2	6	6	23
1921./22.	4		5	1	1	10	5	26
1922./23.	5		6	1	—	11	7	30
1923./24.	5	—	7	1		9	10	32
1924./25.	7		7	3	—	7	13	37
1925./26.	7	—	7	6		4	15	39
1926./27.	7	4	3	6		5	13	38
1927./28.	10	3	2	5	—	7	13	40
1928./29.	10	3	2	7		7	14	43
1929./30.	10	3	2	8	—	8	14	45
1930./31.	9	3	4	7	—	8	14	45
1931./32.	9	3	4	9		7	13	45
1932./33.	9	5	2	9		7	14	46
1933./34.	9	5	2	8		8	14	46
1934./35.	8	5	5	7	—	12	10	47
1935. 36.	6	5	7	10	—	12	10	50
1936./37.	5	6	7	9	—	14	9	50
1937./38.	5	6	8	14		11	15	59
1938./39.	5	10	9	13	—	13	13	63

II tabula.

Mācības spēku akademiskais stāžs.

a) Vecākie mācības spēki.

Iekavās liktie mācības spēki vairs nestrādā fakultatē.
v. i. = vietas izpildītājs uz noteiktu laiku.

	Profesors	Vec. doc.	Docents	Priv.-doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
Profesori:									
1. *Alfrēds Meders*	1919.—38. (ar 1938. ārštata prof.)		—	—			—	—	—
2. *(Guido Šneiders)**	1919.—21.		—	—		—	—		—
3. *(Edgars Lejnieks †)*	1920.—34.	—	1919.—20.		—			—	—
4. *Rūdolfs Meijers*	ar 1920.	—	1919.—20.			—	—		—
5. *Naums Lebedinskis*	ar 1921.		1920.—21.	—		—		—	—
6. *Embriks Strands*	ar 1922.	—		—		—	—	—	
7. *(Alfrēds Kloze)*	1924.—30.				—			—	
8. *(Ernsts Krauss)*	1924.—35.	—		—	—	—			—
9. *Nikolajs Malta*	ar 1927.	1926.—27.	1920.—26.	—	1919.—20.		—		—
10. *(Reinholds Putniņš †)*	1927.—34.	1926.—27.	1920.—26.	—	—	—	—	—	
11. *(Oktavs Trebū)*	1927.—34.	1926.—27.	1919.—26.			—	—	—	—
Vecākie docenti									
1. *Fricis Gulbis*	—	ar 1926.	1919.—26.	—		—	—	—	
2. *(Arnolds Liberts †)*		1927.—38.	1921.—27.					—	—

II. tabulas turpinājums.

	Profesors	Vec. doc.	Docents	Priv. doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
3. *Alfrēds Žaggers*		ar 1927.	1922.—27.	—	1920.—22.	—	—	—	—
4. *Fridrichs Treijs*	—	ar 1932.	1928.—32.	1923.—28. (āršt. doc.)	—	1921.—23.	1919.—21.	—	—
5. *Leons Āboliņš*		ar 1932.	1928.—32.	1923.—28.	—	—	1924.—26.	1922.—24.	1920.—22.
6. *Eduards Ģēliņš*		ar 1936.	1930.—36.	1928.—30.	—	1922.—30.	1919.—22.		—
7. *Kārlis Ābele*	—	ar 1938.	1934.—38.	1924.—34.		1927.—34.	1924.—27.	1922.—24.	1920.—22.
8. *Arvids Lūsis*	—	ar 1938.	1935.—38.	1928.—35.		—	—		
9. *Ģederts Ramans*	—	ar 1938.	1934.—38.	1931.—34.	—	1932.—34.	1929.—32.	1927.—29.	1922.—27.
10. *Leonīds Slaucītājs*	—	ar 1938.	1935.—38.	1931.—35.	—	1932.—35.	1929.—32.	1926.—29.	1921.—26.
11. *Marija Tauja (Tīlmane)*	—	ar 1938.	1934.—38. (ārštata doc. 1930.—34.)	1924.—30.	—	1923.—28.	1920.—23.	—	—
Docenti:									
1. *Aleksandrs Zāmelis*	—	—	ar 1935.	1925.—35.	—	1928.—35.	1924.—28.	1922.—24.	1920.—22.
2. *Alfrēds Putns*		—	ar 1936.	1935.—36.	—	—			—
3. *Eižens Leimanis*	—	—	ar 1937.	1935.—37.		(1929.—37. asistents architekt. fak.)			
4. *Nikolajs Delle*			ar 1838.	1937.—38.		—	1938.	1934.—38.	1925.—34.
5. *Pauls Galenieks*	—		ar 1938.	1926.—38.	—	1925.—38.	1921.—25.	—	—
6. *Reinhards Siksna*	—	—	ar 1938.	1934.—38.	—	1934.—38.	1930.—34.	1927.—30.	1925.—27.
7. *Nikolajs Tranzehe*		—	ar 1938.	1930.—38.	—	1923.—38.	1920.—23.		—
8. *Verners Zāns*		—	ar 1938.	1937.—38.	—	—	1938.	1935.—38.	1927.—35.
9. *Boriss Bružs*	—	—	ar 1938. (ārštata doc.)	1935.—38. (1927.—35. ķīmijas fak.)	—	—	—	—	—

II. tabulas turpinājums.

	Profesors	Vec. doc.	Docents	Priv. doc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
Privatdocenti:									
1. *(Pēteris Kadiķis †)*	—	—	—	1922.—23.	—	—	—		—
2. *(Marģeris Gūtmanis)*	—	—	—	1926.—33.	—	—	—	—	—
3. *Georgs Baumanis*	—	—	—	ar 1930.	—	ar 1927.	1924.—27.	1923.—24.	—
4. *Valdemārs Andersons*				ar 1934.	—			—	—
5. *Heinrichs Skuja*	—	—	—	ar 1935.	—	ar 1932.	1930.—32.	1929.—30.	1923.—29.
6. *Sergejs Slaucītājs*				ar 1935.		ar 1936.	1932.—36.	1931.—32.	1924.—31.
7. *Ernests Fogelis*	—	—	—	ar 1937.	—	—	—	—	—
8. *Emanuels Grīnbergs*	—	—	—	ar 1937.		—	—	—	—
9. *Oto Grotans*			—	ar 1937.	—	—	—	—	1929.—34.
10. *Oto Mellis*				ar 1937.		(ar 1933. g. asistents ķīmijas fak.)			
11. *Auseklis Veģis*		—		ar 1938.	—	ar 1935.	1931.—35.	1929.—31.	1928.—29.
12. *Olga Trauberga*		—		ar 1939.		ar 1935.	1929.—35.	1926.—29.	1921.—26.
13. *Jānis Fridrichsons*	—			ar 1939.	—	ar 1938.	1936.—38.	1934.—36.	1927.—34.
14. *Pauls Putniņš*			—	ar 1939.	—	ar 1939.	1936.—39.	1934.—36.	1926.—34.
15. *Stanislavs Vasiļevskis*	—	—	—	ar 1939.	—	ar 1939.	1937.—39.	1933.—37.	1928.—33.
Lektori									
1. *(Jānis Priede)*			—	—	1919.—20.	—	—		—
2. *(Augusts Šteins)*		—	—	—	1920.—21.	—	—	—	

II tabulas turpinājums.

b) Jaunākie mācības spēki.

	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
a) Vecākie asistenti				
1. *(Anna Dauvarte †)*	1932.—35.	1930.—32.	1928.—30.	1922.—28.
2. *(Viktors Ozoliņš †)*	1934.—37.	—	—	1924.—34. adjunkts.
3. *Anna Kroģe*	ar 1936.	1932.—36.	1930.—32.	
b) Asistenti:				
4. *(Andrejs Bumbērs)*	—	1920.—25.	—	
5. *(Tajisa Putniņa)*		1920.—26.	—	—
6. *Arveds Apinis*		ar 1936.	1934.—36.	1930.—34.
7. *Eduards Jansons*		ar 1936. (ārštata)	—	1932.—36.
8. *Austra Rēdlicha*		ar 1937.	1935.—37.	1934.—35.
9. *Ludvigs Jansons*		ar 1938.	1935.—38.	1934.—35.
c) Jaunākie asistenti:				
10. *Aleksandrs Melderis*			ar 1936.	1928. (34.) —36.
11. *Nikolajs Brauers*			ar 1938.	—
12. *Aleksis Dreimanis*			ar 1938.	1937.—38.
13. *Helena Starca (Ledus)*			ar 1938.	1937.—38.
14. *Valdemārs Murevskis*			ar 1938.	1937.—38.
15. *Arturs Brikmanis*			ar 1939.	1933.—39.
16. *Jānis Immers*			ar 1939.	1936.—39.
17. *Jānis Rutkis* . . .	—	—	ar 1939.	1935.—39.

II tabulas turpinājums.

	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
Subasistenti				
1. *(V. Heinrichsens)*				1920.—25.
2. *(Valters Melderis)*		—		1920.—28.
3. *(Rostislavs Līkais)*				1923.—27.
4. *Marta Kalēja (Zušmane)*		—	—	ar 1924.
5. *Roberts Krastiņš*			—	ar 1921.
6. *Cēzars Serģis*		—		ar 1923.
7. *Jēkabs Videnieks*	—	—		ar 1930.
8. *(Pēteris Auziņš)* v. i.**	—			1932.—33.
9. *(Benita Veģe)* v.		—	—	1932.—33.
10. *(Alfons Apinis)* v.		—	—	1932.—33, 35., 37.
11. *(Irmgarde Embovica)* v.		—	—	1934.—36.
12. *(Rūdolfs Januška)*	—			1935.—38.
13. *Egons Tauriņš*				1935.—36.
14. *Jānis Pāvulāns*		—		ar 1936.
15. *(Jānis Strautmanis)* v.				1936.—37.
16. *Bruno Bērziņš*		—	—	ar 1937.
17. *Visvaldis Slaņķis*		—		ar 1937.
18. *Kamills Ramans*				ar 1937.
19. *Anna Bērtiņa*	—		—	ar 1938.
20. *Jānis Kazāks*			—	ar 1938.
21. *F. Dravnieks*	—	—		ar 1938.
22. *I. Everss*			—	ar 1938.

III tabula.
Mācības spēku darbs.
Iekavās liktie mācības spēki vairs nedarbojas.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
I. Profesori			
1. *(Alfrēds Kloze)*	Teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas inst.	Analitiskā mechanika, teoretiskā astronomija, zinātniskā rēķināšana, sferiskā astronomija, debess mechanika, augstākā dinamika, hidrodinamika, stellarastronomija. Seminars, vispār. un speciali prakt. darbi.	
2. *(Ernsts Krauss)*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Vispārīgā ģeoloģija, vēsturiskā ģeol., paleontoloģija, ievads ģeoloģijā un pielietotā ģeol., ģeoloģiskā formaciju mācība un paleografija, techniskā ģeol., Latvijas ģeoloģija. Seminars, prakt. darbi, specials praktikums, kandidatu darbi.	Karal. Kordobas Zinātn. akademijas (Spānijā) korespond. b., Latvijas Ģeoloģijas b., Ģeoloģijas savienībā Vācijā, Vācu ģeoloģijas b., Biedrība morēnu pētīšanai (Vācijā), Paleontoloģijas b-bā Berlīnē.
3. *Naums Lebedinskis*	Salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zoloģijas inst.	Mugurkaulnieku salīdzinamā anatomija un sistematika, vispārīgā un sist. zooloģija (kā aizvietotājs), evolucijas teorija un iedzimtība, embrioloģija, fenoģenetika, reģeneracija un transplantacija, dzi-	Vecuma pētīšanas un vecuma apkarošanas b-bā Rumānijā (korespondētājs goda biedrs), Latvijas Bioloģijas b-bā, LU Botaniskā dārza draugu b-bā, Cīriches Dabas pētnieku b-bā, Šveices Dabas pētnieku

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
		mumu dimorfisms. Seminārs, prakt. darbi, kandidatu darbi, speciali prakt. darbi.	b-bā, Šveices Zooloģiskā b-bā, Vācu zooloģiskā b-bā.
4. *(Edgars Lejnieks †).*	Matemātikas seminārs	Analītiskā ģeometrija, integrālrēķini, diferenciālvienādojumi un variāciju rēķini, algebra, skaitļu teorija, algebraisko skaitļu teorija, tēlojamā ģeometrija, trīsstūru ģeometrija, grupu teorija. Prakt. darbi, kandidatu darbi.	Matemātisko zinātņu darbinieku b-bā.
5. *Nikolajs Malta*	Augu morfoloģijas un sistemātikas inst.	Augu morfoloģija, sporaugu sistemātika, ziedaugu sistemātika, vēlāk apvienoti kursā augu morfoloģija un sistemātika, augu sistemātikas speciāls kurss, augu ģeogrāfija, Latvijas augu ģeogrāfija, archegoniati. Prakt. darbi, spec. prakt. darbi un kandidātu darbi, seminārs.	Korespondētājs biedrs: Societas pro Fauna et Flora Fennica, Somijas zooloģ.-botān. b-bā Vanamo, Čechoslovakijas botaniķu b-bā, Dabaspētnieku b-bā pie Tērbatas Universitātes, Igaunijas Literāriskā b-bā; kārtējs biedrs: Zinātņu komitejā Rīgas Latviešu biedrībā, LU Botāniskā dārza draugu b-bā, Latvijas Bioloģijas b-bā, Latv. Ģeogrāfijas b-bā, Rīgas Dabaspētnieku b-bā, American Sullivant Moss Society, British Bryological Society, Société Botanique de France.

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
6. *Alfrēds Meders*	Matematikas seminars	Diferencialie un integralie rēķini, diferencialģeometrija, varbūtības teorija, funkciju teorija un eleptiskās funkcijas, augstākā matematika (ķīmiķiem), ievads analizē. Prakt. darbi, kandidatu darbi.	Rīgas Dabaspētnieku b., Deutsche Mathematiker Vereinigung.
7. *Rūdolfs Meijers*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., meteoroloģijas nod.	Meteoroloģija, atmosferas dinamika, klimatoloģija, meteoroloģijas akustika un optika, sinoptika, atmosferas elektrība, laika pareģošanas metodes, augstākā matematika, eksper. fizika. Seminars, prakt. darbi, spec. prakt. darbi un kandidatu darbi.	Rīgas Dabaspētnieku b., Herdera b., Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Fizikas un matematikas b., Vācu meteoroloģijas b., Vācu dabaspētnieku un ārstu b., Starptaut. meteoroloģijas organizacijas klimatoloģijas komisijā.
8. *(Reinholds Putniņš †)*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., ģeofizikas nod.	Fiziskā ģeografija, okeanografija, zemes magnetisms, kartografija, seismoloģija. Seminars, prakt. darbi, spec. prakt. darbi. kandidatu darbi.	Latvijas Ģeografijas b., Francijas Astronomijas b.
9. *(Guido Šneiders)*	Sistematiskās zoloģijas inst.	Vispārīgā zoloģijā.	

III tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
10. *Embriks Strands*	Sistematiskās zooloģijas inst.	Vispārīgā un bezmugurkaulnieku zooloģija, specialā sistematiskā zooloģija, zooģeografija. Prakt. darbi, spec. pr. darbi, kandidatu darbi, seminars.	Kaiserlich Leopold-Carolinische Deutsche Akademie d. Naturforscher (arī senatā); goda biedrs: Starptautiskā entomoloģiskā savienībā, Beļģijas Entomologu savienībā, Čechoslovakijas Entomoloģijas biedrībā; korespondētājs biedrs: Beļģijas Entomoloģijas biedrībā, Dabas pētnieku biedrībā Gerlicā, Dabas pētnieku biedrībā Visbādenē, Argentīnas Entomoloģijas b., Čīles Dabas pētnieku b-bā; Coimbras Universitates zooloģiskā muzeja korespondents, Francijas Zooloģijas sav-bas mūža biedrs; biedrs: Londonas Karaliskās entomoloģijas b-bā, Linneja b-bā Londonā, Londonas Zooloģijas b-bā, Latvijas Bioloģijas b-bā, Rīgas Dabaspētnieku b-bā.
11. *(Oktavs Trebū)*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	Augu fizioloģija, augu anatomija. Prakt. darbi, spec. prakt. d., kandidatu d.	Latvijas Bioloģijas b-bā, Rīgas Dabaspētnieku b-bā.

III tabulas 4. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
II. Vec. docenti:			
1. *Kārlis Ābele*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	Augu anatomija, ievads bioloģijā, iedzimtības citoloģiskie pamati, augu anatomijas specials kurss. Seminars augu anatomijā un citoloģijā, prakt. darbi, spec. prakt. d., kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b-bā, Amerikas Botanikas b-bā, Nacionalā Ģeografijas b-bā (Z.-Amerikā).
2. *Leons Āboliņš*	Salīdzinamās anatomijas un eksperim. zooloģijas inst., dzīvnieku fizioloģijas nodaļa	Dzīvnieku fizioloģija, attīstības fizioloģija, zoopsicholoģija, vispārīgā zooloģija un salīdzinamā anatomija. Seminars, prakt. d., spec. prakt. d., kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b., Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Zooloģiskā dārza b.
3. *Eduards Ģēliņš*	Teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas inst.	Teoretiskā mechanika, sferiskā astronomija, stellarastronomija, orbitu teorija, kosmogonija, zinātniskā rēķināšana, debess mechanika, vispārīgā astrofizika, praktiskā analize, saules fizika un radiacija. Seminars, prakt. darbi un kandidatu darbi.	Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Fizikas un matematikas b., Starptautiskā astronomiskā savienībā, Matematisko zinātņu darbinieku b.

III tabulas 5. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
4. *Frīcis Gulbis*	Fizikas inst.	Eksperimentālā fizika, elektronu fizika, kvantu fizika, atoma f., gaismas viļņu f., matematiskie papildinājumi un uzdevumi, augstākā optika. Seminars, prakt. darbi, kandidatu darbi.	Latvijas Fizikas un matemātikas b., Vācu fiziķu b.
5. *(Arnolds Liberts †).*	Fizikas inst.	Eksperimentālā fizika, atomu fizika, relativitātes fiz., vielas stāvokļa f., termodinamika, kinetiskā gāzu teorija, radioaktīvo vielu f. Prakt. darbi fizikā.	Latvijas Ģeogrāfijas b.
6. *Arvīds Lūsis*	Matemātikas seminārs	Analitiskā ģeometrija, diferenciālvienādojumi un variāciju rēķini, integrālvienādojumi, algebra, skaitļu teorija, vektoru un tensoru teorija, teoretiskā mechanika, augstākā dinamika, hidrodinamika, mechanikas un fizikas funkcionālvienādojumi, potenciālteorija. Semināri, prakt. darbi un kandidatu darbi matemātikā.	Francijas matemātikas b., Latvijas Fizikas un matemātikas b., Matemātisko zinātņu darbinieku b.

III tabulas 6. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
7. *Ģederts Ramans*	Ģeografijas inst.	Vispārīgā reģionalā ģeografija, Latvijas un kaimiņzemju ģeografija, Eiropas ģeogr., Āreiropas ģeogr., antropoģeografija, ģeopolitika, ģeografiskas kartes, ģeografijas metodika. Seminars, prakt. darbi, speciali prakt. d., kandidatu darbi.	Latvijas Ģeografijas b., Socioloģijas biedrībā Anglijā.
8. *Leonids Slaucītājs*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., ģeofizikas nod.	Fiziskā ģeografija, okeanografija, zemes magnetisms, kartografiskā uzņemšana, polārās zemes, atmosferas elektrība, ģeografisko koordinatu noteikšanas metodes. Seminars, prakt. darbi, spec. pr. d., kandidatu darbi.	Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Fizikas un matematikas b., Lietuvas Ģeografijas b-bas goda biedrs.
9. *Marija Tauja (Tīlmane)*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	Augu fizioloģija, specials kurss augu fizioloģijā, izvēlētas nodaļas no augšanas fizioloģijas. Seminars, prakt. darbi, speciali pr. d., kandidatu d.	Latvijas Bioloģijas b., Vācu botanikas b., Amerikas Augu fiziologu b.
10. *Fridrichs Treijs*	Fizikas inst.	Eksperimentalā fizika, eksp. optika, eksp. elektrība, mērīšanas metodes, ievads praktiskā fizikā, magnetisms un	Latvijas Fizikas un matematikas b., Vācu fiziķu b.

III tabulas 7. turpinājums.

Mācības spēki	Instituts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
		elektrība, fizikas vēstures pamatvilcieni. Prakt. darbi fizikā.	
11. *Alfrēds Žaggers*	Astronomiskā observatorija	Sfēriskā trigonometrija, vispārīgā astronomija, praktiskā astronomija, sfēriskās trigonometrijas pielietojumi astronomijā. Prakt. darbi, spec. prakt. darbi prakt. astronomijā, semināri, kandidatu darbi.	Latvijas Fizikas un matematikas b., Matematisko zinātņu darbinieku b.
III. Docenti			
1. *Boriss Bružs*	Fizikas instituts	Vielas stāvokļa fizika, katalize un heterogenie līdzsvari.	Latvijas Ķīmijas b., Latvijas Fizikas un matematikas b.
2. *Nikolajs Delle*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Vēsturiskā ģeoloģija, ievads vēst. ģeol., paleontoloģija, Latvijas pamatformacijas. Seminars paleontoloģijā, prakt. darbi, spec. prakt. d., kandidatu darbi.	Latvijas Ģeoloģijas b., Latvijas Ģeografijas b., Rīgas Dabaspētnieku b., Ģeoloģijas savienībā Vācijā, Vācu ģeoloģijas b., Biedrībā morēnu pētīšanai (Vācijā), Paleontoloģijas b-bā Berlīnē.
3. *Pauls Galenieks*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	Vispārīgā botanika, purvu botanika, vispārīgā augkopība. Prakt. darbi augu morfoloģijā un sistematikā, kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b., Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Dabaszinātņu b., LU Botaniskā dārza draugu b., Vācu dendroloģiskā b., Fenno-Baltijas Augu ģeografu savienībā, Stokholmas Ģeologu b.

III tabulas 8. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
4. *Eižens Leimanis*	Teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas inst.	Teoretiskā mechanika, orbitu teorija, debess mechanika, praktiskā analize, tēlojamā ģeometrija. Prakt. darbi, kandidatu darbi.	Francijas Matematikas b., Latvijas Fizikas un matematikas b., Matematisko zinātņu darbinieku b.
5. *Alfrēds Putns*	Matematikas seminars	Diferencialie rēķini, deformējamo ķermeņu mechanika, potencialteorija, mechanikas un fizikas funkcionalie vienādojumi, varbūtības teorija un kļūdu teorija, augstākā dinamika, vektoru un tensoru teorija. Kandidatu darbi, seminari lietojamā matematikā.	Latvijas Fizikas un matematikas b., Matematisko zinātņu darbinieku b.
6. *Reinhards Siksna*	Fizikas inst.	Eksperimentalā fizika, tehniskā fizika, līniju spektri. Prakt. darbi fizikā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
7. *Nikolajs Tranzehe*	Sistematiskās zooloģijas inst.	Zooloģija, ornitoloģija un mamaliloģija, salīdzinamā anatomija. Prakt. darbi zooloģijā, ornitoloģijā, mamaliloģijā.	Rīgas Dabaspētnieku b., Latvijas Bioloģijas b., Leipcigas Ornitoloģijas b. korespondētājs biedrs, Vācu ornitoloģijas b., Ungārijas ornitoloģijas institutā korespondētājs biedrs.

III tabulas 9. turpinājums.

Mācības spēki	Instituts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
8. *Aleksandrs Zāmelis*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	Vispārīgā botanika, specialā augu sistematika, iedzimtība, augu iedzimtība, augu sistematikas metodes, fitografija, ievads Latvijas floras pētīšanas darbos. Prakt. darbi, spec. prakt. darbi, kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b., Latvijas Botaniskā dārza draugu b., Amerikas Ģenetikas savienībā, Vācijas Botaniskā b., Polijas Botaniķu b., Fenno-Baltijas Augu ģeografu savienībā.
9. *Verners Zāns*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Vispārīgā ģeoloģija, ģeoloģija, Latvijas kvartarģeoloģija. Seminars ģeoloģijā, prakt. darbi, spec. prakt. d., kandidatu darbi.	Latvijas Ģeoloģijas b., Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Bioloģijas b., Rīgas Dabaspētnieku b., Ģeoloģijas b-bā Stokholmā, Somijas Ģeoloģijas b., Ģeoloģijas savienībā Vācijā, Vācu Ģeoloģijas b., Biedrībā morēnu pētīšanai (Vācijā), Paleontoloģijas b-bā Berlīnē.
IV. Privatdocenti			
1. *Valdemārs Andersons*	Matematikas seminars	Daudzumu teorija, iracionalie skaitļi.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
2. *Georgs Baumanis*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., meteoroloģijas nod.	Meteoroloģija, klimatoloģija, Baltijas zemju klimatoloģija. Prakt. darbi.	Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Fizikas un matematikas b.

III tabulas 10. turpinājums.

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; semināri; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
3. *Ernests Fogelis*	Matematikas seminars	Algebra, elementarās matemātikas papildinājumi, grupu teorija, skaitļu teorija. Prakt. darbi algebrā un element. mat. pap.	Latvijas Fizikas un matemātikas b., Matemātisko zinātņu darbinieku b.
4. *Jānis Fridrichsons*	Fizikas inst.	Prakt. darbi fizikā.	Latvijas Fizikas un matemātikas b., Poļu fizikas b.
5. *Emanuels Grīnbergs*	Matemātikas seminars	Vektoru un tensoru teorija, varbūtības teorija, augstākā ģeometrija. Prakt. darbi analītiskā ģeometrijā.	Francijas Matemātikas b., Latvijas Fizikas un matemātikas b., Matemātisko zinātņu darbinieku b.
6. *Oto Grotāns*	Salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas inst.	Dzīvnieku histoloģijas pamati, maņu organu mikroskopiskā anatomija, zemāko mugurkaulnieku zobu sistema, mātes un embrija attiecības zemākiem mugurkaulniekiem.	Latvijas Bioloģijas b., LU Botaniskā dārza draugu b.
7. *(Marģeris Gūtmanis).*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Vulkanisms, derīgi ieži, zemes klēpja bagātības.	
8. *(Pēteris Kadiķis)*	Matemātikas seminars	Rēķināšanas mašīnas.	

(III tabulas 11. turpinājums.)

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
9. *Oto Mellis*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Teoretiskā petrografija. Prakt. darbi kristalografijā, pr. d. mineraloģijā.	Latvijas Ģeoloģijas b., Ģeoloģijas b-bā Stokholmā, Somijas Ģeoloģijas b., Ģeoloģijas savienībā Vācijā, Vācu ģeoloģijas b. (Berlīnē), Biedrībā morēnu pētīšanai (Vācijā), Paleontoloģijas b. Berlīnē.
10. *Pauls Putniņš*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., meteoroloģijas nod.	Prakt. darbi meteoroloģijā un klimatoloģijā.	Latvijas Ģeografijas b., Latvijas Fizikas un matematikas b.
11. *Heinrichs Skuja*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	Izvēlētas nodaļas no protistoloģijas. Prakt. darbi protistoloģijā (vispār. un specialie), kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b., Botaniskā dārza draugu b., Fenno-Baltijas Augu ģeografu savienībā.
12. *Sergejs Slaucītājs*	Astronomiskā observatorija	Astronomijas vēsture, zvaigžņu spektroskopija un fotometrija. Prakt. darbi vispārējā astronomijā.	Latvijas Fizikas un matematikas b., Francijas Astronomijas b., Matematisko zinātņu darbinieku b.
13. *Olga Trauberga*	Sistematiskās zoloģijas inst.	Prakt. darbi zoloģijā iesācējiem, dzīvnieku noteikšana, spec. prakt. darbi.	Latvijas Bioloģijas b.
14. *Stanislavs Vasiljevskis*	Astronomiskā observatorija	Prakt. darbi vispārējā un praktiskā astronomijā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.

(III tabulas 12. turpinājums.)

Mācības spēki	Instituts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
15. *Auseklis Veģis*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	Prakt. darbi augu fizioloģijā, speciali pr. darbi un kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b., Nacionalā ģeografijas b-bā (Z.-Amerikā).
V. Lektori			
1. *Jānis Priede*	—	Kristalografija.	
2. *Augusts Šteins*	Matematikas seminars	Ievads vektoranalizē.	
VI. Asistenti			
a) Vec. asistenti			
1. *(Anna Dauvarte †)*	Salīdzināmās anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst.	Prakt. darbi mikroskopiskajā anatomijā.	Latvijas Bioloģijas b., LU Botaniskā dārza draugu b.
2. *Anna Kroģe*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst., dzīvnieku fizioloģijas nod.	Prakt. darbi dzīvnieku fizioloģijā, speciali pr. darbi.	Latvijas Bioloģijas b.
3. *(Viktors Ozoliņš †)*	Sistematiskās zooloģijas inst., hidrobioloģiskā stacija	Okeanografijas prakt. darbi, jūras un saldūdeņu pētīšanas darbi.	Latvijas Bioloģijas b., Teoretiskās un pielietojamās limnoloģijas starpt. savienībā.
b) Asistenti:			
4. *Arvīds Apinis*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	Prakt. darbi augu anatomijā un fizioloģijā, kandidatu darbi.	Latvijas Bioloģijas b.
5. *(Andrejs Bumbērs)*	Fizikas inst.	Prakt. darbi fizikā.	

(III tabulas 13. turpinājums.)

Mācības spēki	Instituts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
6. *Eduards Jansons*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	Floristika, dabas aizsardzība.	Latvijas Bioloģijas b., Latvijas Ģeografijas b., LU Botaniskā dārza draugu b., Fenno-Baltijas Augu ģeografu savienībā.
7. *Ludvigs Jansons*	Fizikas inst.	Prakt. darbi fizikā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
8. *(Tajisa Putniņa)*	Fizikas inst.	Prakt. darbi fizikā.	Latvijas Ģeografijas b.
9. *Austra Rēdlicha*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zoloģijas inst.	Prakt. darbi mikroskopiskajā anatomijā un eksperimentalajā zoloģijā.	Latvijas Bioloģijas b.
c) Jaun. asistenti			
10. *Nikolajs Brauers*	Matematikas seminars	Prakt. darbi analitiskā ģeometrijā, diferencialrēķinos un integralrēķinos.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
11. *Arturs Brikmanis*	Astronomiskā observatorija	Prakt. darbi astronomijā, nodarb. pie laika dienesta un bibliotekā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
12. *Aleksis Dreimanis*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Prakt. darbi ģeoloģijā un paleontoloģijā, muzeja kārtošana.	Latvijas Ģeoloģijas b., Latvijas Bioloģijas b., Vācu ģeoloģijas b., Ģeoloģijas savienībā Vācijā, Biedrībā morēnu pētīšanai Vācijā, Paleontoloģijas b. Bērlīnē.

(III tabulas 14. turpinājums.)

Mācības spēki		Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
13. *Jānis Immers*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst.		Latvijas Bioloģijas b.
14. *Helena Starca (Ledus)*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	Herbarija kārtošanas darbi, prakt. darbi ziedaugu un morfol. un sistematikā.	Latvijas Bioloģijas b., LU Botaniskā dārza draugu b., Fenno-Baltijas Augu ģeografu savienībā.
15. *Aleksandrs Melderis.*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	Prakt. darbi ziedaugu morfoloģijā un sistematikā, botaniskā dārza augu kolekciju kārtošana un uzraudzība.	Latvijas Bioloģijas b., LU Botaniskā dārza draugu b.
16. *Valdemārs Murevskis*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., ģeofizikas nod.	Prakt. darbi ģeofizikā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
17. *Jānis Rutkis*	Ģeografijas inst.	Prakt. darbi ģeografijā.	Latvijas Ģeografijas b.
VII. Subasistenti			
1. *(Alfons Apinis)*	Fizikas inst.	Prakt. darbi eksperiment. fizikā.	—
2. *(Pēteris Auziņš)*	Fizikas inst.	Prakt. darbi eksperiment. fizikā.	
3. *Anna Bērtiņa*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst., zoofizioloģijas nodaļā		

(III tabulas 15. turpinājums.)

Mācības spēki	Institūts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
4. *Bruno Bērziņš*	Sistematiskās zoloģijas inst., hidrobioloģiskā stacija		Biedrs-veicinātājs: Latvijas Bioloģijas b., Rīgas Dabaspētnieku b.
5. *F. Dravnieks*	Fizikas inst.		
6. *I. Everss*	Fizikas inst.		—
7. *(Irmgarde Embovica)*	Ģeoloģijas un paleontoloģijas inst.	Prakt. darbi ģeoloģijā un paleontoloģijā.	
8. *(V. Heinrichsens)*	Ģeofizikas un meteoroloģijas inst., meteoroloģijas nod.		
9. *(Rūdolfs Januška)*	Ģeografijas inst.	Prakt. darbi ģeografijā.	Latvijas Ģeografijas b.
10. *Marta Kalējs*	Matematikas seminars	Bibliotekas pārzināšana.	
11. *Jānis Kazāks*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zoloģijas inst., zoofizioloģijas nodaļa		
12. *Roberts Krastiņš*	Fizikas inst.	Praktiskie darbi eksperimentalajā fizikā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.

(III tabulas 16. turpinājums.)

Mācības spēki	Instituts	Lasīti kursi; seminari; prakt. darbi	Zinātniskās biedrības
13. *(Rostislavs Līkais)*	Astronomiskā observatorija	—	
14. *(Valters Melderis)*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst.	—	
15. *Jānis Pāvulāns*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.		Latvijas Bioloģijas b.
16. *Kamills Ramans*	Ģeografijas inst.	—	—
17. *Cēzars Serģis*	Fizikas inst.	Prakt. darbi eksperimentalajā fizikā.	Latvijas Fizikas un matematikas b.
18. *Visvaldis Slaņķis*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.		Latvijas Bioloģijas b.
19. *(Jānis Strautmanis)*	Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	—	—
20. *Egons Tauriņš*	Salīdzinamās anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst.	Prakt. darbi mikroskopiskajā anatomijā.	
21. *(Benita Veģe)*	Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	Prakt. darbi augu fizioloģijā un anatomijā.	
22. *Jēkabs Videnieks*	Astronomiskā observatorija.	—	Latvijas Fizikas un matematikas b.

2. Zinātnieku sagatavošana un pieaugums. Jaunu zinātnieku sagatavošana veikta, atstājot absolventus pie Universitates un virzot tos pēc nopelna uz augšu pa akademiskā staža pakāpēm. Daudziem dota arī iespēja papildināties ārzemēs.

a) Jaunāko un papildu mācības spēku piesaistīšana, arī atstāšana pie Universitates, pa mācības gadiem.

1919./20. m. g. Subasistenti: *K. Ābele* pie augu fizioloģijas un anatomijas instituta; *A. Zāmelis* pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta; *V. Heinrichsens* — meteoroloģijas instituta. Asistenti: *A. Bumbērs, E. Ģēliņš* un *F. Treijs* pie fizikas instituta; *N. Tranzehe* — sistemat. zooloģijas instituta.

1920./21. m. g. Jauni subasistenti: *L. Āboliņš* — salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituta; *V. Melderis* — turpat; *R. Krastiņš* — fizikas inst. Jauni asistenti: *M. Tauja (Tilmane)* — augu fizioloģijas un anatomijas instituta; *T. Putniņa* — fizikas instituta.

1921./22. m. g. Jauni subasistenti: *L. Slaucītājs* pie astronomiskās observatorijas; *O. Trauberga* — sistematiskās zooloģijas instituta. Jauni asistenti: *P. Galenieks* pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta, tur avansē arī *A. Zāmelis; K. Ābele* — augu fizioloģijas un anatomijas instituta; *L. Āboliņš* — salīdz. anatomijas instituta.

1922./23. m. g. Jauni subasistenti: *A. Dauvarte* — salīdz. anatomija un eksperim. zooloģija; *Ģ. Ramans* — fiziskā ģeografija. Jauns asistents: *G. Baumanis* — meteoroloģija.

1923./24. m. g. Jauni subasistenti: *H. Skuja* pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta; *R. Līkais* pie astronom. observatorijas; *C. Serģis* — fizikas instituta.

1924./25. m. g.: Jauni subasistenti: *S. Slaucītājs* pie astronom. observatorijas *L. Slaucītāja* vietā, kurš pāriet pie fiziskās ģeografijas instituta; *M. Kalējs (Zušmanis)* pie matematikas seminara; *V. Ozoliņš* — adjunkts hidrobioloģiskajā stacijā.

1925./26. m. g. Atstāts sagatavoties zinātniskai darbībai *A. Lūsis* pie matematikas seminara. Jauni subasistenti: *N. Delle* — ģeoloģijas un paleontoloģijas instituta; *P. Putniņš* — meteoroloģijas instituta *V. Heinrichsena* vietā; *R. Siksna* — fizikas inst. Asist. *E. Ģēliņš* pāriet pie jaunā teoretiskās astronomijas instituta.

1926./27. m. g. *L. Slaucītājs* un *O. Trauberga* avansē par asistentiem.

1927./28. m. g. Jauni subasistenti: *J. Fridrichsons* — fizikas inst.; *V. Zāns* — ģeoloģijas un paleontoloģijas instituta. Par asistentiem avansē: *Ģ. Ramans* un R. Siksna.

1928./29. m. g. *J. Tomsons* atstāts sagatavoties zinātniskai darbībai pie matematikas seminara; *A. Melderis* — pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta. Jauni subasistenti: *S. Vasiļevskis* — astronom. observat. un *A. Veģis* — augu fizioloģijas un anatomijas instituta. *A. Dauvarte* darbojas kā asistente.

1929./30. m. g. *E. Mednis* atstāts sagatavoties zinātniskai darbībai pie matematikas seminara. Jauni subasistenti: *Arv. Apinis* pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta; *O. Grotāns* — salīdzinamās anatomijas un eksperimenta-

lās zooloģijas instituta; *J. Videnieks* — astronomiskā observatorijā. Par asistentiem avansē *H. Skuja* un *A. Veģis.*

1930./31. m. g. Jauna asistente *A. Kroģe* pie salīdz. anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituta.

1931./32. m. g. *S. Slaucītājs* avansē par asistentu astronomiskā observatorijā.

1932./33. m. g. *Ed. Jansons* — subasistents pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta.

1933./34. m. g. *J. Brikmanis* — subasistents astronomiskā observatorijā; *S. Vasiļevskis* avansē par asistentu. *A. Putns* atstāts sagatavoties zinātniskai darbībai pie teoretiskās astronomijas instituta.

1934./35. m. g. *L. Jansons* — subasistents pie fizikas instituta; *A. Melderis* — pie augu morfoloģijas un sistematikas instituta. Par asistentiem avansē: *Arv. Apinis, N. Delle, J. Fridrichsons, V. Ozoliņš, P. Putniņš. E. Grīnbergs* atstāts pie matematikas seminara.

1935./36. m. g. Atstāti sagatavoties zinātniskai darbībai: *E. Fogelis* pie matematikas seminara; *K. Šteins* pie teoretiskās astronomijas instituta un *Alf. Apinis* pie fizikas instituta. Jauni subasistenti: *R. Januška* un *J. Rutks* pie ģeogrāfijas instituta; *E. Tauriņš* — salīdzināmās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituta. Par asistentiem avansējuši: *L. Jansons, A. Redlicha* un *V. Zāns.*

1936./37. m. g. *N. Brauers* atstāts pie matematikas seminara. Jauni subasistenti: *J. Immers* — salīdz. anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituta; *J. Pāvulāns* — augu fizioloģijas un anatomijas instituta. *A. Melderis* avansē par asistentu, *Ed. Jansons* — ārštata asistentu.

1937./38. m. g. *J. Ikaunieks* atstāts pie teoretiskās astronomijas instituta. Jauni subasistenti: *B. Bērziņš* — hidrobioloģiskā stacijā; *A. Dreimanis* — ģeoloģijas un paleontoloģijas instituta; *H. Starca (Ledus)* — augu morfoloģijas un sistematikas instituta; *V. Murevskis* — ģeofizikas instituta; *K. Ramāns* — ģeogrāfijas instituta; *V. Slaņķis* — augu fizioloģijas un anatomijas instituta.

1938./39. m. g. *J. Rāts* atstāts pie matematikas seminara. Jauni subasistenti: *A. Bērtiņa* un *J. Kazāks* pie salīdzin. anatomijas un eksperimentalās zooloģijas instituta zoofizioloģijas nodaļas; *F. Dravnieks* un *I. Everss* pie fizikas instituta. Par asistentiem ievēlēti: *N. Brauers, A. Dreimanis, H. Starca (Ledus), V. Murevskis, I. Brikmanis, J. Immers, J. Rutkis.*

b) Sagatavošanās un papildināšanās ārzemēs.

1920. g.: *F. Gulbis* strādā Berlīnes Universitates fizikas institutā.

1921. g.: *N. Malta* strādā Berlīnes Dālemas botaniskajā dārzā.

1922. g.: *K. Ābele* studē Marburgā pie prof. *Klausena* (no aprīļa līdz septembrim); *R. Putniņš* strādā Kopenhagenā, Utrechtā un Berlīnē par hidrografijas un meteoroloģijas jautājumiem; *N. Tranzehe* studē Svinemindē (Vācijā) ūdens dzīvniekus un klausas Ebersvaldes Mežkopības institutā prof. *Ekšteina* priekšlasījumus; *Fr. Treijs* papildinas fizikā pie prof. *Traubenberga* un *G. C. Schmidt'a; A. Žaggers* iepazīstas ar observatoriju iekārtu Karaļaučos, Bābelsbergā un Potsdamā.

1923. g.: *K. Ābele* studē pavasarī un vasarā Mārburgā pie prof. *Klausena; L. Āboliņš* strādā vasarā Vīnes Zinātņu akadēmijas bioloģisko pētījumu institūtā pie prof. *Pšibrama; P. Galenieks* iepazīstas ar 11 Viduseiropas botaniskajiem dārziem; *V. Ozoliņš* papildinas hidrobioloģijā un hidrogrāfijā Helgolandes Bioloģiskā institūtā un Hamburgas Jūras observatorijā *Seewarte; M. Tauja (Tīlmane)* strādā Berlīnē pie prof. *Haberlandt'a* par augu šūnu kulturām; *N. Tranzehe* strādā Helgolandes bioloģiskā stacijā putnu novērošanā; *A. Zāmelis* strādā Berlīnes Universitates botaniskajā muzejā un botaniskajā dārzā Dālemā, vasaras brīvlaikā.

1924. g.: *L. Āboliņš* vasaras mēnešos strādā Vīnes Zinātņu akadēmijas bioloģisko pētījumu institūtā pie prof. *Pšibrama; G. Baumanis* strādā Potsdamas, Lindenbergas un Brokenas observatorijās; *Ģ. Ramans* apceļo Fenno-Skandinaviju ģeogrāfiskām studijām; *A. Zāmelis* strādā Viļņas Universitates botanikas institūtā.

1925. g.: *P. Galenieks* strādā 3 mēnešus Berlīnē pie prof. *Gothana* un prof. *Stollera,* lai iepazītos ar paleobotanikas metodēm; *N. Tranzehe* piedalas ornitoloģiskās ekskursijās pa Sāmsalu konservatora *M. Hermsa* vadībā; *Fr. Treijs* strādā fizikā Minsteres Universitatē.

1926. g.: *A. Lūsis* apmeklē Leipcigas Universitates matematikas institutu vasaras semestrī; *M. Tauja* piedalas prof. *T. Peterli* sarīkotos mikromanipulacijas kursos Berlīnē; *Fr. Treijs* strādā fizikā Minsteres Universitatē.

1927. g.: *L. Āboliņš* visu gadu strādā Neapoles zooloģiskajā stacijā kā Rokfellera fonda stipendiats; *A. Lūsis* strādā Leipcigas Universitates matematikas institūtā un pie prof. *Pérès* Marseļā, vasaras semestrī; *L. Slaucītājs* papildinas ģeofizikā Itālijā un Francijā.

1928. g.: *L. Āboliņš* papildinas zoofizioloģijā 9 mēnešus Neapoles zooloģiskajā stacijā, Vācijā un Šveicē kā Rokfellera fonda stipendiats; *Ģ. Ramans* apceļo ģeogrāfiskām studijām Turciju, Siriju, Palestīnu un Nīlas zemes.

1929. g.: *A. Dauvarte* vasarā strādā putnu kranioloģijā Vīnes dabaszinātņu muzejā un Berlīnes Universitates zooloģiskajā muzejā; *O. Mellis* apmeklē laukakmeņu pētīšanas kursus Prūsijas ģeoloģiskajā iestādē Berlīnē; *Ģ. Ramāns* studē ģeogrāfiju Londonas Universitatē un apceļo Rietumeiropu; *O. Trauberga* apmeklē Neapoles zooloģisko staciju; *V. Zāns* piedalas ģeoloģijas kursos Berlīnē.

1930. g.: *B. Bružs* strādā pie termodinamiķa *G. N. Lewis'a* Kalifornijā kā Rokfellera fonda stipendiats; *J. Fridrichsons* 9 mēnešus (1930./31. māc. g.) strādā Varšavas Universitates eksperimentalās fizikas institūtā pie prof. *Pieņkovska; Ģ. Ramans* studē ģeogrāfiju Londonas Universitatē un apceļo Rietumeiropu; *O. Trauberga* vasarā strādā Vīnes un Berlīnes zooloģiskajos muzejos un bibliotekās.

1931. g.: *K. Ābele* strādā Ķīlē pie prof. *Tišlera* par citoloģijas jautājumiem; *B. Bružs* strādā pie termodinamiķa *G. N. Lewis'a* Kalifornijā kā Rokfellera fonda stipendiats; *J. Fridrichsons* strādā 5 mēnešus Varšavas eksp. fizikas institūtā; *E. Leimanis* 6 mēnešus studē Leipcigas Universitatē tīro matematiku un strādā Kopenhagenas astronomiskajā observatorijā.

1932. g.: *R. Siksna* strādā Varšavas Universitates eksperimentalās fizikas institūtā pie prof. *Pieņkovska.*

1933. g.: *P. Galenieks* iepazīstas Zviedrijā ar putekšņu analizes metodēm pie prof. *Posta* kā Stokholmas Baltijas instituta stipendiats; *R. Siksna* strādā Varšavas Universitates eksperimentalās fizikas institutā; *N. Tranzehe* srādā Leipcigas un Minchenes zooloģiskajos institutos un muzejos.

1934. g.: *B. Bružs* studē fizikalo ķīmiju Kembridžā pie prof. *R. H. Fowler'a* kā Rokfellera fonda stipendiats; *L. Jansons* strādā 9 mēnešus (1934./35. m. g.) Varšavas Universitates eksperim. fizikas institutā pie prof. *Pieņkovska; M. Tauja* iepazīstas Vīnē ar kvantitativās mikroķīmijas metodēm.

1935. g.: *B. Bružs* studē fizikalo ķīmiju Kembridžā kā Rokfellera fonda stipendiats; *A. Dauvarte* apmeklē Jēnas Universitates sarīkotos kursus mikroskopijā; *E. Grīnbergs* studē matematiku augstākā normalskolā Parīzē; *E. Leimanis* strādā 8 mēnešus (1935./36. m. g.) *Poincaré* institutā Parīzē par diferencialvienādojumiem un debess mechaniku; *V. Murevskis* papildinas ģeofizikā Dānijā; *A. Putns* strādā Ženēvas Universitatē pie prof. *Wavr'a*.

1936. g.: *N. Delle* papildinas vēsturiskajā ģeoloģijā Oslo Universitatē pie prof. *O. Holtedahla* un apmeklē Stokholmas Valsts muzeja paleontoloģisko nodaļu prof. *E. Stensio* vadībā; *E. Grīnbergs* studē matematiku augstākā normalskolā Parīzē; *O. Mellis* papildinas mineraloģijā un ģeoloģijā pie prof. *Goldšmita* Norveģijā; *Ģ. Ramans* apceļo ģeografiskām studijām Braziliju; *L. Slaucītājs* apmeklē Karnedži institutu Ziemeļamerikas Sav. valstīs; *Fr. Treijs* 8 mēnešus strādā par fizikas jautājumiem Ķelnē pie prof. *Kirchnera; V. Zāns* papildinas vispārējā un kvartarā ģeoloģijā Helsinku Universitatē pie prof. *Sauramo* un Stokholmas ģeoloģijas institutā pie prof. *Gēra*.

1937. g.: *N. Delle* papildinas vēsturiskajā ģeoloģijā Oslo Universitatē un Stokholmas Valsts muzejā; *A. Kroģe* 2 mēnešus strādā Neapoles zooloģiskajā stacijā un 6 mēnešus strādā Strasburgas Universitates medicinas fakultates histoloģijas institutā; *R. Siksna* strādā 10 mēnešus Utrechtas Universitates fizikas institutā pie prof. *L. S. Ornsteina; O. Trauberga* strādā vasaras brīvlaikā Zviedrijas, Norveģijas un Somijas zooloģiskajos muzejos un bibliotekās; *V. Zāns* papildinas vispārējā un kvartarā ģeoloģijā Helsinkos un Stokholmā.

1938. g.: *P. Putniņš* 2 semestrus papildinas sinoptikā Vīnes meteoroloģijas un ģeodinamikas centralē; *A. Putns* 2 mēnešus studē matematiku Francijā un Šveicē; *R. Siksna* vasarā strādā Berlīnes fizikali techniskajā valsts iestādē prof. *J. Starka* laboratorijā.

1939. g.: *N. Brauers* papildinas matematikas institutos Kopenhagenā un Stokholmā; *E. Fogelis* papildinas matematikā Kembridžas Universitatē, saņemot *„The British Council"* stipendiju; *Fr. Gulbis* pavasara semestrī studiju nolūkos apmeklē Londonas un Kembridžas universitatu fizikas institutus, kā arī iepazīstas ar Utrechtas, Amsterdamas, Leidenas, Kopenhagenas, Stokholmas un Upsalas universitatu fizikas institutos veicamiem darbiem; *E. Leimanis* papildinas Vācijā debess mechanikā un diferencialvienādojumu teorijā; *A. Melderis* iepazīstas ar Viduseiropas botaniskajiem dārziem un strādā Berlīnes Dālemas botaniskajā muzejā; *K. Ramans* un *J. Rutkis* pavasara semestrī studē ģeografiju Stokholmas Universitatē; *A. Veģis* strādā Utrechtā augu fizioloģijā kā Rokfellera fonda stipendiats.

c) Habilitacijas.

Privatdocenta tiesības fakultatē pārskata laikā ieguvusi 31 persona:

1922. g.: *Pēteris Kadiķis* — matematikā.

1923. g.: *Leons Āboliņš* — zoofizioloģijā.

1924. g.: *Kārlis Ābele* — augu anatomijā; *Marija Tauja (Tilmane)* — augu fizioloģijā.

1925. g.: *Marģers Gūtmanis* — ģeoloģijā; *Aleksandrs Zāmelis* — sistematiskajā botanikā.

1926. g.: *Pauls Galenieks* — sistematiskajā botanikā.

1928. g.: *Eduards Ģēliņš* — teoretiskajā astronomijā; *Arvīds Lūsis* — matematikā.

1930. g.: *Nikolajs Tranzehe* — sistematiskajā zooloģijā; *Georgs Baumanis* — meteoroloģijā.

1931. g.: *Ģederts Ramans* — ģeografijā; *Leonids Slaucītājs* — ģeofizikā.

1934. g.: *Valdemārs Andersons* — matematikā; *Reinhards Siksna* — eksperimentalajā fizikā.

1935. g.: *Boriss Bružs* — teoretiskajā fizikā; *Eižens Leimanis* — matematikā; *Alfrēds Putns* — matematikā; *Heinrichs Skuja* — sistematiskajā botanikā; *Sergejs Slaucītājs* — praktiskajā astronomijā.

1937. g.: *Nikolajs Delle* — ģeoloģijā un paleontoloģijā; *Ernests Fogelis* — matematikā; *Emanuels Grīnbergs* — matematikā; *Oto Grotāns* — salīdzinamajā anatomijā; *Oto Mellis* — petrografijā; *Verners Zāns* — ģeoloģijā.

1938. g.: *Auseklis Veģis* — augu fizioloģijā.

1939. g.: *Jānis Fridrichsons* — fizikā; *Pauls Putniņš* — meteoroloģijā; *Olga Trauberga* sistematiskajā zooloģijā; *Stanislavs Vasiļevskis* — praktiskajā astronomijā.

3. Mācības spēku zinātniskā darbība raksturota tuvāk grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados. Par to liecina arī fakultatē notikušās promocijas un mācības spēkiem piešķirtās prēmijas un godalgas.

a) Promocijas.

1924. g. prof. *Ludvigam Kundziņam* piešķirts dabaszinātņu goda doktora grads; prof. *Oktavam Trebū* piešķirts dabaszinātņu goda doktora grads.

1925. g. prof. *Nikolajam Maltam* piešķirts dabaszinātņu doktora grads.

1926. g. prof. *Reinholdam Putniņam* — matematikas zinātņu doktora grads.

1927. g. doc. *Paulim Tomsonam* (Tērbatā) — dabaszinātņu doktora grads.

1929. g. prof. *Embrikam Strandam* — dabaszinātņu goda doktora grads; prof. *Hansam Pšibramam* (Vīnē) — dabaszinātņu goda doktora grads; prof. *Stefanam Pieņkovskim* (Varšavā) — matematikas zinātņu goda doktora grads; prof. *Edgaram Lejniekam* — matematikas zinātņu goda doktora grads.

1936. g. doc. *Paulim Galeniekam* — dabaszinātņu doktora grads.

1938. g. doc. *Arvēdam Lūsim* — matematikas zinātņu doktora grads; prof. *Alfrēdam Mēderam* — matematikas zinātņu goda doktora grads.

b) Prēmijas un godalgas sacensībās.

1922. g.: stud. *H. Skuja* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1923. g.: stud. *V. Ozoliņš* — I godalga par studentu sacensības darbu; subasist. *L. Slaucītājs* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1925. g.: doc. *Fr. Gulbis* — Kulturas Fonda prēmija par māc. grāmatu Elektrība un magnetisms.

1926. g.: adjunkts *V. Ozoliņš* — Kulturas Fonda prēmija par darbu Latvijas *Hydracarina*.

1927. g.: subasist. *S. Slaucītājs* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1929. g.: stud. *Arv. Apinis* — I godalga par studentu sacensības darbu; stud. *A. Kroģe* — I godalga par studentu sacensības darbu; subasist. *L. Leimanis* — I godalga par studentu sacensības darbu; asist. *H. Skuja* — Kulturas Fonda prēmija par darbu Priekšdarbi Latvijas algu florai; priv.-doc. *A. Zāmelis* — Kr. Barona prēmija par darbu Augi latvju dainās.

1930. g.: subasist. *O. Mellis* — Kr. Barona prēmija par darbu Helsinkiti Latvijā un to nozīme helsinkita jēdziena izpratnē; subasist. *S. Vasiļevskis* — I godalga par studentu sacensības darbu; subasist. *V. Zāns* — Kr. Barona prēmija par darbu Osi un citi diluviaii veidojumi Limbažu apkārtnē.

1931. g.: subasist. *N. Delle* — I godalga par studentu sacensības darbu; asist. *H. Skuja* — Kr. Barona prēmija par algoloģiskiem pētijumiem.

1932. g.: subasist. *N. Delle* — Kr. Barona prēmija par darbu Rīgas-Jelgavas zemuma ģeoloģiskā būve; subasist. *J. Vidienieks* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1933. g.: subasist. *V. Zāns* — Kr. Barona prēmija par darbu Pēdējā diluvialā ledus atkāpšanās Latvijā; stud. *E. Fogelis* — I godalga par studentu sacensības darbu; stud. *E. Grīnbergs* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1934. g.: stud. *E. Grīnbergs* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1935. g.: priv.-doc. *G. Baumanis* — Kr. Barona prēmija par darbu Pirmie Latvijas gaismas klimata pētijumi; doc. *Ģ. Ramāns* — Kulturas Fonda prēmija par darbu Latvija (Latv. konversacijas vārdnīcā); doc. *Ģ. Ramāns* — Kr. Barona prēmija par darbu Latgale (Latv. konversacijas vārdnīcā); doc. *L. Slaucītājs* — Kr. Barona prēmija par darbu Apukalna-Alūksnes augstumu apgabala morfometrija un hidrografija.

1936. g.: stud. *A. Dreimanis* — Kr. Barona prēmija par darbu Šļūdoņa spiediena radītās iežu deformacijas Daugavas kreisajā krastā augšpus Doles salas; stud. *A. Dreimanis* — I godalga studentu sacensības darbā; doc. *Ģ. Ramans* — Kr. Barona prēmija par darbu Latvijas teritorijas ģeografiskie reģioni.

1937. g.: priv.-doc. *N. Tranzehe* — Kulturas Fonda prēmija par grāmatu Latvijas putni; Kr. Barona fonda prēmija Latvijas zeme, daba un tauta autoriem: I — priv.-doc. *J. Baumanis:* Latvijas klimats; priv.-doc. *N. Delle:* Latvijas pamatformacijas; vec. doc. *L. Slaucītājs:* Baltijas jūra, Latvijas ezeri; doc. *V. Zāns:* Leduslaikmets un pēcleduslaikmets Latvijā; II — doc. *P. Galenieks:* Latvijas floras vēsture; asist. *Edv. Jansons:* Dabas pieminekļi Latvijā; prof. *N. Malta:* Latvijas ziedaugi, Latvijas sūnaugi; priv.-doc. *H. Skuja:* Latvijas sporaugi; doc. *N. Tranzehe:* Latvijas zīdītājdzīvnieki, Latvijas putni; asist. *O. Trauberga:* Latvijas zemākie dzīvnieki; subasist. *B. Bērziņš:* Latvijas vēži.

1938. g.: doc. *N. Delle* — Kulturas Fonda prēmija par darbu Zemgales līdzenuma, Augšzemes un Lietuvas devona nogulumi; subasist. *J. Pāvulāns* — I godalga par studentu sacensības darbu.

1939. g.: priv.-doc. *G. Baumanis* — Kr. Barona prēmija par darbu Par aukstākām dienām Latvijā; vec. doc. *A. Lūsis* — Kulturas Fonda prēmija par darbu *Sur le problème fondamental de la théorie des fonctions permutables;* priv.-doc. *O. Mellis* — Kr. Barona prēmija par darbu Limonita atradnes Latvijā; doc. *A. Putns* — Kulturas Fonda prēmija par darbu *Sur la rotation fondamentale de la théorie des fonctions permutables;* vec. doc. *L. Slaucītājs* — Kr. Barona prēmija par darbiem Dažu dziļo gultņu ezeru morfometriskie elementi; Rīgas apkārtnes zemes magnetiskie elementi; LU ģeofizikas un meteoroloģijas instituta izdarītie jūras hidroloģiskie pētījumi.

4. Sakari ar ārzemēm pa daļai vērojami jau goda doktora grada piešķiršanā ārzemju zinātniekiem 1927. un 1929. g. (sk. 523. lpp.). Par to liecina arī sekojošās tabulas.

a) Piedalīšanās ārzemju konferencēs un kongresos.

1920. g.: doc. *F. Gulbis* — Vācu fiziķu kongresā Nauheimā.

1924. g.: doc. *A. Žaggers* — Baltijas ģeodetiskās komisijas konferencē Helsinkos.

1925. g.: prof. *E. Strands* — Latvijas delegats Starptautiskajā jūras pētīšanas konferencē Kopenhagenā.

1926. g.: prof. *A. Kloze* — Starptautiskajā astronomu kongresā Kopenhagenā; prof. *E. Krauss* — 14. Starptaut. ģeologu kongresā Madridē (ar referatu); prof. *R. Meijers* — Fiziķu sanāksmē Karaļaučos; doc. *N. Tranzehe* — Starptaut. ornitologu kongresā Kopenhagenā (ar referatu); doc. *A. Žaggers* — Baltijas ģeodetiskās komisijas konferencē Stokholmā.

1927. g.: vec. doc. *M. Tauja* — Starptaut. zoologu un šūnu pētnieku kongresā Budapeštā.

1928. g.: prof. *A. Kloze* — Starptaut. astronomu kongresā Heidelbergā (ar referatu); prof. *E. Lejnieks* — Latvijas delegats Starptautiskajā matemātiķu kongresā Boloņā; prof. *N. Malta* — V Starptaut. augu ģeografu sanāksmē Čehoslovakijā un Polijā; vec. doc. *A. Žaggers* — Baltijas ģeodetiskās komisijas konferencē Berlīnē.

1929. g.: prof. *N. Malta*, doc. *P. Galenieks* un asist. *E. Jansons* — I Fenno-Baltijas augu ģeografu savienības konferencē Tērbatā.

1930. g.: vec. doc. *L. Āboliņš* — XI Starptaut. zoologu kongresā Padovā; prof. *E. Lejnieks* — Krievijas (PSRS) matemātiķu kongresā Charkovā; prof. *N. Malta* (ar referatu), doc. *P. Galenieks* un asist. *E. Jansons* — Fenno-Baltijas augu ģeografu savienības konferencē Helsinkos un Ladogas Karelijā; prof. *R. Meijers* — III Baltijas hidrologu konferencē Varšavā un 91. vācu dabaspētnieku un ārstu sanāksmē Karaļaučos; doc. *N. Tranzehe* — Starptaut. ornitologu kongresā Amsterdamā; vec. doc. *A. Žaggers* — Baltijas ģeodetiskās komisijas konferencē Kopenhagenā (ar referatu).

1931. g.: prof. *E. Lejnieks* — Polijas matemātiķu kongresā Varšavā.

1932. g.: prof. *E. Lejnieks* — Starptaut. matematiķu kongresā Cīrichē (LU delegats); vec. doc. *A. Žaggers* — Baltijas ģeodetiskās komisijas konferencē Varšavā.

1933. g.: prof. *N. Malta* un asist. *E. Jansons* — Fenno-Baltijas augu ģeografu savienības konferencē Kaunā.

1934. g.: Vec. doc. *F. Gulbis* — Starptaut. nuklearās fizikas kongresā Londonā un Kembridžā; prof. *N. Lebedinskis* — Šveices dabaspētnieku b-bas gada sapulcē Cīrichē (ar 2 referatiem); prof. *N. Malta* — Starptaut. universitatu konferencē Oksfordā; doc. *N. Tranzehe* — Starptaut. ornitologu kongresā Oksfordā.

1935. g.: Vec. doc. *L. Āboliņš* — XII Starptaut. zoologu kongresā Lisabonā; prof. *N. Malta* — VI Starptaut. botanikas kongresā Amsterdamā (ar referatu); prof. *R. Meijers* — Starptaut. meteoroloģijas organizacijas klimatoloģiskās komisijas sanāksmē Dancigā — Copotā; doc. *A. Zāmelis* (ar referatu), doc. *P. Galenieks*, asist. *A. Apinis* un asist. *E. Jansons* — Fenno-Baltijas augu ģeografu savienības konferencē Kuresārē (Igaunijā).

1936. g.: vec. doc. *A. Lūsis* (LU delegats), doc. *E. Leimanis* un priv.-doc. *E. Grīnbergs* — Starpt. matematiķu kongresā Oslo; vec. doc. *Ģ. Ramans* — Brazilijas ģeografu konferencē; doc. *R. Siksna* — Starptaut. fotoluminiscences kongresā Varšavā; vec. doc. *L. Slaucītājs* — LU delegats Starptaut. ģeodezijas un ģeofizikas unijas kongresā Edinburgā (ar referatu) un Amerikas ģeofizikas unijas konferencē Vašingtonā; vec. doc. *A. Žaggers* — Baltijas ģeodetiskās komisijas konferencē Helsinkos (ar referatu); asist. *V. Zāns* — 19. Ziemeļvalstu dabaszinātnieku sanāksmē Helsinkos.

1937. g.: prof. *R. Meijers* — Starptaut. meteoroloģijas organizacijas klimatoloģiskās komisijas sanāksmē Zalcburgā; priv.-doc. *O. Mellis* — Latvijas delegats XVII Starptautiskajā ģeologu kongresā Maskavā; doc. *R. Siksna* — Vācu fiziķu kongresā Kreucnachā un Van der Vālsa 100 gadu dzimšanas piemiņas kongresā Amsterdamā.

1938. g.: doc. *P. Galenieks*, asist. *E. Jansons* un asist. *H. Starca (Ledus)* — Fenno-Baltijas augu ģeografu savienības konferencē Helsinkos un Olandes salās; vec. doc. *L. Slaucītājs* — LU pārstāvis Baltijas hidrologu konferencē Lībekā un Berlīnē; doc. *N. Tranzehe* — Starptaut. ornitologu kongresā Ruanā.

1939. g.: āršt. doc. *B. Bružs* — Bunzena kongresā Dancigā (ar referatu).

b) Ārzemju profesoru lekcijas.

Uz fakultates ierosinājumu Universitatē nolasijuši lekcijas šādi ārzemju zinātnieki:

1. Dr. *T. Krokstrēms (Krokström)* — Upsalas Universitates docents, 1937. g. 26. februarī par tematu: Aktualās dabaszinātņu problemas Zviedrijā.

2. Prof. Dr. *M. Planks (Planck)* — Vācu zinātņu akademijas loceklis, 1937. g. 3. maijā par tematu: Entropijas nozīme.

3. Dr. *M. Sauramo* — Helsinku Universitates profesors, 1938. g. par tematu: Par Baltijas jūras ģeoloģiskās vēstures pētijumiem.

4. Dr. *E. Viči (Witschi)* — Jovas Universitates profesors (USA), 1938. g. par tematiem: 1) Mugurkaulnieku ambiseksualitate; 2) Hipofizes salīdzinamā fizioloģija.

5. Dr. *J. Keranens* — Somijas centrālā meteoroloģiskā instituta direktors, 1938. g. 12. maijā par tematu: Par Somijas agrarmeteoroloģisko klimatu.

6. Dr. *Hans Hausens* — Turku (Åbo) akademijas profesors, 1939. g. 13. martā par tematu: Sulfidu rūdu atradnes Somijā.

III. Fakultates instituti.

Jau no fakultates pastāvēšanas pirmā laika zinātniskā un pa daļai pedagoģiskā darbība noritējusi atsevišķos institutos. Šiem institutiem ir sava saimniecība, ko pārzina fakultates ievēlēts direktors. Līdzekļus institutiem piešķir fakultate, sadalot tos pēc noteiktas atslēgas. Sadalījums, kas pastāvējis ilgāku laiku, 1938. g. uzrādija atsevišķiem institutiem šādus skaitļus:

I n u	Remontiem		Materiāliem		Bibliotekai un invent.		Dzīvnieku uzturam	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Matematikas seminars	30	6,66	121	1	1.364	5,5		
Fizikas instituts	30	6,66	2.964	24,5	3.719	15		
Ģeofizikas un meteoroloģ. inst.:								
ģeofizikas nodaļa	30	6,66	302	2,5	1.116	4,5	—	—
meteoroloģijas nodaļa	30	6,66	484	4	1.860	7,5		—
Teoretiskās astronomijas un analitiskās mech. inst.	30	6,66	242	2	1.364	5,5		—
Astronomiskā observatorija	30	6,66	847	7	2.851	11,5		—
Augu morfoloģijas un sistematikas inst.	30	6,66	1.028	8,5	993	4		—
Augu fizioloģijas un anatomijas inst.	30	6,66	1.331	11	1.242	5		
Salīdzin. anatomijas un eksperiment. zooloģijas inst.	30	6,66	1.331	11	1.859	7,5	258	47
Salīdz. anatomijas un eksperim. zool. inst. zoofizioloģijas nod.	30	6,66	1.028	8,5	1.612	6,5	176	32
Sistematiskās zooloģijas inst.	30	6,66	726	6	1.859	7,5	(116)	(21)
Hidrobioloģiskā stacija	30	6,66	484	4	503	2		—
Ģeoloģijas un paleontol. inst.	30	6,66	305	2,5	2.107	8,5	—	—
Ģeografijas instituts	30	6,66	423	3,5	1.241	5		—
Rezerves	30	6,66	484	4	1.116	4,5	—	—
Kopā	450	100	12.100	100	24.805	100	550	100

Fakultatē skaitas ap 46.000 sējumu grāmatu un žurnalu, kas pa lielākai daļai sadalītas pa atsevišķiem institutiem.

A. Matematikas zinātņu nodaļas instituti.

1. Matematikas seminars. 1919. g. septembrī dibināts matematikas kabinets, kas 1926. g. pārdēvēts par matematikas seminaru (telpas LU galvenajā ēkā Raiņa bulv. 19). Seminarā izveidotas 1939. g. divas nodaļas: 1) tīrās matematikas un 2) lietišķās matematikas nodaļa. Kabinetu dibinājis un arī vēlāko seminaru vadijis prof. *E. Lejnieks* līdz 1935. g. Pēc prof. *Lejnieka* nāves seminaru pārzināja fakultates dekans. Ar 1939. g. seminara un tīrās matematikas nodaļas vadītājs ir vec. doc. *A. Lūsis,* bet lietišķās matematikas nodaļas vadītājs doc. *A. Putns.* Instituta bibliotekas pārzinis līdz 1935. g. prof. *E. Lejnieks,* no 1935. g. vec. doc. *A. Lūsis.* Biblioteka aptver 10.100 sējumu. Seminarā izstrādātas 20 zinātniskas publikacijas, galvenā kārtā iespiestas Latv. Universitates Rakstos, matematikas un dabaszinātņu fakultates serijā, kā arī 4 mācības grāmatas Universitates kursa apjomā.

Seminara zinātniskā darbība norit divos galvenos virzienos: a) tīrajā matematikā (algebra, skaitļu teorija, analize, ģeometrija) un b) lietišķajā matematikā (varbūtības teorija, matematiskā statistika, deformējamo ķermeņu mechanika, matematiskā fizika).

Matematikas seminarā darbojas: ārštata prof. *A. Meders,* vec. doc. *A. Lūsis,* doc. *A. Putns,* privatdoc. *V. Andersons,* privatdoc. *E. Fogelis,* privatdoc. *E. Grīnbergs,* jaun. asist. *N. Brauers* (ar 1938./39. māc. gadu iekārtota asistentura matematikā); subasistente *M. Kalēja* strādā bibliotekā. Agrāk darbojušies: prof. *E. Lejnieks †,* privatdoc. *P. Kadiķis †,* lektors *A. Šteins.*

2. Fizikas instituts izveidojies no fizikas laboratorijas, ko noorganizēja pie fakultates 1919. g. septembrī Kronvalda bulv. 4. Laboratoriju un institutu nepārtraukti vadijis vec. doc. *F. Gulbis.*

Studentu praktiskai apmācībai pie fizikas instituta izveidotas trīs laboratorijas. I — vispārējā laboratorija obligata visiem matematikas un dabaszinātņu fak., ķīmijas, mechanikas un lauksaimniecības fak. studentiem, un tā pastāv jau no Universitates dibināšanas laika. II — specialā laboratorija izveidota 1923. g. matematikas nodaļas un ķīmijas fak. studentu tālākai apmācībai, un tā var uzņemt ap 40 studentu. III — techniskās fizikas laboratorija iekārtota pēdējos gados sakarā ar techniskās fizikas kursa rašanos. Institutam izveidojoties, galvenā vērība vispirms bija jāpiegriež laboratoriju un lekciju demonstraciju nepieciešamām iekārtām.

Tādēļ pie instituta iekārtota, jau no tā sākuma, mechaniska darbnīca vajadzīgo aparatu pagatavošanai. Šī darbnīca arvien papildināta un uzlabota, un tagad tajā nodarbināti divi mechaniķi un viens amatnieks. Pēc laboratoriju iekārtošanas varēja atlicināt līdzekļus arī gatavu aparatu iegādei zinātniskās pētniecības vajadzībām. Instituta zinātniskā darbība norit galvenā kārtā X-staru fizikā, elektronu fizikā, spektroskopijā un techniskajā fizikā. Ievērojamākie aparati: gaisa sašķidrināšanas iekārta, kas iegūta 1930. g. un kas apmierina arī citu Universitates institutu un arī skolu prasības; augstsprieguma transformators X-staru iekārtai, priekšvakuuma eļļas sūkņi un dzīvsudraba difuzijas sūkņi (pēdējie pagatavoti instituta darbnīcā), interferences ģenerators (VEF dāvana), katodstaru oscilografs, jūtīgi mērinstrumenti (galvanometri, elektrometri). — Fizikas instituta bibliotekā 1784 sējumi. Regulari pienāk ap 20 fizikas žurnalu, kas sniedz pilnīgu pārskatu par fizikalo pētniecību citās valstīs.

Institutā darbojas: vec. doc. *F. Gulbis*, vec. doc. *F. Treijs*, doc. *R. Siksna*, āršt. doc. *B. Bružs*, privatdoc. *J. Fridrichsons*, asist. *L. Jansons;* subasistenti: *R. Krastiņš, C. Serģis, F. Dravnieks, I. Everss*, Darbojušies: prof. *R. Meijers*, vec. doc. *A. Liberts †*, asist. *A. Bumbērs*, asist. *E. Ģēliņš*, asist. *T. Putniņa*, kā arī pārmaiņus vairāki subasistenti.

3. *Ģeofizikas un meteoroloģijas instituts.* Institutā divas nodaļas: ģeofizikas un meteoroloģijas. 1921. g. pavasarī meteoroloģijas instituts prof. *R. Meijera* vadībā nodalijās no fizikas instituta, bet 1922. g. pavasarī no meteoroloģijas instituta nodalijās fiziskās ģeografijas un ģeonomijas instituts prof. *R. Putniņa* vadībā. 1935. g. februarī pēc prof. *R. Putniņa* nāves fiziskās ģeografijas institutu sadalija, izveidojot no tā ģeografijas institutu un ģeofizikas nodaļu. Pēdējo pievienoja meteoroloģijas institutam, radot ģeofizikas un meteoroloģijas institutu Kronvalda bulv. 4, kur notika arī minētā institutu maiņa.

Instituta direktors un meteoroloģijas nodaļas vadītājs ir prof. *R. Meijers.* Meteoroloģijas nodaļas zinātniskā darbība risinas zemes gaisa segas fizikalo parādību pētijumos: klimatoloģijā, atmosferas dinamikā, termodinamikā, sinoptikā un eksperimentalos pētijumos. Meteoroloģijas novērojumiem 1921. g. celta jumta platforma, un sākot ar 1923. g. darbojas meteoroloģiskā observatorija pie LU laboratoriju ēkas zinātniskām un pedagoģiskām vajadzī-

bām. 1933. g. instituts pārgāja jaunizbūvētās plašākās telpās. Darbības laikā iegādāta pilnīga meteoroloģiskas observatorijas iekārta klimatoloģiskiem pētījumiem, kā arī iekārta vēja novērojumiem ar pilotbaloniem. Vērtīgākie instrumenti: anemografs, heliografi, termografi, termohigrografi, sniega mērītājs-autografs, aktinografi, Asmaņa psichrometri, dažādi barometri, pilotbalonu svari, busoļu teodolits pilotbaloniem, Michelsona aktinometrs, konimetrs, meteorografs, zemes termometri, specialie termometri, aparats mākoņu fotografēšanai u. c. — Nodaļas bibliotekā ir 2244 numuri. — Pētijumus publicēja, sākot ar 1923. g., Meteoroloģijas instituta darbos, to skaits sasniedz 25, un pēc tagadējā instituta nodibināšanas Ģeofizikas un meteoroloģijas instituta rakstos — 6 numuri. Bez tam izdoti LU meteoroloģijas observatorijas novērojumi — līdz šim 99, I—X, 1924.—33.

Nodaļā darbojas: prof. *R. Meijers,* privatdoc. *G. Baumanis,* privatdoc. *P. Putniņš;* agrāk — subasist. *V. Heinrichsens;* bez tam plašā mērā brīvprātīgi studenti, starp citiem *Zigrida Birka* un *Romans Vitkovskis.*

Ģeofizikas nodaļu vada vec. doc. *L. Slaucītājs;* vēl darbojas jaun. asist. *V. Murevskis;* agrāk subasistents *R. Vitkovskis.* Kopš fiziskās ģeografijas instituta dibināšanas 1922. g. līdz 1935. g. tā direktors bija nel. profesors *R. Putniņš.* Tagadējais ģeofizikas nodaļas vadītājs vec. doc. *L. Slaucītājs* darbojas institutā nepārtraukti no 1924. g. Bez štata darbiniekiem nodaļā brīvprātīgi strādā daži Universitates absolventi un studenti.

Ģeofizikas nodaļas zinātniskā darbība notiek zemes cietās garozas un ūdeņu fizikalā pētīšanā. Šo pētīšanas darbu atsevišķās nozares: zemes magnetisms, seismometrija, gravimetrija, pielietojamā ģeofizika izrakteņu meklēšanai, jūras un ezeru hidroloģija. Bez tam nodaļā strādā arī pie dažiem vispārīgiem fiziski ģeografiskiem tematiem — kā pie morfometrijas un arī kartografijas. Zemes magnetiskus mērijumus izpilda Latvijas teritorijā un jūras ūdeņos, kādēļ nodaļai ir deklinatoriji un daži vispārējie instrumenti, bet citus, kā inklinatoriju un intensitatu aparatus, nodaļa patapinājusi no citām iestādēm. Par zemes magnetismu nodaļa dod vajadzīgos datus Jūrniecības departamentam, kara flotei un aviacijai. Pielietojamās ģeofizikas nodaļa cieši sastrādā ar Finansu min. Zemes bagātību pētīšanas institutu. Jūras hidroloģisko pētijumu vajadzībām iegādāts pilns aparatu komplekts: virsmas un

dziļumu termometri, batometrs, chlora titrēšanas aparats, ūdens optisko īpašību novērošanas piederumi, *Ekman-Merz'a* dziļuma straumju mērītājs un citi. Pedagoģiskiem un zinātniskiem palīga nolūkiem ir ģeodeziskie instrumenti. Nodaļai ir 2120 diapozitivu, tās bibliotekā ir 1980 numuru. Pētījumus tagad publicē Ģeofizikas un meteoroloģijas instituta rakstos, arī LU rakstos un citos iekšzemes, arī ārzemju zinātniskos izdevumos. No bij. fiziskās ģeogrāfijas instituta dibināšanas līdz tagadnei pavisam publicēti 36 ģeofizikala un fiziski-ģeogrāfiska satura zinātniski darbi.

4. Teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas institūts dibināts 1925. g. 1. jūlijā, Baznīcas ielā 5. Pirmais direktors bija prof. *A. Kloze*. Bez tā vēl institūtā darbojās vec. asist. *E. Ģēliņš*. 1929. g. decembrī prof. *Kloze* aizgāja un institūta direktora pienākumus uzņēmās fakultātes dekans. No 1936. g. institūta direktors ir vec. doc. *E. Ģēliņš*. 1935. g. novembrī institūtā sāka darboties arī tagadējais docents *E. Leimanis*. Institūta zinātniskā darbība notiek teoretiskās astronomijas un teoretiskās mechanikas disciplinās: teoretiskās astronomijas, astrofizikas, specialās mechanikas un ģeometrijas virzienā. Pētīta, piemēram, mazo planetu gredzenu struktūra un absolutie spožumi, zemes magnetiskā lauka perturbacija atkarībā no saules plankumu stāvokļa uz diska, triju ķermeņu problema u. c.

Institūtā iegādāts diafilmu aparats ar filmu kolekciju, piem.: 26 Kopenhagenas magnetogrammu filmas u. c., tāpat divas rēķinmašīnas. Publikacijām izdod Teoretiskās astronomijas un analitiskās mechanikas institūta rakstus, sākot ar 1926./27. g., pavisam iznākuši trīs sējumi. Institūta bibliotekā 2242 grāmatas.

5. Astronomiskā observatorija. 1920. g. rudens semestrī sākās praktiskie darbi astronomijā Jūrskolas pagaidu telpās tagadējā vec. doc. *A. Žaggera* vadībā. 1921. g. septembrī nodibinājās astronomiskais kabinets LU galvenajā ēkā, saņemot rīcībā auditoriju, divas nelielas istabas un refraktora torni (bez instrumentiem). 1922. g. 18. oktobrī kabinets pārdēvēts par LU astronomisko observatoriju. Observatoriju no dibināšanas dienas vada vec. doc. *A. Žaggers*. 1921./22. mācības gadā pie observatorijas noorganizēta laika stacija, kas 1924. g. stipri paplašināta un modernizēta. Observatorijas zinātniskā darbība notiek praktiskās astronomijas virzienā un sākās ar 1923. gadu, kad izdarīti pirmie novērojumi ģeografiskā

platuma noteikšanai. 1926. un 1927. gados noteiktas observatorijas ģeogrāfiskās koordinates. 1929. un 1933. g. observatorija piedalījās starptautiskos ģeogrāfiskā garuma mērījumos. Galvenie observatorijas instrumenti: *Heyde's* vizuals refraktors ar 110 mm objektivu un pulksteņa mechanismu, 110 mm lauzta tipa pasāžinstruments (mājiņā pilsētas apstādījumos pie Universitates galvenās ēkas), 70 mm pasāžinstruments, *Kerna* 65 mm un *Hildebranda* 63 mm universalinstrumenti, *Sartorius-Werke* 35 mm augstumu riņķis, Latvijā pagatavots heliostats ar 300 mm caurmēra plakano un 200 mm parabolisko spoguli, vairāki tālskati un citi instrumenti novērošanai, kā arī dažādi chronografi un pulksteņi, piem., *Riefler'a* D tipa un 2 A_1 tipa astronomiskie pulksteņi. Sastādīta meteoritu kolekcija no 25 dažādu meteoritu gabaliem. Observatorijai pieder kopā ar ģeofizikas un meteoroloģijas institutu zemes gabals pie Juglas ezera — Centrālā observatorija, kuru paredzēts drīzumā izbūvēt. Observatorijas bibliotekā uzkrājušies 5500 numuri. Savus darbus observatorija publicē izdevumā Latvijas Universitates Observatorijas raksti, sākot ar 1932. g. Līdz 1939. g. jūlijam iznākušas trīs publikacijas.

Observatorijā darbojas: vec. doc. *A. Žaggers*, privatdoc. *S. Slaucītājs*, privatdoc. *S. Vasiļevskis*, jaun. asist. *A. Brikmanis*, subasist. *J. Videnieks*, chronometrists un elektromechaniķis.

B. Dabaszinātņu nodaļas instituti.

1. Augu morfoloģijas un sistematikas instituts un LU botaniskais dārzs. 1919. g. rudenī nodibināta LU botanikas laboratorija (Kronvalda bulv. 4). Instituts dabūja tagadējo nosaukumu 1927. g. pavasarī un 1928. g. janvarī pārgāja uz Alberta ielu 10. Instituta direktors visu laiku ir prof. *N. Malta*. Instituta zinātniskā darbība risinas šādos virzienos: ziedaugu un sporaugu (galvenā kārtā algu un sūnu) sistematikā un morfoloģijā, Latvijas floras pētniecībā, kā arī augu iedzimtībā (ģenetikā).

Institutā pastāv herbarijs. Ziedaugiem iekārtoti: Latvijas floras centralais herbarijs un vispārējais ziedaugu herbarijs. Latvijas floras centralo herbariju (ap 91300 herb. eks.) sastāda šādas kolekcijas: 1) Latvijas herbarijs — *Herbarium Latvicum* (ap 32200 eks.), kura pamatā 1000 eks. liels prof. *N. Maltas* herbarijs un stud. *Groses* (Politechn. inst.) herbarijs, pārējā — lielākā Latvijas herbarija daļa — savāktā LU augu morfoloģijas un sistematikas insti-

tuta darbības laikā; 2) *K. R. Kupfera Herbarium Balticum* — 26778 eks.; 3) *K. Starca* herbarijs, no kura līdz šim saņemti 20000 eks.; 4) Dr. *P. Lakševica* 11000 eks. lielais herbarijs; *J. Ilstera Flora Baltica* daļa, ap 1300 eks. Vispārējais ziedaugu herbarijs — *Herbarium generale* (ap 28000 eks.) sastādas no pirktiem un apmaiņas ceļā iegūtiem ārzemju herbarijiem un mūsu mācības spēku vākumiem ārzemēs. Galvenās kolekcijas tajā: Krievu zinātņu akadēmijas izdotā *Flora Rossica* (pirkta no Kupfera kopā ar viņa vispārējo herbariju), Ziemeļeiropas valstu — Zviedrijas, Somijas, Igaunijas flora, Čechoslovakijas flora (Brno Universitates izd.), Japānas Taihoku Universitates izdotā Taivanas flora u. c. Vispārējā sporaugu herbarijā nopirkta vērtīga tropisko paparžaugu kolekcija; sūnās ievērojams prof. *N. Maltas* herbarijs (ap 8000 eks.), kur ietelp arī *J. Mikutoviča Bryotheca Baltica* un *Bauera Musci Europaei exsiccati.* No sporaugu kolekcijām vēl minamas: *A. Brutana* Baltijas ķērpju kolekcija; *Šades, Stolles* un *Rīmersa* izdotais *Lichenes saxonices exsiccati; J. Smaroda* Latvijas sēņu eksikats; privatdocenta *H. Skujas* vāktie algu materiali, galvenā kārtā jūras algas un characejas; *Migulas* kriptogamu eksikats u. c. No visām augu grupām iekārtots demonstraciju materiāls lekciju papildināšanai, tāpat 2500 eks. liels diapozitivu krājums. Instituta bibliotekā uz 1939. g. 1. jūliju skaitas 6890 grāmatu.

Ar augu morfoloģijas un sistematikas institutu saistīts Latv. Universitates botaniskais dārzs. Instituta direktors ir arī botaniskā dārza direktors. Dārzs dibināts 1922. g. pavasarī Rīgas pilsētas dārzniecībā Dreiliņos. 1926. g. pavasarī dārzam iegūts pastāvīgs īpašums Zasulaukā, L. Kandavas ielā 2. 1928. g. iesākta augu māju kompleksa būve, līdz šim uzceltas 8 augu mājas, kur augi sakārtoti, cik iespējams, pēc radniecības. Dārzā ierīkotas sistematiskas, bioloģiskas un kulturas augu grupas, kā arī arboretums un mēģinājumu lauki. Augu iedzimtības pētījumiem dārzā savāktas plašas begoniju, rasas krēsliņu, rožu u. c. kolekcijas. Botaniskais dārzs izdod ikgadus sēklu katalogu *Index seminum* sēklu apmaiņai ar apm. 250 ārzemju botaniskiem dārziem un 11 iekšzemes iestādēm. Dārza attīstības sekmēšanai 1932. g. nodibināta LU Botaniskā dārza draugu biedrība. Botaniskā dārza un augu morfoloģijas un sistematikas instituta publikacijām izdod LU botaniskā dārza rakstus *Acta horti botanici Universitatis Latvien-*

sis, sākot ar 1926. g. Līdz šim iznākuši 12 sējumi. 1926. g. 12. X iznāca LU Botaniskā Dārza Darbi Nr. 1.

Institutā darbojas: prof. *N. Malta*, doc. *A. Zāmelis*, doc. *P. Galenieks*, privatdoc. *H. Skuja*, āršt. asist. *Ed. Jansons*, jaun. asistente *H. Starca (Ledus)*, preparators *V. Vanags*; no 1930. līdz 1934. g. arī subasist. *Arv. Apinis* (tagad asistents augu anatomijas un fizioloģijas institutā). Botaniskajā dārzā darbojas: prof. *N. Malta* (direktors), doc. *A. Zāmelis*, jaun. asist. *A. Melderis*, laborants *L. Melderis*, dārznieki *M. Pālens*, *V. Irbe* un *K. Mednītis*; agrāk — doc. *P. Galenieks*, laborants *V. Pavlovskis*.

2. *Augu fizioloģijas un anatomijas instituts* nodalīts 1927. g. pavasarī no botanikas laboratorijas, Kronvalda bulv. 4, 1928. g. janvarī pārcēlies Alberta ielā 10. Institutu vadija līdz 1934. g. prof. *O. Trebū*; pēc viņa aiziešanas pensijā institutu pārzināja prof. *N. Malta*, bet no 1939. g. maija direktors ir vec. doc. *K. Ābele*.

Instituta zinātniskā darbība rit augu fizioloģijas, anatomijas un citoloģijas virzienos. Darbības sākumā bija stiprāk uzsvērta vielu maiņas fizioloģijas pētniecība, pēdējā laikā ievērojamu vietu ieņem attīstības fizioloģijas jautājumi. Ievērojami arī ekoloģiskie pētijumi par sakņu simbiozi, par aciditati un kserofitismu. Pie instituta pastāv augu fizioloģijas laboratorija un divi augu anatomijas praktikumi. Augu fizioloģijas laboratorijā studentu praktiskiem darbiem atrodas spektroskops, techniskie un analitiskie svari, autoklavs, termostats, klinostats; instituta personala zinātniskās darbības vajadzībām: mikromanipulators, binokularais mikroskops, 6 ar elektrību regulējamas termo vannas, mikro Kjeldāla aparats, potenciometrs u. c. Galvenie instrumenti augu anatomijas un citoloģijas vajadzībām: ierīce mikrofotografiskiem uzņēmumiem, 2 mikrotomi, binokularmikroskops, 12 studentu darbu mikroskopi. Zinātniskiem darbiem augu ekoloģijā: elektrometrs pH noteikšanai ar stikla elektrodiem un biopotencialu mērīšanai, 2 potenciometri, Kōlrauša tilts vadītspējas noteikšanai, analitiskie un techniskie svari, mikrokrioskops, 2 termostati, autoklavs, komparators, mikroskops ar apochromatisku optiku mikrofotografijai un novērojumiem tumšā laukā. Bibliotekā 558 numuri.

Institutā darbojas: vec. doc. *K. Ābele*, vec. doc. *M. J. Tauja (Tīlmane)*, privatdoc. *A. Veģis*, asist. *Arv. Apinis*, subasist. *J. Pāvulāns*, subasist. *V. Slaņķis*. Agrāk — subasistente *B. Veģe*.

3. Salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas institūts ar zoofizioloģijas nodaļu. Instituts dibināts 1920. g. rudenī LU medicīnas fakultātes ēkā, Krōnvalda bulv. 9, kur instituta rīcībā bija tikai 3 istabas. 1926. g. martā instituts pārvietojās Alberta ielā 10, kur ieņem 14 istabas. Instituta dibinātājs un direktors visu laiku prof. *N. Lebedinskis.* Dzīvnieku fizioloģijas nodaļu dibināja 1927. g. un vēl tagad vada vec. doc. *L. Āboliņš;* laboratorija sāka darboties 1931. g.

Salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas institūta zinātniskā darbība risinas: mugurkaulnieku salīdzinamā anatomijā, embrioloģijā, reģeneracijā, mugurkaulnieku traumatiskā atjaunošanā, evolucijas jautājumos. Instituts apgādāts ar: *Winkel-Zeiss'a* mikroprojekcijas aparatu, *Leitz'a* lielo mikrofotografijas aparatu, spoguļrefleksa fotoaparatu, 2 *Abbe* zīmējamiem aparatiem, 16 mikroskopiem, 2 binokulariem mikroskopiem, 4 mikrotomiem u. c. instrumentiem. Muzejā patlaban atrodas 102 dažādu dzīvnieku skeleti, 83 galvas kausi, 204 dažādas skeleta daļas, 148 spirtā un formalinā konservēti organu preparati, 22 ģipša modeļi. Bez tam institūtam ir bagātīgs putnu embrioloģiskais materials, ap 500 gabalu. Institūtam pieder eksperimentalās zooloģijas stacija Zooloģiskajā dārzā, Meža parkā.

Dzīvnieku fizioloģijas nodaļas laboratorijā pētī iekšējās sekrecijas dziedzeru, speciali hipofizas hormonu produkcijas noteikumus, ultravioleto staru ietekmi uz dziedzeriem un A-vitamina lomu dzīvnieku dzimumkonstitucijas izveidošanā. Eksperimentus izdara ar zīdītājiem un zivīm. Šim nolūkam ierīkoti akvariji ar tekošu ūdeni, ventilējami ar saspiestu gaisu, eksperimentu uzstādīšanai konstantos apstākļos; ieaudzēta lielāka ģenetiski tīru balto žurku *(Mus rattus norvegicus albinus)* kultura *(Wistar* instituta celms, iegūts no Londonas *Glaxo* laboratorijas). Žurku turēšanai izveidoti oriģinalkonstrukcijas būri. No lielākiem aparatiem, kas laboratorijas rīcībā, minami: *Hilger'a* kvarca spektrografs, augstsprieguma ultravioleto staru aparatura lokalizētai organu apstarošanai, fotometriska aparatura mikroskopisko preparatu kvantitativai izvērtēšanai, *Lovibond'a* tintometrs, *Hellige's* mikrokolorimetrs, rotacijas mikrotoms, saldējamais mikrotoms, elektriskais kimografs.

Instituta bibliotekā ir 4396 eksemplari. Publicēto darbu skaits 82, no tiem serijā LU salīdzinamās anatomijās un eksperimentalās

zooloģijas instituta darbi — 66, dažādos zinātniskos žurnalos — 11, atsevišķās grāmatās — 4. Salīdzinamās anatomijas un eksperimentalās zooloģijas institutā darbojas: prof. *N. Lebedinskis*, privatdocents *O. Grotāns*, asistente *A. Rēdlicha*, jaun. asist. *J. Immers*; agrāk darbojušies: asistente *A. Dauvarte* †, subasist. *V. Melderis*, subasist. *E. Tauriņš*. Dzīvnieku fizioloģijas nodaļā darbojas: vec. doc. *L. Āboliņš*, vec. asistente *A. Kroģe*, subasistente *A. Bērtiņa*, subasist. *J. Kazāks*.

4. Sistematiskās zooloģijas instituts un hidrobioloģiskā stacija. Instituts dibināts 1920. g. martā LU medicinas fak. ēkā, Kronvalda bulv. 9, kā zooloģijas kabinets, 1926. g. rudenī pārvietojās bioloģijas ēkā, Alberta ielā 10. Pirmais direktors bij prof. *G. Šneiders* (1920. g.). Pēc viņa aiziešanas instituta vadību pagaidām uzņēmās prof. *N. Lebedinskis*. 1923. g. instituts ieguva savu tagadējo nosaukumu, un no šī laika to vada prof. *E. Strands*.

Institutā pētī dzīvnieku sistematiku, faunistiku, zooģeografiju, galvenā kārtā Latvijas bezmugurkaulnieku faunistiku. Daļa zooloģisko preparatu (ap 640 nr.) uzglabājušies no Politechnikas instituta laikiem. Svarīgākais, kas nācis klāt, sākot ar 1920. g., mugurkaulniekos: 1922. g. *H. Laudona* putnu kolekcija (161 nr.), *E. Kepena*, *F. Stolla* un privatdoc. *N. Tranzehes* vāktie un dāvinātie putni; 1927. g. pirkta olu kolekcija no stud. *J. Zaikova*; 1927.—28. g. pirkta preparētu dzīvnieku kolekcija no agr. *O. Hasfordas* skolas. Mīkstmiešos: 1930.—36. g. *H. Schlesch's*, Kopenhagenā, dāvinājis vairākas konchiliju kolekcijas, tāpat 1930. g. *B. Sundlers*, Zviedrijā, un 1938. g. Dr. *A. Butuļa* mantinieki; 1930.—31. g. pirktas no *H. Pētersona*, Rīgā, dažas mazas konchiliju kolekcijas. Kukaiņos: pirktas tauriņu kolekcijas no Dr. *A. Moltrechta*, prof. *J. Kennela*, *K. Bonga*, *H. Sāra*, Dr. *K. Siebert'a* dāvināta — *V. Bergnera*; pirktas *Vāla* (1930. g. Tallinā) un *Lantzky* (1937. g. Tukumā) vaboļu kolekcijas; pirktas no *E. Reitera* (1927.—30. g. Trepavā) daudzas kukaiņu centurijas, sevišķi vaboles (800 sugu *Staphylinidae*, 800 sugu *Curculionidae* u. c.). No direktora *K. Opmaņa* iegūta 1928. g. lapu utu kolekcija un *O. John'a Thysanoptera* kolekcija 1930. g. Instituta bibliotekā 2857 numuri.

Pie instituta pastāv Latvijas Ornitoloģijas centrale, kuru 1925. g. nodibināja un visu laiku vada privatdocents *N. Tranzehe*. Ornitoloģijas centrale dibinātā putnu aizsardzības

popularizēšanai, faunistiska materiala vākšanai un putnu gredzenošanai. Galvenā darbība centralē bijusi putnu gredzenošana. Šajos gados apgredzenoti apm. 60000 putni, kas pieder 130 sugām. Atrasti tuvu pie 2000 putnu, t. i. 3%; no tiem apm. 800 ārzemēs (Eiropā, Āzijā, Afrikā), bet apm. 1200 Latvijā, pēc 1—6 gadiem. Ikgadus gredzeno caurmērā 60 līdzstrādnieki, kuru sastāvs mainas, bet visos šajos gados gredzenotāju skaits pārsniedza 350. Vēl 1939. g. paredzēts izdot pārskatu par Latv. Ornitoloģijas centrales darbību.

Instituta direktors prof. *E. Strands* ir arī Latv. Universitates hidrobioloģiskās stacijas direktors. Stacija dibināta 1924. g., pārveidojot Zemkopības ministrijas hidrobioloģisko laboratoriju. Stacija pētī mūsu jūru un saldūdeņus. Jūras pētīšanai ievāc ūdens raudzes, planktona raudzes, mērī ūdens temperaturu un veic citus meteoroloģiskus novērojumus. Šajos gados ūdens sāļums noteikts 11500 raudzēs, alkalinitate 3000 raudzēs, skābeklis 200 r., bez tam iegūti vairāk kā 13500 novērojumi par ūdens termiku un citi dati; ievāktas 6000 jūras planktona raudzes, no kurām tikai daļa apstrādāta. Saldūdeņu pētīšanā visvairāk darba veltīts mūsu ezeriem: 1925.—34. g. pastāvēja stacijas laboratorija pie Usmas ezera, kura sistematisku izpētīšanu vadija *V. Ozoliņš*. Pēc tam stacijas darbība koncentrējās Gaujas grīvas rajona ezeros, bet ar 1938. g. darbības rajons ir Dienvidlatgales ezeri. Izmērīts dziļums un pagatavotas dziļumkartes Usmas, Sīvera, Dridza un vēl 26 citiem ezeriem, kur kopsummā izdarīti 18600 dziļuma zondējumi. Hidrobioloģiskās stacijas kolekcijās tagad ietelp ap 2900 saldūdens planktona raudžu, ap 800 zivju zvīņu raudžu, pāri par 3400 bentosa u. c. organismu raudžu, kā arī vairāki simti herbarizētu ūdens augu. Ūdens ķīmiskais sastāvs analizēts 4100 reizes. Iegūti pāri par 20000 datu par saldūdeņu termiskām u. c. fizikalām īpašībām. Stacijā atrodas 2 mikroskopi, binokularlupa, mikrofotoaparats, 3 fotoaparati, aritmometrs. Darbiem iekšējos ūdeņos ir 2 laivas (viena ar motoru). Novērojumiem un materialu vākšanai ir 4 dziļūdens termometri, 2 batometri, profillode, *Birge-Ekman'a* dibensmēlējs, vairāk kā 10 planktontīklu, planktonpumpis, tīkli un citas ierīces. Ūdeņu analizēm laboratorijā atrodas analitiskie svari, vara ūdens destilacijas aparats, dažādas biretes u. t. t. Bibliotekā atrodas tuvu pie 4000 sējumu.

Publikacijām prof. *E. Strands* 1929. g. nodibināja LU sistema-

tiskās zooloģijas instituta un hidrobioloģiskās stacijas rakstus *Folia Zoologica et Hydrobiologica*, no kuriem iznākuši 9 sējumi. Prof. *E. Stranda* 60 g. dzimšanas dienas jubilejas gadījumā viņam veltīti 5 sējumi *Festschrift zum 60. Geburtstag von Professor Dr. Embrik Strand.*

Institūtā darbojas: prof. *E. Strands*, doc. *N. Tranzehe*, privatdoc. *O. Trauberga;* agrāk darbojās prof. *G. Šneiders*. Hidrobioloģiskajā stacijā darbojas prof. *E. Strands*, subasist. *B. Bērziņš*, laborants *N. Sizovs;* agrāk — vec. asist. *V. Ozoliņš †*.

5. *Ģeografijas instituts* dibināts 1935. g., Kronvalda bulv. 4, sadalot fiziskās ģeografijas institutu, kas pastāvēja no 1922. g. un kura direktors bija nel. profesors *R. Putniņš*. Ģeografijas institutu vada no tā dibināšanas vec. doc. *Ģ. Ramāns*, kurš darbojies arī fiziskās ģeografijas institutā visu laiku. Ģeografijas institutā vēl darbojas jaun. asist. *J. Rutkis* un subasist. *K. Ramans;* agrāk arī subasist. *R. Januška*. 1928./29. māc. gadā kā viesis doc. *K. Pakštas* no Kaunas.

Ģeografijas instituta zinātniskās darbības galvenās problemas ir: Latvijas teritorijas iedalijums ģeografiskos reģionos un Latvijas pilsētu ģeografija. Ģeografijas institutā atrodas par Kulturas Fonda līdzekļiem pagatavoti divi Latvijas reljefa modeļi: 1) mērogā 1 : 400000 un 2) mērogā 1 : 200000 (nepabeigts) un viens par instituta līdzekļiem pagatavots Lietuvas reljefa modelis mērogā 1 : 400000. Starp zinātniskā inventara objektiem vērtīgākie ir: zemes globs mērogā 1 16500000, pantografs, planimetri, stereo-fotokamera, 611 ģeografiska satura diapozitivi. Bibliotekā atrodas 1800 grāmatas un kartes.

6. *Ģeoloģijas un paleontoloģijas instituts* dibināts 1925. g., un to līdz 1935. g. rudenim vadīja prof. *E. Krauss*, pēc tam fakultates dekans. Instituts atrodas Baznīcas ielā 5, dz. 18; 1926. g. pavasarī instituts dabūja klāt 17. dzīvokli Latvijas ģeoloģijas muzeja ierīkošanai. Muzejs atklāts 1929. g. 29. septembrī. Muzejs tagad aptver ap 1400 izstādītu eksponatu un lielu skaitu Latvijas iežu un fosiliju paraugu, kas novietoti 28 vitrīnās un 25 vitrīnu skapjos. Kopš 1929. g. pie instituta pastāv Latvijas zemes urbumu paraugu krājums, kurā novietoti Latvijas dziļāko zemes urbumu paraugi, Daugavas spēkstacijas pētīšanas un citu urbumu un rakumu paraugi.

No instituta aparaturas minami: pārakmeņojumu preparējamā mašīna, elektriskais centrifugējamais aparats, iežu slīpējamais aparats, mikroskopi u. c. Bibliotekā 3500 sējumi. Publikacijām instituts izdod sākot ar 1925. g. LU ģeoloģijas instituta rakstus. Līdz šim iznākuši 71 ēks.

Instituta zinātniskā darbība norit visvairāk Latvijas ģeoloģijas pētīšanas laukā (kvartars un pamatformacijas), bet skārusi arī daudz vispārīgās un reģionalās ģeoloģijas problemas. Paleontoloģijā līdz šim galvenais pētīšanas objekts bijusi devona ichtiofauna. Institutam sadarbojoties ar Finansu ministrijas Zemes bagātību pētīšanas institutu, pēdējos gados lielāka vērība piegriezta arī dažādiem praktiskās ģeoloģijas jautājumiem, kas skar mūsu derīgo izrakteņu pētīšanu.

Institutā darbojas: doc. *N. Delle*, doc. *V. Zāns*, privatdoc. *O. Mellis*, jaun. asist. *A. Dreimanis*. Agrāk darbojušies: privatdoc. *M. Gūtmanis*, subasistente *I. Embovica*.

IV. Zinātniskās biedrības.

No apakšā minētajām zinātniskām biedrībām pirmās 3 tieši saistītas pie matematikas un dabaszinātņu fakultates, kamēr Bioloģijas biedrībā bez matematikas un dabaszinātņu fakultates mācības spēkiem un beigušajiem darbojas arī medicinas un ķīmijas fakultates mācības spēki un absolventi.

1. Matematikas un dabaszinātņu fakultates zinātniskā biedrība dibināta pie fakultates, lai uzturētu dzīvākus sakarus un domu apmaiņu starp fakultatē ietilpstošiem dažādu disciplinu pārstāvjiem, lai mācības spēkiem dotu iespēju tuvāk iepazīstināt kolegas un citus zinātniekus ar saviem darbiem un panākumiem zinātnē un lai reizē izkoptu akademiskās tradicijas. Statutus Latv. Universitates Padome apstiprināja 1927. g. 23. martā. Biedrības pirmais prezidents bija profesors *R. Putniņš*. Biedrība likvidēta 1939. g.

2. Latvijas Fizikas un matematikas biedrība dibināta 1939. g. 16. februarī. Biedrības mērķis — sekmēt un veicināt fizikas un matematikas zinātnes Latvijā. Priekšnieks — vec. docents *F. Gulbis*. Biedru 30, starp tiem visi LU matematikas un dabaszinātņu fakultates matematikas nodaļas mācības spēki.

3. *Latvijas Universitates Botaniskā dārza draugu biedrība* dibināta 1932. g. Tās mērķis veicināt LU botaniskā dārza attīstību un izkopšanu un izplatīt zināšanas par LU botaniskā dārzā kultivējamiem augiem, kā arī par kulturas un savvaļas augiem vispār. Biedrības priekšnieks nepārtraukti visu laiku prof. *N. Malta*. Biedrībai 5 mūža biedri un 90 kārtēji biedri.

4. *Latvijas Bioloģijas biedrība* dibināta 1921. g. un ir franču *„Société de Biologie"* zaru nodaļa *(Réunion Biologique de Lettonie)*. Tās mērķis pētīt bioloģiskas parādības.

Biedrības priekšnieki: 1921.—22. g. prof. *R. Krimbergs*, 1923.—25. g. prof. *G. Bakmans*, 1926. g. prof. *R. Krimbergs*, 1927.—29. g. prof. *E. Svirlovskis*, 1930.—32. g. prof. *E. Paukuls*, 1933.—34. g. prof. *A. Janeks*, 1935.—36. g. prof. *P. Stradiņš*, 1937.—38. g. doc. *A. Zāmelis*, 1939. g. doc. *K. Ābele*.

Sākot ar 1929. g. biedrība izdod Latvijas Bioloģijas biedrības rakstus *(Acta Societatis Biologiae Latviae, Bulletin de la Société de Biologie de Lettonie)*, kas 1938. g. pārdēvēti par Latvijas bioloģijas rakstiem *(Acta Biologica Latvica)*. Biedrībai 2 goda biedri, 16 korespondētāji biedri, 119 kārtēji un 5 biedri veicinātāji.

5. *Latvijas Ģeografijas biedrība*, dibināta 1923. gada 30. janvarī. Biedrības darbība noritējusi zinātnisku referatu, lekciju ciklu, konferenču, ekskursiju un atsevišķu pētijumu darbu sarīkošanā, plašākā ģeografijas bibliotekas iekārtošanā, zinātnisku rakstu izdošanā un to apmaiņā ar iekšzemes un ārzemju zinātniskām iestādēm. Ar 1939. g. biedrība pakļāvusies Universitatei, bet arī agrāk LU laipni atļāvusi savās telpās rīkot priekšlasijumus un novietot bibliotēku. Pēdējā atrodas 3420 grāmatu. Laikā no dibināšanas līdz tagadnei biedrība sarīkojusi 7 konferences Rīgā un citās pilsētās, kas bijušas saistītas ar plašām apkārtnes ekskursijām. Konferenču dalībnieku skaits sniedzies vairākos simtos. Biedrībā nolasīti 192 referati. Zinātnisko darbu publicēšanai izdoti 6 sējumi Ģeografisku Rakstu; bez tam nākušas klajā vairākas citas atsevišķas publikacijas. 1939. gadā biedrībai ir 9 goda un 70 aktivie biedri. Valsts un Ministru Prezidents Dr. *K. Ulmanis* ir biedrības biedrs. Biedrību vadijuši, būdami par priekšniekiem: prof. *R. Putniņš* (†), lektors *Fr. Adamovičs* (†), inspekt. *Fr. Dravnieks*, vec. doc. *J. Bokalders*, vec. doc. *L. Slaucītājs* un vec. doc. *P. Galenieks*.

V. Studenti.

1. Studentu skaits pa gadiem. No tabulas redzams, ka studentu skaits no 114 (1919./20. māc. gadā) pakāpeniski pieaug līdz 882 (1932./33. m. g.) un pēc tam sākas diezgan strauja skaita samazināšanās, nokrītot 1938./39. māc. gadā līdz 584. Iemesls tam meklējams grūtākos uzņemšanas noteikumos un uzņemamo skaita ierobežošanā no vienas puses un pastiprinātā kursa beigšanā no otras. Zinamu lomu spēlēja arī lekciju naudas paaugstināšana un vakanto skolotāju vietu trūkums un tā tad vājākas izredzes pēc beigšanas iegūt skolotāja vietu. Beigušo skaits pastāvīgi audzis, un raksturīgi, ka sevišķi strauji tas pieņēmies laikā ap 1931. un 1932. g. Tas izskaidrojams ar fakultates cenšanos paātrināt studiju nobeigšanu, gan ar sekmju kontroli, gan ar minima ievešanu un studiju laika ierobežošanu. Pavisam fakultati beiguši 416 studenti: 211 matematiķi un 205 dabaszinātnieki.

Studentu kustība.

Mācību gadi	Aspiranti		Uzņemtie		Fakultatē studējošie			Beigušie		
	Mat.	Dab. z.	Mat.	Dab. z.	Mat.	Dab. z.	Kopā	Mat.	Dab. z.	Kopā
1919./20.	28	86	28	86	28	86	114	—	—	
1920./21.	—	—	—	—	58	146	204	—	1	1
1921./22.	53	72	35	86	106	200	306	—	—	—
1922./23.	17	74	15	81	128	227	355	1	—	1
1923./24.	67	83	63	77	196	261	457	1		1
1924./25.	67	96	61	94	262	309	571	2	5	7
1925./26.	—	147	70	85	296	321	617	5	5	10
1926./27.	—	181	—	82	294	383	677	4	13	17
1927./28	92	138	60	97	319	411	730	9	16	25
1928./29.	103	147	75	91	352	474	826	3	11	14
1929./30.	64	81	67	104	376	494	870	7	5	12
1930./31.	77	139	68	104	377	497	874	12	7	19
1931./32.	45	87	38	84	351	496	847	18	12	30
1932./33.	69	72	56	70	351	531	882	21	12	33
1933./34.	58	115	70	116	316	500	816	18	17	35
1934./35.	42	87	41	77	270	460	730	23	11	34
1935./36.	—	—	—	—	229	398	627	22	21	43
1936./37.	39	59	57	68	214	348	562	20	20	40
1937./38.	55	57	55	54	211	319	530	13	27	40
1938./39. . .	41	56	46	75	243	341	584	32	22	54

2. Studentu godalgotie sacensības darbi atspoguļo vairāku personu zinātniskās intereses un sekmes.

Godalgoto studentu saraksts pa mācības gadiem.

1920./21. m. g.

1) *E. Bīlchens,* dabaszin., I god. par darbu: Eksperimentu ceļā pie kādas dzīvnieku sugas izpētīt sakarus starp organisma veselības vispārējo stāvokli un viņa otrējo dzimumu pazīmju attīstību.

2) *V. Melderis,* dabaszin., II god. par tā paša temata darbu.

1921./22. m. g.

1) *H. Valters,* mat., II god. par darbu: Ar korelacijas metodes palīdzību izpētīt temperaturas nakts minima atkarību no gaisa mitruma stāvokļa vakaros Latvijas robežās.

2) *Heinrichs Skuja,* dabaszin., I god. par darbu: Izpētīt jūras krasta, kāda ezera vai upes veģetaciju Latvijā, piegriežot sevišķu vērību fizikali-ķīmiskiem un bioloģiskiem faktoriem.

1922./23. m. g.

1) *L. Slaucītājs,* mat., I god. par darbu: Baltijas jūras ledi un miglas un to radītie traucēkļi jūrniecībai austrumu piekrastē.

2) *V. Ozoliņš,* dabaszin., I god. par darbu: Monografiski apstrādāt kādu Latvijas bezmugurkaulnieku dzīvnieku grupu faunistiskā ziņā.

1925./26. m. g.

1) *Jānis Tomsons,* mat., I god. par darbu: Vienparametra virsu saimes ortogonalās trajektorijas.

2) *H. Cinate-Tomsone,* dabaszin., I god. par darbu: Eksperimentali pētījumi par sekundaro dzimumpazīmju dabu.

1926./27. m. g.

1) *S. Slaucītājs,* mat., I god. par darbu: Noteikt ar dažāda tipa pārnesamiem instrumentiem pēc vairākām metodēm kādas vietas ģeografisko platumu.

1927./28. m. g.

1) *Marija Rozene,* mat., I god. par darbu: Vietējā zvaigžņu laika un ritmisko laika signalu starpība.

1928./29. m. g.

1) *Arvēds Apinis,* dabaszin., I god. par darbu: Pētījumi par Latvijas algu sēnēm.

2) *Anna Kroģe,* dabaszin., I god. par darbu: *Herbst'a* un *Grandry* ķermenīšu topografija pīļu knābī.

3) *Eižens Leimanis,* mat., I god. par darbu: Hekubas tipa Švarcšilda periodiskie atrisinājumi.

4) *Kārlis Starcs,* dabaszin., II god. par darbu: Priekšdarbi un materiali Latvijas *Salix* ģints monografijai.

1929./30. m. g.

1) *Staņislavs Vasiļevskis,* mat., I god. par darbu ar motto *Alioth.*

1930./31. m. g.

1) *Nikolajs Delle,* dabaszin., I god. par darbu: Pētījumi par bruņu zivju atlieku ieguluma veidiem Latvijas devona smiltsiezī.

1931./32. m. g.

1) *Edgars Dzērve,* dabaszin., II god. par darbu: Vidzemes apgabala upes.

2) *Jēkabs Vidienieks,* mat., I god. par darbu: Noteikt kāda punkta ģeogrāfisko platumu pēc Sterneka metodes ar vidējo varbūtējo kļūdu, mazāku par vienu loka sekundes desmitdaļu.

1932./33. m. g.

1) *Sigurds Buchards,* dabaszin., I god. par darbu: Pētijumi par senām piekrastes terasēm Kurzemē.

2) *Ernests Fogelis,* mat., I god. par darbu: Q. E. D. atrisinājums.

3) *Emanuels Grīnbergs,* mat., I god. par darbu: Daži pētijumi par telpu ruletēm.

1933./34. m. g.

1) *Alfrēds Zirnītis,* mat., I god. par darbu meteoroloģijā ar motto: Vētra šņāca, jūra krāca tumšajā naksniņā.

2) *Emanuels Grīnbergs,* mat., I god. par darbu: Pārskats par dažiem pētijumiem III pakāpes nenoteikto vienādojumu atrisināšanā.

1934./35. m. g.

1) *Sergejs Sagirovs,* mat., I god. par darbu: *Dupin'a* ciklidas.

2) *Irmgarde Embovica,* dabaszin., I god. par darbu: Rīgas un Rīgas Jūrmalas ģeoloģiskā uzbūve un gruntsūdens apstākļi.

3) *Richards Freibergs,* dabaszin., II god. par darbu: Ledus un pēcledus laikmeta nogulumi Abavas kreisā krastā pie Kandavas.

1935./36. m. g.

1) *Vilma Plēsums,* dabaszin., I god. par darbu: Eksperimentali pētijumi par Lamarka iedzimtības un evolucijas principu.

2) *Aleksis Dreimanis,* dabaszin., I god. par darbu: Atšķirība starp augšējo un apakšējo morēnu slāni Latvijā.

3) *Juris Rāts,* mat., I god. par darbu: Kvadratiskās formas un līnearie integralvienādojumi.

1936./37. m. g.

1) *Voldemārs Vārpa,* dabaszin., I god. par darbu: Linu šķiedras izveidošanās atkarībā no izsējas laika.

2) *Juris Akmens,* dabaszin., I god. par darbu: Taukvielu maiņa zivju dzimumciklā.

3) *Eduards Dinvalds,* mat., II god. par darbu: Galaktikas rotacija.

1937./38. m. g.

1) *Jānis Rade,* dabaszin., I god. par darbu: Juras formacija Latvijā.

2) *Edgars Šints,* mat., II god. par darbu: Sferisko funkciju rindas un konverģence salīdzinājumā ar Furjē rindām.

3) *Jānis Pāvulāns,* dabaszin., I god. par darbu: Nuklealā reakcija augstāko augu putekšņos un dīgsomās.

4) *Paulis Bukāns,* mat., I god. par darbu: Anagalaktiskie miglāji.

5) *Arvīds Krauklītis,* mat., I god. par darbu: Bezgalīgās pasaules un galīgās pasaules hipotezes.

Godalgoto studentu sacensības darbu skaits.

Mācību gadi	I godalga	II godalga	Kopā
1920./21.	1	1	2
1921./22.	1	1	2
1922./23.	2	—	2
1923./24.	—	—	—
1924./25.	—	—	—
1925./26.	2	—	2
1926./27.	1	—	1
1927./28.	1	—	1
1928./29.	3	1	4
1929./30.	1	—	1
1930./31.	1	—	1
1931./32.	1	1	2
1932./33.	3	—	3
1933./34.	2	—	2
1934./35.	2	1	3
1935./36.	3	—	3
1936./37.	2	1	3
1937./38.	3	1	4
		Kopā .	36

3. Fakultates studentu biedrības. Katrai fakultates nodaļai — matematikas un dabaszinātņu — ir atsevišķa profesionala studentu biedrība.

a) Matematikas zinātņu studentu biedrība. Matematikas zinātņu studentu pulciņš dibināts 1922. g. 30. septembrī un pārdēvēts par biedrību 1936. g. Biedrības mērķi: 1) papildināt biedru matematisko izglītību, veicināt zinātnisko iniciativu, veidot kopdarbībā biedru pasaules izpratni; 2) sekot zinātniskām atziņām matematikā un ar matematiku organiski saistītās zinātnēs — fizikā, astronomijā, mechanikā, ģeofizikā u. t. t.; 3) popularizēt šīs zinātnes ārpus Universitates; 4) sagatavot savus biedrus pedagoģiskam darbam; 5) palīdzēt studiju darbā; 6) tuvināt matematikas nodaļas studējošos.

Biedrības priekšnieki: *L. Slaucītājs, R. Miļuks, S. Slaucītājs, H. Sprancis, M. Eizentāle, E. Špērs, R. Ķipurs, A. Bunge, E. Lakots, Priževoits, J. Čudars, E. Grīnbergs, J. Rožulapa, P. Bukāns, J. Sīlis, P. Bukāns, E. Dīnvalds.* 1939. g. biedrībā ir 5 goda biedri, 34 vecbiedri un 55 aktivie biedri.

b) LU Dabaszinātņu studentu biedrība dibināta 1920. g. februarī un tā apvieno dabaszinātņu studentus. Biedrības mērķis sekmēt biedru kulturalo attīstību un dabaszinātņu pētīšanu un popularizēšanu.

Biedrībā 1939. g. 1. aprilī bija 75 biedri, 32 vecbiedri un 2 goda biedri: prof. *N. Malta* un prof. *E. Krauss*. No biedrības dibināšanas biedrībai bijuši šādi priekšnieki: *K. Starcs, V. Auziņš, L. Āboliņš, M. Neimane, V. Zāns, J. Zaikovs, A. Veģis, E. Križus, R. Januška, A. Melderis, B. Bērziņš, A. Ķirulis, E. Tauriņš, K. Miške, J. Alksnis, V. Eglītis, R. Kostiļuks* un *E. Buchbinders*.

Lai sasniegtu paredzētos mērķus, biedrība sarīko saviem biedriem priekšlasijumus dažādos dabaszinātniskos jautājumos un ekskursijas Latvijā. Pastāvēšanas laikā bijuši 82 priekšlasijumi un 39 ekskursijas. Lai veicinātu biedru studijas, biedrībai iegādāta bibliotēka, kurā pašreiz 1198 sējumi. Savākts arī Latvijas augu herbarijs, kuru vēl papildina, un iesākta molusku vākšana. Darbības laikā bijuši 22 sarīkojumi (eglītes un biedru vakari).

Dabaszinātņu popularizēšanai un novērojumu publicēšanai biedrība sākot ar 1934. gadu izdod žurnalu Daba un Zinātne vec. doc. K. *Ābeles* redakcijā. Žurnals iznāk 6 reizes gadā 2 iespieduma loksnes biezās burtnīcās; līdz šim iznākuši 5 gada gājumi. Žurnals Daba un Zinātne ir vienīgais populari dabaszinātniskais izdevums Latvijā un izpelnijies vispārēju ievērību interesentu aprindās. Sevišķi bagāta novērojumiem un datiem ir žurnala chronikas nodaļa.

VII
MECHANIKAS FAKULTATE
1919—1939

VII. Mechanikas fakultate

Vecākais docents *N. Reinfelds.*

1. Fakultates nodibināšana un izveidošanās. Bijušā Rīgas Politechnikas instituta (RPI) reorganizacijas komisija savā 1919. g. 8. aug. sēdē izvēlēja mechanikas fakultates apakškomisiju šādā sastāvā: fakultates pārstāvis — prof. *P. Denfers,* Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas pārstāvis — departamenta direktors inž. *K. Rezevskis* un Inženieru savienības pārstāvis — inž. technologs *K. Bušs.*

1919. g. 21. aug. sēdē minētā apakškomisija, izejot no Latvijas īpatnējā saimnieciskā un ģeografiskā stāvokļa, noteica fakultates izveidošanas pamatus un atzina, ka pie fakultates dibinamas 4 nodaļas: mašīnu būvniecības, technoloģijas, elektrotechnikas un kuģu būvniecības.

Pamatojoties uz šiem vispārējiem slēdzieniem, vispirms tika izstrādāti studiju plāni mašīnbūvniecības un technoloģijas nozarēm un ieteiktas piemērotas personas atsevišķiem priekšmetiem.

Par fakultates dekanu izglītības ministrs apstiprināja prof. *P. Denferu,* skaitot ar 1919. g. 1. septembri.

Pēc fakultates apakškomisijas priekšlikuma Latvijas Augstskolas organizacijas komisija 1919. g. 4. sept. sēdē izvēlēja tā saukto fakultates kodolu: priekšsēdētāju dekanu prof. *P. Denferu* un locekļus — inž. *K. Rezevski,* prof. *R. Feldvegu,* prof. *N. Šīmani* un doc. *O. Habermani,* ko izglītības ministrs apstiprināja 6. septembrī.

Fakultates kodola uzdevums bija veikt visus nepieciešamos sagatavošanas darbus septembra beigās paredzētam mācības sākumam un ieteikt organizacijas komisijai attiecīgos mācības spēkus. Līdz 1919. g. 25. septembrim bija ievēlēti un izglītības ministra apstiprināti jau visi fakultates locekļi.

Fakultates sastāvs 1919./20. m. g. I semestra sākumā bija šāds:

Dekans — prof. *P. Denfers.*

Sekretars — doc. *A. Bankins.*

Mācības spēki	Mācības priekšmeti
1. Prof. *P. Denfers*	Metalu un koku technoloģija. Metalu un koku apstrādāšanas mašīnas. Papīra ražošana.
2. Prof. *R. Feldvegs*	Mašīnu elementi. Celšanas mašīnas. Kinematika.
3. Prof. *N. Šimanis*	Virzuļmašīnas. Mašīnu izmēģināšana.
4. Prof. *R. Hennigs*	Tehniskā mechanika I, II un III.
5. Prof. *G. Taube*	Materialu izmēģināšana. Technoloģiskie pētijumi. Techniskā rasēšana.
6. Prof. *A. Milodrovskis*	Tekstilrūpniecība.
7. Doc. *G. Nolteins*	Lokomotives un dzelzceļu ritošais sastāvs.
8. Doc. *O. Habermanis*	Rotacijas mašīnas. Mašīnu izmēģināšana.
9. Doc. *O. Hakelis*	Būvkonstrukcijas. Būvstatika.
10. Doc. *L. Hunchens*	Elektrotechnikas pamatvilcieni. Elektrotechniskā laboratorija.
11. Doc. *A. Bankins*	Apkurināšana un vēdināšana. Dzesēšanas mašīnas.
12. Doc. *K. Rezevskis*	Spēka stacijas. Fabriku organizacija. Fabriku būve un iekārta.
13. Doc. *V. Vencelidess*	Benzina motori un automobiļi.
14. Doc. *E. Āboliņš*	Kurtuves un tvaika katli. Siltuma izmantošana. Tvaika katlu izmēģināšana.
15. Doc. *A. Zīle*	Kuģu būvniecība.
16. Doc. *V. Kirchengrabers*	Elektrotechnika.
17. Asist. *T. Tīls*	Būvkonstrukcijas.
18. Asist. *J. Levans*	Techniskā rasēšana.

Pārējos mācības plānā paredzētos priekšmetus lasija citu fakultatu mācības spēki. Uzsākt mācības bez jebkādiem mācības līdzekļiem bija grūti. Šādu līdzekļu iegāde toreizējos apstākļos bija pilnīgi izslēgta.

Darbu sarežģija vēl tas, ka daļa bijušo RPI un Baltijas Techniskās augstskolas mechanikas nodaļas studentu vēlējās turpināt iesāktās studijas jaundibinātās augstskolas mechanikas fakultatē un tamdēļ darbi bija jāuzsāk ar visiem 4 kursiem (studiju gadiem) reizē.

Ar visām grūtībām, šķēršļiem un sarežģijumiem mācības fakultatē varēja uzsākt 1919. g. 1. oktobrī, sākumā gan tikai mašīnu būvniecības un technoloģijas nozarēs. Kara apstākļu dēļ jau 9. ok-

tobrī tās bija jāpārtrauc. Normalu darbību izdevās atjaunot tikai 22. novembrī.

Tūlīt pēc mācību sākuma fakultate nolēma izstrādāt mācības un pārbaudījumu noteikumus, un šim nolūkam tika izvēlēta īpaša komisija. Komisijas izstrādātos noteikumus fakultate pieņēma 1920. g. 9. februarī un iesniedza tos apstiprināšanai Dekanu Padomei un Organizacijas Padomei.

Darbu uzsākot, fakultatē bija uzņemti 115 aspiranti, bet faktiski iestājās tikai 94 studenti. 1920. g. jūnija mēneša beigās notika pirmā galveno aroda priekšmetu pārbaudījumu sesija, un fakultati ar inženiera technologa gradu nobeidza divas personas.

Minētā gadā pie fakultates nodibinājās un savu darbību uzsāka fotografijas laboratorija, kas vēl šodien apkalpo gandrīz visas Universitates fakultates.

1921. g. martā mechanikas fakultates inventarā tika pārņemts bijušā RPI mechanikas nodaļas inventars, un jūnijā fakultates inventarā skaitijās jau 1355 numuri, starp tiem 412 grāmatas. 1939. g. jūnijā fakultates bibliotekā skaitas 5945 sējumi.

Sākot ar 1921./22. m. g. apstākļi fakultatē jau tik tālu uzlabojās, ka studenti varēja sekmīgi strādāt normalus praktiskus darbus elektrotechnikas un technoloģijas laboratorijās. Tā paša gada oktobrī tika nodota lietošanai pilnīgi par jaunu iekārtota materialu izmēģināšanas laboratorija.

Sakarā ar karā izpostītās Latvijas straujo jaunceltniecības darbu valsts un komunalām iestādēm un tāpat arī privatiem uzņēmumiem radās nepieciešama vajadzība pēc oficialas būvmaterialu pārbaudes iestādes, kas pārbaudītu un salīdzinātu celtnēm un citiem nolūkiem izvēlētos jeb piedāvātos materialus. Ievērojot to, fakultate nolēma materialu pārbaudes laboratorijā dibināt materialu izmēģināšanas staciju. Tika izstrādāti šīs jaunās oficialās iestādes noteikumi, un Organizacijas Padome tos apstiprināja 1922. g. janvara beigās.

Ar 1922. g. 1. februari materialu izmēģināšanas stacija sekmīgi uzsāka savu darbību. Tā darbojas kā patstāvīga iestāde un pati tieši norēķinas ar LU Saimniecības Padomi.

Lielais pieprasījumu skaits, ko materiālu izmēģināšanas stacija saņēma no valsts un privatām rūpniecības iestādēm dažādās elektrības nozarēs, bija par iemeslu atsevišķas iestādes dibināšanai minēto pieprasījumu apmierināšanai. 1926. g. maijā sāka darboties elektriskās pārbaudes un grāduēšanas laboratorija, atkal kā patstāvīga iestāde, kas pati norēķinas ar LU Saimniecības Padomi.

1922./23. m. g. pie fakultates mašīnu būvniecības nozares nodibinājās kuģu būvniecības nodaļa.

1923. g. septembrī fakultatē atvēra vēl elektrotechnikas nozari un sakarā ar to radās nepieciešamība pārstrādāt visām trim nozarēm mācības plānus.

1926./27. m. g. mašīnu būvniecības nozari sadalija trīs novirzienos: vispārējā, satiksmes un kuģu būvniecības, un reizē ar to mācību plāns bija atkal par jaunu jāpārstrādā.

Pirmais mācības plāns iespiests 1920. gadā. Pēc šā plāna studiju laiks mašīnu būvniecības un technoloģijas nozarēs, kādas toreiz pastāvēja, bija paredzēts 4 gadi. Sākot ar 1922. g. mācības laiks tika pagarināts par $^1/_2$ gadu, bet 1923. g. vēl par $^1/_2$ gadu. Ar 1934. g. mācības laiks visās mechanikas fakultates nozarēs bij $5^1/_2$ gadi. 1938./39. m. g. fakultates mācības plāns par jaunu radikali pārstrādāts un pielāgots mūsu dienu īpatnējām prasībām. Pēc jaunā mācības plāna, kas stājas spēkā ar 1939. g. 1. jūliju, studiju laiks visās trīs fakultates nozarēs paredzēts 5 gadi.

Jau 1922./23. m. g. fakultate, ievērojot daudzu studentu nesekmību pirmos studiju gados, atrada par nepieciešamu izstrādāt minimalās prasības. Par šo prasību neizpildīšanu laikā bez dibinātiem iemesliem draud studentu izslēgšana no fakultates. Reizē ar jauno mācības plānu, sākot ar 1939./40. m. g., arī minimalās prasības attiecīgi grozītas un izstrādāti īpaši noteikumi Latvijas Kreditbankas stipendiatiem.

1922./23. m. g. fakultate Dekanu Padomes uzdevumā izstrādājusi noteikumus inženieru zinātņu doktora grada iegūšanai.

No 1919. g. līdz 1939. g. 1. jūlijam notikušas pavisam 377 Fakultates Padomes sēdes. Par fakultates dekaniem un sekretariem sākot ar 1919./20. m. g. bijušas sekojošas personas:

Mācības gadi	Dekans	Sekretars
1919./20.	Prof. *P. Denfers.*	Doc. *A. Bankins.*
1920./21.	*P. Denfers.*	*A. Bankins.*
1921./22.	*P. Denfers.*	*A. Bankins.*
1922./23.	*P. Denfers.*	Doc. *E. Āboliņš.*
1923./24.	Vec. doc. *E. Āboliņš.*	Vec. doc. *A. Bankins.*
1924./25.	*E. Āboliņš,*	Vec. doc. *K. Tormanis.*
1925./26.	Vec. doc. *K. Tormanis.*	Vec. doc. *L. Hunchens.*
1926./27.	*K. Tormanis.*	*L. Hunchens.*
1927./28.	Prof. *K. Rezevskis.*	*L. Hunchens.*
1928./29.	*K. Rezevskis.*	*L. Hunchens.*
1929./30.	Vec. doc. *K. Tormanis.*	Vec. doc. *N. Rozenauers.*
1930./31.	*K. Tormanis.*	*N. Rozenauers.*
1931./32.	Prof. *A. Vītols.*	*N. Rozenauers.*
1932./33.	*A. Vītols.*	*N. Rozenauers.*
1933./34.	Vec. doc. *K. Tormanis.*	*N. Rozenauers.*
1934./35.	*K. Tormanis.*	*N. Rozenauers.*
1935./36.	Vec. doc. *P. Zīlīte.*	Prof. *N. Rozenauers.*
1936./37.	*P. Zīlīte.*	Doc. *N. Reinfelds.*
1937./38.	Prof. *K. Rezevskis.*	Vec. doc. *N. Reinfelds.*
1938./39.	*K. Rezevskis.*	*N. Reinfelds.*
1939./40.	Vec. doc. *N. Reinfelds,* sākot ar 1939. g. janvari.	Prof. *N. Rozenauers.*

2. Mācības spēki un viņu pedagoģiskā un zinātniskā darbība. 1919. g. 1. oktobrī, kad fakultate atvēra savas durvis studentiem, pie tās skaitijās tikai 18 mācības spēki.

Sekojot mūsu dienu technikas straujai attīstībai un aizvien pieaugošām prasībām pēc krietni sagatavotiem specialistiem, fakultates atsevišķo katedru un mācības priekšmetu skaits arvien pieauga. Šis apstāklis, kā arī studējošo skaita pakāpeniskais pieaugums prasija jaunu mācības spēku pieaicināšanu un sagatavo-

šanu. 1938./39. m. g. fakultatē darbojās 8 štata un 3 ārštata profesori, 7 vecākie docenti, 3 docenti, 3 privatdocenti, 13 asistenti un 5 subasistenti. Mācības spēku pieaugums un viņu skaits pa gadiem redzams I tabulā.

I tabula.

Mācības gadi	Mācības spēku skaits						
	Profesori	Vecākie docenti	Docenti	Privat-docenti	Lektori	Asistenti	Subasistenti
1919./20.	6	—	9	—	—	4	2
1920./21.	6	—	9	—	—	4	1
1921./22.	5	—	9	—	—	3	1
1922./23.	7	—	10	—	—	7	3
1923./24.	9	—	9	—	—	9	3
1924./25.	9	—	9	—	—	11	4
1925./26.	9	—	9	1	—	11	4
1926./27.	8	5	3	1	—	11	5
1927./28.	8	5	5	—	—	10	6
1928./29.	7	5	6	1	1	9	5
1929./30.	8	5	5	1	1	10	6
1930./31.	8	7	2	2	—	10	6
1931./32.	10	5	2	2	—	10	6
1932./33.	10	5	4	1	—	12	3
1933./34.	10	5	4	1		12	4
1934./35.	9 + 1 āršt.	5	3	2		12	3
1935./36.	9 + 2 āršt.	6	3	2	—	12	3
1936./37.	7 + 3 āršt.	7	1	2	—	13	4
1937./38.	8 + 3 āršt.	7	2	2	—	13	5
1938./39.	8 + 3 āršt.	7	3	3		13	5

Maiņas mācības spēku sastāvā, avansējumi, pārvešana ārštatā vai štatā, aiziešana pensijā u. t. t., raksturota II tabulā.

II tabula.

Mācības spēku akademiskais stāžs. a) Vecākie mācības spēki.

Viens datums kādā rubrikā norāda stāvokļa sākumu.

Mācības spēki	Profesors	Dr. ing.	Dr. ing. h. c.	Vec. doc.	Docents	Lektors	Priv.-doc.	Asistenti			Subasist.
								Vec.	Norm.	Jaun.	
1. Profesori:											
Prof. *Pauls Deniers* (ārštatā ar 1934. g. 15. IX)	1. 9. 1919.		28. 9. 1924.		—	—	—		—	—	—
(Prof. *Reinholds Feldvegs*, † 1931. g.)	1. 9. 1919.		—		—	—		—	—	—	—
(Prof. *Richards Hennigs*, † 1922. 9. V)	no 1. 9. 1919. līdz 9. 5. 1922.			—	—		—	—	—	—	—
(Prof. *Ādams Milodrovskis*, aizceļojis uz Poliju 1919. g.)	1. 9. 1919.				—		—	—	—	—	—
Prof. *Nikolajs Šimanis* (ārštatā ar 1935. 29. IX)	5. 9. 1919.		21. 9. 1929.		—		—		—	—	—
Prof. *Gustavs Taube* (ārštatā ar 1939. 1. VII)	17. 9. 1919.	—	—		—		—				—
(Prof. *Antons Rodzevičs-Bejevičs*, ārštatā, izstājies 1922. g.)	no 1. 1. 1921. līdz 1922.				—	—	—	—	—		—

II tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Profesors	Dr. ing.	Dr. ing. h. c.	Vec. doc.	Docents	Lektors	Priv. doc.	Asistenti			Subasist.
								Vec.	Norm.	Jaun.	
Prof. *Georgs Nolteins* (ārštatā ar 1925. 1. X, izstājies 1926. 26. VII)	no 3. 1921. g. līdz 26. 7. 1926.		9. 1924.		17. 9. 1919.	—			—	—	—
(Prof. *Ivans Pāeņicins*, † 1926. 20. I)	no 7. 4. 1922. līdz 20. 1. 1926.				—	—		—	—		—
Prof. *Čarlzs Klarks* (ārštatā ar 1937. 1. VII)	no 1. 4. 1923. līdz 1. 7. 1937.	—	7. 11. 1927.		—	—	—	—	—		
Prof. *Aleksandrs Brikmanis*	1. 8. 1923.	ārzemēs	—	—	—	—			—	—	
Prof. *Alfrēds Vītols*	1. 7. 1924.	14. 5. 1924.	—	14. 10. 1921.	1. 6. 1921.	—		—	—	—	
(Prof. *Kārlis Rezevskis*, † 1939. 4. III)	no 6. 4. 1927. līdz 4. 3. 1939.		29. 9. 1926.		ar 5. 9. 1919.	—				—	—
(Prof. *Eduards Cizarevičs*, † 1936. 9. IX)	no 9. 3. 1930. līdz 9. 9. 1936.	—	21. 9. 1929.	—	1. 7. 1922.	—	—	—		—	—
Prof. *Emils Āboliņš*	4. 12. 1931.	—	29. 5. 1931.	25. 9. 1919.					—	—	—

II tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Profesors	Dr. ing.	Dr. ing. h. c.	Vec. doc.	Docents	Lektors	Priv. doc.	Asistenti			Subasist.
								Vec.	Norm.	Jaun.	
Prof. *Oskars Habermanis*	20. 1. 1932.	25. 11. 1931.		5. 9. 1919.	—		—	—	—	—	—
Prof. *Nikolajs Rozenauers*	20. 9. 1935.	12. 12. 1934.	—	1. 7. 1931.	1. 7. 1928.	—	1. 7. 1925.	1. 1. 1925.	1. 7. 1923.	1. 7. 1922.	
Prof. *Aleksandrs Delvigs*	4. 11. 1937.	22. 5. 1935.		1. 11. 1936.	6. 9. 1935.	—	3. 12. 1930.	1. 10. 1930.	1. 10. 1927.	1. 10. 1924.	—
2. Vec. docenti:											
Vec. doc. *Ludvigs Hunchens*	—	—		25. 9. 1919.	—				—		
Vec. doc. *Kārlis Tormanis*		—		25. 9. 1919.	—					—	—
Vec. doc. *Aleksandrs Bankins*		—	—	1. 6. 1920.	—	—	—	—	—		—
Vec. doc. *Persijs Zīlīte*		—	—	1. 7. 1922.	1. 7. 1921.	—	—	—		—	—
Vec. doc. *Aleksandrs Labutins* (ārštatā)		5. 1933.		1927. inž. fak.	19. 2. 1920. inž. fak.		—	ārštata vec. as. 1. 9. 1927. mech. f.	no 1927. 1. 1. lasa arhitekt. fak. techn. mechaniku un būvkonstr.		
(Vec. doc. *Aleksandrs Mitenbergs, † 1935.* 20. VII)	—			no 1. 7. 1931. līdz 20. 7. 1935.	1. 7. 1929.		1. 1. 1925.	31. 5. 1922.			—

II tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki	Profesors	Dr. ing.	Dr. ing. h. c.	Vec. doc.	Docents	Lektors	Priv.-doc.	Asistenti			Subasist.
								Vec.	Norm.	Jaun.	
Vec. doc. *Roberts Rūtiņš*			—	1. 10. 1935.	16. 11. 1932.		1. 7. 1931.	1. 9. 1927.	1. 11. 1922.	15. 10. 1921.	—
Vec. doc. *Jānis Asars*			—	1. 1. 1936.	Āršt. doc. 1. 7. 1928.	—	1. 9. 1925.	—	—		—
Vec. doc. *Nikolajs Reinfelds*	—	24. 4. 1937.		4. 11. 1937.	1. 7. 1932.	1. 9. 1928.	1. 7. 1931.		—		1. 7. 1926.
3. Docenti:											
(Doc. *Oskars Hakelis*, † 1920. 28. XI)	—				no 1. 9. 1919. līdz 28. 11. 1920.		—	—	—		
Doc. *Voldemārs Vencelidess*, † 1931. III)	—	—		—	no 1. 9. 1919. līdz 3. 1931.			—		—	—
(Doc. *Jānis Ābolinš*, † 1937. 15. VI)		—	—		no 20. 9. 1935. līdz 15. 6. 1937.	—	4. 12. 1931.	1. 9. 1927.	1. 7. 1923.	15. 4. 1922.	15. 12. 1920.
Doc. *Ringolds Rafaels*	—		—	—	1. 1. 1938.	1934.	18. 3. 1937.		1. 7. 1936.	1. 7. 1933.	1. 7. 1928.

II tabulas 4. turpinājums.

Mācības spēki	Profesors	Dr. ing.	Dr. ing. h. c.	Vec. doc.	Docents	Lektors	Priv.-doc.	Asistenti			Subasist.
								Vec.	Norm.	Jaun.	
Doc. *Jānis Pestmalis*	—			—	1. 4. 1938.		8. 5. 1929.	1. 9. 1927.	1. 7. 1920.	—	—
Doc. *Vilhelms Burkevics*				—	1. 7. 1939.		10. 4. 1935.	1. 7. 1930.	1. 9. 1927.	1. 10. 1923.	—
Doc. *Edgars Freimanis*					1. 7. 1939.	—	8. 9. 1935.	18. 3. 1937.	15. 3. 1936.	1. 7. 1929.	5. 1928.
Privatdoc. un ārštata vec. asistents *Herberts Pestmalis*				—			29. 10. 1930.	1. 7. 1930.	1. 1. 1922.	—	—
4. Privatdocenti un lektors:											
Privatdocents un vec. asistents *Vilhelms Doniņš*				—		—	8. 5. 1935.	1. 7. 1923.	—		
Privatdocents *Adolfs Vickopfs*	—	—	—		—	—	28. 11. 1934.			—	—
Privatdocents un vec. asist. *Valters Krūmiņš*	—	—	—	—		—	17. 5. 1935.	1. 9. 1923.			

II tabulas 5. turpinājums.

Mācības spēki	Profesors	Dr. ing.	Dr. ing. h. c.	Vec. doc.	Docents	Lektors	Priv. doc.	Asistenti			Subasist.
								vec.	norm.	jaun.	
Privatdocents un vec. asist. *Oskars Šutka.*	—		—	—	—		11. 2. 1937.	1. 11. 1935.	1. 11. 1933.	1. 7. 1930.	1. 9. 1928.
Privatdocents un vec. asist. *Arturs Ziņģītis*		28. 11. 1934.			—		18. 2. 1937.	20. 9. 1935.	1. 9. 1933.	1. 1. 1930.	1. 7. 1929.
Privatdocents un vec. asist. *Nikolajs Vāvere*	—	—		—	—		23. 2. 1937.	1. 9. 1927.	1. 10. 1924.		—
Privatdoc. *Jānis Zivtiņš*	—				—	—	10. 9. 1937.			—	—
Privatdocents un vec. asist. *Eduards Tuktēns*		—	—	—	—	—	1. 4. 1938.	1. 12. 1938.	11. 3. 1937.	1. 11. 1935.	1. 7. 1930.
Privatdoc. *Jānis Vazdiķis*	—	—	—	—		—	1. 1. 1939.	—	—	—	—
Privatdoc. *Pauls Priedītis*	—	—	—			—	20. 4. 1939.	—	—	—	—
Lektora v. i. *Jānis Inveiss*	—	1939.	—		—	1. 7. 1936.	—	1. 9. 1937.	15. 3. 1936.	1. 7. 1934.	—

II tabulas 6. turpinājums.
b) Jaunākie mācības spēki.

Mācības spēki	Asistenti		Subasist.
	norm.	jaun.	
(Asistents *Jānis Levans*)	no 1. 9. 1919. līdz 1920.		—
(Asistents *Teofils Tīfs [Tiefi]*, † 1923.)	no 1. 9. 1919. līdz 1923.	—	—
Asistents *Jānis Liepiņš*	10. 1920.	—	—
Asistents *Jānis Bubenko*	1. 12. 1938.	1. 7. 1936.	1. 1. 1936.
(Jaun. asistents *Georgs Novickis*)		no 20. 9. 1935. līdz 1. 7. 1936.	—
Jaun. asistents *Arturs Strēķis*		1. 1. 1937.	—
(Jaun. asistents *Pāvils Līdaka*)	—	no 15. 4. 1937. līdz 1. 10. 1938.	
Jaun. asistents *Jānis Muižnieks*	—	1. 2. 1938.	15. 4. 1937.

Mācības spēku pedagoģiskā darbība fakultatē redzama III tabulā.

Blakus savai tīri pedagoģiskajai darbībai fakultatē un ārpus tās citās zemākās mācības iestādēs, daļa mācības spēku nolasijusi lielākā skaitā publiskas lekcijas zinātniskās un profesionalās biedrībās, dažādās valsts iestādēs un organizacijās. Tāpat daļa mācības spēku strādājusi un strādā praktiskā darba laukā gan kā konsultanti mūsu rūpniecības uzņēmumos, gan kā to techniskie un atbildīgie vadītāji. Tuvākas ziņas par šiem blakusdarbiem uzrādītas mācības spēku biografijās.

Par mācības spēku rosīgo darbību zinātnes laukā liecina sarakstītās mācību grāmatas un iekš- un ārzemēs publicētie pāri par 100 zinātnisko darbu, no kuriem 16 godalgoti ar Kulturas Fonda prēmijām.

Mācības spēku sarakstītās mācības grāmatas:

1. Prof. *A. Delviga* — Mašīnu elementi. (LU māc. grām. serijā Nr. 10, 1939. g., 840 lpp.)

2. Ārašt. prof. *P. Denfera* un doc. *J. Āboliņa* — Mechaniskā metalu technoloģija, I daļa.

III tabula.

Mācības spēku darbs.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorijas	Institūti
I. Profesori:				
1. *Emils Āboliņš*	Ceļammaš. un transportierīces. Tvaika katli.	Ceļammašīnas un transportierīces. Kurtuves un katli.		
2. *Aleksandrs Brikmanis*	Elektromaš. un aparatu būve.	Elektromašīnas. Aparatu būve. Augstsprieguma technika.	Elektrības labor. II. Elektrības labor. III.	
3. *Aleksandrs Delvigs*	Mašīnelementu.	Mašīnu elementi. Ātri skrejošo elementu aplēse.		
4. *Pauls Denfers* (āršt.)	Mechaniskās šķiedru technoloģijas.	Papīra ražošana.		
5. *Oskars Habermanis*	Rotacijas mašīnu.	Ūdens turbīnas. Centrifugalie sūkņi. Ventilatori. Tvaika turbīnas.		Mašīnu pētīšanas.
6. *Čarlzs Klarks* (āršt.)	Kuģu būvniecības.	Kuģu pretestība. Kuģu dzenskrūves. Kuģu tvaikkatli. Siltuma izmantošana.		
7. *Nikolajs Rozenauers*	Techniskās mechanikas.	Techn. mech. II (kinemat. un dinamika). Techn. mech. III (sistemas dinamika). Mechanismu kinematika. Techniskā svārstību mācība.		

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorijas	Institūti
8. *Nikolajs Šimanis* (āršt.)	Virzuļmašīnu.	Tvaikmašīnas.		
9. *Gustavs Taube* (āršt.)	Mašīnelementu.	Mašīnmācība (ķīm. fak.).	Technoloģijas.	
10. *Alfrēds Vītols*	Tehniskās mechanikas.	Techn. mech. I (statika). Stiprības mācība. Hidraulika.		
11. *NN*	Enerģijas saimniecības.	Spēkstacijas. Elektr. saimniec. mācība.		
II. Docenti				
1. *Jānis Asars*	Telekomunikacijas.	Telefonija un telegrafija. Radiotechnika. Ķēžu un vadu teorija.	Vājstrāvas.	Elektrotechniskā institūta direktors.
2. *Aleksandrs Bankins*	Apkurināšanas un vēdināšanas.	Apkurināšana un vēdināšana.		
3. *Vilhelms Burkevics*	Materialu pārbaudīšanas.	Materialu pārbaudīšana. Metalu apstrād. mašīnas. Spec. metalu technoloģija.	Materialu pārbaudīšanas.	
4. *Edgars Freimanis*	Kuģu būvniecības.	Kuģu teorija un stabilitate. Kuģu tvaikmašīnas.		
5. *Ludvigs Hunchens*	Vipārējās elektrotechnikas.	Vispār. elektrotechnika. Maiņstrāvas teorija. Elektrības mērīšanas metodes. Būvniecības elektrotechnika.	Elektrotechniskā laboratorija I.	

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorijas	Institūti
6. *Jānis Pestmals*	Mašīnelementu.	Techniskā rasēšana.		
7. *Ringolds Rafaels*	Termodinamikas.	Termodinamika. Dzelzceļu ritošais sastāvs I un II.		
8. *Nikolajs Reinfelds*	Mechaniskās šķiedru un gradu technoloģijas.	Tekstilrūpniecība. Dzirnavas.		
9. *Roberts Rūtiņš*	Automobiļu.	Automobiļu un lidmašīnu motori. Iekšdegu dzinēji.	Automobiļu.	
10. *Kārlis Tormanis*	Elektrības izdalīšanas un pielietošanas.	Elektriskās ietaises I (tīkli). Elektriskās ietaises II (motori).	Elektrotechn. laboratorija, vispārējā.	
11. *Persijs Zīlīte*	Būvmācības.	Būvmācība. Fabriku projekti (kīm. fak.).		
III. Privatdocenti:				
1. *Vilhelms Doniņš*	Elektrības izdalīšanas un pielietošanas.	Elektriskā apgaismošana.	Elektrotechn. laboratorija, vispārējā.	
2. *Valters Krūmiņš*	Būvmācības.	Būvmācības enciklopedija.		
3. *Oskars Šutka*	Elektromašīnu un aparatu būves.	Elektrisko mēraparatu konstrukcija (neobl.).		
4. *Eduards Tuktēns*	Vispārējās elektrotechnikas.	Ēku elektriskās ietaises (arch. fak.).	Elektrotechn. laboratorija I.	

III tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Laboratorijas	Institūti
5. *Nikolajs Vāvere*	Mašīnelementu.	Būvmašīnu elementi (inž. fak.).		
6. *Jānis Vazdiķis*	Mechaniskās metalu un koku technoloģijas.	Vispārējā mechaniskā technoloģija.		
7. *Adolfs Vickopfs*	Mechaniskās metalu un koku technoloģijas.	Koku apstrādāšana.		
8. *Arturs Zipģītis*	Tvaika katlu. Ceļammaš. un transportierīču.	Katlu izmēģināš. Pneimatiskais transports.	Katlu un mašīnu.	
9. *Jānis Zivtiņš*		Mūslaiku iekšdegu dzinēji (neobl.).		
IV. Asistenti				
1. *Jānis Bubenko*	Enerģijas saimniec.			
2. *Jānis Inveiss* (lektora v. i.)	Virzuļmašīnu.	Pumpji un kompresori. Virzuļmaš. II. Mašīnu izmēģināš.	Katlu un mašīnu.	
3. *Jānis Muižnieks*	Automobiļu.	—	Automobiļu.	
4. *Herberts Pestmals*	Techn. mechan.			
5. *Arturs Strēķis*	Techn. mechan.			

3. Prof. O. *Habermaņa* — manuskripts Tvaika turbīnas.

4. Prof. *N. Rozenauera* — lekcijas Statika, Stiprības mācība, Mechanika, I, II, III un IV daļa, Hidraulika un mācības grāmata Mechanismu kinematika (LU māc. grām. ser. Nr. 6, 1938.).

5. Prof. *A. Vītols* — lekcijas Statika plaknē, Statika telpā, Punkta kinematika.

6. Doc. *J. Pestmaļa* — brošura Techniskā rasēšana.

7. Doc. *V. Burkevica* — Metalu apstrādāšana, I daļa. Pretestības mācība.

8. Vec. asist. un lektora v. i. *J. Inveisa* — Uzdevumu krājums mechanikā, I daļa.

Mācības spēku godalgotie darbi.

A. Kulturas Fonda prēmija:

I Profesoram *A. Vītolam* 3 reizes par šādiem darbiem: 1) 1928. g.: Nouvelle théorie de l'écoulement des eaux pluviales d'un plan incliné. 2) 1936. g.: Ķeguma sprosta hidrauliskais profils un Uz elastīgo ķermeņu potencialo enerģiju attiecošos teoremu apvienošana. 3) 1938. g.: Über den nächsten Entwicklungsgang der Flußhydraulik.

II Profesoram *N. Rozenaueram* 2 reizes par šādiem darbiem: 1) 1937. g.: Analitiskais un grafoanalitiskais atrisinājums šarnīru četrstūru kustības noteikšanai, Infleksijas un Bresa riņķu konstrukcija kinematiskās ķēdes locekļiem ar ātruma un paātrinājumu vektoru palīdzību, Jauns paņēmiens ātrumu konstrukcijai sarežģītās kinematiskās ķēdēs un Heisingera (Heysinger von Waldegg) kulises mechanismu tiešais ātrumu konstrukcijas paņēmiens. 2) 1938. g.: Rēmera mechanisma tiešās ātrumu konstrukcijas, Ātrumu plānu konstrukcijas sarežģītās kinematiskās ķēdēs bez līdzīgām punktu rindām, Polaro ātrumu plānu raksturīga īpašība kinematiskās ķēdēs ar slīdpāriem kustošās plaknēs, Paātrinājumu konstrukcija ar relativo normalpaātrinājumu plānu palīdzību sarežģītās kinematiskās ķēdēs, Īpaša paātrinājumu konstrukcija kinematiskās ķēdēs, kas satur slīdpārus kustošās plaknēs, Ātrumu konstrukcija sarežģītās kinematiskās ķēdēs, kas nesatur šarnīru četrstūrus un Jauna slīdsviras tvaikdaļa mechanisma (Wälzhebelsteuerung) paātrinājuma konstrukcija.

Lektora v. *J. Inveiss* saņēmis 1938. gadā no Latv. Armijas štaba atzinības rakstu par žurnalā Ekonomists iespiesto rakstu Valsts noteikšana enerģijas saimniecībā.

Mācības spēku piedalīšanās konferencēs ar referatiem.

Mācības spēks	Referata temats	Kur nolasīts
Prof. *A. Vītols*	„Calcul cinématique des canaux de flottage".	Vispasaules spēka konferencē Bāzelē, 1926. gadā.
	„Über den Einfluß der Trägheitskräfte auf den Versicherungsprozeß des oberirdischen Wassers".	Baltijas valstu hidrologu kongresā Tallinā, 1928. g.
	„Une solution possible du problème concernant l'écoulement des eaux pluviales d'un plan incliné".	Turpat.
	„Par upju morfoloģiju".	Baltijas valstu hidrologu konferencē Ļeņingradā.
	„Calcul cinématique des canaux de flottage".	IV techniskās mechanikas kongresā Kembridžā, Anglijā, 1934. gadā.
	„Hidrauliskas konstantes".	IV Baltijas valstu hidrologu konferencē Helsinkos.

Profesors Dr. ing. *N. Rozenauers* piedalijies IV Techniskās mechanikas kongresā Kembridžā Anglijā 1934. gadā un Techniskās izglītības kongresā Berlīnē 1938. gadā.

Habilitacijas darbus iesniegušas 23 personas, iegūdamas ar to privatdocenta tiesības.

1. Vec. asistents *O. Mitenbergs* 1924. g. — Rīgas muitas dārza griežamo krānu projekts ar aprēķiniem.
2. Vec. asistents *N. Rozenauers* 1924. g. — Mēģinājums noteikt Daugavai hidrauliskos koeficientus.
3. Inž. *J. Asars* 1925. g. — Nulles metodes mērīšana ar nedziestošiem viļņiem.
4. Vec. asistents *J. Pestmalis* 1929. g. — Gultņu berze un smērēšanas teorija.
5. Vec. asistents *A. Delvigs* 1930. g. — Pētijumi par Ventas upes noplūdes apstākļiem vasaras laikā.
6. Vec. asistents *H. Pestmalis* 1930. g. — Kādas pastāvošas metala un koka apstrādāšanas fabrikas organizacijas kritika un racionalizacijas plāns.
7. Lektora v. i. *N. Reinfelds* 1931. g. — Dzirnavu darba mašīnu vēdināšana un skrotēšanas produktu raksturojums.
8. Vec. asistents *R. Rūtiņš* 1931. g. — Spirts kā automobiļu motoru degviela.

9. Vec. asistents *J. Āboliņš* 1931. g. — Konstrukciju un mašīnu daļu bojājumu un lūzumu cēloņi.

10. Inž. *A. Vickopis* 1934. g. — Kas jāievēro pie koku mechaniskās apstrādāšanas vispār un it sevišķi Latvijā.

11. Vec. asistents *V. Burkevics* 1935. g. — Priežu koka mitruma uzņemšana mērcējot.

12. Vec. asistents *V. Doniņš* 1935. g. — Elektriskās kvēlspuldzes īpatnību, labuma un degšanas ilguma pētīšana.

13. Vec. asistents *E. Freimanis* 1935. g. — Kuģu tvaikmašīnu indikatora diagrammu konstruēšanas paņēmieni.

14. Vec. asistents *V. Krūmiņš* 1935. g. — Pilnsienu jumtu fermas jaunlaiku būvniecībā un viņu statiskā aplēse.

15. Lektora v. *R. Rafaels* 1937. g. — Lokomotivju katlu barojamā ūdens sildītāji un dažu šo ierīču kritiska apskate.

16. Vec. asistents *O. Šutka* 1937. g. — Trijfažu sistemas vadu aplēse nevienmērīgam slogam.

17. Vec. asistents *N. Vāvere* 1937. g. — Darba pārvadu zobratu zobu aprēķins virsmas spiedei Pmah zobratiem ar taisniem zobiem.

18. Vec. asistents *A. Ziņģītis* 1937. g. — Pneumatiskais transports.

19. Inž. *J. Zivtiņš* 1937. g. — Eksplozijas motora sadegšanas telpas sadalijums.

20. Vec. asistents *E. Tuktēns* 1938. g. — Vai auruenkuru motoru pielietošanas ierobežojumi attaisnojami.

21. Inž. *P. Priedītis* 1939. g. — Jauns hidraulisko trieču aprēķina veids un tā pārbaude mēģinājumos.

22. Jaun. asistents *A. Strēķis* 1939. g. — Spēkstacijas sprosta hidrauliskais profils.

23. Inž. *J. Vazdiķis* 1939. g. — Latvijas koku apstrādāšanas fabriku koku atkritumu technoloģiskās izmantošanas iespējas pārstrādāšanai celulozā un koksnes slīpmasā.

Disertacijas aizstāvējuši 7 fakultates mācības spēki un 1 architekturas fakultates docents.

1. Vec. doc. *A. Vītols* 1924. g. — Lietus ūdens notece un tiltu un cauruļu hidrauliskā aplēse (disertacija aizstāvēta pie inženierzinātņu fakultates).

2. Vec. docents *O. Habermanis* 1931. g. — Ātriskrejošo ripu aprēķins.

3. Vec. docents *N. Rozenauers* 1934. g. — Grafoanalitiska metode paātrinājuma centra un centroidu noteikšanai komplanā kustībā.

4. Asistents *A. Ziņģītis* 1934. g. — Par velkmes patēriņu ūdenscauruļu katlos.

5. Docents *A. Delvigs* 1935. g. — Par aksialo propelleru turbīnu divdimensionalo aprēķinu.

6. Docents *N. Reinfelds* 1937. g. — Dzijas piepūles gredzenu vērpšanas procesā un gredzenu vērpjamo mašīnu vārpstiņu apgriezienu regulēšanas teorija.

7. Vec. docents *J. Vītols* (archit. fakult. docents) 1938. g. — Algebrisko līkņu kinematiskā veidošana.

8. Lektora v. i. *J. Inveiss* 1939. g. — Virzuļtvaikmašīna apvienotā spēka — siltuma saimniecībā.

Goda doktora gradi piešķirti 7 fakultates mācības spēkiem un 4 ārpusē stāvošām personām par nopelniem mechanikas zinātnes un praktiskā darba laukā.

No mechanikas fakultates profesoriem goda doktora gradu ieguvuši: *P. Denlets* 1924. g., *G. Nolteins* 1924. g., *K. Rezevskis* 1926. g., *Č. Klarks* 1927. g., *E. Cizarevičs* 1929. g., *N. Šimanis* 1929. g. un *E. Āboliņš* 1931. g.

Ārpusē stāvoši goda doktori: Drēzdenes profesors *M. Grūblers*, direktors *G. Hammars* no Geteborgas, būvinženieris *J. Kerpe* un inženieris technologs *A. Zīle*.

3. Fakultates bibliotekas un palīginstituti. Fakultates bibliotēka aiz telpu trūkuma sadalīta pa 4 atsevišķām telpām: mašīnu būvniecības nozares grāmatas un žurnāli novietoti fakultates dekanatā; technoloģijas nozares — prof. *Denlera* un vec. doc. *N. Reinfelda* kabinetā; elektrotechnikas nozares — elektrotechnikas institutā; ienākošo žurnālu skate un lasītava — šaurā tumšā un ziemā nelietojamā telpā III stāvā, blakus prof. *J. Cizarevičа* kabinetam.

Bibliotēku lieto plaši, un tās lietošana, sevišķi grāmatu izsniegšana kā mācības spēkiem, tā arī studentiem stiprā mērā nodarbina dekanata darbvedību.

Bibliotekas izveidošanai un papildināšanai ar jaunām grāmatām un žurnāliem pielikts daudz pūļu un darba. Tā kā reizē ar straujo technisko zinātņu attīstību attiecīgās grāmatas ļoti ātri novecojas, tad tās nemitoties jāpapildina ar jaunām. Kaut bijušas lielas grūtības un varēja izlietot samērā šaurus līdzekļus, fakultates bibliotekā tagad skaitas jau 5945 sējumi, kas iegūti gan pirkšanas, gan dāvinājumu ceļā. Bibliotēka visumā apmierina kā mācības spēku, tā arī studentu vajadzības.

Modernā technika prasa plašu pētniecības darbu. Jaunās šā laika technikas atziņas rodas un attīstas galvenā kārtā pētīšanas institutos un laboratorijās. Universitates var gūt daudz nopelnu dažādu problemu atrisināšanā, ja tām ir attiecīgas iekārtas un dar-

bības apstākļi. Praktiskās katedras nevar iztikt un pat eksistēt bez pētīšanas institutiem un laboratorijām, ne tikai studentu apmācībai, lai tie iegūtu patstāvīgumu darbā un spriedumos, bet gan galvenā kārtā mācības spēku pētniecības darbam. Tāpēc fakultate jau no paša sākuma, cik apstākļi un līdzekļi to atļāvuši, centusies iekārtot un izveidot sev nepieciešamās laboratorijas un palīginstitutus. Tā pie fakultates 20 gados izveidojušies un pašlaik darbojas šādi palīginstituti:

1. materialu pārbaudīšanas instituts — direkt. prof. *G. Taube*, 2. mašīnu pētīšanas instituts — direkt. prof. *O. Habermanis*, 3. elektrotechnikas instituts — direkt. vec. doc. *J. Asars*, 4. materialu izmēģināšanas stacija — vadītājs āršt. prof. *P. Denfers*, 5. elektriskās pārbaudes un graduēšanas laboratorija — vadītājs vec. doc. *J. Asars*, 6. technoloģijas laboratorija — vadītājs prof. *G. Taube*, 7. benzīnmotoru un automobiļu laboratorija — vadītājs vec. doc. *R. Rūtiņš*, 8. fotografijas laboratorija — vadītājs āršt. prof. *P. Denfers*, 9. siltuma technikas kabinets — pārzinis prof. *E. Āboliņš*, 10. technoloģijas muzejs — pārzinis prof. *G. Taube*, 11. mechanikas darbnīca — vadītājs āršt. prof. *P. Denfers*.

Instituti apmierina galvenā kārtā studentu apmācības prasības. Plašāka darbība tajos nav iespējama ne tikai trūcīgu iekārtu dēļ, bet jo sevišķi nepiemērotu telpu dēļ. Pastāvošās izmēģināšanas un pārbaudes stacijas pie technoloģijas un elektrotechnikas nozarēm ir izrādijušās tomēr par ļoti noderīgām kā valsts, tā arī sabiedriskām iestādēm un privatpersonām.

4. Studenti. Uzņemot studentus mechanikas fakultatē, priekšroku dod tiem, kas uzrāda vismaz 1 gadu sekmīgu praksi.

Fakultatei nodibinoties un darbību uzsākot 1919. g. rudenī, studentu bija 94 personas. Šis skaits strauji pieauga un sasniedza savu maksimu 1931./32. m. g. (sk. tabulu). Pašreiz fakultatē skaitas 549 studenti. Ievērojot lielo aspirantu pieplūdumu un telpu un iekārtu trūkumu, fakultate bija spiesta stipri ierobežot uzņemamo personu skaitu, noteicot to uz 75—80.

Studentu kustība pēc mācību gadiem pārredzama tabulā.

Studentu kustība pēc mācību gadiem.

Mācības gadi	Aspiranti	Uzņemtie	Kopskaits	Beigušie
1919./20.	115	115	94	—
1920./21.	316	285	340	2
1921./22.	182	170	495	9
1922./23.	118	81	499	11
1923./24.	103	94	498	13
1924./25.	109	77	498	5
1925./26.	92	61	514	8
1926./27.	130	61	535	10
1927./28.	118	74	560	19
1928./29.	134	83	575	24
1929./30.	137	71	596	34
1930./31.	152	84	606	32
1931./32.	168	86	619	29
1932./33.	170	80	600	37
1933./34.	130	68	573	49
1934./35.	126	60	533	45
1935./36.	—		468	15
1936./37.	99	75	494	40
1937./38.	99	78	505	27
1938./39.	106	80	549	36
	Kopā	1.783		445

20 gadu laikā fakultates pilnu kursu beigušas pavisam 445 personas, un proti:

ar inženiera mechaniķa gradu	142
ar inženiera technologa gradu	152
ar inženiera elektrotechniķa gradu	151

Ikgadus godalgo labākos un izcilākos studentu diplomdarbus. Pavisam godalgoti 54 darbi (sk. sarakstu 572. ss. lpp.).

5. Mechanikas fakultates studentu biedrība. Biedrības pirmais sākums meklējams 1908. g. 29. oktobrī, kad pie RPI nodibinājās Механический кружок при Рижском Политехническом институте. Šīs biedrības mērķis bija papildināt praktiskās un teoretiskās aroda zināšanas, sarīkojot ekskursijas, iekārtojot biblioteku, nolasot referatus u. t. t. Biedrība toreiz attīstija rosīgu darbību un biedru skaits pieauga pāri simtam. 1915. g. augustā, sakarā ar vācu armijas tuvošanos Rīgai, biedrības biblioteka līdz ar RPI tika eva-

Studentu godalgotie diplomdarbi.

Autors	Temats	Godalga	Kādā gadā
Viktors Vāvers	Liepājas elektriskās spēka stacijas projekts.	II godalga.	1923. g.
Heinrichs Jansons	Linu mērcētavas un vērptuves projekts.	II godalga.	1923. g.
Aleksandrs Delvigs	Amatas hidroelektriskā spēka stacija.	I godalga.	1924. g.
Arturs Melbārdis	Papīra fabrika ar cellulozas nodaļu un koka maltuvi.	I godalga.	1925. g.
Rafaels Krenics	Rīgas elektriskās spēka stacijas projekts.	I godalga.	1925. g.
Remberts Martinsons	Doles hidroelektriskās spēka stacijas tvaika rezerves projekts.	I godalga.	1925. g.
Arturs Lejnieks	Zvejas kuģis.	II godalga.	1927. g.
Aleksandrs Lēvenšteins	„Madruck" kūdras ražošanas ierīce Liepājas spēkstacijas vajadzībām.	I godalga.	1927. g.
Kārlis Neretnieks	Jūrmalas dzelzceļa elektrifikacijas projekts.	I godalga.	1928. g.
Rūdolfs Krievs	Dīzeļmotoru spēka stacija kara arsenalam Rīgā.	II godalga.	1928. g.
Jūlijs Ozols	Salacas hidroelektriskā spēka stacija.	II godalga.	1928. g.
Edgars Freimanis	Preču-pasažieru tvaikoņa projekts.	I godalga.	1928. g.
Kārlis Gertners	Doles papīra fabrikas projekts.	I godalga.	1929. g.
Romans Zēbergs	Termiskā centrale Daugavpilī pilsētas un apkārtējā rajona apgādāšanai ar enerģiju.	II godalga.	1929. g.
Jānis Šķipsna	Līgatnes sulfitcelulozas fabrikas projekts.	II godalga.	1929. g.

1. turpinājums.

Autors	Temats	Godalga	Kādā gadā
Oskars Šutka	Mēģinājuma ceļā jāatrod noteikumi, pie kuriem starp ģeneratora un transformatora nullpunktiem rodas resp. var novērot augstāko harmonisko strāvu un spriegumus. Mazākas ūdens spēka stacijas projekts.	I godalga.	1930. g.
Arnolds Pampe	Rīgas-Ogres dzelzceļa elektrifikacija.	I godalga.	1931. g.
Arturs Dūnis	Hidrauliskā spēkstacija uz Daugavas pie Kokneses.	II godalga.	1931. g.
Jānis Grošs	Jelgavas pilsētas tramvaja projekts.	II godalga.	1931. g.
Sauls Gurvičs	I-3-I karsttvaika ātrvilciena lokomotives (Cks) pārbūves projekts. Pirmā mašīnu iecirkņa kantora ēkas projekts.	Atzinības raksts.	1931. g.
Edgars Lambergs	Latvijas elektrifikacijas VIII rajona apakšstacija Daugavpilī.	Atzinības raksts.	1931. g.
Aleksandrs Akmentiņš	Jāizpētī eksperimentalā ceļā mazo maiņspriegumu (līdz 0,01 volt.) mērīšanas iespēja akustisko frekvenču robežās (no 100 līdz 10000 per./sek.), izmantojot elektronu lampiņas un eventuali sauso taisngriezni. Jānoskaidro mērierīces pielietošanas iespējamības telefonometrijas mērijumiem. Projektēt satiksmes ministrijas centralās laboratorijas ēku.	I godalga.	1932. g.

2. turpinājums.

Autors	Temats	Godalga	Kādā gadā
Jānis Vazdiks	Sulfitcelulozas fabrikas pie Juglas ezera projekts.	I godalga.	1932. g.
Nikolajs Reinfelds	Jūras telefona kābeļa projekts.	Atzinības raksts.	1932. g.
Ringolds Rafaels	Pasažieru vilcienu tvaika lokomotivju depo jaunpārbūvējamam Rīgas dzelzceļa mezglam.	I godalga.	1932. g.
Jānis Jurķelis	0-4-0 karsttvaika manevru lokomotives projekts.	Atzinības raksts.	1932. g.
Valdis Ziemelis	Radiofona raidstacijas projekts.	I godalga.	1932. g.
Jānis Inveiss	Latvijas Universitates mechanikas fakultates spēka mašīnu laboratorijas projekts.	I godalga.	1933. g.
Zigfrīds Šillings	Finieru fabrikas projekts.	I godalga.	1933. g.
Eduards Tuktēns	Asinchrona trijfazu motoru pielaišanas metodu eksperimentalā salīdzināšana.	I godalga.	1933. g.
Gerhards Lancs	Hidroelektriska spēka stacija uz Daugavas pie Ķeguma Rīgas un Ķeguma apkārtnes pamatslodzes segšanai.	Atzinības raksts.	1933. g.
Andrievs Niedra	Valsts zāģētava un būvgaldniecība Ķīšezera krastos.	I godalga.	1933. g.
Georgs Blūms	Elektroakustiskie mērijumi un radiofona studiju ēkas projekts.	I godalga.	1933. g.

3. turpinājums.

Autors	Temats	Godalga	Kādā gadā
Georgs Novickis	Lidmašīnas aerodinamiska aprēķins un aviacijas motora projekts.	I godalga.	1933. g.
Ilja Ralks	Asinchrono motoru palaišanas apstākļu pētīšana.	II godalga.	1934. g.
Pauls Maneķis	Kokmuižas ūdensdzirnavu pārbūves un modernizēšanas projekts.	II godalga.	1934. g.
Alberts Janmeijs	Lokomotives projekts.	I godalga.	1934. g.
Viktors Kaplāns	Spēkstacija tekstilfabrikas vajadzībām.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1934. g.
Jānis Raiska	Mazsalacas linu vērptuve.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1935. g.
Arturs Strēķis	Hidroelektriska spekstacija uz Ventas pie Kuldīgas.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1935. g.
Alfrēds Langins	Filtrkomplekts augstfrekvences telefonijas iekārtai. Konstruēt un eksperimentali pārbaudīt augstfrekvences sprostu. Tālsatiksmes telefona centrales ēkas projekts.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1935. g.
Roberts Šīrmachers	Tērauda slokšņu aukstvelmētavas projekts.	Atzinības raksts „cum laude".	1936. g.
Jānis Bubenko	Elektroficēt Rīgas-Jelgavas dzelzceļu pasažieru un preču kustībai 1950. gadam.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1936. g.

4. turpinājums.

Autors	Temats	Godalga	Kādā gadā
Vilhelms Jansons	Pētījumi par tālvadu ķēdēm starp Rīgu un Rīgas Jūrmalu un gaisa vadu pārveidošanas iespējām vai kābeļa izveidošanu uz šīs līnijas. Majoru pasta un telegrafa kantora un telefona centrales ēkas projekts.	Atzinības raksts „cum laude".	1936. g.
Indriķis Šalme	Ūdens dzirnavas Rīgas apr. Ķēču pag.	Atzin. raksts „cum laude"	1936. g.
Pāvils Līdaks	Termiskā papildu spēkstacija Rīgai.	Atzin. raksts. „cum laude"	1936. g.
Jānis Ranšis	Lokomotives projekts.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1937. g.
Alfrēds Betchers	Papildu tvaika spēka centrale Rīgas pilsētai.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1937. g.
Jevgenijs Gedgovds	Projektēt un konstruēt telefonometrijas darbiem pastiprinātāju katodstaru lampai. Eksperimentali noskaidrot diapazona paplašināšanās iespējas un šo iespēju konstruktivu realizēšanu. Projektēt ēku Liepājas telefona centralei.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1937. g.
Arnolds Andersons	Elektrības skaitītāju fabrikas projekts.	Atzin. raksts „cum laude"	1937. g.
Hugo Rudzītis	Ķeta un tērauda lietuves projekts.	Atzin. raksts „cum laude"	1937. g.
Jānis Mulžnieks	Vienvietīgas iznīcinātāju lidmašīnas projekts.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1937. g.
Valentīns Stūrmanis	Ekskavatora projekts.	Atzinības raksts „summa cum laude".	1938. g.
Mārtiņš Pladars	Bērza saplākšņu fabrikas projekts.	Atzin. raksts „cum laude"	1938. g.

kuēta uz Ivanovo-Vozņesensku, bet daļa pārnesta uz kādu privatdzīvokli, kur grāmatas izputinājis krievu karaspēks.

1918. g. 20. nov. sapulcējās grupa bijušo biedru un nolēma atjaunot darbību. 1918. g. 13. dec. biedru skaits jau bija 52, bet tad biedrības darbība pēkšņi apstājās.

Tikai 1920. g. 21. aprilī tiek sasaukta jauna dibināšanas sapulce (piedalas 29 stud.) un darbību uzsāk „Latvijas Augstskolas mechaniķu savienība", kuras rīcībā pāriet bij. Rīgas Politechnikas instituta mechaniķu pulciņa īpašumu pārpalikums, kas tomēr ir ļoti niecīgs. Tiek izstrādāti jauni statuti. Jau pirmajā dibināšanas sapulcē nolēma, ka biedrība neies plašumā un nereprezentēsies uz ārieni. Biedrības darbība bija vāja, un biedrība cīnijās ar materialām grūtībām.

1921. g. 13. oktobrī biedrība pārdēvējās par „Latvijas Universitates mechaniķu savienību" Pēc tam saņēma materialu pabalstu no Kulturas fonda caur Organizacijas Padomi (13.500 rbļ.) un dažus dāvinājumus.

Daudz enerģijas un laika patērēja, debatējot par biedrības piesliešanos vienam vai otram studentu nogrupējumam, līdz pēdīgi 1921. g. 21. nov. nolēma, ka biedrībai interesē tikai aroda jautājumi un tā Studentu Padomes vēlēšanās nepiedalīsies resp. atstāj šādas lietas katra biedra personīgā izlemšanā. Te vēl reizi pasvītroja, ka biedrību interesē tikai aroda jautājumi, un pie šā principa biedrība turas vēl tagad. Reizē ar to 1921. g. pieņem lēmumu, ka visi sludinājumi biedrības vitrīnā u. t. t. jāizliek vienīgi valsts valodā.

1925. g. 22. aprilī tiek reģistrēti, bet 26. oktobrī pie Universitates apstiprināti pārstrādātie biedrības statuti un biedrība gūst nosaukumu „Latvijas Universitates mechanikas fakultates studentu biedrība" Tiek paturēti iepriekšējie principi, t. i. veicināt biedrības biedru pašizglītību technisko zinātņu laukā, sekmēt biedru praktisko izglītību.

1938. g. tiek atkal pārstrādāti biedrības statuti. Tiek atstāti visi biedrības līdzšinējie principi, bet idejiskā dzīve pieskaņota 15. maija idejām.

Uz 1939. g. biedrības bibliotekā atrodas 747 grāmatas, žurnali, lekciju konspekti latviešu, vācu un krievu valodā. Šo grāmatu vērtība grūti noteicama. Daļa grāmatu saņemtas kā dāvinājumi.

Biedrības nozīmi atzinis arī Kulturas fonds un 1938. g. decembrī piešķīra biedrībai Ls 500,— bibliotekas paplašināšanai. Šī summa ir vēl neizlietota.

Līdzekļus biedrība sagādā ar biedru iestāšanās maksām (vienreizēji Ls 1,—) un kārtējām semestra maksām (Ls 2,—), ziedojumiem un atlikumiem no izrīkojumiem. Izrīkojumi (koncerti, balles, loterijas) pirms vairākiem gadiem deva diezgan paprāvus atlikumus, kas arvien samazinājās. Kopš 1932. g. šāda veida izrīkojumi vairs nav sarīkoti, baidoties riska.

Biedrības kārtējie ienākumi gadā ir ap Ls 70,—, ko izlieto bibliotekas paplašināšanai. Pašreizējie biedrības naudas līdzekļi ir Ls 735,— (ieskaitot Ls 500,— neizlietoto Kulturas fonda pabalstu). Par Ls 600,— paredzēts līdz 1939. g. rudenim iegādāties aroda literaturu.

1932. g. pēc Mechanikas fakultates studentu biedrības ierosinājuma tika nodibināta „Latvijas Inženieru mechaniķu biedrība". Dažāda nogrupējuma inženieru biedrības apvienojās tagadējā „Latvijas Inženieru biedrībā"

Mechanikas fakultates studentu biedrība sarīkojusi ekskursijas uz dažādām rūpniecības iestādēm Rīgā, Liepājā, Jelgavā, Krustpilī u. c. Tāpat ekskursijas rīkotas uz elektriskām spēkstacijām, telefona un telegrafa centralēm un radio raidstacijām. Katru gadu biedrība sarīko 1 līdz 2 ekskursijas.

Biedrībai bija paradums rīkot publiskas lekcijas, bet apmeklētāju trūkuma dēļ tagad priekšlasijumi notiek reti.

No 1925. līdz 1939. g. biedrībā par biedriem bijuši 273 studenti. Par iepriekšējiem gadiem datu nav. Biedru skaits biedrībā svārstijies no 60 līdz 30.

Pašreiz biedrībā ir 5 goda biedri un 36 biedri.

Biedru sastāvā katru mācības gadu ir pārmaiņas, jo fakultati beidzot biedrs tiek skaitīts par izstājušos. Samērā mazs biedru skaits komplektējas no jaunākiem studentiem, jo sākumā grūti izprast biedrības nozīmi.

Lielu atbalstu un pretimnākšanu biedrībai arvien izrādijusi fakultates vadība un mācības spēki. Daļa mācības spēku ir bijuši biedrības biedri, un 5 mācības spēki ir biedrības goda biedri.

Fakultates mācības spēki dāvinājuši biedrībai grāmatas, žurnalus, noturējuši priekšlasijumus u. t. t.

VIII
MEDICINAS FAKULTATE
1919—1939

VIII. Medicinas fakultate

Prof. *R. Krimbergs* un prof. *J. Prīmanis.*

1. Fakultates nodibināšanās un izveidošanās.

1. Fakultates sākumi. Vēl priekš lielā pasaules kara (1912.—13. g.) Tērbatas Universitates privatdocents Dr. med. *P. Sniķeris,* toreiz darbodamies par ordinatoru Rīgas Kara slimnīcā, bij pacēlis Rīgas presē jautājumu par Tērbatas Universitates medicinas fakultates pārvietošanu uz Rīgu patstāvīgas mācības iestādes veidā. Viņš savu ierosinājumu motivēja ar to, ka Rīgā tikko uzceltas plašas, jaunas slimnīcas, Rīgas pilsētas Armitsteda bērnu slimnīca, kā arī II Rīgas pilsētas slimnīca, kamēr Tērbatā nav pietiekoša slimnieku materiala medicinas studentu apmācībai. Šis ierosinājums tomēr palika nerealizēts starp citu tādēļ, ka tam pretojās arī daļa latviešu ar advokatu *Frici Veinbergu* priekšgalā; viņš baidijās, ka ar medicinas fakultates pārcelšanu Rīgā ieplūdīs revolucionari noskaņotie krievu garīgo semināru absolventi, kurus tad uzņēma par studentiem Tērbatas Universitatē.

Drīzi pēc tam, kad 1919. g. vasarā Latviešu izglītības biedrības augstskolas sekcijas uzdevumā *P. Sniķeris, P. Dāle* un *P. Nomals* bij iesnieguši Latvijas pirmajam izglītības ministram *K. Kasparsonam* sīki izstrādātu projektu par Latvijas Universitates dibināšanu, bet vēl priekš Latvijas Augstskolas oficialas atklāšanas (1919. g. 28. septembrī) sāka darboties medicinas fakultates organizēšanas subkomisija. Šīs subkomisijas pirmā sēde notika 1919. g. 28. augustā, un tanī piedalijās Veselības departamenta direktors Dr. med. *G. Reinhards,* privatdocents Dr. med. *P. Sniķeris,* Dr. med. *O. Voits,* ārsti *A. Butuls, A. Pētersons* un prof. mag. pharm. *E. Zariņš.* Par subkomisijas vadītāju ievēlēja G. *Reinhardu,* bet par sekretaru prof. *E. Zariņu.* Ņemot vērā, ka jau pieteicies prāvs skaits personu, kas vēlas studēt medicinu un ka Rīgā ir diezgan daudz labi ierīkotu slimnīcu klīniskiem darbiem, sapulce vispirms vienprātīgi atzina, ka medicinas fakultates nodibināšana ir principiali

iespējama un ka tās drīza atvēršana nepieciešami vajadzīga. Līdz ar to sapulce atzina arī, ka par mācības spēkiem jaundibinamajā medicinas fakultatē jāuzaicina pēc iespējas pašas Latvijas zinātniskie spēki, pirmā kārtā latvieši; bet ja tādi visām disciplinām nebūtu sadabūjami, tad būtu vēlams uzaicināt par mācības spēkiem sabiedroto un ziemeļu kaimiņu tautu zinātniekus. Sapulce konstatē, ka otram fakultates kursam vajadzīgs uzaicināt no ārienes tikai fizioloģijas mācības spēku; tomēr, ja izrādītos, ka baumas par bijušā anatomijas profesora Charkovā *A. Zommera* aiziešanu uz Tērbatu būtu dibinātas, tad pirmajam un otram kursam būtu uzaicinams no ārienes arī vēl anatoms, kas mācītu arī histoloģiju. Trešajam kursam būtu vajadzīgi no ārienes mācības spēki diagnostikā ar propedeitisko klīniku, farmakoloģijā un topografiskajā anatomijā. Pēc sapulces aprēķina medicinas fakultates 3 kursu ierīkošanai būtu vajadzīgs pirmajā laikā apm. 150.000 Latvijas rubļu liels kredits.

Subkomisija darbojās līdz 1919. g. 11. sept., noturot šai laikā pavisam 4 sēdes un sūtot savu pārstāvi Augstskolas organizacijas komisijas subkomisiju pārstāvju kopsēdēs. Iepazīstoties ar subkomisijas lēmumiem šai īsajā posmā, spilgti izceļas viņas locekļu noteiktā apņemšanās stāties pie medicinas fakultates izveidošanas darba, neskatoties uz visām paredzamām grūtībām nākotnē. Jau otrā sēdē nolemj meklēt sakarus ar vajadzīgiem zinātniskiem spēkiem, sevišķi no Skandinavijas valstīm. Šai pašā sēdē jau uzdod prof. *E. Zariņam* un ārstam *A. Pētersonam* izstrādāt lekciju sarakstu pirmajiem diviem kursiem. Medicinas fakultates subkomisija savā nākošajā (1919. g. 5. IX) sēdē ievēlē pirmos mācības spēkus medicinas fakultates kodolā: privatdocentu Dr. med. *P. Sniķeri*, Dr. med. *G. Reinhardu* un Dr. med. *O. Voitu*. Savā beidzamajā (1919. g. 8. IX)* sēdē subkomisija ievēlē fakultates kodolā vēl ārstu *A. Butulu*. Pēc apspriedes par uzņemšanas noteikumiem medicinas fakultatē nolemj, ka ķīmiju, botaniku, zooloģiju un mineraloģiju ar ģeoloģiju studenti klausīsies agronomijas, bet fiziku ķīmijas fakultatē.

Nākošajā sēdē 1919. g. 11. septembrī prof. *E. Zariņš* ziņo, ka Latvijas Augstskolas organizacijas komisija, balsojot apstiprinā-

* Arī turpmāk iekavās ietvertie datums un gads norāda uz medicinas fakultates sēdi, kurā par attiecīgo jautājumu runāts, lemts vai ziņots.

jusi subkomisijas priekšā liktos medicinas fakultates locekļus un ka tā tad šī sēde uzskatama par Latvijas Augstskolas medicinas fakultates pirmo sēdi. Par fakultates sekretaru ievēlē *O. Voitu*. Agrākās subkom. locekli *Aug. Pētersonu* uzaicina piedalīties fakultates sēdēs ar padomdevēja balsi. Nolemj atklāt pirmo kursu ar fiziku, ķīmiju, zooloģiju un botaniku, kā arī spert attiecīgos soļus, lai varētu atklāt vēl otru kursu, kas uzskatams par nepieciešami vajadzīgu. Nolemj arī griezties pie Rīgas Pilsētas valdes ar lūgumu atļaut izlietot pilsētas slimnīcas medicinas fakultates vajadzībām. Medicinas fakultates otrā sēdē (1919. g. 15. IX) pagaidu dekans prof. *Eduards Zariņš* ziņo, ka uz fizioloģijas katedru izglītības ministrs uzaicinājis prof. *Robertu Krimbergu* (Charkovā). Vispārīgās patoloģijas katedrai vienojās ievērot prof. *Ernesta Paukuļa* kandidaturu. Vienojās arī par to, ka Latvijas Augstskolai vajadzētu dot „Universitates" nosaukumu, tāpēc ka tā aptver kā humanitarās, tā arī techniskās disciplinas. Šai pašā sēdē nolemj uzaicināt caur ārstu *K. Baronu* latviešu zobārstus dot savu atsauksmi attiecībā uz zobārstu studiju iekārtu pie medicinas fakultates. Vēlāk (1921. g. 3. X) fakultate ievēlē *Kārli Baronu* par vecāko docentu zobu slimībās un līdz ar to par zobārstniecības nodaļas pastāvīgo vadītāju. 1930. g. 20. X fakultate piešķir viņam Dr. med. h. c. gradu un 1931. g. 2. XI ievēlē viņu par profesoru*.

Medicinas fakultates trešajā sēdē (1919. g. 22. IX) dekans ziņo, ka izglītības ministrs 1919. g. 11. IX par mācības spēkiem medicinas fakultatē apstiprinājis *P. Sniķeri, G. Reinhardu, O. Voitu* un *A. Butulu*.

Jaundibinātās medicinas fakultates locekļi enerģiski stājās pie darba, noturot laikā no 1919. g. 11. IX līdz 1920. g. 4. X pavisam 38 sēdes. Bet apstākļi, kādos šim darbam jānorit, ir ārkārtīgi grūti, tā ka sākumā uz brīdi pat uzpeld doma, vai nebūtu pareizāki atlikt pirmā pilnā mediciniskā kursa atklāšanu līdz 1920. g. augustam. Vienā no pirmajām sēdēm (1919. g. 15. XI) konstatēts, ka kara apstākļi, sevišķi Bermonta uzbrukums Rīgai mēnesi atpakaļ, ir lielā mērā traucējuši medicinas fakultates iekārtošanu: „Telpu jautājums priekš auditorijām, jautājums par pilsētas slimnīcu pārņemšanu fakultates vajadzībām, kā arī anatomijas un fizioloģijas profesoru

* Par zobārstniecības nodaļas nodibināšanu un tālāko izveidošanos sk. atsevišķo prof. *K. Barona* sastādīto pārskatu.

nokārtošana nav varējusi tikt uz priekšu virzīta, tā kā radušies nopietni iemesli atlikt I pilnā mediciniskā kursa atklāšanu uz nākamā 1920. g. augusta mēnesi. Ja arī ierastos anatoms janvarī, tomēr aiz mācības līdzekļu un preparatu trūkuma tas lekcijas lasīt nevarētu. Arī studenti, kuriem tagad jābūt frontē, lekcijas klausīties nevarētu, un kara gaitas viņus arī vēl ilgāki saistīs, kā domājams un paredzams." Tomēr jau pēc pāris dienām (1919. g. 17. XI) fakultate nolemj atvērt I un II kursu, bet paziņot studentiem, ka „ārkārtīgu apstākļu dēļ fakultate nevar tiem garantēt, ka anatomija un fizioloģija tiks lasīta un ka kursi tiem tiks pierēķināti tikai tad, kad tie būs noklausijušies šīs disciplinas". Tai pašā sēdē nolemj arī lūgt izglītības ministra starpniecību nolūkā dabūt kādu fiziologu no ziemeļu valstīm, jo no prof. *Krimberga* nekādas ziņas vēl nav saņemtas un nav arī bijis iespējams ar viņu sazināties.

Kā redzams, medicinas fakultate jau savas darbības pašā sākumā ir atdūrusies uz lielām grūtībām, kuras drīzā laikā pārvarēt tai nav bijis iespējams, neskatoties uz visām pūlēm. Vislielākās grūtības fakultates organizēšanas darbā rodas sakarā ar piemērotu telpu iegūšanu klausītavām un laboratorijām, bet sevišķi ar telpu resp. slimnīcu iegūšanu klīniskās apmācības vajadzībām. Ne mazākas grūtības rodas arī mēģinājumos piesaistīt jaunus mācības spēkus, sevišķi fizioloģijas un iekšķīgo slimību katedrām.

2. Pirmo triju kursu organizēšana. Fakultate vienojās (1919. g. 29. IX) uzaicināt prof. mag. med. vet. *Ernestu Paukuli* (no Tērbatas) ieņemt vispārīgās patoloģijas katedru un likt viņu priekšā Organizacijas Komisijai ievēlēšanai. Vēlāk *Paukulis* uzņemas pagaidām lasīt arī farmakoloģiju (1920. g. 9. I).

Attiecībā uz ļoti akuto jautājumu par anatomijas katedras aizvietošanu fakultatei ziņo (1919. g. 29. IX), ka, pateicoties Latvijas sūtņa Stokholmā *Fr. Grosvalda* gādībai, anatoma *Erika Müllera* bijušais asistents Dr. med. *Gastons Bakmanis* esot devis piekrišanu ieņemt anatomijas katedru Latvijas Augstskolā. Pēc iepazīšanās ar *G. Bakmaņa* dzīves aprakstu un zinātniskajiem darbiem fakultate nolemj (1919. g. 2. X) uzaicināt viņu ieņemt anatomijas, histoloģijas un embrioloģijas katedras. Prof. *G. Bakmanis* ierodas Rīgā 1920. g. 21. I, atvedot līdzi no Zviedrijas lielāku skaitu preparatu osteoloģijā un histoloģijā. Tā kā medicinas fakultate jau arī pati bij iegādājusies sekcijas instrumentarijus, mikroskopus u. tml., tad

prof. *Bakmanim* nav šķēršļu sākt lasīt lekcijas tūlīt. Tādējādi jau agrāk lasītām lekcijām ķīmijā, botanikā un fizikā (I kursam), kā arī farmakognozijā un recepturā (II kursam) pievienojas vēl lekcijas anatomijā, histoloģijā un embrioloģijā (1920. g. 12. II). Dekans ziņo (1920. g. 29. II), ka I kursā ieskaitīti 163, bet II kursā 26 studenti.

Jau laikus medicinas fakultate bij rūpējusies arī par līķu materiala iegūšanu anatomijas studijām, atvēlot šim nolūkam 300 Latvijas rubļu; šī summa bij nododama Rīgas I pilsētas slimnīcas direktoram *E. Putniņam*, kas tad rīkosies tālāk šai lietā (1919. g. 2. X). Nolemj arī lūgt caur Veselības departamentu iekšlietu ministru atļaut izdot zinamus līķus studentu apmācības resp. preparēšanas vajadzībām (1920. g. 17. II). No Rīgas Pilsētas valdes saņemts paziņojums, ka līķi, kurus to piederīgie nebūs 3 dienu laikā izņēmuši no slimnīcas, tiks nodoti medicinas fakultates vajadzībām (1920. g. 7. V). Vēlāk līķu trūkuma lietā nolemj (1920. g. 18. X) griezties arī pie pilsētas slimnīcām Daugavpilī, Jelgavā, Liepājā, Cēsīs un Valmierā.

Apspriežot jautājumu par mācības spēku gradaciju, fakultate nolemj (1920. g. 9. XII) skaitīt par profesoriem *Zariņu, Paukuli, Bakmani* un *Sniķeri*, bet par docentiem *Reinhardu, Voitu* un *Butulu*. Izņemot *Zariņu* un *Bakmani*, visiem citiem bez tam jātiek ievēlētiem Organizacijas Padomē. 1920. g. 16. I sēdē, turpretim, nolemj iesniegt Organizacijas Padomei apstiprināšanai par profesoriem tikai *Zariņu, Paukuli* un *Bakmani*, bet par docentiem, kā agrāk, *Reinhardu, Butulu* un *Voitu*. 1920. g. 23. I dekans ziņo, ka Organizacijas Padome nav apstiprinājusi amatā tās personas, kuras fakultate apzīmējusi par docentiem, aiz formala iemesla, ka tās vēl nekādu kursu nelasa. 1920. g. 6. II dekans ziņo, ka arī izglītības ministrs esot cēlis iebildumus pret to mācības spēku apstiprināšanu kategorijās, kas vēl nelasa kursus.

Pēc anatomijas un vispārīgās patoloģijas lekciju noorganizēšanas Fakultates Padome atkal pārrunā jautājumu par mācības spēku uzaicināšanu arī citām disciplinām, sevišķi fizioloģijai, kā arī tām, kas ietilpst III un IV kursā (1919. g. 24. XI). Fakultate uzdod dekanam (1920. g. 16. I) stāties sakarā ar Rīgas I pilsētas slimnīcas direktoru *E. Putniņu* un Dr. med. *H. Buduli* (Rīgas Sarkankalna psichiatriskās slimnīcas direktoru) nolūkā saistīt viņus par mācības spēkiem. *H. Buduli* fakultate nolemj (1920. g. 23. I) stādīt priekšā Organizacijas Padomei apstiprināšanai, bet vēlāk tomēr

iecelj komisiju *Buduļa* zinātnisko un popularzinātnisko darbu novērtēšanai. Fakultate, pamatojoties uz komisijas atsauksmes, nolemj stādīt priekšā *H. Buduli* Organizacijas Padomei ar lūgumu apstiprināt viņu par docentu psichiatrijā un nervu slimībās (1920. g. 28. V). Pēc ievēlēšanas un izglītības ministra apstiprinājuma *Hermanis Budulis* skaitas par docentu psichiatrijā un nervu slimībās ar 1920. g. 9. VI, bet par mācības spēku ar atalgojumu ar 1921. g. 1. XI. Rīgas Pilsētas valde atļauj *H. Budulim* noturēt priekšlasijumus par psichiatriju Sarkankalna psichiatriskajā slimnīcā, kur psichiatrijas klīnika atrodas arī vēl tagad. *Hermani Buduli* vēlāk ievēlē par profesoru pie psichiatrijas katedras (1924. g. 24. III, 28. IV).

1920. g. 28. jūnijā fakultate ievēlē par docentu pie vispārīgās chirurģijas katedras III kursam Dr. med. *Jēkabu Alksni.*

Neziņā par uzaicinātā fizioloģijas profesora *R. Krimberga* ierašanās iespēju fakultate jau no paša sākuma meklē fiziologu arī vairākās citās valstīs. Beidzot tādu atrod Vācijā (prof. *Jacoby)* un vienojas stādīt to priekšā Organizacijas Padomei apstiprināšanai, kad tiek ziņots, ka prof. *Krimbergs* atrodoties ceļā uz Latviju. Fakultates (1920. g. 24. VIII) un Latvijas Augstskolas Organizacijas Padomes (1920. g. 21. VIII) ievēlētais Dr. med. un cand. rer. nat. *Roberts Krimbergs* tiek 1920. g. 9. IX apstiprināts par profesoru fizioloģijā un fizioloģiskajā ķīmijā, skaitot no 1920. g. 1. IV.

Attiecībā uz jaunievēlamiem mācības spēkiem fakultate nolemj (1920. g. 21. IX), ka uz priekšu ikvienam kandidatam, ja tas jau agrāk nebūtu bijis mācības spēks kādā augstskolā, pirms viņa vēlēšanas jānotur fakultates sēdēs 2 parauglekcijas, viena par tematu pēc paša izvēles, bet otra pēc fakultates norādijuma. Vēlāk (1920. g. 27. IX) nolemj arī, ka parauglekcijas jānotur brīvi runājot. Pirmais parauglekciju nolasa ārsts *Romans Adelheims* (Rīgas I pilsētas slimnīcas Pastēra instituta vadītājs), kas pieteicies par kandidatu uz patoloģiskās anatomijas katedru; viņu arī ievēlē par mācības spēku pie patoloģiskās anatomijas katedras tekošajā mācības gadā (1920. g. 27. IX). Fakultates lēmumu apstiprina Organizacijas Padome, bet to neapstiprina izglītības ministrs, aizrādot, ka jēdziens „mācības spēks" esot nenoteikts. Tad fakultate nolemj ievēlēt *Adelheimu* par docenta vietas izpildītāju (1920. g. 26. X), kādā amatā izglītības ministrs tad viņu arī apstiprina (1920. g. 22. XI). *Adelheims* apsolas sākt lasīt lekcijas patoloģiskajā anatomijā jau tekošajā pusgadā Rīgas I pilsētas slimnīcā. Vēlāk (1921. g.

7. I) fakultate uzdod viņam stāties arī pie mediciniskās bakterioloģijas kabineta ierīkošanas un iesākt februara mēnesī (1921. g.) lekcijas šai priekšmetā. 1923. g. 30. IX *Adelheims* iegūst medicinas doktora gradu kā pirmais LU medicinas fakultatē, publiski aizstāvot disertaciju par tematu „Beiträge zur pathologischen Anatomie und Pathogenese der Kampfgasvergiftung" 1923. g. 12. XI viņu ievēlē par vecāko docentu pie patoloģiskās anatomijas katedras ar noteikumu, ka pēc 3 gadiem viņš lasīs lekcijas latviešu valodā, bet 1925. g. 19. I viņu ievēlē par tās pašas katedras profesoru.

Anatomijas un histoloģijas, fizioloģijas ar fizioloģisko ķīmiju, kā arī vispārīgās patoloģijas un farmakoloģijas katedras bij paredzēts novietot bijušā pareizticīgā garīgā seminara ēkā (tagad Kronvalda bulv. 9). Bet tikai 1920. g. 23. I dekans var ziņot, ka no ēkas galīgi izvākusies krievu karaspēka nodaļa; līdz ar to no telpām pazudušas dažādas lietas un piederumi, daži ierīkojumi sabojāti; remonts gan jau uzsākts. Telpu apskatei un sadalīšanai starp katedrām, kā arī noskaidrošanai, kur vislabāk būtu ierīkojamas auditorijas, fakultate ievēlē komisiju. Bet tā kā remonta dēļ šīs telpas 1920. g. pavasara semestrī studentu apmācībai vēl nav lietojamas, tad šai laikā prof. *G. Bakmanis* lasa anatomijas un histoloģijas lekcijas ķīmijas fakultates ēkā. No Iekšlietu ministrijas dabūta atļauja pārbūvēt arī agrākās seminara baznīcas telpas medicinas fakultates vajadzībām (1920. g. 13. VIII), paredzot tais iekārtot anatomijas muzeju.

Cerībā, ka jautājumu par vēl iztrūkstošiem mācības spēkiem izdosies ātri nokārtot, medicinas fakultate 1920. g. 20. VII nolemj, ka nākošā rudenī III kurss tiks atvērts katrā ziņā, bet IV tikai tad, kad kara apstākļi to atļaus un kad būs iespējams dabūt tam nolūkam II pilsētas slimnīcu. Nākošā rudenī III kurss arī sāk darboties: lasa lekcijas fizioloģijā, vispārīgā patoloģijā un farmakoloģijā, paredz tuvākā nākotnē nokārtot lekciju lasīšanu arī patoloģiskajā anatomijā, bakterioloģijā, vispārīgajā chirurģijā un desmurģijā. Tomēr šai rudenī III kurss vēl nevarēja sākt pilnīgi kārtīgi darboties, g. k. tādēļ, ka trūka iekšķīgo slimību mācības spēka. Tāds radās tikai 1921. g. rudenī. Ne agrāk par 1921. g. rudeni noskaidrojās arī, kaut pagaidām uz laiku, grūtību pilnais jautājums par klīniskai apmācībai nepieciešamajām telpām un ierīcēm.

Jau savā pirmajā sēdē (1919. g. 11. IX) medicinas fakultate nolēma griezties pie Rīgas Pilsētas valdes ar lūgumu atļaut izlietot

pilsētas slimnīcas fakultates vajadzībām. Šī jautājuma kārtošanai tiek sastādīta jaukta komisija ar 4 Rīgas pilsētas slimnīcu nodaļas un 2 medicinas fakultates locekļiem (1919. g. 29. IX). Komisijas izstrādātos noteikumus par II Rīgas pilsētas slimnīcas ēku un inventara nodošanu medicinas fakultatei, kā arī par citās slimnīcās esošu slimnieku izlietošanu apmācības vajadzībām, medicinas fakultate pieņem un nolemj iesniegt izstrādāto projektu Organizacijas Padomei (1920. g. 17. II). Sastādot II pilsētas slimnīcas budžetu, fakultate atrod, ka par normu jāpieņem 400 gultas (1920. g. 20. IV). Bet jau vienā no nākošajām fakultates sēdēm (1920. g. 14. V) izskan doma, ka nodoms pārņemt II pilsētas slimnīcu III un IV kursa klīniskām vajadzībām būs jāatliek, tādēļ ka šīs slimnīcas iekārtošana un uzturēšana būtu pašlaik par dārgu. Klīniskas lekcijas būs jānotur I pilsētas slimnīcā, bet šim nolūkam varētu izlietot arī Kara slimnīcu. Pārrunājot tālāk klīniku ierīkošanas jautājumu, no vienas puses aizrāda uz grūtībām, kas varētu rasties tāpēc, ka I pilsētas slimnīcas nodaļu vadītāji nav piespiesti atvēlēt savu nodaļu slimniekus Augstskolas mācības spēku vajadzībām, bet no otras puses uz lielajiem izdevumiem, 6 pat 10 miljoni Latvijas rubļu, kādi būtu nepieciešami, pārņemot jau tagad II pilsētas slimnīcu klīniskām vajadzībām; pret tik lieliem izdevumiem iebildumi celti arī Organizacijas Padomē. Galu galā nolemj (1920. g. 15. VI) tomēr neatteikties no II pilsētas slimnīcas Augstskolas vajadzībām. Ja izdotos šo slimnīcu dabūt no pilsētas ar visu inventaru, tad izremontēs ēkas ar iekārtu, piemērojot telpas klīniskām vajadzībām, ierīkojot auditorijas u. t. t. Kaut arī tas viss izmaksātu lielāku summu, bet šī slimnīca tiktu pārvērsta par pastāvīgu Augstskolas klīnisko iestādi. Gadijumā, ja tai gadā nebūtu iespējams II pilsētas slimnīcu pārņemt, tad klīniskas lekcijas pagaidām noturēt I pilsētas slimnīcā, iekārtojot šim nolūkam slimnīcas baraku telpas, bet neizdarot nekādas pārbūves. Noklausijusies lietpratēju atsauksmi par to, 1) kādā stāvoklī atrodas II pilsētas slimnīcas techniskā iekārta un cik izmaksātu tās iekārtošana, un 2) cik liels būtu zaudējums, ja visas slimnīcas ēkas ar piederīgo techniskо iekārtu stāvētu nākošajā ziemā dīkā un neapkurinātas, medicinas fakultate nolemj (1920. g. 11. VIII) griezties pie Organizacijas Padomes ar šādiem priekšlikumiem: a) pārņemt II pilsētas slimnīcu Augstskolas rīcībā, skaitot ar 1920. g. 1. IX; b) piesūtīt Rīgas Pilsētas valdei noteikumus, kādos Augstskola vēlas to pārņemt; c) izprasīt 200.000 Latvijas

rubļus kredita techniskās iekārtas izlabošanai, kā arī citiem visvajadzīgākiem remontiem, lai slimnīca nākošā ziemā nebojātos, un d) izprasīt kreditu 10.000 Latvijas rubļus mēnesī — uz pusgadu — slimnīcas pārvaldīšanai un uzraudzīšanai vajadzīgā personala algām. Organizacijas Padome piekrīt fakultates priekšlikumiem un pilnvaro dekanu vest tālākas sarunas ar Rīgas Pilsētas valdi šinī lietā.

1920./21. mācības gadam uz medicinas studijām pieteicās 319 personas. No cittautiešiem — Latvijas pilsoņiem — pietiekošas zināšanas latviešu valodā uzrādija 75 personas. Dekans ieteic (1920. g. 27. IX) palielināt uzņemamo studentu skaitu līdz 175, bez tam kareivjiem atstāt vēl 25 vietas, ko fakultates sēde pieņem. Šai pašā sēdē (1920. g. 27. IX) par medicinas fakultates dekanu ievēlē prof. *Robertu Krimbergu,* jo prof. *E. Zariņš* iesniedzis lūgumu (1920. g. 24. VIII) atsvabināt viņu no dekana pienākumu izpildīšanas.

Dr. med. *J. Jankovskis,* kandidēdams uz chirurģiskās klīnikas katedru, nolasa parauglekciju par tematu „Volvulus flexurae sigmoideae" (1920. g. 4. X). Liek priekšā ievēlēt viņu par docentu chirurģijā, bet ne par mācības spēku vispārīgi. Balsojot ievēlē *Jāni Jankovski* vienbalsīgi par docentu, ko izglītības ministrs arī apstiprina (1920. g. 1. XI).

Nākošā sēdē (1920. g. 11. X) prof. *E. Zariņš* ziņo, ka Ministru kabinets apstiprinājis prof. *R. Krimbergu* par medicinas fakultates dekanu un nodod dekana amatu prof. *Krimbergam.* Fakultates loceklis un sekretars *O. Voits,* iecelts par Latvijas sūtni Vācijā, iesniedz lūgumu atbrīvot viņu uz 6 mēnešiem ceļojumam uz ārzemēm valdības uzdevumā. Par sekretara vietas izpildītāju minētam laikam ievēlē docentu *H. Buduli.* Vēlāk fakultate *O. Voitam* piešķirto atvaļinājumu pagarina, bet *O. Voits* paliek par Latvijas sūtni pie Vācijas valdības arī turpmāk un Augstskolas dienestā neatgriežas.

Galvenā fakultates uzmanība arī turpmāk paliek piegriezta vēl brīvo katedru aizvietošanai un telpu meklēšanai klīniskās apmācības vajadzībām. Liek priekšā par ginekoloģijas un dzemdēšanas mācības pasniedzēju uzaicināt ārstu *E. Putniņu* (1920. g. 11. X), kas uzaicinājumu pieņem un nolasa parauga lekciju par tematu „Placenta accreta" (1920. g. 29. XI). Tā kā *E. Putniņam* nav Dr. med. grada, tad viņu ievēlē par docenta vietas izpildītāju ginekoloģijā un dzemdēšanas mācībā uz vienu gadu (1920. g. 6. XII) un ar izglītības ministra rezoluciju (1921. g. 10. I) arī apstiprina šai amatā,

skaitot ar 1921. g. 1. I. Tā kā Dekanu Padome nolēmusi prasīt no mācības spēkiem, kas uzstājas Augstskolā pirmo reizi, publisku iestājlekcijas nolasīšanu aulā (1920. g. 1. XI), tad docenta v. i. *E. Putniņš* savu iestājlekciju „Par dzemdes vēzi" nolasa 1921. g. 13. II. Gada beigās dekans liek priekšā viņu ievēlēt par vecāko docentu dzemdēšanas un sieviešu slimībās uz nenoteiktu laiku, kam fakultate vienbalsīgi piekrīt, aizklāti balsojot (1921. g. 19. XII) un 1922. g. 25. I arī izglītības ministrs neliedz apstiprinājumu, skaitot ar 1922. g. 10. I. Aiz nopietniem sarežģijumiem, kas bija radušies docentam *Putniņam* ar Pilsētas valdi, viņam sākot ar 1924. g. rudens semestri nebija iespējams personīgi vadīt dzemdniecības un sieviešu slimību klīniku I pilsētas slimnīcā, kuras direktors viņš līdz tam laikam bija. 1924./25. mācības gadā lekcijas tika lasītas Kara slimnīcā, bet vēlāk Zobārstniecības instituta klausītavā; tekošos klīnikas darbus veica asistenti I pilsētas slimnīcas 21. barakā, no sākuma prof. *J. Jankovska* un pēc pēdējā ņāves prof. *J. Alkšņa* pārraudzībā. Normala darbība sākās atkal tikai pēc tam, kad dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika bij pārvietojusies uz II pilsētas slimnīcu, t. i. 1928. g. rudenī. 1930. g. 20. X fakultate piešķir *E. Putniņam* Dr. med. h. c. gradu un 1931. g. 2. XI ievēlē viņu par profesoru.

Ar ļoti lielām grūtībām medicinas fakultatei jāsastopas, cenšoties atrast piemērotus mācības spēkus topografiskajai anatomijai ar operativo chirurģiju, kā arī iekšķīgo slimību docēšanai. Tā kā studentu apmācības šais disciplinās ir jāsāk trešajā mācības gadā, tad, ievērojot savu agrāko lēmumu atvērt III kursu 1920. g. rudenī, medicinas fakultate jau laikus bij sākusi rūpēties par attiecīgo katedru aizvietņošanu. Visi pazīstamākie latviešu chirurgi, pie kuriem fakultate bij griezusies ar uzaicinājumu pieteikties uz topografiskās anatomijas un operativās chirurģijas katedru, nebij tomēr atraduši par iespējamu šim uzaicinājumam sekot (1920. g. 29. XI). Pieteicies bij vienīgi Dr. med. *O. Holbeks (Otto Hohlbeck),* bijušais Tērbatas Universitates privatdocents. Fakultate arī ievēlē viņu par mācības spēku operativā chirurģijā un topografiskā anatomijā (1920. g. 13. IV), bet viņš nedabū vajadzīgo balsu skaitu Organizacijas Padomē (1920. g. 20. VII). Fakultate vienbalsīgi nolemj (1920. g. 26. X) likt priekšā *Holbeka* kandidaturu Padomei vēl reiz; arī šoreiz Organizacijas Padome *Holbeka* kandidaturu noraida (1920. g. 29. XI; 1920. g. 6. XII). Meklējot izeju no stāvokļa, kāds radies

sakarā ar šo neveiksmi, medicinas fakultate jūtas spiesta topografiskās un operatīvās chirurģijas katedru sadalīt, uzdodot topografiskās anatomijas mācīšanu deskriptīvās anatomijas mācības spēkam, bet operaciju mācību kādam no chirurģijas docentiem. Prof. *G. Bakmanis* ir mierā lasīt arī topografisko anatomiju, bet vēlas tādā gadijumā nodot histoloģijas katedru kādam citam mācības spēkam (1921. g. 7. I); viņš apņemas turpmāk lasīt deskriptivo un topografisko anatomiju paraleli (1921. g. 12. IX). Iegūt atsevišķu mācības spēku histoloģijas katedrai tomēr neizdodas; šī katedra skaitas par vakantu vēl tagad, un to apkalpo tāpat kā sākumā normalās anatomijas profesors, izņemot laiku no 1928. g. 1. I līdz 1930. g. 29. IX, kad apmācība histoloģijā un embrioloģijā bij uzticēta privatdocentam Dr. med. *Maksim Brantam.*

Prof. *G. Bakmanim* atstājot vietu Latvijas Universitatē un atgriežoties Zviedrijā ar 1925. g. 1. VI, fakultate ievēlē viņu par Dr. med. honoris causa un nolemj pasniegt viņam adresi, atzīmējot tādā kārtā viņa nopelnus (1925. g. 4. V). Anatomijas katedras aizvietņošanu izdara vokacijas ceļā un ievēlē par anatomijas profesoru bijušo Maskavas un Ķijevas profesoru Dr. med. *Arseniju Starkovu,* skaitot ar 1925. g. 1. jūniju. Pēc profesora *Starkova* nāves 1927. g. 18. XII par anatomijas katedras pagaidu vadītāju fakultate nozīmē bijušo pirmo fakultates asistentu un Rokfellera fonda stipendiatu prozektoru un privatdocentu Dr. med. *Jēkabu Prīmani.* 1929. g. 25. XI ievēlē viņu par vecāko docentu un līdz ar to par anatomijas katedras pastāvīgu vadītāju, skaitot ar to pašu datumu. 1932. g. 7. XI fakultate vienbalsīgi ievēlē Dr. med. *Jēkabu Prīmani* par profesoru anatomijā.

Ņemot vērā izcilo vietu, kāda ierādama iekšķīgo slimību disciplinai medicinisko studiju programmā, medicinas fakultate ieskatija par lietderīgu, lai jau no paša sākuma vismaz vienam no šīs disciplinas pasniedzējiem būtu garāks akademisks terapeita stažs, un neatlaidīgi pūlējās atrast tādu Ziemeļvalstīs, Polijā un citur, bet bez panākumiem. Pēc ilgākas meklēšanas fakultate vienojās uzaicināt par mācības spēku iekšķīgās slimībās bijušo Tērbatas profesoru *K. Dehio* (1920. g. 27. IX). Saņēmusi piekrītošu atbildi, fakultate vienbalsīgi ievēlē *Dehio* par profesoru specialajā patoloģijā un terapijā ar terapeitisko klīniku (1920. g. 11. X). Šai amatā viņu ievēlē arī Organizacijas Padome, bet neapstiprina izglītības ministrs (1920. g. 26. X), liekot priekšā Organizacijas Padomei pār-

baudīt *Dehio* kandidaturu vēlreiz. Otrreiz balsojot Organizacijas Padomē, *Dehio* vairs nedabū vajadzīgo balsu vairumu. Ievērojot to, kā arī augšā minēto *Holbeka* kandidaturas noraidīšanu, medicinas fakultate vienbalsīgi nolemj (1920. g. 1. XI) iesniegt Organizacijas Padomei sekojošu memorandu. „Latvijas Augstskolas medicinas fakultate pēc labākās sirdsapziņas pielikusi visas pūles, lai organizētu fakultates darbus. Galvenais viņas uzdevums līdz šim ir bijis mācības spēku izvēle, pie kuras tā stājusies, vienmēr nopietni ievērodama un apsvērdama visus faktiskos apstākļus. Bet līdz šim, diemžēl, jau divi no fakultates pēc labākās pārliecības vienbalsīgi ievēlētie kandidati nav no Augstskolas Organizacijas Padomes apstiprināti, kādēļ divu svarīgu priekšmetu katedras, ar kurām saistīta augstāko kursu darbība, palikušas vakantas. Tādā kārtā faktiski nevar iesākt strādāt medicinas fakultates III un IV kurss, uz kuru atvēršanu šinī pusgadā vai vismaz šinī mācības gadā fakultate gatavojās un kuri studentiem uz vairākkārtīgiem viņu pieprasijumiem un lūgumiem tika apsolīti. Fakultate atzīst par savu pienākumu paziņot Organizacijas Padomei par bezizejas stāvokli, kāds augšminētos apstākļos radies, un noraida no sevis katru atbildību par šī stāvokļa tālākām sekām."

Dekans ziņo (1920. g. 6. XII), ka rektors *E. Felsbergs* viņam nodevis izvilkumu no Dr. med. *J. Ozoliņa* (Tērbatā) vēstules, kurā tas raksta, ka prof. *Māzings,* Igaunijas Augstskolas internists, un privatdocents *Rotbergs,* pediatrs, esot ar mieru nākt uz Latvijas Augstskolu ar nosacijumu, ka tie tiek aicināti, ka tie netiek piespiesti lasīt lekcijas latviešu valodā, bet var lasīt krievu vai vācu valodās, ka Latvijas valsts saistas ar viņiem ar kontraktu uz 20 gadiem un ka viņiem ir tiesība pašiem izmeklēt sev klīnisku personalu ar fakultates piekrišanu. Pārrunājot abas šīs kandidaturas, medicinas fakultate noskaidro (1920. g. 13. XII), 1) ka šo mācības spēku prasijums, lai Latvijas valsts saistas ar viņiem ar kontraktu uz 20 gadiem, ir gan grūts, jo aizsprosto ceļu nākamiem latviešu spēkiem, bet tagadējos apstākļos tomēr pieņemams; 2) ka viņu prasijums lasīt krievu vai vācu valodā arī ir akceptējams; 3) ka zīmējoties uz klīniskā personala pieņemšanu, ja pie katras no viņu katedrām būtu 2 asistenti, vienam asistentam visādā ziņā jābūt latvietim, bet ja kādai katedrai būtu 3 asistenti, tad diviem no tiem jābūt latviešu tautības; un 4) ka vismaz vienam no abiem kandidatiem būtu jāstājas darbā pie Latvijas Augstskolas vēlākais 1921.

g. februarī. Aizklāti balsojot, abi kandidati dabū no 9 balsīm 8 pro balsis, vienam fakultates loceklim atturoties. Pēc tam, kad saņemta ziņa, ka abi kandidati piekrīt fakultates nosacijumiem, viņus ievēlē arī Organizacijas Padome (1921. g. 7. I). Ministru kabinets ar 1921. g. 10. I lēmumu atļāva darboties pie Latvijas Augstskolas kā mācības spēkiem profesoram Dr. med. *Oskaram Māzingam* un docentam Dr. med. *Reinholdam Rotbergam* (1921. g. 24. I). Neskatoties uz to, prof. *Māzings*, beidzot, tomēr atsakas pārnākt uz Latvijas Augstskolu (1921. g. 21. III), bet par docentu ievēlētais un apstiprinātais *Rotbergs* gribētu tikt aicināts par profesoru. Fakultate nolemj (1921. g. 14. II) lūgt docentu *Rotbergu* iesūtīt savus zinātniskos darbus, ja viņš vēlas, lai viņu aicina uz Latvijas Augstskolu par profesoru. Medicinas fakultate pārbauda rakstu, kuru Dr. med. *Rotbergs* piesūtijis Organizacijas Padomei un kurā viņš starp citu pieprasa tiešu aicinājumu uz profesuru bērnu slimībās (1921. g. 11. IV). Prof. *Krimbergs*, prof. *Paukulis* un docents *Alksnis* nolasa savas atsauksmes par *Rotberga* zinātniskiem darbiem, kuru rezultats ir tas, ka viņi atzīst Dr. med. *Rotbergu* par cienīgu ieņemt prasīto profesuru. Aizklāti balsojot, fakultate šo prasību tomēr noraida. Organizacijas Padome tad nolemj lūgt, lai gadijumā, ja *Rotbergs* nāktu uz Rīgu, viņam kā no ārzemēm aicinātam izmaksātu profesora algu (1921. g. 30. V.). Pēc ilgāka laika *Rotbergs* tomēr paziņo, ka viņš atsakas ieņemt bērnu slimību katedru Latvijas Augstskolā (1921. g. 2. IX).

Tad ierodas Petrogradas Psichoneiroloģiskā instituta profesors Dr. med. *Eduards Gartjè* un pieteicas uz bērnu slimību katedru. Fakultate (1921. g. 2. IX) ar 8 balsīm, vienam fakultates loceklim atturoties, ievēlē *Gartjè* par profesoru bērnu slimībās. Apmēram tai pašā laikā fakultatei izdodas aizvietņot arī higienas katedru, ievēlējot Dr. med. *E. Fērmani* (līdz 1921. g. higienas pasniedzēju un asistentu pie higienas katedras Tērbatas Universitatē) vienbalsīgi par vecāko docentu higienā (1921. g. 15. VIII). Abas ievēlēšanas dabū labvēlīgu tālāku virzienu, un Dr. med. *Eduards Gartjè* skaitas par profesoru bērnu slimībās un Dr. med. *Ernests Fērmanis* par vecāko docentu higienā ar 1921. g. 7. septembri. Rīgas Pilsētas valde 1921. g. 16. XII atļauj profesoram *Gartjè* nodarboties Armitsteta bērnu slimnīcā, kur bērnu slimību katedra un klīnika atrodas arī vēl tagad. Daudz sliktākos apstākļos darbība bij jāiesāk higienas katedrai, kurai sākumā bij jāapmierinas ar 3 istabām zobārstnie-

cības institutā (Stabu ielā 9). Tikai 1926. g. beigās higienas institutu iekārtoja plašākās telpās Kronvalda bulv. 9, kur tas atrodas arī vēl tagad. 1925. g. 16. II higienas katedras docentu Dr. med. *Ernestu Fērmani* ievēlē par tās pašas katedras profesoru.

Nenokārtots galīgā veidā bij palicis arī vēl ādas un venerisko slimību mācības spēku jautājums. Kamēr fakultates loceklis un tā teikt dabiskais kandidats uz šo katedru *P. Sniķeris* noteikti pasvītro, ka viņu fakultate jau pašā sākumā (1919. g. 9. XII) nozīmējusi par profesoru, bet ka viņš neticis stādīts priekšā apstiprināšanai par tādu Organizacijas Padomē tikai tādēļ, ka tad fakultatē vēl nebijuši 3 profesori, kādu skaitu fakultate uzskatijusi par nepieciešamu šim nolūkam, docents *J. Alksnis* turpretim norāda (1921. g. 28. II), ka agrākie fakultates lēmumi nekādā ziņā nevarot saistīt fakultati tagadējā sastāvā, vēl jo vairāk tādēļ, ka toreiz fakultatē skaitijušies tikai 6 locekļi, „kas paši sevi izvēlējušies un proponējušies uz zinamām mācības spēku gradacijām" .Arī *G. Reinhards* prasa, lai tiktu akceptēts fakultates 1919. g. 9. XII lēmums, ar ko *Sniķeris* atzīts par profesoru. *Reinharda* prasijumu pabalsta prof. *Zariņš* (1921. g. 14. III). Aizklāti balsojot par jautājumu, vai fakultate atrod savu agrāko 1919. g. 9. XII lēmumu par saistīgu, atbilde iznāk negativa. Noklausijusies atsauksmes par *P. Sniķera* zinātniskiem darbiem, fakultate ievēlē viņu par docentu ādas un venerisko slimību katedrai ar 8 pro balsīm, vienai atturoties. Pēc ievēlēšanas arī Organizacijas Padomē izglītības ministrs apstiprina Dr. med. *Pēteri Sniķeri* par docentu ādas un veneriskās slimībās; skaitot ar 1921. g. 1. VII, fakultate nolemj lūgt Organizacijas Padomi skaitīt *Sniķeri* pēc algas vecāko docentu kategorijā, tiklīdz viņš faktiski stāsies darbā (1921. g. 30. V). Ar rakstu no 1922. g. 3. II Rīgas Pilsētas valde ziņo, ka viņa nodod I pilsētas slimnīcas ādas un venerisko slimību ambulatoriju Dr. med. *Sniķera* un viņa asistentu rīcībā (1922. g. 6. II). Arī vēl tagad ādas un venerisko slimību katedra ar klīniku atrodas I pilsētas slimnīcā apmierinoši ierīkotās telpās. Sekojot dekana prof. *Krimberga* priekšlikumam promovēt docentu *Sniķeri* par profesoru, fakultate, noklausijusies īpaši ieceltas komisijas *(Paukuļa, Bakmaņa* un *Jankovska)* atsauksmi par vēlākiem *Sniķera* zinātniskiem darbiem, vienbalsīgi ievēlē viņu par profesoru ādas un veneriskās slimībās (1923. g. 19. II), kādā amatā viņš arī apstiprināts, skaitot ar 1923. g. 7. III.

Studentu skaits medicinas fakultatē 1921. g. janvarī bij šāds: I kursā 249 studenti un 14 hospitanti, II kursā 181 students un 3 hospitanti, III kursā 105 studenti un 1 hospitants. Nolemj paziņot Dekanu Padomei (1921. g. 23. V), ka nākamā rudens pusgadā medicinas fakultates I kursā būtu uzņemami tikai 100 studentu, bet vecākos kursos tikai demobilizētie studenti, kā arī studenti latviešu bēgļi no ārzemēm. Ienāk priekšlikumi ārzemniekus nemaz neuzņemt, priekšroku dot personām, kas piedalijušās Latvijas valsts atbrīvošanas un organizēšanas darbā, paaugstināt latviešu valodas cenza prasijumus līdz eksamena atzīmei 5, pie kam eksamens jātur rakstos un mutes vārdiem, pielaist studentu pārvešanu no vienas fakultates uz otru vienīgi ar Dekanu Padomes katrreizēju atļauju.

3. **Sarežģijumi telpu iegūšanā.** Otrās pilsētas slimnīcas pārņemšanai fakultate ievēlēja komisiju ar 3 locekļiem: *Butulu, Reinhardu* un *Sniķeri* (1920. g. 8. X). Komisija veda sarunas ar Pilsētas valdi uz direktivu pamata, kuras fakultate bij izstrādājusi un pieņēmusi kādā no iepriekšējām sēdēm (1920. g. 18. X). Sarunās noskaidrojās, ka pilsēta būtu mierā vienoties ar fakultati par sekojošiem galveniem noteikumiem: 1) Augstskola pārņem II pilsētas slimnīcu un divas lipīgo slimību barakas uz 12 gadiem; 2) Augstskolai tiek nodota slimnīcas iekārta un viena daļa inventara, kas tur vēl atrodas; 3) klīnisko ēku pārvaldē ietilpst loceklis no pilsētas ar balsstiesībām; 4) visi iekšējie remonti jāizdara Augstskolai, bet ārējos remontus izdara pilsēta pati; 5) pārņemšanai jānotiek līdz 1921. g. 1. janvarim. Fakultate ar pārņemšanas noteikumiem apmierināta (1920. g. 15. XI) un uzdod komisijai tos papildināt un izstrādāt galīgā veidā. Pēc iepazīšanās ar līguma projektu par II pilsētas slimnīcas telpu pārņemšanu klīniku ierīkošanai, ko izstrādājuši fakultates delegati kopā ar Rīgas Pilsētas valdes saimniecības priekšnieku, piedaloties pilsētas juriskonsultam, fakultate to akceptē ar nelieliem redakcijas pārgrozijumiem un nolemj iesniegt Augstskolas Organizacijas Padomei (1920. g. 6. XII). Vēlāk tomēr ziņo (1920. g. 13. XII), ka Rīgas Pilsētas valde ienesusi no fakultates akceptētā kontrakta projektā pārgrozijumus, uz kuriem Pilsētas valde pastāv. Fakultate atzīst, ka lietas labā, lai veicinātu slimnīcas telpu ātrāku pārņemšanu, pārgrozijumi jāpieņem. Tad pat nolasa paziņojumu, ka Rīgas Pilsētas valde atvēl L. A. medicinas

fakultates studentu apmācības vajadzībām Pirmās slimnīcas telpas un laboratorijas ar nosacijumu, lai apmācības darbi neapgrūtinātu slimnieku mieru un liekie izdevumi, kas no studentu apmācības celtos, būtu sedzami no fakultates līdzekļiem. Šo paziņojumu fakultate pieņem ar pateicību. Jau agrāk (1920. g. 29. XI) dekans bij ziņojis, ka no Latv. Sarkanā Krusta ienākusi pozitiva atbilde uz fakultates lūgumu dot Sarkanā Krusta slimnīcā telpas, iekārtu un slimnieku materialu chirurģiskās nodaļas iekārtošanai ar 30 gultām.

Abi jau ievēlētie chirurģijas docenti vienojās sadalīt apmācības darbus savā starpā. Docents *J. Alksnis* uzņēmās mācīt vispārīgo chirurģisko patoloģiju un terapiju, kā arī specialo chirurģisko patoloģiju, organizējot Augstskolas vajadzībām Sarkanā Krusta telpās 30 slimnieku gultas. Docents *J. Jankovskis* uzņēmās mācīt desmurģiju, mācību par izmežģijumiem un kaulu lūzumiem, kā arī lasīt daļu no specialā kursa chirurģijā, izraugoties šī kursa pasniegšanai I pils. slimnīcu (1920. g. 15. XI). Bez tam abi chirurģijas docenti vienojās operēt I pils. slimnīcā 3 reizes nedēļā, bet doc. *Jankovskis* apņēmās operēt vienreiz nedēļā arī Sarkanā Krusta slimnīcā.

Medicinas fakultates budžets L. A. saimnieciskā komisijā un Organizacijas Padomē tika ievērojami samazināts (1921. g. 10. II). Samazinājumi attiecās lielāko tiesu uz jaunierīkojamo klīniku budžetu. Fakultate bija paredzējusi 300 gultas, bet budžetā fiksēja tikai 250 gultas. Samazināti jaunierīkojumu un iepērkamā inventara budžeti tādā mērā, ka arī 250 gultas nav apgādātas, bet inventara pietiktu, varbūt, tikai 100 gultām. Samazinājumi motivēti ar valsts grūto finansialo stāvokli. No sarunas ar izglītības ministru dekans dabūja arī zināt, ka kontrakta parakstīšana attiecībā uz II pils. slimnīcas pārņemšanu Augstskolas vajadzībām Ministru kabinets aiz formaliem apstākļiem atlicis līdz Augstskolas budžeta pieņemšanai (1921. g. 28. II). Fakultate atrod, ka klīniku ierīkošana II pils. slimnīcā var nokavēties, un ir iespējams, ka arī nākošā rudenī tās vēl nebūs gatavas, kaut gan tad būs jāsāk darboties ceturtajam kursam, kam klīnikas ir nepieciešami vajadzīgas.

Sakarā ar Rīgas I pilsētas slimnīcas I chirurģiskās nodaļas vadītāja nāvi un docenta *Alkšņa* iesniegumu medicinas fakultate lūdz nodot minēto chirurģisko nodaļu docenta *Alkšņa* rīcībā, kamēr nebūs ierīkotas Augstskolas klīnikas II pilsētas slimnīcā (1921. g. 21. III). Rīgas pilsētas slimnīcu nodaļa un Pilsētas valde

fakultates lūgumam piekrīt (1921. g. 18. IV). Docents *Alksnis* ziņo par savu sarunu ar izglītības ministra vietas izpildītāju *L. Ausēju,* kas izteicies, ka Rīgas pilsēta būtu ar mieru nodot I pils. slimnīcu fakultates rīcībā, ja valsts segtu pusi no gada deficita. *Ausējs* apsolijies aizstāvēt domas, ka būtu pārņemama I pils. slimnīca (1921. g. 23. V). Dekans prof. *Krimbergs* referē par sarunām ar Ministru Prezidentu *Kārli Ulmani* klīniku lietā (1921. g. 30. V). Apspriedē piedalijušies vēl izglītības ministra v. i. *Ausējs,* L. A. rektors *Felsbergs,* prof. *Bīmanis* un doc. *Alksnis.* Prezidents izsacijies, ka šogad nevarēšot ierīkot II pils. slimnīcā klīnikas, jo tas maksātu līdz 40 miljonu rubļu, bet būšot jāapmierinas ar klīnikām I pils. slimnīcā. Tomēr kontrakts par II pils. slimnīcu ar Pilsētas valdi tikšot parakstīts un atvēlēti, varbūt, līdz 3 milj. rub. visvajadzīgākiem remontiem šai slimnīcā. Bez tam Prezidents uzaicinājis, lai sastāda aprēķinus par klīniku vajadzībām II pils. slimnīcā, un valdība mēģinās dabūt pabalstus no Amerikas augstskolu pabalstu fondiem. Jāpiezīmē, ka medicinas fakultate jau reizi agrāk bij saņēmusi no Amerikas Sarkanā Krusta ļoti vērtīgu dāvinājumu: veļu, traukus, ārstniecības instrumentus u. t. t. (1920. g. 15. XI). Atbildot izglītības ministra rakstam, fakultate nolemj (1921. g. 27. VI) piesūtīt viņam fakultates motivētus lēmumus klīniku lietā, lūdzot 1) parakstīt līgumu par I pils. slimnīcas īrēšanu studentu apmācībai nākamā mācības gadā par 12 milj. rubļ. gada maksu, un 2) lai tūliņ tiktu parakstīts arī līgums par II pils. slimnīcas pārņemšanu fakultates rīcībā, un lai vajadzīgākiem remontiem asignētu 4—5 miljonus rubļu. Ministru kabineta uzdevumā Finansu ministrijas budžetu nodaļas sasauktā apspriedē, kurā piedalas Budžetu nodaļas un Valsts kontroles pārstāvji, Rīgas pilsētas galva *Andersons,* Pilsētas valdes loceklis *Sadovskis,* I pils. slimnīcas direktors doc. *Putniņš,* L. A. rektors *Felsbergs,* L. A. saimniecības komisijas loceklis *Bīmanis,* kā arī medicinas fakultates dekans *Krimbergs* un sekretars *Alksnis* nolemj lūgt valdības gādību, lai fakultates klīnikas uz nākošo gadu varētu iekārtoties I pilsētas slimnīcā, bet jautājumu par klīniku ierīkošanu II pilsētas slimnīcā pagaidām atstāt atklātu līdzekļu trūkuma dēļ (1921. g. 15. VIII). Tam seko Rīgas Pilsētas valdes 1921. g. 29. VIII raksts ar paziņojumu, ka viņa arī turpmāk dos medicinas fakultates vajadzībām klīnikas I pilsētas slimnīcā — bez sevišķas atlīdzības (1921. g. 2. IX).

Tā kā fakultatei vēl nav neviena iekšķīgo slimību mācības spēka, tad prof. Dr. med. *Vasilija Kļimenko* (no Samaras) pieteikšanās par mācības spēku iekšķīgās slimībās caur Ārlietu ministriju nāk īstā laikā. Fakultate ievēlē viņu vienbalsīgi par lipīgo un iekšķīgo slimību profesoru (1921. g. 15. VIII); apstiprināts viņš skaitot ar 1921. g. 1. jūliju. Fakultate uztic prof. *Kļimenko* iekšķīgo slimību diagnostikas un propedeitiskās klīnikas, kā arī lipīgo slimību nodaļas vadīšanu I pils. slimnīcā. Lai studenti tomēr nepaliktu bez pietiekošas apmācības iekšķīgās slimībās, fakultate nolemj (1921. g. 19. IX) piedāvāt iekšķīgo slimību nodaļu vadītājiem I pils. slimnīcā Dr. *Skujam* un Dr. *Hacham* privatdocenturas, lai tie uzņemtos apmācīt studentus savās nodaļās. Saņēmusi labvēlīgu atbildi, fakultate vienbalsīgi ievēlē ārstus *Andreju Skuju* un *Kurtu Hachu* par privatdocentiem iekšķīgās slimībās (1921. g. 3. X). Minētos kandidatus ievēlē arī Organizacijas Padome, un apstiprināti viņi skaitas ar 1921. g. 15. oktobri. Dr. K. *Hachs* stājas darbā kā iekšķīgās fakultates klīnikas vadītājs (I pils. slimnīcā), sākot ar 1921. g. 15. XI; fakultate nolemj lūgt viņu ieskaitīt algā kā stundu docentu, ar 6 stundām nedēļā, pēc vecāko docentu normas (1921. g. 21. XI).

4. Papildu studijas un pārbaudijumi eksterniem. Iekšlietu ministrijas Veselības departaments pieprasa, vai fakultate nodomājusi sarīkot kursus apriņķa ārsta grada iegūšanai (1920. g. 13. VIII), un ko fakultate nolēmusi darīt, lai kara ārstu vietas izpildītāji, t. i. kara dienestā iesaukto vecāko kursu medicinas studenti (pēc krievu apzīmējuma „заурядврачи" varētu kārtīgi nobeigt savas studijas. Fakultate nolemj atbildēt, ka mācības spēku trūkuma dēļ attiecīgās eksaminacijas komisijas vēl nevar sastādīt (1920. g. 11. X). Vēlākam līdzīga satura pieprasijumam nolemj atbildēt, ka studentiem, kas noklausijušies V kursu, kā arī ārstiem ar nenoskaidrotiem diplomiem, tiks sarīkoti pārbaudijumi uz ārsta gradu, sākot ar 1921. g. 1. V, bet ar nosacijumu, ka viņi iepriekš vismaz 3 mēnešus praktiski nostrādās fakultates nozīmētās klīnikās resp. slimnīcās. Lai varētu noskaidrot eksaminandu skaitu un viņu kategorijas, lūdz departamentu paziņot reflektantiem, ka viņiem ar saviem dokumentiem jāierodas fakultates kancelejā, sākot ar 1921. g. 18. I, reģistracijai un sadalīšanai pa slimnīcām (1920. g. 21. XII). Par valsts eksamenu komisijas locekļiem ievēlē prof. *Paukuli*, docentu *Buduli* un dekanu prof. *Krimbergu* kā priekšsēdi (1921. g.

21. II). Pēc komisijas priekšlikuma fakultate sadala valsts eksaminandus 2 grupās. Pirmajā grupā ieskaitamas personas, kam jāliek tikai praktiskie eksameni iekšķīgās, chirurģiskās, dzemdniecības un sieviešu, veneriskās un acu slimībās, kā arī līķu sekcijās; šīm personām iepriekš jānostrādā 3 mēneši slimnīcās. Otrā grupā ieskaitamas personas ar nobeigtām mediciniskām studijām, bet kas nekur nav likušas gala eksamenus, kā arī personas ar ārzemju Dr. med. gradiem; šai grupai jātur pārbaudijumi visos teoretiskos un praktiskos priekšmetos (1921. g. 7. III). Uz nule minēto noteikumu pamata gala pārbaudijumus izturējušas un Latvijas ārsta gradu ieguvušas 28 personas (1921. g. 19. XII un 1922. g. 23. I).

Sakarā ar Iekšlietu ministrijas Veselības departamenta 1921. g. 29. I rakstu attiecībā uz jautājumu par valsts eksameniem un ārstu diplomiem, medicinas fakultate nolemj principā, ka pie valsts eksameniem uz ārsta gradu pielaižami tikai Latvijas pavalstnieki (1921. g. 31. I) un ka kara gados izdoto ārsta diplomu atzīšana vai neatzīšana piekrīt Veselības departamenta kompetencei, kādēļ fakultatei iesniegtie diplomi bez kāda lēmuma nododami Veselības departamentam (1921. g. 14. II). Rektora prof. *Felsberga* 1921. g. 4. II rakstam, kurā jautāts, vai citu valstu ārstiem būtu piešķiramas prakses tiesības Latvijā bez jebkādiem eksameniem un sevišķām atļaujām, fakultate dod plašāku atbildi (1921. g. 7. III), kurā starp citu teikts, ka katram ārstam, kas grib Latvijā praktizēt, ir jābūt Latvijas pavalstniekam un ka izņēmumi būtu pielaižami tikai ar Ministru kabineta atļauju. Fakultate uzskata par savu pienākumu aizrādīt, ka jautājums par citām valstīm piederīgo ārstu praktizēšanas tiesībām ir ticis vairākkārt pārrunāts Baltijas ārstu sapulcēs vācu okupacijas laikā 1918. g. un ka arī tad, neskatoties uz politiskiem un nacionaliem pretstatiem, vienmēr vienprātīgi izšķirts negativi. Pēc fakultates ieskata būtu lietderīgi arī tagad izprasīt šai jautājumā visu Latvijas ārstu biedrību domas. Jāņem vērā arī tas, ka kara apstākļi līdz pašam beidzamajam laikam nedeva iespēju mūsu vecāko kursu studentiem mediķiem nobeigt studijas Latvijā. Bet ja nu līdz tam laikam, kad viņi savas studijas pagūs beigt, Latvijā ieplūdīs no ārzemēm lielāks daudzums vecāku ārstu, tādā gadijumā šiem Latvijas jaunajiem ārstiem, kas pārcietuši kara laikus, būtu jāpaliek bez maizes. Kādam vēlākam Izglītības ministrijas 1921. g. 31. VIII rakstam, kam pielikts klāt Ārlietu ministrijas un Vācijas sūtņa ierosinājums, lai Vācijas pavalst-

niekiem un Vācijā diplomētiem ārstiem atļautu praktizēt Latvijā, nolemj (1921. g. 12. IX) atbildēt, ka medicinas fakultate paliek pie sava agrākā Izglītības ministrijai paziņotā lēmuma.

Nākošā rudenī fakultatei ienāca lūgums vēl no kādas citas mediķu grupas pielaist arī viņus pie valsts eksameniem pēc pirmās grupas parauga (1922. g. 2. X). Lai gan medicinas fakultate turpmāk nekādas specialas valsts eksamenu sesijas nebija paredzējusi, tad tomēr, ievērojot, ka šīs grupas interesēs bij griezies pie fakultates Ministru Prezidents, fakultate nolemj (1922. g. 9. X) noturēt vēl otru specialu valsts eksamenu sesiju no 1923. g. 1. aprīļa līdz 1. jūnijam. Atbildot Veselības departamenta 1922. g. 3. XI rakstam šai pašā lietā, nolemj paziņot (1922. g. 6. XI), ka valsts eksamenus varēs turēt no 1923. g. 9. IV līdz 1. VI visas personas, kam ir ārzemju Dr. med. grads, kā arī personas, kas noklausijušās 10 semestrus un iestājušās vismaz uz 1 semestri Latvijas Universitates medicinas fakultatē, iepriekš izturot eksamenu valsts valodā. Lūgumus pielaist pie pārbaudijumiem pieņems līdz 1923. g. 28. III (1923. g. 5. III). Nolemj arī (1923. g. 23. IV) pielaist pie pārbaudijumiem pēc saīsinātas programmas tikai personas, kas piedalijušās aktivi Latvijas nacionalā armijā. Šos pārbaudijumus iztur un ārsta gradu iegūst 13 personas, kas visas eksaminējušās pēc saīsinātas programmas (1923. g. 1. VI).

Atbildot Veselības departamenta 1922. g. 2. X rakstam par kursu sarīkošanu apriņķu ārstiem, nolemj (1922. g. 23. X) paziņot, ka fakultate principiali piekrīt šādu kursu sarīkošanai nākamā pavasara semestrī. Jautājuma galīga izspriešana tomēr jāatliek, kamēr nebūs ieradies tiesu medicinas katedras pārstāvis; tad pie jautājuma iztirzāšanas pieaicinās klāt arī Veselības departamenta pārstāvi. Tā kā visām pūlēm atrast Latvijā piemērotu pārstāvi tiesu medicinas katedrai nav bijis panākumu, tad fakultate bij lūgusi Organizacijas Padomes atļauju uzaicināt to no ārzemēm (1922. g. 27. VI). Fakultatei ziņoja, ka Vīnes Universitates tiesu medicinas profesors *Haberda* ieteic šinī priekšmetā savu asistentu Dr. med. *Ferdinandu Neireiteru (Neureiter).* Recenzentu *(Amslera, Paukuļa, Alkšņa* un *Fērmaņa)* nolasītās atsauksmes ir labvēlīgas, tāpat arī atsauksme, kuru fakultatei piesūtijis prof. *Haberda. Neireiteru* ievēlē ar visām 15 klātesošām balsīm par docentu tieslietu medicinā (1922. g. 9. X), ko apstiprina Universitates Padome. Tam

seko Ministru kabineta atļauja Austrijas pavalstniekam Dr. *Ferdinandam Neireiteram* darboties Latv. Universitatē (1922. g. 20. XI).

Lai vispārīgi apspriestu jautājumu par apriņķa ārstu papildu kursiem un pārbaudijumiem, fakultate ievēlē komisiju ar 3 locekļiem: *Buduli, Fērmani* un *Neireiteru,* kuriem uzdod izstrādāt tuvākus noteikumus, stājoties sakarā ar Veselības departamenta direktoru (1922. g. 18. XII).

5. Klīniku un institutu izveidošana un vecāko kursu organizēšana. Jau ilgāku laiku fakultate bij centusies iegūt par mācības spēkiem iekšķīgās slimībās doc. *M. Zīli* (no Odesas) un acu slimībās prof. *J. Rubertu* (no Ķijevas), bet visiem mēģinājumiem ar viņiem sazināties arī caur Ārlietu ministriju sākumā nav bijis panākumu. Viņi ierodas Rīgā tikai 1922. g. pavasarī, pēc kam fakultate ievēlē vienprātīgi Dr. med. *Mārtiņu Zīli* par profesoru iekšķīgās slimībās un par terapeitiskās fakultates klīnikas direktoru (4-tam kursam), bet Dr. med. *Jāni Rubertu* tāpat kopbalsīgi par oftalmoloģijas profesoru un Universitates acu klīnikas direktoru (1922. g. 11. IV).

Kā minēts, apmācību iekšķīgās slimībās 4-tam kursam fakultate bij uzticējusi par privatdocentu ievēlētajam Dr. *K. Hacham.* Pēdējais vada klīniku un lasa lekcijas līdz 1922. g. 28. VIII, kad iesniedz lūgumu atsvabināt viņu no lekciju lasīšanas. Lai gan pēc dažu fakultates locekļu domām nav pielaižams, ka privatdocents veselu pusgadu nelasa lekcijas un ka tikai slimība vai oficiali komandējumi var dot tiesības lekcijas nelasīt, fakultate tomēr nolemj dot privatdocentam *Hacham* atļauju tekošā semestrī lekcijas nelasīt. Bet sakarā ar to dekans liek priekšā noteikt, ka turpmāk privatdocentam jāiesniedz ikkatra mācības gada resp. ikkatra semestra sākumā viņa paredzēto lekciju programma, par kuru attiecīgas katedras pārstāvis dod savu atsauksmi, pēc kam fakultate lemj par kursa pielaišanu (1922. g. 28. VIII). Tai pašā sēdē nolemj lūgt *K. Hachu* nodot uz laiku savu nodaļu I pils. slimnīcā medicinas fakultatei, kura savkārt nodod to prof. *Zīles* rīcībā (1922. g. 4. IX). Tā kā *Hachs* fakultates darbā neatgriežas, tad viņa vietā paliek prof. *M. Zīle* kā terapeitiskās fakultates klīnikas vadītājs (IV kursam). Bet vēl trūkst pārstāvis terapeitiskās hospitalās klīnikas katedrai, kādēļ fakultate lūdz prof. *Zīli* uzņemties pagaidām arī šīs katedras un klīnikas vadību, lasot lekcijas arī 5-tā kursa studējošiem kopā ar 4-to kursu (1922. g. 28. VIII). Iekšķīgo sli-

mību diagnostikas katedra ar propedeitisko klīniku, ko vada prof. *Kļimenko*, iekārtojas Rīgas I pilsētas slimnīcas 23. barakā. Fakultate nolemj (1921. g. 19. XII), ka prof. *Kļimenko* vadīs bez tam arī vēl lipīgo slimību nodaļu I pilsētas slimnīcā un apmācīs mikrobioloģijā, ko līdz šim bij veicis docenta v. i. *Adelheims*.

Lai pastiprinātu zinamā mērā nokavēto apmācību iekšķīgās slimībās, fakultate ieved obligatu palpacijas, perkusijas un auskultacijas kursu, uzdodot to privatdocentam *A. Skujam* viņa vadītā nodaļā I pilsētas slimnīcā (1922. g. 28. VIII). Vēlāk medicinas fakultate nodibina šai nodaļā iekšķīgo slimību hospitalo klīniku (5-tam kursam) un uzdod tās vadīšanu privatdocentam *A. Skujam* ar vecākā docenta atalgojumu, skaitot ar 1925. g. 1. jūliju (1925. g. 25. V). Ar 1928. g. 1. jūliju klīnikas vadību pārņem privatdocents Dr. med. *Jānis Miķelsons*, kuru fakultate 1930. g. 7. aprilī vienprātīgi ievēlē par vec. docentu, bet 1932. g. 7. novembrī par iekšķīgo slimību hospitalās klīnikas profesoru.

Savā 1922. gada 18. decembra sēdē medicinas fakultates padome nolemj lūgt Rīgas Pilsētas valdi nodot medicinas fakultates rīcībā morgu un miroņu sekciju iestādi L. Maskavas ielā 72/74, lai tur iekārtotu tieslietu medicinas institutu. Jāpiezīmē, ka pilsēta vēl priekš pasaules kara bij uzbūvējusi jaunu morga ēku ar telpām laboratorijai, muzejam un sekcijām, bet līdzekļu trūkuma dēļ ēkas galīga izbūve un iekārtošana bij palikusi nepabeigta. Sekojot Rīgas pilsētas Veselības nodaļas uzaicinājumam sūtīt pārstāvi uz kopīgu apspriedi līguma projekta izstrādāšanai, zīmējoties uz morga un līķu sekcijas iestādes nodošanu Universitates rīcībā, fakultate nolemj deleģēt uz minēto apspriedi doc. *Sniķeri* un jaunievēlēto tieslietu medicinas docentu *Neireiteru* (1923. g. 19. II). Saskaņā ar doc. *Neireitera* atsauksmi fakultate piekrīt līguma noslēgšanai ar pilsētu par morga lietošanu (1923. g. 3. IX). Bet galīga vienošanās par visas iestādes nodošanu fakultates rīcībā tomēr ieilgst. Pilsēta gan neliedz tieslietu medicinas katedrai uzsākt darbību šai iestādē, tomēr sākumā tai jāapmierinas ar vecajām, ļoti šaurajām un nepiemērotajām telpām, bet katedras kanceleja, muzejs, archivs un biblioteka jānovieto Rīgas I pilsētas slimnīcas telpās. Tikai 1930. g. 26. V dekans ziņo, ka Rīgas pilsēta ir ar mieru nodot pilsētas morgu tieslietu medicinas katedras lietošanā, saņemot no Universitates vienreizēju pabalstu Ls 10.000 apmērā, pie kam pilsēta apņemas izdarīt morgā nepieciešamās pār-

būves un remontus, lai tas atbilstu tieslietu medicinas katedras vajadzībām. Līgumu ar pilsētu paredzēts slēgt uz 25 gadiem, pie kam, ja pilsēta līgumu neuzteiktu, tas automatiski pagarinātos vēl uz turpmākiem 25 gadiem. 1931. g. 12. I dekans nolasa sastādīto līguma projektu, kas slēdzams starp Rīgas pilsētu no vienas puses un Universitati no otras puses, zīmējoties uz Rīgas pilsētas morga izlietošanu studentu apmācības vajadzībām uz 25 gadiem. 1931. g. 23. II dekans ziņo, ka Rīgas pilsētas dome līguma projektu apstiprinājusi, bet 1931. g. 23. III, ka līgums, beidzot, parakstīts. Līdz ar to tieslietu medicinas katedra iegūst savā rīcībā pienācīgi iekārtotu institutu, kurā atrodas auditorija, laboratorija, telpas muzejam un archivam. Visas telpas labi izremontētas un piemērotas ne tikai apmācībai, bet arī zinātniskam darbam.

Tieslietu medicinas katedru un institutu vada vec. docents *Neireiters* līdz 1937. g. pavasarim, kad lūdz piešķirt viņam atvaļinājumu sakarā ar uzaicinājumu iestāties „Reichsgesundheitsamt'a" dienestā Berlīnē (1937. g. 8. II). Viņa vietā par katedras pagaidu mācības spēku ievēlē privatdocentu Dr. med. *Miķeli Veidemani*. 1937. g. 24. V vec. docents *F. Neireiters* iesniedz fakultatei lūgumu atbrīvot viņu no dienesta Latvijas Universitatē. Fakultate nolemj (1937. g. 13. IX) aicināt par viņa pēcnācēju privatdocentu *Veidemani*. Kandidata zinātnisko darbu novērtēšanai ieceltās komisijas atsauksme ir atzinīga, pēc kam privatdocentu Dr. med. *Miķeli Veidemani* ievēlē par ārštata docentu pie tieslietu medicinas katedras un par attiecīgā instituta vadītāju (1937. g. 4. X).

Līdz prof. *Ruberta* atbraukšanai medicinas fakultate bij uzdevusi rūpēties par oftalmoloģijas katedras izveidošanu Dr. med. *G. Reinhardam*. Fakultate ziņo Rīgas pilsētas slimnīcu nodaļai un I pilsētas slimnīcas direkcijai, ka viņa atvērs I pilsētas slimnīcā ācu slimību ambulatoriju; bez tam 2—3 reizes nedēļā tur būs jālasa studentiem klīniskās lekcijas acu slimībās (1921. g. 12. IX). *Reinhards* uzņemas vadīt ambulanci I pilsētas slimnīcā, būt par slimnīcas konsultantu un lasīt teoretiskas lekcijas acu slimībās, līdz kamēr ieradīsies prof. *Ruberts*. Sākumā Dr. med. *Reinhards* darbojas kā stundu docents, bet vēlāk viņu ievēlē par vecākā docenta vietas izpildītāju acu slimībās (1921. g. 19. XII), kādā amatā viņu uz laiku apstiprina arī izglītības ministrs, skaitot ar 1922. g. 10. janvari (1922. g. 6. II). Pēc prof. *Ruberta* ierašanās

Reinhards palika pie oftalmoloģijas katedras par privatdocentu (1923. g. 8. I).

Rīgas I pilsētas slimnīcā acu slimību nodaļa agrāk nebij bijusi, kādēļ atrast šai slimnīcā telpas jaundibinamās katedras un klīnikas vajadzībām nebija viegli. Dažus pirmos gadus šai katedrai bij jāmitinas pilnīgi nepiemērotās telpās un jādarbojas ļoti nelabvēlīgos apstākļos: klīnika atradās nedaudzās bēniņu istabiņās, kur varēja novietot ne vairāk par 6 slimnieku gultām. Tikai ar 1925. g. 1. jūliju oftalmoloģijas katedra un klīnika sāka darboties jaunās piemērotākās telpās I pilsētas slimnīcas ielas nama otrā stāvā, kur līdz tam atradās Pastēra instituts; piekrītot acu klīnikas paplašināšanai, Pilsētas valde pārveda Pastēra institutu uz savu namu Skolas ielā. Pēc prof. *Ruberta* nāves 1934. g. 1. XI fakultate nolemj (1934. g. 12. XI) izziņot uz oftalmoloģijas katedru konkursu, pielaižot pie tā Latvijas pavalstniekus, kam ir Latvijas Universitates Dr. med. grads vai venia legendi. Pieteikušies divi kandidati, no kuriem fakultate ievēlē (1935. g. 25. III) privatdocentu Dr. med. *Ernestu Jansonu* par jaunāko docentu oftalmoloģijas katedrai ar klīniku, skaitot ar 1935. g. 1. VII; 1936. g. 6. V viņu paaugstina par vecāko docentu un 1938. g. 25. IV ievēlē par profesoru.

Medicinas fakultate bij ievēlējusi Sarkankalna psichiatriskās slimnīcas direktoru Dr. med. *H. Buduli* par docentu p s i c h i a t r i j ā un nervu slimībās, paredzēdama apvienot abas šīs disciplinas kopējā katedrā. Bet ņemot vērā, ka Sarkankalna slimnīca, kas sākumā bija paredzēta par šīs kopējās katedras klīniku, ir ierīkota tikai garīgi slimo ārstēšanai, vēlāk fakultatei radās nodoms n e r v u s l i m ī b a s no psichiatrijas atdalīt par atsevišķu katedru; šim nodomam piekrita arī pats docents *Budulis*. Izrādijās tomēr, ka šāda nodoma realizēšana ir saistīta ar ievērojamām grūtībām — ne tikai piemērota mācības spēka izvēlē, bet lielāko tiesu klīnikas trūkuma dēļ. Dr. med. *Eduards Kalniņš* bij iesniedzis lūgumu, lai medicinas fakultate viņu atzītu par privatdocentu vai arī par docentu nervu slimībās. Ievēlētie recenzenti *Budulis* un *Paukulis* atzīst, ka *E. Kalniņu* var pielaist par privatdocentu neiroloģijā, un viņš notur parauglekciju par pašizvēlētu tematu: Tabes dorsalis simptomatoloģija, etioloģija un terapija, pēc kam fakultate vienbalsīgi piešķir viņam privatdocenta tiesības nervu slimībās (1921. g. 23. V). Pēc šī lēmuma apstiprināšanas Organizacijas Padomē arī izglītības ministrs apstiprina Dr. med. *E. Kalniņu* par privatdocentu

(1921. g. 15. VII). *E. Kalniņš* ir pirmais mācības spēks, kam piešķirtas privatdocenta tiesības medicinas fakultatē.

Pārrunājot II, IV un V kursa klīnisko darbu plānu, fakultate nolemj (1921. g. 12. IX) atklāt pēc iespējas visas klīnikas, kur ievēlēti mācības spēki, vajadzības gadijumos izpalīdzoties arī ar vietējiem ārstiem specialistiem, kas varētu habilitēt.

Lasīt teoretiskas un klīniskas lekcijas nervu slimībās 1921./22. m. g. fakultate uzdod privatdocentam *E. Kalniņam.* Lekcijas notur I pilsētas slimnīcā, bet tā kā attiecīgas klīnikas fakultatei tomēr nav, tad jāaprobežojas ar slimnieku demonstracijām, ņemot tos no fakultates rīcībā nodotās ambulatorijas, no Rīgas Kara slimnīcas un pa daļai arī no I pilsētas slimnīcas nervu nodaļas. Savus pakalpojumus Latvijas Augstskolai kā neirologs bij piedāvājis arī Viskonsinas (ZAS valstis) Psichiatriskā instituta ārsts Dr. med. *M. Kazaks* (1921. g. 7. I), kuru fakultate ievēlē par vecāko asistentu pie psichiatrijas katedras (1922. g. 16. I). Saņēmusi *M. Kazaka* lūgumu piešķirt viņam privatdocenta tiesības (1922. g. 21. VIII) un noklausijusies docenta *Buduļa* atsauksmi par viņa zinātniskajiem darbiem, fakultate nolemj (1922. g. 28. VIII) pielaist viņu pie parauglekcijas. Tai pašā sēdē nolemj turpmāk prasīt no habilitantiem 2 parauglekcijas, vienu par paša izvēlētu tematu, bet otru par tematu pēc fakultates priekšlikuma. Pēc noklausītās *Kazaka* parauglekcijas par tematu: Redzes organu darbības traucējumu nozīme praktiskā neiroloģijā, un ņemot vērā viņa ziņojumu, ka viņš vēlas darboties neiroloģijā un psichiatrijā, fakultate vienprātīgi ievēlē viņu par privatdocentu neiropsichiatrijā (1922. g. 18. IX). Fakultate uzdod privatdocentam *Kazakam* tekošajā mācības gadā lasīt lekcijas neiroloģijā ar klīniku 4. un 5. kursa studentiem, atstājot viņu par asistentu pie psichiatrijas katedras (1922. g. 16. X). Nākošajā 1923./24. m. g. teoretiskās lekcijas nervu slimību propedeitikā IV kursam lasa privatdoc. *Kazaks,* bet nervu slimību klīniku V kursam vada privatdoc. *Kalniņš* (1923. g. 17. V.). Šī mācības gada beigās (1924. g. 24. III) dekans (prof. *M. Zīle)* liek priekšā izraudzīties štata mācības spēku nervu slimību katedrai; fakultate izlemj aicināšanas kārtību. Prof. *Alksnis* un prof. *Bakmanis* iesnieguši fakultatei rakstu, kurā ieteic aicināt uz katedru privatdocentu *E. Kalniņu,* citi kandidati netiek minēti (1924. g. 28. IV). Aizklāti balsojot fakultate ievēlē *Eduardu Kalniņu* par docentu nervu slimībās (1924. g. 7. V), bet 1928. g. 1. XI viņu paaugstina par profe-

soru. Patstāvīgas nervu slimību klīnikas trūkuma dēļ neērtības kā studentu apmācības, tā zinātniskā darbā turpinas, līdz kamēr fakultate pati atklāj šo klīniku II pilsētas slimnīcā (1928. g.).

Kā nervu slimību katedras izveidošanās, tāpat chirurģisko katedru sadalīšana un aizvietņošana ir saistīta ar sarežģījumiem un pat asumiem fakultates locekļu starpā. Kā minēts, Rīgas Pilsētas valde bij nodevusi I pilsētas slimnīcas I chirurģisko nodaļu medicinas fakultates rīcībā. Vadīt šo nodaļu kā chirurģisko slimību fakultates klīniku (IV kursam) fakultate uzdod docentam *J. Alksnim* (1921. g. 12. IX). Pārrunājot rektora ierosināto jautājumu, vai nevarētu iekārtot klīnisko apmācību tā, lai studenti, kas citur nostrādājuši pilnus 4 kursus, dabūtu iespēju beigt savas studijas Latvijas Augstskolā jau pēc viena gada, nolemj (1921. g. 19. IX) gan tūliņ sākt organizēt V kursu, bet atzīst, ka atklāt to oficiali pagaidām nav iespējams; ja būtu tādi studenti, kam tiesības skaitīties V kursā, tad tiem atvēlētu izmantot IV kursa klīnikas. Sakarā ar to nolemj arī, ka ar docenta *Jankovska,* Latvijas Sarkanā Krusta priekšnieka, gādību tiks atklāta chirurģisko slimību hospitalā klīnika (V kursam) Sarkanā Krusta slimnīcā (Ērgļu ielā Nr. 3). Kā minēts, Latv. Sarkanā Krusta valde jau agrāk bij nodevusi daļu savas slimnīcas medicinas fakultates vajadzībām, bet tā kā fakultates darbības sākumā vēl nebija vecāko kursu studentu, tad atļautās slimnieku gultas izmantoja chirurģiskās propedeitikas pasniegšanai (III kursam). Pēc tam, kad Rīgas Pilsētas valde 1921. g. pavasarī bij nodevusi I pils. slimnīcas I chirurģisko nodaļu medicinas fakultatei, vispārīgās chirurģiskās patoloģijas un terapijas docentam *Alksnim* radās iespēja izmantot chirurģiskai propedeitikai slimniekus, kas atradās I pils. slimnīcā. Kad beidzot Rīgas Pilsētas valde bij atļāvusi izmantot fakultates vajadzībām arī II chirurģisko un II iekšķīgo slimību nodaļu (1922. g. 8. V), I pils. slimnīcā nodibinājās patstāvīga chirurģiskā propedeitiskā klīnika. Pēc plašākām debatēm par chirurģiskās apmācības iekārtu fakultate nāk pie sprieduma, ka viņai vajadzīgi 3 mācības spēki chirurģijā (1922. g 30. I). Ņemot vērā, ka doc. *Alksnis* pretendē uz chirurģiskās fakultates klīnikas katedru, pārrunā jautājumu par to, vai viņš būtu pārceļams no vispārīgās chirurģijas katedras uz chirurģiskās fakultates klīnikas katedru. Aizklāti balsojot, ar 7 pro un 9 pretbalsīm fakultate docenta *Alkšņa* vēlēšanos noraida, bet nolemj arī turpmāk uzticēt viņam chirurģiskās fakultates klīnikas vadīšanu līdz

tekošā semestra beigām (1922. g. 20. II). Šai pašā sēdē fakultate ievēlē docentu *Jankovski* par chirurģiskās hospitalās klīnikas pastāvīgo vadītāju ar 12 pro un 4 pretbalsīm, vienam atturoties. Kādā no nākošajām fakultates sēdēm (1922. g. 27. III) nolemj paredzēt profesuru un klīniku arī vispārīgās chirurģijas (vispārīgās chirurģiskās patoloģijas un terapijas) katedrai (III kursam), bet svītrot profesuru resp. docenturu operativai chirurģijai; docenturu ortopedijai, desmurģijai un mācībai par lūzumiem un izmežģijumiem nolemj paturēt.

1922. g. rudens semestra sākumā medicinas fakultate uzdod docentam *Jankovskim* vadīt apmācību netikvien chirurģiskajā hospitalajā klīnikā, bet arī vēl chirurģiskajā fakultates klīnikā ar 6 lekciju un 6 praktisko darbu stundām nedēļā (1922. g. 28. VIII). Pateicoties par uzticību, doc. *Jankovskis* saka, ka strādās cik spēs, bet ka pēc viņa domām būtu tomēr labāki šos kursus dalīt; arī daži citi fakultates locekļi izsaka domas, ka chirurģisko slimību fakultates klīnikas katedrai vajadzētu pēc iespējas ātrāki izraudzīties pastāvīgu vadītāju. Izdarīt to varēja tikai apm. 2 gadus vēlāk (1924. g. 10. III), kad par chirurģiskās fakultates klīnikas katedras pastāvīgu vadītāju ievēlēja agrāko chirurģiskās patoloģijas docentu Dr. med. *J. Alksni*. Tai pašā sēdē dekans prof. *Zīle* liek fakultatei priekšā paaugstināt abus chirurģijas docentus *Jankovski* un *Alksni* par profesoriem, un, pamatojoties uz attiecīgās komisijas atzinuma, fakultate ievēlē docentu Dr. med. *Jāni Jankovski* par profesoru chirurģiskās hospitalās klīnikas katedrai, bet docentu Dr. med. *Jēkabu Alksni* par profesoru chirurģiskās fakultates klīnikas katedrai.

Ar to vakanta kļūst vispārīgās chirurģiskās patoloģijas un terapijas katedra.

Prof. *Jankovskis* ziņo (1924. g. 19. V) par sarunu ar Rokfellera instituta pārstāvi Dr. *Eversolu* Parīzē, no kuras dabūjis iespaidu, ka medicinas fakultatei drīzumā tiks piešķirti pabalsti (vairākiem komandējumiem), sevišķi teoretisko katedru vajadzībām. Ņemot vērā to, fakultate nolemj sagatavot kandidatus vispārīgās chirurģiskās patoloģijas un terapijas katedrai no savu pašu asistentu vidus, komandējot tos specialā zinātniskā uzdevumā uz ārzemēm. Šinī nolūkā fakultate stājas tūliņ sakarā ar Rokfellera institutu. Pa tam minētās katedras vadīšanu nākošā 1924./25. mācības gadā uzņemas prof. *Jankovskis*. No fakultates proponētajiem kandidatiem

(1924. g. 16. VI) Rokfellera fonda stipendiju iegūst chirurģiskās fakultates klīnikas asistents *P. Stradiņš* un prozektora v. i. pie anatomijas katedras *J. Prīmanis*. *P. Stradiņš* darbojās studiju nolūkos Amerikā un Londonā no 1925. g. 15. I līdz 1926. g. 12. VI, bet *J. Prīmanis* Amerikā un Minchenē no 1925. g. janvara līdz 1926. g. jūlija mēnesim. Sākot ar 1925. g. 14. IX vakantās chirurģiskās patoloģijas un terapijas katedras, kā arī piederīgās propedeitiskās klīnikas vadīšanu pagaidām uzdod prof. *Alksnim*, bet sākot ar 1928./29. mācības gadu šo katedru uztic privatdocentam Dr. med. *Pāvilam Stradiņam*. 1930. g. 13. X fakultate nolemj šo katedru aizvietņot vokacijas kārtībā. Fakultates komisija atzīst, ka „privatdocenta *Stradiņa* darbi liecina par autora pamatīgu zinātnisku erudiciju, viņa vispusīgo zinātnisko interesi un gatavību zinātniski strādāt, kā arī par spējām zinātniskās problemas atrisināt saprotami, kas no ārkārtīgi liela svara pedagoģiskam darbam". Fakultatē vienprātīgi ievēlē privatdocentu Dr. med. *Pāvilu Stradiņu* par vecāko štata docentu pie chirurģiskās patoloģijas un terapijas (ar klīniku) katedras 1930. g. 2. XI un pēc 3 gadu sekmīgas darbības par profesoru pie tās pašas katedras (1933. g. 4. XII).

Operativās chirurģijas un desmurģijas katedra sāka darboties ar nokavēšanos tikai 1922. g. rudens semestrī, lai gan priekšmets ietilpst III kursā, jo Organizacijas Padome liedzās apstiprināt fakultates ievēlētos kandidatus šai katedrai. Tā kā bij sakrājies liels studentu skaits, kas tuvojās gala pārbaudijumiem, bet vēl nebij dabūjuši apmācību operativajā chirurģijā un desmurģijā, tad, lai sasteigtu nokavēto, nācās šo priekšmetu mācīt pastiprinātā kārtā, pie tam strādājot ļoti grūtos apstākļos, anatomijas instituta telpās. 1922./23. mācības gadā priekšmetu mācija doc. *Alksnis*, no 1923. g. septembra līdz decembra vidum doc. *Jankovskis*, bet no 1924. g. februara līdz jūnija mēnesim atkal docents *Alksnis*. No 1924. g. 22. IX operativo chirurģiju un desmurģiju māca bij. Penzas (Krievijā) Sarkanā Krusta slimnīcas galvenais ārsts un chirurgs Dr. med. *Vladimirs Trofimovs*, ko fakultate ievēlējusi par privatdocentu operativajā chirurģijā (1924. g. 2. VI). Katedrai atsevišķu telpu nav, un praktiskie darbi operativajā chirurģijā notiek anatomijas institutā, bet praktiskie darbi desmurģijā I pilsētas slimnīcas ambulancē. Privatdocents *Trofimovs* šo priekšmetu mācija līdz 1931. g. 14. decembrim, kad fakultate viņa vietā ievēlēja privatdocentu Dr. med. *Aleksandru Bieziņu*. Ar 1938. g. 1. jūliju opera-

tivo chirurģiju un desmurģiju pievieno chirurģiskās propedeitiskās klīnikas katedrai, ko vada prof. *P. Stradiņš*, bet privatdocents *Bieziņš* lasa tālāk obligato kursu ortopedijā ar fizisko audzināšanu. Šo priekšmetu fakultate bij nolēmusi ievest mācības programmā ceturtajam eventuali piektajam kursam, sākumā 1 gada stundu nedēļā (1935. g. 29. IV), bet vēlāk 2 stundas (1936. g. 14. IX). Vēl vēlāk (1939. g. 16. V) fakultate nolemj, ka „ortopedija ar fizisko audzināšanu un sporta medicinas pamatiem" lasama IV apmācības gadā, pavairojot tagad lasamā ortopedijas kursa apmācības stundu skaitu par 2 praktisko darbu gada stundām. Sporta ārstu un fiziskās audzināšanas specialistu sagatavošanai, kas nevar ietilpt medicinas fakultates vispārējā programmā, būtu vajadzīgi speciali kursi līdzīgi apriņķa ārstu kursiem.

Pēc profesora Dr. med. *J. Jankovska* nāves 1925. g. 6. XII lekcijas chirurģiskajā hospitalajā klīnikā (Latv. Sarkanā Krusta slimnīcā) lasītas netika līdz mācības gada beigām, bet praktiskos darbus turpināja asistentu vadībā. Fakultates Padome nolēma (1926. g. 25. III) aicināt pie šīs katedras vokacijas ceļā (1926. g. 12. IV) prof. *M. Zīles* un prof. *A. Starkova* priekšā likto Dr. med. *Jāni Dzirni*, kas agrāk bijis ilgāku laiku (1909.—17.) par chirurģijas profesoru Maskavas Universitatē un 1922.—23. g. Lietuvas Universitatē Kaunā, un viņu arī ievēlēja par chirurģiskās hospitalās klīnikas profesoru un vadītāju. Bet 1929.—30. akad. gada beigās prof. *J. Dzirne* atstāj Latvijas Universitati. Pēc tam chirurģiskās hospitalās klīnikas pagaidu vadīšanu fakultate uzdod privatdocentam Dr. med. *Jānim Šulcam.* Par jaunāko docentu un chirurģiskās hospitalās klīnikas pastāvīgu vadītāju fakultate ievēlē Dr. med. *J. Šulcu* 1934. g. 26. II, bet 1935. g. 14. X par vecāko docentu. Par profesoru chirurģiskās hospitalās klīnikas katedrai viņu ievēlē 1937. g. 4. X, skaitot no 1937. g. 1. XI.

6. Fakultates klīnikas II pilsētas slimnīcā un citās telpās. Lai gan medicinas fakultate, kā redzams no agrāk teiktā, jau laikus bija centusies iegūt savā lietošanā vēl priekš pasaules kara moderni izbūvēto Rīgas II pilsētas slimnīcu (Pārdaugavā), kas pēc kara izbeigšanās vairs netika izmantota un stāvēja dīkā, tad tomēr dažādu apstākļu un pa daļai arī radušos nesaskaņu dēļ tās pārņemšana stipri ieilga. Kā jau minēts agrāk, medicinas fakultates klīnikas pirmos gados bij spiestas darboties pagaidu telpās, lielāko tiesu

I pilsētas slimnīcā. Pastāvīgu un labāk iekārtotu klīnisku telpu trūkums sagādāja fakultatei dažu labu nepatikšanu un pat sarūgtinājumus. Otrās pilsētas slimnīcas pārņemšanai fakultates rīcībā toreizējās Saeimas budžeta komisija piešķīra 1924./25. māc. gadā 40 miljonus rubļu, bet, neskatoties uz to, sarunas ar Rīgas pilsētu virzījās ļoti gausi uz priekšu. Vēl 1925. g. 17. VIII dekans (prof. *Budulis)* ziņo, ka „pilsētas izstrādātos noteikumus šai lietā fakultate atrod par absoluti nepieņemamiem", un piebilst: „tā kā maz izredzes, ka pilsēta nāks pretim fakultatei, tad viņš ierosinājis arī valdības aprindās domu par patstāvīgu fakultates klīniku dibināšanu" Beidzot, 1926. g. 25. I sēdē dekans varēja ziņot, ka Rīgas Pilsētas valde pieņēmusi Universitates un pilsētas juriskonsultu kopīgā apspriedē caurskatīto līguma projektu par II pilsētas slimnīcas pārņemšanu Universitates lietošanā; pret dažiem niecīgiem papildinājumiem, kas projektā ievesti, fakultate iebildumus necej. Fakultate tūliņ sāk apspriest telpu sadalīšanas plānu un nolemj (1926. g. 22. II), ka uz II pilsētu slimnīcu pārvietosies 1) iekšķīgo slimību fakultates klīnika, 2) iekšķīgo slimību diagnostikas katedra ar propedeitisko klīniku, 3) chirurģiskā fakultates klīnika, 4) chirurģiskās patoloģijas un terapijas katedra ar propedeitisko klīniku, 5) ginekoloģijas un dzemdniecības klīnika, 6) nervu slimību klīnika un 7) patoloģiskās anatomijas katedra. Nolemj lūgt Pilsētas valdi atstāt I pilsētas slimnīcā: 1) ādas un venerisko slimību klīniku, 2) acu slimību klīniku un 3) mikrobioloģijas katedru ar infekcijas slimību klīniku, kā arī lūgt atļauju pārvietot chirurģisko hospitalo klīniku no Latv. Sarkanā Krusta slimnīcas telpām uz I pilsētas slimnīcu. Bez tam pilsētas telpās paliek: 1) psichiatriskā klīnika (Sarkankalna slimnīcā), 2) bērnu slimību klīnika (Armitsteta slimnīcā) un 3) tieslietu medicinas instituts (Glābšanas iestāde).

Pēc līguma projekta teksta pieņemšanas Universitates Padomē (1926. g. 15. III) dekans ziņo, ka II pilsētas slimnīcas pārbūves un iekārtas izdevumi aprēķināti uz 47 miljoniem rubļu, bet 1926. g. 13. XII, ka panākta galīga vienošanās ar pilsētu par II slimnīcas pārņemšanu medicinas fakultates lietošanā, pie kam nolasa galīgo līguma tekstu. Līgums slēgts uz 25 gadiem, pie kam pilsētas rīcībā paliek slimnīcas saimnieciskā daļa, bet fakultate ir pilnīgi patstāvīga slimnīcas mediciniskajā pārvaldē. Līgumu apstiprina Ministru kabinets (1927. g. 24. I).

Fakultate bij cerējusi, ka jau 1926./27. mācības gadā dažas

klīnikas sāks darboties jaunajās telpās II pilsētas slimnīcā, bet vēl nākošā mācības gada sākumā (1927. g. 5. IX) fakultatei ziņo, ka pabeigti tikai lielākie izbūves darbi un ka pašlaik vēl ceļ auditorijas. Aizkavēšanos un veltīgu sadārdzināšanos izskaidro vismaz pa daļai ar to, ka daži fakultates mācības spēki, kas darbosies II pilsētas slimnīcā, vēl arvien iesniedzot prasības pēc pārgrozījumiem. Slimnīcas galīgai iekārtošanai pilsētas veselības nodaļas vadītājs pieprasa papildu kreditu 20% apmērā (1927. g. 10. X). Sakarā ar attiecīgu fakultates lēmumu un saziņā ar Universitates rektoru tiek iesniegts lūgums finansu ministram piešķirt minētam nolūkam papildu kreditu Ls 250.000 apmērā (1927. g. 12. XII). Sekojot Pilsētas valdes uzaicinājumam pārņemt II pilsētas slimnīcu 1928. g. 17. IV, fakultate nolemj (1928. g. 16. IV) slimnīcu pārņemt, pieaicinot attiecīgās amata personas no valdības, Universitates un pilsētas.

Par II pilsētas slimnīcas medicinisko direktoru fakultate ievēlē (1928. g. 30. IV) docentu *E. Kalniņu* uz 3 gadiem, skaitot ar 1. maiju. Fakultate pieņem II pilsētas slimnīcas pārņemšanas aktu un nolemj (1928. g. 7. V) virzīt to tālāk apstiprināšanai, nosūtot to uz LU Saimniecības Padomi. Tad pat nolasa arī pilsētas valdes paziņojumu, ka viņa ievēlējusi par saimnieciski administrativo direktoru II pilsētas slimnīcā inženieri *Krievu*.

1930. g. 19. V prof. *Kalniņš* iesniedz lūgumu atsvabināt viņu no II pilsētas slimnīcas mediciniskā direktora amata, skaitot ar 15. VI. Viņa vietā par kandidatu mediciniskā direktora amatam II pilsētas slimnīcas klīniku direktoru sapulce nozīmē profesoru *J. Alksni*. Fakultate klīnisko direktoru kolēģijas izvēlei piekrīt un uztic prof. *Alksnim* mediciniskā direktora pienākumus uz 1 gadu, skaitot ar 1930. g. 1. VII (1930. g. 26. V). Ņemot vērā, ka prof. *Alksnis* ievēlēts par fakultates dekanu nākamam 1930./31. mācības gadam, fakultate noraida viedokli, ka būtu iespējams savienot dekana pienākumus ar mediciniskā direktora pienākumiem un vienprātīgi ievēlē par turpmāko mediciniskō direktoru II pils. slimnīcā docentu *P. Stradiņu* (1931. g. 22. V). Direktora pienākumus II pils. slimnīcā fakultate uzticējusi docentam, tagadējam profesoram *P. Stradiņam* nepārtraukti līdz šim laikam.

Līdz ar II pilsētas slimnīcu medicinas fakultate ieguva savā rīcībā arī modernu Rentgena kabinetu, kura iekārtošana bij nobeigta visagrāk un ko fakultate bij pārņēmusi atsevišķi jau

1927. g. novembrī (1927. 7. XI). Pieņemšanas komisijā piedalījušies pēc dekana prof. *Krimberga* aicinājuma doc. *Barons*, fiziķis doc. *Gulbis* un privatdocents *Miķelsons*, un no pilsētas — veselības nodaļas priekšnieks Dr. *Blūmenfelds* un I pilsētas slimnīcas rentgenologs *Romans*. Doc. *Barons* liecina, ka viss liekoties labi un ar apdomu iekārtots. Tikai par aizsardzību pret nelaimes gadījumiem, varbūt, būtu vēl vairāk jārūpējas. Līdzīgi bij izteicies arī privatdocents *Miķelsons*. Kamēr fakultatei nebij nedz savu klīniku, nedz sava Rentgena kabineta, viņa bij izmantojusi Rentgena kabinetu pakalpojumus tais slimnīcās, kur pagaidām atradās viņas klīnikas. Tagad bij vajadzīgs parūpēties par piemērotu personu, kas varētu vadīt pašas fakultates Rentgena kabinetu, kā arī sniegt studējošiem apmācību rentgenoloģijā. Daži fakultates locekļi liek priekšā piešķirt privatdocenta tiesības rentgenoloģijā Dr. med. *Fiženam Vēberam*, kas agrāk bijis privatdocents Ķijevas Universitatē, bet no 1922. g. darbojas kā rentgenologs Vīnē (1927. g. 26. IX). Iepazinusies ar *E. Vēbera* dzīves gaitas aprakstu, kā arī noklausijusies profesora *Kļimenko* ļoti atzinīgo atsauksmi par viņa zinātniskajiem darbiem, fakultate viņu ievēlē (1927. g. 10. X) par privatdocentu rentgenoloģijā. Universitates Padomē *Vēbers* tomēr nedabū vajadzīgo balsu vairākumu. Ievērojot to, ka starp latviešiem nav tik piedzīvojuša rentgenologa kā *Vēbers*, fakultate vienojas par viņu balsot vēlreiz, bet šoreiz ievēlē viņu par privatdocentu rentgenoloģijā tikai uz 3 gadiem (1927. g. 21. XI). Šo ievēlēšanu tagad apstiprina arī Universitates Padome un Ministru kabinets (1928. g. 16. I). 1928. g. 26. III fakultate nozīmē privatdocentu *Vēberu* par rentgenoloģijas un radioloģijas instituta direktoru. Privatdocents *Vēbers* sāk lasīt lekcijas 1928. g. marta mēnesī ar teoretisku kursu: ievads rentgenoloģijā — 4., 5. un 6. kursam. 1928./29. mācības gadā viņš lasa medicinisko rentgenoloģiju un radioloģiju, ieskaitot rentgena terapiju. Sekojot štatu komisijas priekšlikumam no 1929. g. 28. I, medicinas fakultate 1929. g. 4. II nolemj dibināt atsevišķu rentgenoloģijas un radioloģijas katedru resp. ievest mācības plānā rentgenoloģiju kā obligatu priekšmetu ar attiecīgiem studējošo pārbaudijumiem. Jāpiezīmē, ka rentgenoloģija kā obligats priekšmets ar pārbaudijumiem ievesta vēl tikai nedaudzu zemju medicinas fakultatēs. Sākot ar 1930./31. mācības gadu rentgenoloģiju pasniedz 4. kursam 3 lekciju un 6 praktisko darbu stundas nedēļā.

Tā kā Pilsētas valde ir ar mieru atstāt I pilsētas slimnīcā tikai acu slimību klīniku, fakultate nolemj (1928. g. 30. I) griezties pie Pilsētas valdes ar vēlreizēju lūgumu atļaut I pils. slimnīcā telpas ādas un venerisko slimību klīnikai, kā arī abām hospitalām (iekšķīgai un chirurģiskai) klīnikām; bez tam fakultate lūdz nodot viņas rīcībā XI baraku, kur nepieciešams ierīkot klausītavu. Beidzot, Pilsētas valde ir ar mieru atstāt I pilsētas slimnīcā arī vēl ādas un venerisko slimību klīniku un nodot fakultates rīcībā XI baraku, bet liedz šai slimnīcā telpas mikrobioloģijas katedrai un abām hospitalām klīnikām. Chirurģiskā hospitalā klīnika ar Latv. Sarkanā Krusta galvenās valdes piekrišanu var palikt Sarkanā Krusta slimnīcā arī turpmāk, bet iekšķīgo slimību hospitalā klīnika un mikrobioloģijas katedra ar infekcijas slimību klīniku turpmāk palikt I pilsētas slimnīcā nevar. Cerībā, ka iekšķīgo slimību hospitalo klīniku tomēr izdosies paturēt I pilsētas slimnīcā, fakultate bij nodomājusi pārvietot uz II pilsētas slimnīcu mikrobioloģijas katedru un tur tai pievienot klīnisku nodaļu ar 35 gultām. Bet tā kā beidzot izrādijās, ka uz II pils. slimnīcu nepieciešams pārvietot arī iekšķīgo slimību hospitalās klīnikas katedru, bet telpas abām katedrām šai slimnīcā nebij, tad fakultate bij spiesta sadalīt pienākumus, kurus līdz šim veica mediciniskās mikrobioloģijas katedra, starp vispārīgās patoloģijas, higienas un diagnostikas katedrām (1928. g. 7. V). Nolemj pievienot 1) vispārīgai patoloģijai: infekcijas slimību vispārīgo etioloģiju, vispārīgo bakterioloģiju (mikroorganismu vispārīgo morfoloģiju un bioloģiju), imunitates mācību ar anafilaksiju un alerģiju; 2) higienai: vispārīgo un specialo epidemioloģiju, specialo mikrobioloģiju ar mikrobioloģijas metodiku un praktiskiem darbiem un 3) diagnostikas katedrai: praktisko iepazīšanos ar infekcijas slimībām un to diagnostiku klīnikā.

Ilgu laiku bij palikusi bez mācības spēka ausu, deguna un kakla slimību katedra. Fakultate nolemj (1935. g. 29. IV) vokacijas kārtībā aicināt kandidēt privatdocentu Dr. med. *R. Sniķeri*. Noklausijusies komisijas atsauksmi par zinātniskiem darbiem, fakultate vienbalsīgi ievēlē privatdocentu Dr. med. *Reinholdu Sniķeri* par jaunāko docentu pie ausu, deguna un kakla slimību katedras ar klīniku; 1936. g. 6. V fakultate ievēlē viņu par vecāko docentu, bet 1938. g. 25. IV par profesoru. Ausu, deguna un kakla slimību klīnika darbojas I pilsētas slimnīcā.

7. Jaunākās pārmaiņas mācības personalā. Beidzamā laikā starp medicinas fakultates katedru un klīniku vadītājiem ir notikušas vairākas svarīgas pārmaiņas. Ar 1938. g. 1. VII pāriet ārštatā maksimalo vecumu sasniegušais iekšķīgo slimību diagnostikas katedras un propedeitiskās klīnikas vadītājs prof. *Vasilijs Kļimenko.* Viņa vietā fakultate vokacijas kārtībā (1938. g. 25. IV) aicina privatdocentu Dr. med. *K. Rudzīti,* kas ir vienīgais medicinas fakultates privatdocents iekšķīgajās slimībās, un arī vienprātīgi ievēlē (1938. g. 9. V) viņu par docentu, līdz ar to uzdodot viņam iekšķīgo slimību diagnostikas katedras un propedeitiskās klīnikas vadību, skaitot ar 1938. g. 1. VII. Jau agrāk (1937. g. 10. V) fakultate bij uzdevusi privatdocentam *Rudzītim* mācīt vispārīgo terapiju. Šo priekšmetu fakultate bij uzņēmusi mācības programmā 3. kursa studējošiem (2 stundas nedēļā) 1930. g. 20. X un uzticējusi toreizējam docentam *J. Miķelsonam* ar noteikumu sākt apmācību nākamā pavasara semestrī. Līdz ar K. Rudzīša ievēlēšanu par docentu un diagnostikas katedras vadītāju vispārīgo terapiju svītro kā atsevišķu priekšmetu un pievieno diagnostikas katedrai.

Ar 1938. g. 1. VII izstājas no aktivā dienesta jau agrāk maksimalo vecumu sasniegušais iekšķīgo slimību fakultates klīnikas vadītājs prof. *Mārtiņš Zīle.* 1938./39. gadā apmācības darbi šai klīnikā nenotika „brīvā gada" dēļ. Šai laikā tekošos klīniskos darbus veic asistenti diagnostikas katedras docenta *Rudzīša* vadībā. 1939. g. 28. IV par iekšķīgo slimību fakultates klīnikas katedras turpmāko vadītāju ievēlē iekšķīgo slimību hospitalās klīnikas katedras profesoru *J. Miķelsonu.* Ar to savukārt kļuva vakanta iekšķīgo slimību hospitalās klīnikas katedra, pie kuras 1939./40. mācības gadā studentu apmācība nenotiks „brīvā gada" dēļ. Šīs katedras un klīnikas pārzināšanu fakultate uzdod 1939. g. 8. V diagnostikas katedras docentam *K. Rudzītim* uz 1 gadu, skaitot no 1939. g. 1. VII.

Ar 1939. g. 1. VII aktivo dienestu Universitatē izbeidz arī maksimalo vecumu sasniegušie profesori *Ernests Putniņš* un *Eduards Kalniņš.* 1939. g. 8. V fakultate uzdod lasīt lekcijas dzemdniecībā, kā arī vadīt dzemdniecības un sieviešu slimību klīniku (prof. *Putniņa* vietā) vecākam asistentam privatdocentam Dr. med. *A. Krastiņam* — uz 1 gadu, skaitot ar 1939. g. 1. VII. Apmācība ginekoloģijā ar klīniku 1939./40. mācības gadā (5-tam kursam) nenotiks „brīvā gada" dēļ. Tai pašā 1939. g. 8. V sēdē fakultate uzdod lasīt lekcijas nervu slimībās un vadīt nervu slimību klīniku

(prof. *Kalniņa* vietā) vecākajam asistentam privatdocentam Dr. med. *J. Vildem* uz 1 gadu, skaitot no 1939. g. 1. VII.

Skaitot ar 1939. g. 1. VII, aiziet pensijā vispārīgās patoloģijas profesors *Ernests Paukulis.* Vispārīgās patoloģijas lekcijas un praktiskos darbus 1939./40. mācības gadā fakultate uzdod privatdocentam Dr. med. *Egonam Dārziņam* (1939. g. 22. V).

Pēc prof. *Romana Adelheima* nāves 1938. g. 7. XI patoloģiskās anatomijas pasniegšanu fakultate uzdod (1938. g. 21. XI) privatdocentam *M. Brantam,* skaitot no 1938. g. 21. novembra līdz 1939. g. 1. jūlijam, pie kam katedras virsuzraudzību uzņemas dekans. 1939. g. 8. V fakultate ievēlē privatdocentu Dr. med. *Maksi Brantu* par štata docentu un patoloģiskās anatomijas katedras vadītāju, skaitot ar 1939. g. 1. VII.

1937. g. 13. IX rentgenoloģijas instituta direktors privatdocents *Eižens Vēbers* iesniedz ziņojumu fakultatei, ka ticis operēts un tādēļ nevar stāties darbā. Pēc ilgākas slimošanas viņš darbus atjauno, bet 1939. g. 8. V iesniedz rakstu, ka, atstādams LU medicinas fakultates rentgenoloģijas katedru, ieteic apmācību rentgenoloģijā uzticēt viņa asistentam ārstam *Jānim Lediņam,* kas jau vairākus gadus uzcītīgi strādā viņa vadībā. 1939. g. 22. V fakultate ievēlē asistentu ārstu *Jāni Lediņu* par I šķiras lektoru un uzdod viņam rentgenoloģijas kursa pasniegšanu 1939./40. mācības gadā ar atalgojumu par 2 lekciju un 12 praktisko darbu stundām.

8. Medicinas goda doktori. Dažādu nopelnu dēļ fakultate ir piešķīrusi medicinas doktora grādu honoris causa sekojošām personām:

1924. g. pirmajam izglītības ministram Dr. *Kārlim Kasparsonam.*

1924. g. Upsalas Universitates prof. Dr. med. *Luijam Eiženam Bakmanim.*

1924. g. Vīnes Universitates prof. Dr. med. *Hansim Horstam Meijerim.*

1925. g. prof. *Gastonam Bakmanim.*

1931. g. prof. *Kārlim Baronam.*

1931. g. prof. *Ernestam Putniņam.*

1933. g. Kopenhagenas Seroloģijas instituta direktoram Dr. med. *Torvaldam Madsenam.*

1937. g. Stokholmas Finsena instituta direktoram Dr. med. *Svenam Lomholdam.*

1937. g. ārstam *Ādamam Butulam.*

1938. g. Berlīnes Universitates arodu slimību instituta direktoram prof. *Ernestam Bāderam.*

1938. g. Parīzes Pastēra instituta vicedirektoram *Gastonam Ramonam.*

1938. g. bijušam LU medicinas fakultates vec. doc. *Ferdinandam Neureiteram.*

2. Fakultates štati, vadība un mācības spēki.

1. **Mācības spēku statistika.** Fakultates mācības spēku skaita pieaugumu pa gadiem un atsevišķu mācības spēku akademisko stažu rāda I, II un III tabula; pašreizējais mācības spēku sastāvs redzams IV tabulā.

I. tabula.

Mācības spēku skaits.

Mācības gadi	Prof.	Vec. doc.	Doc.	Privat-doc.	Lektors	Prozekt.	Vec. asist.	Asist.	Jaun. asist.	Sub-asist.
1919./20.	3	—	5	2		—	—	6	—	4
1920./21.	6	—	8	4	—	1	—	14	—	11
1921./22.	6	—	8	2		—	—	15	—	14
1922./23.	9	—	8	6	—	2	—	21	—	22
1923./24.	12	—	6	5	—	2	—	30	—	19
1924./25.	13	—	5	5	—	2	—	34	—	18
1925./26.	12	—	5	6	—	2	—	41	—	14
1926./27.	13	—	5	6	—	2	—	35		17
1927./28.	13	2	2	9	—	3	4	11	24	14
1928./29.	14	3	—	9	—	3	5	23	14	12
1929./30.	13	5	—	10		1	7	28	10	13
1930./31.	13	6	—	10	—	1	8	28	14	10
1931./32.	15	4	—	12	—	1	7	23	18	16
1932./33.	17	2	—	11	—	1	6	22	20	17
1933./34.	17	2	1	9	—	1	7	20	22	15
1934./35.	17	1	3	7	—	1	13	22	14	18
1935./36.	17	2	2	7	1	1	14	21	14	15
1936./37.	17	3	—	6	1	1	15	21	15	24
1937./38.	19	—	2	5	1	1	14	22	14	23
1938./39. . .	15	—	3	8	1	1	15	25	12	26

II tabula.

Mācības spēku akademiskais stāžs.

Iekavās liktie mācības spēki fakultatē vairs nedarbojas.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs								
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Privatdoc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
I. Profesori									
(Prof. *E. Paukulis*)	1919.—39.		—	—			—		—
(Prof. *G. Bakmans*)	1919.—25.	—	—			—	—		
Prof. *R. Krimbergs*	1920.		—	—			—	—	—
(Prof. *V. Kļimenko*)	1921.—38.	—	—					—	
Prof. *E. Gartjè*	1921.	—					—		—
Prof. *C. Amslers*	1921.						—		
(Prof. *M. Zīle*)	1922.—38.		—		—		—		
(Prof. *J. Ruberts*)	1922.—34.				—	—	—	—	—
Prof. *P. Sniķeris*	1923.		1921.—23.	1919.—21.		—	—	—	
Prof. *J. Alksnis*	1924.		1920.—24.				—	—	
Prof. *H. Budulis*	1924.	—	1920.—24.	—	—	—	—	—	—
(Prof. *J. Jankovskis*)	1924.—25.	—	1920.—24.	—				—	—
(Prof. *R. Adelheims*)	1925.—38.	1923.—25.	1920.—23.		—			—	
(Prof. *A. Starkovs*)	1925.—27.	—		—		—	—	—	—

II tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāvs								
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Privatdoc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
(Prof. *J. Dzirne*)	1926.—29.	—	—	—	—	—		—	—
Prof. *E. Fērmanis*	1927.	—	1921.—27.	—	—	—	—	—	
(Prof. *E. Kalniņš*)	1928.—39.	—	1924.—28.	1921.—24.	—	—	—	—	—
Prof. *K. Barons*	1931.	1921.—31.	—	—	—		—	—	—
(Prof. *E. Putniņš*)	1931.—39.	1923.—31.	1921.—22.	—	—	—	—		
Prof. *J. Miķelsons*	1932.	1930.—32.	—	1925.—30.	—	1924.—25.	1921.—24.		
Prof. *J. Prīmanis*	1932.	1929.—32.	—	1927.—29.	1922. pr. v. l. 1927. pr.	—	1920.—22.		
Prof. *P. Stradiņš*	1934.	1930.—34.	—	1928.—30.	—	—	1926.—28.	1924.—26.	
Prof. *J. Šulcs*	1937.	1936.—37.	1934.—36.	1928.—34.	—	1927.—28.	1921.—27.	1921.	—
Prof. *E. Jansons*	1938.	1936.—38.	1935.—36.	1923.—35.	—	—	—	—	
Prof. *R. Sniķeris*	1938.	1936.—38.	1935.—36.	1931.—35.	—	—	—	—	—
II. Docenti:									
(Vec. doc. *F. Neireiters*)	—	1927.—37.	1922.—27.	—		—	—	—	—
Doc. *K. Rudzītis*	—	—	1938.	1933.—38.	—	1934.—38.	1926.—34.	1923.—26.	1922.—23
Doc. *M. Veidemanis*		—	1937.	1929.—37.	—	1929.—37.	1928.—29.	1924.—28.	1922.—24.
Doc. *M. Brants*	—	—	1939.	1927.—39.	1927.—39. proz.	—	1922.—27.	1921.—22.	—
III. Privatdocenti									
(Privatdocents *G. Reinhards*)	—	—	—	1919.—27.	—	—	—	—	—

II tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs								
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Privatdoc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
(Privatdoc. *A. Skuja*)		—	—	1921.—38.			—	—	—
(Privatdoc. *K. Hachs*)	—	—	—	1921.—22.		—	—	—	—
(Privatdoc. *J. Šīrons*)		—	—	1921.—38.			—	—	—
(Privatdoc. *M. Kazaks*)	—	—	—	1922.—24.	—	—	—	—	—
(Privatdoc. *V. Trofimovs*)			—	1924.—31.	—		—		—
(Privatdoc. *A. Ērleins [Ohrlein]*)			—	1925.—35.	—		—	—	—
Privatdoc. *P. Mucenieks*	—			1926.		—	1921.—28.	—	—
(Privatdoc. *A. Hilze*)	—			1928.—31.		—		—	—
Privatdoc. un vec. asist. *G. Fedders*		—	—	1928.	—	1928.	1921.—28.	—	
(Privatdoc. *E. Vēbers*)	—	—		1929.—39.	—	—	—		—
Privatdoc. *J. Brants*				1930.		—	—		—
Privatdoc. un vec. asist. *E. Dārziņš*			—	1930.		1929.	1928.—29.	1928.—28.	—
Privatdoc. *A. Bieziņš*				1931.			—		—
Privatdoc. vec. asist. *J. Galējs*	—	—		1931.		1929.	1923.—29.	1921.—23.	—
Privatdoc. un vec. asist. *E. Rencis*		—	—	1932.		1933.	1929.—33.	1927.—29.	1926.—27.
Privatdoc. un vec. asist. *K. Apinis*	—		—	1933.		1931.	1926.—31.	1924.—24.	1922.—24.

II tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs								
	Profesors	Vec. doc.	Docents	Privatdoc.	Lektors	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasist.
Privatdoc. un vec. asist. *V. Milenbachs*	—		—	1936.		1934.	1928.—34.	1924.—28.	1924.—24.
Privatdoc. un vec. asist. *V. Kraulis*	—		—	1937.		1934.	1930.—34.	1928.—30.	1924.—28.
Privatdoc. un vec. asist. *L. Jeruma-Krastiņa*			—	1938.	—	1935.	1928.—35.	1925.—28.	1921.—25.
Privatdoc. un vec. asist. *A. Kaktiņš*	—	—	—	1938.	—	1934.	1928.—34.	1923.—28.	1921.—23.
Privatdoc. un vec. asist. *K. Balodis*	—		—	1938.	—	1934.	1930.—34.	—	—
Privatdoc. *P. Ābele*	—	—	—	1939.	—	—	1925.—28.	1922.—25.	—
Privatdoc. un vec. asist. *A. Krastiņš*	—	—	—	1939.	—	1938.	1930.—38.	1928.—30.	1924.—28.
Privatdoc. un vec. asist. *J. Vilde*	—	—		1939.	—	1931.	1928.—31.	1926.—28. 1920.—25.	1925.—26.
Privatdoc. *D. Kalvelis*		—	—	1939.	1936.—39.	—	—	1935.—36.	—
Privatdoc. *N. Stoligvo*	—	—	—	1939.	—	—	—	—	—
Prozektors *S. Komorovs*		—		—	1922.—29. proz.	—	—	—	—
Lektors *J. Eglītis* un asist.	—		—	—	1939.	—	1935.	1932.—35.	1927.—32.
Lektors *J. Lediņš*	—	—	—	—	1939.	—	1936.—39.		—

III tabula.

Mācības spēku (asistentu) akadēmiskais stāžs.

Mācības spēki	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
I. Vecākie asistenti:				
(F. Biezais)	1922.—25.	—		
(R. Šiliņš)	1924.—32.	1922.—24.		
(J. Skuja)	1934.—39.	1924.—34.	1922.—24.	1921.—22.
M. Vīgante	1936.	1930.—36.	1928.—30.	1926.—28.
P. Vegers	1938.	1936.—38.	—	1929.—36.
A. Alksnis	1939.	1936.—39.	1933.—36.	1932.—33.
A. Pakalns	1939.	1934.—39.	1930.—34.	—
II. Asistenti				
(E. Krimberga)	—	1920.—33.	—	
(K. Melnalksnis)		1920.—20.		—
(A. Mežciems)		1921.—30.		
(A. Neibergs)	—	1921.—26.		
(A. Baidiņš)	—	1921.—22.		—
(A. Elcens)	—	1921.—22.		—
(J. Princis)		1922.—30.	—	—
(M. Vaivariņš)	—	1922.—26.		—
(J. Nimanis)		1923.—26.	1922.—23.	
(J. Spulgerans)		1923.—30.	1921.—23.	
(L. Veibel-Jakovļeva)	—	1923.—34.		
(A. Meija)		1924.—26. 1930.—32.	1929.—30.	
(F. Andreika)		1925.—28.		—
(J. Jēgermans)	—	1925.—28.	1923.—25.	1923.—23.
(M. Mazkalniņa)		1926.—35.	1922.—26.	
(K. Bumbiers)		1925.—32.		—
(O. Roze)		1926.—31.		
(A. Karps)		1927.—27.	1924.—27.	1921.—24.
(N. Vētra)		1928.—36.	1924.—28.	1922.—24.
(A. Bebre)		1928.—32.	1925.—28.	1921.—25.
(A. Mednis)		1927.—28.	1924.—27.	—
(P. Birze)	—	1928.—31.	1926.—28.	—
(E. Strautiņš)		1930.—33.	1928.—30	—
(A. Brūvers)	—	1928.—35.	1924.—28	1922.—24.
(A. Lūsis)		1928.—35.	1925.—28	1923.—25.
(P. Štolcers)	—	1928.—33.	1925.—28.	
(A. Bormane)	—	1928.—32.	1924.—28.	1922.—24
(M. Ozole-Ķurzene)		1929.—32.	1926.—28.	1922.—26.
(E. Helde-Andersone) . . .	—	1930.—32.	1928.—30.	1926.—28.

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
E. Usenko-Kaudzīte	—	1930.	1928.—30.	—
(J. Straumans)	—	1931.—35.	1930.—31.	1928.—30.
(V. Nolle)	—	1931.—32.	1928.—31.	—
(E. Neidere-Vālberga)	—	1931.—33.	—	—
I. Jakovļeva	—	1932.	—	—
(L. Barone)	—	1931.—38.		—
(A. Bērziņa)	—	1932.—39.		—
(K. Neiders)	—	1932.—33.	—	1930.—32.
(H. Brūvelis)	—	1934.—36.	1931.—34.	1926.—31.
K. Dolietis		1934.	1932.—34.	1929.—32.
(M. Brūvele)	—	1934.—37.	1931.—34.	—
M. Veise	—	1934.	1932.—34.	1929.—32.
(V. Zandersons)	—	1934.—36.	1930.—34.	1928.—30.
J. Āboliņš	—	1934.	1931.—34.	—
J. Kocers	—	1930.	1928.—30.	1924.—28.
(K. Butuls)	—	1930.—36.	1928.—30.	—
P. Zirnis	—	1934.	1930.—34.	1928.—30.
(M. Lūkina)	—	1934.—35.	1931.—34.	—
A. Vītoliņš	—	1934.	1930.—34.	1928.a.v.i.
N. Reinics	—	1935.	1932.—35.	1928.—31. stip.
(V. Vitands)	—	1934.—36.	1930.—34.	—
(T. Vītols)	—	1934.—35.	1930.—34.	—
J. Eglītis	—	1935.	1932.—35.	1927.—32.
(O. Mačs)	—	1935.—38.	—	1927.—28.
K. Jākobsons	—	1935.	1933.—35.	—
(E. Trautiņš)		1935.—39.	1933.—35.	—
T. Upners	—	1935.	1933.—35.	—
H. Lediņa		1935.	—	—
M. Knostenberga	—	1936.	1935.—36.	—
I. Eglīte	—	1937.	1936.—37.	1932.—36.
J. Majors	—	1938.	1935.—38.	—
J. Eichvalds	—	1938.	—	1934.—38.
J. Janītens		1938.	1937.—38.	1931.—36.
J. Vieže	—	1937.	1935.—37.	—
R. Feldmanis		1939.	1938.—39.	1935.—38.
A. Grase	—	1939.	1936.—39.	1935.—36.
E. Kalniņš		1939.	1936.—39.	—
Z. Tilļa		1939.	1936.—39.	1935.—36.
A. Kaķis	—	1939.	1938.—39.	1934.—38.

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Vec. asist.	Asistents	Jaun. asist.	Subasistents
III. Jaunākie asistenti:				
(E. Galēja-Jukevica)			1923.—26.	
(T. Priede)			1926.—27.	—
(T. Plaude)	—		1926.—28.	
(E. Šable)			1926.—29.	—
(G. Dimza)			1925.—26.	1922.—25.
(E. Vālberga)		—	1929.—31.	—
(Z. Lācara)		—	1930.—33.	—
(H. Saltups)		—	1930.—34.	1928.—30.
(E. Fremberga)	—		1929.—31.	1927.—29.
(H. Strēle)			1931.—38.	—
(L. Purkalīte)	—		1932.—38.	
(R. Pavasars)			1932.—35.	1926.—27.
(J. Tavars)		—	1930.—35.	—
(J. Mauriņš)	—	—	1934.—36.	—
(A. Miltiņš)	—	—	1935.—36.	1930.—35.
(A. Millere)			1935.—38.	
(J. Smilga)			1935.—38.	
(F. Tēbels)	—		1936.—38.	—
A. Šmite			1937.	—
V. Kalniņš			1936.	—
E. Paukšene		—	1937.	—
A. Pāvule	—		1937.	—
(N. Skuja)	—	—	1937.—38.	1936.—37.
G. Liepiņa	—		1938.	
(M. Gulbe)			1938.—39.	—
I. Priedīte		—	1938.	1933.—35.
P. Neibergs	—		1938.	—
A. Rozenberga			1938.	—
O. Cakuls		—	1938.	—
V. Tiltiņa	—		1939.	—
A. Katlape	—	—	1939.	
R. Ēķis	—		1939.	
E. Spunde			1939.	

IV tabula.

Mācības spēki un viņu darbība.

1938./39. mācības gadā.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Institūts vai klīnika
Prof. *J. Alksnis*	II chirurģijas.	Chirurģiskās slimības.	II chirurģiskā klīnika.
Prof. *C. Amslers*	Farmakoloģijas.	Farmakoloģija ar recepturu.	Farmakoloģijas institūts.
Prof. *R. Adelheims* (miris)	Patoloģiskās anatomijas.	Patoloģiskās anatomijas.	Patoloģiskās anatomijas institūts.
Prof. *K. Barons* (ārštatā)	Zobārstniecības.	Dentiatrija.	Zobārstniecības institūts.
Prof. *H. Budulis*	Psichiatrijas.	Psichiatrija.	Psichiatrijas klīnika.
Prof. *E. Fērmanis*	Higienas.	Higiena un mikrobioloģija.	Higienas institūts.
Prof. *E. Gartjè*	Bērnu slimību.	Bērnu slimības.	Bērnu slimību klīnika.
Prof. *E. Jansons*	Acu slimību.	Acu slimības.	Acu slimību klīnika.
Prof. *E. Kalniņš* (ārštatā)	Nervu slimību.	Nervu slimības.	Nervu slimību klīnika.
Prof. *R. Krimbergs*	Fizioloģijas ar fizioloģisko ķīmiju.	Fizioloģija un fiziolóģiskā ķīmija.	Fizioloģijas un fizioloģiskās ķīmijas institūts.
Prof. *J. Miķelsons*	III iekšķīgo slimību.	Iekšķīgās slimības.	III iekšķīgo slimību klīnika.
Prof. *E. Paukuls*	Vispārīgās patoloģijas.	Vispārīgā patoloģija.	Vispārīgās patoloģijas institūts.
Prof. *J. Prīmanis*	Anatomijas un histoloģijas.	Anatomija, embrioloģija un histoloģija.	Anatomijas un histoloģijas institūts.
Prof. *E. Pulniņš* (ārštatā)	Ginekoloģijas un dzemdniecības.	Ginekolóģija un dzemdniecība.	Dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika.
Prof. *P. Sniķeris*	Ādas un venerisko slimību.	Ādas un veneriskās slimības.	Ādas un venerisko slimību klīnika.

IV tabulas turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Institūts vai klīnika
Prof. *R. Sniķeris*	Ausu, deguna un kakla slimību.	Ausu, deguna un kakla slimības.	Ausu, kakla un deguna slimību klīnika.
Prof. *P. Stradiņš*	I chirurģijas.	Vispārīgā un operatīvā chirurģija.	I chirurģiskā klīnika.
Prof. *J. Sulcs*	III chirurģijas.	Chirurģiskās slimības.	III chirurģiskā klīnika.
Doc. *K. Rudzītis*	Iekšķīgo slimību diagnostikas un vispār. terapijas.	Iekšķīgo slimību diagnostika un vispārīgā terapija.	I iekšķīgo slimību klīnika.
Doc. *M. Veldemanis* (ārštatā)	Tieslietu medicinas.	Tieslietu medicina. Tieslietu medicina juristiem.	Tiesu medicīnas instituts.
Privatdocents *A. BiezIņš*	—	Ortopedija.	
Privatdocents un vec. asist. *G. Feders*	—	Seminars bērnu infekcijas slimībās.	Bērnu slimību klīnika.
Privatdocente un vec. asist. *L. Jeruma-Krastiņa*		Anatomija zobārstn. stud.	Anatomijas instituts.
Privatdocents un vec. asist. *E. Rencis*		Farmakoloģija farm. un zobārstn. stud.	Farmakoloģijas instituts.
Privatdocents *E. Vēbers*		Rentgenoloģija.	Rentgenoloģijas instituts.
Privatdocents *D. Kalvelis*		Ortodontija. Protetika.	Zobārstniecības instituts.
Lektors un asist. *J. Eglītis*	—	Histoloģija un embrioloģija zobārstn. stud.	Histoloģijas instituts.
Lektors un vec. asist. *P. Vegers*		Fizioloģija ar anatomiju farmac. stud.	Fizioloģijas instituts.

Privātdocenti, kas lasa neobligātus kursus:

Priv.-doc. un vec. asist. *K. Apinis* (acu slimību klīnika), priv.-doc. un vec. asist. *K. Balodis* (acu slimību klīnika), priv.-doc. un prozektors *M. Brants* (patoloģiskās anatomijas instituts), priv.-doc. un vec. asist. *E. Dārziņš* (higienas instituts), priv.-doc. un vec. asist. *J. Galējs* (ādas un venerisko slimību klīnika), priv.-doc. un vec. asist. *J. Kaktiņš* (patoloģiskās anatomijas instituts), priv.-doc. un vec. asist. *A. Krastiņš* (dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika), priv.-doc. un vec. asist. *V. Kraulis* (psichiatriskā klīnika), priv.-doc. *P. Mucenieks* (chirurģiskā klīnika), priv.-doc. un vec. asist. *V. Milenbachs* (higienas instituts), priv.-doc. un vec. asist. *J. Vilde* (nervu slimību klīnika), priv.-doc. *P. Ābele* (dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika), priv.-doc. *A. Skuja* (iekšķīgo slimību klīnika).

Vecākie asistenti: *M. Vīgante* (II iekšķīgo slimību klīnika), *J.* Skuja (vispārīgās patoloģijas instituts).

Asistenti: *J. Āboliņš* (dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika), *A. Alksnis* (II chirurģiskā klīnika), *K. Dolietis* (I chirurģiskā klīnika), *K. Jākobsons* (III chirurģiskā klīnika), *J. Kocers* (tieslietu medicinā), *J. Jānītens* (III chirurģiskā klīnika), *M. Knostenberga* (ādas un venerisko slimību klīnika), *I. Eglīte* (anatomijas instituts), *J. Eglītis* (histoloģijas instituts), *J. Lediņš* (rentgenoloģijas instituts), *H. Lediņa* (zobārstniecības instituts), *J. Majors* (II chirurģiskā klīnika), *A. Pakalns* (I iekšķīgo slimību klīnika), *E. Usenko-Kaudzīte* (zobārstniecības instituts), *N. Reinics* (III iekšķīgo slimību klīnika), *T. Upners* (nervu slimību klīnika), *E. Trautiņš* (I iekšķīgo slimību klīnika), *M. Veise* (bērnu slimību klīnika), *A. Vītoliņš* (III iekšķīgo slimību klīnika), *P. Zirnis* (II iekšķīgo slimību klīnika), *J. Eichvalds* (I chirurģiskā klīnika), *I. Jakovļeva* (zobārstniecības instituts).

Jaunākie asistenti: *M. Baltgailis* (dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika), *R. Feldmanis* (I iekšķīgo slimību klīnika), *E. Kalniņš* (II iekšķīgo slimību klīnika), *V. Kalniņš* (zobārstniecības instituts), *A. Grasis* (dzemdniecības un sieviešu slimību klīnika), *A. Kaķis* (II chirurģiskā klīnika), *P. Neibergs* (rentgenoloģijas instituts), *A. Pāvuls* (fizioloģijas un fizioloģisko ķīmiju instituts), *G. Liepiņa* (fizioloģijas un fizioloģisko ķīmiju instituts), *E. Paukšens* (ārštata — zobārstniecības instituts), *O. Cakuls* (zobārstniecības instituts), *M. Gulbe* (tieslietu medicinas instituts), *A. Rozenberga* (ārštata — zobārstniecības instituts), *A. Šmite* (nervu slimību klīnika), *V. Tiltiņa* (zobārstniecības instituts), *Z. Tilļa* (ausu, kakla un deguna slimību klīnika).

2. Fakultates štati 20 gados bieži vien lielākā vai mazākā mērā ir mainījušies sakarā ar fakultates darbības attīstību un arī atkarībā no piešķirtā budžeta. Šinī pārskatā ir sniegtas ziņas par lielākām pārmaiņām štatos. Pirmie štati pieņemti 1921. g. 7. janvarī; tais paredzētas 17 katedras un 7 klīnikas (sk. V tabulu):

V tabula.

1921. g. (7. I) pieņemtie štati.

	Prof.	Doc.	Asist.	Sub-asist.
1) Iekšķīgo slimību klīnika	1	—	2	1
2) Bērnu slimību klīnika	1		1	1
3) Chirurģiskā klīnika	—	1	2	1
4) Chirurģiskā klīnika	—	1	2	1
5) Sieviešu slimību un dzemdēšanas mācību klīnika	—	1	2	—
6) Acu slimību klīnika	1		2	2
7) Psichiatriskā klīnika	—	1	1	
8) Nervu slimību klīnika	—	1	1	—
9) Veneriskās un ādas slimības	1	—	2	—
10) Vispārīgā patoloģija un farmakoloģija	1	—	1	—
11) Histoloģijas kabinets	1	—	1	1
12) Topografiskā anatomijā un operativā chirurģijā paredzams izdalīt starp anatomijas un chirurģijas katedrām	—	—	—	—
13) Anatomija	1	—	1	1
14) Patoloģiskā anatomija un infekciju slimību bakterioloģija	—	1	2	1
15) Higiena	1	—	1	—
16) Tieslietu medicina	1	—	1	—
17) Fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju	1	—	3	—
	10	6	25	9

1) Iekšķīgā klīnika (ar bērnu slimībām un lipīgo slimību nodaļu)	100 gultas
2) Chirurģiskā klīnika (ar uroloģisko nodaļu)	100
3) Sieviešu slimību un dzemdēšanas klīnika	50
4) Veneriskā un ādas slimību klīnika	75
5) Acu slimību klīnika	30
6) Psichiatriskā klīnika	20
7) Bērnu slimību klīnika	35

Drīz vien (1921. g. 5. XI) fakultate izstrādā jaunus un plašākus štatus, kuros paredzētas 26 katedras (sk. VI tabulu).

VI tabula.

1921. gadā (5. XI) pieņemtie štati.

Katedras	Priekšmeti	Profesori	Docenti	Prozektori	Asistenti
1) Anatomija.	Deskriptiva un topografiska anatomija, antropoloģija.	1	—	1	2
2) Histoloģija.	Histoloģija. Embrioloģija.	1	—	—	2
3) Fizioloģija un fizioloģiskā ķīmija.	Fizioloģija, fizioloģiskā ķīmija.	1	1	1	2
4) Vispārīgā patoloģija.	Vispārīgā patoloģija, epizootoloģija.	1	—	—	1
5) Farmakoloģija.	Farmakoloģija un receptura.	1	—	—	2
6) Patoloģiskā anatomija.	Patoloģiskā anatomija.	1	—	1	1
7) Higiena.	Higiena, būvhigiena architektiem un techniķiem.	1	—	—	2
8) Tiesu medicina.	Tiesu medicina, arī juristiem.	1	—	1	1
9) Chirurģiskā fakultates klīnika.	Specialā chirurģija, uroloģija, chirurģija.	1	—	—	4
10) Vispārīgā chirurģija, patoloģija un chirurģiskā propedeitiskā klīnika.	Vispārīgā chirurģija, patoloģija un terap. chirurģiskā diagnostika.	—	1	—	3
11) Operativā chirurģija.	Ar topografisko anatomiju.	—	1	—	1
12) Ortopedija, desmurģija, mācība par lūzumiem un izmežģijumiem..	Ortopedija, desmurģija, mācība par lūzumiem un izmežģijumiem.	—	1	—	1
13) Chirurģiskā hospitalā klīnika.	Chirurģiskās slimības.	1	—	—	4
14) Dzemdēšana un sieviešu slimību klīnika.	Dzemdniecība un sieviešu slimības.	1	1	—	4
15) Ādas un venerisko slimību klīnika.	Ādas un veneriskās slimības.	1	—	—	2
16) Acu slimību klīnika.	Acu slimības.	1	1	—	2

VI tabulas turpinājums.

Katedras	Priekšmeti	Profesori	Docenti	Prozektori	Asistenti
17) Psichiatriskā klīnika.	Psichiatrija.	1	—	—	2
18) Nervu slimību klīnika.	Nervu slimības.	1	—	—	2
19) Iekšķīgo slimību diagnostikas katedra ar propedeitisko klīniku.	Iekšķīgo slimību diagnostikas klīnika ar bakterioloģiju.	1	1	—	4
20) Iekšķīgo slimību fakultates klīnika.	Iekšķīgās slimības.	1	—	—	3
21) Iekšķīgo slimību hospitalā klīnika.	Iekšķīgās slimības.	1	—	—	3
22) Bērnu slimību klīnika.	Bērnu slimības.	1	—	—	2
23) Ausu, kakla un deguna slimību klīnika.	Ausu, kakla un deguna slimības.	—	1	—	1
24) Zobu ārstniecība.		—	1	—	1
25) Rentgenoloģija un radioterapija.		—	1	—	2
26) Balneoloģija un fizioterapija.		1	—	—	1
		20	10	4	55

Jaunu katedru un personala sadalijumu fakultate pieņem 1927. g. 7. novembrī un pēc tam arī 1929. g. 28. janvarī (sk. VII un VIII tabulu).

VII tabula.

1927. gadā pieņemtie štati.

Katedras	Profes.	Doc.	Proz.	Asist.	Subasist.
1) Anatomijā	1	—	1	2	
2) Histoloģijā ar embrioloģiju	1	—	—	2	—
3) Fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju	1	—	1	2	1
4) Vispārīgā patoloģijā	1	—	—	1	—
5) Farmakoloģijā	1	—	—	1	1
6) Patoloģiskā anatomijā	1	—	1	1	—
7) Higienā	1	—	—	2	—
8) Tieslietu medicinā	1	—	1	1	1
9) Chirurģiskā fakultates klīnikā	1	—	—	4	—

VII tabulas turpinājums.

K a t e d r a s	Profes.	Doc.	Proz.	Asist.	Sub-asist.
10) Chirurģiskā hospitalā klīnikā .	1	—	—	4	
11) Vispārīgā chirurģijā, patoloģijā un terapijā	1	—	—	2	
12) Sieviešu slimībās un mācībā par dzemdniecību .	1	—		4	—
13) Ādas un venerisko slimību klīnikā .	1	—	—	2	
14) Acu slimību klīnikā .	1	—	—	2	—
15) Psichiatrijas klīnikā .	1		—	2	—
16) Nervu slimību klīnikā .	1	—	—	2	
17) Iekšķīgo slimību diagnostikā ar propedeitisko klīniku .	1	—	—	2	—
18) Klīniskā mikrobioloģijā ar mācību par lipīgām slimībām .	1	—	—	2	—
19) Iekšķīgo slimību fakultates klīnikā .	1	—	—	4	—
20) Iekšķīgo slimību hospitalā klīnikā .	1	—	—	3	→
21) Bērnu slimību klīnikā .	1	—	—	2	
22) Ausu, kakla un deguna slimībās .	1	—	—	1	—
23) Zobārstniecības institutā .	1	1	—	4	—
	23	2	4	52	3

VIII tabula.

1929. gadā pieņemtie štati.

K a t e d r a s	Profes.	Docenti	Proz.	Asist.
1) Fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju	1	—	1	2
2) Vispārīgā patoloģija	1	—	—	1
3) Farmakoloģija	1	—		2
4) Patoloģiskā anatomija	1	—	1	1
5) Higiena ar mikrobioloģiju	1			2
6) Tieslietu medicina	1	—	1	1
7) Chirurģiskā fakultates klīnika	1	—	—	4
8) Chirurģiskā hospitalā klīnika	1	—	—	4
9) Vispārīgā chirurģiskā patoloģija un terapija ar klīniku	1			2
10) Ausu, deguna un kakla slimību klīnika	1		—	2
11) Dzemdēšanas un sieviešu slimību klīnika	1	—	—	4
12) Ādas un venerisko slimību klīnika	1		—	2
13) Acu slimību klīnika	1	—	—	3

VIII tabulas turpinājums.

Katedras	Profes.	Docenti	Proz.	Asist.
14) Psichiatriskā klīnika	1	—		2
15) Nervu slimību klīnika	1		—	2
16) Iekšķīgo slimību diagnostika ar propedeitisko klīniku	1	—	—	3
17) Iekšķīgo slimību fakultates klīnika	1	—	—	4
18) Iekšķīgo slimību hospitalā klīnika	1	—	—	4
19) Bērnu slimību klīnika	1	—	—	2
20) Zobārstniecības instituts	1	1	—	4
	20	1	3	51

1937. g. 6. decembrī fakultate vēlreiz apspriež štatus un vienojas par sekojošu katedru sadalijumu un personalu (sk. IX tab.).

IX tabula.

1937. gadā pieņemtie štati.

Katedras	Prof.	Doc.	Asist.	Proz.	Lekt.
1) Anatomija ar histoloģiju un embrioloģiju	1	2	3	—	
2) Fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju	1	—	2	1	—
3) Vispārīgā patoloģija	1	—	1	—	—
4) Patoloģiskā anatomija	1		1	1	
5) Farmakoloģija ar recepturu	1		2	—	
6) Higiena ar mikrobioloģiju	1	—	2	—	—
7) Tieslietu medicina ar socialo medicinu	1	—	2	—	—
8) Chirurģiskā fakultates II klīnika	1	—	4	—	—
9) Chirurģiskā hospitalā III klīnika	1		4	—	
10) Vispārīgā chirurģijas katedra ar I chirurģisko klīniku	1	—	4	—	—
11) Ausu, deguna, kakla slimību klīnika	1	—	2	—	—
12) Dzemdniecība un ģinekoloģija	1	1	5	—	—
13) Ādas un venerisko slimību klīnika	1		2	—	—
14) Acu slimību klīnika	1		2	—	—
15) Psichiatriskā klīnika	1	—	2	—	—
16) Nervu slimību klīnika	1	—	2	—	—
17) Iekšķīgo slimību diagnostikas, propedeitiskās un vispārīgās terapijas katedra ar I iekšķīgo slimību klīniku	1	—	4	—	
18) Iekšķīgo slimību fakultates II klīnika	1		4	—	—
19) Iekšķīgo slimību hospitalā III klīnika	1		4	—	—
20) Bērnu slimību klīnika	1	—	2	—	—

IX tabulas turpinājums.

Katedras	Prof.	Doc.	Asist.	Proz.	Lekt.
21) Rentgenoloģija ar radioloģiju .	1	—	2	—	—
22) Eugenika .	1	—	1	—	—
Zobārstniecības instituts					
23) a) Materialu mācība, protezu technika, ortodontija	1	—	9	—	1
24) b) Konservativā zobārstniecība	1	—	—	—	—
25) c) Chirurģiskā zobārstniecība .	1	—	—	—	—
	25	3	66	2	1

Katedra	Privatdoc.
Obligatoriski atalgojumi privatdocentu kursi:	
1) Medicinas vēsture	1
2) Lipīgās slimības	1
3) Ortopedija ar fizisko audzināšanu	1
	3

3. Fakultates vadība ir bijusi dekana un sekretara rokās, kas uzskatami par fakultates prezidiju (sk. X tabulu).

X tabula.

Fakultates vadība.

Mācības gads	Dekans	Sekretars
1919./20.	Prof. *E. Zariņš.*	Dr. *O. Voits.*
1920./21.	*R. Krimbergs.*	Prof. *J. Alksnis.*
1921./22.	*R. Krimbergs.*	*J. Alksnis.*
1922./23.	*R. Krimbergs.*	*P. Sniķeris.*
1923./24.	*M. Zīle.*	*E. Paukuls.*
1924./25.	*M. Zīle.*	*E. Paukuls.*
1925./26.	*H. Budulis.*	*E. Paukuls.*
1926./27.	*H. Budulis.*	*E. Paukuls.*
1927./28.	*R. Krimbergs.*	*E. Paukuls.*
1928./29.	*R. Krimbergs.*	*E. Paukuls.*
1929./30.	*H. Budulis.*	*R. Krimbergs.*
1930./31.	*H. Budulis.*	*R. Krimbergs.*
1931./32.	*J. Alksnis.*	*E. Paukuls.*
1932./33.	„ *J. Alksnis.*	„ *E. Paukuls.*

X tabulas turpinājums.

Mācības gads	Dekan	Sekreta
1933./34.	Prof. *P. Sniķeris.*	Prof. *E. Paukuls.*
1934./35.	*P. Sniķeris.*	*E. Paukuls.*
1935./36.	*H. Budulis.*	*E. Paukuls.*
1936./37.	*H. Budulis.*	*E. Paukuls.*
1937./38.	*P. Sniķeris.*	*E. Paukuls.* (līdz 1938. g. 17. I)
1938./39.	*P. Sniķeris.*	*J. Prīmanis.* (no 1938. g. 17. I).

3. Mācībās spēku zinātniskā darbība.

1. Institutu, klīniku un katedru darbību še raksturo attiecīgās spektivajiem un nepilnīgajiem pārskatiem grāmatā „Zinātne tēv- spektivajiem un nepilnīgajiem pārskatiem grāmatā „Zinātne tēvzemei divdesmit gados"

1. Anatomijas un histoloģijas instituts ir publicējis 77 darbus, kurus sarakstijuši 15 instituta darbinieki.

Instituts savā zinātniskā darbā bez vispārīgiem anatomiskiem, histoloģiskiem un embrioloģiskiem jautājumiem, kas skar cilvēka organu normalās uzbūves un attīstības pētīšanu (plaušu, aknu, vairogdziedzera, ādas dziedzeru, asinsvadu u. v. c.), lielu vērību piegriezis arī dažādu organu, it sevišķi kaulu, muskuļu, asinsvadu un iekšējo organu variacijām un anomalijām, ne tikai tās aprakstot, bet meklējot arī tām izskaidrojumu.

Blakus šiem pētijumiem intensivs zinātnisks darbs ir noritējis antropoloģijas laukā. Te savākti gan plaši dati par latviešu ķermeņa ārējām pazīmēm dažādos Latvijas apvidos un dažādā vecumā, kas dod iespēju spriest par latviešu antropoloģiskiem tipiem, gan iegūti novērojumi par latviešu organu raksturīgām pazīmēm un par dažām vispārējām bioloģiskām īpašībām (asinsgrupām un menstruacijām).

Bez tam anatomijas instituts sekmējis latviešu anatomiskās terminoloģijas izstrādāšanu un nostabilizēšanu, izdodot anatomisko vārdnīcu.

2. Fizioloģijas instituts ar fizioloģisko ķīmiju. Instituta zinātniskā darbība izpaudusies plašākos pētijumos

par muskuļu ekstraktivo vielu ķīmiju un fizioloģiju. Šie darbi ir tiešs turpinājums tiem, kurus instituta vadītājs prof. Dr. med. un cand. rer. nat. *R. Krimbergs* veicis kā atstāts pie Maskavas Universitates prof. *Vl. Guleviča* laboratorijā un tam sekojušā ārzemju komandējuma laikā (1905.—09.), kā arī būdams par profesoru Charkovas Universitatē (1909.—20.).

Jau gandrīz priekš 25 gadiem prof. *Krimbergs* bij izteicis domu, ka par dziedzeršūnu vienīgiem tiešiem kairekļiem uzskatami ekscitosekretoriskie jeb sekreciju veicinātāji hormoni, kuri rodas l. t. endogeni kā vielu apmaiņas produkti dažādos audos, un ka izplatītā muskuļu sistema varētu būt šo hormonu svarīga rašanās vieta. Iespēja dot šim uzskatam nopietnāku eksperimentalu pamatojumu radās LU medicinas fakultates fizioloģijas institutā, no kurienes tad arī ir publicēts specialos žurnalos lielāks skaits attiecīgu darbu. No pēdējiem sevišķi jāmin divi, kuros šis uzskats sakarīgi un pilnīgāki izteikts: 1) *R. Krimbergs* „Zur Theorie des Sekretionsmechanismus der Verdauungsdrüsen", Biochemische Zeitschrift, Bd. 157, S. 193 (1925.) un 2) *R. Krimbergs* „Zur Frage nach dem Sekretionsmechanismus der Pankreasdrüse", Biochemische Zeitschrift, Bd. 297, S. 249 (1938.). Pēc šī uzskata ekscitosekretorisko hormonu iedarbes mechanisms ir visos dziedzeros vienāds. Kopā ar sekreta ūdeni dziedzeru šūnām tiek piegādāts no asinīm ne tikai vajadzīgais materials īpatnējo sekrecijas produktu pagatavošanai, bet arī ķīmiskie kairekļi (hormoni), kuri atsevišķiem dziedzeriem gan nav specifiski. Ekscitosekretoriskie hormoni iedarbojas uz dziedzeru šūnām ar nervu sistemas starpniecību, kura regulē šūnu permeabilitates apstākļus. Kad nervi ir uzbudinājuma stāvoklī, tie šūnu permeabilitati palielina un otrādi. Normalos gremošanas periodos hormonu iedarbību regulē arī barības kanāļa gļotāda reflektoriskā ceļā. Nav izslēgta varbūtība, ka gremošanas laikā tādā pašā ceļā notiek pastiprināta hormonu inkrecija no muskuļiem ar simpatiskās nervu sistemas starpniecību. Dziedzeru šūnās iekļuvušie ķīmiskie kairekļi vismaz pa daļai atdalas kopā ar sekretu.

Ka aktis par barības kanāļa dziedzeru darbības tuvāko mechanismu vēl nav galīgi noslēgtas, par to liecina, piem., prof. *B. Babkina* kopsavilkums: „Par gremošanas dziedzeru sekretorisko darbību", kurš ievietots Bētes (A. Bethe) u. c. izdotajā lielā rokas grāmatā: „Handbuch der normalen und pathologischen Physiologie"

(1927.), un kurā *Babkins* runā arī par „*Krimberga* attīstīto teoriju" (Bd. III, S. 743).

Bez šai serijā ietilpstošiem un fizioloģijas institutā veiktajiem darbiem kā svarīgākos varētu vēl minēt sekojošus. Institutā parādīts, ka metilgvanidins ir preformēta muskuļu audu sastāvdaļa, par ko dažkārt izteiktas šaubas. Ir izstrādāta acetilkarnitina pagatavošanas metode un parādīts, ka acetilkarnitins iedarbojas uz izolētu vardes sirdi analoģiski acetilcholinam. Ir iegūti dažu bioloģiski svarīgu betaīnu savienojumi ar sublimatu, pie kam parādīts, ka spēja līdzīgi karnitinam brīvā veidā saistīties ar sublimatu, šķiet, ir šo bazu raksturīga īpašība.

No instituta darbiniekiem, kas piedalijušies zinātniskā darbā, sevišķi minams bijušais prozektora v. i. ārsts *S. Komarovs,* kurš kā viens no pirmajiem ieguva arī LU medicinas doktora gradu; bez tam bijušie asistenti ārste *E. Krimberga,* ārsts *H. Brūvelis* un inženieris ķīmiķis *V. Vitants.* Beidzamā laikā zinātniski strādājuši arī vēl vec. asist. Dr. med. *P. Vegers* un subasistents stud. med. *O. Plekšs.*

3. Farmakoloģijas instituts publicējis 120 rakstus, kas nodarbojas galvenā kārtā ar šādiem zinātniskiem jautājumiem:

Sāpju farmakoloģija un fizioloģija (sāpju midriazes, bradikardijas, hipotermijas un kliegšanas un pretošanās kustību analize).

Iekaisuma farmakoloģija un patoģeneze (morfija, atofana un miega ietekme uz iekaisumu).

Morfija farmakoloģija un morfinisma problema (morfija periferiskā darbība, pieradināšanas un atradināšanas eksperimenti, sakars ar vitaminu trūkumu, barību, gada laiku u. t. t.).

Kokaīna grupas lokalanestetiskā darbība (ietekmēšana ar olbaltumu, pienu, alkoholu, morfiju u. t. t. un tās mechanisms).

Latvijas farmaceitiskās specialitates, Latvijas uzpirkstenes preparati un papardes ekstrakti.

Faziskas farmakoloģiskas darbības un to mechanisms.

Ķīmisko kaujas vielu patofizioloģija un klīnika.

Racionala un ekonomiska ārstniecības līdzekļu parakstīšana.

Kombinaciju farmakoloģija (eksperimenti un teorija).

Johimbina darbības sakars ar veģetatīvo nervu sistemu.

Skābju un alkaliju darbība (ietekme uz anesteziju un anafilaksiju; mechanisms).

Eksperimenti: toksisks encefalīts u. t. t.

4. Patoloģijas anatomijas instituta pirmais vadītājs docents, vēlāk profesors *Adelheims* apstrādājis un publicējis kara laikā sakrāto materialu par indīgo gāzu iedarbību uz cilvēka organismu. Vēlāk — 1938. g. viņš kopā ar priv.-doc. *Renci* izdeva mācības grāmatu: „Ķīmiskās kaujas vielas un aizsardzība pret tām" Patoloģiskā instituta personalūnijā pievienotais Pastēra instituts deva plašu materialu trakuma sērgas pētīšanai. Šinī nozarē darbus publicējuši prof. *Adelheims*, priv.-doc. *Kaktiņš* un Dr. *Jansons*.

Būdams Internacionalās ģeografiskās patoloģijas biedrības Latvijas sekcijas vadītājs, prof. *Adelheims* piegriezis vērību kākšļa, žultsakmeņu un cirrhosis hepatis izplatības problemai Latvijā.

Tālāk prof. *Adelheims* ļoti uzmanīgi sekojis visādu infekcijas slimību izplatīšanai mūsu valstī, sevišķu vērību piegriezdams morbus Bang, dysenteria, typhus, malaria, typhus exanthematicus, Leishmaniosis, poliomyelitis un anthrax (arī eksperimentali pētijumi kopā ar priv.-doc. *Kaktiņu*).

Sevišķi lielu interesi prof. *Adelheims* ziedojis leprai, sakrādams lielu patoloģiski anatomisku materialu.

Pēdējos dzīves gados nelaikis profesors nodarbojies ar encephalitis pētijumiem. Viņam izdevās kopā ar prof. *Amsleru*, priv.-doc. *Renci* un Dr. *Nikolajevu* izsaukt mākslīgi ar cikutoksinu īstu toksisku encefalitu.

Prof. *Adelheima* vadībā uzrakstīta Dr. *Nikolajeva* disertacija: „Par aknu un smadzeņu attiecībām"

Priv.-doc. *M. Brants* nodarbojies ar dažādām problemām onkoloģijas laukā. Viņa disertacijas temats ir: „Reģeneratoriskās parādības plaušās un viņu attiecības ar pirmatnējo plaušu vēzi". Viņa mēģinājumi izsaukt vēzi, darvojot trusīšus un peles, kā arī apstarojot žurkas ar kalnu sauli, devuši panākumus.

Pārbaudīts jautājums, vai tomatu sula ir spējīga izsaukt ļaundabīgus audzējus, kā to apgalvoja *Askanazy* un *Bellow's*.

Kopdarbā ar ārstu *K. Jēkabsonu* savākta plaša statistika par ļaundabīgiem audzējiem pēdējos 30 gados I Rīgas pils. slimnīcā. To pašu izdarijis ārsts *J. Sīka* attiecībā uz II Rīgas pils. slimnīcu pēdējos 10 gados. Tālāk priv.-doc. *Brants* piegriezis vērību multipliem smadzeņu audzējiem un apstrādājis plašu materialu par lymphogranulomatosis. Eksperimentali strādājis par plastiskiem plaušu plēves iekaisumiem ar svešķermeņu rašanos un taukaudu attīstīšanos.

Kopā ar ārstu *Hilzi* izsekotas pārmaiņas nierēs pēc vena renalis pārsiešanas.

Priv.-doc. *J. Kaktiņa* disertacijā pārrunāts jautājums par Rīgas virus fixe īpašībām, bet habilitacijas darbs veltīts eksperimentaliem pētijumiem par kādu pārnesamu toksisku principu.

Tālāk priv.-doc. *Kaktiņš* nodarbojies ar pētijumiem par anthrax, lepru, tetanus, anafilaksiju un dažiem sifilisa seroloģijas jautājumiem.

A. Vītoliņa disertacijā apskatīts jautājums par eksperimentalu saindēšanu ar atofanu, bet *N. Reinics* sakopo materialus par leukaemia un anaemia perniciosa Latvijā.

5. Vispārīgās patoloģijas instituta prof. *E. Paukulis* 1920.—23. g. strādāja par blastomu cēloņiem.

1924.—26. g. kopā ar Dr. med. *A. Baidiņu* eksperimentali par uretera transplantaciju žults pūslī un olvadā.

1927.—28. g. eksperimentali kopā ar Dr. med. *Bieziņu* (tagadējo priv.-doc.) par cīpslu reģeneraciju.

1929.—30. g. ar volontieri Dr. med. *J. Šulcu* (tagadējo profesoru) eksperimentali par ulcus ventriculi ģenezi.

1931.—38. g. kopā ar asist. *J. Skuju* strādājis: muskuļu darbības hipotonijas un hipertonijas ietekmē, muskuļu svara pārmaiņas temperaturas maiņu ietekmē, rauga ietekme uz zarnu kustībām, stādu sekretini, gāzu apmaiņa cilvēka organismā, sirds minūtes volums.

6. Iekšķīgo slimību diagnostikas un vispārīgās terapijas katedras (ar I iekšķīgo slimību klīniku) publicētie zinātniskie darbi attiecas uz iekšķīgo slimību patoloģiju un diagnostiku. Bakterioloģiski un seroloģiski pētijumi nākuši no klīnikas vadītāja *V. Kļimenko* un viņa asistentiem *J. Miķelsona, P. Štolcera* un *A. Vītoliņa.* Virkne zinātnisku darbu veltīta kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas un žultsvadu slimību patoloģijai un diagnostikai *(J. Miķelsons, P. Štolcers, A. Vītoliņš).*

7. Vispārīgās chirurģijas katedra ar I chirurģisko klīniku, pie kuras ar 1928. g. fakultates uzdevumā jau darbojas Dr. med. *P. Stradiņš,* vienu gadu vēlāk tika nodalīta no prof. *J. Alkšņa* vadītās chirurģiskās fakultates klīnikas par īpašu nodaļu, ar ko bija uzsākta LU vispārīgās chirurģiskās — propedeitiskās klīnikas darbība. Ārpus studentu apmācības un tekošā klīniskā darba, klīnikas darbinieki ir strādājuši arī zinātniskā lau-

kā, publicējot 44 darbus un bez tam nolasot 77 ziņojumus ārstu biedrībās un dažādās citās organizacijās. Šinī skaitā ietilpst 2 disertacijas — ārstes *A. Bormanes* par trofiskām čūlām un ārsta *R. Pavasara* par amputacijas stumbriem. Bez tam sagatavotas aizstāvēšanai vēl divas disertacijas: ārsta *J. Eichvalda* darbs par sālsskābes svārstībām kuņģa sulā un ārsta *K. Dolieša* darbs par temperaturas regulēšanas centriem siltasiņu dzīvniekiem. Minētā laikā 5 ārsti *(A. Meija, A. Bormane, R. Pavasars, K. Dolietis* un *J. Eichvalds)* ir noturējuši doktoranda pārbaudijumus un 2 ārsti *(A. Bormane* un *R. Pavasars)* ieguvuši medicinas doktora gradu.

Galvenie temati, par kuriem strādājuši klīnikā, ir asinsvadu saslimšanas, galvenā kārtā ekstremitatu gangrēnas (prof. *P. Stradiņš, K. Dolietis, J. Eichvalds)* un simpatiskās nervu sistemas saslimšanas *(P. Stradiņš, K. Dolietis, A. Bormane).* Gangrēnu materials (apmēram 350 gad.) apstrādāts gan no klīniskās, gan arī no patologo-anatomiskās puses. Pa daļai pie šīs grupas pieder arī *A. Bormanes* disertacija par trofiskām čūlām. Liela vērība piegriezta kuņģa čūlas materiala apstrādāšanai, jo novēroti vairāk kā 300 gadijumi (prof. *P. Stradiņš, K. Dolietis, J. Eichvalds),* un šai darba grupai pievienojas arī ārsta *J. Eichvalda* pētijumi par kuņģa sulas sekreciju, kas devuši materialu viņa disertacijas darbam. Tālāk tiek rūpīgi apstrādāts vairāk kā 1000 gadijumu lielais apendicita materials (prof. *P. Stradiņš, A. Ekšteins).* Par asinspārliešanas nozīmi chirurģijā savākts lielāks materials (vairāk kā 600 gadijumu). Par šo jautājumu noturēti vairāki ziņojumi (Rīgā un Kaunā).

Beidzamos 4 gadus vislielākā vērība piegriezta ļaundabīgo audzēju klīnikai un ārstēšanai. Top kārtotas un apstrādātas apm. 2000 slimības lapas ar ļaundabīgiem audzējiem, un par šo jautājumu ir noturēti 33 ziņojumi (prof. *P. Stradiņš, A. Meija, J. Vieže, J. Eichvalds, J. Līcis, V. Pampe, M. Dubinskis, J. Kegi, I. Vikmane, A. Vegele, K. Dolietis, A. Ekšteins).*

Par ortopediskiem tematiem strādājis asistents *R. Pavasars,* publicēdams disertaciju par amputacijas stumbriem un par dažāda veida frakturu ārstēšanu, kā arī prof. *P. Stradiņš* par mugurkaula lūzumiem.

Klīnikas darbinieki krājuši arī materialus par latviešu asinsgrupām *(K. Dolietis, K. Balode).*

Klīnikā strādājuši kā asistenti un volontieri 19 ārsti un vairāki studenti.

Pie klīnikas iekārtots vispārīgās chirurģijas muzejs.

8. Higienas instituta darbinieki instituta pastāvēšanas laikā nodarbojušies galvenā kārtā ar šādiem zinātniskiem jautājumiem:

I. Higienas nodaļā: a) par ūdens higienu: 1) ūdens chlorsaistamspēja (Dr. *V. Mīlenbachs)*, 2) Rīgas notekūdeņu ietekme uz Daugavu (Dr. *V. Mīlenbachs)*, 3) mangans ūdenī (Dr. *V. Mīlenbachs)*, 4) fluors ūdenī (Dr. *V. Mīlenbachs)*, 5) triju gadu laikā 3—4 reizes gadā tika izdarītas ekskursijas ar tvaikoni pa Daugavu augšpus Rīgas un līdz iztekai jūras līcī Daugavas ūdens sastāva pētīšanai (prof. *E. Fērmanis*, Dr. *E. Dārziņš* un Dr. *V. Mīlenbachs* kopā ar docentu *R. Pāvelu)*; b) par lauku higienu (Dr. *V. Mīlenbachs)*; c) par profesionalo higienu (prof. *E. Fērmanis* un Dr. *V. Mīlenbachs)*, d) par tuberkulozes apkarošanu (prof. *E. Fērmanis)*.

Bez tam higienas instituts uzskatija arī par savu uzdevumu ar populariem rakstiem visdažādākos žurnalos izplatīt ziņas par higienu plašās tautas aprindās.

II. Mikrobioloģijas nodaļā: a) nespecifiskā imunitate (Dr. *E. Dārziņš)*; b) seroloģijas, sevišķi difterijas un tetana toksina-antitoksina izpārslošanas jautājums (disertacija, Dr. *E. Dārziņš)*; c) tuberkulozes problemas: 1) darbi par BCG (prof. *Kalmeta* laboratorijā Parīzē, Dr. *E. Dārziņš)*, 2) darbi par BCG paratuberkulozes baciļu ķīmisko uzbūvi (Dr. *E. Dārziņš)*, 3) darbi par BCG dažu eļļu un koka destilacijas produktu iedarbība uz tuberkulozi (Dr. *E. Dārziņš)*, 4) darbi par BCG par tuberkulozes un paratuberkulozes baciļu augšanas un acidorezistences jautājumiem (Dr. *E. Dārziņš)*.

Bez tam institutā izstrādāti: 1) disertacija par Švarcmaņa fenomenu (Dr. *N. Stoligvo)*; 2) kandidata darbs par bakteriju skropstu krāsošanu (cand. rer. nat. *M. Dikmane)*; 3) kandidata darbs par tuberkulozes baciļu izturību notekūdeņos (cand. rer. nat. *M. Mansfelde)*; 4) kandidata darbs par vietējo imunitati (cand. rer. nat. *M. Kupfere)*; 5) Dr. *V. Mīlenbachs* savā asistenta laikā izstrādājis kandidata darbu par Rīgas adventivfloru.

9. Acu slimību klīnikā ir izdarīti pētijumi un publicēti raksti par: trachomu, glaukomu, lepru, tuberkulozi, lues, šķielēšanu, tonometriju, radzenes tetovēšanu, acs bakterioloģiju, refrakcijas noteikšanas metodēm, par traumatiskiem acs bojājumiem un speciali ābolu perforējošu brūču ārstēšana ar konjunktivu plastiku. Ir publicēti patologo-anatomiski darbi par iedzimtām orbitas cis-

tām un par stiklveidīgu membranu attīstīšanos acī, un par stikla ķermeņa apduļķojumu anatomiju. Publicēti darbi par tīklenes ļaundabīgu audzēju apkarošanu Rentgena stariem, diatermokoagulacijas pielietošanu tīklenes atlobīšanās un intraokulara cistiurka ārstēšanā.

10. Dzemdniecības un ginekoloģijas katedra savā līdzšinējā darbības laikā ir sekojusi šādiem svarīgākiem uzdevumiem: studentu teoretiskai un praktiskai apmācībai dzemdniecībā un ginekoloģijā, tai pašā laikā veicot plašo ārstēšanas darbu klīnikā. Zinātniskā laukā strādāts šādos jautājumos: par aborta nozīmi un tā sekām Latvijā, par grūtniecības diagnozi un patoloģiju, par latviešu jaunpiedzimušo svaru un zīdīšanu, par Latvijā sastopamo dūņu bioloģiskām īpašībām un to terapeitisko nozīmi sieviešu slimībās.

11. Ādas un venerisko slimību klīnika ir nodarbojusies galvenā kārtā ar šādiem zinātniskiem jautājumiem: 1) cilvēka organisma reakcija uz Arsenobenzolu un bismuta savienojumu devām (terapeitiskām un toksiskām); 2) morfoloģiskās asins pārmaiņas pie dažādām ādas slimībām (Eczema, psoriasis, tuberculus), audzējiem un sifilisa; 3) venerisko slimību seroloģija; 4) venerisko slimību dīgļu morfoloģija un bioloģija; 5) ādas sēnīšu slimības Latvijā; 6) ādas audzēju un pemphigus vulgaris etioloģija; 7) alergiskas (arodu) ādas slimības; 8) retas ādas slimības.

12. Bērnu slimību klīnika nodarbojusies ar: 1) barošanas un barošanas traucējumu ārstēšanas problemu un līdz ar to piena virtuves racionalu iekārtošanu un individualas barošanas iespējamību. Bez tam galvenais darba virziens bija Latvijā novērojamo slimību formu studija. Tādai klīniskai slimnieku materiala novērošanai un apstrādāšanai no Latvijas viedokļa, t. i. ģeografiskās patoloģijas viedokļa ir liela nozīmē tādēļ, ka līdz ar to mēs iepazīstamies ar bērnu vecuma patoloģiju Latvijā. Bez tam vēl apstrādāti šādi jautājumi: 2) tuberkulozes izplatīšanās starp bērniem uz tuberkulina proves pamata; 3) kuņģa sulas izmeklēšanas nozīme uz tuberkulozes baciļiem; 4) olbaltuma daudzuma asins serumā noteikšanas nozīme pie bronchopneimonijām un tuberkulozes un perituberkulozes pneimonijām; 5) pneimoniju ārstēšanas problema; 6) empiemu ārstēšanas problema; 7) šarlaks: diagnoze, viņa un viņa sarežģijumu ārstēšana un profilakse; 8) mēģinājumā imunizēt bērnus pret difteriju, iepilinot degunā anatoksinu; 9) ādas jūtīgums pret barī-

bas vielām pie bērnu ekzemas un ādas testu nozīme; 10) par hipovitaminozi bērnu vecumā; 11) zīdaiņu iedzimtā sifilisa ārstēšana ar spriocidu un viņas sekmes; 12) Latvijas klimatoloģija un klimatoterapija.

13. Iekšķīgo slimību fakultates jeb II iekšķīgo slimību klīnikā zinātniskais darbs gājis līdztekus slimnieku ārstēšanas un studentu apmācības darbam. Zinātniskā darbā saskatami divi virzieni: analitiskais un sintetiskais. Analitiskie darbi nākuši no klīnikas vadītāja un viņa asistentiem un attiecas uz internās medicinas dažādām nozarēm. Atzīmējami pētijumi par elpošanas sistemas patoloģiju *(M. Zīle, A. Lūsis, A. Katlaps)*, par asinsmorfoloģijas *(K. Rudzītis, N. Reinics)*, gremošanas trakta *(M. Zīle, K. Rudzītis, N. Reinics, R. Šiliņš)*, cirkulacijas sistemas *(M. Zīle, A. Lūsis, K. Rudzītis, Vendel-Čerīass, Vārhaīte)* patoloģiju. Izdarīti pirmie pētijumi par profesionalām slimībām Latvijā *(A. Brūveris)*. Analitiskiem darbiem klīnisks, klīniski eksperimentals un koloidķīmisks raksturs.

Medicinisku problemu apgaismošanai no plašāka, sintetiska, filozofiska viedokļa veltīti *M. Zīles* darbi, kas publicēti periodiskos mediciniskos izdevumos un grāmatu veidā. Mediciniskās sintezes jautājumu risināšanai, reprezentēdams LU interno klīniku, *M. Zīle* organizējis un vadijis četrus internacionalus kongresus Latvijā un Čechoslovakijā.

14. Chirurģiskā fakultates jeb II chirurģiskā klīnika nodarbojusies galvenā kārtā ar šādiem zinātniskiem jautājumiem:

1) Ulcus ventriculi et duodeni chirurģiskā terapija. Jau pēc pirmiem 2 pastāvēšanas gadiem viņa aizvietoja palliativās gastrojejunostomijas, kas Rīgā un daudzās ārzemju klīnikās vēl tika lietotas, ar slimās organa daļas radikalu rezekciju. Gastrojejunostomija ir gan daudz vieglāka, bet nedod drošus rezultatus, un pēc tās apmēram 12% ir vēl jaunāks ulcus jejuni pepticum. Uzlabojot techniku, slimnieku sagatavošanu un viņu postoperativo kopšanu, izdevās pirmatnējo 6,5—7,0% mirstību pazemināt līdz 3—4%, kaut arī mēs nekādu vecumu neuzskatam par kontrindikaciju. Rezekcijas tagad izdara arī visi vecākie asistenti. Pavisam līdz šim izdarītas kādas 500 čūlu rezekcijas, neieskaitot kancera rezekcijas.

2) Modernā frakturu terapija ar individualizētām ekstenzijām, naglojumiem un kaula plastikām. Lielā mērā

mazinājušies cietušo sakropļojumi, sargājot valsts ražojošos spēkus. Klīnika vispār centusies uzlabot ar dažādiem jautājumiem nelaimes gadījumu chirurģijas rezultatus un celt savu audzēkņu interesi šinī svarīgā valstiskā jautājumā.

3) Klīnika bijusi celmlauze Latvijas uroloģijas attīstībā. Visi asistenti iemācijušies cistoskopiju, ureteru kateterizaciju un nieru funkcijas modernās pārbaudes.

Sevišķi beidzamos gados klīnikai ir pietiekošs materials prostatas hipertrofiju terapijai (vazektomijām, ekstirpacijai, rezekcijai, elektrokoagulacijai, hormonu terapijai). Ar slimnieku rūpīgām pārbaudēm un sagatavošanām, uzlabojoties arī operaciju indikacijām un technikai, mirstība pazeminājusies no 7% līdz 3,6%. Hormonu terapija devusi ļoti pamudinošus un pat labus rezultatus. Par prostatas ekstirpaciju rezultatiem publicēti darbi.

Ar labām sekmēm izmēģināti arī hipofizes hormons „pregnyl" pie kriptorchisma.

Pie prostatas hipertrofijas Holandes un Vācijas preparati izrādijušies par līdzvērtīgiem.

Beidzamos 4 gadus klīnika intensivi nodarbojusies ar kolibacilozes, Kolibakteriofaga un „anakoli" vakcinas pētīšanu. Iegūtas dažas svarīgas atziņas, kas līdz šim vēl nekur literaturā nebija atzīmētas un kam varētu izrādīties arī praktiska vērtība. Publicēti darbi par šiem jautājumiem. Pētijumi šinī virzienā turpinas, galvenā kārtā mēģinot atrast jaunu metodi, kas dotu iespēju kolibakteriofagu izgatavot īsākā laikā, samazinot slimnieku palikšanas laiku klīnikā, un pietiekoši stipru arī rezistento kolibakteriju šķīdināšanai.

4) Klīnika publicējusi darbus par barības vada ķīmisku apdedzinājumu ārstēšanu ar agrīnām zondēšanām, kas izvairas no strikturām, kuras vēlāk prasa grūtas un riskantas operacijas. Mūsu rezultati labi, un nāves gadijumu sekcijas no grūtas organisma saindēšanas, kur vairs nekāda glābiņa nebija, mācijušas, ka mūsu indikacijas agrīnai zondēšanai ir pareizas.

5) Publicēts plašāks patoloģiski histoloģisks darbs par avertina narkozes iedarbību uz organismu. Visvairāk cieš glandulae suprarenales, kam kopā ar aknām liela nozīme organisma atindēšanā. Tik plaša eksperimentala darba literaturā vēl nebija.

6) Publicēts darbs par nervu bojājumiem un šuvām, pamatojoties uz novērojumiem pasaules karā un Latvijas brīvības cīņās.

Publicēts arī darbs par mugurkaula smadzeņu tumora operaciju. Tas attiecas uz laiku, kad klīnika vēl atradās Rīgas pilsētas I slimnīcā, kur ievērojamais neirologs Dr. *Šulcs* klīnikai deva diezgan daudz materiala. Tāda materiala Rīgas pilsētas II slimnīcā ievietotai Universitates klīnikai gandrīz nemaz nav.

7) Klīnika aizstāv franču (prof. *Quenu)* abdominosakralo operaciju pie carcinoma recti, ko vēl priekš dažiem gadiem kā ļoti bīstamu noraidija vācu chirurgi, lietodami *Kraskes* un *Hochenega* sakralās metodes. Tagad arī vācieši sāk atzīt franču metodes priekšrocības. Agrāk Rīgā operēja gandrīz tikai pēc vācu metodes. Gatavojas publikacija.

8) Iesākta plaša rētu, kas kropļo organismu, ārstēšana ar galvanisko strāvu, ar nolūku patoloģiski-histoloģiski pie dzīvniekiem pārbaudīt pārvērtības audos, kas ar rētu sadzijuši un galvanisko strāvu ārstēti.

15. Ausu, deguna un kakla slimību klīnika piegriezusi vērību sakara noskaidrošanai starp deniņu kaula uzbūvi un vidusauss iekaisuma gaitu, kā arī pārbaudijusi jaunākos paņēmienus strutojoša deguna blakusdobuma, smago anginu un vidusauss iekaisuma intrakranialo sarežģijumu ārstēšanā.

16. Psichiatrijas klīnika nodibinājusies 1920. gadā, bet iesāka darboties 1921. gadā. Viņas vadītājs *H. Buduls* jau pašā sākumā piegrieza vairāk ievērības gara slimību pārmantošanas jautājuma pētīšanai, kā arī bioloģiski-ķīmisku izmeklēšanas metodu ievešanai psichiatriskā klīnikā. Sakarā ar to Sarkankalna slimnīcā, kur klīnika darbojas, ir nodibināta attiecīga laboratorija bioloģiski-ķīmiskiem, kā arī smadzeņu patoloģiski-anatomiskiem izmeklējumiem. Ir ierīkots arī animalijs laboratorijas vajadzībām. Laboratorija ir rosīgi strādājusi, un sagatavojušies zinātniskai darbībai katedras asistenti privatdocents Dr. med. *V. Kraulis* bioloģiski-ķīmiskā daļā un privatdocents Dr. med. *J. Vilde* patoloģiski-histoloģiskā daļā. Abi asistenti bez tam ir papildinājušies savās specialās nozarēs ārzemēs: priv.-doc. *V. Kraulis* Vācijā un Anglijā, bet priv.-doc. *J. Vilde* Vācijā un Francijā. Privatdocents *V. Kraulis* pēdējā gadā ir uzsācis noturēt lekcijas medicinas studentiem eugenikā un arī, kā jau agrāk, tā arī tagad, vācis materialu par garīgu slimību pār-

mantošanu un to apstrādājis. *J. Vilde* ir ievēlēts par privatdocentu neiroloģijā, sakarā ar to, ka viņš šai nozarē ilgus gadus nodarbojies, būdams par nervu slimību katedras asistentu.

17. Nervu klīnikas direktors prof. *E. Kalniņš* interesējies galvenā kārtā par *tabes dorsalis* un par perifero nervu un muskuļu slimībām, klīnikas asistenti piegriezuši vērību galvenā kārtā smadzeņu patoloģijās histoloģijas jautājumiem. Lielākie darbi: *J. Vildem* par smadzeņu pārmaiņām lepras slimniekiem, *T. Upneram* par smadzeņu pārmaiņām pēc intoksikacijas ar tiofenu un *F. Tēbelim* par juvenilo paralizi.

18. Centralais Rentgena instituts. Pirmais uzdevums, ko instituts sev uzstādija 1928. g., bija radīt un izveidot studentu apmācībai rentgena archivu. Tagad šai archivā atrodas gandrīz visu ar rentgenstariem diagnoscējamo slimību rentgenogrammas. Otrais uzdevums bija izveidot un objektivizēt plaušu tuberkulozes rentgendiagnostiku. Šo studiju rezultatā tika publicēta jauna vienkārša patoloģiskās plaušu rentgenainas diferencialdiagnostikas metode.

Tālāk instituts centās noskaidrot visvairāk pieņemtās metodes inicialo kuņģa vēžu diagnoscēšanai. Instituta archivā ir daudz tādu rentgenogrammu, kas parāda kuņģa vēža praktiski agras diagnoscēšanas iespējamību. Rentgenoloģijas nozarē sevišķa vērība tika piegriezta vēža rentgenterapijas rezultatu uzlabošanai un radija aizvietošanas panākumiem dažādos gadijumos ar rentgenstariem. Rezultatā tika izstrādāta un publicēta Contard'a rentgenterapijas metodes modifikacija, kas atļauj to piemērot ekonomiskā ziņā visiem slimniekiem. Šī vienkāršotā metode ārzemēs arvien vairāk izplatas.

19. Tiesu medicinas instituts bez vispārējiem tiesu medicinas jautājumiem ir nodarbojies ar asinsgrupām, kapilarmikroskopiju un bojājumu rašanos mechanismu ūdenī cilvēkam krītot no lielāka augstuma. Tiesu medicinas instituts ir ņēmis dzīvu dalību ārstniecības likuma izveidošanā un dažādu likumu pantu izstrādāšanā. Arī par tiesu medicinas vēsturi instituta darbinieki ir strādājuši darbus.

20. Iekšķīgo slimību hospitalā jeb III iekšķīgo slimību klīnikā strādāti zinātniskie darbi par sekojošiem jautājumiem:

Prof. Dr. med. *J. Miķelsons:* 1) par gremošanas trakta slimībām, 2) par tuberkulozi, 3) par kardiovaskularām slimībām, 4) par reimatismu, 5) par infekcijas slimībām, 6) par vielu maiņas slimībām.

Dr. med. *M. Vīgante:* 1) par vielu maiņas slimībām, 2) par endokrinās sistemas slimībām.

Ārsts *P. Zirnis:* 1) par elektrokardiografiju un sirdsslimībām, 2) par klimatoterapiju, 3) par klīnisko dietu.

Ārsts *Ed. Kalniņš:* pašlaik strādā pie darba par balneoloģijas jautājumiem.

21. Chirurģiskās hospitalās jeb III chirurģiskās klīnikas darbinieki pēdējā laikā strādā pie šādiem zinātniskiem darbiem: a) kaulu reģeneracijas un lūzumu ārstēšanas jautājumiem *(J. Šulcs),* b) locītavu slimību patoloģiju un klīniku, c) iekšējās sekrecijas ietekmi uz locītavu slimībām *(K. Jākobsons),* d) reimatisko slimību cēloņiem *(J. Jānitens),* e) infekcijas perēkļu nozīmi locītavu slimībās (subasist. *K. Mētra* un volontieri *E. Brencis* un *L. Vītols),* f) locītavu slimībām un konstituciju *(J. Šulcs).*

22. Ortopedija un fiziskā audzināšana. Šinīs jautājumos sarakstīti vai nolasīti referati par šādiem tematiem: 1) Kad operēt bērnus, nosakot indikacijas operativai terapijai. 2) Par apendicitu un tā ārstēšanu bērna gados. 3) Par kaulu tbc., it īpaši spondilita, konservativās un operativās terapijas indikacijām. 4) Par ģipša pārsējumu techniku. 5) Par vilka rīkles un zaķa lūpas operaciju techniku un anestezijas veidu, kā arī par operēšanas laiku. 6) Par avertina anesteziju. 7) Par pseidartrožu ārstēšanu bērna vecumā. 8) Par iedzimtā gūžas izmežģijuma ārstēšanu. 9) Par greizās pēdas labošanu, it īpaši operativā ceļā, par operacijas veidiem un indikaciju. 10) Par osteoartikularās tbc. diagnozi sākuma stadijā. 11) Par osteochondritiem Latvijā un to formām. 12) Par subepifizaro osteochondritu un tā klīniskām formām. 13) Par mākslīga barības vada pagatavošanu bērna vecumā, tā techniku un indikacijām. 14) Par bērnu triekas sekām un to labošanu Latvijas apstākļos. 15) Par fizisko defektu apkarošanas iespējām. 16) Par latvju sportistu biometriskiem tipiem. 17) Par fiziskās attīstības normām piemērojoties Latvijas apstākļiem. 18) Par fiziskās audzināšanas lomu un nozīmi jaunatnes audzināšanā. 19) Par labojošo vingrošanu

Rīgas pamatskolu audzēkņiem. 20) Par ortopedisko vingrošanu Rīgas skolu audzēkņiem un jaunatnei. 21) Par mediko-mechanikas un masažas lomu chirurģisku un ortopedisku saslimšanu ārstēšanā. 22) Par sporta medicinisko kontroli un organizēšanu. 23) Par LU sportistu un obligatās vingrošanas dalībnieku medicinisko kontroli.

2. Godalgotie mācības spēku darbi. Kulturas Fonda godalgas ieguvuši 7, bet Kr. Barona prēmijas 9 mācības spēki (skat. XI un XII tabulu).

XI tabula.

Kr. Barona prēmijas ieguvuši 9 mācības spēku 10 zinātniskie darbi.

Mācības gads	Autors	Darba temats
1930.	Dr. med. *J. Prīmanis*	Latviešu ķermeņa uzbūve latvju daiņās.
1930.	Dr. med. *M. Veidemanis*	Asinsgrupu nozīme paternitates noteikšanai Latvijā un viņu konstance.
1933.	Dr. med. *E. Dārziņš*	Zemmers, Kalniņš, Helmanis. Dzīve un darbi.
1934.	Dr. med. *V. Mīlenbachs*	Par ūdens chlorsaistamspējas noteikšanas metodēm un tās praktisko nozīmi ūdens higienā, un Die Adventivflora des Rigaer Eisenbahnknotens.
1936.	Dr. med. *N. Vētra*	Pētijumi par Latvijas Universitates studentu veselības stāvokli un tā sakaru ar konstituciju.
1936.	Dr. med. *L. Jeruma-Krastiņa*	Die Lettin vom anthropologischen Standpunkt.
1937.	Dr. med. *V. Mīlenbachs*	Pētijumi par Tomes pagasta higieniski-sanitaro stāvokli, sevišķi tā ūdens apgādi.
1938.	Dr. med. *L. Jeruma-Krastiņa*	Antropoloģiski dati par latviešu skolas jaunatni.
1939.	Dr. med. *A. Krastiņš*	Par Liepājas dūņu lietošanu ginekoloģijā.

XII tabula.

Kulturas Fonda godalgas piešķirtas 7 mācības spēkiem.

Mācības gads	Autors	Darba temats
1925.	Prof. *H. Budulis*	Psichiatrija.
1928.	Prof. *P. Stradiņš*	Par tā saucamās „gangraena spontanea" etioloģiju, klīniku un terapiju.
1934.	Asist. *K. Balodis*	Salīdzinami novērojumi par mechanisko un ķīmisko radzenes tetovēšanu.
1936.	Vec. asist. *L. Jeruma-Krastiņa*	Die Lettin vom anthropologischen Standpunkt.
1937.	Prof. *M. Zīle*	Was ist Seele?
1937.	Dr. *O. Mačs*	Par pretspiediena radītām pārmaiņām diurezes norisē.
1939.	Privatdoc. *E. Dārziņš*	Pētijumi par priežu un chaulmoogra eļļu iedarbību uz acedorezistentiem baciļiem un eksperimentalā tuberkulozē.

4. Jaunu zinātnieku sagatavošana.

1. **Habilitacijas jeb privatdocenturas.** Lai varētu spriest par to kandidatu pedagoģiskām spējām, kas grib ieņemt mācības spēku vietas, pēc dekana prof. *R. Krimberga* ierosinājuma 1920. g. 21. sept. nolemj, „ka uz priekšu katram kandidatam uz mācības spēka vietu jānotur, priekš viņa vēlēšanas, 2 proves lekcijas fakultatē, ja tas jau nebūtu bijis mācības spēks kādā augstskolā un lekcijas lasijis" Katra lekcija jālasa 45 min., pie kam tematu pirmajai lekcijai izvēlas pats kandidats, bet tematu otrai dod fakultate un tā jāsagatavo vienas nedēļas laikā. 1920. g. 27. septembrī tiek nolemts, ka kandidatiem, uzstājoties ar parauga lekciju, ir brīvi jārunā, bet ne jānolasa uzrakstītais. Habilitēšanās noteikumi vēlākos gados grozīti un papildināti. Pēc tagad pastāvošiem noteikumiem privatdocenturu medicinas fakultatē var iegūt tikai personas, kurām ir otrais zinātniskais, t. i. Dr. med. grads, kas sarakstijušas zinātnisku darbu, kuru fakultate atzīst par pietiekošu pro venia legendi, un kas nolasi-

jušas Fakultates Padomes sēdē sekmīgi divas parauga lekcijas; tematu pirmajai lekcijai uzdod fakultate, bet otrai to izvēlas pats habilitants. Pēc ievēlēšanas par privatdocentu ikvienam mācības spēkam pirms viņa izvēlētā vai Fakultates Padomes uzdotā kursa lasīšanas uzsākšanas jānolasa publiska iestāju lekcija. Pirmajos gados pastāvēja noteikums, ka iestāju lekcija jālasa „aulā, vislabāki svētdienā, ap pulksten 12"

Medicinas fakultates pastāvēšanas laikā ir habilitējušās pavisam 34 personas:

1) Dr. med. *Eduards Kalniņš* 1921. g.
2) Dr. med. *Jēkabs Šīrons* 1921. g.
3) Dr. med. *Miķelis Kazaks* 1922. g.
4) Dr. med. *Gustavs Reinhards* 1923. g.
5) Dr. med. *Ernests Jansons* 1923. g.
6) Dr. med. *Vladimirs Trofimovs* 1924. g.
7) Dr. med. *Jānis Miķelsons* 1925. g.
8) Dr. med. *Ādams Ērleins* 1925. g.
9) Dr. med. *Pāvils Mucenieks* 1926. g.
10) Dr. med. *Jēkabs Prīmanis* 1927. g.
11) Dr. med. *Maksis Brants* 1927. g.
12) Dr. med. *Jānis Šulcs* 1928. g.
13) Dr. med. *Gerhards Feders* 1928. g.
14) Dr. med. *Pāvils Stradiņš* 1928. g.
15) Dr. med. *Armins Hilze* 1928. g.
16) Dr. med. *Eižens Vēbers* 1929. g.
17) Dr. med. *Miķelis Veidemanis* 1929. g.
18) Dr. med. *Jānis Brants* 1930. g.
19) Dr. med. *Jūlijs Galējs* 1931. g.
20) Dr. med. *Aleksandrs Bieziņš* 1931. g.
21) Dr. med. *Reinholds Sniķeris* 1931. g.
22) Dr. med. *Eduards Rencis* 1932. g.
23) Dr. med. *Egons Dārziņš* 1932. g.
24) Dr. med. *Kārlis Apinis* 1933. g.

25) Dr. med. *Viktors Mīlenbachs* 1936. g.
26) Dr. med. *Verners Kraulis* 1937. g.
27) Dr. med. *Lūcija Jeruma-Krastiņa* 1938. g.
28) Dr. med. *Jānis Alfrēds Kaktiņš* 1938. g.
29) Dr. med. *Kārlis Balodis* 1938. g.
30) Dr. med. *Pēteris Ābele* 1939. g.
31) Dr. med. *Augusts Krastiņš* 1939. g.
32) Dr. med. *Jānis Vilde* 1939. g.
33) Dr. med. *Dominiks Kalvelis* 1939. g.
34) Dr. med. *Nikolajs Stoligvo* 1939. g.

2. Medicinas doktora grada iegūšana. Pirmās pārrunas par noteikumiem medicinas doktora grada iegūšanai 1920. gada 13. aprilī fakultates sēdē tiek pieņemts lēmums, ka pie disertacijas aizstāvēšanas un Dr. med. grada iegūšanas būtu pielaižamas tikai personas, kas ļoti sekmīgi beigušas fakultati. Vairākās Fakultates Padomes sēdēs 1921. un 1922. g. šis jautājums tiek atkal pārrunāts un nolemts, ka ārstam, kas vēlas iegūt doktora gradu, jānoliek 15 eksameni: 10 teoretiski (fizioloģijā, vispārējā patoloģijā, farmakoloģijā, specialā patoloģijā un terapijā, chirurģiskajā patoloģijā un terapijā, sieviešu slimībās ar dzemdniecību, acu slimībās, ādas un veneriskās slimībās, tieslietu medicinā un higienā) un 5 praktiski (anatomija, makroskopiskā un mikroskopiskā, patoloģiskā anatomijā, makroskopiskā un mikroskopiskā, operativā chirurģija, iekšķīgo slimību un chirurģisko slimību klīnika). Disertaciju atļauj iesniegt 3 litografētos eksemplaros, bet pie tam rakstiski jāapsolas 2 gadu laikā to publicēt kādā žurnalā vai atsevišķi un tad no tās nodot fakultates rīcībā 20 eksemplarus. No docējošiem, ievērojot viņu piedalīšanos fakultates organizēšanas darbā, nolemj (1922. g. 20. XI) doktora pārbaudijumus neprasīt, bet viņiem 5 gadu laikā jāsaraksta un jāaizstāv disertacija. 1923. g. aprilī fakultate izstrādā jaunus noteikumus Dr. med. grada iegūšanai. Pēc jaunajiem noteikumiem paredzētas 4 eksamenu grupas, katrā pa 6—11 pārbaudijumiem (a n a t o m i s k i - b i o l o ģ i s k ā g r u p ā eksameni: 1) anatomijā ar salīdzinošo anatomiju, 2) histoloģijā ar

embrioloģiju, 3) fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju, 4) vispārējā patoloģijā, 5) patoloģiskā anatomijā un 6) farmakoloģijā; internā grupā eksameni: 1) fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju, 2) vispārējā patoloģijā, 3) patoloģiskā anatomijā ar mikrobioloģiju, 4) iekšķīgo slimību klīnikā ar specialo patoloģiju un terapiju, 5) bērnu slimībās ar klīniku, 6) nervu slimībās ar psichiatriju, 7) acu slimībās un 8) ādas un veneriskās slimībās; chirurģiskā grupā eksameni: 1) deskriptivā anatomijā, 2) fizioloģijā, 3) vispārējā patoloģijā, 4) operativā chirurģijā ar reģionaro anatomiju, 5) vispārīgā chirurģijā, 6) iekšķīgo slimību klīnikā, 7) chirurģiskā klīnikā, 8) sieviešu slimībās ar dzemdniecību, 9) acu slimībās, 10) deguna, ausu un kakla slimībās un 11) ādas un veneriskās slimībās; higienas un tiesu medicinas grupā eksameni: 1) fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju, 2) vispārējā patoloģijā, 3) patoloģiskā anatomijā, 4) farmakoloģijā ar toksikoloģiju, 5) mikrobioloģijā, 6) higienā, 7) tieslietu medicinā, 8) psichiatrijā un 9) infekciju slimībās). 1925. g. atdala nervu slimību eksamenu no psichiatrijas eksamena. Pārbaudijumu sesiju notur reizi gadā, pie kam teoretiskie jānoliek 3 mēnešos (no 1. februara līdz 1. maijam) Fakultates Padomes sēdēs, bet praktiskie — līdz tā paša gada 15. decembrim attiecīgā institutā resp. klīnikā. Sākumā pielaiž ārstus pie Dr. med. eksameniem pēc viena gada pēc fakultates beigšanas, bet vēlāk pēc diviem gadiem. Arī attiecībā uz disertacijas izstrādāšanu, pieņemšanu fakultatē un tās aizstāvēšanu 1923. g. tiek izstrādāti noteikumi, kuri ar nelieliem grozijumiem pastāv līdz 1938. gadam. Katram disertacijas darbam jābūt patstāvīgam pētijumam, un tam jārāda, ka autors prot patstāvīgi risināt zinātniskus jautājumus, kas ietilpst medicinas fakultates priekšmetos. Disertacija jāsaraksta valsts valodā un jāiesniedz pēc iespējas iespiestā veidā, pievienojot tai vairākas tezes un autora dzīves aprakstu. Ja disertacija nav sarakstīta valsts valodā, tad fakultate var pieprasīt no doktoranda tās tulkojumu. Līdz šim fakultatei iespiestas disertacijas iesniegtas nelielā skaitā. Tas izskaidrojams galvenā kārtā ar to, ka disertaciju iespiešana prasa prāvus materialus līdzekļus. Disertacijas darba iesniedzamo eksemplaru skaits diezgan bieži ticis mainīts. Beidzamā laikā noteikts, ka tas iesniedzams 8 eksemplaros. Promocijas

ceremonials izstrādāts 1926. g. Disertacijas aizstāvēšana notiek Fakultates Padomes atklātā sēdē. Vispirms dekans nolasa doktoranda dzīves gaitas aprakstu un fakultates lēmumus par disertacijas novērtējumu un pielaišanu pie aizstāvēšanas. Pēc tam doktorands dod īsu pārskatu par disertacijas saturu. Tad notiek disputs starp fakultates ieceltiem oponentiem un doktorandu. Bez šiem oponentiem doktorandam jautājumus var uzstādīt ne tikai fakultates locekļi, bet ikviens no klātesošiem. Tūliņ pēc disputa dekans griežas ar jautājumu pie klātesošiem Fakultates Padomes locekļiem, vai aizstāvēšana atzīstama par sekmīgu un paziņo fakultates lēmumu. Izņēmuma gadijumos lemšana par doktora grada piešķiršanu var notikt slēgtā sēdē, ārpus disertacijas aizstāvēšanas telpām. Izteikta arī vēlamība, lai doktorands un oficialie oponenti uz promociju ierastos frakās.

Šis ceremonials vēlākos gados palicis gandrīz bez grozijumiem. Citādi tas ir ar medicinas doktora eksameniem. Fakultates Padome vairākkārtīgi pārrunājot šo eksamenu jautājumu, ir atzinusi, ka būtu pareizāk, ja nākotnē visi aspiranti, kas vēlas iegūt medicinas doktora gradu, liktu vienus un tos pašus pārbaudijumus un pie tam tikai galvenos priekšmetos. Sakarā ar to 1937. g. tiek ievēlēta komisija, kuras izstrādāto projektu ar nelieliem grozijumiem pieņem fakultates 1938. g. 28. februara sēdē. Šinī projektā paredzēts, ka papriekš iesniedzama disertacija, un tikai pēc tās pieņemšanas jānoliek $1^1/_2$ gada laikā specialās komisijās ikvienam aspirantam eksameni: 1) anatomijā ar histoloģiju, 2) fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju, 3) vispārējā patoloģijā ar patoloģisko anatomiju, 4) iekšķīgās slimībās un 5) chirurģiskās slimībās. Pēc šiem jaunajiem noteikumiem pagaidām vēl neviens nav promovējis. Paredzams, ka nākotnē gan paliks visiem aspirantiem nupat minētie eksameni, bet to likšana notiks pirms disertacijas iesniegšanas, līdzīgi tam, kā tas bija grupu eksamenus liekot. Nesen ir iecelta komisija, kas par jaunu apspriež medicinas un zobārstniecības doktora grada iegūšanas noteikumus.

Šinīs 20 gados medicinas doktora gradu ieguvušas 44 personas (sk. XIII tabulu), galvenā kārtā fakultates asistenti.

XIII tabula.

Promocijas.

Gads	Autors	Disertacijas temats
1923.	Doc. *R. Adelheims*	Beiträge zur pathologischen Anatomie und Pathogenese der Kampfgasvergiftung.
1925.	Asist. *J. Miķelsons*	Par dažām tuberkulozes serodiagnostikas metodēm.
1925.	Asist. *P. Mucenieks*	Žultsvadu plastika.
1926.	Asist. *J. Šulcs*	Eksperimentali materiali jautājumam par lielās tauku plēves pielietošanu vēdera organu plastikai.
1926.	Asist. *M. Brants*	Par reģeneratoriskām parādībām plaušās un viņu attiecībām ar pirmatnēju plaušu vēzi.
1926.	Proz. v. *S. Komorovs*	Zur Frage nach dem Mechanismus der Darmsekretion.
1926.	Asist. *G. Feders*	Par profilaktisko vakcinaciju pret tuberkulozi un viņas izredzēm pie zīdaiņiem.
1926.	Prozektora v. *J. Prīmanis*	Ductus cochlearis ārējās sienas attīstība un uzbūve.
1927.	Ārsts *A. Hilze*	Taukaudu brīvā transplantacija, viņas bioloģiskie pamati un eksperimentalo pētijumu rezultati līdz ar studijām par taukaudu bioloģiju.
1927.	Asist. *P. Stradiņš*	Par tā saucamās „gangraena spontanea" etioloģiju, klīniku un terapiju.
1929.	Asist. *M. Veidemanis*	Asinsgrupu nozīme paternitates noteikšanai Latvijā un viņu konstance.
1929.	Asist. *E. Dārziņš*	Pētijumi par tetanus toksina un antitoksina izpārslošanu.

XIII tabulas 1. turpinājums

Gads	Autors	Disertacijas temats
1929.	Asist. *J. Galējs*	Arzenobenzoli un neosalversana bojāšanās klīnikas apstākļos.
1929.	Ārsts *J. Brants*	Asins morfoloģiskās pārmaiņas pie sifilisa ārstēšanas ar bismutu.
1929.	Ārsts *A. Bieziņš*	Eksperimentali pētijumi par cīpslu pušumu dzīšanu.
1930.	Ārsts *A. Baidiņš*	Par mīzalvadu plastiku.
1930.	Asist. *E. Rencis*	Uber phasische Ein- und Austrittwirkungen der Kokaingruppe am Gefäßpreparat und Versuch einer allgemeinen Wertung der phasischen Eingriffswirkungen überhaupt.
1930.	Ārsts *P. Ābele*	Eksperimentali pētijumi par insulina iespaidu uz olnīcu funkciju.
1930.	Asist. *K. Apinis*	Aplanacijas princips oftalmometrijā.
1930.	Ārsts *R. Sniķeris*	Deniņu kaula pneumatizacija un tā vaiga izauguma sastrutojums vidusauss iekaisuma gadijumos.
1931.	Asist. *J. Vilde*	Patoloģiski-anatomiski pētijumi par lepras slimnieku centralo nervu sistemu.
1932.	Asist. *K. Rudzītis*	Klīniski un koloidķīmiski pētijumi par paradoksām reakcijām.
1932.	Asist. *V. Kraulis*	Par histerisko reakciju un viņas konstitucionaliem pamatiem.
1933.	Ārsts *N. Stoligvo*	Par tīfa-paratīfa toksiskām vielām un Schwartzman'a fenomenu.
1933.	Asist. *V. Mīlenbachs*	Par ūdens chlorsaistamspējas noteikšanas metodēm un tās praktisko nozīmi ūdens higienā.

XIII tabulas 2. turpinājums.

Gads	Autors	Disertacijas temats
1933.	Asist. *J. Skuja*	Pētijumi par izolētas vardes muskuļa svaru pārmaiņām izotoniskā Ringera šķīdinājumā atkarībā no temperaturas pārmaiņām un ķīmisku vielu iedarbības.
1933.	Asist. *K. Balodis*	Salīdzinami novērojumi par mechanisko un ķīmisko radzenes tetovēšanu.
1934.	Asist. *J. Kaktiņš*	Eksperimentali pētijumi par dažām Rīgas virus fixe īpašībām.
1934.	Subasist. *P. Vegers*	Johimbins un veģetativā nervu sistema.
1934.	Ārste *A. Bormane*	Eksperimentali pētijumi par trofiskām čūlām ekstremitatē pēc n. ischiadicus bojājumiem.
1935.	Asist. *L. Jeruma-Krastiņa*	Latviete no antropoloģiskā viedokļa.
1935.	Asist. *T. Vītols*	Par patoloģiski-anatomiskām pārmaiņām organismā pēc saindējumiem ar avertinu.
1936.	Asist. *N. Vētra*	Pētijumi par Latvijas Universitates studentu veselības stāvokli un tā sakaru ar konstituciju.
1936.	Asist. *M. Vīgante*	Eksperimentali un klīniski pētijumi par dažiem miega un nomierināšanas līdzekļiem un to nozīmi diabetą terapijā.
1937.	Ārsts *V. Nikolajevs*	Par aknu un smadzeņu attiecībām.
1938.	Ārsts *R. Pavasars*	Amputacijas stumbrs un proteze.
1938.	Asist. *A. Krastiņš*	Par Liepājas dūņu lietošanu ginekoloģijā.
1938.	Ārsts *O. Mačs*	Par pretspiediena radītām pārmaiņām diurezes norisē.

XIII tabulas 3. turpinājums.

Gads	Autors	Disertacijas temats
1938.	Asist. *A. Alksnis*	Koli baktēriju radītās mīzalceļu slimības un mēģinājumi tās ārstēt ar anakoli vakcinu.
1938.	Asist. *A. Pakalns*	Mīzalu un asiņu bakterioloģiska izmeklēšana infekciju slimību diagnoscēšanai.
1939.	Lekt. *D. Kalvels*	Augšžokļa paplašināšana atverot augšlēju vidējo šuvi ar šķērsskrūvi un ar to saistītās balsta zobu un to apkārtnes pato-histoloģiskās pārmaiņas.
1939.	Asist. *J. Kocers*	Pētijumi par ādas kapilaru morfoloģisko īpašību izmantošanu konstitucionali medicinisku jautājumu noskaidrošanai.
1939.	Asist. *J. Āboliņš*	Pētijumi par latviešu bērna svaru un zīdīšanu pirmajās 10 dienās.
1939.	Asist. *T. Upners*	Eksperimentali pētijumi par thiophena lokalu iedarbību centrālā nervu sistemā.

Fakultates jauno zinātnieku sagatavošanu lielā mērā ir sekmējušas Rokfellera fonda un Latvijas Universitates piešķirtās stipendijas, kā arī Kulturas Fonda un Kr. Morberga novēlējuma fonda piešķirtie pabalsti. Rokfellera fonda stipendijas ir saņēmuši sekojošie fakultates jaunākie mācības spēki:

Proz. v. i. *Jēkabs Prīmanis* 1925./26. g.
Asist. *Pāvils Stradiņš* 1925./26. g.
Asist. *Gerhards Feders* 1926./27. g.
Asist. *Egons Dārziņš* 1926./27. g.
Asist. *Jānis Alfrēds Kaktiņš* 1926./27. g.
Asist. *Kārlis Dolietis* 1937./38. g.
Asist. *Frideberts Tēbelis* 1937./38. g.
Vec. asist. *Pēteris Vegers* 1939. g.

Kr. Morberga novēlējuma fonda stipendija piespriesta asist. *Jānim Eglītim* 1936. gadā.

Par Latvijas Universitates stipendiatiem medicinas fakultatē bijuši šādi ārsti:

1926.—28. g. *Kārlis Balodis*, acu slimībās.
1929.—31. g. *Visvaldis Strautiņš*, acu slimībās.
1928.—31. g. *Nikolajs Reinics*, iekšķīgās slimībās.
1929.—32. g. *Jānis Lediņš*, rentgenoloģijā.
1931.—33. g. *Līvija Strautiņa, dzim. Grapmane*, acu slimībās.
1935.—37. g. *Jānis Reinhards*, acu slimībās.
1936.—38. g. *Aleksandrs Vegels*, I chirurģiskā klīnikā.
1936.—37. g. *Jānis Līcis*, anatomijā.
1938.—39. g. *Jānis Līcis*, I chirurģiskā klīnikā.
1938.—39. g. *Helena Bernsone*, histoloģijā.

5. Fakultates biblioteka.

Pirmos pastāvēšanas gados (no 1919. līdz 1924. g.) fakultatei ir viena kopēja biblioteka, kuru vispirms pārzina ārsts *Augusts Pētersons* (par bibliotekas pārzini ievēlēts 1920. g. 26. okt.), bet sākot ar 1921. g. sākumu stud. med. et cand. rer. nat. *Jānis Skuja* ar subasistenta atalgojumu no bibliotekai paredzētām summām. Sākumā bibliotekai grāmatas tiek iegādātas galvenā kārtā pērkot mirušo ārstu bibliotekas. Lai fakultates bibliotekas lietošana būtu ērtāka, tad jau 1920. g. septembrī nolemj, ka tā sakārtojama pēc disciplinām un ievedams viens kopējs grāmatu saraksts. Sakarā ar to, ka fakultates katedras un instituti ir izkaisīti pa vairākām vietām, 1922. g. 10. oktobrī pieņem lēmumu, ka centralā fakultates biblioteka likvidējama un grāmatas sadalamas pa atsevišķām katedrām. Lai būtu fakultates locekļiem pārskats par visām fakultates rīcībā esošām grāmatām un lai netiktu uz priekšu iegādāti duplikati, tad atrod par nepieciešamu sastādīt vienu vispārēju grāmatu katalogu, kuram jāatrodas medicinas fakultates kancelejā un kurā katru gadu jāieved tās grāmatas un žurnali, kurus ikgadus iegādā atsevišķās katedras. De facto centralā biblioteka tiek likvidēta 1923. g. beigās, bet grāmatu vispārējā kataloga vešana līdz ar to arī apstājās, jo katedras neregulari vai nemaz nesniedz ziņas par jauniegūtām grāmatām un žurnaliem. 1928. g. Fakultates Padome nolemj lūgt Universitates centralo biblioteku ka-

taloģizēt medicinas fakultates grāmatas, pagatavojot katrai grāmatai atsevišķu kartiņu. Tas arī tiek izdarīts, un 1929. g. no Universitates centrālās bibliotekas tiek saņemtas grāmatu reģistracijas kartiņas, kas sagrupētas pēc atsevišķu katedru un klīniku bibliotekas katalogiem. Grāmatām, kas iegādātas pēc 1929. g., reģistracijas kartiņas līdz šim nav pagatavotas. Par iemeslu tam, ka fakultates klīnikas un instituti nav pietiekošā mērā apgādāti ar grāmatām, it sevišķi ar žurnaliem, ir nepietiekošie materialie līdzekļi. Attiecīgās literaturas trūkums stipri negativi ietekmē mācības spēku zinātnisko darbību. Pašreiz visu katedru un klīniku bibliotekās ir kopsummā, ieskaitot žurnalu sējumus, apmēram 13.000 grāmatu. Zinātniskā darbā nepieciešamība pēc vispārēja bibliotekas kataloga izdošanas ir liela, sevišķi tādēļ, ka grāmatu skaits tagad stipri pieaudzis un atsevišķas katedras joprojām nav koncentrētas vienā vietā.

6. Studenti.

1. **Studentu uzņemšana un studentu skaits.** Pasaules karam izbeidzoties daudz bija tādu, kas medicinas studijas bija iesākuši dažādās ārzemju universitatēs, bet kara dēļ nebija varējuši tās pabeigt, kā arī prāvs skaits to, kas, kara laikā beiguši vidusskolas, gribēja šīs studijas uzsākt. Tamdēļ medicinas fakultatē jau tās pirmajos pastāvēšanas gados ir liels aspirantu pieplūdums. Dekans prof. *E. Zariņš* jau 1919. g. beigās (1919. g. 6. X) ziņo, ka reģistrējušās 339 personas, kas vēlas studēt medicinu (I kursā 261, II kursā 63, III kursā 7 un IV kursā 3 personas). Uz vecākiem kursiem pieteicies tamdēļ neliels skaits, ka vēl liela daļa no bijušiem vecāko kursu studentiem mediķiem atrodas Latvijas armijas rindās kā kara laika ārsti vai feldšeri un ka viena šo latviešu studentu daļa nav atgriezusies no Krievijas. Jāatzīmē, ka 1919./20. mācības gadā fakultate uzņēma arī t. s. hospitantus, t. i. personas, kurām nebija zināšanas latīņu valodā. Tādu personu tomēr nebija daudz, un viņu turpmāko uzņemšanu izbeidz ar 1920./21. mācības gadu. Visā medicinas fakultates pastāvēšanas laikā ikgadus ir pieteikušies daudzi aspiranti. Pirmajā gadā fakultate uzņem I kursā gandrīz 200 studentus, bet nākošos gados telpu un apmācības personala trūkuma dēļ pakāpeniski noteic mazāku I kursā uzņemamo studentu skaitu. Beidzamos 10 gados jaunuzņe-

mamo studentu skaits, ieskaitot zobārstniecības nodaļā uzņemamos studentus, caurmērā svārstas ap 90 (sk. XIV un XV tab.). Sakarā ar izglītības pārkārtošanu vidusskolās 1935. g. jauni studenti netiek uzņemti. Lai būtu zinama izlase no lielā aspirantu skaita, tad fakultate pakāpeniski ieved specialus uzņemšanas pārbaudījumus. Sā-

XIV tabula.

Medicinas fakultates aspiranti, studenti un absolventi.

Mācības gads	Aspiranti	Uzņemti studenti	Studējošo kopskaits	Absolventi
1919./1920.	207	207	124 + 76 hosp.	
1920./1921.	409	350	544 + 18 „	—
1921./1922.	158	166	693 + 6 „	25
1922./1923.	211	128	737 + 4 brīvkl.	22
1923./1924.	103	92	773 + 4	86
1924./1925.	90	88	763	97
1925./1926.	121	61	708	20
1926./1927.	96	64	735	133
1927./1928.	112	64	636	106
1928./1929.	95	58	617	96
1929./1930.	146	55	559	89
1930./1931.	212	72	526	83
1931./1932.	192	58	483	63
1932./1933.	224	65	424	51
1933./1934.	190	69	422	62
1934./1935.	201	51	408	36
1935./1936.			333	104
1936./1937.	139	60	346	49
1937./1938.	155	50	345	45
1938./1939.	174	53	344	3
			Kopā	1170

kumā (no 1920. līdz 1922. g.) tiek prasīta sekmīga latviešu valodas prašana ir rakstiski, ir mutes vārdos, tad sākot ar 1923. g. latviešu valodas eksamens tiek pataisīts par konkursa eksamenu. Šim eksamenam 1926. g. tiek pievienots kontroles eksamens latīņu valodā, kas 1928. g. tiek pārvērsts arī par konkursa eksamenu. Cik lielā mērā šie eksameni ir attaisnojuši vēlamo izlasi medicinas studijām, ir grūti pateikt, bet fakultates darbā gan tika novērots, ka jaunie studenti nepārvalda gandrīz nevienu no jaunajām valodām un ka tamdēļ tiem nav iespējams lasīt studijām nepieciešamās grāmatas.

Līdz ar to pacēlās jautājums par eksamena prasīšanu no aspirantiem vienā no jaunajām valodām. 1937. g. bez jau agrāk minētiem konkursa eksameniem tiek ievests vēl konkursa eksamens fizikā un kontroles pārbaudijums vienā no jaunajām valodām (vācu, franču vai angļu). Šie paši noteikumi tiek attiecināti arī uz studentiem, kas pārnāk uz medicinas fakultati no citām fakultatēm, kā arī uz

XV tabula.

Medicinas fakultates zobārstniecības nodaļas aspiranti, studenti un absolventi.

Mācības gads	Aspiranti	Uzņemti studenti	Studējošo kopskaits	Absolventi
1919./1920.		—		12
1920./1921.	25	17	18 + 2 hosp.	—
1921./1922.	15	15	37	22
1922./1923.	36	24	72 + 1 brīvkl.	
1923./1924.	29	24	81	
1924./1925.	29	24	100	11
1925./1926.	39	22	114	9
1926./1927.	46	24	141	7
1927./1928.	58	32	170	28
1928./1929.	56	32	179	13
1929./1930.	57	28	190	28
1930./1931.	67	39	199	22
1931./1932.	79	25	205	27
1932./1933.	77	26	199	38
1933./1934.	86	25	189	34
1934./1935.	65	23	174	35
1935./1936.			138	34
1936./1937.	63	32	139	21
1937./1938.	58	22	138	21
1938./1939.	114	50	170	30
			Kopā	392

citu fakultatu absolventiem, izņemot dabaszinātņu, veterinarmedicinas un ķīmijas fakultates absolventus; pēdējiem pie iestāšanās fakultatē jāliek vienīgi pārbaudijums latīņu valodā, ja viņi to jau nav izturējuši pie uzņemšanas Universitatē. Beidzamā laikā no aspirantiem tiek prasīts latviešu valodā tikai rakstiskais konkursa eksamens. Līdz 1932. g. bija piešķirtas pie uzņemšanas fakultatē dažas priekšrocības un atvieglinājumi bijušiem brīvības cīņu dalībniekiem. Eksternu, t. i. ārzemēs pilnu medicinas izglītību ieguvušo personu uzņemšana fakultatē zinamā mērā atšķiras no citu aspiran-

tu uzņemšanas noteikumiem. Sākumā visus eksternus uzņēma VI kursā pēc sekmīgas latviešu valodas izturēšanas un pielaida pie gala eksameniem pēc viena gada. Bet tā kā to skaits gadu no gada pieauga un vietu arī vecākos kursos ir maz, tad 1929. g. nolemj uzņemt VI kursā tikai 10 eksternus, un pie tam tos, kas savstarpīgi konkurējot latviešu un latīņu valodā dabūjuši labākās atzīmes. Vēlāk uzņemamo eksternu skaitu samazina līdz 5, un līdz ar praktiskā gada ievešanu (1931. g.) tos ieskaita V kursā. Beidzamos gados, eksterniem iestājoties fakultatē, jāliek visi tie paši pārbaudijumi, kurus liek jaunie aspiranti, un jāstudē sekmīgi 2 gadi, lai varētu stāties pie gala eksamenu likšanas. Tā kā 1939./40. mācības gadā V kursā, sakarā ar jaunu studentu neuzņemšanu 1935. g., apmācības nenotiks, tad nolemts eksternus 1939. g. rudenī neuzņemt. Fakultatē uzņemamo studentu veselības pārbaude, kuru jau 1919. g. ir ierosinājis Dr. med. *G. Reinhards*, tagad tiek rūpīgi izdarīta komisijās, kurās ieiet medicinas fakultates attiecīgie specialisti. Šīs komisijas pārbauda arī tos aspirantus, kas vēlas iestāties Universitates pārējās fakultatēs.

2. Studentu apmācības plāns un gaita. Medicinas fakultati nodibinot tiek nolemts, ka fakultatē būs 5 kursi, un jau tās pirmajā pastāvēšanas gada sākumā (1919. g. 15. IX) izstrādā priekšmetu sadalijumu un lekciju sarakstu visiem kursiem. Pirmās studiju grāmatiņas rāda, ka ir paredzēti šādi priekšmeti: I kursā: anatomija, fizika, botanika, neorganiskā ķīmija, analitiskā ķīmija, zooloģija, salīdzinošā anatomija, ģeoloģija, mineraloģija, ievads bioloģijā; II kursā: anatomija, fizioloģija, fizioloģiskā ķīmija, farmaceitiskā ķīmija, farmakognozija, receptura, histoloģija; III kursā: vispārējā patoloģija, patoloģiskā anatomija, vispār. chirurģijas patoloģija, spec. patoloģija un terapija, farmakoloģija, diagnostika un zemiotika ar propedeitisko klīniku un vispārējo terapiju, bakterioloģija, desmurģija, lūzumi un mežģijumi, topografiskā anatomija, operaciju mācība; IV kursā: iekšķīgo slimību fakultates klīnika, chirurģisko slimību fakultates klīnika, sieviešu slimības ar klīniku, dzemdēšanas mācība ar klīniku, bērnu slimības ar klīniku, acu slimības ar klīniku, ādas un veneriskās slimības ar klīniku, ausu, kakla un deguna slimības ar klīniku, nervu slimības ar klīniku; V kursā: iekšķīgo slimību hospitalā klīnika, chirurģijas slimību hospitalā klīnika, nervu slimības ar klīniku, psichiatrija

ar klīniku, higiena, epizootija un med. policija, tiesu medicina. Šis apmācības plāns ar maziem grozījumiem pastāv tikai līdz 1922./23. māc. gadam. Jau drīz pēc darba uzsākšanas fakultate pēc dekana prof. *R. Krimberga* ierosinājuma nolemj (1920. g. 6. XII) prasīt pie pārejas no viena uz otru kursu zinamu darba minimu, t. i. noteiktu eksamenu nolikšanu un praktisko darbu nostrādāšanu. Pirmie minima noteikumi ievesti 1920. g. 6. XII un attiecas uz pāreju no I uz II un no II uz III kursu. Vēlāk tie vairākkārtīgi ir grozīti, un ievesti arī dažādi minimi pārejai no III uz IV un no IV uz V kursu.

Pēc Dekanu Padomes ierosinājuma fakultate 1922. g. (15. V) ievēlē komisiju projekta izstrādāšanai galīgai studiju gaitai un priekšmetu sadalijumam pa apmācības gadiem. Nākošā Fakultates Padomes sēdē (1922. g. 29. V) nolemj ievest 6-gadīgu studiju laiku un pieņem to par obligatu pirmajiem trim kursiem, sākot ar 1922./23. mācības gadu. Jaunajā apmācības plānā svītroti daži dabaszinātņu priekšmeti, ievesti daži jauni mediciniskie priekšmeti un pēdējie līdz ar agrākā programmā esošiem priekšmetiem sagrupēti 6 apmācības gados. Šis apmācības plāns vēlāk ir papildināts ar zobu slimību un socialās un rases higienas kursu. Atsevišķie priekšmeti pa kursiem ir sadalīti šādi: I kursā: anatomija, prakt. darbi anatomijā, fizika, neorganiskā ķīmija, organiskā ķīmija, analitiskā ķīmija, zooloģija, salīdzin. anatomija; II kursā: fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, prakt. darbi fizioloģijā un fiziol. ķīmijā, topografiskā anatomija, histoloģija, embrioloģija, dispersoidoloģija, farmacija, farmakognozija; III kursā: vispārējā patoloģija, patoloģiskā anatomija, farmakoloģija ar recepturu, mediciniskā mikrobioloģija, desmurģija, operativā chirurģija ar reģion. anatomiju, palpacija, perkusija un auskultacija; IV kursā: iekšķīgo slimību diagnostika ar propedeitisko klīniku, chirurģiskā patoloģija un terapija ar propedeitisko klīniku, dzemdēšanas mācība ar klīniku, bērnu slimību propedeitika, ādas un veneriskās slimības, nervu slimību propedeitika, higiena; V kursā: iekšķīgo slimību fakultates klīnika, chirurģiskā fakultates klīnika, sieviešu slimības ar klīniku, acu slimības ar klīniku, nervu slimības ar klīniku, bērnu slimības ar klīniku, vispārīgā psichiatrija, ādas un veneriskās slimības ar klīniku; VI kursā: iekšķīgo slimību hospitalā klīnika, chirurģiskā hospitalā klīnika, psichiatriskā klīnika, kakla, deguna un ausu slimības ar klīniku, tiesu medicina, ortopedija, socialā un rases higiena, zobu slimības. Sakarā ar Rīgas II pilsētas slimnīcas pārņem-

šanu 1928. g., telpu trūkuma dēļ mikrobioloģijas un infekciju slimību katedras uzdevumus sadala starp vispārīgās patoloģijas, higienas un diagnostikas katedrām; ieved arī obligatu rentgenoloģijas kursu.

Lai pastiprinātu apmācību klīniskos priekšmetos, pēc dekana prof. *H. Buduļa* ierosinājuma 1930. g. (7. IV) pārkārto studiju gaitu tā, ka lekcijas lasa tikai pirmajos 5 apmācības gados, bet 6. gadā ir praktikumi klīnikās un ir atļauts lasīt vienīgi vakaros neobligatās papildu lekcijas. Šāda pārkārtošana iespējama tikai tādēļ, ka atkal svītro dažus priekšmetus (farmaciju, farmakognoziju), vienu daļu no priekšmetiem pārceļ uz jaunākiem kursiem, dažus koncentrē vienā kursā un vairākos priekšmetos samazina lekciju skaitu. Pārkārtotā sešgadīgā apmācību plānā atsevišķos kursos šāds priekšmetu iedalijums: I apmācības gadā: anatomija I sem. 6, II — 4 lekciju stundas, ievads dzīvnieku bioloģijā — 6 lekc. st., fizikā — 4 lekc. st., neorganiskā ķīmijā I sem. 4 lekc. st., organiskā ķīmijā II sem. 4 lekc. st., embrioloģijā — 2 lekc. st., histoloģijā — 3 lekc. st. II sem., dispersoidoloģijā — II sem. 2 lekc. st. — ieteicams priekšmets; II apmācības gadā: anatomija — I sem. 2 lekc. st., fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju — 8 lekc. st., histoloģija — I sem. 3 lekc. st., mikrobioloģija — 2 lekc. st., vispārējā patoloģija — II sem. 6 lekc. stundas un operativā chirurģija — II sem. 6 lekc. st.; III apmācības gadā: patoloģiskā anatomija I sem. 5 lekc. st., II sem. 6 lekc. st., iekšķīgo slimību diagnostika ar propedeitisko klīniku — 6 lekc. st., vispārīgā chirurģiskā patoloģija un terapija — 6 lekc. st., vispārīgā terapija — 2 lekc. st., farmakoloģija ar recepturu — 9 lekc. st., vispārīgā patoloģija — I sem. 6 lekc. st.; IV apmācības gadā: iekšķīgo slimību klīnika — 6 lekc. st., chirurģiskā klīnika — 6 lekc. st., dzemdniecība ar klīniku — 4 lekc. st., nervu slimību klīnika — 4 lekc. st., bērnu slimības — 2 lekc. st., rentgenoloģija — 3 lekc. st., higiena — 4 lekc. st., stomatoloģija — II sem. 1 lekc. st.; V apmācības gadā: bērnu slimību klīnika — 2 lekc. st., acu slimību klīnika — 6 lekc. st., ādas un venerisko slimību klīnika — 6 lekc. st., psichiatrija 4 lekc. st., tiesmedicina 4 lekc. st., ginekoloģija ar klīniku 2 lekc. st., iekšķīgo slimību hospitalā klīnika 4 lekc. stundas, chirurģiskā hospitalā klīnika 4 lekc. stundas; VI apmācības gadā: praktikums iekšķīgo slimību klīnikā 5 ned., praktikums chirurģiskā klīnikā 5 nedēļas, praktikums ginekoloģiskā

un dzemdniecības klīnikā 5 ned., praktikums acu slimību klīnikā 2 nedēļas, praktikums ādas un venerisko slimību klīnikā 2 ned. praktikums bērnu slimību klīnikā 2 ned., praktikums nervu slimību klīnikā 2 nedēļas, praktikums psichiatriskā klīnikā 2 nedēļas. Jāpiezīmē, ka no nupat minētiem priekšmetiem obligatā apmācība ausu, kakla un deguna slimībās uzsākta 1933. g. un ortopedijā 1935. g. Jaunā apmācības programma tiek ievesta no 1930./31. mācības gada. Arī laikā no 1922.—31. g. minima noteikumi tiek dažādi grozīti resp. papildināti.

Turpmāko gadu novērojumi tomēr rāda, ka kursu sistemai, kas ir ievesta jau fakultates pirmajā pastāvēšanas gadā, neskatoties uz vēlākos gados tanī ievestiem pārkārtojumiem un jauninājumiem, tomēr ir dažādi trūkumi. Lai tos pēc iespējas novērstu, tad 1933. g. pēc prof. *J. Prīmaņa* ierosinājuma dekans prof. *P. Sniķeris* (11. IX) liek priekšā pārkārtot studiju gaitu uz priekšmetu sistemas pamatiem; ierosinājumam Fakultates Padome principā piekrīt, un tiek ievēlēta komisija attiecīgā projekta izstrādāšanai. Tā kā pret komisijas izstrādāto un vēlāk vairākkārtīgi pārlaboto priekšmetu sistemas projektu tiek celti dažādi iebildumi no atsevišķiem Fakultates Padomes locekļiem, tad šis projekts tiek pieņemts tikai 1937. gada 26. aprilī un nolemts to ievest dzīvē sākot ar 1937./38. mācības gadu I un II kursa studentiem, bet visiem pārējiem studentiem ir atļauts beigt fakultati līdz 1940./41. mācības gadam pēc vecās, t. i. kursu sistemas. Salīdzinot ievedamo priekšmetu sistemu ar kursu sistemu, galvenā starpība ir tā, ka pirmā dod iespēju studentiem labāk iedziļināties atsevišķos pasniedzamos priekšmetos, jo tiem nav obligati jāpierakstas uz visiem attiecīgā apmācības gada priekšmetiem. Priekšmetu sistema dod arī studentiem pašiem tiesību pierakstīties uz priekšmetiem pēc brīvas izvēles, ievērojot pie tam tikai secenību, kas saistīta ar eksamenu nolikšanu un praktisko darbu nostrādāšanu tanīs priekšmetos, kas nepieciešami to priekšmetu labākai izpratnei, uz kuriem students vēlas pierakstīties. Tamdēļ arī uz priekšu studentiem nebūs jāpaliek viena eksamena dēļ divus un pat vairākus gadus vienā un tanī pašā kursā (kaut arī šī eksamena nenolikšana nemaz nevar traucēt nākošā kursa priekšmetu iestudēšanu), atkārtoti jāklausas viena un tā paša kursa priekšmeti un pat jāliek par jaunu eksameni jau noliktos priekšmetos, kā tas bija paredzēts kursu sistemas studiju gaitas noteikumos. Arī minims iekār-

Mācības plāns medicinas fakultatē.
(Apstiprināts 1939. g. pavasarī.)

A. Pirmais studiju posms.

I mācības gads.

	Rudens semestrī			Pavasara semestrī		
	Lekc. st.	Semin. st.	Pr. d. st.	Lekc. st.	Semin. st.	Pr. d. st.
Fizika	4	—	—	4	—	—
Neorganiskā ķīmija	4	1	2	—		
Analitiskā ķīmija	—		—	—	—	8
Organiskā ķīmija	—		—	4		—
Ievads dzīvnieku bioloģijā	4	—	2	2		2
Anatomija	4	—	12	4	—	12
Histoloģija	—	—	—	3	—	2
Kopā	16	1	16	17	—	24

II mācības gads.

Anatomija	2	—	12	—		
Histoloģija	3		2	—		
Embrioloģija	—	—		2		—
Fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju	6	2	2	6	2	2
Dispersoidoloģija	—		—	2	—	—
Mikrobioloģija	2	—	2	2	—	2
Operativā chirurģija ar desmurģiju	—	—	—	2	—	4
Kopā	13	2	18	14	2	8

III mācības gads.

Vispārīgā patoloģija	4		—	2		—
Patoloģiskā anatomija	4	—	—	4	—	—
Patoloģiskā histoloģija	—	—	2	—	—	2
Sekcijas		—	1		—	1
Farmakoloģija ar recepturu	6	3	—	6	3	—
Vispārīgās chirurģijas katedra ar I chirurģisko slimību klīniku	6	—	1	4	—	1
Iekšķīgo slimību diagnostikas un vispārīgās terapijas katedra ar I iekšķīgo slimību klīniku . . .	6	—	3	6	—	3
Kopā	28	3	7	26	3	7

B. Otrais studiju posms.

IV mācības gads.

	Rudens semestrī			Pavasara semestrī		
	Lekc. st.	Semin. st.	Pr. d. st.	Lekc. st.	Semin. st.	Pr. d. st.
II iekšķīgo slimību klīnika	6	—		6		—
II chirurģisko slimību klīnika	6	—		6	—	—
Dzemdniecība	4			4	—	—
Nervu slimības	4	—		4		
Bērnu slimības	4			4	—	
Ortopedija	2			2		—
Rentgenoloģija	2		1	2		1
Higiena	4		2	4		2
Stomatoloģija				1		—
Kopā	33	—	3	34	—	3

V mācības gads.

	Nedēļas					
III iekšķīgo slimību klīnika	4		—	4	—	—
III chirurģisko slimību klīnika	4	—	—	4	—	—
Acu slimības	4		—	4	—	—
Ausu, kakla un deguna slimības	4			4		
Ādas un veneriskās slimības	6			6		
Psichiatrija	4			4	—	
Dzemdniecība	—	2	—	—	2	
Tieslietu medicina	4		—	4	—	
Sekcijas	—		2	—	—	2
Sieviešu slimības	4	—	—	4	—	—
Kopā	34	2	2	34	2	2

VI mācības gads.

Eugenika	1			1	—	
Medicinas vēsture	1		—	1	—	
Kopā	2	—	—	2		—

Praktikumi.

Chirurģiskās slimības	5 nedēļas	6 st. dienā.
Iekšķīgās slimības	5	
Dzemdniecība un sieviešu slimības	5	
Acu slimības	2	
Ausu, kakla un deguna slimības	2	
Ādas un veneriskās slimības	2	
Bērnu slimības	2	
Nervu slimības	2	
Psichiatrija	2	
Tieslietu medicina	2 „	
Kopā	29 nedēļas	

Diploma darbs.

II studiju posmā, t. i. absolvējot IV, V un VI apmācības gada priekšmetus, divas vasaras pa 2 mēnešiem obligatoriski jāstrādā kādā klīnikā, slimnīcā vai sanatorijā.

tots tā, ka studenti, ja vien viņi to vēlas, var atsevišķiem priekšmetiem ziedot vairāk laika. Kā obligati priekšmeti 6. apmācības gadā, sākot ar 1939./40. mācības gadu, ir ievesta eugenika un medicinas vēsture. Jaunajā apmācības plānā ievests arī noteikums, ka studējošiem, veicot 3 beidzamo apmācības gadu priekšmetus, divas reizes pa 2 mēnešiem vasaras brīvlaikā obligati praktiski jānodarbojas kādā dziedniecības iestādē. Jauno apmācības programmu skaties pielikumā aiz tabulām. Bez tam arī paredzēta intensivāka studentu apmācība ambulancēs. Šie jaunie pārkārtojumi katrā ziņā dos iespēju studentiem labāk sagatavoties nākošiem ārsta pienākumiem, it sevišķi praktiskās disciplinās.

3. Akademiskie gala eksameni. Drīz vien pēc fakultātes darbības uzsākšanas pie tās gan caur Veselības departamentu, gan tieši griezās ar lūgumu sarīkot gala eksamenus tie studenti, kas kara apstākļu dēļ tos nav varējuši nolikt. Fakultates Padome (1920. g. 21. XII) nolemj pirmo gala eksamenu sesiju noturēt 1921. g. maija mēnesī. Eksaminacijas komisijā ievēlē prof. *R. Krimbergu* par priekšsēdi un doc. *H. Buduli* par sekretaru. Eksaminandi tiek iedalīti 2 grupās. Pirmajā grupā ieskaita personas, kurām uz attiecīgo pierādījumu pamata ir jātur tikai praktiskie pārbaudijumi; šinī grupā ietilpina arī tos, kam ir Krievijas ārstu diploms vai arī pagaidu apliecība, kas izdota pēc 1918. g. 18. novembra. Otrā grupā ierindo tos, kas nevar skaidri pierādīt, ka būtu noklausijušies visu 10 semestru lekcijas un nostrādājuši attiecīgos praktiskos darbus; tiem jātur visi gala eksameni: 1) t e o r e t i s k i higienā, tiesu medicinā, patoloģiskā anatomijā, farmakoloģijā un psichiatrijā; 2) t e o r e t i s k i u n p r a k t i s k i: iekšķīgās, chirurģiskās, acu, ādas un veneriskās, nervu, sieviešu slimībās un dzemdniecībā un bez tam vēl 3) jāizdara viena tiesas mediciniska sekcija, iesniedzot par to protokolu. Visiem gala eksamenus izturējušiem nolemj (1921. g. 27. VI) „izsniegt tikai viena grada diplomus — bez atzīmēm vai ar uzslavu, vai bez uzslavas" Tā kā diplomi vēl nav pagatavoti, tad izsniedz pagaidu apliecības par ārsta grada iegūšanu, kuras vēlāk apmainamas pret diplomiem.

Nākošā gala eksamenu sesija ir 1921. gadā no 15. oktobra līdz 1. novembrim. Arī turpmāk vēl dažus gadus notur gala eksamenu sesiju pavasarī un rudenī, bet vēlāk tikai vienreiz gadā. Sākot ar 1933. gadu gala eksamenu sesijas notiek ikgadus no 1.—15. septembrim. Līdz ar gadiem mainijies arī gala eksamenu skaits. Ilgu laiku (no 1923. līdz 1931. g.) ir 19 gala eksameni, kas iedalīti 5 grupās: I grupa — anatomija, histoloģija un operativā chirurģija ar reģionaro anatomiju; II grupa — fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, vispārīgo patoloģiju un farmakoloģiju ar recepturu; III gr. — patoloģiskā anatomija, tiesu medicina un higiena; IV gr. — iekšķīgās slimības, chirurģiskā patoloģija ar terapiju, nervu slimības, psichiatrija un bērnu slimības; V gr. — chirurģiskā klīnika, sieviešu slimības ar dzemdniecību, acu slimības un ādas un veneriskās slimības. Visi šie eksameni ir jānoliek 5 nedēļās. Šeit jāpiezīmē, ka 1923./24. mācības gadā fakultate ar Universitates Padomes piekrišanu atļauj tām personām, kas jau agrāk noklausijušās visu 10 semestru lekcijas un kas ņēmušas aktivu dalību Latvijas nacionalajā armijā, likt gala eksamenus pēc saīsinātas programmas un atzīmējot to diplomā. Tiem studentiem, kas beidz pēc pilnas programmas (19 eks.) un kas 10 vai vairākus eksamenus nolikuši ļoti sekmīgi, izsniedz ārsta diplomu ar atzīmi ļoti sekmīgi, bet pārējiem ar atzīmi sekmīgi. Pēc 6-gadīgās studiju programmas pirmais ārstu izlaidums notiek 1926. g. rudenī. Sakarā ar studiju gaitas pārkārtošanu, sākot ar 1931. g., gala eksamenu skaitu samazina. 1931. g. 13. aprilī nolemj, ka gala eksameni nākotnē jāliek 8 klīniskos priekšmetos (iekšķīgās, chirurģiskās, acu, ādas un veneriskās, bērnu, nervu, sieviešu slimībās ar dzemdniecību, psichiatrijā) un tieslietu medicinā; bez tam gala eksamenos ieskaita arī otrreizējo eksamenu anatomijā un fizioloģijā, kas jāliek pārejot no V uz VI kursu, un higienas eksamenu. Vēlāk (1933. g.), kad ieved obligato kursu ausu, kakla un deguna slimībās, tad kopējais gala eksamenu skaits ir 13. Tā kā eksterniem bez nupat minētiem eksameniem vēl jāliek 5 eksameni (histoloģijā, vispārīgā patoloģijā, patoloģiskā anatomijā, farmakoloģijā ar recepturu un operativā chirurģijā), tad viņiem pavisam jāliek 18 gala eksameni. Tas pats eksamenu skaits paliek arī citiem, kas nav absolvējuši praktisko gadu. Kaut gan pēc noteikumiem pārkārtotie gala eksameni klīniskos priekšmetos un tieslietu medicinā jāliek noteiktās dienās un Fakultates Padomes ievēlētās komisijās, tomēr studentiem tiek

dota iespēja (inoficiali) šinīs priekšmetos eksaminēties jau 6. kursā pēc attiecīga praktikuma nostrādāšanas t. s. priekštermiņos. Šis apstāklis stipri atvieglo gala eksamenu likšanu, un komisijās eksamenus parasti liek tikai nedaudzi, galvenā kārtā tie, kas priekštermiņos izkrituši. Lai iegūtu diplomu ar atzīmi ļoti sekmīgi, tad pēc jaunajiem noteikumiem $^3/_4$ no visiem 13 resp. 18 eksameniem jānoliek ļoti sekmīgi. Noteikumos, kas stāsies spēkā 1940./41. mācības gadā, sakarā ar priekšmetu sistemas ievešanu, ir paredzēts, ka gala eksameni jāliek 10 priekšmetos (iekšķīgās slimībās, chirurģiskās slimībās, ginekoloģijā un dzemdniecībā, bērnu slimībās, nervu slimībās, acu slimībās, ādas un veneriskās slimībās, ausu, kakla un deguna slimībās, psichiatrijā un tieslietu medicinā), bet eksterniem bez tam vēl jāiztur pārbaudijumi sekojošos 7 priekšmetos: anatomijā, histoloģijā, fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju, farmakoloģijā ar recepturu, vispārīgā patoloģijā, patoloģiskā anatomijā un chirurģiskā propedeitiskā klīnikā. Salīdzinot šos noteikumus ar agrākiem, starpība vēl ir tā, ka oficiali visus eksamenus varēs likt pie attiecīgiem pasniedzējiem jau 6 apmācības gadu laikā, izņemot eksamenus iekšķīgās un chirurģiskās slimībās, kuri būs jātur tikai komisijās un kā pēdējie, laikā no 16.—31. maijam vai no 1.—15. septembrim. Diplomu ar atzīmi ļoti sekmīgi saņems tās personas, kas noliks ļoti sekmīgi vairāk kā pusi no visiem tiem (17 eks.) eksameniem, kas paredzēti eksterniem. Bez tam šie jaunie noteikumi paredz, ka ārsta gradu piešķirs tikai tiem, kas nolikuši gala eksamenus un sarakstijuši apmierinošu diploma jeb zinātnisko darbu.

Ārsta diploma teksts (Universitates Padomes apstiprināts 1923. gadā) ir šāds:

Ārsta diploms.

Latvijas Universitate, izsniegdama šo diplomu saskaņā ar Medicinas fakultates padomes gada (diena un mēnesis) lēmumu, apliecina, ka (vārds un uzvārds), dzimis gadā (diena un mēnesis) ļoti sekmīgi resp. sekmīgi beidzis Latvijas Universitates Medicinas fakultates pilnu kursu ar visiem praktiskiem darbiem un pārbaudijumiem, nolicis akademisko gala eksamenu, iesniedzis apmierinošu zinātnisku darbu un ieguvis ārsta gradu.

Šis diploms uzliek viņa īpašniekam pienākumu, sekojot me-

dicinas zinātnes ieguvumiem, pēc labākās apziņas kalpot sirgstošam cilvēkam.

Rektors. Medicinas fakultates dekans.

Universitates sekretars.

Divdesmit gadu laikā fakultati beigušas pavisam 1562 personas, no kurām ārsta gradu ieguvušas 1170 un zobārsta gradu 392 personas (sk. VI un VII tab).

XVI tabula.

Studentu godalgotie darbi.

Mācibas gads	Autors	Temats	Godalga
1924./25.	*Lūcija Krastiņa*	Musculus sternalis.	I šķ.
1924./25.	*Jānis Vilde*	Lībiešu antropoloģija.	
1926./27.	*Verners Kraulis*	Pētijumi par psichiskās deģeneracijas un reģeneracijas gaitu S. H. un K. dzimtās.	
1932./33.	*Jānis Eichvalds*	Asinsvadu pārmaiņas pie senilās gangrēnas.	
1933./34.	*Jānis Līcis*	Novērojumi par seno latviešu galvas kausa būvi.	
1933./34.	*Alfrēds Miltiņš*	Rokas muskuļu variacijas un anomalijas Latvijā.	
1933./34.	*Jānis Rošonoks*	Vēdera tīfa epidemija Latvijā.	
1934./35.	*Ernests Apse-Apsītis*	Zarnu uzbūve Latvijas iedzīvotājiem.	
1934./35.	*Jānis Līcis*	Novērojumi par seno latviešu galvas kausu uzbūvi.	II šķ.
1934./35.	*Frideberts Tēbelis*	Statistiskas ziņas par izkaisīto sklerozi Latvijā.	I šķ.
1936./37.	*Pēteris Lapsa*	Antropoloģiski dati par Bauskas apkārtnes latviešiem.	"
1936./37.	*Alvīne Pāvule*	Spondylosis un ischias.	II šķ.
1937./38.	*Nikolajs Fukss*	Latgales latviešu antropoloģiskās pazīmes.	I šķ.
1938./39.	*Aleksandrs Morovskis*	Vēža šūniņu īpatnības audu kulturās.	
1938./39.	*Pāvils Purviņš*	Vēža šūniņu īpatnības audu kulturās.	
1938./39.	*Pēteris Lapsa*	Kurzemes dienvidrietumu latviešu antropoloģiskie tipi.	II šķ.

4. Studentu godalgotie darbi un fakultates studentu biedrība. Par Universitates Padomes izsludinātiem sacensību tematiem godalgoti 16 studentu darbi, no kuriem 13 piešķirtas pirmās, bet 3 otrās šķiras godalgas (sk. XVI tab.).

5. Studentu biedrība. Pie fakultates darbojas „Medicinas fakultates studentu biedrība", kas dibināta 1919. gada oktobrī un kuras mērķis ir medicinas zināšanu izplatīšana starp biedriem un to popularizēšana sabiedrībā. Biedru skaits 1938./39. māc. gadā, ieskaitot biedrus kandidatus, ir 142. Tagadējais biedrības priekšnieks stud. med. *T. Kisle*, bet iepriekšējo gadu priekšnieki, sākot ar 1924./25. mācības gadu (līdz 1924. g. par biedrības priekšniekiem ziņu nav) ir bijuši sekojošie studenti: *R. Celms, V. Kraulis, V. Rūtenbergs, J. Eglītis, E. Bušs, G. Kaire, K. Lencbergs, A. Spilners, K. Birgers, P. Neibergs, V. Jansons, P. Lapsa* un *E. Pētersons*.

Medicinas fakultates Zobārstniecības nodaļa

no 1920./21. līdz 1938./39. m. g.

Prof. *K. Barons.*

1. **Zobārstniecības nodaļas (instituta) izveidošanās un darbības veidi.** Zobārstniecības nodaļu pie LU medicinas fakultates nodibināja 1920. g. pēc Latviešu zobārstu biedrības priekšlikuma. Uz šo soli latviešu zobārstus pamudināja tas apstāklis, ka, atklājot LU, zobārstniecība nebija ievesta medicinas fakultates mācības programmā.

Apspriežot 1919. g. rudenī zobārstniecības stāvokli Latvijā, latviešu zobārsti atzina:

1) ka $2^1/_2$ gada zobārstu apmācības kārtība pēc Krievijas parauga vairs nesaskanēja ar laika prasībām;

2) ka nepielaižams atstāt zobārstniecības mācības iestādes privatu uzņēmēju rokās;

3) ka zobārstniecība jāierindo citu medicinas fakultates specialitatu vidū;

4) ka jālūdz medicinas fakultates gādība par jaunas zobārstu paaudzes apmācību;

5) ka jāievēlē komisija, kurai jāuzdod sastādīt medicinas fakultatei attiecīgo memorandu un izstrādāt piecgadīgas mācības programmas pagaidu projektu.

Savu memorandu un mācības programmas projektu komisija iesniedza medicinas fakultates pagaidu dekanam prof. *E. Zariņam,* kas priekšlikuma novērtēšanai sasauca 1920. g. 7. maijā ārkārtēju fakultates sēdi. Fakultate priekšlikumu pieņēma un pēc 5 dienām, 12. maijā, Universitates Padome to apstiprināja. Tā paša gada rudenī tika uzņemti 18 studenti zobārstniecības nodaļā.

Pirmais mācības plāns (sk. nākošo lappusi) gan bija apstiprināts, bet pirmie divi gadi pagājā tā, ka zobārstniecības nodaļas studenti nemaz nenodarbojās ar zobārstniecību, jo tam nolūkam Universitatei nebija ne telpu, ne mācības spēku. 1921. g.

Medicinas fakultates zobārstniecības nodaļas mācības plāns no 1923. līdz 1937. g.

	Nedēļas stundu skaits semestros											
	I kurss				II kurss				III kurss			
	1. sem.		2. sem.		3. sem.		4. sem.		5. sem.		6. sem.	
	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.
1. Anatomija	6	—	6	15 gr.	2	15 gr.	—	—	—	—	—	—
2. Neorganiskā ķīmija	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Neorganiskās ķīmijas seminars	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Analitiskā ķīmija	—	—	—	20 gr.	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Zooloģija	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Fizika	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Fizioloģija	—	—	—	—	6	—	6	—	—	—	—	—
8. Fizioloģiskā ķīmija	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—
9. Histoloģija	—	—	3	6 gr.	3	6 gr.	—	—	—	—	—	—
10. Embrioloģija	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Farmakoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Farmakoloģij. semin.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Receptura	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—
14. Mācība par materialiem (metalurģija)	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
15. Protezu technika	—	12	—	12	—	12	—	12	—	1	2	1
16. Protezu technikas demonstrēšana	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—
17. Protezu technika un ortodontija klīnikā	—	—	—	—	—	—	—	12 dežūras protezu ambulancē grupās	2	12	2	12
18. Ortodontija	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
19. Vispārējā patoloģija un patoloģ. anatomija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Mikrobioloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 grupās	—	12 grupās
21. Higiena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
22. Vispārējā chirurģija, patoloģija un terapija	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
23. Ādas un veneriskās slimības	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4 gr.	2	4 gr.
24. Specialā zobu anatomija, dentiatrija	—	—	—	—	—	—	—	12 dež. ambulancē grupās	—	—	2	—
25. Rentgenoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 gr.	6	4 gr.
26. Zobu ekstrakcija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Konservat. dentiatr. fantomu kurss	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1 gr.	2	1 gr.
28. Specialā mutes chirurģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29. Farmakognozija*	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3	—
30. Plastika	netika pasniegtas								2	—	1	—
									—	1	2	1
									1	—	1	—
									2	12	2	12
									1	—	1	—
									—	—	—	—
									—	—	—	—
									2	—	2	—
									2	4 gr.	2	4 gr.
									—	—	2	—
									—	6 gr.	6	4 gr.
									—	—	—	—
									3	—	3	—
									—	—	1 6—8 reizes sem.	—
									1	2 gr.*	—	2 gr.*
									—	4 gr.	—	4 gr.
									—	—	—	—
									—	—	—	—

	IV kurss				V kurss			
	7. sem.		8. sem.		9. sem.		10. sem.	
	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.
1. Anatomija	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Neorganiskā ķīmija	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Neorganiskās ķīmijas seminars	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Analitiskā ķīmija	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Zooloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Fizioloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Fizioloģiskā ķīmija	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Histoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Embrioloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Farmakoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Farmakoloģij. semin.	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Receptura	—	—	—	—	—	—	—	—
14. Mācība par materialiem (metalurģija)	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Protezu technika	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Protezu technikas demonstrēšana	1	—	1	—	1	—	1	—
17. Protezu technika un ortodontija klīnikā	—	12 grupās	—	12 grupās	—	12 grupās	—	12 grupās
18. Ortodontija	—	—	1	—	—	—	—	—
19. Vispārējā patoloģija un patoloģ. anatomija	2	—	—	—	—	—	—	—
20. Mikrobioloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
21. Higiena	—	—	—	—	—	—	—	—
22. Vispārējā chirurģija, patoloģija un terapija	—	—	—	—	—	—	—	—
23. Ādas un veneriskās slimības	2	1 gr.	2	1 gr.	—	—	—	—
24. Specialā zobu anatomija, dentiatrija	—	—	—	—	—	—	—	—
25. Rentgenoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—
26. Zobu ekstrakcija	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Konservat. dentiatr. fantomu kurss	—	—	—	—	—	—	—	—
28. Specialā mutes chirurģija	—	grupās darba laikā	—	grupās darba laikā	—	18 pēc vajadz. katrs stud. ar savu slimnieku	—	18 pēc vajadz. katrs stud. ar savu slimnieku
29. Farmakognozija*	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Plastika	netika pasniegtas							

* Pēdējos gados atcelta.

* Pie līķiem.

rudenī par zobārstniecības nodaļas vadītāju Universitates Padome, sekojot medicinas fakultates priekšlikumam, apstiprināja Latvijas dzelzceļu galveno ārstu *K. Baronu*, kura pirmais darbs bija atrast savai nodaļai noderīgas telpas. Apskatija skolas, klubus, Ķimeļa alusdarītavu, Rīgas pils. I slimnīcu, defektivo bērnu skolu u. t. t., bet nevienas no tām telpām neatzina par derīgām. Beidzot 1922. g. vasarā ar toreizējā izglītības ministra *A. Dauges* labvēlību zobārstniecības nodaļai nodeva tagadējās zobārstniecības instituta telpas Stabu ielā 9. Telpas bija sadalītas 5 stāvos, abpus vienām kāpnēm un pagrabā. Sākumā šīs telpas bija vēl apdzīvotas, kādēļ vajadzēja gaidīt, kamēr tās atbrīvojās, un tad tikai varēja sākt pielāgot tās instituta vajadzībām. Pagāja vairāk par pusgadu, kamēr iedzīvotāji atsvabināja dzīvokļus (1923. g.).

Otrs tuvākais uzdevums bija instituta inventara iegādāšana, bet Universitates budžetā tas nebija paredzēts, lai gan bija cerības, ka visai instituta iekārtai Ministru kabinets piespriedīs attiecīgo summu. Tādēļ instituta vadītājs sāka rīkoties uz savu galvu, par ko viņam no LU Saimniecības Padomes puses 1923. g. pavasarī bija jādzird pārmetumi; bet tomēr tāda viņa rīcība attaisnojās. 1922. g. rudenī instituta vadītājs ar vienu no Rīgas firmām norunāja, ka tā bez iemaksas apgādās nākošajam institutam instrumentus un aparatus, bet instituts par tiem maksās pēc iespējas: cik rēķins būs samaksāts, tik samaksātais inventars paliks par instituta īpašumu. Tādā ceļā iegādāja 15 zobārstniecības krēslus, specialus skapjus, instrumentus, Rentgena aparatu, laboratoriju piederumus un auditorijas iekārtu. Vēlāk izrādijās, ka tāda steidzamība bija pilnīgi vietā, jo iegādātās lietas pusgadu vēlāk kļuva vairāk kā divtik dārgas.

Pa to laiku Finansu ministrija izsniedza instituta iekārtai 1.000.000 rubļus. No šīs summas samaksāja visu iepirkto un arī pārbūves izdevumus, kas summa summarum maksāja ap 800.000 rubļu.

Lai nenokavētu apmācību specialajos priekšmetos, 1922. g. rudens semestrī docents *K. Barons* sāka lasīt trešajam kursam dentiatrijas teoretisko kursu fakultates histoloģijas kabinetā; tikai 1923. g. rudenī varēja sākt paātrinātā kārtā praktiskos darbus jaunierīkotajā zobārstniecības institutā. Sākumā studentu bija maz, bet telpu papilnam (38 istabas), kādēļ higienas institutam un zob-

ārstniecības instituta asistentam varēja nodot 3 istabu dzīvokli katram. Telpas 1923. g. sadalija šādi:

I stāvā iekārtoja garderobi;

II stāvā konservatīvo nodaļu ar slimnieku uzgaidamo istabu, chirurģisko kabinetu un Rentgena kabinetu ar tumšu telpu;

III stāvā fantomu laboratoriju studentiem, tehniķu laboratoriju un protezu pielāgošanas istabu;

IV stāvā auditoriju, biblioteku, direktora kabinetu un dzīvokli asistentam;

V stāvā higienas institutu.

Drīzi jo drīzi, studentu skaitam un darbam vairojoties, institūts paplašinājās un ieņēma ne tikai higienas instituta telpas, bet arī asistenta dzīvokli. Un tomēr ar laiku telpu nepietika, kādēļ institūtam pievienoja vēl telpas: 1) pagrabā, kur ievietoja veļas mazgātavu un nerūsējošā tērauda spiestuvi, un 2) piektajā stāvā 4 istabu dzīvokli, ko 1936. g. pielāgoja klīnikai ar operacijas istabu. Vairāk institūts šinī mājā paplašināties nevar, lai gan darba apstākļi to prasa.

Māja, kur novietojās institūts, celta privatu dzīvokļu vajadzībām. Tāpēc, apmeklētāju skaitam pieaugot, institūtam vajadzēja gādāt par labu ventilacijas ierīci. Papriekšu domāja, ka tā izmaksāšot Ls 4000,—, ko Saimniecības Padome apsolija segt no sava budžeta ar Ls 3000,—, bet atlikušo ceturto tūkstoti būtu jāsedz institūtam no savām iekšējām summām. Vēlāk nāca ziņa, ka izdevumi sniegšoties līdz Ls 6000,—; arī šo izmaksas paaugstinājumu institūts apņēmās segt no saviem līdzekļiem. Bet kad ventilacijas ierīce bija pabeigta, tad izrādijās, ka rēķins par to sniedzas līdz Ls 14.000,—. Šinī gadijumā 1932. g. Saimniecības Padome piedalijās ar Ls 2600,—, solīto Ls 3000,— vietā; citu samaksāja institūts.

Silto ūdeni roku mazgāšanai sākumā dabūja no vispārīgā mājas boilera; šim nolūkam Universitate deva malku, bet institūts maksāja kurinātājam Ls 30,— mēnesī visu gadu. Tā kā tomēr tāda siltā ūdens apgāde neapmierināja, tad institūts atteicās no tās un ierīkoja pats atsevišķu boileru ar automatisku gāzes apsildīšanu. Šī sistema pilnīgi apmierina, prasa reti remontu un izlieto gāzi vislielākā ūdens patēriņa gadijumā par apm. Ls 1,50 dienā.

Sākumā visa specialā studentu apmācība bija nodota vienam docentam, bet, darbam un studentu skaitam vairojoties, vaja-

dzēja pavairot arī mācības spēkus. Tāpēc technikas nodaļas vadīšanai 1925. g. aicināja no Vācijas Heidelbergas Universitates Dr. med. un Dr. med. dent. *Ādamu Ērleinu*. Vajadzēja vairot arī asistentus un citu personalu.

Privatdocenta *Ērleina* līdzdarbība zobārstniecības institutā bija ļoti svētīga. Protezu laboratorijā un ortodontijas ambulancē darbi lielā mērā pavairojās. Bija cerība, ka šinī virzienā izdosies gūt vēl lielākus panākumus, bet gadiem ilgstošā *Ērleina* slimība ļoti kavēja darbus. Viņš mira 1935. g. Viņa vietā sāka strādāt lektors ārsts zobu slimībās Dr. med. *D. Kalvelis*.

Lai gan institutā vairākas reizes izdarītas iekārtas pārmaiņas telpu izdevīgākas izmantošanas labad sakarā ar jaunievedumiem, tomēr izrādijās, ka telpas par šaurām un vairs neatbilst jaunlaiku prasībām vispārīgi un nepieskaņojas ne izskata, ne darba racionalizacijas ziņā tagad Latvijā esošam garam.

Tā kā institutam jāizlaiž tautā derīgi speciali darbinieki, tad tam vajadzēja: 1) izdarīt aspirantu izlasi, pārbaudot to veselības stāvokli un derīgumu zobārstniecības darbam. Piem., ar zobārstniecību nevar nodarboties tāds: a) kas nevar koriģēt savu redzes spēju lielas tālredzības, īsredzības vai astigmatisma dēļ; b) kas slimo ar tuberkulozi; c) kam trīc rokas, kam tās jēlas, kam slimi nagi, krītamā kaite u. t. pr.; d) kam nav dāvanas apieties ar instrumentiem un kaut ko vienkārši veidot.

Medicinas fakultate vairākus gadus pēc kārtas cēla iebildumus pret tādu izlasi, beidzot ar Universitates Padomes piekrišanu to atļāva, bet pēc pāris gadiem noliedza veiklības pārbaudi. Tagad šīs zobārstniecības nodaļas prasības ievēro, izdarot, sākot ar 1938./39. g., visu fakultatu aspirantu veselības pārbaudi.

Pirmie trīs studiju gadi studentiem paredzēti teoretiskajiem priekšmetiem, darbiem pie nedzīviem priekšmetiem un asistēšanai saviem pēdējo divu vecāko kursu biedriem. Tie tad var noklausīties sarunu ar slimnieku, mācīties sastādīt slimības vēstures, pasniegt slimiem ūdeni, uzklāt salveti, padot instrumentus, sterilizēt tos, sagatavot plombas u. t. pr.

Divu vecāko kursu studentiem jāmācas pieņemt slimniekus, apieties ar moderniem instrumentiem, aparatiem un medikamentiem, izdarīt mediciniskās analizes, noteikt diagnozes un beidzot

droši, izveicīgi, uzmanīgi un rūpīgi operēt, pie tam arvienu paturēt prātā operacijas istabā pie sienas piekārtās plāksnītes vārdus: *Ne alium iis afferis quae ipse perpeti non vis.*

Bez tam katram studentam jāiepazīstas praktiski ar instituta saimnieciskajiem un administrativajiem darbiem.

Īsi sakot, katram studentam, beidzot institutu, jāpārzina konservacijas, operacijas, protezu un ortodontijas darba aploks. Bet pirms valsts eksameniem katram absolventam jānolasa auditorijā zinātnisks darbs: 1) kompilacijas par kaut kādu uzdotu jautājumu, vai 2) vairāk vienādu ambulances vai klīnikas gadijumu novērojumu kopsavilkums, vai 3) patstāvīgs darbs. Studenti jāiepazīstina arī ar žokļu un attiecīgo mīksto audu slimībām, viņiem tās jāredz, jāpiedalas pie attiecīgām operacijām un apsējumu uzlikšanas, jāseko izveseļošanās gaitai, lai savā nākamajā patstāvīgajā darbā tie spētu vajadzības gadijumā slimības sākumā slimniekus brīdināt. Tādam nolūkam 1936. g. instituts atvēra klīniku.

Žokļu, zobu formu un sakodiena kropļošanas gadijumos zobārstniecība izpalīdz cietējiem ar ortodontijas paņēmieniem. Sabiedrība ved bērnus uz institutu z o b u r e g u l ē š a n a i. Bērnu skaits no rītiem sniedzas dažu labu reizi līdz 70. Tā kā no ikkatra tāda slimnieka paliek 1 un vairāki veiduļi, tad archivā ortodontisko veiduļu sakrāts ap 3000.

Svētīgs ir arī darbs, ko veic preventivā medicina. Arī šinī darba laukā instituts ievada savus audzēkņus, lai mūsu jaunā paaudze neciestu ne zobu slimību, ne žokļu anomaliju briesmu dēļ, lai skolniekiem beidzot būtu dzīvi, kaut arī plombēti zobi. Zobārstniecības instituts šinī virzienā lūko veikt plašu propagandu, piedalīdamies visās bērnu dienās un Veselības veicināšanas biedrības izstādēs, gan izstādīdams savus veiduļus, gan noturēdams ikgadus priekšlasijumus, kā, piem., 1) žēlsirdīgām māsām (vissirsnīgākām propagandistēm), 2) samariešiem, 3) aizsargiem, 4) skolotājiem un 5) provinces iestādēm. Ļoti daudz tādai propagandai palīdz Sarkanais Krusts, pie kam zobārstniecības instituts piedalas gan tieši, gan netieši. Tieši — ar instituta mācības spēkiem, netieši ar saviem bijušajiem audzēkņiem. Lekcijas papildina veiduļu demonstrēšana un kinofilmas, no kurām dažas ir 1400 m garas.

Mūsu zobārstniecības institutu apmeklējuši daži ārzemnieki — profesori un docenti. Kādi 4 no tiem nolasija lekcijas. Kinofilmas par zobārstniecības tematiem izrādītas vairākas reizes.

Institutam pienāktos nodarboties blakus apmācības programmai ar pētijumiem, bet tos tagadējos apstākļos nav iespējams veikt; jāapmierinas vairāk ar novērojumiem, vai jāstrādā citu disciplinu laboratorijās.

Izredzes uz jaunām instituta telpām ir lielas. Zīmētas pat vietas, kur to varētu novietot, tikai vēl izvēlēties nebija iespējams. Latvijas Sarkanais Krusts piedāvāja savu pabalstu. Vispirms Latvijas Sarkanajam Krustam bija nodoms dāvināt Universitatei šim nolūkam gruntsgabalu Ģertrūdes un Skolas ielas stūrī, bet izrādijās, ka tas par mazu un neizdevīgu formas ziņā. Tādēļ Sarkanais Krusts mainija savu piedāvājumu, piesolot tanī vietā Ls 60.000,— un jau pabalstija institutu ar Ls 5000,—, dāvinot zobārstniecības instituta klīnikai gultas, veļu un instrumentus.

Pats zobārstniecības instituts no savas puses savus līdzekļus izlieto instituta iekārtas modernizēšanai un šim nolūkam 1929. g. iegādājis nerūsējoša tērauda apstrādāšanas mašīnu, kas izmaksāja Ls 19.000,—, uzstādija savās pagraba telpās elektrisku transformatoru, kas izmaksāja ap Ls 1500,—. Savs transformators bija vajadzīgs tāpēc, ka tuvējās fabrikas neļāva elektrībai vienmērīgi tecēt un tādējādi traucēja Rentgena un citu medicinisku aparatu darbību. Tā kā instituta elektriskie aparati traucē apkārtnes radio darbību, tad 1936. g. VEF ierīkoja fiziko-terapeitiskās istabas izolaciju, kas izmaksāja Ls 400,—. Šinī mazajā fiziko-terapeitiskā istabā instituts spiests sakopot 4 diatermijas aparatu ar 300—600 m gariem viļņiem, īsviļņu aparatu ar 16 m gariem viļņiem, kalna sauli un ozonēšanas ierīci!

Ortodontijas jautājumu un dvīņu pētīšanai instituts izdevīgi iegādājās attiecīgu fotografisku aparatu, kas bez piederumiem izmaksāja Ls 550,—. Apakšējo gudrības zobu izņemšanai iegādāti 22 dažādi osisektori un ekstraktori.

Pēdējā laikā mutes gļotādiņas un smaganu kapilaru pētīšanai iegādāts kapilarmikroskops par Ls 1600,— un optimaks par Ls 630,—. Pamazām iegādāti arī zobārstniecības krēsli, tā ka tagad

institutā ir 36 lieli metala krēsli un 14 koka krēsli, no tiem speciali bērniem 12.

Ierīkojot klīniku un ar to pavairojot veļas daudzumu, institutam vajadzēja iegādāties veļas mazgājamo mašīnu par Ls 740,—. Tālāk iegādāti dažādi instrumenti, grāmatas un žurnali. Pēdējā gadā, visādiem kancelejas rakstu darbiem pavairojoties (naudas kārtošanas ar dažādām iestādēm, izziņas, statistika u. t. pr.), vajadzēja modernizēt kanceleju un tam nolūkam pieņemt vēl vienu kancelejas darbinieku un iegādāties specialu biroja skapi.

Lai varētu cik necik izlīdzēties savās vajadzībās, instituts ar Universitates Padomes piekrišanu 1937. g. nodibināja sevišķu fondu. Instituts cer, ka tas ar šā fonda līdzekļiem spēs modernizēt nākamo jauno institutu. Institutam pamazām attīstijusies pašpaļāvība uz saviem spēkiem un savu darbu. No darbiniekiem visi papildinājušies un strādājuši ārzemju zobārstniecības institutos. Instituts dod iespēju papildināties jauniem mācības spēkiem, no kuriem viens aizstāvēja disertaciju Dr. med. grada iegūšanai, otrs beidz savu disertacijas darbu.

Pirmo piecgadīgo apmācības programmu Universitates Padome 1936. g. pārgrozija un apstiprināja 6-gadīgu apmācības programmu, bet 1937. g. atcēla to un uzdeva mācības iedalīt 5 gados. Bez tam Universitate mainija pirmā zinātniskā grada nosaukumu „ārsts zobu slimībās" pret „zobārsts", un paredz arī otru zinātnisku gradu — zobārstniecības doktoru (Dr. med. dent.).

Sešgadīgā studiju gaita pievienota 1. pielikumā. Tagadējais piecgadīgais studentu apmācības iekārtojums redzams 2. pielikumā.

Darbs rāda, ka zobārstniecība pati dalas vairākās specialitatēs: konservativā zobārstniecība, zobārstniecības chirurģija, zobārstniecības protetika, ortodontija un paradentozes specialitate. Katra no šīm specialitatēm izsmalcinas un prasa no mācības spēkiem iedziļināšanos un specialu iepazīšanos.

Instituta mācības spēku maiņu laikā no 1923. g. līdz 1939. g. rāda 1. tabula.

Sīku mācības plāna iedalijumu, kas ievests ar 1938./39. māc. g., var redzēt 2. tabulā.

1. tabula.

LU zobārstniecības instituta bijušo un tagadējo mācības spēku saraksts.

NNr. p. k.	Uzvārds un vārds	Stažs	Cik ilgi darbojies institutā	Piezīmes
1.	*Kārlis Barons*	vec. docents profesors ārštata profesors	1921. 1. XI — 1931. 1. XI 1931. 1. XI — 1936. 1. VII 1936. 1. VII — turpina	Beidzis: Maskavas Univers. matemat. fak. dabaszin. nodaļu 1888. g., Maskavas Univers. medicinas fak. 1891. g.
2.	*Jānis Šulcs*	profesors	1936.—37.	Sk. medicinas fakultates mācības spēku tabulu.
3.	*Ādams Ērleins*	privatdocents	1925. 1. X — † 1935. 1. VIII	Vācijas Dr. med. un Dr. med. dent.
4.	*Dominiks Kalvelis*	asistents lektors privatdocents	Ar 1934. 15. IX. Ar 1935. IX. Ar 1939. 1. VII — turpina	Beidzis: LU medicinas fak. 1931. g., LU medic. fak. zobārstniecības nodaļu 1934. g.
5.	*Jānis Vaivariņš*	asistents	1922. 1. IX — 1926. 1. IX	Beidz. Pēterpils Univ. zobārstn. inst.
6.	*Kārlis Bumbieris*	asistents	1935. 1. I — 1932. 15. II	Beidzis Charkovas Univers. zobārstn. nodaļu 1907. g.
7.	*Irina Jakovļeva*	asistente	Ar 1933. 1. VII	Beig. LU medicinas fak. zobārstn. nod. 1930. g.
8.	*Elza Usenko-Kaudzīte*	asistente	Ar 1933. 15. IX	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1928. g., LU medic. fak. 1934. g.
9.	*Ida Priedīte*	asistente	1933. 15. XI — 1936. 1. VII, tad ar 1938. 15. IX	Beig. LU lauksaimn. fak. 1930. g., LU medic. fak. zobārstn. nod. 1933. g., LU medicinas fakult. 1938. g.
10.	*Elženija Paukšene*	jaun. asistente	Ar 1936. 1. X	Beig. LU med. zobārstn. nod. 1932. g., LU medicinas fak. 1936. g.
11.	*Viktors Kalniņš*	jaunākais asistents	1936. 1. VII — turpina	Beidzis: LU medic. fak. 1932. g., LU medic. fak. zobārstn. nod. 1935. g.

1. tabulas turpinājums.

NNr. p. k.	Uzvārds un vārds	Stāžs	Cik ilgi darbojies Institūtā	Piezīmes
12.	*Helena Strēle*	jaun. asistente	1931. 15. IX — 1938. 1. VII	Beig. LU zobārstn. nodaļu
13.	*Lūcija Purkalīte*	jaunākā asistente	1932. 1. VII — 1938. 15. IX	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1930. g.
14.	*Herta Lediņa*	jaunākā asistente	Ar 1935. 1. XI — turpina	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1929. g., LU med. fak. 1935. g.
15.	*Late Veibele-Jakovļeva*	demonstratore	1923. 6. III — 1934. 1. VII	Beig. Pēterpils zobārstniec. skolu 1901. g.
16.	*Erna Galēja*	demonstratore	1923. 6. III — 1936. 1. VII	Beig. Maskavas Univers. IV zobārstu skolu 1916. g.
17.	*Olga Roze*	demonstratore	1926. 15. IX — 1931. 1. VII	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1926. g.
18.	*Erika Neidere*	demonstratore	1929. 1. IX — 1933. 15. XII	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1928. g.
19.	*Zinaīda Lācare*	demonstratore	1930. 1. X — 1933. 1. VII	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1929. g.
20.	*Lidija Barone*	demonstratore	1931. 1. VIII — 1938. 1. VII	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1931. g.
21.	*Anna Bērziņa*	demonstratore	1932. 1. IX — 1939. 1. III	Beig. LU matem. un dabaszin. fak. 1927. g., LU med. fak. zobārstn. nod. 1934. g.
22.	*Olga Cakule*	demonstratore	1938. 1. VII — turpina	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1935. g.
23.	*Austra Rozenberga*	demonstratore	1938. 15. IX — turpina	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1938. g.
24.	*Vija Tiltiņa*	jaun. asistente	1939. 15. III. turpina	Beig. LU med. fak. zobārstn. nod. 1938. g.

2. tabula.

Medicinas fakultates zobārstniecības nodaļas mācības plāns, sākot ar 1938. g.

	Nedēļas stundu skaits semestros															
	I kurss				II kurss				III kurss				IV kurss				V kurss			
	1. sem.		2. sem.		3. sem.		4. sem.		5. sem.		6. sem.		7. sem.		8. sem.		9. sem.		10. sem.	
	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.	teoret.	prakt.
1. Anatomija	6	—	6	15 gr.	2	15 gr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Neorganiskā ķīmija	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Neorg. ķīmijas semin.	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Analitiskā ķīmija	—	—	—	20 gr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Ievads dzīvn. bioloģ.	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Fizika	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Fizioloģija	—	—	—	—	6	—	6	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Fizioloģiskā ķīmija	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Histoloģija	—	—	3	6 gr.	3	6 gr.	—	—	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Embrioloģija	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Farmakoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Farmakoloģij. semin.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12	2	12	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Receptura	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	12 grupās	—	12 grupās	—	12 grupās	—	12 grupās
14. Mācība par materiāliem (metalurģija)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
15. Protezu technika	—	12	—	12	—	12	—	12	2	—	2	—	2	1 gr.	2	1 gr.	—	—	—	—
16. Protezu technikas demonstrēšana	1	—	1	—	1	—	1	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Protezu technika un ortodontija klīnikā	—	—	—	—	—	—	—	12 dežūras protezu ambulancē grupās	—	—	1 6—8 reizes sem.	—	2	—	2	—	—	—	—	—
18. Ortodontija	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 gr. *	—	2 gr.	—	18	—	18	—	18	—	18
19. Vispārējā patoloģija un patoloģij. anatom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 gr.	—	4 gr.	—	grupās darba laikā	—	grupās darba laikā	—	pēc vajadz. katrs stud. ar savu slimnieku	—	pēc vajadz. katrs stud. ar savu slimnieku
20. Mikrobioloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
21. Higiena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—
22. Vispārējā chirurģija, patoloģija un terapija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21. Ādas un vener. slim.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24. Specialā zobu anatomija, dentiatrija	—	—	—	—	—	—	—	12 dež. klin. u. amb. grupās	—	—	—	—	2	1 gr.	2	1 gr.	—	—	—	—
25. Rentgenoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—
26. Zobu ekstrakcija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Konservac. dentiatr. fantomu kurss	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28. Specialā mutes chirurģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29. Rino-oto-laringoloģ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
30. Nervu slimības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—
31. Bērnu slimības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* Pie līķiem.

3. tabula.

Studentu skaits pa mācības gadiem.

Mācības gads	I kurss			II kurss			III kurss			IV kurss			V kurss			Ārsti			Ārzemju zobārsti			K o p ā		
	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā	slev.	vīr.	kopā
1920./21.	18	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	18
1921./22.	24	9	33	26	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	9	59
1922./23.	26	10	36	20	—	20	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	10	65
1923./24.	25	5	30	22	3	25	15	—	15	14	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	9	85
1924./25.	25	2	27	37	2	39	10	—	10	9	—	9	12	1	13	—	—	—	—	—	—	93	5	98
1925./26.	34	5	39	21	2	23	36	—	36	5	—	5	9	—	9	—	—	—	—	—	—	105	7	112
1926./27.	43	2	45	36	5	41	18	—	18	34	—	34	6	—	6	—	—	—	—	—	—	127	7	134
1927./28.	46	3	49	37	3	40	30	4	34	11	—	11	33		33	—	—	—	—	—	—	157	10	167
1928./29.	44	2	46	55	4	59	23	4	27	25	2	27	11	—	11	—	4	4	—	—	—	158	16	174
1929./30.	31	5	36	60	3	63	29	1	30	20	4	24	27	1	28	1	3	4	—	—	—	168	17	185
1930./31.	44	5	49	41	5	46	46	1	47	26	1	27	20	3	23	1	4	5	—	—	—	178	19	197
1931./32.	39	5	44	44	6	50	34	2	36	40	3	43	25	1	26	1	2	3	—	—	—	183	19	202
1932./33.	30	8	38	33	5	38	44	2	46	28	2	30	38	3	41	2	1	3	—	1	1	175	22	197
1933./34.	34	3	37	28	10	38	25	3	28	41	2	43	33	3	36	2	2	4	—	—	—	163	23	186
1934./35.	35	4	39	32	3	35	18	6	24	30	2	32	38	2	40	—	1	1	—	—	—	153	18	171
1935./36.	—	—	—	38	5	43	22	1	23	20	5	25	29	2	31	1	1	2	—	1	1	110	15	125
1936./37.	30	6	36	12	—	12	30	5	35	20	—	20	20	6	26	—	1	1	1	2	3	113	20	133
1937./38.	28	3	31	36	2	38	3	1	4	25	5	30	22	—	22	—	1	1	1	2	3	115	14	129
1938./39.	54	6	60	43	2	45	22	1	23	1	1	2	32	3	35	—	1	1	1	1	2	153	15	168

4. tabula.

Uzņemto studentu studiju gaita piecos gados.

Mācibas gads	Uzņemti	No tiem I kursā izstājās		No tiem II kursā izstājās		No tiem III kursā izstājās		No tiem IV kursā izstājās		No tiem beidza		Turpina studijas 1938./39. g.	
	Skaits	Skaits		Skaits		Skaits		Skaits		Skaits	%	Skaits	%
1920./21.	18	7	38,8	1	5,6	—	—	—	—	10	55,6		—
1921./22.	33	15	45,4	8	24,3		—	—	—	10	30,3	—	—
1922./23.	6	—	—	4	66,7	—	—	—	—	2	33,3	—	—
1923./24.	26	5	19,2	3	11,6	—	—	—	—	18	69,2	—	—
1924./25.	25	3	12,0	6	24,0	2	8,0		—	14	56,0		—
1925./26.	32	1	3,2	3	9,6	1	3,2	1	3,2	26	81,0	—	—
1926./27.	33	6	18,1	2	6,1	—		1	3,2	24	72,6	—	
1827./28.	38	5	13,4	2	5,2		—	1	2,6	28	73,6	2	5,2
1928./29.	40	2	5,0	3	7,5	—	—		—	34	85,0	1	2,5
1929./30.	31	2	6,5	2	6,5	1	3,2	—	—	25	80,6	1	3,2
1930./31.	42	1	2,4	1	2,4	1	2,4		—	38	90,4	1	2,4
1931./32.	31	4	12.9	2	6,5		—			20	64,5	5	16,1
1932./33.	32	4	12,5	2	6,2		—	—		18	56,3	8	25,0
1933./34. . .	29	6	20,7	3	10,3	1	3,5	1	3,5	10	34,4	8	27,6
Kopā										277	66,6		
1934./35.	30	1	3,3	8	26,7	1	3,3	—	—		—	20	66,7
1935./36.	—		—			—		—				—	
1936./37.	33	4	12,1	1	3,0	—	—	—	—			28	84,9
1937./38.	25	2	8,0		—	—		—	—			23	92,0
1938./39. . .	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	100,0
Kopā	564	72	12,77	47	8,34	7	1,24	4	0,70	277	49,11	157	27,84

2. Zobārstniecības studenti un praktikanti. Instituta telpas aprēķinātas tā, ka katrā kursā strādāt var 25 studenti, tomēr dažādu apstākļu dēļ I kursā vajadzēja uzņemt gandrīz aizvien vairāk, no tiem sievietēm bija pastāvīgi liels pārsvars.

3. tabula rāda, cik katrā mācības gadā un katrā kursā bija sieviešu un vīriešu studentu. Ne visi vienā reizē iestājušies I kursa studenti arī reizē beidz studijas: citi izstājas priekšlaikus, citi vienā otrā kursā papildinas vairākus gadus.

4. tabula rāda, cik no studentiem pa kursiem izstājas un cik nobeidz mācības kursu bez nokavēšanās (no 30,3—90,4%) un cik ar nokavēšanos; reti kāds no pēdējā gada studentiem kursu nebeidz.

5. tabula rāda absolventu studiju ilgumu.

Institutā iestājušies 14 ārsti, no kuriem 5 beiguši zobārstniecības studijas. Arī 6 personas, kas ārzemēs izstudējušas zobārstniecību vai medicinu, iestājušās zobārstniecības institutā un 4 no tām beigušas studijas, bet 2 vēl turpina tās.

5. tabula.

Absolventu studiju ilgums.

5 gados beiguši	6 gados beiguši	7 gados beiguši	8 gados beiguši	9 gados beiguši	10 gados beiguši	11 gados beiguši	Beigušo kopskaits
277	23	10	8	2	4	1	325

6. tabula.

Ārstu studiju gaita.

Iestājušies	Beiguši zobārstn. nodaļu	Turpina studijas
14	5	1

7. tabula.

Ārzemju zobārstu studiju gaita.

Uzņemti	Beiguši zobārstn. nodaļu	Turpina studijas
5	4	1

8. tabula.

Pārskats par slimnieku skaitu un veiktiem darbiem ambulancē.

Gads	Jaunu slimnieku skaits	Apmeklējumu skaits	Plombas	Zobu ekstrakcijas	Cistu, reti-neto zobu, paru-lis, osteo-mielīta etc. operacijas	Rentgena uzņēmumi	Apsaulo-šanas	Pārsējumi	Zobakmeņu tīrīšana	Diatermija	Paradentoze
1923./24.	510	5.231	888	161	10	47	60	—		—	
1924./25.	552	8.054	1.242	155	10	54	76	—		—	—
1925./26.	522	7.889	986	256	10	211	106	—	—		
1926./27.	643	9.379	1.856	921	10	192		39	—	—	—
1927./28.	731	11.924	1.995	777	47	303			—		
1928./29.	1.064	12.176	2.412	1.232	58	787	—	—	—		—
1929./30.	1 208	15.044	2.625	1.652	135	1.198	257	323	—	—	—
1930./31.	1.088	14.717	1.905	1.352	157	656	—			—	
1931./32.	1.093	12.741	1.758	1.033	403	461	320	563	28	—	—
1932./33.	1.258	17.000	2.280	1.173	125	1.038	307	952	49	180	
1933./34.	1.460	18.006	2.440	1.790	185	1.408	310	1.075	52	192	—
1934./35.	1.322	16.080	2.412	1.889	168	1.397	328	928	36	420	
1935./36.	1.261	15.906	1.773	1.858	213	1.670	494	233	47	315	
1936./37.	1.200	15.632	1.732	2.001	267	2.025	520	986	62	435	—
1937./38.	1.242	16.555	2.193	2.678	348	2.344	676	1.388	66	598	76
1938./39.	1.563	17.105	2.084	2.316	499	3.157	724	1.996	95	602	101
	16.717	213.439	30.581	21.244	2.645	16.948	4.178	8.483	435	2.742	177

9. tabula.

Pārskats par mākslīgo zobu un žokļu regulēšanas nodaļas pavelkto darbu.

Gads	Kroņi		Tilti	Tapas zobi	Izņemamās protezes		Obturatori	Ielikteņi		Žokļu lūz. aparatūras	Ortod. aparati	Inleju šinas	Izlabojumi
	Metalā	Porcelānā			Metalā	Kaučukā		Metalā	Porcelānā				
1923./25.	22		15	—		13	—		—	—	—	—	—
1924./25.	55	—	32	8	—	20			—	4		—	—
1925./26.	29	—	42	15	1	17	—	—	—	1	1	—	—
1926./27.	13	3	45	7	6	11	—	8	—	4	13	—	—
1927./28.	17	4	42	18	9	12	3	—		6	27	—	—
1928./29.	40		34	12	20	10	2	—		—	113	—	—
1929./30.	59	1	61	11	24	47	2	—		8	142	—	
1930./31.	48	3	53	5	28	12		3			120	—	—
1931./32.	29	5	47	7	18	7	—	2		5	300	—	—
1932./33.	64	9	40	4	18	42	1	6	—	9	200	—	—
1933./34.	51	2	33	4	12	35	1	4	—	9	651	—	—
1934./35.	105	12	57	10	18	57	—	11	—	11	720	—	—
1935./36.	105	15	29	6	19	65	2	34	—	12	780	—	—
1936./37.	147	32	33	12	41	58	3	258	32	37	890	—	
1937./38.	90	42	46	5	17	58	1	87	17	34	883	—	—
1938./39.	213	25	51	9	27	75	3	303	4	48	900	10	10
	1087	153	660	133	258	539	18	716	53	188	5740	10	10

10. tabula.

Pārskats par klīnikas darbību.

Gads	Stacionaro slimnieku skaits klīnikā			Klīnikā pavadīto dienu skaits	Klīnikas slimnieku slimību saraksts			
	Siev.	Vīr.	Kopā		Cistas	Abscesi	Paradentos	Highmoritis
1936.	63	74	137	1.178	54	14	3	8
1937.	107	123	230	1.844	90	6	7	11
1938.	117	147	264	1.526	112	4	6	22
1939. g. līdz 1. jūl.	79	58	137	479	45	10	3	12
Kopā .	366	402	768	5.027	301	34	19	53

Tabulas 1. turpinājums.

Gads	Klīnikas slimnieku slimību saraksts								
	Apgrūt. 8 izšķilš.	Asiņoš. pēc zobu ekstr.	Fract. max.	Fract. mand.	Fract. rad.	Car. d.	Retin. zobi	Osteomyl max. et mand.	Exostos.
1936.	8	10	2	7	3	3	8	5	6
1937.	10	12	4	32	2	9	11	21	5
1938.	16	15	5	21		2	12	19	9
1939. g. līdz 1. jūl.	7	5	—	3	—	—	9	8	1
Kopā	41	42	11	63	5	14	40	53	21

Tabulas 2. turpinājums.

Gads	Klīnikas slimnieku slimību saraksts								
	Phlegm.	Epulis	Slekalu akmeņi	Sveši ķermeņi	Vaļējs kodiens	Kosmet. lūpas operac.	Sarkoma max.	Subluksacija mand.	Rezekc.
1936.	2	4	—	—	—	—			
1937.	4	2	1	2	1	—	—	—	—
1938.	6	10	—			1	1	1	2
1939. g. līdz 1. jūl.	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Kopā .	12	18	1	2	1	1	1	1	2

11. tabula.

Pārskats par klīnikā ārstētiem lauku iedzīvotājiem 1938. g.

Apriņķi	Stacionari ārstētie											
	Slimnieku skaits				Dziedniecības iestādē pavadīto dienu skaits				No valsts maksājamā ārstēšanas izdevumu daļa latos			
	I gr. ar 1/8 piem.	II gr. ar 1/4 piem.	Trūcīgie ar 5/9 piem.	Kopā	I gr. ar 1/8 piem.	II gr. ar 1/4 piem.	Trūcīgie ar 5/9 piem.	Kopā	I gr. ar 1/8 piem.	II gr. ar 1/4 piem.	Trūcīgie ar 5/9 piem.	Kopā
Rīgas apr.	13	—	—	13	92	—	—	92	288,12	—	—	288,18
Cēsu	1	—	—	1	7	—	—	7	21,50	—	—	21,50
Valmieras	10	—	—	10	59	—	—	59	181,47	—	—	181,47
Valkas	3	—	—	3	35	—		35	86,49	—	—	86,49
Madonas	2	1	—	3	20	4	—	24	38,66	9,75	—	48,41
Kuldīgas	2	1	—	3	10	7	—	17	27,75	13,87	—	41,62
Ventspils	1	—	—	1	4	—		4	18,16	—	—	18,16
Talsu	3	—	—	3	27	—	—	27	60,82	—	—	60,82
Tukuma	2	—	—	2	10	—	—	10	29,33	—	—	29,33
Jelgavas	2	—	—	2	19	—	—	19	52,83	—	—	52,83
Bauskas	4		—	4	21	—	—	21	61,32	—	—	61,32
Daugavpils	1	—	—	1	3	—	—	3	9,66	—	—	9,66
Rēzeknes „	1	—	—	1	10	—	—	10	24,50	—	—	24,50
Latvijā	45	2	—	47	317	11	—	328	900,61	23,62	—	924,23

Pavisam zobārstniecības nodaļu beigušas 334 personas, no tām 325 bij nodaļas studenti, 5 ārsti ar nobeigtu medicinisku izglītību un 4 personas, kas ārzemēs bij beigušas zobārstniecības studijas.

3. Zobārstniecības instituta darba statistika. Zobārstniecības instituta veikto darbu attēlo rinda tabulu. Tās dod pārskatu par slimnieku skaitu ambulancē un ambulances chirurģijas un konservacijas nodaļā veiktajiem darbiem (8. tabula, 687. lpp.), par mākslīgo zobu un žokļu regulēšanas darbiem (9. tabula, 688. lpp.), par klīnikas darbību (10. tabula, 689. lpp.) un par klīnikā ārstētajiem lauku iedzīvotājiem (11. tabula, 690. lpp.).

4. Zobārstniecības instituta saimniecība ņem līdzekļus no LU budžetā asignētām valsts summām un pati no sava iekšējā budžeta. Par līdzekļu lielumu un sadalījumu dod pārskatu 12. un 13. tabula.

Bibliotekas grāmatu un inventara vērtību rāda 14. un 15. tabula, 693. lpp.

12. tabula.

Universitates budžetā zobārstniecības institutam piešķirtās summas, atskaitot štata mācības spēku algas.

Budžeta gadi	Summas
1920./21.	—
1921./22.	
1922./23.	—
1923./24.	Rbl. 800.000,— (Ls 16.000,—)
1924./25.	—
1925./26.	Ls 3.000,—
1926./27.	1.800,—
1927./28.	1.650,—
1928./29.	1.650,—
1929./30.	1.650,—
1930./31.	1.617,—
1931./32.	876,—
1932./33.	125,—
1933./34.	125,—
1934./35.	30,—
1935./36.	—
1936./37.	560,—
1937./38.	380,—
1938./39.	„ 300,—
Kopā	Ls 29.763,—

13. tabula.

LU zobārstniecības instituta iekšējā budžeta izdevumu summas.

Budžeta gadi	Materiāli, laborat. ambul. klīn.	Instrumenti, ietai-ses, saimn. izdev.	Algas	Bibliotēka	Pārtika klīnikas slimniekiem	Budžeta gadā kopā
	Suma	Suma	Suma	Suma	Suma	Suma
1925./26.	3.564,05	1.170,61	3.466,52	—		8.201,18
1926./27.	6.095,71	1.824,03	5.575,60	—	—	13.495,34
1927./28.	7.734,44	6.181,60	6.455,72		—	20.371,76
1928./29.	9.125,89	7.159,82	6.422,67			22.708,38
1929./30.	10.373,37	15.325,11	8.635,18			34.333,66
1930./31.	9.390,39	4.663,55	12.746,80	—		26.800,74
1931./32.	6.369,63	3.941,07	15.332,60	—	—	25.643,30
1932./33.	9.370,80	2.719,60	17.793,98	537,47		30.421,85
1933./34.	10.176,57	4.075,58	20.237,35	736,19		35.225,69
1934./35.	10.970,38	3.418,62	20.596,43	455,86	—	35.441,29
1935./36.	10.485,75	5.349,62	21.258,03	306,96		37.400,36
1936./37.	11.683,74	5.841,95	26.245,97	66,51	2.946,27	46.784,44
1937./38.	12.898,99	6.215,52	28.903,48	1.385,55	3.051,80	52.455,34
1938./39.	17.463,33	7.768,23	30.242,74	696,24	2.315,89	58.486,43
	135.703,04	75.654,91	223.913,07	4.184,78	8.331,96	447.769,76

14. tabula.

Bibliotēka (1939. g. 1. jūlijā).

Grāmatu skaits	Vērtībā Ls	No tām dāvinātas	Vērtībā Ls
695	9.726,49	228	967,—

Bibliotekai grāmatas dāvinājuši:

1.	Prof. K. Barons	vērtībā par Ls 438,—
2.	F-ma K. Jirgenbergs, Linds un biedri	330,—
3.	Privatdoc. A. Ērleins	164,—
4	D. Kalvelis	20,—
5	Latviešu zobārstu b-ba	10,—
6.	V. Kalniņš	„ „ „ 5,—
		Kopā Ls 967,—

15. tabula.

Inventars (1939. g. 1. jūlijā).

Priekšmetu skaits	Vērtībā Ls	No tiem dāvināts vērtībā Ls
1.500	77.525,—	7.345,—

Inventaru dāvinājuši:

1.	Latvijas Sarkanais Krusts	par Ls 5000,—
2	Prof. K. Barons	550,—
3	F-ma Hekolits	550,—
4.	F-ma Eldentog's	400,—
5	F-ma Jirgenbergs, Linds un biedri	525,—
6	F-ma A. Grīnblats	200,—
7.	F-ma Lato	„ „ 120,—
		Kopā Ls 7345,—

1. pielikums.

STUDIJU GAITAS NOTEIKUMI UN PĀRBAUDIJUMU KĀRTĪBA LATVIJAS UNIVERSITATES MEDICINAS FAKULTATES ZOBĀRSTNIECĪBAS INSTITUTĀ.

(Apstiprināti 1936. g., spēkā 1937./38. māc. gadā.)

1. §.

Zobārstniecības institutā var iestāties tikai tie medicinas fakultates studenti, kas nobeiguši 3 gadu programmas kursu un izturējuši specialo pārbaudi derīgumā zobārstniecības darbam.

2. §.

Zobārstniecības institutā studiju gaita iedalīta 3 gados vai 6 semestros.

3. §.

Pierakstoties uz lekcijām, praktiskiem darbiem un liekot eksamenus studējošiem jāpieturas pie fakultates nosacijumiem, kas izteikti 4. §.

4. §.

Studiju gaita iedalīta 3 posmos:

P i r m ā p o s m ā ieiet zobārstniecības propaideitiskie priekšmeti ar praktiskiem darbiem un higiena (kopā ar vispārīgās medicinas studentiem).

O t r ā p o s m ā ieiet specialie klīniskie zobārstniecības priekšmeti ar praktiskiem darbiem ambulancēs un priekšmeti, kas stāv tuvā sakarā ar zobārstniecību.

T r e š ā p o s m ā ietilpst stažu gads ar praktiskiem darbiem ambulancēs, klīnikā un medicinas vēsturē.

5. §.

Pāreja no pirmā posma uz otro saistīta ar 1. posma a) grupas priekšmetu absolvēšanu un praktisko darbu nodošanu.

Pāreja no otrā posma uz trešo saistīta ar abu posmu priekšmetu pilnīgu absolvēšanu.

6. §.

Pierakstīšanās uz priekšmetiem un praktiskiem darbiem, tāpat arī darba minims un pārbaudijumu kārtība saskan ar attiecīgiem medicinas fakultates vispārīgiem noteikumiem.

7. §.

Studenti, kas sekmīgi veikuši savas studijas un praktiskos darbus, pielaižami pie gala pārbaudijumiem zinātniskam gradam „zobu slimību ārsts" pēc vispārīgiem noteikumiem.

Pārbaudijumi sekojoši:

a) stomatoloģija (dentiatrija un mutes chirurģija)
zobu anatomija
zobu ekstrakcijas
zobārstniecības rentgenoloģija — viens pārbaudijums.

b) protezu technika
metalurģija — otrs pārbaudijums.

c) ortodontija — trešais pārbaudijums.

8. §.

Personas, kas beigušas zobārstniecības studijas kādā ārzemju universitatē, kas pielīdzinātas Latvijas Universitates programmai, nebauda tiesības stāties pie LU „zobu slimību ārsta" grada pārbaudijumiem, bet tām iepriekš jāiestājas LU medicinas fak. zobārstniecības institutā uz vispārējiem studentu iestāšanās konkurences noteikumiem un jābeidz visi V un VI mācības gadā ietilpstošie priekšmeti un bez tam tiem jāiztur pārbaudijumi: 1) anatomijā, 2) histoloģijā, 3) fizioloģijā, 4) farmakoloģijā ar recepturu, 5) vispārējā patoloģijā, 6) patoloģiskā anatomijā, 7) higienā un mikrobioloģijā un 8) visos priekšmetos, kas noteikti 7. §.

9. §.

Personām, kas izturējušas pārbaudijumus, piešķir pirmo zinātnisko gradu „zobu slimību ārsts". Bez tam diplomā taisa atzīmi ļoti sekmīgi tām personām, kas vairāk kā pusē no visiem gada resp. pusgada un gala pārbaudijumiem dabūjušas atzīmes ļoti sekmīgi un labi, bet pārējām personām diplomā ieraksta atzīmi sekmīgi.

Specialie zobārstniecības priekšmeti IV, V un VI studiju gados.*

Priekšmeti	Lekcijas		Praktiskie darbi	
	1. sem.	2. sem.	1. sem.	2. sem.
IV. a) Dentiatrija	—	—	—	—
Zobu ekstrakcijas		—	—	pie līķiem grupās
Zobārstn. rentgenoloģija	4	4	4	—
Zobu anatomija	—	—	—	—
Histoloģija	—	—	—	—
			10 fant. darbi	
Protezu technika	2	2	12	12
Metalurģija	1	1	—	—
b) Higiena	4	4	—	—
V. Klīniskā stomatoloģija	2	2	12	12 ambul. u. klīn.
Mutes chirurģija	2	2	—	—
Ortodontija	1	1	12	12
Rino-oto-laringoloģija	2	—	—	—
Nervu slimības	2	—	—	—
Bērnu slimības	—	2	—	—
Veneriskās un ādas slimības	2	2	—	—
VI. Stažu gads			30	30 prakt. d. konz. zob. prot. kroņu-tiltu d. ort. pie modeļiem un slimn. klīn.
Medicinas vēsture	2		—	—
			dipl. darbs	

* Piezīme. Pirmie trīs mācības gadi domāti kopā ar mediķiem.

2. pielikums.

PAŠREIZĒJĀ APMĀCĪBAS IEKĀRTA.

(Apstiprināta 1938. g.)

A. Mācības gaita.

1. §.

Medicinas fakultates zobārstniecības nodaļā apmācības gaita iedalīta 5 gados.

2. §.

Apmācības notiek pēc priekšmetu sistemas fakultates nospraustās robežās.

3. §.

Medicinas fakultates zobārstniecības nodaļā mācību programmā ietilpstošie priekšmeti sekojošā kārtībā sadalīti pa atsevišķiem mācības gadiem (sk. mācības programmu).

4. §.

Mācības gaita iedalīta 2 posmos:

pirmā posmā ietilpst pirmo 2 mācības gadu priekšmeti;

otrā posmā pēdējo 3 gadu priekšmeti.

Pāreja no pirmā posma uz otro saistīta ar visu pirmā posmā ietilpstošo priekšmetu noklausīšanos, praktisko darbu nostrādāšanu un visu šinī posmā paredzēto pārbaudijumu nolikšanu.

5. §.

Pierakstīšanās kārtība uz lekcijām I studiju posmā.

Pirmā studiju gadā var pierakstīties uz visiem pirmā apmācības gada priekšmetiem, bet tālākā studiju gaitā jāievēro šādi noteikumi:

uz otrā apmācības gada priekšmetiem var pierakstīties:

1) uz vispārējo patoloģiju ar patoloģisko anatomiju, ja nolikts eksamens anatomijā ar histoloģiju un embrioloģiju;
2) uz mikrobioloģiju, ja nolikts eksamens ievadā dzīvnieku bioloģijā;
3) uz farmakoloģiju, ja nolikts eksamens anatomijā un ķīmijā (neorganiskā un organiskā);
4) uz metalurģiju, ja nolikts eksamens fizikā un ķīmijā (neorganiskā un organiskā);
5) uz ievadu protezu technikā, ja nolikts eksamens fizikā;
6) uz dentiatriju, ja nolikts eksamens anatomijā ar histoloģiju un embrioloģiju.

Otrā studiju posmā.

Uz 3. apmācības gada priekšmetiem: pēc pirmā studiju posma pilnīgas absolvēšanas var pierakstīties pēc brīvas izvēles uz daļu vai visiem š. g. apmācības priekšmetiem.

Uz 4. apmācības gada priekšmetiem:

1) uz klīnisko stomatoloģiju, ja nolikts eksamens dentiatrijā, rentgenoloģijā, ekstrakcijā;
2) uz mutes chirurģiju, ja nolikts eksamens ievadā chirurģiskās slimībās;
3) uz bērnu slimībām, ja nolikts eksamens ievadā iekšķīgās slimībās un higienā;
4) uz nervu slimībām, ja nolikts eksamens ievadā iekšķīgās slimībās;
5) uz ādas un veneriskām slimībām, ja nolikts eksamens higienā;
6) uz rino-oto-laringoloģiju, ja nolikts eksamens chirurģiskās slimībās;

uz seminaru protētikā un praktiskiem darbiem protetikas ambulancē, ja nolikts eksamens protezu technikā.

Uz 5. apmācības gada jeb staža gada priekšmeţiem un praktiskiem darbiem var pierakstīties, ja nokārtoti visi iepriekšējo studiju gadu praktiskie darbi un eksameni.

Pierakstīšanās uz lekcijām un praktiskiem darbiem medicinas fakultates studiju gaitas 6. un 7. § paredzētā kārtībā.

B. Pārbaudījumu noteikumi gada un pusgada priekšmetos

medicinas fakultates studiju gaitas 1.—7. § paredzētā kārtībā.

C. Minima noteikumi

medicinas fakultates studiju gaitas 1.—4. § paredzētā kārtībā.

5. § medicinas fakultati beigušos uzņem otrā studiju posmā, bet viņiem tuipmākā studiju gaitā jānokārto specialie 2. māc. gada priekšmeti (metalurģija, ievads protezu technikā ar praktiskiem darbiem un jānoklausas dentiatrijas kursa pirmā puse).

D. Gala pārbaudījumu un pirmā zinātniskā grada iegūšanas kārtība.

1. §.

Pie gala pārbaudijuṃiem pirmā zinātniskā „zobārsta" grada iegūšanai pielaiž pēc vispārīgiem medicinas fakultates noteikumiem tikai tos studentus, kas noklausijušies LU zobārstniecības nodaļas programmā paredzētos priekšmetus, nostrādājuši 5. apmācības gada praktiskos darbus un nodevuši diploma darbu.

2. §.

Gala pārbaudijumi notiek komisijās laikā no 16.—31. maijam Medicinas Fakultates Padomes noteiktās dienās.

3. §.

Komisijas locekļus, skaitā 3, ievēlē Medicinas Fakultates Padome no zobārstniecības nodaļas specialo priekšmetu pasniedzējiem.

4. §.

Pārbaudijumi notiek sekojošos priekšmetos:

I komisija: a) stomatoloģijā, t. dentiatrijā, mutes chirurģijā un paradentozes mācībā, zobu anatomijā, zobu ekstrakcijās;
b) zobārstniecības rentgenoloģijā un fizikalā terapijā;
II protezu technikā un metalurģijā;
III ortodontijā.

5. §.

Personām, kas beigušas zobārstniecības studijas kādā ārzemju universitatē un vēlas iegūt Latvijas Universitates „zobārsta" gradu, jāiestājas medicinas fakultates zobārstniecības nodaļā uz vispārīgiem studentu uzņemšanas noteikumiem, jābeidz visi 4. un 5. mācības gadā ietilpstošie priekšmeti, jānostrādā praktiskie darbi protezu technikā, jānodod diploma darbs un bez tam jāiztur pārbaudijumi:

1) anatomijā;
2) histoloģijā;
3) fizioloģijā;
4) farmakoloģijā ar recepturu;
5) vispārējā patoloģijā;

6) patoloģiskā anatomijā;
7) higienā un mikrobioloģijā;
8) visos priekšmetos, kas noteikti 4. §.

6. §.

Personām, kas izturējušas augšā minētos gala pārbaudijumus, piešķir „zobārsta" gradu. Bez tam diplomā taisa atzīmi ļoti sekmīgi tām personām, kas vairāk kā pusē no 4. § minētiem priekšmetiem un vismaz divos komisijas gala pārbaudijumos dabujušas atzīmi ļoti sekmīgi, bet pārējām personām ieraksta atzīmi sekmīgi.

Šie noteikumi stājas spēkā ar 1938./39. mācības gadu un attiecinami uz tiem studentiem, kas šai gadā zobārstniecības nodaļā pierakstas uz 1. apmācības gada priekšmetiem. Vecākie līdzšinējo kursu studenti beidz savas studijas pēc līdzšinējiem studiju gaitas noteikumiem.

NB. 1937./38. g. uzņemtiem studentiem jāpielāgojas jaunai 5 gadu mācības gaitai.

IX
VETERINARMEDICINAS FAKULTATE
1919—1939

IX. Veterinarmedicinas fakultate

Docents *P. Ozoliņš.*

1. **Fakultates nodibināšanās un izveidošanās.** Latvijas Augstskolas tapšanas laikā pacēlās jautājums, būt vai nebūt veterinarmedicinas fakultatei. Izskanēja viena otra balss, ka jaunajai Latvijas valstij daudz izdevīgāk izglītot veterinarārstus ārzemēs (kā to līdz šim praktizēja Lietuva), nekā uzturēt fakultati. Bet te nu radās grūtības, jo Tērbatas Veterinarinstitutu, kur līdz tam laikam bij izglītojušies gandrīz visi latviešu veterinarārsti, pārvērta par fakultati pie universitates ar igauņu mācības valodu. Šī iemesla dēļ latviešiem Tērbatā studēt vairs nebija iespējams. Arī citu valstu augstskolās valutas un valodas grūtību dēļ studijas bija nepieejamas. Beidzot doma par veterinarmedicinas fakultates dibināšanu pie pašu Augstskolas bija tik tālu nobriedusi, ka 1919. gada 3. un 8. septembrī notika apspriede pie Iekšlietu ministrijas Veterinarpārvaldes, kurā piedalijās prof. *E. Paukulis,* tā laika Armijas veterinarpārvaldes priekšnieks *A. Kirchenšteins* un Iekšlietu ministrijas Veterinarpārvaldes priekšnieks *Frišmanis.* Šinī apspriedē galīgi nolēma, ka pie Augstskolas būtu dibināma veterinarmedicinas fakultate. Vēlāk nodibinājās fakultates „kodols", kura uzdevums bija virzīt tālāk fakultates organizēšanas darbus. Kodolā ietilpa *A. Kirchenšteins, Frišmanis* un veterinarārsts *V. Brencēns,* pēdējo ievēlēja par kodola priekšsēdi. Kodols uzņēmās fakultates organizēšanu. Par mācības spēkiem caur Organizacijas Padomi uzaicināja pārnākt no Tērbatas prof. *L. Kundziņu* un prof. *E. Paukuli,* bez tam nolēma aicināt pie fakultates *J. Lūsi* no Kaukaza un veterinarārstus *R. Grapmani* un *A. Pētersonu.* Kamēr fakultatei nebija sava dekana, studentu lietas uzticēja medicinas fakultates dekanam prof. *E. Zariņam.* Un tā fakultates I kurss sāka darboties jau Augstskolas pastāvēšanas pirmajā gadā, gan tikai pagaidām, bez anatomijas (zootomijas) katedras, jo prof. *L. Kundziņš* vēl atradās Tērbatā. Fakultates pastāvēšanu atviegloja tas apstāklis, ka I un II kursa

priekšmeti ietilpa arī medicinas, lauksaimniecības, ķīmijas un dabaszinātņu fakultatēs, tā kā veterinarmedicinas fakultatei vajadzēja rūpēties tikai par anatomijas katedru. Arī vecākos kursos ir daudzi ar medicinas un lauksaimniecības fakultati kopēji priekšmeti, kamdēļ veterinarmedicinas fakultatei vajadzēja rast mācības spēkus tikai specialajiem priekšmetiem. Tā tad, neprasot lielus līdzekļus no valsts, varēja pastāvēt veterinarmedicinas fakultate, kuras klīnika, kā vienīgā valstī, bez studentu apmācības apkalpotu arī iedzīvotāju vajadzības.

Pēc kodola priekšlikuma Augstskolas Organizacijas Padome 1920. gada 28. janvarī ievēlēja veterinarārstu *Voldemāru Brencēnu* par fakultates mācības spēku un par pagaidu dekanu, kas tad pārņēma no prof. *E. Zariņa* veterinarmedicinas fakultates studentu lietas; 1920. g. 28. aprilī ievēlēja veterinarārstu *Rūdolfu Grapmani* par docentu un komandēja to uz ārzemēm pie prof. *Josta* Drēzdenē, lai papildinātos patologanatomijā un iepazītos ar mācības ģaitu turienes Veterinarā augstskolā. Tā paša gada vasarā pārnāca uz Rīgu prof. *Ludvigs Kundziņš* un prof. *E. Paukulis.* Prof. *Kundziņu* apstiprināja 1920. g. 16. jūnijā par anatomijas (zootomijas) profesoru, bet prof. *E. Paukuli* saistija medicinas fakultate pie vispārīgās patoloģijas katedras.

1920./21. mācības gadā par veterinarmedicinas fakultates dekanu ievēlēja prof. *E. Paukuli,* vienu no pirmajiem fakultates dibināšanas ierosinātājiem. Šinī mācības gadā kodols nolēma atvērt arī vecākos kursus, lai tie Tērbatas Veterinarinstituta studenti, kas atradās Latvijas armijā, varētu turpināt savu izglītību tepat Latvijā. Tam nolūkam vajadzēja klīnikas, kuras ierīkošana fakultatei sagādāja vislielākās grūtības, jo trūka attiecīgu telpu un vajadzīgo naudas līdzekļu. Pašā sākumā studenti vingrinājās klīniskajā praksē Lauksaimniecības departamenta staļļos, Torģeles ielā Nr. 1, bet tad fakultate nāca uz domām izmantot armijas veterinaro lazareti studentu apmācībai. Ar pateicību jāpiemin virspavēlnieks ģeneralis *Balodis,* kas 1920. g. 6. maijā Augstskolas delegacijai deva principialu piekrišanu minētās lazaretes izmantošanai fakultates vajadzībām. Uz šī pamata 1920. g. 18. decembrī fakultate un Armijas veterinarā pārvaldē noslēdza vienošanās aktu, pēc kura armijas veterinarā lazaretē ārstnieciskās funkcijas nodeva fakultatei, administrativo un saimniecisko pusi paturēja Armijas veterinarā

pārvalde. Šāds darbības veids, lai gan ne visai ērts, bija tomēr pieņemams, jo citādas izejas nevarēja atrast. 1921. g. vasarā fakultate pilnīgi pārņēma armijas veterinaro lazareti ar visu inventaru un noslēdza par armijas zirgu ārstēšanu ar kara resoru līgumu uz vienu gadu. Ar to beidzās klīnikas svešniecības gaitas, un tā sāka patstāvīgi attīstīt savu darbību. Pārņemtās slimnīcas telpas bija parastie krievu armijas kazarmu staļļi, ļoti neērti un nepiemēroti fakultates klīniku vajadzībām. Tomēr labākas telpas Rīgā neizdevās atrast, un lai nodrošinātu sev arī turpmākam telpas, fakultate 1921. g. noslēdza ar kazarmu īpašnieci, Rīgas Pilsētas valdi, īres līgumu, sākumā uz sešiem gadiem. Armijas ēku un būvju valde saskaņā ar klīnikas pārņemšanas līgumu gan uzcēla operaciju telpu piebūvi un izdarija arī dažus citus nepieciešamākos telpu remontus, tomēr iekšējo slimību un mazo mājkustoņu nodaļām vēl nebija savu ambulanču telpu. Ar papildbudžetā piešķirtiem līdzekļiem 1923. g. uzcēla arī šīs ambulances piebūvju veidā. Nākamā 1924. g. vasarā uzcēla izolacijas stalli. Ar to klīniku telpu jautājums bija pagaidām nokārtots, bet tās jau drīz vien izrādijās par šaurām un tagad vairs sen neatbilst prasībām.

Par klīniku atbildīgo vadītāju ievēlēja docentu *V. Brencēnu*, kas tad arī vadija klīniku tālāko attīstību līdz pat sava mūža beigām — 1938. gada pavasarim.

Anatomijas katedras vajadzībām pārbūvēja nelielo 3 stāvu ēku bijušā pareizticīgo seminara sētā, bet turpat atrodošos veļas mazgātavu izremontēja disekcijas darbu vajadzībām. Kamēr minētās telpas vēl nebija pārbūvētas, anatomijas lekcijas lasija medicinas fakultates ēkā.

Patoloģiskās anatomijas katedra, par kuras vadītāju ievēlēja docentu *Grapmani*, no paša sākuma mitinājās anatomijas instituta telpās, bet drīz vien pārgāja uz klīnikām, kur aizņem divas istabas atsevišķā divstāvu mājā, bet sekciju telpām izmanto vecu šķūni kazarmu sētā.

1921. gadā ievēlēja maģistru *Kārli Kangro* par vecāko docentu pie iekšķīgo slimību katedras un veterinārārstu *Pētersonu* par docentu pie zirgkopības katedras.

1922./23. mācības gadam par dekanu ievēlēja prof. *L. Kundziņu*, jo prof. *Paukulis* ar Universitates satversmes spēkā stāšanos, bū-

dams medicinas fakultates loceklis, vairs nevarēja ieņemt šo amatu. Jau caur kodola gādību Augstskola aicināja pārnākt no Kaukaza uz Latviju pie fakultates *Jāni Lūsi,* kas strādāja Zurnabadas pretmēra stacijā un bija pazīstams kā serologs un parazitologs. Viņu fakultate ievēlēja par lipīgo slimību docentu. Pēc lielām grūtībām *Lūsis* pārbrauca Latvijā 1922. g. janvarī, lai tūliņ stātos pie darba. Te fakultati ķēra smags sitiens. *Lūsis* pa ceļam inficējās ar izsitumu tifu un nomira Cēsīs, kur bija aizbraucis apmeklēt piederīgos. Viņš atstāja daudz savāktu zinātnisku manuskriptu un materialu, galvenā kārtā par Aizkaukaza dzīvnieku asins parazitiem. Nelaiķa *Lūša* vietā fakultate izraudzija pazīstamo Vācijas profesoru *Pfeileru,* kuru arī apstiprināja amatā, bet pēc tam viņš dažādu iemeslu dēļ atteicās. Pfeilera vietā fakultate uzaicināja un ievēlēja par docentu lipīgo slimību un higienas katedrai Dr. med. vet. *Lütjē.* Atbraucis un iepazinies ar dienesta un dzīves apstākļiem, *Lütjē* atsacijās.

Drīz vien pēc docenta *Lūša* nāves fakultatei nāca otrs smags sitiens — nomira doc. *A. Pētersons,* kas slimoja ar sirdskaiti. Ar viņa nāvi fakultate nonāca grūtā stāvoklī, jo eksterjera un zirgkopības priekšmetiem trūka piedzīvojuša mācības spēka, kas stātos viņa vietā. Šos priekšmetus pagaidām uzņēmās lasīt lauksaimniecības fakultates mācības spēki.

Higienas instituts sāka organizēties 1930. g. docenta *M. Rolles* vadībā, mitinādamies turpat klīniku telpās. Sākumā strādāja vienas istabas atsevišķā nodalijumā, vēlāk varēja darbību turpināt divās istabās.

Tagad fakultatei ir 7 katedras: anatomijas, patoloģiskās anatomijas, chirurģijas, iekšķīgo slimību, lipīgo un invazacijas slimību, hipoloģijas un mazo kustoņu slimību katedra.

Anatomijas katedras priekšmeti anatomija, praktiskie darbi anatomijā, topografiskā anatomija ar praktiskiem darbiem un histoloģija ar praktiskiem darbiem.

Patoloģiskās anatomijas katedras priekšmeti patoloģiskā anatomija ar seminaru, patoloģiskā histoloģija, tiesu veterinarmedicina, gaļas higiena ar komunalo veterinarmedicinu, praktiskie darbi gaļas higienā, sekcijas, zivju un vēžu slimības ar praktiskiem darbiem.

Chirurģijas katedras priekšmeti vispārīgā un specialā chirurģija, chirurģiskā diagnostika, operacijas mācība ar operacijām un demonstracijām, acu slimības, chirurģisko slimību klīnika, dzemdēšanas mācība ar rentgenoloģiju.

Iekšķīgo slimību katedras priekšmeti: specialā patoloģija un terapija, vispārīgā terapija ar klīnisko farmakoloģiju, klīniskā diagnostika, veterinarmedicinas vēsture, iekšķīgo slimību klīnika un klīniskā propedeitika ar praktiskiem darbiem klīnikas laboratorijā.

Higienas katedras priekšmeti mājlopu lipīgās slimības ar praktiskiem darbiem, parazitoloģija ar praktiskiem darbiem un mājlopu veselības kopšana ar praktiskiem darbiem; vispārīgā mikrobioloģija, piensaimniecības bakterioloģija, higiena un technoloģija ar praktiskiem darbiem.

Hipoloģijas katedras priekšmeti: zirgkopība, eksterjers un mācība par aizjūgiem, apkalšanas mācība ar praktiskiem darbiem.

Mazo kustoņu slimību katedras priekšmeti mazo mājkustoņu un putnu slimības, mazo mājkustoņu klīnika.

2. Programmas un mācības plāni. No paša sākuma veterinarmedicinas fakultate pieņēma krievu veterinarinstitutu mācības plānu ar 4 studiju gadiem. Bet drīz vien 8 semestru ilgais studiju laiks izrādijās par nepietiekošu, jo beidzamajos gados veterinarzinības bija ļoti paplašinājušās un padziļinājušās. Tamdēļ veterinarmedicinas fakultate 1922. g. 15. jūnijā pieņēma 9 semestru ilgu studiju laiku.

Izstrādātā mācības programmā ietilpa šādi obligatie priekšmeti:

I mācības gadā: 1) anatomija, 2) fizika, 3) anorganiskā ķīmija, 4) organiskā ķīmija, 5) analitiskā ķīmija, 6) zoloģija, 7) salīdzinamā anatomija, 8) botanika un 9) ģeoloģija.

II mācības gadā: 1) fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, 2) histoloģija, 3) embrioloģija, 4) praktiskie darbi anatomijā, 5) dispersoidoloģija, 6) farmaceitiskā ķīmija, 7) receptura, 8) farmakognozija, 9) ēdināšanas mācība, 10) vispārīgā lopkopība 11) barības līdzekļi, 12) eksterjers un 13) piena technoloģija.

III mācības gadā: 1) vispārējā patoloģija, 2) farmakoloģija, 3) vispārīgā chirurģija, 4) specialā chirurģija, 5) patoloģiskā anatomija, 6) sekcijas, 7) klīniskā diagnostika, 8) specialā patoloģija un terapija, 9) vispārīgā mikrobioloģija, 10) topografiskā anatomija, 11) chirurģiskā diagnostika, 12) īpatnējā lopkopība, 13) mācība par nagu un apkalšanu, 14) klīnikas.

IV mācības gadā: 1) specialā patoloģija un terapija, 2) specialā chirurģija, 3) acu slimības ar oftalmoskopiju, 4) patoloģiskā anatomija, 5) patologhistoloģija, 6) sekcijas, 7) operaciju mācība, 8) dzemdēšanas mācība, 9) infekcijas un invazijas slimības, 10) vispārīgā terapija, 11) klīniskā farmakoloģija, 12) zirgkopība, 13) piensaimniecības bakterioloģija, 14) specialā bakterioloģija, 15) gaļas un citu animalo uzturvielu higiena un 16) klīnikas.

IX semestrī: 1) tiesu veterinarmedicina, 2) mājlopu veselības kopšana, 3) veterinarmedicinas vēsture, 4) zirgkopības seminars, 5) sīko mājlopu un putnu slimības, 6) infekcijas un invazijas slimības, 7) komunalā veterinarmedicina, 8) klīnikas un 9) praktiskie darbi gaļas apskatē.

Ievērojot to, ka šī studiju programma studentus pārslodzija ar darbiem, 1927. g. 25. martā fakultate nolēma ievest 10. semestri un attiecīgi paretināt priekšmetus, pārliekot dažus no tiem uz jaunievedamo 10. semestri. Vēlāk tomēr izrādijās, ka fakultati faktiski nav iespējams pabeigt arī 5 gados, un 1934. g. 27. martā fakultates sēdē studiju laiku pagarināja vēl par vienu semestri, t. i. noteica kopā 11 semestrus resp. $5^1/_2$ gadi. Šinī beidzamajā semestrī priekšmeti vairs netiek lasīti, bet tas domāts vienīgi fakultates beigšanai resp. gala pārbaudijumiem.

1939. gadā studiju programma par jaunu pārkārtota, pie kam daži priekšmeti svītroti (piem. ģeoloģija), bet daži ievesti par jaunu (piem. rentgenoloģija). Pārkārtojot programmu, sevišķi ievērots, lai priekšmetu smagums negultos tik daudz uz beidzamajiem kursiem.

1939. g. 13. aprilī apstiprinātie mācības plāni sakārto šādā veidā mācības priekšmetus pa 5 mācības gadiem un to semestriem.

Mācības plāni.

I mācības gads.

Priekšmeti un mācības spēki	Rudens (1.) semestris			Pavasara (2.) semestris		
	Lekc.	Sem.	Prakt.	Lekc.	Sem.	Prakt.
Anatomija Doc. *A. Vītums*	6			6	—	—
2. Praktiskie darbi anatomijā Doc. *P. Ozoliņš*			12			12
3. Histoloģija Doc. *A. Vītums*	—			2	—	2
4. Zooloģija Privatdoc. *N. Tranzehe* (mat. un dabaszin. fak.)	4		2			—
5. Salīdzinamā anatomija Privatdoc. *N. Tranzehe* (mat. un dabaszin. fak.)			—	2		2
6. Fizika Doc. *R. Siksna* un vec. doc. *F. Gulbis* (mat. un dabaszin. fak.)	4			4		—
7. Neorganiskā ķīmija Prof. *O. Lucs* (ķīm. fak.)	4	1	—		—	
8. Organiskā ķīmija Prof. *O. Lucs* (ķīm. fak.)				4	1	—
9. Analitiskā ķīmija Prof. *O. Lucs* (ķīm. fak.)	—	—				12
10. Dispersoidoloģija Prof. *A. Janeks* (ķīm. fak.)	—	—		4		
11. Botanika Doc. *A. Zāmelis* (mat. un dabaszin. fak.)	4					
Kopā	22	1	14	22	1	28

Studentam lekcijās un prakt. darbos Universitatē jāpavada:

1. semestrī 37 stundas nedēļā.
2. „ 51 stunda „

II mācības gads.

Priekšmeti un mācības spēki	Rudens (3.) semestris			Pavasara (4.) semestris		
	Lekc.	Sem.	Prakt.	Lekc.	Sem.	Prakt.
1. Praktiskie darbi anatomijā Doc. *P. Ozoliņš*	—	—	12	—	—	—
2. Histoloģija Doc. *A. Vītums*	2	—	2	—	—	
3. Embrioloģija Prof. *J. Prīmanis* (med. fak.)	—		—	2	—	—
4. Fizioloģija un fizioloģiskā ķīmija Prof. *R. Krimbergs* (med. fak.)	6		2	6	—	2
5. Vispārīgā patoloģija Prof. *E. Paukulis* (med. fak.)	—		—	4	—	—
6. Vispārīgā mikrobioloģija Profesors *M. Rolle*	2	—	2	—	—	
7. Farmakognozija Prof. *E. Svirlovskis* (ķīm. fak.)	2	—	—		—	—
8. Farmaceitiskā ķīmija un receptura Prof. *J. Maizīte* (ķīm. fak.)	2	—		2	—	2
9. Barības līdzekļi Priv.-docente *L. Plaude* (Lauks. ak.)	2		2	—	—	—
10. Praktiskie darbi dispersoidoloģijā. Prof. *A. Janeks* (ķīm. fak.)	—	—	1	—	—	—
Kopā	16		21	14	—	4

Studentam lekcijās un prakt. darbos Universitatē jāpavada:

3. semestrī 37 stundas nedēļā.

4. „ 18 „ „

III mācības gads.

Priekšmeti un mācības spēki	Rudens (5.) semestris			Pavasara (6.) semestris		
	Lekc.	Sem.	Prakt.	Lekc.	Sem.	Prakt.
1. Vispārīgā patoloģija Prof. *E. Paukulis* (med. fak.)	4	—	—	—	—	—
2. Patologanatomija Prof. *R. Grapmanis*		—	—	5	2	
3. Farmakoloģija un toksikoloģija Prof. *C. Amslers* (med. fak.)	6	1	1	6	1	1
4. Klīniskā diagnostika Privatdoc. *P. Apinis*	4	—	4		—	—
5. Klīniskā propedeitika un prakt. darbi klīnikas laboratorijā Privatdoc. *P. Apinis*		—				6
6. Specialā patoloģija un terapija Privatdoc. *P. Apinis*				4	—	—
7. Topografiskā anatomija Doc. *P. Ozoliņš*	1		1	—		—
8. Vispārīgā chirurģija Privatdoc. *A. Alksnis*	3		—	—		
9. Specialā chirurģija ar chirurģisko diagnostiku Privatdoc. *A. Alksnis*	—		—	5	—	—
10. Vispārīgā lopkopība Prof. *P. Lejiņš* (Lauks. ak.)	3	1		—	—	—
11. Ēdināšanas mācība Priv.-doc. *J. Amtmanis* (Lauks. ak.)		—	—	4	—	—
12. Piena bakterioloģija, higiena un technoloģija Profesors *M. Rolle*				3	—	4
Kopā	21	2	6	27	3	13

Studentam lekcijās un prakt. darbos Universitatē jāpavada:
5. semestrī 29 stundas nedēļā.
6. „ 43 „ „

IV mācības gads.

Priekšmeti un mācības spēki	Rudens (7.) semestris			Pavasara (8.) semestris		
	Lekc.	Sem.	Prakt.	Lekc.	Sem.	Prakt.
1. Klīnikas: chirurģisko slimību klīnika iekšķīgo slimību klīnika mazo mājkustoņu klīnika	—	—	12	—	—	12
2. Patologanatomija Prof. *R. Grapmanis*	5	2	—	—	—	—
3. Patologhistoloģija Prof. *R. Grapmanis*		—	2	—	—	—
4. Sekcijas Prof. *R. Grapmanis*	—	—	1		—	1
5. Gaļas higiena ar komunalo veterinarmedicinu Prof. *R. Grapmanis*		—	—	4	—	
6. Vispārīgā terapija un klīniskā farmakoloģija Lektors *K. Kaņeps*	—	—		3	—	—
7. Specialā patoloģija un terapija Privatdoc. *P. Apinis*	4	—	—		—	
8. Specialā chirurģija ar acu slimībām un oftalmoskopiju Privatdoc. *A. Alksnis*	5		—		—	—
9. Operaciju mācība Lektors *J. Pētersons*	3	—	—	—	—	—
10. Operacijas un demonstracijas Lektors *J. Pētersons*	—	2	—	—	2	—
11. Dzemdēšanas mācība Lektors *J. Pētersons*		—	—	4	—	—
12. Mācība par nagu un apkalšanu. Lektors *J. Pētersons*	1	—	2	—		
13. Īpatnējā lopkopība Prof. *P. Lejiņš* un privatdoc. *A. Šmits* (Lauks. ak.)	3	1	1	3	1	1
14. Zirgkopība, eksterjers un mācība par aizjūgiem Prof. *P. Lejiņš* (lauks. fak.)	—	—	—	4	1	—
15. Lipīgās slimības un veter. policija Prof. *M. Rolle*	4	—	2	4	—	2
Kopā	25	5	20	22	4	16

Studentam lekcijās un prakt. darbos Universitatē jāpavada:
7. semestrī 50 stundas nedēļā.
8. „ 42 „ „

V mācības gads.

Priekšmeti un pasniedzēji	Rudens (9.) semestris			Pavasara (10.) semestris		
	Lekc.	Sem.	Prakt.	Lekc.	Sem.	Prakt.
1. Klīnikas: chirurģisko slimību klīnika iekšķīgo slimību klīnika mazo mājkustoņu klīnika	—		12		—	12
2. Praktiskie darbi gaļas higienā Prof. *R. Grapmanis*		—	9	—	—	
3. Parazitoloģija un invazijas slimības Profesors *M. Rolle*	2	—	2		—	—
4. Sekcijas Prof. *R. Grapmanis*	—		1		—	1
5. Operacijas un demonstracijas Lektors *J. Pētersons*	—	2			2	
6. Rentgenoloģija Privatdoc. *A. Alksnis*	—		—	1	—	1
7. Tiesu veterinarmedicina Prof. *R. Grapmanis*	2		—	—		—
8. Mazo mājkustoņu un putnu slimības Lektors *K. Kaņeps*	1				—	—
9. Zivju un vēžu slimības Privatdoc. *Milda Skudiņa*			—	1		1
10. Mājlopu veselības kopšana Profesors *M. Rolle*				2		2
11. Veterinarmedicinas vēsture Lektors *K. Kaņeps*	1	—	—			—
12. Pretgāzu kurss Vec. asist. *O. Jirgensons* (ķīm. fak.)	—	—	—	2	1	—
Kopā	6	2	24	6	3	17

Studentam lekcijās un prakt. darbos Universitatē jāpavada:
9. semestrī 32 stundas nedēļā.
10. 26

Studiju un pārbaudijumu kārtību fakultatē noteic īpaši noteikumi (sk. 1. pielikumu), kas savu galīgo apstiprinājumu dabūjuši līdz ar jaunajiem mācības plāniem.

3. Mācības spēki un viņu darbība. Fakultates mācības spēku pakāpeniska sastādīšanās un sastāva veidošanās redzama no sekojošām 2 tabulām.

I tabula.

Mācības gadi	Mācības spēku skaits						
	Prof.	Vec. doc.	Docenti	Priv.-doc.	Lektori	Asist.	Sub-asist.
1919./20.	1		1	—	—		
1920./21.	1	1	3	—	—	—	4
1921./22.	1	5		—	—		5
1922./23.	2	5	—	—	—	1	6
1923./24.	1	5	—	—	—	1	5
1924./25.	1	3	—	—	—	1	6
1925./26.	1	3	—	—	—	4	4
1926./27.	1	3	—	—	—	4	3
1927./28.	1	3	—	—	—	4	3
1928./29.	2	2	—	—	—	5	4
1929./30.	2	2	—	—	—	5	2
1930./31.	2	2	—	1	—	7	3
1931./32.	2	2	—	1	—	6	3
1932./33.	2	2	—	1	—	7	2
1933./34.	2	2	—	1		7	3
1934./35.	3	1	—	1		8	3
1935./36.	2	1	1	3	—	6	3
1936./37.	2	1	1	2	—	6	3
1937./38.	2	2	2	4	1	3	3
1938./39.	2	1	2	3	2	3	4

II tabula.

Mācības spēku akadēmiskais stāžs.

Iekavās liktie mācības spēki fakultatē vairs nedarbojas.

Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs								
	Profesori	Vec. doc.	Docenti	Priv.-doc.	Lektori	Vec. asist.	Asistenti	Jaun. asist.	Subasist.
I. Profesori:									
Ludvigs Kundziņš	ar 1920.	—	—	—		—	—	—	
(V. Pfeileris)	1922.—22.	—		—	—		—	—	—
(Kārlis Kangro)	1928.—34.	1921.—28.	—		—	—	—	—	—
Rūdolfs Grapmanis	ar 1339.	1922.—33.	1920.—22.	—	—	—	—	—	—
Miķelis Rolle	ar 1939.	ar 1938.	1936.—38.	1930.—36.	—	1932.—36.	1930.—32.	1928.—30.	1924.—26.
II. Vec. docenti									
(Voldemārs Brencēns)		1922.—38.	1920.—22.		—		—		
(Augusts Pētersons)		1922.—24.	1920.—22.					—	
(Lūtjè)	—	1923.—23.	—		—		—	—	—
III. Docenti:									
(J. Lūsis)	—	—	1921.—22.	—	—	—		—	—
Pāvils Ozoliņš		—	ar 1938.	1934.—38.		1929.—38.	1927.—29.	1925.—27.	1920.—25.
Arturs Vītums		—	ar 1938.	1937.—38.	—	1936.—38.	1935.—36.	1930.—35.	1929.—30.

II tabulas turpinājums.

Mācības gadi	Akadēmiska stažs								
	Profesori	Vec. doc.	Docenti	Priv. doc.	Lektori	Vec. asist.	Asistenti	Jaun. asist.	Subasist.
IV. Privatdocenti									
Milda Skudiņa	—	—	—	ar 1934.		ar 1930.	1927.—30.	1926.—27.	1923.—26.
Pēteris Apinis	—	—	—	ar 1936.	—	—	ar 1935.	1930.—35.	1929.—30.
Adolfs Alksnis	—	—	—	ar 1938.	—	—	ar 1935.	1933.—35.	1931.—33.
V. Lektori:									
Kārlis Kaņeps	—				ar 1935.	ar 1927.	1924.—27.	1922.—24.	—
Jānis Pētersons	—	—	—		ar 1938.	ar 1929.	1927.—29.	1925.—27.	1921.—25.
VI. Asistenti:									
Vold. Elksnītis	—	—	—	—	—	—	ar 1938.	1936.—38.	1934.—36.
VII. Jaun. asistenti:									
(J. Zaprauskis)	—	—		—	—	—	—	1930.—31.	1928.—30.
(Miķelis Lazdiņš)		—	—	—	—	—	—	1931.—33.	—
Otto Janovskis	—	—	—	—	—	—	—	ar 1938.	—
Broņislavs Rudiks	—	—	—	—	—	—	—	ar 1938.	—

Mācības spēku darbs pārskatams no sekojošās tabulas:

Amats, vārds un uzvārds	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
1. Prof. *Rūdolfs Grapmanis*	Patoloģiskā anatomija	Patologanatomija Tiesu veterinarija Gaļas higiena ar komunalo vet. medicinu	Seminars pat. anatomijā Pataloģ. histoloģija Sekcijas Pr. darbi gaļas higienā	Patoloģiskās anatomijas un gaļas higienas	Latvijas Bioloģijas biedrība
2. Prof. *Ludvigs Kundziņš*	Anatomijas	Anatomijas muzeja pārzināšana			Latvijas Bioloģijas biedrība Rīgas Latv. b-bas Zinātņu komit. Rīgas dabas zinātņu biedrība
3. Profesors *Miķelis Rolle*	Higienas	Parazitoloģija Mājlopu veselības kopšana Mājlopu lip. slimības un vet. policija	Prakt. darbi parazitoloģijā Pr. darbi mājlopu vesel. kopšanā Prakt. darbi mājlopu lipīgās slim.	Lipīgo slimību un higienas	Latvijas Bioloģijas biedrība
4. Doc. *Pāvils Ozoliņš*	Anatomijas	Topografiskā anatomija Anatomija agronomiem	Pr. darbi topografiskā anatomijā Pr. darbi anatomijā Pr. darbi anatomijā agronomiem	Anatomijas	Latvijas Bioloģijas biedrība
5. Doc. *Arturs Vītums*	Anatomijas	Anatomija Histoloģija	Pr. darbi histoloģijā	Anatomijas	Latvijas Bioloģijas biedrība

Tabulas turpinājums.

Amats, vārds un uzvārds	Katedra	Priekšmeti	Laboratorija jeb klīnika	Institūts	Zinātniskā biedrība
6. Privatdoc. *Adolfs Alksnis*	Chirurģijas	Vispārīgā chirurģija Specialā chirurģija ar acu slimībām Rentgenoloģija	Chirurģiskā ambulance		
7. Privatdoc. *Pēteris Apinis*	Iekšējo slimību	Spec. pat. un terapija Diagnostika Lopārstniecība agronomiem	Iekšķīgo slim. klīnika Klīniskā propedeitika un mikroskopija, pr. darbi agronomiem		
8. Privatdoc. *Milda Skudiņa*	Patoloģiskā anatomija	Zivju un vēžu slimības	Sekcijas Prakt. darbi zivju un vēžu slimībās	Patoloģiskās anatomijas un gaļas higienas	Latvijas Bioloģijas biedrība
9. Lektors *Kārlis Kaņeps*	Mazo kustoņu	Vispārīgā terapija ar klīnisko farmakoloģiju Veterinarmedic. vēsture	Mazo kustoņu klīnika		
10. Lektors *Jānis Pētersons*	Chirurģijas	Dzemdēšanas mācība Operaciju mācība Apkalšanas mācība	Chirurģiskā klīnika Operac. un demonstracijas		
11. Asist. *Voldemārs Elksnītis*	Pie higienas instituta				
12. Jaun. asist. *Otto Janovskis*	Pie anatomijas instituta				
13. Jaun. asist. *Broņislavs Rudiks*	Chirurģijas		Chirurģ. klīnika Prakt. darbi apkalšanā		

Arī fakultates pārvaldē nācies darboties vairākiem mācības spēkiem.

Kā jau minēts, pašā sākumā veterinarmedicinas fakultatei nebija sava dekana, bet studentu lietas pārzināja medicinas fakultates dekans prof. *E. Zariņš*. Tad 1920. g. 28. janvarī par fakultates mācības spēku un pagaidu dekanu ievēlēja *V. Brencēnu*, kas sabija amatā līdz tā paša gada 15. augustam. Pēc tam par fakultates dekaniem bija:

1920./21. un 1921./22. mācības gadā — prof. *E. Paukulis*.
1922./23. un 1923./24. mācības gadā — prof. *L. Kundziņš*.
1924./25. un 1925./26. mācības gadā — vec. doc. *V. Brencēns*.
1926./27. un 1927./28. mācības gadā — vec. doc. *R. Grapmanis*.
1928./29. un 1929./30. mācības gadā — vec. doc. *V. Brencēns*.
1930./31. un 1931./32. mācības gadā — vec. doc. *R. Grapmanis*.
1932./33. un 1933./34. mācības gadā — vec. doc. *V. Brencēns*.
1934./35. un 1935./36. mācības gadā — prof. *R. Grapmanis*.
1936./37. un 1937./38. mācības gadā — vec. doc. *V. Brencēns*.
1938./39. mācības gadā — prof. *R. Grapmanis*.

Fakultates sekretara pienākumus izpildijuši: doc. *A. Pētersons* 1919.—24. g., vec. doc. *R. Grapmanis* 1924.—26. g., vec. doc. *V. Brencēns* 1926.—28. g., vec. doc. *R. Grapmanis* 1928.—30. g., vec. doc. *V. Brencēns* 1930.—32. g., vec. doc., tad prof. *R. Grapmanis* 1932.—34. g., vec. doc. *V. Brencēns* 1934.—36. g., prof. *R. Grapmanis* 1936.—38. g. (līdz martam), doc. *M. Rolle* ar 1938. g. martu.

Ar Kulturas fonda prēmiju godalgoti šādi fakultates mācības spēku zinātniskie darbi:

1) Vec. doc. *R. Grapmaņa:* Dzimuma dziedzeru, sevišķi ovāriju, attīstība pie zirga embrioniem (1932. g.).

2) Priv.-doc. *M. Rolles:* Bacterium bipolare bioloģiskās īpašības un tā radītās mājkustoņu slimības Latvijā (1936. g.).

3) Asist. *A. Vītuma:* Pētijumi par zirga plaušu embrionalo attīstību (1937. g.).

4) Priv.-doc. *A. Alkšņa:* Zirga, suņa un kaķa normalu locītavu rentgenanatomiskās studijas (1939. g.).

Ārzemju zinātniskos kongresos piedalijušies šādi veterinarmedicinas fakultates mācības spēki:

1. Vec. doc. *V. Brencēns:* 1) 1930. g. komandēts uz XI Starptautisko veterinarārstu kongresu Londonā, 2) piedalijies Baltijas veterinarārstu kongresā Tallinā 1935. g. ar referatu: Govslopu sterilitate.

2. Vec. doc. *M. Rolle* piedalijies: 1) Baltijas veterinarārstu kongresā Tallinā 1935. g. ar referatu: Geflügelkrankheiten in Lettland, 2) Baltijas veterinarārstu kongresā Kaunā 1937. g. ar referatu: Die Kontrolle der Milch. Ref. des Veterinärkongresses der Baltischen Staaten, un 3) Vispasaules piensaimniecības kongresā Berlīnē 1937. g. ar referatu: Die Frischmilchkontrolle in den Städten Lettlands. Berichte des XI Milchwirtschaftlichen Kongresses.

H a b i l i t a c i j a s. Par privatdocentiem pie veterinarmedicinas fakultates ievēlēti:

1) Asist. *Miķelis Rolle* 1930. g.; habilitacijas darbs: Bacterium pyogenes.

2) Vec. asist. *Pāvils Ozoliņš* 1934. g.; habilitacijas darbs: Uber den mikroskop. Aufbau der Blutgefäße bei den Vögeln.

3) Vec. asist. *Milda Skudiņa-Salmiņa* 1934. g.; habilitacijas darbs: Uber die Beziehungen der Langerhansschen Inseln zu den Pankreasausführungsgängen bei Cyprinus Carpio.

4) Asist. *Arturs Vītums* 1937. g.; habilitacijas darbs: Schistosoma reflexum beim Sikahirsch.

5) Asist. *Pēteris Apinis* 1936. g.; habilitacijas darbs: Das Blutbild bei der Stomatitis pustulosa contagiosa equi.

6) Asist. *Adolfs Alksnis* 1938. g.; habilitacijas darbs: Zirga, suņa un kaķa normalu locītavu rentgenanatomiskās studijas.

P r o m o c i j a s. Pie veterinarmedicinas fakultates Dr. med. vet. gradu ieguvušas šādas personas (sk. piešķiršanas noteikumus 2. pielikumā):

1) Vec. doc. *R. Grapmanis* 1932. g.; disertacija: Dzimuma dziedzeru, sevišķi ovariju, attīstība pie zirga embrioniem.

2) Priv.-doc. *M. Rolle* 1935. g.; disertacija: Bacterium bipolare bioloģiskās īpašības un tā radītās mājkustoņu slimības Latvijā.

3) Veterinarārsts *J. Savickis* 1936. g.; disertacija: Govslopu mastīšu etioloģija Lietuvā.

4) Vec. asist. *A. Vītums* 1936. g.; disertacija: Pētijumi par zirga plaušu embrionalo attīstību.

5) Veterinarārsts *N. Meistars* 1936. g.; disertacija: Pētijumi par piena trieku.

6) Priv.-doc. *P. Ozoliņš* 1937. g.; disertacija: Plexus brachialis un plexus lumbosacralis attīstība cūkas un zirga embrijos.

7) Vec. asist. *Jānis Dzelde* 1939. g.; disertacija: Salīdzinoši pētijumi par oftalmo- un intrakutanās tuberkulinraudzes lietošanu tuberkulozes noteikšanai govslopiem.

8) Vec. asist. *J. Pētersons* 1939. g.; disertacija: Novērojumi par balto asinsķermenīšu kvantitativām un kvalitativām izmaiņām pēc tuberkulina zemādas injekcijas tuberkuloziem un uz tuberkulinu nereaģējošiem govslopiem.

4. Fakultates biblioteka. Fakultates bibliotekā 1939. g. 1. jūlijā skaitas 3588 grāmatas. No tām viena daļa dāvinājumi, pārējās grāmatas pirktas no fakultates nelielā budžeta. Dāvinājumi ienākuši no: 1) veterinarārsta *A. Pētersona* 40 grāmatas, 1924. g.; 2) veterinarārsta *P. Dreimaņa* — 240 grāmatas, 1926. g.; 3) Baltijas veterinarārstu biedrības — 108 grāmatas, 1931. g., un 4) no *Brencēna* kundzes — 37 grāmatas, 1938. g.

Bez minētajiem sējumiem fakultate abonē 24 zinātniskus žurnalus vācu, franču, angļu un krievu valodā.

Pagaidām fakultates bibliotekai nav savu telpu. Sākumā tā mitinājās klīniku telpās, Pērnavas ielā 25, vienā istabas nodalijumā, bet tad pārgāja pagaidām uz hipoloģijas katedras telpām, Kronvalda bulvarī 9. Fakultates biblioteku pārzina privatdocente *Milda Skudiņa*.

5. Studenti un viņu darbi. Pirmajos pastāvēšanas gados studentu skaits strauji palielinājās sakarā ar Tērbatas Veterinarinstituta latviešu studentu pārnākšanu uz Latvijas Augstskolu. Vēlākos gados, kā tas redzams no tabulas, studentu skaits ļoti svārstīgs. Līdzekļu trūkuma dēļ daudzi no fakultates izstājās. Sevišķi liels lūzums novērojams 1925./26. mācības gadā, kad studentu skaits, ar visiem rudenī klātpienākušajiem, samazinājās un nākošos trijos gados stāv uz vietas. Materialiem apstākļiem uzlabojoties, viena daļa aizgājušo studentu atkal atgriežas.

Studentu un fakultati beigušo skaits pa mācības gadiem pārskatams no studentu kustības tabulas:

Studentu kustība veterinarmedicinas fakultatē.

Mācības gadi	Aspiranti	Uzņemtie	Kopskaits	Beigušie
1919./20.	3	3	3	
1920./21.	55	54	54	—
1921./22.	44	55	111	3
1922./23.	36	25	113	1
1923./24.	46	42	139	—
1924./25.	35	26	148	5
1925./26.	26	25	139	8
1926./27.	47	22	138	4
1927./28.	28	17	140	12
1928./29.	39	25	159	11
1929./30.	25	16	159	10
1930./31.	34	18	159	15
1931./32.	61	32	166	15
1932./33.	44	25	171	15
1933./34.	39	21	170	6
1934./35.	40	23	178	8
1935./36.	—	—	168	17
1936./37.	26	16	159	24
1937./38.	39	26	151	14
1938./39.	49	32	159	
			Kopā	168

Studentu godalgotie sacensības darbi. 1926./27. māc. gadā: stud. med. vet. *M. Rollem* piešķirta I godalga par darbu: Balto asinsķermenīšu kvalitativā sastāva maiņas atkarībā no mājkustoņu lipīgām slimībām.

1931./32. māc. gadā: stud. med. vet. *V. Bērziņam* piešķirta I godalga par darbu: Gram'a krāsošanas metodes pielietošana streptokoku diferenciacijā.

1932./33. māc. gadā: stud. med. vet. *V. Bērziņam* piešķirta I godalga par darbu: Govslopu dzemdes iekaisuma etioloģija Latvijā.

1933./34. māc. gadā: 1) stud. med. vet. *V. Elksnītim* piešķirta I godalga par darbu: Siltasiņu un aukstasiņu dzīvnieku zarnu kanālī sastopamie Bact. coli tipi; 2) stud. med. vet. *T. Dumpem* II godalga par darbu: Zirga infekcija ar bact. abortus (Bang).

1934./35. māc. gadā: 1) stud. med. vet. *V. Elksnītim* piešķirta I godalga par darbu: Vai ir iespējams ar krāsu palīdzību šķirot siltasiņu un aukstasiņu coli tipus? 2) stud. med. vet. *A. Daugulim* I godalga par darbu: Lopkautuvju ūdeņu bakterialā flora Latvijā

1935./36. māc. gadā: 1) stud. med. vet. *A. Feldvēberim* piešķirta I godalga par darbu: Pienā sastopamo coli aerogenes tipi un to īpašības; 2) stud. med. vet. *O. Janovskim* I godalga par darbu: Desu labvērtības noteikšana ar histol. izmeklēšanas palīdzību.

1938./39. māc. gadā: stud. med. vet. *A. Švāģeram* piešķirta I godalga par darbu: Streptococcus pyogenes bioloģiskās īpašības.

LU veterinarmedicinas fakultates studentu biedrība dibināta 1921. g. 16. februarī. Biedrība apvieno un tuvina veterinarmedicinas fakultates studentus. Tās mērķi — veicināt specialo un vispārīgo zināšanu izplatīšanos savu biedru starpā, kā arī sniegt tiem materialu balstu studijās. Biedrībai ir bibliotēka ar apm. 600 sējumiem. Tā iekārtota ar biedrības un Kulturas Fonda līdzekļiem. Lielu skaitu grāmatu bibliotekai dāvinājuši goda biedri un vecbiedri. 1938./39. māc. gadā biedrībā skaitas 40 biedru, biedrības tagadējais priekšnieks — stud. med. vet. *Leonids Veitiņš.*

6. Atskats un novērtējums. Ar prieku jākonstatē, ka doma, kas radās priekš 20 gadiem — dibināt veterinarmedicinas fakultati pie pašu Augstskolas, ir bijusi pareiza. Uzplaukstošā lopkopība un veterinarsanitarais stāvoklis valstī prasa arvien vairāk veterinarārstu, kuru trūkums izjūtams vēl tagad. Un šī vajadzība pēc veterinarārstiem ir tik liela, ka fakultate, kaut arī trūka telpu un mācības līdzekļu, bija spiesta palielināt, sākot ar 1938./39. mācības gadu, studentu skaitu līdz 30, kamēr iepriekšējos gados uzņēma apm. 20—25 studentus. Līdz šim fakultate sagatavojusi 168 veterinarārstus, kas gandrīz visi, izņemot 22 Lietuvas pavalstniekus, atrodas valsts un pašvaldības dienestā un sekmīgi veic savus uzdevumus.

Apskatot fakultates zinātnisko līmeni, jākonstatē, ka tas nav zemāks kā ārvalstu augstskolās, varbūt pat dažā ziņā pārspēj tās. Liela nozīme tam apstāklim, ka veterinarmedicinas klīnikām Rīgā netrūkst pacientu. Turpretim ārzemju universitatu pilsētās klīnikās bieži vien sajūtams pacientu trūkums, īpaši mazajās pilsētās. Pabeidzot studijas, mūsu jaunie veterinarārsti labi sagatavoti ne tikai teoretiski, bet arī praktiski. Lietuvas veterinarārsti, kas veterinaro izglītību ieguvuši Latvijas Universitatē, kamēr viņiem ne-

bija savas veterinarmedicinas fakultates, ļoti atzinīgi atsaucas par to vispusīgo praksi, ko viņi ieguvuši mūsu fakultates klīnikās.

Gandrīz no it nekā ir izauguši institutu muzeji. Tā anatomijas instituta muzejā, pateicoties prof. *L. Kundziņa* gādībai, savākts daudz reta materiala, ar ko jaunajiem zinātniekiem izdarīts milzu pakalpojums. Anatomijas instituta rīcībā atrodas vesela rinda vērtīgu seriju no zirga embrijiem, ko prof. *Kundziņš* sakrājis savā garajā zinātniskās darbības laikā. Tik daudz vērtīga zirga embriju materiala būs tikai reta ārzemju instituta rīcībā.

Anatomijas institutā izstrādātas trīs disertacijas, kas visas sekmīgi aizstāvētas, bez tam sarakstīti vairāki zinātniski darbi, kas publicēti anatomijas žurnalos. Daudz rūpējies prof. *L. Kundziņš* arī par jaunu zinātnieku sagatavošanu, un 1936. g., viņam aizejot no tiešā darba Universitatē, viņa vietā stājās viņa sagatavotie mācības spēki: *A. Vītums* un *P. Ozoliņš*. Tuvākas ziņas atrodamas grāmatā Zinātne tēvzemei divdesmit gados, 396. s. lpp.

Atskatoties uz anatomijas instituta 20 gadu darbību, atzīmējams, ka 1924. g. veterinarmedicinas un dabaszinātņu fakultate ievēlēja prof. *L. Kundziņu* par Dr. med. vet. resp. Dr. rer. nat. honoris causa par nopelniem salīdzinamās anatomijas un embrioloģijas laukā.

Patologanatomijas instituta izveidošanā prof. *R. Grapmanis* ziedojis daudz laika un pūļu. Sevišķi būtu minams patologanatomijas muzejs, kurā skaitas jau 2560 makroskopisko preparatu un plaša histoloģisko preparatu kolekcija ar vairāk tūkstošiem preparatu no dažādiem patoloģiskiem procesiem. Bez tekošā pedagoģiskā darba šeit veic lielu darbu, izmeklējot un nosakot animalo uzturvielu labumu. Histoloģiskās izmeklēšanas laboratorijā pastāv nodaļa zivju un vēžu slimību pētīšanai un diagnoscēšanai. Šeit notiek arī bišu sērgas pētīšana un biškopju iesūtītā materiala izmeklēšana.

Higienas instituts veic plašu darbu, lai ierobežotu un apkarotu mājkustoņu lipīgās slimības; še arī tiek ievadīta lopu mitekļu higienas apstākļu pētīšana. Pēdējos gados mēģināts noskaidrot kažokzvēru slimības un, vērojot šo dzīvnieku dzīves veidu, meklēti līdzekļi, kā izaudzināt veselīgus zvērus. Pēc higienas instituta izstrādātiem projektiem tiek noorganizēta svaiga piena kontrole Latvijas pilsētās. Par šo jautājumu nolasīti 2 referati starptautiskos kongresos. Īsajā laikā higienas instituts ir izveidojies par

vienu no fakultates svarīgākiem institutiem, bez kura līdzdarbības nav iedomājama sekmīga veterinarsanitarā stāvokļa uzlabošana Latvijā. Par instituta zinātnisko darbību liecina daudzie pētijumi, starp tiem četras aizstāvētas disertacijas un septiņi studentu godalgotie darbi.

Viss minētais sasniegts ar maziem līdzekļiem un darbojoties tikai nelielam mācības spēku štatam, — tā tad strādāts ir daudz.

Un tomēr, neviena fakultate laikam neatrodas tik nelabvēlīgos apstākļos kā veterinarmedicinas. Fakultates darbību visvairāk traucē piemērotu telpu un mācības līdzekļu trūkums. Klīnikas, patologanatomijas un higienas instituti joprojām vēl mitinas bijušo kazarmu telpās, kas ir tik šauras, ka tiešām grūti tur strādāt. Arī anatomijas instituta telpas pavisam nepiemērotas un pārāk mazas instituta vajadzībām.

Vēl jāaizrāda, ka, paplašinoties fakultatei, tagadējie mācības spēku štati ir par maziem. Kā jaunākajiem, tā vecākajiem mācības spēkiem, lai neciestu pedagoģiskā darbība, atliek maz laika zinātniskam darbam. Sevišķi jaunāko mācības spēku stāvoklis neapskaužams, ar ko arī izskaidrojams, kāpēc Universitati beigušos tik grūti saistīt pie fakultates, īpaši teoretiskajos priekšmetos.

Beidzot jāatzīmē, ka veterinarmedicinas fakultate dziļi izjūt nelaikā viņsaulē aizgājušo mācības spēku trūkumu. Jau Augstskolas pirmajos pastāvēšanas gados mira doc. *J. Lūsis* un doc. *A. Pētersons*, bet pēdējos gados — prof. *K. Kangro* un doc. *V. Brencēns*. Viņu zaudējums ļoti sajūtams, un tos robus, ko fakultatei iesita viņu nāve, tikai pamazām varēs aizpildīt.

1. pielikums.

Studiju kārtība LU veterinarmedicinas fakultatē

(apstiprin. 1939. g. 13. IV).

Studiju ilgums.

1. Veterinarmedicinas studiju programma Latvijas Universitatē sakārtota tā, ka visu obligato mācību kursu nobeigšanai nepieciešami $5^1/_2$ gadi resp. 11 semestri; 11. semestrī students liek beigu pārbaudijumus un iegūst veterinārārsta gradu.

2. Pēc ikkatra semestra attiecīgo lekciju noklausīšanās un praktisko darbu nobeigšanas studentam jāiztur noteikts minimalais skaits pārbaudijumu, lai viņu varētu pārcelt uz nākošo augstāko semestri. Ja students to nav izdarijis kādu vērā ņemamu apstākļu dēļ, tad fakultates dekans var atļaut studentam palikt tai pašā semestrī otru pusgadu, bet Fakultates Padome — vēl trešo pusgadu.

Ja arī tad students nebūtu paveicis attiecīgā semestra minimalo programmu, tad par viņa izslēgšanu no fakultates lemj Dekanu Padome.

3. Studenta pārcelšanu uz nākošo augstāko semestri vai atstāšanu tai pašā semestrī dekans atzīmē studiju grāmatiņā.

4. No fakultates izstājušos un tad par jaunu pieteikušos studentu Fakultates Padome var atzīt par uzņemamu nākošā augstākā semestrī, bet jau klīnikās strādājušu — ne augstākā, kā tai pašā semestrī, no kura tas izstājies.

Studiju programma.

5. Veterinarmedicinas fakultatē ir šādi studentiem obligatie mācības priekšmeti un darbi (neieskaitot vingrošanu un militarās mācības):

1. mācības gadā:

1. semestrī — anatomija ar praktiskiem darbiem (I daļa), zooloģija ar praktiskiem darbiem, fizika, neorganiskā ķīmija ar seminaru un praktiskiem darbiem, botanika.

2. semestrī — anatomija ar praktiskiem darbiem (II daļa), histoloģija ar praktiskiem darbiem (I daļa), salīdzinamā anatomija ar praktiskiem darbiem, fizika, organiskā ķīmija ar seminaru, analitiskās ķīmijas praktiskie darbi, dispersoidoloģija.

2. mācības gadā:

3. semestrī — praktiskie darbi anatomijā (III daļa), histoloģija ar praktiskiem darbiem (II daļa), fizioloģija un fizioloģiskā ķīmija ar praktiskiem darbiem (I daļa), vispārīgā mikrobioloģija ar praktiskiem darbiem, farmakognozija, farmaceitiskā ķīmija, barības līdzekļi ar praktiskiem darbiem, praktiskie darbi dispersoidoloģijā.

4. semestrī — embrioloģija, fizioloģija un fizioloģiskā ķīmija ar praktiskiem darbiem (II daļa), vispārīgā patoloģija (I daļa), receptura ar praktiskiem darbiem.

3. mācības gadā:

5. semestrī — vispārīgā patoloģija (II daļa), farmakoloģija un toksikoloģija (I daļa) ar seminaru un praktiskiem darbiem, klīniskā diagnostika ar praktiskiem darbiem, topografiskā anatomija ar praktiskiem darbiem, vispārīgā chirurģija, vispārīgā lopkopība ar seminaru.

6. semestrī — patologanatomija ar seminaru (I daļa), farmakoloģija un toksikoloģija (II daļa) ar seminaru un praktiskiem darbiem, praktiskie darbi klīniskajā propedeitikā, praktiskie darbi klīnikas laboratorijā, specialā patoloģija un terapija (I daļa), specialā chirurģija (I daļa) ar chirurģisko diagnostiku, ēdināšanas mācība ar praktiskiem darbiem, piensaimniecības bakterioloģija, piena technoloģija un piena higiena ar praktiskiem darbiem.

4. mācības gadā:

7. semestrī — praktiskie darbi klīnikās un slimību vēstures (I klīniku semestris), patologanatomija ar seminaru (II daļa), praktiskie darbi patologhistoloģijā, praktiskie darbi sekcijās un sekcijas protokols (I klīniku semestris), spe-

cialā patoloģija un terapija (II daļa), specialā chirurģija (II daļa) ar acu slimībām un oftalmoskopiju, operaciju mācība, seminars operaciju mācībā (I klīniku semestris), mācība par nagu un apkalšanu ar praktiskiem darbiem, īpatnējā lopkopība ar semināru un praktiskiem darbiem (I daļa), lipīgās slimības un veterinarpolicija ar praktiskiem darbiem (I daļa).

8. semestrī — praktiskie darbi klīnikās un slimību vēstures (II klīniku semestris), praktiskie darbi sekcijās un sekcijas protokols (II klīniku semestris), gaļas higiena ar komunalo veterinarmedicinu, vispārīgā terapija un klīniskā farmakoloģija, seminars operaciju mācībā (II klīniku semestris), dzemdēšanas mācība, īpatnējā lopkopība ar semināru un praktiskiem darbiem (II daļa), zirgkopība, eksterjers un mācība par aizjūgiem ar semināru, lipīgās slimības un veterinarpolicija ar praktiskiem darbiem (II daļa).

5. mācības gadā:

9. semestrī — praktiskie darbi klīnikās un slimību vēstures (III klīniku semestris), praktiskie darbi gaļas higienā, parazitoloģija un invazijas slimības ar praktiskiem darbiem, praktiskie darbi sekcijās un sekciju protokols (III klīniku semestris), seminars operaciju mācībā (III klīniku semestris), tiesu veterinarmedicina, mazo mājkustoņu un putnu slimības, veterinarmedicinas vēsture.

10. semestrī — praktiskie darbi klīnikās un gradualās slimību vēstures (IV klīniku semestris), praktiskie darbi sekcijās un gradualais sekcijas protokols (IV klīniku semestris), seminars operaciju mācībā (IV klīniku semestris), rentgenoloģija ar praktiskiem darbiem, zīvju un vēžu slimības ar praktiskiem darbiem, mājlopu veselības kopšana ar praktiskiem darbiem, pretgāzu kurss ar semināru.

Piedalīšanās mācību kursos.

6. Mācību stundu sarakstu semestra sākumā izziņo dekans, bet priekšlasījumu, semināru vai praktisko darbu sākumu paziņo attiecīgo disciplinu docenti, izkarot savus paziņojumus.

7. Students iegūst tiesības noklausīties lekcijas kādā priekšmetā vai strādāt praktiskos darbus, ja dekans viņa studiju grāmatiņā ar savu parakstu to atļāvis un mācības spēks studenta pieteikšanos pieņēmis, parakstīdamies studiju grāmatiņā. Tādēļ pirms oficialā lekciju vai praktisko darbu sākuma studentam sava grāmatiņa jānodod fakultates kancelejā un pēc dekana paraksta iegūšanas jāpiesakas pie attiecīgā docenta, lai tas kursa sākšanu apliecinātu ar savu parakstu.

8. Kādas mācības kursa noklausīšanos vai praktisko darbu sekmīgu nobeigšanu apliecina mācības spēks ar savu parakstu studiju grāmatiņā.

9. Par piedalīšanos dažos praktiskos darbos studentam jānomaksā Universitates kasē vēl īpaša dalībnieka nauda, saskaņā ar darbu vadītāja parakstītu maksāšanas zīmi.

Semestra pārbaudījumi.

10. Pārbaudījumus mācības spēki izdara oficialajos Universitates Padomes noteiktos termiņos, parasti semestra sākumā un beigās un mācības spēku pašu noteiktajās dienās. Īpašus pārbaudījumu termiņus mācības spēks var nolikt arī citā laikā.

11. Uz pārbaudījumu var pieteikties, ja noklausīti attiecīgās mācības priekšlasījumi un sekmīgi nostrādāti programmā noteiktie praktiskie darbi.

12. Daži mācību kursi ir tā atkarīgi viens no otra, ka vienas mācības pilnīgai izprašanai ir nepieciešams piesavināties kādu citu resp. tās absolvējamas zinamā chronoloģiskā kārtībā, kas studentam jāievēro arī pieteicoties uz pārbaudījumiem. Uz tādu sakarību aizrāda mācību pasniedzēji lekcijās, bet kādas neizprašanas gadījumā studentam ieteicams par to informēties, pirms tas sāk gatavoties uz kādu pārbaudījumu.

13. Pārbaudījumu izturēšanu eksaminators atzīmē studiju grāmatiņā, ierakstīdams atzīmi „sekmīgi", „labi" vai „ļoti sekmīgi". Ja students pārbaudījumu neiztur, tad eksaminators var to atzīmēt studiju grāmatiņā ar „nesekmīgi".

14. Ja students divas reizes, pārbaudīts kādā priekšmetā, nav pārbaudījumu izturējis un tas atzīmēts studiju grāmatiņā, tad viņš, ja vēlas turēt pārbaudījumu vēlreiz, var lūgt dekanu iecelt šim nolūkam īpašu komisiju, kurā kā eksaminatoram jāpiedalas attiecīgās mācības docentam. Pārbaudījuma atzīmi komisija ieraksta studiju grāmatiņā un ziņo par to dekanam. Ja arī šoreiz students pārbaudījumu nebūtu izturējis, tad fakultate ziņo par to Dekanu Padomei un lūdz izsvītrot tā studenta vārdu no fakultates studentu sarakstiem. Līdzīgā kārtā students var zaudēt tiesības studijas turpināt fakultatē, ja tas trīsreiz pieteicies gan uz kādiem praktiskiem darbiem, bet nav tos sekmīgi nobeidzis.

Minimalais pārbaudījumu skaits semestrī.

15. Lai studentu varētu pārcelt uz nākošo augstāko semestri, tam ik semestri līdz fakultates noteiktam terminam jāiztur pārbaudījumi un jānobeidz praktiskie darbi šādos mācības priekšmetos:

Uz 2. semestri — osteoloģijas kolokvijs, anatomijas prakt. darbi (I daļa), neorganiskās ķīmijas seminars.

Uz 3. semestri — anatomijas praktiskie darbi (II daļa), histoloģijas praktiskie darbi (I daļa), zooloģija ar praktiskiem darbiem, salīdzinamā anatomija ar praktiskiem darbiem, fizika, botanika.

Uz 4. semestri — anatomijas praktiskie darbi (III daļa), histoloģijas praktiskie darbi (II daļa), neorganiskā ķīmija ar praktiskiem darbiem, organiskā ķīmija, analitiskā ķīmija ar praktiskiem darbiem.

Uz 5. semestri — anatomija, dispersoidoloģija ar praktiskiem darbiem, farmakognozija, farmaceitiskā ķīmija, receptura.

Uz 6. semestri — histoloģija, embrioloģija, fizioloģiskā ķīmija ar praktiskiem darbiem, vispārīgā mikrobioloģija ar praktiskiem darbiem.

Uz 7. semestri — topografiskā anatomija ar praktiskiem darbiem, fizioloģija ar praktiskiem darbiem, vispārīgā patoloģija, klīniskā diagnostika, vispārīgā chirurģija.

Uz 8. semestri — vispārīgā lopkopība, barības līdzekļi ar praktiskiem darbiem, ēdināšanas mācība, farmakoloģija un toksikoloģija, slimības vēstures (7. semestra), sekcijas protokols (7. semestra).

Uz 9. semestri — vispārīgā terapija un klīniskā farmakoloģija, specialā patoloģija un terapija, specialā chirurģija ar chirurģisko diagnostiku, slimības vēstures (8. semestra), sekcijas protokols (8. semestra).

Uz 10. semestri — operacijas mācība, mācība par nagu un apkalšanu ar praktiskiem darbiem, acu slimības un oftalmoskopija, dzemdēšanas mācība, slimības vēstures (9. semestra), sekcijas protokols (9. semestra).

16. Visi pārējie studiju programmas praktiskie darbi studentam jānostrādā un pārbaudījumi noklausītajās mācībās jāiztur pirms valsts eksameniem.

Ieteicams šos ārpus semestralo pārbaudījumu skaita palikušos eksamenus absolvēt tūliņ pēc attiecīgā kursa noklausīšanās, bet neatliek tos visus uz 11. semestri. Citādi pārmērīga darbu sastrēguma dēļ var izrādīties, ka studiju nobeigšana un veterinarārsta grada iegūšana 11 semestros nav iespējama. Tāpēc studentam derētu iegūt atzīmes par šo pārbaudījumu izturēšanu šādos terminos:

Pārejot uz 7. semestri — piensaimniecības bakteriologija, piena higiena un piena technoloģija.

Pārejot uz 8. semestri — patologanatomija.

Pārejot uz 9. semestri — zirgkopība, eksterjers un mācība par aizjūgiem, īpatnējā lopkopība, lipīgās slimības un veterinarpolicija.

Pārejot uz 10. semestri — parazitoloģija un invazijas slimības, gaļas higiena, tieslietu veterinarmedicina, mazo mājkustoņu un putnu slimības, veterinarmedicinas vēsture.

Pārejot uz 11. semestri — zivju un vēžu slimības, pretgāzu kurss, militarās mācības, rentgenoloģija, mājlopu veselības kopšana.

11. semestrī — diplomdarbs (gradualās slimību vēstures un gradualais sekcijas protokols) un valsts eksameni.

Gala pārbaudījumi un veterinarārsta grada iegūšana.

17. Pēc visu 10 semestru mācību sekmīgas nobeigšanas students var ar rakstu fakultates dekanam pieteikties uz gala pārbaudījumiem resp. valsts eksameniem, pēc kuru sekmīgas izturēšanas Universitates Padome apstiprina fakultati beigušajam veterinarārsta gradu.

Lūgumam jāpievieno: 1) studiju grāmatiņa ar atzīmēm par visu obligato veterinarmedicinas mācību un praktisko darbu sekmīgu nobeigšanu, 2) diploma darbi — gradualās slimību vēstures un gradualais sekcijas protokols, uz kuriem jābūt attiecīgā docenta atzīmei, ka rakstudarbs pārbaudīts un atzīts nosaukuma cienīgs, 3) pārbaudamā studenta tai semestrī derīga LU studentu kartiņa kā pierādījums, ka nokārtoti maksājumi Universitatē.

18. Pārbaudījumi notiek divreiz gadā — pavasara un rudens semestrī, Fakultates Padomes nosacītos terminos. Gala pārbaudījumi studentam jāiztur un diplomdarbs jāaizstāv fakultates ievēlētā komisijā.

19. Pārbaudījumu disciplinas ir: anatomija, fizioloģija, patologanatomija ar sekcijām, specialā patoloģija un terapija ar iekšķīgo slimību klīniku, infekcijas un invazijas slimības, vispārīgā chirurģija, specialā chirurģija ar chirurģisko slimību klīniku, operaciju mācība, dzemdēšanas mācība, zirgkopība.

20. Katra studenta pārbaudījuma rezultatus ieraksta īpašā gala pārbaudījumu protokola lapā, kurā eksaminētājs un komisijas locekļi atzīmē eksamena jautājumus un novērtē atbildes ar ierakstu: „sekmīgi", „ļoti sekmīgi" vai „nesekmīgi".

21. Ja visi pārbaudījumi sekmīgi izturēti, tad Fakultates Padome lemj par veterinarārsta grada piešķiršanu beigušajam. Ja vairāk nekā puse no visām atzīmēm pārbaudījumu protokolā ir „ļoti sekmīgi", tad arī veterinarārsta diplomā atzīmējams, ka absolvents beidzis fakultati „ļoti sekmīgi"; gala pārbaudījumus sekmīgi izturējušo diplomos liekama atzīme „sekmīgi".

22. Ja atbildes vienā vai divos eksamenos novērtētas par nesekmīgām, tad studentam ir tiesības eksaminēties tais pašās disciplinās nākošajā sesijā vēlreiz, neatkārtojot pārējos gala pārbaudījumus.

23. Ja eksaminējamais students valsts eksamenos neiztur pārbaudījumu trijos vai vairākos studiju priekšmetos, tad tam ir tiesības gala pārbaudījumus atkārtot nākošajā sesijā.

24. Pieteikties uz veterinarmedicinas fakultates gala pārbaudījumiem studentam ir tiesības tikai divas reizes un ne vēlāk kā 3 gadu laikā pēc obligatās studiju programmas nobeigšanas.

25. Ja students neierodas uz kādu pārbaudījumu noliktā termiņā, tad fakultate var atzīt pārbaudījumu par nesekmīgu, ja vien neierašanās cēloņi nav bijuši attaisnojami ar svarīgiem apstākļiem.

2. p i e l i k u m s.

Veterinarmedicinas doktora (Dr. med. vet.) piešķiršanas kārtība Latvijas Universitates veterinarmedicinas fakultatē.

1. Personas, kas vēlas iegūt Dr. med. vet. gradu, iesniedz fakultates dekanam rakstisku lūgumu. Lūgumam jāpieliek:

a) diploms par veterinarārsta grada iegūšanu,

b) dzīves apraksts,

c) kvīts par LU Saimniecības Padomē iemaksātu pārbaud. maksu.

Universitates darbinieki no tās atsvabināti.

2. Pie doktora eksamena pielaiž ne agrāk, kā 2 gadus pēc veterinarārsta grada iegūšanas.

3. Doktorandu pārbaudīšana notiek dekana vadībā. Doktorandi pielaižami pie pārbaudīšanas kā pirms, tā arī pēc disertacijas iesniegšanas fakultatei. Pēc lūguma saņemšanas fakultate nozīmē pārbaudījumu termiņus. Tie jānoliek 1 gada laikā.

4. Teoretiskie pārbaudījuma priekšmeti sadalīti 4 grupās, no kurām doktorands izvēlas, saskaņā ar savu specialitati, vienu un par to paziņo fakultatei iesniedzamā lūgumā.

I g r u p a — anatomijas resp. bioloģijas grupa:

1) anatomija, sistem., 2) topografiskā anatomija, 3) histoloģija, 4) embrioloģija, 5) salīdzinamā anatomija un 6) fizioloģija.

II grupa — klīniskā:

A. Chirurģiskā: 1) topografiskā anatomija, 2) specialā patoloģija un terapija, 3) vispārīgā chirurģija, 4) specialā chirurģija, 5) dzemdēšanas mācība un 6) acu slimības ar oftalmoskopiju.

B. Terapeitiskā: 1) fizioloģija, 2) specialā patoloģija un terapija, 3) vispārīgā pataloģija, 4) vispārīgā terapija, 5) specialā chirurģija un 6) lipīgās un invazijas slimības.

III grupa — veterinarā zootechnikā:

1) anatomija, 2) fizioloģija, 3) fizioloģiskā ķīmija, 4) ēdināšanas mācība, 5) vispārīgā lopkopība un 6) specialā lopkopība.

IV grupa — higienas:

1) fizioloģija, 2) infekcijas slimības, 3) patoloģiskā anatomija un histoloģija, 4) mājkustoņu higiena, 5) gaļas higiena, 6) piena higiena un 7) parazitoloģija un invazijas slimības.

5. Disertacijai vajag būt patstāvīgam pētījumam, kurai jāpierāda, ka autors spēj patstāvīgi strādāt zinātnes laukā. Tanī jāapstrādā jautājumi, kas ietilpst veterinarmedicinas fakultates priekšmetos. Disertacijai jāpievieno vismaz 4 tezes.

Disertacija jāiesniedz 5 eksemplāros, rakstam jābūt iespiestam vai arī uz mašīnas rakstītam, zīmējumiem jābūt skaidriem resp. skaidri reproducētiem.

Piezīme. Ja disertacija nav sarakstīta valsts valodā, tad fakultatei ir tiesība pieprasīt no doktoranda tās tulkojumu.

6. Pēc disertacijas saņemšanas Fakultates Padome ievēlē komisiju no 3 fakultates locekļiem disertacijas novērtēšanai. Fakultates Padomei ir tiesības pieaicināt komisijā arī citus LU mācības spēkus, kā arī ievākt atsauksmes no ārpus Latvijas Universitates stāvošiem zinātniekiem, arī ārzemniekiem.

Tiklīdz komisija disertaciju pārbaudijusi, bet ne vēlāk kā pēc 3 mēnešiem, viņa iesniedz Fakultates Padomei rakstisku ziņojumu, pieliekot klāt disertaciju ar rakstiskām atsauksmēm. Pēc tam Fakultates Padome vienā no tuvākām sēdēm izšķir jautājumu par disertacijas pieņemšanu. Saskaņā ar vispārīgiem noteikumiem disertacijai jābūt 1 mēnesi pieejamai ieskatam visiem Universitates mācības spēkiem un citiem interesentiem.

7. Disertacija aizstāvama publiski. Kārtējos oponentus ievēlē Fakultates Padome, bez tam ar priekšsēdētāja atļauju var oponēt ikviens no klātesošiem. Tieši pēc disertacijas publiskas aizstāvēšanas Fakultates Padome izlemj, vai doktorandam ir piešķirams doktora grads.

Savu lēmumu fakultate tūliņ paziņo atklāti.

Doktora grada piešķiršanu apstiprina Universitates Padome, pēc kam doktorandam izsniedz attiecīgu doktora diplomu ar rektora, veterinarmedicinas fakultates dekana un Universitates sekretara parakstiem.

Ja Fakultates Padome disertaciju nav pieņēmusi vai disertacijas aizstāvēšana nav notikusi sekmīgi, tad jaunu disertaciju var iesniegt ne agrāk, kā pēc viena gada.

X

TAUTSAIMNIECĪBAS UN TIESĪBU ZINĀTŅU FAKULTATE 1919—1939

X. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultate

Prof. *K. Dišlers* un doc. *Edg. Dunsdorfs.*

1. Tautsaimniecības nodaļas organizēšana un izveidošana. Jau pirms Rīgas Politechnikas Instituta (RPI) reorganizacijas komisijas nodibināšanas atsevišķās juristu un tautsaimnieku sanāksmēs bija pārrunāta doma par juridiski-ekonomiskas fakultates dibināšanu jaunajā Latvijas Augstskolā.

Tautsaimnieku sapulce notika 1919. g. 30. jūlijā. Šīs vēsturiskās sapulces protokols ir interesants sava laika dokuments.

Komerzsinibas beiguscho sapulze

30. julijâ 1919. g. Leelâ Pils eelâ Nr. 12, plkst. $^1/_2$7 wakarâ.

Deenas kahrtiba:

1. Ekonomiskās fakultates dibinaschana pee Rigas Augstskolas.

Sapulzi atklahj plkst. 7 wakarâ R. Baltgail kgs, aisrahdidams, ka us daschu iniziatoru pilnwaras pamata wiņsch sasauzis scho sapulzi, lai apspreestu jautajeenu par Ekonomiskās fakultates dibinaschanu pee Rigas Augstskolas, un luhds iswehlet sapulzes wadoni un protokolistu. Par sapulzes wadoni teek weenbalsigi eewehlets dozents K. Puriņa kgs un par protokolistu — L. Bernstein kgs. —

Dozents K. Puriņ kgs siņo, ka juristu sapulzê nolemts dibinat pee Rigas Augstskolas juridiski-ekonomisko nodaļu. Preeksch juridiskās nodaļas ir jau isstrahdata programa ar 4 gadu kursu, dodot eespehju beigt ari 3 gados. Pee debatēm peedalas P. Aschmans, L. Bernsteins, Tahlbergs un aisrahda, ka galwenâ kahrtâ wehriba japeegreesch praktiskai pusei, usleekot studenteem par peenahkumu wiņu spezialpreekschmetos isstrahdat referatus, nodarbotees praktiski un preeksch papildinaschanas komandet apdahwinatakos studentus us ahrsemēm. — Par jautajeenu, zik ilgu laiku nolikt studijām, teek eenesti diwi preekschlikumi: weens — par 4 gadi, dodot eespehju beigt ari 3 gados, otrs — netaisit nekahdus isņehmumus, noleekot studiju ilgumu 4 gadus. Leelakums no sapulzes dalibneekeem issakas par pehdejo preekschlikumu, motiwejot ar to, ka tad studenti pamatigak isņemtu sawu kursu un wairak eedsiļinatos sawâs studijâs; turpretim, ja atļautu dascheem beigt agrak, tad studenti isņemtu wisu pawirschak. — Balsojot sapulze weenbalsigi peeņem 4 gadu kursu.

Pahrejot pee programas usstahdischanas, no Kurschinska kga teek eenests projekts, pehdejo kursu padalit ziklos. Sapulze nolemj pagaidam atlikt sadalischanu ziklos un pahreet pee isņemamo preekschmetu usstahdischanas. Teek usstahdits:

I gadâ 1. Politiskâ ekonomija.
2. Eewads teesibu sinatnē.
3. Wispahrejâ teesibu wehsture.
4. Grahmatweschana.
5. Komerz-geografija.
6. Walodas: latweeschu, angļu, kreewu, frantschu, wahzu.
7. Tirdsneezibas aritmetika.
8. Ķimija.
9. Fisika.

Ar balsu wairakumu nolemj latweeschu, angļu un kreewu walodas eewest kâ obligatoriskas.

II gadâ. 1. Finanschu sinatne.
2. Statistika.
3. Politiskâ aritmetika.
4. Grahmatweschana.
5. Teesibu filosofija.
6. Walsts teesibas.
7. Walodas: latweeschu, angļu, kreewu, frantschu, wahzu.
8. Tirdsneeziska prakse.

III gadâ. 1. Ekonomiskas attihstibas wehsture.
2. Ekonomiskâ politika.
3. Ziwillikumi.
4. Soda likumi.
5. Pretschu sinatne (2 gadi).
6. Grahmatweschana.
7. Walodas: latweeschu, angļu, kreewu, frantschu, wahzu.
8. Politiskâs ekonomijas wehsture.

IV gadâ. 1. Tirdsneezibas likumi.
2. Pahrwaldibas teesibas.
3. Banku teorija un praktika.
4. Naudas sistema.
5. Kooperazijas.
6. Walodas: latweeschu, angļu, kreewu, frantschu, wahzu.
7. Ziwilteesaschanas kahrtiba.
8. Apdroschinaschana.
9. Satiksmes sinatne.

Seminari wisos galwenos preekschmetos.
Schi programa teek peeņemta weenbalsigi. —

Kâ preekschstahwjus no komersanteem Augstskolas sekzijâ eewehl P. Aschmani, J. Kahrkliņu, W. Wihtolu, J. Bredermani un R. Baltgaili; kâ substitutu —

Kurschinska kgu, kurus ari pilnwaro eesneegt augschâ minetai sekzijai schodeen peeņemto programu. — Sapulze issaka wehleschanos, wisdrihsakâ laikâ gahdat par augstskolas atwehrschanu. Kandidatus us lektoru amateem neusstahda, bet usdod komissijas lozekļeem, pasiņot katram intresentam to wahrdus. — Weenbalsigi nolemj ekonomisko fakultati saweenot ar jurisko — „Juridiski-ekonomiskâ Nodaļâ"

Sapulzi slehds plkst. 9 wakarâ.

Sapulzes wadons: K. Puriņš.

Protokolists: L. Bernsteins.

Šo RPI-a tirdzniecības nodaļas absolventu iesniegumu 1919. g. 24. augustā apsprieda „juridiskās ekonomiskās fakultates izveidošanas subkomisija", kurā ietilpa: Brēdermanis, Baltgailis, Hēdenštrēms, Puriņš un Launags. Šī komisija grozija iesniegumā programmu, svītrojot obligato praksi, matematiku (protokolā „augstāko matematiku") un fiziku, bet franču valodu atzīstot par fakultativu.

Subkomisija savās iepriekšējās sēdēs bija arī uzstādijusi kandidatus mācības spēku amatiem.

Fakultates organizēšanas darbus turpināja t. s. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates kodols, kur ietilpa doc. J. Čakste, doc. A. Hēdenštrēms, doc. A. Lēbers un doc. K. Puriņš. Šis „kodols" savu darbību sāka 1919. g. 4. septembrī. Par pirmo pagaidu dekanu ievēlēja doc. *K. Puriņu* un par sekretaru doc. *J. Kārkliņu.*

Augstskolas atklāšanas aktā 28. sept. akademisko runu teica tautsaimnieks prof. *Kārlis Balodis* par Mūžīgā miera ideju. Fakultates darbs sākās 29. septembrī, bet tikai pēc Bermonta dēkas likvidēšanas varēja sākties mierīgs akademiskais darbs.

Pirmajā semestrī no Augstskolas 1262 studentiem tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē bija 174. Otrā semestrī no 1354 — 190. Tautsaimniecības nodaļā 1919./20. mācības gadā iestājās 124 studenti.

Tautsaimniecības nodaļas programmā pirmajā mācības gadā ietilpa šādi priekšmeti: tautsaimniecība un finanses (prof. *K. Balodis),* saimnieciskā ģeografija un 19. un 20. g. s. politikas vēsture (doc. *A. Hēdenštrēms),* tirdzniecības tiesības (doc. *B. Frēze),* statistika un saimniecības attīstības vēsture (doc. *Fr. Henzelis),* mācība par tirdzniecību un grāmatvedība (doc. *J. Kārkliņš),* latviešu valoda (lekt. *T. Zeiferts),* vācu valoda un vācu tirdzniecības kores-

pondence (lekt. *R. Māzings)*, angļu valoda un angļu tirdzniecības korespondence (lekt. *R. Cimmermanis* un *Maršals)*.

Jau otrā 1920./21. m. g. tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē sākās studentu pieplūdums, kas tik raksturīgs tieši šai fakultatei arī visos turpmākajos gados. Fakultates tautsaimniecības nodaļā šinī mācības gadā uzņēma 285 studentus, bet visā fakultatē studentu kopskaits pirmajā semestrī ir 556, otrā — 543. Kamēr iepriekšējā gadā studējošo skaita ziņā fakultate bija trešā vietā, tagad tā izvirzijās otrā vietā aiz medicinas un filoloģijas un filozofijas fakultates. Šinī mācības gadā par dekanu darbojās doc. *E. Birkhāns*, par sekretaru doc. *J. Kārkliņš*. Tautsaimniecības nodaļas programmu paplašina ar šādiem priekšmetiem: specialo grāmatvedību un krievu tirdzniecības korespondenci (doc. *E. Birkhāns)*, tirdzniecības rēķiniem, banku politiku un kooperaciju (doc. *V. Vītols)*.

1921./22. m. g. studentu skaita ziņā fakultate izvirzas pirmā vietā un šo savu stāvokli patur arī turpmāk (no 4777 studentiem fakultatē pirmā semestrī ir 788 studenti, otrā semestrī no 4445 — 733). Šinī māc. gadā fakultates dekans ir doc. *J. Kārkliņš*, sekretars doc. *V. Vītols*. Tautsaimniecības nodaļas programmu paplašina, un nāk klāt jauni priekšmeti: politiskā aritmetika (doc. *L. Ausējs)*, socialā likumdošana (doc. *R. Akmentiņš)* un civiltiesības (doc. *A. Būmanis)*. Finansu zinātni turpmāk lasa doc. *K. Puriņš*, bet tirdzniecības tiesības doc. *A. Lēbers*.

1922./23. m. g. fakultates dekans ir doc. *J. Kārkliņš*, sekretars doc. *K. Dišlers*. Līdz ar to šinī gadā pirmo reizi fakultates vadošajos amatos sadarbojas abi darbinieki, kam vislielākie nopelni turpmākā fakultates izveidošanā un konsolidēšanā. Ilgus gadus viens no viņiem ir dekans, bet otrs — sekretars un reizē otras fakultates nodaļas (tautsaimniecības vai tiesību zinātņu) vadītājs. Šinī mācības gadā nāk klāt mācības spēkos lektors *J. Stiprais* (latviešu un vācu tirdzniecības korespondence) un lektore *A. Karlsone* (vācu valoda), no mācības spēku skaita izstājas lektors *R. Māzings*.

1923./24. m. g. fakultate tiek nevien pedagoģiskam darbam, kā līdz tam, bet arī administrativā ziņā sadalīta divās nodaļās — tautsaimniecības un tiesību zinātņu nodaļā. Fakultates dekans ir doc. *K. Dišlers*, sekretars un tautsaimniecības nodaļas vadītājs doc. *J. Kārkliņš*. Šinī mācības gadā tautsaimniecības nodaļas programmu

papildina ar diviem svarīgiem priekšmetiem — tautsaimniecības teoriju un tautsaimniecības mācības vēsturi — kurus uztic. priv.-doc. *N. Kochanovskim.* Jaunu mācības spēku iegūst vācu tirdzniecības korespondence (lektoru *E. Krieviņu)* un vācu valoda (lekt. *J. Velmi).*

1924./25. m. g. fakultates dekans ir doc. *J. Kārkliņš,* sekretars un juridiskās nodaļas vadītājs doc. *K. Dišlers.* Šinī mācības gadā, sekojot saimniecisko aprindu vēlējumiem, kādus izteica Saeimas budžeta komisija, tautsaimniecības nodaļa izveido plašāk tirdzniecības apakšnodaļu, ietilpinot tās programmā rindu praktiskas dabas priekšmetu: praktiskos darbus koku tirdzniecībā (instruktors inž. *R. Rutkis),* praktiskos darbus linu tirdzniecībā (instr. *E. Vunderlichs* un instr. *K. Liepiņš),* preču zinātni un ķīmiju (pie ķīmijas fakultates mācības spēkiem) un stenografiju (instr. *J. Roze)*[1]. Kooperaciju turpmāk lasa lektors *J. Stiprais.*

Nodaļas iekšējais izveidošanas darbs turpinājās arī 1925./26. m. g., sevišķu vērību veltijot tirdzniecības apakšnodaļai. Jauni priekšmeti nāk klāt: kantora praktika (instr. *P. Lazdiņš),* eksporta praktika (instr. *E. Balodis)* un muitas praktika (instr. inž. *A. Štūls).* Ar šo mācības gadu pārtrauca politiskās vēstures kursa lasīšanu, ko vairs arī neatjaunoja. Dekans šinī mācības gadā ir doc. *K. Dišlers,* tautsaimniecības nodaļas vadītājs un sekretars ir doc. *J. Kārkliņš.*

1926./27. m. g. fakultates dekans ir doc. *J. Kārkliņš,* sekretars un tiesību zinātņu nodaļas vadītājs doc. *K. Dišlers.* Šinī mācības gadā nodibina tautsaimniecības nodaļas trešo apakšnodaļu — kooperacijas darbinieku sagatavošanai. Šai apakšnodaļai bez vispārīgiem tautsaimniecības priekšmetiem paredz arī specialus priekšmetus: ievadu kooperacijā, kooperacijas teoriju un vēsturi, kooperatīvās tiesības, kooperacijas praktiku, kooperacijas seminaru. Tomēr visus šos priekšmetus nesāka lasīt. Šinī mācības gadā no jauna ieved arī šādus priekšmetus: banku praktiku, mašīnrakstīšanas un

[1] Par šī pārkārtojuma motiviem un raksturu plašāki sk. Latvijas Universitates divgadu darbības pārskatu 1924.—26. (Rīgā, 1926.), 171. ss. lpp.

kantora mašīnu praktiku. Saimniecisko ģeografiju turpmāk lasa prof. *K. Balodis* mirušā *A. Hēdenštrēma* vietā. No mācības spēku skaita izstājās instr. *K. Liepiņš*, klāt nāca instruktors *B. Tilts* (banku praksē).

1927./28. m. g. fakultates dekans ir doc. *J. Kārkliņš*, sekretars doc. *K. Dišlers*. Ar šo mācības gadu jauns fakultatīvs priekšmets nāk klāt: ievads sabiedriskajās zinātnēs (priv.-doc. *T. Celms*). Mācības spēku saime zaudē mirušo privatdocentu *J. Velmi*.

1928./29. m. g. dekans ir doc. *K. Dišlers*, sekretars *J. Kārkliņš*. Šinī mācības gadā kooperacijas teoriju sāk lasīt prof. *V. Kosinskis*, kas arī vada kooperacijas seminaru un proseminaru un saimnieciskās ģeografijas seminaru.

1929./30. m. g. fakultates dekans ir doc. *K. Dišlers*, sekretars un tautsaimniecības nodaļas vadītājs doc. *J. Kārkliņš*. No mācības spēku skaita izstājas priv.-doc. *N. Kochanovskis*, mirst lektors *T. Zeiferts*. Prof. *V. Kosinskis* sāk lasīt tautsaimniecības teoriju un ekonomisko zinātņu metodoloģiju un lekt. *P. Kūlis* vācu valodu.

1930./31. m. g. dekans ir doc. *J. Kārkliņš*, sekretars doc. *K. Dišlers*. Šinī mācības gadā fakultate zaudē mirušo profesoru *Kārli Balodi*. No viņa lasītajiem priekšmetiem ievadu tautsaimniecībā un saimniecības ģeografiju turpmāk lasa prof. *K. Baloža* skolnieks priv.-doc. *E. Šīrons*. Tautsaimniecības politikas seminaru pavasara semestrī vada doc. *E. Birkhāns*. Latviešu valodu *T. Zeiferta* vietā lasa lekt. *K. Kārkliņš*.

1931./32. m. g. dekans ir doc. *J. Kārkliņš*, tiesību zinātņu nodaļas vadītājs un fakultates sekretars doc. *K. Dišlers*. Profesora *K. Baloža* lasīto priekšmetu — tautsaimniecības politiku — šinī mācības gadā sadala: agrarpolitiku uzdod sagatavot prof. *V. Kosinskim*, bet viņš šo priekšmetu nelasa. Tirdzniecības un rūpniecības politiku lasa un seminaru vada doc. *E. Birkhāns*, saimniecības ģeografiju lasa un proseminaru tautsaimniecības politikā vada priv.-doc. *E. Šīrons*, kas lasa arī ievadu tautsaimniecībā un saimniecisko ģeografiju. Doc. *L. Ausējs* lasa neobligatu kursu — augstākā saimniecības matematika.

1932./33. m. g. dekans ir vec. doc. *K. Dišlers*, tauts. nodaļas vadītājs un fakultates sekretars vec. doc. *J. Kārkliņš*. Agrarpolitiku uzdod lasīt docentam *E. Šīronam*. Docents *E. Balodis*, sākot ar šo mācības gadu, vada kooperacijas praktiku. Priv.-doc. *K. Bērziņš* šinī gadā lasa neobligatu kursu — bilanču mācība.

1933./34. m. g. dekans ir vec. doc. *K. Dišlers*, tautsaimniecības nodaļas vadītājs un fakultates sekretars vec. doc. *J. Kārkliņš*. Doc. *L. Ausējs* šinī gadā augstākās saimn. matematikas kursa vietā lasa arī neobligatu kursu — korelacijas rēķini. Šie kursi bija domāti, lai sagatavotu fakultatē konjunkturas pētīšanas darbus. Šai vajadzībai docents Šīrons lasa arī neobligatu kursu — saimniecības statistika. Priv.-doc. *K. Bērziņš* šinī gadā lasa neobligatu kursu — pašvaldības grāmatvedība, bet priv.-doc. *A. Lejas-Sauss* neobligātu kursu — satiksmes ģeografija.

1934./35. m. g. dekans ir vec. doc. *J. Kārkliņš*, tiesību zinātņu nodaļas vadītājs un fakultates sekretars prof. *K. Dišlers*. Vec. doc. *L. Ausējs* šinī mācības gadā lasa kursu — matematiskās statistikas pamati, priv.-doc. *A. Lejas-Sauss* neobligato kursu — gaisa satiksme.

1935./36. m. g. fakultates dekans ir vec. doc. *J. Kārkliņš*, tiesību zinātņu nodaļas vadītājs un fakultates sekretars prof. *K. Dišlers*. Šinī mācības gadā pirmo reizi stājas spēkā likums par zinātniskiem atvaļinājumiem, ko izmanto tautsaimniecības nodaļas mācības spēki: prof. *V. Kosinskis*, vec. doc. *F. Henzelis*, vec. doc. *J. Kārkliņš*, vec. doc. *E. Šīrons*, vec. doc. *V. Vītols*, vec. asist. *A. Aizsilnieks*. Priv.-doc. *A. Lejas-Sauss* lasa neobligatu kursu — pasaules degvielu un spēka saimniecība, bet priv.-doc. *K. Bērziņš* 2 neobligatus kursus: pašvaldību grāmatvedība un bilanču mācība.

1936./37. m. g. fakultates dekans ir prof. *K. Dišlers*, tautsaimniecības nodaļas vadītājs prof. *E. Birkhāns*, sekretars vec. doc. *K. Vītols*. Zinātnisko atvaļinājumu izmanto vec. doc. *L. Ausējs* un vec. doc. *E. Balodis*. Doc. *A. Aizsilnieks* sāk lasīt tautsaimniecības mācības vēsturi, vada tautsaimniecības teorijas seminaru un proseminaru. Doc. *K. Bērziņš* lasa grāmatvedības teorijas kursu un vada proseminaru. Stenografiju ar šo mācības gadu māca lektors *A. Ledaunieks*.

1937./38. m. g. dekans ir prof. *K. Dišlers*, tautsaimniecības nodaļas vadītājs prof. *E. Birkhāns*, sekretars vec. doc. *V. Vītols*. Zinātnisko atvaļinājumu izmanto prof. *E. Birkhāns*. Kooperacijas teorijas kursu turpmāk lasa prof. *E. Balodis*, bet tautsaimniecības teorijas kursu turpmāk lasa vec. doc. *A. Aizsilnieks*, viņš vada arī proseminaru, bet seminaru vada prof. *V. Kosinskis*. Vec. doc. *E. Šīrons* ar šo mācības gadu lasa statistikas teoriju, ko vēlāk pārdēvē par statistikas kursu, bet vec. doc. *F. Henzeļa* lasīto kursu jau iepriekšējā māc. gadā pārdēvēja par ievadu statistikā. Saimniecisko ģeografiju ar šo gadu sāk lasīt doc. *A. Lejas-Sauss*. Kooperacijas darbvedību un grāmatvedību turpmāk māca lektors *A. Kānbergs*.

1938./39. m. g. dekans ir prof. *E. Balodis*, tiesību zinātņu nodaļas vadītājs profesors *K. Dišlers*, sekretars vec. doc. *K. Čakste*. Šinī gadā fakultate zaudē prof. *V. Kosinski*, viņa darbu turpinot, tauts. teorijas seminaru ar šo gadu sāk vadīt vec. doc. *A. Aizsilnieks*, viņš lasa arī tautsaimniecības mācības vēsturi. Doc. *E. Dunsdorfs* ar šo gadu sāk lasīt Latvijas saimniecības vēsturi un vada arī seminaru šinī priekšmetā. Lektors *A. Jankovskis* lasa transporta praktiku un vācu tirdzniecības korespondenci.

No šī pārskata redzams, ka fakultates mācību programma pakāpeniski ir izveidojusies un, piemērojoties zinātnes attīstībai un dzīves prasībām, pakāpeniski paplašināta. Šo attīstību rāda sekojošā schēma:

Tautsaimniecības nodaļas lekciju, semināru un praktiku stundu skaits nedēļā pa mācības gadiem.

	1919./20.	1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	1929./30.	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	1938./39.
Tautsaimniecības priekšmeti:																				
Apdrošināšanas matematika.	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Apdrošināšanas matematikas prosemin.	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Angļu tirdzniec. korespondence I	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Angļu tirdzniec. korespondence II	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Agrārā politika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2
Banku politika	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Banku politikas seminars	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Banku praktika	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Bilanču mācība	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2
Ekonomisko zinātņu metodoloģija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—
Finansu matematika	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Finansu matematikas proseminars	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Finansu zinātne	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Finansu zinātnes I semin.	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Finansu zinātnes II semin.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2
Grāmatvedības teorija	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Grāmatved. teor. prosemin.	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Grāmatvedības praktika	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Ievads kooperacijā	—	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ievads kooperacijā, prosem.	—	×	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ievads statistikā	×	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2
Ievads tautsaimniecībā	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kantora mašīnu praktika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Koku tirdzniecības praktika	—	—	—	—	—	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Kantora praktika I	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kantora praktika II	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kooperacijas teorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Ar × apzīmētais stundu skaits nozīmē: lekcijām — ka nav zināms stundu skaits, praktiskiem darbiem — stundu skaits nav precizi noteikts resp. sarakstos uzdotais laiks nozīmē laboratorijas darbības laiku.

Tabulas 1. turpinājums.

	1919./20.	1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	1929./30.	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	1938./39.
Kooperacijas teorijas semin. (agrāk kooperacijas sem.)	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kooperacijas praktika	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kooperacijas darbvedība un grāmatvedība	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Krievu tirdzniecības korespondence	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Latviešu tirdzniec. koresp. I	—	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Latviešu tirdzniec. koresp. II	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Latvijas saimniecības vēsture	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Latvijas saimniecības vēstures seminars	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Linu tirdzniecības praktika	—	—	—	—	—	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	—
Muitas praktika	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Pašvaldību grāmatvedība	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	—	—
Rūpniecības grāmatvedība un kalkulacija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Saimniecības attīstības vēsture	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	4
Saimniecības ģeogrāfija	×	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Saimniecības ģeogrāfijas seminars	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	2	2
Statistikas teorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Statistikas teorijas seminars	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Starptautiskā tirdzniecība	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Starptautiskās tirdzniecības seminars	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Specialā grāmatvedība	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Stenografija I	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Stenografija II	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Stenografija III	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Tautsaimniecības mācību vēsture	—	—	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tautsaimniecības politika	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Tautsaimniecības politikas proseminars	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tautsaimniecības politikas seminars	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tautsaimniecības teorija	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Tautsaimniecības teorijas proseminars	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Tabulas 2. turpinājums.

	1919./20.	1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	1929./30.	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	1938./39.
Tautsaimniecības teorijas seminars	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tirdzniecības mācība I	×	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2
Tirdzniecības mācība II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4
Tirdzniecības mācības proseminars	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2
Tirdzniecības mācības seminars	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tirdzniecības rēķini	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Tirdzniec. rēķinu praktika	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tirdzniecības un rūpniecības politika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3
Transporta praktika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Vācu tirdzniec. korespondence I	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Vācu tirdzniec. korespondence II	×	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
19. un 20. g. s. politikas vēsture	×	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juridiskie priekšmeti:																				
Administratīvās tiesības	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Administratīvo tiesību seminars	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Civiltiesības	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Civiltiesību proseminars	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Civiltiesību seminars	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ievads tiesību zinātnē.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Latvijas valsts tiesības	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Latvijas valsts tiesību seminars	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Socialā likumdošana	—	—	2	2	2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Socialās likumdošanas seminars	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Starptautiskās privattiesības	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Tirdzniecības tiesības	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Tirdzniecības tiesību semin.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Valsts tiesības	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	—	—
Pārējie priekšmeti																				
Angļu valoda I	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Angļu valoda II	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Tabulas 3. turpinājums.

	1919./20.	1920./21.	1921./22.	1922./23.	1923./24.	1924./25.	1925./26.	1926./27.	1927./28.	1928./29.	1929./30.	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1936./37.	1937./38.	1938./39.
Angļu valoda III	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Angļu valoda IV.	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ievads sabiedr. zinātnēs	—	—	—	—	—	—	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ķīmija, neorganiskā (1. semestrī)	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Ķīmija, organiskā (2. semestrī)	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Ķīmija, praktika	—	—	—	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Latviešu valoda I	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Latviešu valoda II	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Preču zinātne	—	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Preču zinātnes prakt. darbi.	—	—	—	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Vācu valoda I	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Vācu valoda II	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Vācu valoda III	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Vācu valoda IV	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Visiem tautsaimniecības nodaļas studentiem visi šie priekšmeti nebija obligati, bet atkarībā no izvēlētās apakšnodaļas, grupas vai specializēšanās nodoma bija jāizvēlas noteikti priekšmeti.

Mācības plāna pārkārtojums 1938./39. m. g. šinī virzienā iet vēl tālāk un paplašina studentu tiesības priekšmetu izvēlē. Bez tam 1938./39. m. g., lai vienkāršotu un racionalizētu studijas, fakultates tautsaimniecības nodaļas studiju plānu arī citā ziņā radikali pārkārtoja, kā redzams, salīdzinot jauno mācības plānu ar augšējo schēmu. Jaunajā nodaļas mācības plānā ir šādi priekšmeti:

1. *Tautsaimniecības apakšnodaļa:*

a) Obligatie priekšmeti: 1) tautsaimniecības teorija, 2) tirdzniecības un rūpniecības politika, 3) agrārā politika, 4) nauda, kredits, bankas, 5) finansu zinātne, 6) saimniecības ģeografija, 7) vispārīgā saimniecības vēsture, 8) Latvijas saimniecības vēsture, 9) tautsaimniecības mācību vēsture, 10) statistika, 11) uzņēmuma saimniecības mācība I un II, 12) grāmatvedības teorija, 13) grāmatvedības praktika, 14) tirdzniecības rēķini, 15) finansu matematika, 16) ievads kooperacijā, 17) publiskās tiesības, 18) civiltiesības, 19)

tirdzniecības tiesības, 20) sociloģija, 21) socialā likumdošana, 22) latviešu tirdzniecības korespondence, 23) angļu valoda (2 gadus pa 3 un 1 gadu pa 2 stundām nedēļā), 24) vācu valoda (tikpat, cik angļu valoda), 25) angļu tirdzniecības korespondence un 26) vācu tirdzniecības korespondence.

b) Izvēles priekšmeti, no kuriem obligati divi: 1) ievads sabiedriskās zinātnēs, 2) starptautiskā tirdzniecība, 3) bilanču mācība, 4) ievads statistikā.

c) Seminari, no kuriem obligati četri:

Viens — pēc studenta izvēles — tautsaimniecības teorijā vai statistikā.

Divi — pēc studenta izvēles — agrārā politikā, tirdzniecības un rūpniecības politikā, finansu zinātnē, uzņēmuma saimniecības mācībā, starptautiskā tirdzniecībā, tirdzniecības tiesībās vai nauda, kredits, bankas.

Viens — pēc studenta izvēles — Latvijas saimniecības vēsturē, saimniecības ģeografijā, bilanču mācībā, ievadā sabiedriskās zinātnēs, civiltiesībās.

d) Praktiskie seminari, no kuriem obligati divi: tautsaimniecības teorijā, Latvijas saimniecības vēsturē, finansu zinātnē, uzņēmuma saimniecības mācībā, ievadā kooperacijā, grāmatvedības teorijā, finansu matematikā, saimniecības matematikā.

2. *Tirdzniecības apakšnodaļa:*

a) Obligatie priekšmeti: 1) ievads tautsaimniecībā, 2) tautsaimniecības teorija, 3) tirdzniecības un rūpniecības politika, 4) agrārā politika, 5) nauda, kredits, bankas, 6) finansu zinātne, 7) saimniecības ģeografija, 8) vispārīgā saimniecības vēsture, 9) statistika, 10) uzņēmuma saimniecības mācība I un II, 11) starptautiskā tirdzniecība, 12) grāmatvedības teorija, 13) grāmatvedības praktika, 14) specialā grāmatvedība, 15) bilanču mācība, 16) tirdzniecības rēķini, 17) finansu matematika, 18) ievads kooperacijā, 19) ķīmija, 20) preču zinātne, 21) publiskās tiesības, 22) civiltiesības, 23) tirdzniecības tiesības, 24) latviešu tirdzniecības korespondence, 25) angļu valoda (2 gadus pa 3, vienu pa 2 stundām nedēļā), 26) vācu valoda (tikpat, cik angļu valoda), 27) angļu tirdzniecības korespondence, 28) vācu tirdzniecības korespondence.

b) Izvēles priekšmeti, no kuriem obligati divi: 1) tautsaimniecības mācību vēsture, 2) Latvijas saimniecības vēsture, 3) saimniecības matematika, 4) apdrošināšanas matematika, 5) rūpniecības grāmatvedība un kalkulacija, 6) ievads sabiedriskās zinātnēs.

c) Praktiskie seminari, no kuriem obligats viens: tautsaimniecības teorijā, uzņēmumu saimniecības mācībā, Latvijas saimniecības vēsturē, finansu zinātnē, saimniecības matematikā, grāmatvedības teorijā, ievadā kooperacijā, finansu matematikā.

d) Seminari un praktiskie darbi, sakārtoti četrās grupās, no kurām obligata viena:

A) Grāmatvedības un kantora praktikas grupa: 1) rūpniecības grāmatvedība un kalkulacija, 2) kantora praktika I un II, 3) kantora mašīnu praktika, 4) seminars uzņēmuma saimniecības mācībā, 5) seminars bilanču mācībā vai tirdzniecības tiesībās.

B) Preču tirdzniecības grupa: 1) ķīmijas un preču zinātnes praktiskie darbi, 2) linu tirdzniecības praktika, 3) koku tirdzniecības praktika, 4) seminars uzņēmuma saimniecības mācībā, 5) seminars starptautiskā tirdzniecībā vai tirdzniecības tiesībās.

C) Starptautiskās tirdzniecības grupa: 1) tirdzniecības rēķinu praktika, 2) koku vai linu tirdzniecības praktika, 3) muitas praktika, 4) transporta praktika, 5) seminars starptautiskā tirdzniecībā, 6) seminars uzņēmuma saimniecības mācībā vai tirdzniecības tiesībās.

D) Apdrošināšanas un banku grupa: 1) apdrošināšanas matematika, 2) apdrošināšanas praktika, 3) banku praktika, 4) tirdzniecības rēķinu praktika, 5) seminars uzņēmuma saimniecības mācībā, 6) seminars: nauda, kredits un bankas.

3. *Kooperacijas apakšnodaļa:*

Kooperacijas apakšnodaļas mācības plāns sadalīts nozarojumos „A" un „B" ar sekojošiem priekšmetiem:

a) Obligatie priekšmeti:

„A" nozarojumam: 1) tautsaimniecības teorija, 2) tirdzniecības un rūpniecības politika, 3) agrārā politika, 4) nauda, kredits, bankas, 5) finansu zinātne, 6) vispārīgā saimniecības vēsture, 7) Latvijas saimniecības vēsture, 8) tautsaimniecības mācību vēs-

ture, 9) saimniecības ģeografija, 10) statistika, 11) ievads kooperacijā, 12) kooperacijas teorija un vēsture, 13) uzņēmuma saimniecības mācība, 14) grāmatvedības teorija, 15) grāmatvedības praktika, 16) kooperacijas darbvedība un grāmatvedība, 17) tirdzniecības rēķini, 18) finansu matematika, 19) ķīmija, 20) preču zinātne, 21) socioloģija, 22) publiskās tiesības, 23) civiltiesības, 24) tirdzniecības tiesības, 25) latviešu tirdzniecības korespondence, 26) angļu valoda (2 gadus pa 3, 1 gadu pa 2 stundām nedēļā), 27) vācu valoda (tikpat, cik angļu valoda), 28) angļu tirdzniecības korespondence, 29) vācu tirdzniecības korespondence.

„B" nozarojumam: obligati visi tie paši priekšmeti, kas „A" nozarojumam, tikai bilanču mācība un rūpniecības grāmatvedība un kalkulacija obligati ķīmijas un preču zinātneş vietā.

b) Seminari un praktiskie darbi:

„A" nozarojumam obligati: 1) seminars kooperacijas teorijā un vēsturē, 2) seminars uzņēmuma saimniecības mācībā, 3) ķīmijas un preču zinātnes praktiskie darbi un 4) kooperacijas praktika.

„B" nozarojumam obligati: 1) seminars kooperacijas teorijā un vēsturē, 2) seminars uzņēmuma saimniecības mācībā, 3) seminars statistikā, 4) kantora praktika I un II un 5) kooperacijas praktika.

c) Praktiskie seminari, no kuriem obligats viens:

Tautsaimniecības teorijā, Latvijas saimniecības vēsturē, finansu zinātnē, uzņēmuma saimniecības mācībā, ievadā kooperacijā, grāmatvedības teorijā, finansu matematikā vai saimniecības matematikā.

Bez obligatiem un izvēles priekšmetiem tautsaimniecības nodaļā lasa zemāk minētos ieteicamos priekšmetus: 1) krievu valodu (2 gadus pa 3 un vienu gadu pa 2 stundām nedēļā), 2) krievu tirdzniecības korespondenci, 3) stenografiju.

2. Tiesību zinātņu nodaļas organizēšana un izveidošana. Organizacijas Komisija, kuras uzdevums bij pārveidot RPI-u par Latvijas Universitati, atzina, ka Universitates sastāvā nepieciešama juridiskā fakultate, bet aiz dažiem lietderības apsvērumiem ieteica dibināt tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultati ar divām at-

tiecīgām nodaļām. Šī ideja izrādijās par labi atbilstošu realajiem apstākļiem kā Universitates dibināšanas laikā, tā arī vēlāk, jo apvienojot divas radniecīgas fakultates vienā fakultatē ar divām nodaļām, bij iespējams ievērot apstākļu diktēto ekonomiju mācības spēku un telpu ziņā. Pirmos organizacijas darbus veica t. s. „fakultates kodols", ko sastādija doc. *J. Čakste*, doc. *K. Puriņš*, doc. *A. Lēbers* un doc. *A. Hēdenštrēms;* bet organizacijas darbs turpinājās vismaz pirmos četrus gadus, jo tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates abām nodaļām jau sākumā bij paredzēts četrgadīgs kurss. Fakultatei ir kopējs dekans un sekretars, bet no 1922./23. m. g. nodaļa, no kuras nenāk dekans, dabū savu īpašu vadītāju, tā ka sākot ar minēto gadu fakultates nodaļas administrativā ziņā ir ieguvušas zinamu autonomiju. Arī šis ievedums ir dzīves apstākļu pamatots, jo studentu skaits abās nodaļās vienmēr ir bijis relativi liels un arī nodaļu studiju gaitā ir dažas ievērojamas īpatnības, tā ka dekanam vienam ir pilnīgi neiespējami pārzināt abu nodaļu darbību.

Zinātniski pedagoģiskās darbības organizēšanā grūtības radija attiecīgu mācības spēku trūkums, kāpēc daži priekšmeti (kā, piem., Latvijas tiesību vēsture) palika vairākus gadus nelasīti, un diezgan bieži mācības spēkiem nācās lasīt vairākus priekšmetus un uzņemties virsstundu darbus. Pirmo desmit gadu laikā bij maz to, kas vēlētos palikt pie fakultates sagatavoties zinātniskai darbībai, jo tiesību zinātņu kandidati drīz atrada samērā labi atalgotu piemērotu nodarbošanos maģistraturā un advokaturā. Attiecībā uz zinātniski pedagoģiskā darba raksturu tiesību zinātņu nodaļā varam minēt, ka teoretisko lekciju sistema tika veidota pēc bijušo Krievijas juridisko fakultatu labākajiem paraugiem, turpretim seminari un praktiskie darbi tika ievesti pēc Rietumeiropas, sevišķi Vācijas un Francijas, juridisko fakultatu paraugiem. Arī šī sistema izrādijusies par lietderīgu, sevišķi darbinieku sagatavošanai valsts vajadzībām (LU satversmes 1. p.), un visumā fakultates abas nodaļas turas pie šīs sistemas arī tagad.

Ieskatu par tiesību zinātņu nodaļas darbības izveidošanos dabūjam, ja palūkojamies uz mācības spēku sastāvu un viņu lasītiem kursiem.

Pirmajā (1919./20.) m. g. tiesību zinātņu nodaļā lasija tikai trīs mācības spēki: doc. *A. Lēbers* — ievadu tiesību zinātnē, prof. *B. Frēze* — romiešu tiesības un vispārējo tiesību vēsturi, prof. *P.*

Mincs — kriminaltiesības. Bez tam tiesību zinātņu nodaļas studenti klausijās arī tautsaimniecību pie prof. *K. Baloža*, statistiku pie doc. *Fr. Henzeļa* un finansu zinātni pie doc. *K. Puriņa*.

Ar 1920./21. māc. gadu sāk lasīt: prof. *B. Frēze* — tirdzniecības tiesības, prof. *J. Čakste* — starptautiskās tiesības, doc. *K. Dišlers* — administratīvās tiesības, doc. *P. Lejiņš* — tiesību filozofiju, prof. *V. Gribovskis* — valsts tiesības, prof. *P. Mincs* — kriminalprocesu.

1921./22. māc. gadā nāk klāt doc. *H. Albats* — lasa starptautiskās tiesības, doc. *R. Akmentiņš* — socialo likumdošanu, doc. *V. Bukovskis* — civilprocesu, doc. *A. Būmanis* — civiltiesības; bez tam doc. *K. Dišlers* lasa baznīcas tiesību kursu, doc. *P. Lejiņš* — kriminalpsicholoģiju. Ar 1922./23. m. g. nāk klāt prof. *V. Sinaiskis* civiltiesībās, bez tam doc. *R. Akmentiņš* sāk lasīt ievadu tiesību zinātnē, doc. *A. Lēbers* — tirdzniecības tiesības, doc. *K. Dišlers* — Latvijas valsts tiesības. Ar 1923./24. m. g. priv.-doc. *A. Ugrjumovs* sāk lasīt militarās kriminaltiesības, un ar 1924./25. m. g. priv.-doc. *A. Krugļevskis* — kriminalpolitiku. Šinī gadā tiesību zinātņu nodaļa cieš arī pirmo lielo zaudējumu: pēc ilgākas grūtas slimības nomirst prof. *V. Gribovskis*, kamdēļ valststiesību kursu 1924./25. m. g. pa daļām lasa doc. *K. Dišlers* un doc. *R. Akmentiņš*, bet ar 1925./26. m. g. valststiesību kursu fakultate nodod doc. *R. Akmentiņam*.

Tiesību zinātņu nodaļas darbības tālākā gaitā pamazām radās iespēja šo darbību pakāpeniski attīstīt un labāki izveidot, jo nāca klāt fakultates pašas izaudzinātie jaunie mācības spēki. 1928./29. māc. gadā tika ievēlēts par privatdocentu asistents *P. Mucinieks* (no 1929./30. g. docents), kuram fakultate uzdod lasīt socialo likumdošanu, 1929./30. m. g. priv.-doc. *A. Švābe* (ar 1930./31. m. g. docents) sāk lasīt Latvijas tiesību vēsturi; no 1930./31. m. g. priv.-doc. *K. Čakste* (ar 1931./32. m. g. docents) sāk lasīt civiltiesību kursu ekonomistiem, un 1935./36. māc. gadā ar prof. *A. Lēbera* aiziešanu pensijā fakultate viņam uzdod lasīt arī tirdzniecības tiesību kursu.

1937. gada vasarā fakultates tiesību zinātņu nodaļa nāves dēļ zaudēja divus profesorus — *A. Būmani*, kas pēc prof. *B. Frēzes* aiziešanas pensijā lasija romiešu tiesības, un *V. Bukovski*; tā kā zinātniski sagatavotu pēcnācēju viņiem nebij, fakultate uzdeva romiešu tiesības prof. *V. Sinaiskim* un civilprocesu prof. *P. Lejiņam*. Tāpat šinī laikā fakultate zaudēja arī prof. *A. Švābi*, kas pārgāja uz filoloģijas un filozofijas fakultati, tomēr lasija vēl Latvijas tie-

sību vēsturi līdz viņa audzēkņa *B. Ābera* ievēlēšanai par privatdocentu (1937./38. m. g.) un 1938./39. māc. gadā par docentu Latvijas tiesību vēsturē. Tanī pašā 1937./38. māc. gadā ievēlēts par priv.-doc. *P. Lejiņš*, kas sākot ar 1938./39. m. g. jau docenta pakāpē lasa kriminaltiesību kursu kā pensijā aizgājušā prof. *P. Minca* pēcnācējs. Beidzot, 1939. g. pavasarī par docentu kriminalprocesa katedrai ievēlēts priv.-doc. *L. Šulcs*, par priv.-doc. pie romiešu tiesību katedras ievēlēts asistents *V. Kalniņš*, kuram ar 1939./40. m. g. uzdots romiešu tiesību kurss, un par priv.-doc. pie Latvijas valsts tiesību katedras ievēlēts asistents *J. Vālbergs*, kam ar 1939./40. m. g. uzdots publisko tiesību kurss ekonomistiem un Latvijas valsts tiesību seminars juristiem.

Habilitacijas darbus fakultatei iesnieguši un, cik vērojams, 1939./40. māc. gadā kļūs par privatdocentiem asistenti *J. Grinbergs* (pie tirdzniecības tiesību katedras), *J. Pagasts* (pie civilprocesa katedras) un pie katedrām atstātie *J. Plekans* (pie administratīvo tiesību katedras), *G. Grinbergs* (pie kriminaltiesību katedras), *A. Rūsis* (pie starptautisko tiesību katedras) un *A. Linde* (pie kriminalprocesa katedras).

Pozitivi novērtējot tiesību zinātņu nodaļas mācības spēku zinātnisko darbību, fakultate 1930. g. novembrī piešķīrusi Dr. iur. h. c. gradu doc. *A. Lēberam* un tiesību zinātņu doktora (Dr. iuris) gradu pēc doktora pārbaudijumu izturēšanas un doktora disertacijas publiskas aizstāvēšanas: doc. *V. Bukovskim* 1931. g. maijā, docentiem *K. Dišleram* un *A. Švābem* 1932. g. maijā, doc. *A. Būmanim* 1934. g. maijā un doc. *P. Lejiņam* 1937. g. maijā, pēc kam minētie docenti ievēlēti par profesoriem.

No fakultates darbības veidošanās pēdējos gados minams, ka ar 1937./38. mācības gadu nodibināta pašvaldību tiesību katedra (ko pagaidām pārzina vec. doc. *P. Mucinieks*), ap kuru grupējas tie specialie priekšmeti, kas nepieciešami vai noderīgi pašvaldību atbildīgajiem darbiniekiem. Šīs katedras nodibināšana rāda silti apsveicamo valdības nodomu — tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultati beigušajiem turpmāk pavērt ceļu pilsētu un lauku pašvaldību atbildīgajā darbā. Beidzot, ar studiju plāna pārkārtošanu 1938./39. māc. gadā pieņemti daži atvieglinājumi studentiem, kam tagad dota iespēja, kārtīgi strādājot, nobeigt bez kādām grūtībām pilnu fakultates kursu, ieskaitot diplomdarba aizstāvēšanu, astoņos semestros (četros gados).

Ziņas par tiesību zinātņu nodaļas mācības spēkiem un studentiem sk. attiecīgās tabulās.

3. Studiju gaita un pārbaudījumu kārtība. Līdztekus mācības plāna pakāpeniskai izveidošanai fakultate radijusi arī savu iekšējo satversmi, arvien pilnīgāki izveidojot studiju noteikumus. Gandrīz katrā mācības gadā Fakultates Padome šinī ziņā pieņēmusi kādu principialu lēmumu. Šos lēmumus sakopot un sistematizēt 1938./39. m. g. ierosināja vispārējie studiju plāna un studiju kārtības pārkārtojumi. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu Fakultates Padome tad arī 1938./39. m. g. pieņēma savus noteikumus par studiju gaitu un pārbaudijumu kārtību:

Studiju gaitas un pārbaudijumu kārtības noteikumi.

I. Vispārīgie noteikumi.

1. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē ir divas nodaļas: tautsaimniecības un tiesību zinātņu. Tautsaimniecības nodaļa sadalas trīs apakšnodaļās: 1) tautsaimniecības, 2) tirdzniecības un 3) kooperacijas apakšnodaļā.

2. Fakultatē minimalais studiju ilgums ir četri gadi jeb astoņi semestri. Studentiem, kas beiguši tautsaimniecības nodaļu un vēlas studijas turpināt tiesību zinātņu nodaļā vai otrādi, minimalais studiju ilgums šinī otrā nodaļā ir divi gadi jeb četri semestri.

3. Minimalā studiju ilgumā neieskaita laiku, kurā studijas bijušas pārtrauktas.

4. Studijas uzskatamas par pārtrauktām, ja 1) students, kas no lekciju naudas nomaksas nav atsvabināts, to nesamaksā, 2) ja students iesniedz savas nodaļas kancelejā dekanam vai nodaļas vadītājam adresētu paziņojumu par izstāšanos uz laiku no fakultates, minot arī iemeslus un pievienojot lekciju grāmatiņu. Paziņojums dod tiesību pretendēt uz atvieglinājumu minima prasībās, kas paredzētas 29. un 30. §§.

5. Studijas atjaunojot, studentam 1) jāiesniedz rektoram lūgums, izprasot dekana resp. nodaļas vadītāja piekrišanu, un 2) jāiesniedz līdz ar lūgumu Universitates noteikumos paredzētie dokumenti.

6. Studijas pārtraucot un atjaunojot, jāievēro, ka katrs pierakstītais kurss jānoklausas divus semestrus, izņemot tos kursus, kurus lasa tikai vienu semestri.

II. Studiju gaita.

7. Fakultates mācību priekšmeti pa semestriem, dienām un stundām sadalīti dekana apstiprinātā lekciju sarakstā.

8. Studentiem tiesība izvēlēties, kādā kārtībā viņi grib studēt mācības plānā paredzētos priekšmetus, izņemot tos priekšmetus, kuriem 25. § paredzēta sevišķa pakāpenība.

9. Studijas notiek studentiem 1) sekojot mācības spēka lasītām lekcijām, 2) izpildot mācības spēku uzdotos vingrinājumus, 3) lasot specialo literaturu, 4) piedaloties praktiskos darbos, 5) rakstot studiju darbus.

10. Fakultatē lasa obligatus, izvēles un ieteicamos kursus (skat. 27. §).

11. Praktiskos darbos studenti vingrinājumos praktiski iepazīstas ar atsevišķām studiju nozarēm un priekšmetiem, kuri prasa technisku veiksmi.

12. Studiju darbi ir šādi: 1) praktiskie seminari, 2) seminari, 3) sacensību darbi, 4) diploma darbs.

13. Praktiskos seminaros studenti iepazīstas ar kāda attiecīga studiju priekšmeta svarīgākām problemām, ar avotiem un literaturu par šīm problemām.

14. Seminaros studenti vingrinas patstāvīgi spriest, izmantot avotus un kritiski novērtēt literaturu par kādu atsevišķu problemu attiecīgā mācības priekšmetā.

15. Diploma darbā students pierāda savu gatavību zinātniskā darbā patstāvīgā spriešanā, avotu un literaturas pārzināšanā un izmantošanā par kādu noteiktu problemu.

16. Sacensību darbu nolūks ieinteresēt spējīgākos studentus patstāvīgam zinātniskam darbam, dot iespēju neatkarīgi no sekmēm citos studiju priekšmetos parādīt savas spējas patstāvīgā spriešanā, avotu un literaturas pārzināšanā un izmantošanā un zinātniskā pieejā, pētot kādu fakultates izraudzītu problemu.

17. Specialās literaturas lasīšanu ierosina un pārbauda mācības spēki paredzētā kārtībā (sk. 37. §).

III. Pierakstīšanās noteikumi un kārtība.

18. Tiesību sekot lekcijām, izpildīt vingrinājumus un piedalīties praktiskos un studiju darbos studenti iegūst, pierakstoties uz mācības plānā paredzētiem priekšmetiem.

19. Pieteikties uz pārbaudijumiem studenti var tikai tajos priekšmetos, uz kuriem viņi pierakstijušies.

20. Pierakstīties uz priekšmetiem un pieteikties pārbaudijumos studenti var tikai iepriekš nomaksājot lekciju naudu un uzrādot tekošajam semestrim derīgu leģitimacijas karti. Pretēji šim noteikumam iegūtie paraksti anullējami.

21. Pierakstīšanās uz priekšmetiem notiek šādā kārtībā: semestra sākumā studenti iesniedz dekanam resp. nodaļas vadītājam to priekšmetu, studiju un praktisko darbu sarakstu, kuriem viņi vēlas sekot vai kuros viņi vēlas strādāt.

22. Pierakstīšanās uzskatama par notikušu, ja lekciju grāmatiņā attiecīgā priekšmeta nodalijumā ir dekana atzīme. Pierakstoties studiju un praktiskos darbos, studentiem lekciju grāmatiņā jāievāc arī darbu vadītāja paraksts.

23. P i r m ā kursa studentiem pierakstīšanās zīmei jāpievieno divas ģīmetnes.

24. Pierakstīšanās, ieskaitot mācības spēku parakstu ievākšanu, izdarama ar tādu aprēķinu, lai lekciju grāmatiņas varētu iesniegt atpakaļ dekanam resp. nodaļas vadītājam ne vēlāk kā 1. novembrī un 1. martā.

25. Pierakstīšanās pakāpenība:

a) Tautsaimniecības nodaļā.

Lai pierakstītos	Jāiztur pārbaudījumi	Jānoklausas
Trešā kursa priekšmetos	Tautsaimniec. teorijā	—
Otrā kursa valodās	Pirmā kursa valodās.	—
Trešā kursa valodās	Otrā kursa valodās	—
Angļu tirdzniec. korespondencē	Otrā kursa angļu val.	—
Vācu tirdzniec. korespondencē	Otrā kursa vācu val.	
Grāmatvedības praktikā	Grāmatvedības teorijā	—
Specialā grāmatvedībā Bilanču mācībā Kooper. darb- u. grāmatvedībā Rūpn. grāmatv. un kalkulacijā Banku praktikā Kantora praktikā II	Grāmatved. praktikā.	—
Kooperacijas teor. un vēsturē	Ievads kooperacijā	—
Preču zinātnē	Neorganiskā ķīmijā	Organiskā ķīmija
Agrārā politikā Tirdzniec. un rūpniec. politikā.		Tautsaimn. teorija
Tirdzniecības tiesībās	—	Civiltiesības
Socialā likumdošanā	—	Publiskās tiesības
Starptautiskā tirdzniecībā	—	Uzņēmuma saimn. mācība
Seminaros	Attiecīgā priekšmetā kolokvijs vai ieskaitījums prakt. seminarā	—
Tirdzniec. tiesību seminarā	Civiltiesībās	—

b) Tiesību zinātņu nodaļā.

Lai pierakstītos	Jāiztur pārbaudījumi
Uz II k. priekšmetiem: romiešu, civil- un tirdzniecības tiesībām	Ievadā tiesību zinātnēs Romiešu tiesību vēsturē
Administratīvām un starptautiskām tiesībām	Valsts tiesībās
II kursa valodām	I kursa valodās

26. Pierakstīšanās studiju un praktiskos darbos atjaunojama, ja attiecīgais darba vadītājs — mācības spēks mainas.

27. Lai nobeigtu tautsaimniecības nodaļas pilnu kursu, studentam obligats vienas apakšnodaļas pilns kurss, studiju darbi un praktiskie darbi.

V. Minima noteikumi.

28. Maksimalais studiju laiks fakultatē ir astoņi gadi jeb sešpadsmit semestri. Sevišķos gadījumos Fakultates Padome uz studenta motivēta lūguma pamata šo laiku var pagarināt.

29. Sekmīgi studenti, kas atbilst „Likuma par valsts aizdevumiem normalas studiju gaitas nodrošināšanai augstākās valsts mācību iestādēs" noteikumiem, var iesniegt lūgumu pēc aizdevuma lekciju naudas samaksai un dzīves iztikai. Par sekmīgu studentu šinī ziņā uzskatams students, kas var nobeigt fakultati sešos gados jeb divpadsmit semestros. Par pierādījumu, ka students fakultati var šinī laikā nobeigt, uzskatams vienīgi tas apstāklis, ka 1) tautsaimniecības nodaļā students katru semestri, izņemot pirmo un pēdējo, iegūst ieskaitījumu mazākais deviņu lekciju, studiju darbu vai praktisko darbu stundām (nedēļā). 2) Tiesību zinātņu nodaļā par sekmīgu šinī ziņā uzskatams students, kas katru semestri, izņemot pirmo un pēdējo, iegūst ieskaitījumu mazākais divpadsmit lekciju, studiju darbu vai praktisko darbu stundām (nedēļā). Studiju pārtraukumus šinī laikā neieskaita, ja students par to iesniedzis 4. § paredzēto paziņojumu.

30. Tautsaimniecības nodaļas visu apakšnodaļu studentiem līdz katra studiju gada 15. oktobrim (sākot ar otro studiju gadu) jānobeidz sekojoši priekšmeti, seminari un praktiskie darbi:

Otrā studiju gadā: grāmatvedības teorija, angļu un vācu valoda un divi priekšmeti, studiju vai praktiskie darbi.

Trešajā studiju gadā: tautsaimniecības teorija, tirdzniecības rēķini, angļu un vācu valoda un 2 priekšmeti, seminari vai praktiskie darbi.

Ceturtajā studiju gadā: angļu un vācu valoda un 2 priekšmeti, seminari vai praktiskie darbi.

Turpmākos studiju gados jānobeidz katru gadu vismaz pieci obligatie priekšmeti, studiju vai praktiskie darbi.

Tiesību zinātņu nodaļā otrā studiju gadā līdz 15. oktobrim — jāiztur pārbaudijumi trīs priekšmetos, to starpā: 1) ievads tiesību zinātnēs un 2) romiešu tiesību vēsturē.

Trešajā studiju gadā līdz 15. oktobrim — jāiztur pārbaudijumi trīs priekšmetos: 1) valsts tiesībās, 2) Latvijas tiesību vēsturē, 3) tiesību filozofijā.

Ceturtajā studiju gadā līdz 15. oktobrim — jāiztur pārbaudijumi: 1) romiešu tiesību sistemā un 2) Latvijas valsts tiesībās.

31. Prasības, kas minētas 30. §, jāizpilda 29. § minētiem studentiem.

32. Studentus, kas šo normu nesasniedz, dekans brīdina un uzaicina iesniegt studiju plānu, kas atbilst minima prasībām, minot, kādos priekšmetos un kad students paredz izturēt pārbaudijumus. Ja students šo plānu neizpilda un neuzrāda par to attaisnotājus iemeslus, Fakultates Padomei pēc dekana priekšlikuma tiesības lūgt Dekanu Padomi šo studentu izslēgt no studējošo skaita.

VI. Pārbaudijumi.

33. Pārbaudijumi sadalas: 1) kursa pārbaudijumos, 2) komisijas pārbaudijumos un 3) gala pārbaudijumos.

34. Pārbaudijumi notiek sesijās: I sesija laikā no 1. decembra līdz 15. janvarim un II sesija laikā no 15. maija līdz 15. septembrim. Studējošiem jāpieteic-

cas uz pārbaudijumiem izziņotā kārtībā. Kursa priekšmetu pārbaudijumu termiņus nosaka mācības spēks. Komisijas pārbaudijumu termiņus nosaka Fakultates Padome. Priekšmeta mācības spēks resp. dekans saziņā ar komisijas locekļiem var nolikt kursa un komisijas pārbaudijuma termiņus arī ārpus pārbaudijumu sesijām.

35. Kursa un komisijas pārbaudijumos var pieteikties tikai tie studenti, kas divu semestru priekšmetos vismaz divus semestrus, bet viena semestra priekšmetos vismaz vienu semestri sekojuši lekcijām un izpildijuši uzdotos vingrinājumus vai veikuši praktiskos darbus.

36. Gala pārbaudijumos pielaiž tos studentus, kas studējuši minimalo laiku, izturējuši pārbaudijumus visos obligatos kursa un komisiju priekšmetos un nostrādājuši visus obligatos praktiskos seminarus, seminarus un praktiskos darbus līdz gala pārbaudijumu sesijas sākumam.

37. Teoretiskos priekšmetos, ierodoties uz pārbaudijumiem, students ziņo, ar kādu autoru darbiem viņš iepazinies. Izvēles atvieglināšanai mācības spēks izsludina ieteicamo autoru un darbu sarakstu.

38. Studentu pārbaudijumu rezultatus novērtē ar atzīmi „ļoti sekmīgi", „labi", „sekmīgi" vai „nesekmīgi".

1. Kursa pārbaudijumi.

39. Sekmīgi izturētos kursa pārbaudijumus mācības spēks atzīmē studenta lekciju grāmatiņā ar atzīmi „ļoti sekmīgi", „labi" vai „sekmīgi", apstiprinot ierakstu ar savu parakstu un atzīmējot pārbaudijuma datumu. Ja students pārbaudijumu neiztur, eksaminatoram tiesība to atzīmēt lekciju grāmatiņā ar vārdu „nesekmīgi".

40. Neizturot pārbaudijumus vai neierodoties uz pārbaudijumiem, students zaudē tiesību piedalīties pārbaudijumā otru reizi tajā pašā semestrī vai pārbaudijumu sesijā.

41. Ja students neiztur pārbaudijumu kursa priekšmetā divas reizes un par to ir atzīme lekciju grāmatiņā, tad viņam tiesība lūgt atļauju piedalīties pārbaudijumā trešo reizi, bet tikai sevišķā dekana izvēlētā komisijā, kurā ir trīs mācības spēki un attiecīgā priekšmeta mācības spēks kā eksaminators. Attiecīgais lūgums studentam jāiesniedz ar rakstu Fakultates Padomei. Par šo trešo pārbaudijumu komisija raksta protokolu un pārbaudijuma rezultatus ieraksta lekciju grāmatiņā ar komisijas locekļu parakstiem. Ja students arī trešo reizi pārbaudijumu neiztur, tad viņu izslēdz no fakultates studentu skaita.

2. Komisijas pārbaudijumi.

42. Pārbaudijumu komisiju pēc dekana priekšlikuma ievēlē Fakultates Padome. Komisijas priekšsēdētājs ir dekans vai nodaļas vadītājs, komisijas loceklis ir arī priekšmeta mācības spēks. Komisija par pārbaudijumu gaitu un rezultatiem raksta protokolu. Studenta zināšanas pārbaudijumu komisija novērtē ar 38. § paredzētām atzīmēm un novērtējuma rezultatus atzīmē protokolā.

43. Studenti, kas komisijas pārbaudijumos pieteikušies, bet nav ieradušies, zaudē tiesības pieteikties uz komisijas pārbaudijumiem tanī pašā semestrī.

44. Studenti, kas divas reizes nav izturējuši attiecīgā priekšmeta komisijas pārbaudijumu, var iesniegt dekanam rakstītu lūgumu atļaut piedalīties pārbaudijumā trešo reizi. Ja students neiztur pārbaudijumu trešo reizi, viņu izslēdz no fakultates studējošo skaita.

45. Komisijas pārbaudijumi tautsaimniecības nodaļā notiek šādos priekšmetos: 1) tautsaimniecības teorijā, 2) agrarā politikā, 3) angļu un vācu korespondencēs.

Tiesību zinātņu nodaļā komisijās notiek tikai gala pārbaudijumi.

3. Gala pārbaudijumi.

46. Gala pārbaudijumos ietilpst:

1. Pārbaudijumi ar rakstu vai vārdiem 47. § minētos priekšmetos.

2. Zinātniskais darbs (diplomdarbs).

3. Šī darba aizstāvēšana Fakultates Padomē vai diploma darba novērtēšanas komisijā.

47. Gala pārbaudijumi ar rakstu vai vārdiem notiek šādos priekšmetos:

Tautsaimniecības nodaļā:

a) Tautsaimniecības apakšnodaļā: 1) finansu zinātnē, 2) tirdzniecības un rūpniecības politikā, 3) nauda, kredits un bankas, 4) tirdzniecības tiesībās.

b) Tirdzniecības apakšnodaļā: 1) uzņēmuma saimniecības mācībā, 2) tirdzniecības un rūpniecības politikā, 3) specialā grāmatvedībā vai bilanču mācībā, 4) tirdzniecības tiesībās.

c) Kooperacijas apakšnodaļā: 1) kooperacijas teorijā un vēsturē, 2) tirdzniecības un rūpniecības politikā, 3) kooperacijas darb- un grāmatvedībā, 4) tirdzniecības tiesībās.

Tiesību zinātņu nodaļā:

Tiesību zinātņu nodaļā gala pārbaudijumi jātur: 1) civiltiesībās, 2) civilprocesā, 3) kriminaltiesībās, 4) tirdzniecības tiesībās un 5) starptautiskajās tiesībās. Bez tam jāiztur rakstisks pārbaudijums priekšmetā, ko fakultate noteic pirms katras diplompārbaudijumu sesijas.

48. Students gala pārbaudijumos piesakas ar rakstītu lūgumu. Lūgumam jāpievieno: 1) lekciju grāmatiņa, kā pierādijums par visiem sekmīgi nobeigtiem kursa priekšmetiem, studiju un praktiskiem darbiem, kas paredzēti apakšnodaļā, kuru students vēlas beigt; 2) kvīts par lekciju naudas samaksu pēdējā semestrī; 3) studenta dzīves apraksts; 4) pases vai metrikas noraksts un 5) divas ģīmetnes.

49. No studentiem, kas piesakas gala pārbaudijumos, nav jāprasa to obligato priekšmetu ieskaitijums, kas ievesti vai pēc divu gadu vai ilgāka laika pārtraukuma atjaunoti divos pēdējos gados pirms studenta pieteikšanās gala pārbaudijumos.

50. Pārbaudijumus izdara Fakultates Padomes izvēlēta un Universitates Padomes apstiprināta komisija ar dekanu vai nodaļas vadītāju kā priekšsēdētāju. Komisijas loceklis ir arī priekšmeta mācības spēks. Par pārbaudijuma gaitu un rezultatiem raksta protokolu, kurā pārbaudijuma rezultatus novērtē ar 38. § paredzētām atzīmēm.

51. Ja students neiztur pārbaudijumu, atsakas vai neierodas uz kādu no gala pārbaudijumiem, tad līdz ar to anullējas visi pārējie jau izturētie gala pārbaudijumi.

52. Ja students slimības vai citu svarīgu apstākļu dēļ, kurus pārbaudijumu komisija atzīst par pamatotiem, nevar piedalīties pārbaudijumos visos priekšmetos, tad uz pārbaudamā motivēta lūguma pamata Fakultates Padome var atļaut viņam v i e n ā priekšmetā piedalīties pārbaudijumā nākošajā sesijā.

53. Ja students nākošajā sesijā uz šo pārbaudijumu neierodas vai to neiztur, tad anullējami visi pārējie jau izturētie pārbaudijumi.

54. Ja students kādā gala pārbaudijumu priekšmetā pārbaudijumu neiztur otru reizi, viņš var lūgt atļauju piedalīties pārbaudijumā trešo reizi tikai tad, ja viņš pēc otrreizējās pārbaudijuma neizturēšanas piedalijies un saņēmis ieskaitijumu attiecīgā priekšmeta seminarā, bet ja attiecīgā priekšmeta seminari nenotiktu — izpildijis apmierinoši attiecīgā priekšmeta mācības spēka uzdotu vingrinājuma darbu.

55. Trešo reizi neizturot attiecīgā priekšmeta galā pārbaudijumu, studentu izslēdz no fakultates studējošo skaita.

VII. Diploma darbs.

56. Diploma darbs rakstams latviešu valodā mācību priekšmetā, kur ir paredzēts studiju darbs. Izņēmumi pieļaujami ar Fakultates Padomes katrreizēju piekrišanu.

57. Students, kas izturējis pārbaudijumu vai nostrādājis seminaru priekšmetā, kur diploma darbu var rakstīt, pēc mācības spēka ieskata var izvēlēties diploma darba temu.

58. Diploma darbu nevar iesniegt ātrāk, iekams izturēti visi gala pārbaudijumi, un tas jāiesniedz ne vēlāk, kā gada laikā pēc šo pārbaudijumu izturēšanas. Pēc motivēta lūguma Fakultates Padome var pagarināt diploma darba iesniegšanas termiņu, bet ne vairāk par trim gadiem. Diplomandiem, kas vēlas iesniegt diploma darbu pēc šī termiņa, jāiestājas par studentu uz diviem semestriem mācības gada sākumā un no jauna jānostrādā fakultates seminari un praktiskie darbi.

59. Diploma darba minimalie apmēri ir divas iespiedloksnes, un tā ārējai iekārtai jāatbilst fakultates apstiprinātiem noteikumiem vai paraugam.

60. Iesniedzot diploma darbu dekanam resp. nodaļas vadītājam, pievienojams: 1) rakstīts apliecinājums, ka darba iesniedzējs to izstrādājis patstāvīgi un izlietojis vienīgi darbā norādītos avotus un literaturu, un 2) attiecīgā mācības spēka apliecinājums, ka diploma darba tema izraudzīta ar viņa piekrišanu.

61. Dekans resp. nodaļas vadītājs diploma darba novērtēšanu nodod mācības spēkam, kas piekritis darba tematam, un vēl otram mācības spēkam, kas lasa vai vada darbus radniecīgā mācības priekšmetā. Ja abu šo mācības spēku atsauksme ir pozitīva, dekans diploma darbu ļauj aizstāvēt.

62. Diplomdarbu students aizstāv Fakultates Padomē vai diploma darba novērtēšanas komisijā, kurā ir dekans un abi mācības spēkī, kas diploma darbu novērtējuši. Students vispirms ziņo par sava darba temu un motivē darba problemu un lietotās metodes, un pēc tam atbild komisijas locekļu uzstādītiem jautājumiem un iebildumiem.

63. Par diploma darba aizstāvēšanas gaitu un rezultatiem rakstams protokols, līdzīgs citu gala pārbaudijumu protokoliem.

64. Ja diploma darbs novērtēts ar nesekmīgi vai arī darba iesniedzējs vēlas dabūt augstāku atzīmi, viņam tiesība lūgt atļauju darbu pārstrādāt vai iesniegt jaunu darbu. Pārstrādātais darbs iesniedzams gada laikā.

VIII. Sacensību darbi.

65. Sacensību darbus var iesniegt visi Latvijas Universitates studenti par fakultates izraudzītām un rektora izsludinātām temām. Darbiem pēc satura un ārējā izveidojuma jāatbilst diploma darba prasībām.

66. Sacensību darbi iesniedzami fakultates kancelejā līdz 15. augustam anonimi, ar darba moto apzīmētā aploksnē ieliktu zīmi ar autora vārdu, uzvārdu un matrikulas numuru, adresi un darba nosaukumu.

67. Sacensību darbus novērtē tādā pašā kārtībā kā diploma darbus. Darba novērtētāji savu atsauksmi iesniedz Fakultates Padomei, kas lemj par darba godalgošanu.

68. Ja godalgojamā darba slēgto aploksni atverot izrādītos, ka darba (iesniedzējs) autors nav students, tad lēmums par darba godalgošanu anullējams.

69. Godalgoto sacensības darbu var pieņemt kā diploma darbu, ja darba autors par to iesniedz rakstītu lūgumu Fakultates Padomei un darbu aizstāv parastā kārtībā.

IX. Pirmā zinātniskā grada piešķiršana.

70. Studentam, kas sekmīgi izturējis gala pārbaudijumus, izstrādājis un sekmīgi aizstāvējis diploma darbu, piešķir pirmo zinātnisko gradu.

71. Ja students pusi no 1) kursa priekšmetiem, 2) komisijas pārbaudijumiem un gala pārbaudijumiem, skaitot katru grupu atsevišķi, izturējis ar atzīmēm labi vai ļoti sekmīgi un diploma darbs novērtēts ar labi vai ļoti sekmīgi, tad students fakultati beidz ar atzīmi diplomā ļoti sekmīgi. Ja atzīmes nesasniedz šo līmeni, students fakultati beidz ar atzīmi diplomā sekmīgi.

4. Mācības spēki un viņu darbi. Mācības spēku skaita attīstību raksturo pievienotā I tabula. Abu fakultates nodaļu studiju darbs cieši saistīts savā starpā, jo tautsaimniecības nodaļas studiju plānā ietelp arī daudzi juridiski priekšmeti un otrādi.

I tabula.

Mācības gadi	Mācības spēku skaits								
	Profesori	Vec. docenti	Docenti	Priv.-docenti	Lektori	Instruktori	Asistenti	Subasistenti	Kopā
1919./20.	4	9		—	4	—	—	—	17
1920./21.	5	14		1	3	—	—	—	23
1921./22.	5	13		1	2	—	—	—	21
1922./23.	5	14		—	2	—	—	2	23
1923./24.	4	14		3	3	1	—	2	27
1924./25.	4	14		4	3	5	1	2	33
1925./26.	4	14		4	3	7	1	2	35
1926./27.	4	11 + 2*	—	4	3	9	2	2	39
1927./28.	5	11 + 2	—	4	4	8	4	2	40
1928./29.	5	11 + 2	—	5	2	8	5	2	40
1929./30.	5	11 + 2	—	4	2	8	7	4	43
1930./31.	5	11 + 1	3	2	2	8	7	4	45
1931./32.	6	10 + 1	4	2	2	8	9	2	44
1932./33.	9	8 + 1	3	3	2	7	9	3	45
1933./34.	9	8	4	3	2	8	9	2	45
1934./35.	8	10	2	3	2	8	14	3	50
1935./36.	7	10 + 1	3	3	4	6	13	4	51
1936./37.	7	9 + 1	2	3	5	5	17	4	53
1937./38.	9	8 + 1	5	2	5	4	16	4	54
1938./39. Uz 1. maiju 1939.g.	8	10 + 1	3	2	6	5	17	4	56

Vecāko docentu rubrikā otrā skaitļu rinda (ar +) apzīmē ārštata vecākos docentus.

Fakultates mācības spēku un pedagoģiskā papildpersonala akademiskā staža pārmaiņas redzamas no II tabulas.

Fakultates mācības spēku pedagoģiskā darbība redzama III tabulā.

II tabula.

Mācības spēku akademiskais stažs.

a) Vecākie mācības spēki.

Iekavās liktie mācības spēki fakultatē vairs nedarbojas; ar † apzīmēti mirušie.

NNr.	Mācības spēki	Akademiskais stažs									
		Prof.	Vec. doc.	Doc.	Priv.-doc.	Lekt.	Vec. asist.	Asist.	Jaun. asist.	Instrukt.	Subasist.
	I. Profesori.										
1.	*(Kārlis Balodis †)*	1919.—31.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	*(Jānis Čakste †)*	1919.—27.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	*(Benedikts Frēze)*	1919.—34.	—	—	—	—	—	—	—		—
4.	*(Večeslavs Gribovskis †)*	1920.—24.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	*(Pauls Mincs)*	1921.—39.	1920.—21.	—	—	—	—	—	—		—
6.	*Vasilijs Sinaiskis*	1922.— ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	*(Vladimirs Kosinskis †)*	1928.—38.	—	—		—	—	—	—	—	—
8.	*(Augusts Lēbers)*	1930.—35.	1925.—30.	1920.—25.	—	—	—	—	—		—
9.	*Kārlis Dišlers*	1932.— ...	1921.—32.	—	—	—	—	—	—		—
10.	*(Vladimirs Bukovskis †)*	1932.—37.	1921.—32.	—	—		—	—	—		—
11.	*(Arvēds Švābe)*	1932.—36.	—	1930.—32.	1930.—32.	1929.—30.	—	—	—	—	
12.	*Ernests Birkhāns*	1933.— ...	1921.—33.	1920.—21.		—	—	—	—		—
13.	*(Aleksandrs Būmanis †)*	1934.—37.	1927.—34.	1921.—27.	—	—	—	—	—	—	—

II tabulas 1. turpinājums.

NNr.	Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs									
		Prof.	Vec. doc.	Doc.	Priv.-doc.	Lekt.	Vec. asist.	Asist.	Jaun. asist.	Instrukt.	Subasist.
14.	*Jānis Kārkliņš*	1936.— ...	1921.—36.	1919.—21.	—	—	—	—	—	—	—
15.	*Eduards Balodis*	1936.— ...	1934.—36.	1930.—34.	1928.—30.	1927.—28.	—		—	1926.—27.	—
16.	*Pēteris Lejiņš*	1937.— ...	1923.—37.	1923.	1921.—23.	1920.—21.	—	—	—	—	—
17.	*Kārlis Puriņš*	1938.— ...	1921.—38.	1919.—21.		—	—	—	—	—	—
II	Vec. docenti.										
18	*(Alfrēds Hēdenštrēms †)*		1919.—27.	—	—		—		—	—	
19.	*Fridrichs Henzelis*		1921.—	1919.—21.	—	—	—			—	
20.	*Vilis Vītols*		1921.— ...	1920.—21.	—	—			—		
21.	*Roberts Akmentiņš*	—	1922.— ...	1921.—22.	—	—	—			—	
22.	*Hermanis Albats.*	—	1923.— ...	1921.—23.	—	—	—	—	—		
23.	*Longins Ausējs.*		1927.— ...	1921.—27.	—	—	—				
24.	*Pēteris Mucinieks*		1934.— ...	1931.—34.	1928.—31.	—	—	1927.—31.	1925.—27.	—	—
25.	*Eduards Šīrons*	—	1935.— ...	1931.—35.	1930.—31.		1929.—31.	1926.—29.	—		1924.—26.
26.	*Konstantīns Čakste*	—	1937.— ...	1934.—37.	1931.—34.	—	1933.—34.	1930.—33.	1928.—30.	—	
27.	*Arnolds Aizsilnieks*		1938.— ...	1936.—38.	—	—	—	—	—	—	—
28.	*Kārlis Bērziņš*	—	1938.— ...	1936.—38.	1931.—36.		1931.—36.	1928.—31.	1927.—28.	—	1926.—27.

II tabulas 2. turpinājums.

NNr.	Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs									
		Prof.	Vec. doc.	Doc.	Priv.-doc.	Lekt.	Vec. asist.	Asist.	Jaun. asist.	Instrukt.	Subasist.
III	Docenti un privatdocenti.										
29.	*Edgars Dunsdorfs*	—	—	1938.— ...	1937.—38.	—	—	1937.—38.	1936.—37.	—	1934.—36.
30.	*Andrejs Lejas-Sauss*	—	—	1938.— ...	1932.—38.	—	—	—	—	—	
31.	*Benno Ābers*	—	—	1938.— ...	1937.—38.	—	—	—	—	—	—
32.	*Pēteris Lejiņš*	—	—	1938.— ...	1938	—	—	—	1937.—38.	—	—
33.	*(Nikolajs Kochanovskis)*	—	—		1923.—29.	—	—	—		—	—
34.	*(Anatolijs Ugrjumovs)*	—		—	1923.—29.	—	—	—	—	—	—
35.	*Aleksandrs Krugļevskis*	—		—	1924.— ...	—	—	—	—	—	—
36.	*(Miķelis Valters,* ievēlēts, nav darbojies)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37.	*(Arturs Kangers)*	—	—	—	1927.—31.	—	—	—	—		—
38.	*Lotars Šulcs*	—	—	1939.— ...	1933.—39.	—	—	—	—	—	—
39.	*Jānis Vālbergs*	—	—	—	1939.— ...	—	1937.—39.	1933.—37.	1931.—33.	—	1927.—30.
IV	Lektori un instruktori.										
40.	*Rūdolfs Cimmermanis*	—	—	—	—	1919.— ...		—	—	—	—

II tabulas 3. turpinājums.

NNr.	Mācības spēki	Akadēmiskais stāžs									
		Prof.	Vec. doc.	Doc.	Priv.-doc.	Lekt.	Vec. asist.	Asist.	Jaun. asist.	Instrukt.	Subasist.
41.	*Jānis Stiprais*		—	—	—	1922.— ...	—	—		—	—
42.	*(Emils Krieviņš)*	—	—	—	—	1923.—37.	—	—		—	—
43.	*Pauls Lazdiņš*	—	—	—	—	1935.— ...		—	—	1925.—35.	—
44.	*Arnolds Jankovskis*	—	—	—	—	1937.— ...	—	1937.—38.	1936.—37.		1927.—36.
45.	*Aleksandrs Kānbergs*		—		—	1937.— ...	—	—	—	—	—
46.	*Alfrēds Ledaunieks*		—	—	—	1937.— ...	—	—	—	—	—
47.	*Pēteris Bērziņš.*			—	—	1938.— ...		—	—	—	—
48.	*Reinholds Rutkis*		—		—	1939.— ...	—	—	—	1924.—39.	—
49.	*Kristaps Linde*	—	—	—				—		1924. ...	—
50.	*(Kārlis Liepiņš)*	—	—	—		—	—	—	—	1924.—27.	—
51.	*(Jānis Roze)*	—	—	—			—	—	—	1924.—37.	—
52.	*(Eduards Vunderlichs †)*		—	—	—	—	—	—	—	1924.—38.	
53.	*(Aleksandrs Štūls)*		—	—	—	—	—	—	—	1926.—34.	—
54.	*(Bernhards Tilts).*	—	—	—	—	—	—	—	—	1927.—33.	—
55.	*Austra Smilga*	—	—	—	—	—	—	—	—	1927.— ...	—
56.	*(Aleksandrs Puriņš)*	—	—	—	—	—	—	—	—	1933.—37.	—

II tabulas 4. turpinājums.

b) Jaunākie mācības spēki.

NNr.	Mācības spēki	Akadēmiskais stažs				
		Vec. asist.	Asist.	Jaun. asist.	Instrukt.	Subasist.
	I Asistenti.					
57.	*Juris Grīnbergs*	1936.— ...	1933.—36.	1930.—33.	—	—
58.	*Roberts Roze*	1938.— ...	1936.—38.	1934.—36.	1937.— ...	—
59.	*Voldemārs Kalniņš**	1938.— ...	1937.—38.	1934.—37.	—	1931.—34.
60.	*Aleksandrs Pavārs*		1937.— ...	1932.—33. 1934.—37.		—
61.	*Kārlis Andžāns*	—	1938.— ...	1936.—38.	—	—
62.	*Arvēds Dzērve*	—	1938.— ...	1937.—38.		—
63.	*Kārlis Zīverts*	—	1938.— ...	1937.—38.	—	—
64.	*(Arnolds Zaļais)*			1931.—35.	—	—
65.	*(Jānis Volmārs)*	—	—	1931.—35.		—
66.	*(Arvēds Lode)*	—	—	1931.—35.	—	—
67.	*Voldemārs Dāvīds*	—	—	1934.— ...	—	—
68.	*Alfrēds Linde*		—	1934.— ...	—	
69.	*Rūdolfs Lindenbergs*	—	1939.— ...	1934.—39.	—	1930.—34.
70.	*(Alfrēds Krieviņš)*	—	—	1935.—38.	—	1930.—35.
71.	*Jānis Pagasts*	—	—	1935.— ...	—	—
72.	*Kārlis Hochfelds*	—		1937.— ...	—	—
73.	*Valerija Sieceniece*	—		1938.— ...		—
74.	*Ferdinands Mētra*	—	—	1938.— ...	—	—
75.	*Vitauts Velēns*	—		1938.— ...	—	—
	II. Subasistenti.					
76.	*Kārlis Videnieks*	—	—	—	—	1935.— ...
77.	*(Jānis Zilvēris)*	—	—		—	1936.—37.
78.	*Alfrēds Bečass*		—	—	—	1936.—
79.	*Nikolajs Grāvītis*	—		—		1937.—
80.	*Edmunds Tomsons*	—		—	—	1938.—

* 1939. g. ievēlēts par priv.-doc.

III tabula.

Tautsaimniecības nodaļas mācības spēku darbība.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmets	Seminari un praktikas	Zinātniska b-ba
Profesori:				
Eduards Balodis	Kooperacijas teorijas	Ievads kooper. Kooper. teorija	Kooperacijas praktika Kooper. teor. semin. Ievada kooper. proseminars	LU akad. sab. zin. b.
Ernests Birkhāns	Tautsaimniecības politikas	Tirdzn. un rūpn. pol. Specialā grāmatv. Krievu tirdzn. koresp.	Tirdzn. un rūpn. politikas seminars	Latv. tauts. biedr. LU akad. sab. zin. b.
Jānis Kārkliņš	Tirdzniec. māc.	Tirdzn. māc. I Tirdzn. māc. II	Grāmatved. praktika	Latv. tauts. biedr. LU akad. sab. zin. b.
Vlad. Kosinskis	Tautsaimn. teorijas	Tauts. zin. metod.	—	LU akad. sab. zin. b.
Kārlis Puriņš	Finansu zin.	Finansu zinātne	Finansu zin. seminars Finansu zin. prakt. seminars	LU akad. sab. zin. b.
Docenti:				
Longins Ausējs	Saimniecības matematikas	Finansu matem. Apdroš. matem.	—	LU akad. sab. zin. b. Kr. Barona biedr. Filozof. biedr.
Fridrichs Henzels	Saimniec. vēstures	Ievads statistikā Saimn. attīst. vēsture	—	LU akad. sab. zin. b.
Eduards Šīrons	Tauts. politikas un statistikas	Ievads tautsaimn. Agrārā polit. Statistikas teorija	Stat. teor. seminars Tauts. polit. prosemin.	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmets	Semināri un praktikas	Zinātniska b-ba
Vilis Vītols	Banku politikas un saimn. matemat.	Tirdzniec. rēķini Banku politika	Banku polit. seminars Tirdzn. rēķ. prakt.	LU akad. sab. zin. b. Latv. taut. biedr.
Arn. Aizsilnieks	Tauts. teorijas	Tautsaimn. teorija Tauts. mācību vēsture	Tauts. teor. prosem. Tauts. teor. seminars	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Kārlis Bērziņš	Tirdzniec. māc.	Grāmatved. teorija Bilanču mācība Starptaut. tirdzniec.	Starpt. tirdzn. semin. Grāmatv. teor. prosem.	LU akad. sab. zin. b. Latviešu tautsaimnieku biedr.
Edgars Dunsdorfs	Saimniec. vēstures	Latv. saimn. vēsture	Latv. saimn. vēst. sem.	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Andrejs Lejas-Sauss	Saimniec. ģeogr.	Saimniec. ģeografija	Saimn. ģeogr. semin.	LU akad. sab. zin. b. Latv. taut. biedr.
Lektori un instruktori:				
Rūdolfs Cimmermanis	—	Angļu tirdzn kor. I Angļu tirdzn. kor. II	—	LU akademiskā sab. zin. biedr.
Arnolds Jankovskis	Tirdzniec. māc.	Vācu tirdzn. koresp I Vācu tirdzn. koresp. II	Transporta prakt. Tirdzn. māc. prosem.	LU akad. sab. zin. b. Latv. taut. biedr.
Aleksandrs Kānbergs	Kooperac. teor.	Kooper. darbved. un grāmatvedība	—	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Pauls Lazdiņš	Tirdzniec. māc.	Rūpn. grāmatved. un kalkulacija	Kantora praktika I Kantora praktika II	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Alfrēds Ledaunieks	Tirdzniec. māc.	Stenografija I Stenografija II Stenografija III	—	LU akad. sab. zin. b.

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmets	Semināri un praktikas	Zinātniska b-ba
Jānis Stiprais	Tirdzniec. māc.	Latv. tirdzn. koresp. I Latv. tirdzn. koresp. II	—	LU akad. sab. zin. b.
Alfrēds Grīnbergs	Tirdzniec. māc.	—	Muitas praktika	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Reinholds Rutkis	Tirdzniec. māc.	—	Koku tirdzn. praktika	LU akad. sab. zin. b.
Austra Smilga	Tirdzniec. māc.		Kant. mašīnu praktika	LU akad. sab. zin. b.
Asistenti:				
Roberts Roze	Banku politikas	—	Banku praktika	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Kārlis Andžāns	Kooper. katedra	—		LU akad. sab. zin. b.
Vitauts Velēns	Tirdzniec. māc.	—	—	LU akad. sab. zin. b.
Kārlis Zīverts	Statist. katedra			LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Kārlis Hochfelds	Tirdzniec. mācības	—		LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Valerija Sieceniece	Tirdzniec. mācības	—	—	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Rūdolfs Lindenbergs	Saimn. matem. kat.		—	LU akad. sab. zin. b
Ferdinands Mētra	Tauts. polit. kat.		—	LU akad. sab. zin. b.
Subasistenti.				
Alfrēds Bečass	Tirdzniec. mācības	—	—	LU akad. sab. zin. b. Latv. tauts. biedr.
Nikolajs Grāvītis	Saimn. matem. kat.	—	—	Latv. tauts. biedr.

III tabula.

Tiesību zinātņu nodaļas mācības spēku darbība.

(Pie 2. pkta.)

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Seminari	Zinātniska biedrība
Profesori				
Kārlis Dišlers	Administrativo tiesību	Administratīvās tiesības Administrativais process	Administr. tiesības Administrat. process	Akadēmiskā sab. zin. b-ba
	Latvijas valsts tiesību	Latvijas valsts tiesības Valsts formu attīstība	Latv. valsts tiesības	
Pēteris Lejiņš	Civilprocesa Tiesību filozofijas	Tiesību filozofija Kriminalpsicholoģija Civilprocess	Tiesību filozofija Kriminalpsicholoģija Civilprocess	Akad. sab. zin. b-ba
Pauls Mincs	Kriminaltiesāšanās kārtības	Kriminaltiesāšanas kārtība	Kriminaltiesāšanas kārtība	Akad. sab. zin. b-ba Latvijas Kriminaltīes. b-ba
Vasilijs Sinaiskis	Civiltiesību	Civiltiesības Romiešu tiesību vēsture Juridisko zinātņu metodoloģija	Civiltiesības	LU Civilties. veic. b-ba „Aequitas" Akad. sab. zin. b-ba

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Seminari	Zinātniska biedrība
Docenti:				
Roberts Akmentiņš	Valsts tiesību	Valsts tiesības Ievads tiesību zinātnē	Valsts tiesības	Akad. sab. zin. b-ba
Hermanis Albats	Starptautisko tiesību	Starptautiskās tiesības Starptautiskās privattiesības Baznīcas tiesības Diplomatiskās un konsulārās tiesības	Starptautiskās privattiesības	Akad. sab. zin. b-ba
Konstantīns Čakste	Civiltiesību Tirdzniecības tiesību	Civiltiesības Tirdzniecības tiesības	Civiltiesības Tirdzniecības tiesības	LU Civilties. veic. b-ba „Aequitas" Akad. sab. zin. b-ba
Pēteris Mucinieks	Pašvaldības tiesību Socialās likumdošanas	Socialā likumdošana Pašvaldības tiesības	Socialā likumdošana Pašvaldību tiesības	Akad. sab. zin. b-ba
Benno Ābers	Tiesību vēstures	Latvijas tiesību vēsture Visp. tiesību vēsture (nelasa 1938./39. g.)	Latvijas tiesību vēsture	Akad. sab. zin. b-ba
Pēteris Lejiņš	Kriminaltiesību	Kriminaltiesības	Kriminaltiesības	Akad. sab. zin. b-ba LU Civilties. veic. b-ba „Aequitas" Latvijas Kriminaltiesību b-ba

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Semināri	Zinātniskā biedrība
Privatdocenti				
Aleksandrs Kruglevskis	—	Kriminalpolitika Tiesību attīstības teorija	Kriminalpolitika	Akad. sab. zin. b-ba Latvijas Kriminaltiesību b-ba
Lolars Šulcs	—	Tiesību teorijas pamatproblemas	Tiesību teorijas pamatproblemas	Akad. sab. zin. b-ba LU Civiltiesību veic. b-ba „Aequitas"
Jānis Vālbergs	Pie Latvijas valsts tiesību katedras	Kriminaltechn. izmeklēšanas metodes	—	Akad. sab. zin. b-ba LU Civiltiesību veic. b-ba „Aequitas" Akad. sab. zin. b-ba
Lektori				
Instruktori:				
Kristaps Linde	—	Dikcija		
Asistenti:				
Voldemārs Dāvīds	Pie civilprocesa katedras		—	Akad. sab. zin. b-ba
Arvēds Dzērve	Pie pašvald. tiesību katedras	—	—	Akad. sab. zin. b-ba

III tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki	Katedra	Priekšmeti	Seminari	Zinātniska biedrība
Juris Grīnbergs	Pie tirdzniecības tiesību katedras	—	—	Akad. sab. zin. b-ba LU Civiltiesību veic. b-ba „Aequitas"
Voldemārs Kalniņš	Pie romiešu tiesību katedras	—		Akad. sab. zin. b-ba LU Civilties. veic. b-ba „Aequitas"
Alfrēds Linde	Pie kriminalprocesa katedras	—		Akad. sab. zin. b-ba Latvijas Kriminaltiesību b-ba
Jānis Pagasts	Pie civilprocesa katedras		—	Akad. sab. zin. b-ba
Aleksandrs Pavārs	Pie civiltiesību katedras			Akad. sab. zin. b-ba
Subasistenti				
Kārlis Videnieks	Pie administrativo tiesību katedras			
Edmunds Tomsons	Pie starptautisko tiesību katedras	—		LU Civiltiesību veic. b-ba „Aequitas"

Blakus saviem tiešajiem pedagoģiskajiem pienākumiem fakultates mācības spēki kuplinājuši arī mūsu saimniecisko un juridisko literaturu. Galvenie agrāko un tagadējo fakultates mācības spēku darbi šinī laukā atzīmēti rakstu krājumā Zinātne tēvzemei divdesmit gados, 1918.—38., un attiecīgo mācības spēku biografijās.

Daži no šiem darbiem izpelnijušies arī Kulturas Fonda un Krišjāņa Barona fonda prēmijas.

Kulturas Fonda prēmijas piešķirtas:

1928. g. doc. *A. Lēberam* par darbu — Latvijas tirdzniecības tiesību pārskats.

1936. g. jaun. asist. *E. Dunsdorfam* par darbu — Uksenšernas Vidzemes muižu saimniecības grāmatas 1624.—1654.

1937. g. docentam *A. Aizsilniekam* par darbu — Apcerējums par patērētāju kooperaciju kā tautsaimniecisku faktoru, pamatojoties galvenā kārtā uz Zviedrijas patērētāju kooperacijas datiem.

1939. g. doc. *E. Dunsdorfam* par darbu — Vidzemes arklu revizijas 1601.—1638.

Tiesību zinātņu nodaļas mācības spēki guvuši Kulturas Fonda prēmijas:

1925. g. prof. *V. Sinaiskis* par rakstiem — La cité quiritaire un La cité populaire.

1927. g. *A. Švābe* par darbu — Pagastu vēsture I.

1931. g. doc. *A. Švābe* par darbu — Zemes attiecību un zemes reformu vēsture Latvijā.

1934. g. prof. *A. Švābe* par darbiem — Die älteste schwedische Landrevision Livlands (1601) un Kuršu ķoniņu un novadnieku tiesiskais stāvoklis.

Kr. Barona fonda prēmijas piešķirtas. Tautsaimniecības nod.:

1929. g. lektoram *Ed. Balodim* par darbu — Kooperacija Latvijā 19. gadsimta 50.—70. gados.

1935. g. vec. docentam *Ed. Balodim* par darbu — Latviešu kreditkooperacija no viņas sākumiem līdz pasaules karam.

1939. g. vec. docentam *A. Aizsilniekam* par darbu — Mūsu lauku patērētāju biedrību neveiksmju cēloņi.

Tiesību zinātņu nodaļā:

1937. g. docentam *B. Āberam* par darbu — Vidzemes zemnieku stāvoklis 19. g. s. pirmā pusē.

Fakultates mācības spēku darbība nebūt nav aprobežojusies tikai ar pedagoģisko darbu un publikacijām. Vairākkārt fakultates mā-

cības spēki piedalijušies arī starptautiskos kongresos un konferencēs gan kā referenti, gan kā dalībnieki.

Fakultate lielu vērību veltijusi jaunu zinātnieku un mācības spēku sagatavošanai. Spējīgākos studentus pēc studiju beigšanas atstāj gatavoties zinātniskai darbībai, bet tā kā tieši šie spējīgie fakultates absolventi atrod labi atalgotas vietas citur, samērā mazs ir to skaits, kuru zinātniskais entuziasms ir lielāks nekā centieni pēc materiala nodrošinājuma.

Tautsaimniecības nodaļā no šo atstāto u. c. skaita habilitējušies atsevišķos gados:

1928. g. *Eduards Balodis* ar darbu — Kooperacija Latvijā 19. g. s. piecdesmitajos, sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados (publ. 1928. g.)

1930. g. *Eduards Šīrons* ar darbu — Daba kā labības ražošanas faktors (publ. 1931. g.)

1931. g. *Kārlis Bērziņš* ar darbu — Kapitala augļi kā ražošanas izmaksa (publ. 1933. g.)

1932. g. *Andrejs Lejas-Sauss* ar darbu — Eiropas ziemeļvalstu loma skujkoku rūpniecībā un tirdzniecībā (darbs vēl nav publicēts).

1936. g. *Arnolds P. Aizsilnieks* ar darbu — Apcerējums par patērētāju kooperaciju kā tautsaimniecisku faktoru, pamatojoties galvenā kārtā uz Zviedrijas patērētāju kooperacijas datiem (publ. 1936. g.)

1937. g. *Edgars Dunsdorfs* ar darbu — 1638. g. arklu revizija kā Latvijas saimniecības vēstures avots (publicēts 1938. g. ar nosaukumu Vidzemes arklu revizijas 1601.—1638.).

1939. g. *Jānis Stiprais* ar darbu — Tirdzniecības mācības vēstuļu metodika.

Tiesību zinātņu nodaļā habilitacijas darbus iesnieguši:

1928. g. *Mucinieks Pēteris* — Parlamenta atbildība.

1929. g. *Arvēds Švābe* — Leida kā Latvijas tiesību vēstures instituts.

1931. g. *Konstantīns Čakste* — Nomaksas pirkums (publ. TMV 1931.)

1937. g. *Lotars Šulcs* — Spaidu elements tiesībās (publ. TMV 1937.).

Benno Ābers — Vidzemes zemnieku stāvoklis XIX g. s. pirmā pusē (atsev. grām. 1936.).

1938. g. *Lejiņš Pēteris* — Atdarināšana kā noziedzības faktors.

1939. g. *Voldemārs Kalniņš* — Universalā sukcesija romiešu mantojuma tiesībās.

1939. g. *Vālbergs Jānis* — Satversme kā tiesību un nacionala problema.

Pavisam privatdocenta tiesības piešķirtas 7 personām tautsaimniecības nodaļā un 8 personām tiesību zinātņu nodaļā, kopā 15 personām.

Jauno mācības spēku sagatavošanā redzama loma bijusi arī studijām ārzemēs.

J. Vālbergs ar Rokfellera fonda līdzekļiem studējis Ķelnes Universitatē no 1930. g. 1. okt. līdz 1931. g. 15. maijam, Ženēvas Starptautisko tiesību institutā no 1931. g. 15. V līdz 1931. g. 1. X un Amerikas Savienotās valstīs Harvarda Universitatē no 1931. gada 1. nov. līdz 1933. g. 1. janv.

P. Lejiņš studējis Parīzē un Amerikas Savienotās valstīs Čikagas Universitatē.

Ar Rokfellera fonda līdzekļiem Amerikas Savienotās valstīs, Zviedrijā, Norveģijā un Dānijā laikā no 1933. g. 1. X līdz 1935. g. 1. X studējis tautsaimniecību *A. Aizsilnieks* (studējis Viskonsinas Universitatē, Cornell'a Universitatē, Kalifornijas Universitatē u. c.).

Ar tā paša fonda līdzekļiem laikā no 1931. g. 1. X līdz 1933. g. 22. IX Anglijā studējis *J. Vītols.*

Ar Johansen'a stipendijas līdzekļiem 1934. g. Stokholmas Augstskolā (Stockholms Högskola) studējis *E. Dunsdorfs.*

Ar Morberga fonda līdzekļiem 1937./38. g. Londonas Ekonomisko zinātņu augstskolā (London School of Economics and Political Sciencies) studējis *R. Roze.*

L. Šulcs studējis Prāgas Kārļa Universitatē no 1931. g. oktobra līdz 1932. g. oktobrim un Parīzes Universitatē no 1933. g. decembra līdz 1934. g. decembrim.

Jauno mācības spēku sagatavošanai sarīkoti arī, sākot ar 1937./38. m. g., seminari pie fakultates tautsaimniecības nodaļas atstātajiem un asistentiem. 1937./38. m. g. un 1938./39. m. g. šādi seminari notika vec. doc. *E. Šīrona* un doc. *E. Dunsdorfa* vadībā. 1937./38. m. g. seminara virstemats bija Tautsaimniecības politikas uzdevums, bet 1938./39. m. g. — Kārtotā saimniecība. Seminaros

ar darbiem un diskusijām piedalījās: 1937./38. m. g.: *F. Mētra, K. Opincāns, B. Treijs, K. Upelnieks* un *K. Zīverts*. 1938./39. m. g.: *K. Andžāns, V. Sieceniece, F. Mētra, V. Velēns* un *K. Zīverts*.

Līdzīgu seminaru noorganizēt paredz arī tiesību zinātņu nodaļa savu katedru asistentiem un pie nodaļas atstātajiem.

Šādi fakultates mācības spēki sekmīgi aizstāvējuši fakultatei iesniegtos d o k t o r a darbus un ieguvuši Dr. oec. tiesības.

1936. g. *Eduards Balodis* — disertacija: Latviešu sabiedriski-saimnieciskie veidojumi tautiskās atmodas laikmetā;

Jānis Kārkliņš — Latvijas tirdzniecības kuģniecība;

1937. g. *Kārlis Puriņš* — Ienākuma nodoklis Latvijā.

Dr. iur. ieguvuši:

1931. g. *Vladimirs Bukovskis* disertacija: Testamentu apstrīdošu prasību juridiskā konstrukcija.

1932. g. *Kārlis Dišlers* — Tautu pašnoteikšanās principa tiesiskais saturs.

Arvēds Švābe — Livonijas senākās bruņnieku tiesības.

1933. g. *Aleksandrs Būmanis* — Galvojums civiltiesībās.

Pavisam promovējušies fakultatē 7, no tiem trīs tautsaimniecības un četri tiesību zinātņu nodaļā.

Fakultate piešķīrusi goda doktora titulu gan dažiem pašu mācības spēkiem, gan ārzemju zinātniekiem.

1) Dr. iur. h. c.:

1) *Jānim Čakstem* — 1924. g. 28. IX;
2) *Augustam Lēberam* — 1930. g. 28. IX;
3) *Oliver-Martin* — 1934. g. 28. IX;
4) *Tomašam Masarikam (Masaryk)* — 1935. g. 27. II.

2) Dr. oec. h. c.:

1) *Kārlim Balodim* — 1924. g. 28. IX;
2) *Sergejam Solncevam* — 1929. g. 25. IX;
3) *Ernestam Birkhānam* — 1932. g. 28. IX;
4) *Kārlim Ulmanim* — 1934. g. 28. IX.

5. Fakultates biblioteka un palīginstituti. Fakultates bibliotēka ir viena no svarīgākām fakultates iestādēm, jo ir tautsaimniecības, ir tiesību zinātņu studijas nav nemaz iedomājamas bez bibliotekas. Fakultatei uzsākot darbību, no agrākās diezgan plašās RPI attiecīgās fakultates bibliotekas nekādu mantojumu nesa-

ņēma, jo grāmatas bija evakuētas uz Krieviju. Kamēr Tērbatas Universitatei izdevās savu biblioteku atdabūt, tikmēr Latvijas Augstskolas tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatei bibliotēku nācās organizēt gandrīz pilnīgi no jauna. Iegādājoties prof. *Bergmaņa* biblioteku, pamats fakultates bibliotekai bija likts, bet tās tālāko izveidošanu traucēja, no vienas puses, līdzekļu trūkums, no otras puses tas, ka bibliotekai nebija piemērotas telpas. Pēdējo jautājumu nav izdevies atrisināt pienācīgi līdz pat 1939. gadam.

Bibliotekas attīstību raksturo šādi dati:

Uz 1. jūliju	Iegūti sējumi iepr. mācības gadā (pirkumi un dāvinājumi)	Bibliotekā sējumu
1921.		1730
1922.	620	2350
1923.	1120	3470
1924.	2740	6210
1925.	770	6980
1926.	1370	8350
1927.	1430	9780
1928.	1300	11080
1929.	3000	14080
1930.	1930	16010
1931.	1430	17440
1932.	770	18210
1933.	1590	19800
1934.	420	20220
1935.	520	20740
1936.	990	21730
1937.	3170	24900
1938.	2140	27040

Šajos skaitļos ietelp kā tautsaimniecības nodaļas, tā tiesību zinātņu nodaļas grāmatas. 1939. g. 1. janvarī fakultates bibliotekā bija:

Tautsaimniecības satura grāmatas	13.888
Juridiska satura grāmatas	11.839
Kopējas un dažāda satura . .	2.108
Kopā . . .	27.835

Pēc valodām šīs grāmatas grupējas:

Vācu valodā	15.872	Lietuvju valodā	26
Krievu valodā	3.596	Poļu	23
Latviešu valodā	2.803	Igauņu	22
Franču	2.706	Somu	11
Angļu	2.173	Norvegu	11
Latīņu	334	Portugaļu	6
Zviedru	73	Holandiešu valodā	5
Italiešu	64	Čechu	5
Spāņu	60	Esperanto	1
Dāņu	43	Ķīniešu	1

Fakultates biblioteku izmanto kā mācības spēki, tā studenti. Fakultates mācības spēki ņēmuši lasīšanai mājās, neieskaitot periodiku: 1934. kalendara gadā 518 grāmatas, 1935. g. — 583, 1936. g. — 757, 1937. g. — 967, un 1938. g. — 1051 grāmatu. Studentiem lasīšanai uz mājām izsniegtas (neieskaitot periodiku): 1936. g. 3346 grāmatas, 1937. g. — 3776, 1938. g. — 4111 grāmatas. Lasītavā studenti izmantojuši biblioteku šādos apmēros: 1934. g. no 1. janv. līdz 30. jūn. lasītavā bijuši 4260 apmeklētāji, no 1. jūl. līdz 31. dec. — 3380 apmekl., 1935. g. I pusē — 4300 apmekl., II pusē — 3620 apmekl., 1936. g. I pusē — 4680 apmekl., II pusē — 4120 apmekl., 1937. g. I pusē — 3680 apmekl., II pusē — 3600 apmekl., 1938. g. I pusē 4230 apmekl., II pusē — 3580 apmeklētāji. Šie ir minimalie skaitļi, jo reģistrē tikai tos apmeklētājus, kas ņem no bibliotekas lasīšanai grāmatas, bet bieži gadas, ka viens students ņem grāmatas arī citu studentu vajadzībām, bez tam lasītavu apmeklē arī studenti savu personīgu vai citu biblioteku grāmatu lasīšanai vai dažādu studiju darbu sagatavošanai. Lasītavas faktisko apmeklētāju skaits ir apmēram par 50% lielāks nekā augšējie reģistracijas dati rāda. Tā kā lasītava gadā atvērta apm. 240 dienas no pulkst. 9—13 un 15—19, augšējie dati liecina par lasītavas ārkārtīgo pārslodzi. Sākot ar 1938./39. m. g., sakarā ar studiju gaitas intensivāku norisi studiju pārkārtojumu dēļ, šī pārslodze jau sasniegusi savas galīgās robežas, un daudziem studentiem jāatsakas no lasītavas izmantošanas telpu trūkuma dēļ.

Tautsaimniecības nodaļai ir šādi palīginstituti: kantoru mašīnu birojs un preču zinātņu laboratorijas un muzejs.

6. Fakultates zinātniskās biedrības. Pie fakultates darbojas vairākas zinātniskas biedrības. Kā tautsaimniecības nodaļas, tā tiesību zinātņu nodaļas mācības spēki piedalas Sabiedrisko zinātņu biedrības darbā.

a) *Latvijas Universitates akademiskā sabiedrisko zinātņu biedrība* dibināta 1927. gadā. Biedrības mērķis ir rūpēties par juridisko, ekonomisko un sociologisko zinātņu uzplaukumu Latvijā, sevišķu vērību piegriežot Latvijas tiesiskās, saimnieciskās un socialās dzīves pētīšanai. Šim nolūkam biedrības darbības lauks sadalīts divās nodaļās: tiesību un tautsaimniecības.

Pēdējos gados biedrības valde darbojusies šādā sastāvā: priekšnieks prof. *V. Sinaiskis*, priekšnieka vietnieks prof. *J. Kārkliņš*, mantzinis prof. *E. Balodis*, sekretars prof. *P. Mincs* un sekretara palīgs privatdoc. *L. Šulcs*.

Biedrība apvieno sevī 30 aktivos biedrus.

1936. g. biedrība izdeva savu pirmo rakstu krājumu (248 lpp.), kurā piedalijās ar rakstiem prof. *V. Sinaiskis*, doc. *L. Ausējs* un privatdoc. *L. Šulcs*. 1939. g. iznāca biedrības otrais rakstu krājums (210 lpp.). Krājumā piedalijušies ar rakstiem profesori *A. Švābe*, *K. Dišlers*, *P. Lejiņš*, docenti *A. Krugļevskis*, *K. Čakste*, *A. Aizsilnieks*, *B. Ābers*, *L. Šulcs* u. c.

Biedrība ikgadus noturējusi vairākas zinātniskas sēdes, kurās tikuši nolasīti un iztirzāti sekojoši referati: 1) prof. *K. Dišlera* Konvencialās normas valststiesību novadā; 2) prof. *V. Sinaiska* Vispārīgā un latviešu folklora, Totemiskā teorija kā senās Romas organizacijas izskaidrojums; 3) prof. *V. Kosinska* Darbalga; 4) privatdoc. *L. Šulca* Socialo tiesību teorija; 5) doc. *E. Dunsdorfa* Arklu revizijas Vidzemē XVII g. s., Iedzīvotāju pieauguma problema Latvijā XIX g. s.; 6) doc. *P. Lejiņa* Kriminoloģijas stāvoklis Savienotajās valstīs; 7) doc. *A. Aizsilnieka* Prof. Dr. V. Kosinska tautsaimnieciskie darbi; 8) doc. *L. Ausēja* Vilfrēds Pareto, u. c.

Nolasīto referatu īsus kopsavilkumus iespiež biedrības izdotajos rakstu krājumos.

b) *Latviešu tautsaimnieku biedrība.* Tautsaimniecības nodaļas mācības spēku dibināta un līdz 1938. g. ciešā kontaktā ar fakultati

darbojās arī Latviešu tautsaimnieku biedrība. Šī biedrība dibināta 1929. g. martā. Par biedriem uzņem personas ar augstāko saimniecisko izglītību. Biedrības biedru skaitu raksturo šāda tabula:

Gads	Kārtējie biedri	Biedri veicinātāji	Goda biedri
1929.	80	5	2
1930.	89	18	2
1931.	106	21	2
1932.	119	23	1
1933.	138	24	1
1934.	149	25	1
1935.	149	25	1
1936.	149	25	1
1937.	155	25	1
1938.	155	25	1

Biedrības darbība izpaudusies it īpaši uz Latvijas tautsaimniecību attiecošos jautājumu iztirzāšanā; apspriež arī aroda jautājumus; tā 1931. g. apspriež jautājumu par algotiem ārzemniekiem Latvijā un kopā ar citām 17 organizacijām šinī lietā iesniedz memorandu Ministru prezidentam. 1932. g. pieņem un iesniedz finansu ministram zvērināto revidentu instituta likumprojektu. 1933. g. veic pirmā tautsaimnieku kongresa priekšdarbus. Šis kongress sanāca 1934. g. 8. un 9. janvarī, un tajā apsprieda galvenā kārtā aktualos saimnieciskās politikas jautājumus. 1934. g. apsprieda tautsaimnieku skolotāju aroda jautājumus. Biedrības darbības laikā līdz 1938. gadam (iesk.) nolasīti 19 referati (neskaitot kongresā nolasītos 8 referatus) un sarīkoti divi diskusiju vakari.

7. Studenti un absolventi.

Tiesību zinātņu nodaļas attīstību raksturo šāda tabula:

Tiesību zinātņu nodaļas aspiranti, studenti un beigušie.

Gads	Aspiranti	% no visas Universitates aspirantiem	Uzņemtie	% no visas Universitates uzņemtiem	Studentu kopskaits	% no visiem studentiem	Beigušie	% no visiem beigušiem
1919./20.	39	3	39	3	29*	2	—	0
1920./21.	161	6	153	6	149	4	—	0
1921./22.	127	7	126	7	304	6	—	0
1922./23.	128	7	100	7	422	8	4	5
1923./24.	117	9	93	8	555	9	16	9
1924./25.	139	10	116	11	663	10	24	12
1925./26.	178	12	121	11	781	12	34	19
1926./27.	211	13	135	13	911	13	36	10
1927./28.	205	13	152	14	1.034	14	44	11
1928./29.	230	14	156	14	1.160	15	55	15
1929./30.	249	14	184	16	1.319	16	49	13
1930./31.	262	13	180	14	1.419	17	90	21
1931./32.	297	14	194	16	1.456	17	101	20
1932./33.	326	15	228	17	1.520	18	103	19
1933./34.	263	14	168	14	1.521	18	106	21
1934./35.	148	10	115	12	1.374	17	87	21
1935./36.	—	—	—	—	1.255	17	99	18
1936./37.	103	9	109	12	1.096	16	96	17
1937./38.	93	8	100	11	1.052	16	101	19
1938./39.	120	8	119	10	1.047	14		

Citi uzņemtie nav samaksājuši lekciju naudu.

Dati par aspirantu skaitu salīdzinājumā ar visu Universitati rāda, ka interese par juridiskām studijām nepārtraukti augusi līdz 1932./33. mācības gadam, bet pēc tam šī interese strauji mazinājusies. Uzņemto procents vienmēr aptuveni sekojis aspirantu procentam. Arī kopējais tiesību zinātņu nodaļas studentu skaits nepārtraukti aug līdz 1933./34. gadam, bet pēc tam ir absoluti, ir relativi samazinas.

Ļoti iepriecina tabulas dati par studiju beigušiem. Visas Universitates mērogā tiesību zinātņu nodaļa ir virs vidus mēra, jo nodaļas beigušo procents no visiem Universitati beigušajiem daudzos gados bijis lielāks nekā nodaļas studentu skaits, salīdzinot ar visas Universitates studentu skaitu. Vai šis lielais beigušo procents izskaidrojams ar labākām darba iespējām, vai tam citi iemesli, tas būtu jānoskaidro sīkākos pētijumos. Katrā ziņā tomēr tas apstāklis, ka relativi tik liels procents beiguši nodaļu, ir atstā-

jis savu ietekmi arī uz jauno aspirantu pieplūdumu, bet atplūdus (kopš 1934./35. g.) tas tomēr nav ietekmējis, cik pēc mūsu datiem var vērot.

Tautsaimniecības nodaļas attīstību rāda aspirantu, uzņemto un studentu kopskaits un beigušo skaits pa atsevišķiem mācības gadiem.

Tautsaimniecības nodaļas aspiranti, studenti un beigušie.

Gads	Aspiranti	% no visas Universitates aspirantiem	Uzņemti	% no visas Universitates uzņemtiem	Studentu kopskaits	% no visiem studentiem	Beigušī	% no visiem beigušiem
1919./20.	124	10	124	10				0
1920./21.	285	11	285	11	372	11	13	33
1921./22.	192	11	183	10	466	10	33	25
1922./23.	205	12	183	13	605	11	1	1
1923./24.	177	13	152	13	732	12	2	1
1924./25.	240	18	171	16	831	13	3	1
1925./26.	248	17	163	16	923	14	9	5
1926./27.	264	16	175	17	995	14	12	3
1927./28.	280	18	162	15	1097	14	21	6
1928./29.	271	17	144	13	1150	15	16	4
1929./30.	319	17	169	15	1194	15	28	7
1930./31.	356	18	171	13	1242	15	24	6
1931./32.	345	17	161	13	1252	14	51	10
1932./33.	342	16	174	13	1159	13	51	10
1933./34.	253	13	160	13	1137	13	27	5
1934./35.	138	9	111	12	1046	13	34	8
1935./36.	—	—	—		1004	14	31	6
1936./37.	123	11	111	13	935	14	53	9
1937./38.	149	14	122	13	931	14	65	12
1938./39.	157	10	127	11	1004	14		

Šī tabula rāda, ka līdz 1933./34. m. g. studēt tautsaimniecību vēlējās no visiem Universitates aspirantiem lielāks procents, nekā nodaļā no visiem studentiem procentuali varēja uzņemt. Sākot ar 1934./35. m. g. turpretim attiecības ir pretējas. No tā varētu secināt, ka vai nu līdz 1933./34. m. g. tautsaimniecības studijas izvēlējās tie ģimnaziju absolventi, kas bija vājāki sagatavoti, vai arī to, ka iestāju pārbaudijumu prasības, sākot ar 1934./35. m. g., pazeminātas. Šo problemu atrisināt varēs tikai pēc aspirantu gatavības

apliecību, vidusskolu atzīmju un iestājpārbaudijumu atzīmju analizes.

Kā redzams no tabulas, tautsaimniecības nodaļas beigušo procents, salīdzinot ar nodaļas studentu skaitu, ir ļoti zems. Šo parādību lielā mērā izskaidro nākošās tabulas dati.

LU tautsaimniecības nodaļas studenti pēc studiju ilguma un dzīves eksistences nodrošinājuma veida.

Gads	Dzīves eksistences nodrošinājuma veids	Studiju ilguma					Kopā *	
		līdz 4 gadi	5—6	7—8	9—10	11 un vairāk		
1931./32.	Patstāvīgi	248	133	139	120	133	773	1243
	Pa daļai patstāvīgi	69	30	20	8	4	131	
	Nepatstāvīgi	245	51	21	12	10	339	
1932./33.	Patstāvīgi	226	101	106	96	128	657	1149
	Pa daļai patstāvīgi	65	26	18	6	5	120	
	Nepatstāvīgi	276	55	23	11	7	372	
1933./34.	Patstāvīgi	240	93	106	79	140	658	1133
	Pa daļai patstāvīgi	76	33	9	9	7	134	
	Nepatstāvīgi	232	59	27	14	9	341	
1934./35.	Patstāvīgi	193	101	88	88	147	617	1046
	Pa daļai patstāvīgi	69	33	17	8	8	135	
	Nepatstāvīgi	192	50	30	13	9	294	
1936./37.	Patstāvīgi	114	96	118	72	186	586	934
	Pa daļai patstāvīgi	60	42	17	8	8	135	
	Nepatstāvigi	112	53	21	14	13	213	
1937./38.	Patstāvīgi	88	106	108	76	199	577	931
	Pa daļai patstāvīgi	61	31	20	8	9	129	
	Nepatstāvīgi	112	47	25	13	18	225	
1938./39.	Patstāvīgi	122	82	113	102	246	655	1004
	Pa daļai patstāvīgi	65	34	19	7	8	133	
	Nepatstāvīgi	132	35	30	7	12	216	

* Kopskaits nesaskan ar iepriekšējās tabulas datiem tādēļ, ka datu ievākšanas termiņi bija dažādi.

Studentu procentualais grupējums pēc dzīves eksistences nodrošinājuma veida rāda šādu ainu:

Gads	Līdzekļus iztikai iegūst			Kopā %
	patstāvīgi %	pa daļai patstāvīgi %	nepatstāvīgi %	
1931./32.	62	10	27	100
1932./33.	57	10	33	100
1933./34.	58	12	30	100
1934./35.	59	13	28	100
1936./37.	63	14	23	100
1937./38.	62	14	24	100
1938./39.	65	13	22	100

Kā redzams, tautsaimniecības studentu starpā relativi arvien vairāk pieaug to studentu skaits, kas blakus studijām spiesti nodoties arī maizes darbam, un mazinas to studējošo skaits, kas var nodoties vienīgi studijām. Šinī ziņā tautsaimniecības studentu stāvoklis daudz sliktāks nekā pārējās fakultatēs. 1937./38. m. g., piemēram, visas Universitates mērogā no 6780 studentiem patstāvīgi sev ieguva līdzekļus iztikai 3017 studenti, t. i. 44%, pa daļai patstāvīgi 934, t. i. 14% un nepatstāvīgi 2829, t. i. 42%.

Kā redzams no tabulas 782. lpp., studentu dzīves eksistences nodrošināšanas veids lielā mērā ietekmē studiju ilgumu. 1937./38. m. g., piemēram, izsakot fakultates studentu skaitu procentos, katrā no trim eksistences nodrošināšanas grupām iegūstam šādus relativos skaitļus:

	Studiju ilgums					Kopā %
	līdz 4 g. %	5–6 g. %	7–8 g. %	9–10 g. %	11 un vairāk gadu %	
Tautsaimniecības nodaļa:						
Patstāvīgi	15	18	19	13	35	100
Pa daļai patstāv.	47	24	16	6	7	100
Nepatstāvīgi	54	21	11	6	8	100
Visas Universitates mērogā:						
Patstāvīgi	33	21	18	13	15	100
Pa daļai patstāv.	55	25	12	5	3	100
Nepatstāvīgi	71	18	7	3	1	100

Šis salīdzinājums no vienas puses liecina, ka tautsaimniecības nodaļā attiecībā uz studiju ilgumu nav tik liela starpība starp pa daļai patstāvīgiem un nepatstāvīgiem, kāda ir visas Universitates mērogā nepatstāvīgiem par labu. No otras puses redzam, ka studiju ilgums tautsaimniecības nodaļā ir garāks visās trīs grupās, nekā visas Universitates mērogā. Bet sevišķi liela starpība ir tieši tanī studentu grupā, kas eksistences līdzekļus sagādā sev patstāvīgi. No tā var secināt, ka tautsaimniecības studentu sliktākais materialais stāvoklis nav gan vienīgais iemesls tam, ka studijas ir garākas un beigušo procents mazāks, bet tas ir viens no svarīgākiem daļu cēloņiem.

Zinamu ieskatu jautājumā par studentu materialo nodrošinājumu dod ziņas par studentu vecāku nodarbošanos.

Tautsaimniecības nodaļas studenti pēc vecāku nodarbošanās.

Vecāku nodarbošanās (saimn. nozares)	1931./32. m. g.			1938./39. m. g.		
	patstāv.	pa daļai patstāv.	nepatst.	patstāv.	pa daļai patstāv.	nepatst.
Lauksaimniecība	326	41	99	245	46	61
Rūpniecība	139	23	62	125	23	53
Tirdzniecība	122	25	74	84	30	43
Satiksme	30	9	17	23	4	6
Valsts un pašvald. administracija	49	13	30	49	9	19
Brīvās profesijas, izglītība, māksla	34	8	21	24	4	12
Veselības kopšana, tīrība	5	1	2	3	2	4
Mājkalpotāji	12	3	6	11	1	1
Pārējie un nenoskaidroti	56	8	28	91	14	17
Kopā	773	131	339	655	133	216

No šīs tabulas redzams, ka relativi vairāk t. s. patstāvīgo studentu nāk no lauksaimnieku aprindām. Salīdzinot ar studentu nodarbošanos visas Universitates mērogā, konstatējams, ka tautsaimniecības studentu vecāki nodarbojas rūpniecībā 20%, bet visas Universitates studentu vecāki rūpniecībā darbojas 17%. Tirdzniecībā no tauts. nodaļas studentu vecākiem strādā 16%, kamēr no visu studentu vecākiem 14%. Lauksaimniecībā no tauts. nodaļas studentu vecākiem strādā 35%, no visu studentu vecākiem 33%.

Kad sāks izpausties likuma par normalās studiju gaitas nodrošināšanu ietekme, jādomā radikali pieaugs tautsaimniecības studiju

beigušo skaits. Līdz ar to kļūs daudz aktualāks studijas beigušo tautsaimnieku nodarbināšanas jautājums, jo var paredzēt, ka beigušo skaits ik gadus par apm. 50% pārsniegs tagad beigušo skaitu.

Lai noskaidrotu dažus jautājumus par fakultati beigušo nodarbošanos tagad, fakultate izdarija aptauju starp fakultati beigušajiem 1939. g. aprilī. Aptaujas laikā fakultatei bija iesniegti un pieņemti pavisam diplomdarbi no 487 personām, bet ziņas saņemtas no 189 personām, tā ka aptaujas rezultati ir tikai par 39% no fakultati beigušajiem. Turklāt ziņu vispārināšanu traucē tas apstāklis, ka sievietes proporcionali bijušas atsaucīgākas ziņu iesniegšanā.

Aptaujas rezultati rāda šādu ainu:

Absolventu dzīves vieta.

Uz aptauju atbildējušo nodaļu beigušo pastāvīgā dzīves vieta	Vīriešu	Sieviešu	K o p ā
Rīgā	101	49	150
Citās pilsētās	16	7	23
Uz laukiem	—	1	1
Ārzemēs	1	—	1
Nezināmi	—	—	14
	K o p ā		189

Absolventu nodarbošanās.

Galvenā nodarbošanās algotā vietā	Vīrieši	Sievietes	K o p ā
Publiskā dienestā (valsts, pašvaldības, kameru un valsts autonomo uzņēmumu)	99	32	131
Privatā dienestā (ieskaitot arī akc. sab. ar valsts sagādātu kapitalu)	16	10	26
Bez algotas nodarbošanās (iesk. mājsaimniecību, aktīvo kara dienestu, penziju)	6	5	11
Nezināmi	—	—	21
	K o p ā . . .		168

Par absolventu ieņemamo *amatu* aptaujas rezultati rāda šādu ainu:

	Vīrieši	Sievietes	K o p ā
Direktori, vicedirektori, ģeneralsekretari	7	—	7
Nodaļu vadītāji, prokuristi, pilnvarotie	13		13
Revidenti (izņemot pilsētu un akc. sab. revizijas komisiju locekļus)	10	—	10
Pilsētu valžu un revizijas komisiju locekļi	4	—	4
Veikalveži	1	—	1
Grāmatveži, rēķinveži, reskontristi u. tml.	11	16	27
Kantoristi	3	10	13
Darbveži	7	5	12
Sevišķu uzdevumu ierēdņi	1	2	3
Nodokļu inspektori un to palīgi	8	—	8
Muitas eksperti	3	—	3
Referenti	4	—	5
Mācības spēki:			
Universitatē	8	1	9
Vidusskolās	2	3	5
Pamatskolās	5	3	8
Uzņēmumu īpašnieki (arī notari un advokati).	5	3	8
Virsnieki	1		1
Kasieri	2	—	2
Korespondenti	1	1	2
Mašīnrakstītājas		2	2
Praktikanti	1		1

Spriežot pēc aptaujas rezultatiem, vairākiem ziņu devējiem ir bez galvenās nodarbošanās arī blakus amati. Saprotams, ka ne visi tādus minējuši. Galvenie blakus amati ir tādi, kas nav saistīti ar noteiktām darba stundām vai arī tādi, kur darba laiks ir stipri īss — skolotāji vai atsevišķu stundu pasniedzēji, žurnalisti (parasti specialos jautājumos), bet visvairāk dažādu komisiju locekļi akciju sabiedrībās un citur.

Šinī ziņā aptaujas rezultati ir šādi:

Absolventu amatu skaits.

Bez algotas nodarbošanās	Vīrieši	Sievietes	Kopā
Bez algotas nodarbošanās	6	5	11
1 amats	41	32	75
2 amati	28	5	33
3 amati	13	1	14
4 amati	4	—	4
5 un vairāk	3	—	3

Šie dati liecina, ka akademiski izglītotu tautsaimnieku vēl trūkst.

Spriežot pēc aptaujas rezultatiem, nodaļu beigušo literariskā darbība tautsaimniecības jautājumos nav bijusi sevišķi aktiva. Publicētie tautsaimnieciskie apcerējumi nākuši pirmkārt no fakultates mācības spēkiem, otrkārt no citas universitates beigušiem tautsaimniekiem vai citiem.

Fakultatei nav iespējams pacelt beigušo rosību šinī ziņā. Totiesu fakultate centusies ieinteresēt studentus saimnieciskās literaturas kuplināšanā, ikgadus izsludinot lielāku skaitu tematu sacensības darbiem. Lai labi izstrādātie darbi vieglāk varētu atrast izdevēju vai arī lai atvieglotu to uzņemšanu saimnieciskō žurnalu slejās, fakultate vienmēr centusies izvēlēties sacensību darbiem tematus, kas varētu interesēt plašākas lasītāju aprindas, kas būtu aktuali un interesanti. Godalgoto darbu iespiešanas iniciativa tomēr paliek to autoru ziņā, bet diemžēl iespiesto darbu skaits ir bijis samērā mazs. Tādēļ 1938./39. m. g. fakultate sāka apspriest iespējas par atsevišķa fonda radīšanu godalgoto studentu darbu un labāko diplomdarbu iespiešanai.

Studentu sacensības darbi līdz 1938. gada tautsaimniecības nodaļai iesniegti pavisam 53, bet par godalgas un atzinības cienīgiem atzīti 25.

Šie darbi ir:

Tautsaimniecības nodaļā godalgoti šādi sacensības darbi.

Autora vārds un uzvārds	Matr №	Iesniegš. gads	Temats	Godalgas pakāpe
1) *Alfrēds Ceichners*	4948	1922./23.	Mazo, vidējo un lielo lauksaimniecību ienesīgums.	I
2) *Alberts Zalts*	1637	1923./24.	Saimnieciskās parādības kā pasaules kara sekas.	Atzinība
3) *Heinrichs Pietiņš*. (ties. zin. nod.)	8406	1924./25.	—	Atzinība
4) *Arturs Siliņš* (ties. zin. nod.)	6314	1927./28.	Latvijas bankas politika.	II
5) *Adolfs Ratenieks*.	9404	1928./29.	Vai iespējama saimnieciski apvienota Eiropa.	I
6) *Jānis Baķis*	6572	1928./29.	Spirta un degvīna monopols Latvijā.	I
7) *Adolfs Ratenieks*.	9404	1929./30.	Cik tālu iespējama trestu attīstība.	I
8) *Kārlis Zīverts*	10338	1930./31.	Latvijas tautsaimniecības struktura.	II
9) *Edgars Dunsdorfs*.	13426	1930./31.	Kā pasaules saimniecības attīstība ietekmē Latvijas tautsaimniecību.	I
10) *Rūdolfs Lindenbergs*	12942	1930./31.	Mazinošā ražīguma pieauguma likums lauksaimniecībā.	II
11) *Arvēds Vinovskis*. (ties. zin. nod.)	13299	1932./33.	Pēckara agraro reformu saimnieciskais pamatojums.	II
12) *Arnolds Hartmanis*	11548	1932./33.	Evolucija no agrarvalsts uz industrijas valsti.	I
13) *Ādams Dukāts*	15099	1933./34.	Cenu politika.	II
14) *Kristaps Upelnieks*	3737	1933./34.	Kurzemes lauksaimniecība hercoga Jēkaba laikā.	I

Tabulas turpinājums.

Autora vārds un uzvārds	Matr. №	Iesniegš. gads	Tem ts	Godalgas pakāpe
15) *Jānis Andersons*	13423	1933./34.	Mūsu lopkopības stāvoklis un nākotnes izredzes.	I
16) *Vilis Porietis*	9564	1933./34.	Uzņēmumu mantas vērtēšanas pamati.	II
17) *Jānis Sebris*.	10777	1934./35.	Paraugsaimniecību nozīme mūsu lauksaimniecībā.	II
18) *Benjamiņš Treijs*.	16540	1934./35.	Kooperacijas saimnieciskā nozīme ražojošo spēku attīstībā.	II
19) *Jānis Opincāns.*	12946	1935./36.	Sīkgruntniecības nodibināšanās Vidzemē.	I
20) *Bruno Priede*	17052	1935./36.	Latvijas kuģniecības tagadējā krize un kā to pārvarēt.	II
21) *Fricis Bergmanis*.	12649	1935./36.	Latvijas iedzīvotāju dabīgā kustība.	II
22) *Marģers Linde*	9995	1935./36.	Latvijas iedzīvotāju dabīgā kustība.	II
23) *Oļģerts Piņķis*	16533	1936./37.	Daudzbērnu ģimenes un to atbalstīšana Latvijā.	I
24) *Aleksis Trops*	14269	1937./38.	Rīgas tirdzniecība Hanzas laikā.	II
25) *Oļģerts Piņķis*	16533	1937./38.	Daudzbērnu ģimeņu nozīme.	I

No tiem iespiesti: *K. Upelnieka* darbs „Kurzemes lauksaimniecība hercoga Jēkaba laikmetā" (LM 1935, 1—34 lpp.) un *O. Piņķa* darbs „Daudzbērnu ģimenes un to atbalstīšana Latvijā" (TLMM 1938. un 1939. g. numuros).

Tiesību zinātņu nodaļas studentu sacensības darbu godalgas ieguva.

Gads	Vārds un uzvārds	Sacensības darba tema	Godalgas pakāpe
1922.	1) *Pēteris Mucenieks* matr. 1185	Ministru vara demokratiskā valstī.	II
	2) *Jānis Griķis* matr. 5113	Juridiska persona kā tiesību subjekts.	II
1923.	3) *Kārlis Tilentāls* matr. 3461	Juridiska persona kā tiesību subjekts.	Atzinība
1924.	4) *Jānis Griķis* matr. 5113	Socialās apgādības stāvoklis Latvijā.	I
	5) *Kārlis Tilentāls* matr. 3461	Tiesību ierobežošana.	II
	6) *Kārlis Brants* matr. 3647	Komisionara aizturēšanas tiesība.	Atzinība
1926.	7) *Heinrichs Pietiņš* matr. 8406	Patria potestas romiešu tiesībās no vēsturiski-dogmatiskā viedokļa.	II
1927.	8) *Juris Grīnbergs* matr. 8057	Valsts savienības un savienotās valstis.	I
	9) *Arno Neuhauzs* matr. 8053	Latvijas dzīvokļu īres likums, salīdzinot ar Vakareiropas.	I
1928.	10) *Kārlis Vanags* matr. 9580	Administrativā justicija.	Atzinība
	11) *Armins Rūsis* matr. 9517	Administrativā justicija.	II
1929.	12) *Juris Grīnbergs* matr. 8057	Konosamenta atbrīvojošās klauzulas.	II
	13) *Olga Jurkovska* matr. 3262	Autortiesības.	Uzslava
	14) *Alfrēds Krieviņš* matr. 10771	Starptautiskā juridiskā palīdzība kriminallietās.	Uzslava
	15) *Armins Rūsis* . . matr. 9517	Starptautiskā juridiskā palīdzība kriminallietās.	II

Tabulas 1. turpinājums.

Gads	Vārds un uzvārds	Sacensības darba tema	Godalgas pakāpe
1930.	16) *Jēkabs Vītoliņš* matr. 10425	Tiesības un likums.	II
	17) *Kārlis Siliņš* matr. 8805	Rūdolfs Štamlers kā jaunā virziena nodibinātājs tiesību filozofijā.	Uzslava
1932.	18) *K. Kļaviņš*	Kuršu ķoniņi.	I
	19) *Jānis Grīslis* matr. 12084	Kuršu ķoniņi.	I
	20) *Jānis Meisters* matr. 11890.	Kuršu ķoniņi.	Atzinība
	21) *Ansis Akmeņkalns* matr. 11080	Suspensivais veto Latvijas satversmē un praksē.	II
	22) *Helmuts Roveders* matr. 12430	Vekseļtiesiskais iedzīvošanās prasijums.	I
	23) *Kārlis Celms* matr. 4804	Pūļa psicholoģija kā nozieguma cēlonis.	II
1933.	24) *Velta Rūse* matr. 13818	Interpelaciju un jautājumu tiesības.	II
	25) *Melita Gartjē* matr. 15110	Interpelaciju un jautājumu tiesības.	II
	26) *Kārlis Lēmaikis* matr. 15454	Interpelaciju un jautājumu tiesības.	II
	27) *Kārlis Kļaviņš* matr. 13189	Rīgas latviešu amati.	I
1934.	28) *Romāns Zīle* matr. 5673	Profesora Petražicka tiesību teorija un tās kritika.	I
	29) *Aleksandra Grigorjeva* matr. 15113	Kurzemes tirdznieciskie līgumi hercoga Jēkaba laikā.	I
	30) *Melanija Vanaga* . matr. 9520	Aizstāvība iepriekšējā izmeklēšanā.	II

Tabulas 2. turpinājums.

Gads	Vārds un uzvārds	Sacensības darba tema	Godalgas pakāpe
1934.	31) *Arturs Plekans* matr. 13804	Administrativo aktu formalais un materialais spēks.	II
	32) *Arvēds Dzērve* matr. 12348	Nelaimes gadījumu apdrošināšanas Latvijā.	II
1935.	33) *Olga Zvirgzdiņa* matr. 16611	Valsts tiesību un starptautisko tiesību savstarpīgā ietekme pēckara laikmetā.	II
	34) *Kristaps Upelnieks* matr. 3737	Uzvārdu došana Vidzemes un Kurzemes zemniekiem.	I
1936.	35) *Pauls Goba* matr. 18532	Administrativie spaidu līdzekļi tiesiskā valstī.	II
	36) *Pauls Zadiņš* matr. 17792	Lielbritanijas dominiju starptautiskais stāvoklis.	I
	37) *Anna Pakalna* matr. 15687	Mācītāju pagasti.	II
	38) *Roderiks Pavasars* matr. 13680	Mācītāju pagasti.	I
	39) *Ilmārs Ķeniņš* matr. 7596	Lielbritanijas dominiju starptautiskais stāvoklis.	I
1937.	40) *Kurts Broks* matr. 17500	Valsts un baznīcas tiesības Italijā pēc Laterana līgumiem.	I
	41) *Boriss Lavrentjevs* matr. 17893	Parlamentarisma krize un vadonības princips.	II
	42) *Augusts Brēdenfelds* matr. 16944	Noziedzīgs paradums un amatveidīga noziedzība.	II
	43) *Alberts Cirsis* matr. 17211	Tiesību un spēka problema tiesību filozofijā.	II
	44) *Irēne Grasmane* matr. 19979	Parlamentarisma krize un vadonības princips.	II
1938.	45) *Elja Grodskis* matr. 18864	Obligatio romiešu tiesībās.	II

Tabulas 3. turpinājums.

Gads	Vārds un uzvārds	Sacensības darba tema	Godalgas pakāpe
1938.	46) *Alberts Cērsis* matr. 17211	Tiesību normu iztulkošanas metodes.	II
	47) *Edmunds Tomsons* matr. 15408	Suverenitates jēdziens starptautiskās tiesībās.	II
	48) *Jānis Aperans* matr. 15424	Suverenitates jēdziens starptautiskās tiesībās.	I

Tiesību zinātņu nodaļā iesniegti pavisam 111 sacensības darbi, bet godalgoti tikai 48.

8. Fakultates studentu biedrības. Bez tiešām studijām liela loma zināšanu celšanā varētu būt studentu aroda biedrībām. Tādas biedrības pie tautsaimniecības nodaļas ir divas: Latvijas Universitates studentu kooperatoru biedrība un Latvijas Universitates tautsaimniecību studējošo biedrība. Pirmā ir vecākā un ar lielāku biedru skaitu. Visumā tomēr jāliecina, ka abas biedrības pulcina ļoti mazu daļu tautsaimniecības studentu, un tādēļ šo biedrību loma tieši tautsaimniecisko zināšanu pacelšanā studentu starpā ir niecīga, kaut arī atsevišķos gados biedrību darbība bijusi rosīga.

Tiesību zinātņu nodaļas studentiem iespēja pulcēties studentu juristu biedrībā.

a) *Latvijas Universitates studentu kooperatoru biedrība* reģistrēta Rīgas apgabaltiesā 1922. g. 5. aprilī kā Latvijas Augstskolas studentu kooperacijas veicināšanas biedrība, bet ar 1924. g. 1. aprili saskaņā ar statutu grozījumiem saucas Latvijas Universitates studentu kooperacijas veicināšanas biedrība. Šo nosaukumu patur līdz statutu pārreģistrēšanai 1939. g. februarī.

Visos 17 pastāvēšanas gados biedrības darbību raksturo: 1) priekšlasijumu sarīkošana biedriem un plašākai sabiedrībai par kooperacijas un citiem saimnieciskiem tematiem, 2) ekskursiju sarīkošana uz kooperativām iestādēm iekšzemē un ārzemēs, 3) sakari ar kooperacijas darbiniekiem un organizacijām citās zemēs, 4) līdzdalība skolēnu kooperacijas izveidošanā Latvijā, 5) biedru aktivā līdzdarbība kooperacijas presē, 6) kooperacijas idejas veicināšana

skolotāju aprindās Universitatē (liela daļa biedrības rīkoto priekšlasijumu notikusi Universitates telpās, biedrība veicinājusi kooperacijas apakšnodaļas lekciju apmeklēšanu) u. t. t.

Bez tam atzīmējams, ka biedrība iekārtojusi biblioteku kooperacijas jautājumos, un atsevišķi būtu minama tās līdzdarbība Starptautiskā kooperativās jaunatnes kustībā.

1922. g. valdes priekšsēdētājs *A. Lankovskis,* stud. oec. Biedru skaits 22 (no tiem 3 goda biedri).

Darbība: 1) Biedrības dibinātājs *A. Aizsilnieks* (stud. agr.) piedalas ar runu Universitates gada svētkos — Kooperacija kā solidarisma idejas veids. 2) Cand. chem. *A. Groskaufmanis* notur priekšlasijumu: Kooperacijas materialais un idejiskais efekts. 3) Biedrība sūta savus pārstāvjus uz kooperacijas svētkiem Koknesē un Saldū.

1923. g. valdes priekšsēdētājs stud. agr. *A. Aizsilnieks.* Biedru skaits 28 (no tiem 4 goda biedri).

Sarīkoti referati: 1) koop. *P. Zaķis* — Pirmie mēģinājumi pārveidot sabiedrisko iekārtu; 2) stud. oec. *Līlija Markava* — Ievads kooperacijas vēsturē un 3) Valsts līdzdalība kooperacijā; 4) stud. oec. *Marija Grindule* — Kooperacijas Anglijā; 5) stud. arch. *P. Bērzkalns* — Kooperacija Francijā; 6) kom. inž. *E. Laursons* — Viesos pie Francijas un Beļģijas kooperacijas; 7) cand. chem. *A. Groskaufmanis* — Kooperacijas Igaunijā un 8) Igaunijas Akademiskā kooperacijas biedrība; 9) stud. oec. *Turins* — Lauksaimnieku un laukstrādnieku kooperativā ideoloģija.

Biedrība izsūta visām vidusskolām aptaujas listes par skolēnu kooperativu varbūtēju pastāvēšanu, tā pirmo reizi Latvijā konstatējot kooperacijas idejas izplatīšanu resp. skolēnu kooperativu skaitu skolās. Pēc biedrības ierosinājuma toreizējais Latvijas kooperacijas idejiskais centrs — Latvijas Kooperativu kongresu padome sasauc pirmo skolēnu kooperativu apspriedi, kas liek pamatus tagadējai organizētai skolēnu kooperacijai Latvijā. Valde darbojas līdz apspriedes sasaukšanā, piedalas tanī ar balsstiesībām, un biedrības biedri *(A. Aizsilnieks,* lekt. *Ed. Balodis un Gaigals)* uzstājas tanī ar referatiem. Bez tam biedrība sarīko apspriedes dalībniekiem tējas vakaru, ko tā turpmāk rīko katrā skolēnu kooperativu pārstāvju apspriedē (izņemot 2 pēdējās). Apspriede uzdod biedrībai nosūtīt apsveikumu franču kooperatoram prof. *Šarlam Ždam,* tas atbild, un no šī laika sākas biedrības dzīvā korespon-

dence, kooperacijas materialu un grāmatu apmaiņa ar šo lielo kooperatoru, kas turpinas līdz viņa nāvei.

1924. g. priekšsēdētāja *Līlija Markava*, biedru skaits 26.

Referati: 1) *A. Aizsilnieks* — Patērētāju kooperacijas pēc kara; 2) cand. oec. *J. Gaigals* — Mašīnu koplietošanas kooperativi; 3) cand. chem. *A. Groskaufmanis* — Patērētāju kooperacijas stāvoklis Latvijā un svarīgākie dienas jautājumi; 4) koop. *Vilis Siliņš* — Iespaidi kooperativajā izstādē Ģentē; 5) *M. Vītiņa, P. Bērzkalns, O. Jaunliniņš* — referatu cikls par tematu: Ražošanas kooperativi; 6) diskusiju vakars ar 9 īsiem referatiem par tematu: Kooperacijas jēdziens un definicija.

Uz Latvijas Koop. kongresu padomes lūgumu biedrība izsūta anketu par skolēnu kooperativiem visām Latvijas skolām (arī minoritatu).

1925. g. priekšsēdētājs *A. Aizsilnieks;* 27 aktivie un 7 goda biedri.

Diskusija: Politiskās neitralitates princips kooperacijā un Idejiskā un materialā faktora nozīme mūsu kooperacijā. Referati: 7. Lekciju cikls skolotājiem par kooperaciju: lekt. *Ed. Balodis* — Kooperacijas un grāmatvedības pasniegšana skolās; *A. Groskaufmanis* — Kooperacija kā saimnieciskā kustība un prof. *K. Kundziņš* — Kopdarbības princips skolas dzīvē.

Biedrība ierosina otrās skolēnu kooperativu pārstāvju apspriedes sasaukšanu, rīko tējas vakaru tās dalībniekiem.

1926. g. priekšsēdētāja *Elza Meldere;* 30 aktivie un 7 goda biedri.

Referati: 1) *A. Aizsilnieks* — Latvijas Kooperativu kongresu padomes uzbūve; 2) *L. Markava* — Kooperativu līdzekļu iegūšana un izmantošana; 3) *O. Jaunliniņš* — Šarla Žīda teorija par taisnīgo cenu; 4) *M. Jurkovska* — Prof. Šers kā kooperacijas teoretiķis; 5) *A. Groskaufmanis* — Novērojumi mūsu patērētāju kooperacijā; 6) *J. Zaķis* — Francijas lauksaimniecība un tās organizacijas; 7) *J. Gaigals* — Mūsu skolēnu kooperativi; 8) *P. Zariņš* — Kooperatoru pulciņi; 9) *O. Jaunliniņš* — Kā realizē taisnīgo cenu dažādās sabiedriskās organizacijās.

1927. g. priekšsēdētājs *A. Girgensons;* 32 aktivie un 7 goda biedri.

Referati: 1) *V. Siliņš* — Šveices ceļojuma iespaidi; 2) zvēr. adv. *P. Berģis* — Kooperativu revizijas jautājums likumdošanā un 3)

Kooperativu kongresu padomes uzbūve; 4) *P. Bērzkalns* — Dzīvokļu problema; 5) *A. Aizsilnieks* — Ražotāju un patērētāju kooperativu savstarpējās attiecības un 6) Kooperacijas kustība Zviedrijā; 7) *A. Girgensons* — Kreditkooperacijas attīstība Latvijā; 8) *J. Gaigals* — Skolēnu kooperativu darbība pag. māc. gadā; 9) *A. Aizsilnieks* un *P. Bērzkalns* — Prof. Š. Žīds kā kooperacijas ideologs (viņa 80. dzimšanas dienas atzīmēšana).

1928. g. priekšsēdētājs *O. Jaunliniņš;* 40 aktivie un 7 goda biedri.

Referati: 1) *J. Jurevics* — Kooperacijas statistika; 2) prof. *V. Kosinskis* — Kooperacijas nozīme ražojošo spēku attīstībā; 3) doc. *P. Starcs* — Lauksaimniecības kooperacijas starptautiskā sadarbība; 4) koop. *P. Lapiņš* — Iespaidi un vērojumi Latvijas kooperacijā; 5) stud. *K. Andžans* — Studentu palīdzības kase; 6) *A. Groskaufmanis* — IV Vispārējais koop. pārstāvju kongress. Kooperacijas propagandas vakarā ar referatiem uzstājās: 1) prof. *K. Balodis* — Kooperacija no tautsaimnieciskā redzes viedokļa; 2) doc. *Ed. Balodis* — Kooperacija kā idejiskā kustība; 3) doc. *J. Kārkliņš* — Kooperativā izglītība; 4) kom. inž. *Ed. Laursons* — Studenti un kooperacijas darba lauks; 5) koop. *K. Lorencs* — Kooperacija kā sabiedriskā kustība.

Sakarā ar kooperacijas apakšnodaļas nodibināšanu pie tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultates tautsaimniecības nodaļas pavasarī biedrība izsūta apkārtrakstu visu vidusskolu direktoriem, ar lūgumu griezt absolventu vērību uz kooperacijas apakšnodaļu un kooperaciju, kā tādu darbības lauku, kas prasa pēc akademiski izglītotiem cilvēkiem.

1929. g. priekšsēdētājs *O. Jaunliniņš;* 47 aktivie un 10 goda biedri.

Referati: 1) prof. *V. Kosinskis* — Kas ir kooperacija? 2) *P. Lapiņš* — Ceļš uz pasaules saimniecisko atveseļošanos; 3) *A. Dravnieks* — Kooperacijas nozīme pēc kara pirmajos gados un pēdējā laikā; 4) *P. Bērzkalns* — Kooperacijas ideoloģijas problema; 5) agr. *A. Aizsilnieks* — Andersa Ørnes kooperacijas programma; 6) stud. rer. nat. *L. Sarguna:* Savstarpējā palīdzība stādu un dzīvnieku valstī; 7) *E. Puravs* — Igaunijas kooperacija.

1930. g. priekšsēdētājs *P. Zariņš; 48* aktivie un 9 goda biedri (miris goda biedrs *P. Siecenieks).*

Referati: 1) agr., stud. oec. *A. Aizsilnieks* — Latvijas Kooperatīvu kongresu padomes 10 gadu darbība; 2) stud. oec. *P. Lapiņš* — C/S. „Konzums" darbība; 3) *T. Rešauska* — Latvijas Patērētāju biedrību savienības darbība; 4) *L. Damberga* — Latvijas Lauksaimniecības centralbiedrības darbība un nozīme kooperacijas attīstībā; 5) *O. Puzulis* — Savstarpējās apdrošināšanas centralās savienības darbība; 6) *J. Gaigals* — Mašīnu koplietošanas kooperativi un to izveidošana; 7) *A. Aizsilnieks* — XIII Starptautiskais kooperacijas kongress Vīnē; 8) *K. Zīverts* — Latvijas Kreditkooperativu savienības darbība; 9) *K. Andžans* — Kooperacijas un valsts organu pašreizējās attiecības Latvijā; 10) zv. adv. *P. Berģis* — Kooperatīvā likuma grozījumi.

1931. g. priekšsēdētāja *V. Kaminska;* 33 aktivie, 16 goda biedri un vecbiedri, 12 kandidati.

Referati: 1) koop. *P. Lapiņš* — Taupības kustības problema; 2) stud. oec. *P. Lapiņš* — Kooperativu darbinieku savstarpējās attiecības darbā; 3) cand. rer. merc. *A. Kānbergs* — Kooperativu biedru balsstiesību problema; 4) stud. oec. *J. Gaigals* — Mūsu kooperativu revizijas likums un tā piemērošana.

1932. g. priekšsēdētāja *V. Kaminska;* 36 aktivie, 16 goda biedri un vecbiedri, 7 kandidati.

Referati: 1) cand. oec. *K. Zīverts* — Patērētāju biedrību tirdznieciskā politika; 2) zv. adv. *P. Berģis* — Likums par uzņēmumu administraciju un viņa praksi attiecībā uz kooperativiem; 3) *J. Gaigals* — Mūsu koop. sabiedrību piespiedu likvidacijas kārtība un viņas grozījumi; 4) kom. inž. *Ed. Laursons* — Kāda izglītība vajadzīga kooperacijas darbiniekiem; 5) stud. oec. *J. Gaigals* — Ko uzskatīt par noziegumu kooperacijā?

1933. g. priekšsēdētāja *V. Kaminska;* 39 aktivie, 16 goda un vecbiedri, 5 kandidati.

Referati: 1) *A. Groskaufmanis* — Kooperacija vai valsts saimniecība? 2) *J. Jurevics* — Valsts nodokļa nasta pa apgabaliem un pilsētām; 3) *P. Berģis* — Demokratijas princips kooperacijā un 3 citi referati; ekskursija pie goda biedra *V. Siliņa* Daugavpilī.

1934. g. priekšsēdētājs *A. Krūms;* 45 aktivie, 6 goda biedri un vecbiedri, 5 kandidati.

Referati: 1) stud. oec. *Al. Sprūdžs* — Kooperatīvā apdrošināšana Latvijā; 2) *J. Gaigals* — Jaunākie grozījumi likumos un noteikumos par kooperativiem; 3) cand. oec. *K. Zīverts* — Iedzīvotāju

problema Latvijas tautsaimniecībā; 4) *E. Puravs* — Kooperacija socialistisko partiju programmās; 5) *E. Žīgurs* — doc. *Ed. Baloža* grāmatas „Latvijas kreditkooperacija no viņas sākumiem līdz pasaules karam" apskats.

Ekskursijas uz Latv. Piensaimniecības centralās savienības Rīgas centrali, uz radiofonu, uz kooperativo maizes ceptuvi.

1935. g. priekšsēdētājs *A. Krūms;* 48 aktivie, 21 goda un vecbiedri, 4 kandidati. Nolasīti 2 referati. Sarīkota ekskursija uz Igauniju: Tallinu un Tērbatu, apmeklējot Igaunijas kooperatīvās organizacijas, Universitati, Nacionalo muzeju, operu, Akademisko kooperatoru biedrību; Tallinā biedrību uzņem centralā idejiskā organizacija Eesti Uhistegeline Liit, bet Tērbatā — Akadeemiline Uhistegevuse Selts. Dalību ņem 13 biedri. Tā paša gada decembrī biedrība uzņem Rīgā Igaunijas kooperatorus (starp tiem mācības spēkus, studentus, praktiskus koop. darbiniekus) — pavisaṃ 24 personas. Uzņemšanā biedrībai nāk talkā ar līdzekļiem Latvijas centralās kooperacijas organizacijas.

1936. g. priekšsēdētājs *E. Žīgurs;* 40 aktivie, 20 goda un vecbiedri, 5 kandidati.

Referati: 1) doc. *A. Aizsilnieks* — Akademiskā dzīve Ziemeļamerikas Sav. valstīs; 2) *J. Jurevics* — Kooperativo sabiedrību dibināšana Latvijā pēckara laikā; 3) *B. Treijs* un *E. Puravs* — Kooperacijas saimnieciskā nozīme ražojošo spēku attīstībā; 4) *J. Gaigals* — Vienotā patērētāju kooperativa noorganizēšana Rīgā pašreizējos apstākļos; 5) cand. oec. *K. Andžans* — Pieredzējumi Somijas kooperacijā.

15. XII biedrības 15 gadu pastāvēšanas atcerē doc. *A. Aizsilnieka* priekšlasijums Universitatē: „Dažas problemas Ziemeļamerikas Savienoto valstu lauksaimniecības ražojumu koppārdošanā"

1937. g. priekšsēdētājs *E. Žīgurs;* 42 aktivie, 23 goda un vecbiedri, 3 kandidati.

Referati: 1) *Al. Sprūdžs* — Kooperatīvās jaunatnes starptautiskā konference Parīzē; 2) *J. Stepulans* — Latgales kreditkooperacijas neveiksmju cēloņi.

Kopā ar lauksaimniecības fakultates studentu biedrību biedrība rīko lauksaimniecības fakultates aulā referatu vakaru, veltītu lauksaimniecības racionalizacijai; referatus nolasa: 1) prof. Dr. *Ed. Balodis* — Kooperacija lauksaimniecības mašīnu lietošanā un

2) prof. *J. Apsītis* — Lauksaimniecības mašīnas kā darba roku aiztaupītājas lauksaimniecībā. Piedalas 150 klausītāji.

Biedrības pārstāvis piedalijies Starptautiskā kooperatīvās jaunatnes konferencē Parīzē 1937. g. 4.—10. sept.

1938. g. priekšsēdētājs *Al. Sprūdžs;* kandidatu skaits pieauga uz 8, pārējie bez pārmaiņām.

Referatu cikls par patērētāju biedrībām: 1) *A. Ločmelis* — Patērētāju kooperacijas krizes iemesli; 2) *E. Žīgurs* — Latv. patērētāju biedrību rūpniecības uzņēmumi; 3) cand. oec. *E. Puravs* — Patērētāju biedrību pašreizējais stāvoklis; 4) *K. Bruņinieks* — Patērētāju biedrību darbinieku sagatavošana.

Pēc pēdējā referata C/S. „Turība" kooperacijas skolas apskate ar referenta paskaidrojumiem.

1939. g. priekšsēdētājs *Al. Sprūdžs;* 30 aktivie biedri, 20 vecbiedri un 2 goda biedri, 3 kandidati.

Referats: *A. Lielausis* — Kooperacijas robežas tautsaimniecībā.

1939. g. biedrība pārreģistrējusi savus statutus un atrada pastāvīgu mitekli, kāda nebija iepriekšējā gadā.

Jau 1938. gadā nodibinātas draudzīgas attiecības ar Lietuvas Studentu kooperatoru biedrību, pie kam abu biedrību valdes locekļi vairākkārt tikušies personīgi Rīgā un Kaunā. 1939. gadā biedrība deleģējusi 2 pārstāvjus uz Lietuvas Stud. koop. biedrības gadskārtējo sarīkojumu Kaunā, kur apspriestas tuvākās sadarbības iespējas.

Ierosināts sarīkot Baltijas valstu studentu kooperatoru apspriedi, piedaloties Akadeemiline Ühistegevuse Selts, Lietuvos studentų kooperatininkų draugija un Latvijas Universitates studentu kooperatoru biedrībai. Uz Lietuvas biedrības priekšlikumu apspriede noturēta Kaunā 1939. g. vasarā.

b) *LU tautsaimniecību studējošo biedrība,* dibināta 1927. g. 6. augustā ar mērķi apvienot tautsaimniecību studējošos studentus un padziļināt un paplašināt to zināšanas dažādos saimnieciskos jautājumos.

Biedrības priekšnieki un tās biedru skaits biedrības pastāvēšanas laikā ir bijis šāds:

1927./28. māc. g. b-bas priekšnieks bija *P. Aleinikovs,* biedru skaits 22.

1928./29. māc. g. b-bas priekšnieks bija *A. Tērauds*, biedru skaits 27.

1929./30. māc. g. b-bas priekšnieks bija *R. Gūtmanis*, biedru skaits 46.

1930./31. māc. g. b-bas priekšnieks bija *A. Apse*, biedru skaits 51.

1931./32. māc. g. b-bas priekšnieks bija *J. Sebris*, biedru skaits 56.

1932./33. māc. g. b-bas priekšnieks bija *J. Sebris*, biedru skaits 61.

1933./34. māc. g. b-bas priekšnieks bija *J. Sebris*, biedru skaits 66.

1934./35. māc. g. b-bas priekšnieks bija *J. Sebris*, biedru skaits 66.

1935./36. māc. g. b-bas priekšnieks bija *J. Sebris*, biedru skaits 74.

1936./37. māc. g. b-bas priekšnieks bija *Ed. Pubulis*, biedru skaits 92.

1937./38. māc. g. b-bas priekšnieks bija *P. Austriņš*, biedru skaits 97.

1938./39. māc. g. b-bas priekšnieks bija: I sem. *J. Šāvējs*, II sem. *A. Vucins*, biedru skaits 112.

Biedrība savā pastāvēšanas laikā ir sarīkojusi vairākus referatu un diskusiju vakarus par dažādiem saimnieciskās dzīves jautājumiem. Kā svarīgākie starp nolasītiem referatiem un sarīkojumiem būtu minami šādi: 1) *P. Aleinikovs* — Fabriku organizacija un to vadība, 1927. g.; 2) *J. Stagers* — Somija un somu studentu dzīve, 1928. g. 9. II; 3) biedru vakars — koncerts, 1928. g. 1. XII; 4) angļu un vācu valodas kursi 1928./29. un 1929./30. māc. g.; 5) *J. Stagers* — Rīgas pilsētas parāds — 1930. g. 7. III; 6) *A. Ratenieks* — Pasaules saimnieciskā krize, 1931. g. 22. X; 7) *A. Ratenieks* — Zelta un valutas jautājumi, 1932. g.; 8) biedrības 5 gadu pastāvēšanas atceres vakars — koncerts, 1932. g. 7. V; 9) *T. Mednieks* — Kā izmantojamas Rīgas bibliotekas tautsaimniecības studijās, 1936. g. 10. XI; 10) inž. *Ķirsis* — Kas ir technokratija, 1936. g.; 11) *Ločmelis* — Jaunākās parādības tautsaimniecībā, 1937. g. 9. II; 12) *A. Vucins* — Svarīgākie pārgrozijumi tautsaimniecības nodaļas studiju gaitā, 1939. g. 21. III.

c) *LU studentu juristu biedrība* ir izveidojusies no studentu juristu oratorikas pulciņa, ko nodibinājusi grupa tiesību zinātņu nodaļas studentu ar mērķi — veicināt biedru zināšanas un prasmi runas mākslā, sarīkojot priekšlasijumus par retorikas teorijas jautājumiem, kā arī praktiskus vingrinājumus un disputus. Pulciņa darbība tomēr ar laiku kļuvusi tik plaša, ka nav bijis iespējams to vairs ietvert statutu šauri nospraustajās robežās, un pulciņa biedri tāpēc vienojušies dibināt jaunu organizaciju ar plašākiem mērķiem un raksturu. Tā 1926. gadā, pēc apmēram divu gadu ļoti rosīgas darbības, minētais studentu oratorikas pulciņš pārveidojās zinātniska rakstura fakultates studentu biedrībā ar nosaukumu „Latvijas Universitates studentu juristu biedrība" Jaundibinamās biedrības organizēšanas darbu veikšanai ievēlē pagaidu valdi ar priekšsēdi stud. iur. *Indriķi Stūri*, kas rūpējas par statutu izstrādāšanu un kārto citus ar biedrības dzīves noorganizēšanu saistītus jautājumus.

1926. gada 8. novembrī biedrības biedru pilna sapulce ievēlē pirmajam darbības gadam valdi šādā sastāvā: valdes priekšsēdis *Indriķis Žanis Stūris* (tagad zvēr. adv. Rīgā), priekšsēža biedrs *Voldemārs Danenbergs*, sekretare *Alīse Garance*, kasieris *Teodors Strēlerts* (tagad miertiesnesis Ķeipenē) un biedrzinis *Tālivaldis Ļūdēns* (tagad zvēr. adv. Jelgavā).

Kopš tā laika biedrība ir augusi un veidojusies, cenzdamās apvienot sevī arvienu lielāku tiesību zinātņu studentu skaitu un arvienu plašāku un vispusīgāku izveidojot savas darbības aploku. Kā šī mērķa piepildijumam biedrība, sevišķi pēdējos gados, arvienu vairāk spējusi tuvoties, par to jāpateicas arī fakultates mācības spēku laipnajam atbalstam, it sevišķi prof. *K. Dišlera* lielai atsaucībai un pretimnākšanai.

Biedrības darbība visos šajos 12 pastāvēšanas gados ir risinājusies galvenā kārtā biedrības biedru kārtējās sanāksmēs, kur izvestās nodarbības mēdz būt iespējami plašas un daudzpusīgas.

Sanāksmju nodarbības ir teoretiskas un praktiskas. Pie teoretiskajām pieskaitami vispirms referati par dažādiem juridiskiem jautājumiem, ko nolasa Universitates mācības spēki, zvērināti advokati, tiesu darbinieki u. c., vai arī studenti paši. Pēc referatiem notiek debates par lasītajām temām, ar ko tiek dota iespēja biedriem piesavināties un nogludināt sev tik nepieciešamo prasmi izteikt savas domas brīvā plūdumā, skaidri un koncentrēti, bet —

galvenais — tādējādi savstarpējas domu izmaiņas ceļā veidojas sanāksmju dalībnieku pasaules uzskats un paplašinas zināšanu aploks. Biedrības pirmajos pastāvēšanas gados agrākā oratorikas pulciņa tradiciju ietekmē nereti notikuši arī speciali referati runas satura teorijas un runas izteiksmes teorijas jautājumos, kā arī sabiedriskas tiesas par sabiedriskiem jautājumiem, piemēram, par *R. Blaumaņa* pazīstamās noveles varoni Raudupieti.

Praktiskās nodarbības pastāv galvenā kārtā tiesas sēžu inscenējumos visu Latvijā pastāvošo tiesu instanču kārtībā. Tiesas sēžu inscenējumi notiek zvērināta advokata vadībā, un te katram biedram ir dota iespēja iepazīties ar jurista darbu no praktiskā redzes viedokļa: kā rakstīt prasību un sūdzību lūgumus, kā aizstāvēt apsūdzēto, tāpat, kā rīkoties prokuroram u. t. t. Dažkārt ir notikuši speciali civiltiesību un civilprocesa kazusu iztirzāšanas vakari, runas satura un runas izteiksmes vingrinājumi, vispārīgi jautājumu vakari un — beidzot — pārrunas par pašas biedrības iekšējo dzīvi un darbību.

Par b i e d r i e m var būt abu dzimumu personas — tiesību zinātņu nodaļas studenti un studijas beigušie, pie kam biedri iedalas: 1) aktivajos biedros, 2) vecbiedros un 3) goda biedros. Biedru skaits visā biedrības pastāvēšanas laikā atsevišķos darbības posmos ir svārstijies, atkarībā no dažādiem biedrības iekšējās dzīves apstākļiem. Par biedru skaitu, biedrību dibinot, trūkst pilnīgi noteiktu ziņu. Tas pēc vairāku tā laika biedrības darbinieku izteicieniem bijis ap 40 personas. Bet pirmajā laikā biedrības darbība ir strauji vērtusies plašumā, un 1928./29. māc. gadā pavasara semestrī biedrībā skaitas pavisam jau 53 biedri. No Universitatei oficiali iesniegto paziņojumu norakstiem var konstatēt biedrības biedru skaitu turpmākajos darbības gados:

1932./33. g. biedrībā oficiali skaitijušies	28 biedri
1934./35. g.	15
1935./36. g.	29
1936./37. g.	40
1937./38. g.	86

1938./39. g. beigās biedrībā bija 112 biedru, kāds biedru skaits ir visaugstākais visā biedrības pastāvēšanas laikā, pie kam jāpiezīmē, ka, neraugoties uz iestāšanās naudas paaugstināšanu, tieši

pēdējā laikā ir novērojama tendence biedru skaitam strauji arvienu vēl augt.

Galvenais un pastāvīgais ieņēmumu avots visus gadus ir bijis ienākumi no iestāšanās naudām un biedru naudām, lai gan abi šie obligatie biedru maksājumi katram atsevišķam biedram ir samērā ļoti nelieli, proti, iestāšanās nauda Ls 2,— un tāpat Ls 2,— arī gadskārtējā biedru naudas summa. Biedrības budžeti visā biedrības līdzšinējās darbības laikā ir svārstijušies caurmērā no Ls 30,— līdz Ls 200,— gadā. Vienīgi 1938./39. g. darbības gada budžets sasniedz summu pāri par Ls 380,— sakarā ar dažiem jauniem pasākumiem biedrības dzīvē, kas jūtami pavairojuši biedrības ienākumus.

Kopš biedrības dibināšanas 1926. g., biedrības dzīvi ir vadijuši šādi biedrības priekšnieki:

1.	Pagaidu valdes priekšsēdis	*Indriķis Žanis Stūris.*
2.	Biedrības priekšnieks 1926./27. g.	*Indriķis Žanis Stūris.*
3.	1927./28. g.	*Teodors Strēlerts.*
4.	1928./29. g.	*Kārlis Ezeriņš.*
5.	1929./30. g.	*Kārlis Ezeriņš.*
6.	1930./31. g.	*Ernests Jostsons.*
7.	1931./32. g.	*Eduards Zommerfelds.*
8.	1932./33. g.	*Eduards Zommerfelds.*
9.	1933./34. g.	*Eduards Zommerfelds.*
10.	1934./35. g.	*Eduards Zommerfelds.*
11.	1935./36. g.	*Eduards Zommerfelds.*
12.	1936./37. g.	*Mārtiņš Jansons.*
13.	1937./38. g.	*Mārtiņš Jansons.*
14.	kopš 1939. g. 15. I	*Zinturs Nīgals.*

1938. gada 13. decembrī biedrības statutus pārreģistrēja Sabiedrisko lietu ministrijas Preses un biedrību departamenta biedrību nodaļā, un 1939. gada 15. janvarī uz jauno statutu pamata sasauktā biedru pilnsapulce ievēlēja jaunu biedrības valdi 1938./39. darbības gada atlikušajam posmam šādā sastāvā:

Biedrības priekšnieks *Zinturs Nīgals*, matr. *17585.*

Valdes locekļi: priekšnieka biedrs *Ernests Torgans*, matr. 15062, sekretars *Arturs Šepteris*, matr. 18397, kasieris *Aleksandrs Ore*, matr. 9340, biedrzine *Otilija Zariņa*, matr. 15420.

Valde, stājoties pie savu pienākumu pildīšanas, par vienu no pirmiem uzdevumiem ieskatija censties atrisināt jautājumu par atsevišķu biedru iesaistīšanu aktivā biedrības darbā. Šajā nolūkā vislielākā vērība tika veltīta biedru informacijai par katru biedrības dzīves notikumu, gandrīz iknedēļas katram biedram mājās piesūtot apkārtrakstu ar ziņojumiem par tuvākā nākotnē paredzamām biedrības biedru sanāksmēm.

Lai biedros no jauna radītu lielāku interesi par biedrības sanāksmēs nolasamiem referatiem, pēdējā laikā uzaicināti nolasīt priekšlasijumus Universitates mācības spēki un juristi praktiķi par iespējami aktualām problemām.

Še jāmin prof. *K. Dišlera* priekšlasijums Jurisprudences līdzdalība dzīvesziņas veidošanā; prof. *V. Sinaiska* priekšlasijums Mantojuma tiesības; senatora *K. Ducmaņa* priekšlasijums Tiesiskā kultura; direktora *J. Zankevica* priekšlasijums Juristu darba lauks pilsētu un lauku pašvaldībās; zv. adv. *Nikolaja Valtera* priekšlasijums Spaidi pret alimentu nemaksātājiem; zv. adv. *Armina Rūša* priekšlasijums Internacionalo civiltiesību jautājumi Latvijas Senata praksē un Prezidenta Kārļa Ulmaņa Civillikumā; direktora *Kangera* priekšlasijums Zinātnes nozīme noziegumu atklāšanā; cand. iur. *O. Zvirgzdiņas* referats Solidarisms jeb socialā solidaritate; cand. iur. *A. Cirša* referats Ievadijums tiesību un spēka problemās; stud. iur. *I. Grasmanes* referats Vadonības princips un citi.

Lai iepazītos ar Zinātniskās tiesekspertizes instituta darbību, sarīkota ekskursija uz instituta laboratorijām jaunajā Tiesu pilī.

Kā pilnīgi jauns pasākums jāmin biedrības b i b l i o t e k a, ko valde uzsākusi organizēt un iekārtot, pie kam nepilna semestra laikā bibliotekas vajadzībām paši biedri dāvinājuši ap 50 dažādu juridiska satura grāmatas un lekcijas un pāri par Ls 35,— naudā.

Uzsākta sadarbība ar radniecīga rakstura organizacijām — citu fakultatu zinātniskām studentu biedrībām. Studentu juristu biedrība kopā ar Medicinas fakultates studentu biedrību un Lauksaimniecības fakultates studentu biedrību tekošajā semestrī atpirkusi izplatīšanai komilitoņu vidū Pēra Ginta izrādes biļetes Dailes teatrī.

Izveidota pie biedrības t u r i s m a s e k c i j a, kuras darbības instrukcija savlaicīgi apstiprināta Sab. lietu ministrijā. Sekcija tekošajā semestrī paguvusi jau sarīkot ekskursiju — auto izbraukumu uz Nāves salu, Ķegumu, Lielvārdi un Skrīveriem, tuvāk iepa-

zīstoties ar Ķeguma spēka stacijas būvdarbiem un Skrīveru dendroloģisko parku. Minētajā ekskursijā piedalijās 30 biedrības biedru ar piederīgiem.

No pārējiem biedrības pasākumiem un sarīkojumiem minama gadskārtējā izrīkojuma vakara sarīkošana š. g. aprīļa mēnesī, biedrības l a s a m g a l d a izveidošana, biedrības a l b u m a iekārtošana, kā arī centieni izveidot stingras biedrības iekšējās dzīves t r a d i c i j a s.

9. Atskats un novērtējums. Pirmie divdesmit gadi visai Latvijas Universitatei patiesībā ir organizacijas gadi, ko pierāda 1) taisni Universitates divdesmitajā pastāvēšanas gadā nobeigtā studiju plāna pārkārtošana visās fakultatēs un 2) tas apstāklis, ka Universitatei vēl arvienu nav likumīgi apstiprināti štati. Organizacijas darbs ir interesants, bet arī ļoti grūts un atbildīgs. Tāpēc saprotams, ka pirmie 20 gadi ir bijuši sevišķi grūti arī tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatei, jo viņai lielā mērā nācies organizēties un veidoties gluži no jauna: bij RPI komercnodaļa neatbilda vairs patstāvīgās Latvijas prasībām ne zinātniskā, ne praktiskā ziņā, un tāpēc tautsaimniecības nodaļu nācās veidot uz jauniem pamatiem, bet tiesību zinātņu nodaļu nācās organizēt gluži no jauna. Savā organizacijas darbā fakultatei nācās arī rēķināties, un to viņa darija apzinīgi un labprātīgi — ar jaunās un karā izpostītās valsts ierobežotajiem materialiem līdzekļiem; tāpēc fakultate ievēroja vislielāko ekonomiju mācības spēku, telpu un mācības līdzekļu ziņā; starp citu, nemeklēja vakantām katedrām mācības spēkus ārzemēs, bet centās izaudzināt un sagatavot zinātniskai darbībai savus pašu audzēkņus. Arī šis uzdevums bij grūts, jo stipendiju skaits jaunajiem zinātniekiem (atstātiem pie katedrām gatavoties zinātniskai darbībai) bij niecīgs: pa vienai uz katru fakultati (pie kam saimnieciskās krizes laikā arī šo stipendiju izsniegšana uz dažiem gadiem tika pārtraukta), un asistentu skaits ierobežots. Ar prieku tomēr jāatzīmē, ka valdība ir sapratusi jauno zinātnieku gatavošanas svarīgo uzdevumu un pakāpeniski palielinājusi asistentu skaitu, kas ir devis fakultatei iespēju izaudzināt veselu rindu jaunu mācības spēku, un sevišķi pāris pēdējie gadi šinī ziņā iepriecina. Fakultate ir izlaidusi relativi lielu skaitu (sk. tabulu par studējošiem un beigušiem) pietiekami sagatavotu juristu un tautsaimnieku maģistraturas, advokaturas, valsts un pašvaldības iestāžu un sabiedrisku un privatu uzņēmumu vajadzībām.

XI
TEOLOĢIJAS FAKULTATE
1919—1939

XI. Teoloģijas fakultate

Profesors *L. Adamovičs.*

1. Fakultates nodibināšana un izveidošana.

1. Fakultates priekšvēsture. Latviskuma prasība latviešu teologu un mācītāju sagatavošanā vispirms atskanēja tā saukto nacionalo profesuru projektā. Ap 1905. g. baznīcai draudzīgās latviešu un igauņu aprindās radās doma, ka praktiskajā teoloģijā Tērbatas Universitates teoloģijas fakultatē būtu blakus jau esošai profesurai ar vācu mācības valodu un vācu mācības spēku vēlamas arī nacionalas latviešu un igauņu profesuras — latviešu un igauņu draudžu mācītāju sagatavošanai. Šī doma tika iedzīvināta arī dažādos projektos, par to ir runājuši pat Tērbatas Universitates teoloģijas fakultates mācības spēki, un viens no kandidatiem projektējamai latviešu profesurai bij Smiltenes mācītājs *Kārlis Kundziņš* sen., vēlākais LU teoloģijas fakultates goda doktors. Bet nodomi un projekti apsika reakcijas laikmetā, lai paceltos par jaunu un jau daudz realakā veidā Pasaules kara laikā.

Krievu valdības radītie ierobežojumi vācu valodas lietošanā 1915. g. rudenī ķēra arī Tērbatas Universitates teoloģijas fakultati, kur līdz tam laikam mācības valoda bij vācu. Kāds krievu profesors ierosināja Universitates Padomē krievu valodas ievešanu teoloģijas fakultatē, un Universitates Padomei 1915. g. 22. augustā nācās izteikties par šo ierosinājumu. Par pāriešanu uz krievu mācības valodu, paredzot reizē arī vēl lekcijas praktiskajā teoloģijā un eventuali dogmatikā citās valodās (latviešu, igauņu un poļu), izteicās arī Padomes locekļi latvieši prof. *J. Osis* un *E. Felsbergs*, bet visi vācu mācības spēki, kā teoloģijas fakultatē, tā arī ārpus tās, aizstāvēja vācu valodu vai prasija jautājuma izlemšanas atlikšanu. Neviens no priekšlikumiem nedabūja balsu vairākumu, bet valdība rakstija priekšā teoloģijas fakultatei krievu mācības valodu, izņemot praktisko teoloģiju, kur tika radītas nacionalas profesuras. Pret šādām profesurām teoloģijas fakultatei nebij principialu iebildumu, un vēl 1915. g. rudenī fakultate ievēlēja par docentu praktiskai teo-

loģijai latviešu valodā primo loco cand. theol. *Kārli Kundziņu* jun., toreizējo Valmieras iecirkņa vikaru un ticības mācības skolotāju Valmierā un secundo loco mācītāju cand. theol. *Jāni Rezevski*. Kopā ar otru igauņu kandidatu (J. Kepu) Universitates Padome ievēlēja Kundziņu un lika viņus priekšā krievu valdībai apstiprināšanai. Bet pa to laiku teoloģijas fakultatē ievestā krievu mācības valoda bij radijusi fakultates krizi — visu to vācu tautības mācības spēku atteikšanos, kam būtu bijis jāpāriet savās lekcijās uz krievu valodu. Palika tikai divi pilntiesīgi fakultates locekļi: prof. *J. Kvačala*, pēc tautības slovaks, kas bij gatavs lasīt savu baznīcas vēsturi krieviski, un praktiskās teoloģijas profesors T. Hāns, kam bij atstātas vācu lekcijas kā vācu nacionalās profesuras pārstāvim. *J. Kvačala*, kas informējās par latviešu viedokli baznīcas lietās galvenā kārtā pie mācītāja J. Sandera Pēterpilī, tapa par fakultates dekanu. Lielie robi fakultates mācības spēku rindās lika arī domāt par vairāku jaunu spēku pievilkšanu. Galu galā Tautas Apgaismošanas Ministrija izkārtoja lietu tā, ka Universitates priekšā stādīto K. Kundziņu apstiprināja 1916. g. rudenī par docentu Jaunajā Derībā, bet par profesoru praktiskajā teoloģijā latviešiem iecēla *Jāni Sanderu*, kas vairāk nekā 10 gadus agrāk bij jau kandidējis uz praktiskās teoloģijas profesuru. Abi latviešu mācības spēki uzsāka lekcijas Tērbatas Universitatē 1917. g. pavasara semestrī, pie kam Sanders lasija tās latviski. Taču Krievijas marta revolucija atbīdija Sanderu kā valdības ieceltu profesoru no amata Universitatē, un Kundziņam rudens semestrī un 1918. g. pavasara semestrī nācās reizē lasīt lekcijas krieviski Jaunajā Derībā un latviski katechētikā un kibernētikā. Tai laikā ar dekana J. Kvačalas priekšlikumu cand. theol. *L. Adamovičs* tika izvirzīts atstāšanai pie universitates gatavoties zinātniskai karjerai Vecās Derības arodā, un 1917. g. 27. novembrī arī Tērbatas Universitates Padome izlēma šo atstāšanu pozitivi.

Teoloģijas fakultates vajadzību pie Latviešu Augstskolas atzina jau Augstskolas sekcija latviešu skolotāju kongresā Tērbatā 1917. g. jūnijā. Sekcija, kuras loceklis bij toreizējais Tērbatas Universitates teoloģijas fakultates docents K. Kundziņš, bij pat nolēmusi, ka teoloģijas fakultate būtu atverama pirmā un uzskatija to par visdrīzāk saorganizējamu, bet kongresa kopsēde pēc socialdemokratu priekšlikuma sekcijas lēmumu grozija: teoloģijas fakultati pārcēla fakultatu saraksta pēdējā galā un jautājumu par tās

atvēršanu agrāk par citām dzēsa no sekcijas rezolucijas. Taču palika atzinums, ka „latviešu draudžu reliģisko vajadzību apmierināšanai vajadzīgi teologi", un viņi sagatavojami latviešu augstskolā.

Līdzīgu likteni piedzīvoja teoloģijas fakultates jautājums, kad varēja sākt realizēt Latvijas Augstskolas projektu dzīvē. Arī te notika zināms pretspiediens pret dzimstošo fakultati, un vēlāk par 9 citām tā iestājās universitates fakultatu virknē.

Augstskolas Organizacijas Komisijas sēdēs teoloģijas fakultates lieta dabūja konkretāku veidu 1919. g. septembrī. Latviešu evaņģelisko mācītāju apspriede, sanākusi saziņā ar Iekšlietu Ministriju Rīgā 6. un 7. augustā (ap 15 personas) bij izteikusi vienprātīgi noteiktu prasību pēc teoloģijas fakultates Latvijas Augstskolā — evaņģelisko luterisko tradiciju vārdā, kas turas pie principa, ka par evaņģeliskas draudzes mācītāju var būt tikai akademiski izglītots teologs ar plašu vispusīgu redzes aploku. Apspriedes pilnvarotie mācītāji: *K. Kundziņš* sen. Smiltenē, *K. Beldavs* Valmierā un *V. Maldonis* Cēsīs iesniedza 25. VIII toreizējās Latvijas Pagaidu Valdības ministru prezidentam *K. Ulmanim* motivētu lūgumu — nākt pretim evaņģelisko draudžu prasībām un dot nākošiem Latvijas reliģiski tikumiskās kulturas darbiniekiem (mācītājiem un reliģijas skolotājiem) iespēju izglītoties savā arodā Latvijas Augstskolā, lai nespiestu tos meklēt teoloģisko izglītību ārzemju universitatēs. Ar izglītības ministra starpniecību raksts nonāca Augstskolas Organizacijas Komisijā un atrada te vairākus sirsnīgus aizstāvjus (sk. iesnieguma tekstu 893. lp.).

Jau pirmajā sēdē (12. IX), kur pārrunāja teoloģijas fakultates dibināšanu, tika izteiktas arī domas, ka teoloģiskās izglītības iekārta būtu jāpārveido un noteikti konfesionals raksturs fakultatei nebūtu vēlams. Komisijas principialo lēmumu par fakultates vajadzību pavada atzinums, ka vajadzīgs „rūpēties par teoloģiskās izglītības vispusīgu veicināšanu, nostādot to uz laika prasībām piemērotiem zinātniskiem pamatiem" Tā kā fakultates organizēšanu nevarēja uzņemties mācītāju apspriedes priekšā liktais docents K. Kundziņš jun., kas bij iecelts par valodnieciski filozofiskās fakultates (tā toreiz sauca filoloģijas un filozofijas fakultati) pagaidu dekanu, tad par fakultates iniciatoru Izglītības Ministrija izredzēja V. Maldoni, kas tad kopā ar resora pārstāvi, Iekšlietu Ministrijas garīgā departamenta direktoru Fr. Mīlenbachu un latviešu

mācītāju-teologu pārstāvi mācītāju Edgaru Bergu sastādija Organizacijas Komisijas subkomisiju teoloģijas fakultates nodibināšanai.

Otrā dienā pēc Latvijas Augstskolas darba sākšanās 29. IX 1919. subkomisija jau uzmet teoloģijas fakultates mācības plānu un budžeta projektu 1920. g. pirmajiem 3 mēnešiem. Saskaņā ar Organizacijas Komisijas atzinumu un ievērojot toreizējo nenoteiktību valdības aprindās, attiecoties pret baznīcu, nolemj nostādīt projektējamo fakultati par pāri atsevišķām konfesijām stāvošu kristīgu reliģijas zinātnes pētītāju un dēstītāju, bez konfesionalas dogmatikas un praktiskās teoloģijas priekšmetiem.

Subkomisijas sēdes notikušas 1919. g. 30. sept., 27. dec., 1920. g. 6. janv., 14. janv. un 30. janvarī. Attiecīgie protokoli un ziņa tā laika presē liecina par toreiz izstrādāto mācības plānu.

Latvijas Augstskolas teoloģiskās fakultates subkomisija ziņo, ka viņa fakultates p r o g r a m m u iedalījusi 3 daļās:

A. Obligatoriskie specialie priekšmeti:
1. semitu valodas un reliģijas,
2. reliģiju vēsture,
3. vecā kristīgā literatura,
4. filozofiskā un reliģiskā ētika,
5. reliģijas psicholoģija, reliģijas filozofijas un filozofijas vēsture,
6. kristīgās baznīcas vēsture,
7. kristīgās reliģijas sistemas.

B. Obligatoriskie vispārizglītojošie priekšmeti:
1. latviešu literatura,
2. angļu vai vācu valoda,
3. sengrieķu un latīņu valoda,
4. filozofija,
5. pedagoģija.

C. Ieteicamie priekšmeti:
1. vispārīgā literaturas vēsture,
2. dabaszinātņu jaunākie pētijumi,
3. māksla (reliģiskā māksla),
4. valsts satversmes likumi (baznīcas likumi).

Priekšmeti izņemami četrgadīgos priekšlasijumu posmos. Pirmais posms atverams ar 1920. g. janvari; tam vajadzīgi 1 profesors, 2 docenti un 1 lektors.

Fakultates b u d ž e t s par pirmo ceturksni no 1920. g. 1. janvara līdz 1. aprilim būtu kopsummā 14.250 rubļu.

Subkomisija iesniedza savu projektu Organizacijas Komisijas 1919. g. 30. septembra sēdei. Bet jautājuma galīgu izspriešanu pa daļai aiz formaliem iemesliem, pa daļai norādot uz lietas svarīgumu un socialdemokratu ierunām pret teoloģijas fakultates atvēr-

šanu, Organizacijas Komisija nolēma ar 10 pret 9 balsīm atlikt uz nākošo sēdi. Bermonta laiki un to iespaids augstskolas dzīvē atvirzija vēl tālāk teoloģijas fakultates dibināšanu, un tikai oktobra beigās, sakarā ar Augstskolas budžeta uzstādīšanu nākošajam gadam, fakultate atkal sāk nodarbināt Organizacijas Komisiju. 29. X vienbalsīgi nolemj „veicināt fakultates nodibināšanu" un vēlāk apstiprina tās budžetu pirmajam ceturksnim augšā minētajam personalam 27.100 rubļu lielumā.

Bet tagad tikai vēl sākās izšķiršanas cīņa. „Socialdemokratā" bij parādijušies raksti, kas apgalvoja, ka teoloģijas fakultates dibināšana esot evaņģelisko draudžu lieta: lai viņas pašas, paši ticīgie, gādājot par savu mācītāju izglītību. Bij arī aprindas, kas neatzina, ka vispārīgi varētu būt teoloģijas fakultate ar bezpartējisku un zinātnisku raksturu. Citi atkal gribēja nostādīt reliģiskās dzīves un reliģijas vēstures pētīšanu par pārāk šauru zinātnes nozari, lai veltītu tai atsevišķu fakultati, — pietiktu, ja iekārtotu pie filoloģijas un filozofijas fakultates īpašu teoloģijas nodaļu. Šādām domām bij aizstāvji arī Pagaidu Valdības aprindās, arī toreizējais izglītības ministrs K. Kasparsons nepiekrita Organizacijas Komisijas projektam un turējās pie domām, ka teoloģijas fakultate pievienojama filoloģijas un filozofijas fakultatei. Subkomisijai un Organizacijas Komisijai bij vēl vairākkārt jāuzsver savs lēmums dibināt atsevišķu teoloģijas fakultati, kā to prasa kristīgās reliģijas zinātnes priekšmetu apmērs un nozīme un kā tas arī ārzemēs parasts. Jāatzīmē Izglītības Ministrijas pilnvarotā augstskolas lietās un Organizacijas Komisijas priekšsēža biedra, vēlāk Padomes priekšsēža *P. Dāles* noteiktā enerģiskā iestāšanās ministra priekšā par teoloģijas fakultati.

Tikai uz decembra beigām izglītības ministrs liek teoloģijas fakultates lietu priekšā Ministru Kabinetam. Viņš pats turas pie uzskata, ka fakultates uzturēšana uzliekama draudzēm, daži Kabineta locekļi atkal aizstāv domas, ka vismaz viena izdevumu daļa jānes draudzēm. Tā beidzot 24. decembrī Kabinets pieņem pēc izglītības ministra ierosinājuma lēmumu: „Izdevumus teoloģijas fakultates atvēršanai pie augstskolas pagaidām uzlikt Valsts Kasei, kamēr Satversmes Sapulce izšķirs principā jautājumu par valsts un baznīcas savstarpējām attiecībām."

Ar to teoloģijas fakultate bij nostādīta izņēmuma stāvoklī, bij tikai it kā pagaidām pielaista. Radās zinams neapmierinājums Or-

ganizacijas Padomes (agrākās Komisijas) locekļu starpā. Panāca, ka ministrs pagaidām neizsludināja savu lēmumu. Subkomisija savā sēdē 6. I 1920. g. izstrādāja jaunu motivētu priekšlikumu par atsevišķu teoloģijas fakultati un lūdza Organizacijas Padomi, lai tā nekavētos saņemt valdības izsniedzamos līdzekļus teoloģijas fakultates uzturēšanai un atvērtu to pēc Ziemassvētku brīvlaika. 7. I sēdē Organizacijas Padome bez iebildumiem pieņem subkomisijas priekšlikumus, pēc kam debatēs vairāki locekļi noteikti atraida domas par fakultates pagaidu stāvokli.

„Valdības Vēstneša" 9. numurā (13. I 1920.) galu galā izsludināts izglītības ministra rīkojums Nr. 39: „Pie Latvijas Augstskolas atverama teoloģiskā fakultate, neuzņemot viņas mācības plānā konfesionali dogmatiskus un praktiskās teoloģijas priekšmetus. Uzņemšanas papildu noteikumi nosakami fakultatei." 14. I sēdē Organizacijas Padomi iepazīstina ar subkomisijas izredzētiem mācības spēkiem, un tūlīt arī ievēlē par docentu baznīcas un reliģijas vēsturē cand. theol. *Ludvigu Adamoviču,* par stundu docentu Israēla tautas vēsturē cand. theol. *Maksimilianu Stefaniju* (Stephany), par stundu docentiem Jēzus un apustuļu laikmeta vēsturē mag. theol. *Erichu fon Šrenku* (Schrenck) un cand. theol. *Kārli Kundziņu* (tā kā Kundziņš jau skaitījās par docentu valodnieciski filozofiskajā fakultatē, tad par viņu vairs nebij jābalso) un par mācības spēku (vēlāk, pēc īpaša zinātniska raksta iesniegšanas, ar 26. aprili par docentu) reliģijas filozofijā un ētikā mācītāju *Voldemāru Maldoni.* Uz profesora vietu būtu tiesība maģistram E. Šrenkam, bet viņš paliek uz priekšu kārtējā darbā pilsētas vācu vidusskolā un uzņemas tikai stundu docenta pienākumus.

28. I izglītības ministrs apstiprina četrus jaunizvēlētos mācības spēkus un līdzšinējo subkomisijas priekšsēdi V. Maldoni par fakultates pagaidu dekanu. Tās pašas dienas vakarā šis ziņo Organizacijas Padomei, ka uz lekcijām teoloģijas fakultatē pieteikušās 14 personas, tā ka padome var lemt: „teoloģijas fakultate uzsāk mācības februara sākumā".

Nobeidzot teoloģijas fakultates priekšvēsturi, jāatzīmē subkomisijas 14. janvara sēdes lēmums, „ka teoloģijas fakultates priekšmetus var lasīt dažādu konfesiju piederīgie, ka sarunas par svabadām docenturām vedamas ar citticībniekiem". Šāds uzskats atrada toreiz piekrišanu arī pareizticīgo latviešu aprindās, un viņu pārstāvji vairākkārt izteicās sarunās ar fakultates locekļiem, ka

būtu ar mieru uzstādīt kāda akademiski izglītota pareizticīga latviešu teologa kandidaturu. Viņiem esot arī kāds lēmums sūtīt savus jaunekļus uz teoloģijas studijām Latvijas Augstskolā.

2. Fakultates izveidošanās pirmajos desmit gados. Fakultate uzsāka savu darbību 1920. g. 4. februarī Augstskolas 16. klausītavā ar pagaidu dekana *V. Maldoņa* ievada lekciju: „Reliģijas socialā vajadzība, attaisnojums no psiholoģijas viedokļa un attīstības gaita" Ceturtais februaris arī uzskatams par fakultates darbības atklāšanas dienu, un šai datumā fakultates mācības spēki kopā ar studentiem svin fakultates gada svētkus.

Februara lekcijas ieskaitija studentiem par īpašu 1919./20. mācības gada I semestri, un ar martu teoloģijas fakultate kopā ar citām jau iesāka mācības gada otro semestri un lekcijas beidza 12. jūnijā. Vēlāk tās darbība pastāvīgi ritējusi visas universitates kopējā darba ritumā.

Fakultates Padome noturēja savu pirmo sēdi 1920. g. 28. februarī, piedaloties visiem pieciem mācības spēkiem, pagaidu dekana V. Maldoņa vadībā. Vienojās noturēt sēdes piektdienās plkst. 17-os: tad, uz nedēļas beigām ir brīvāks dekans Maldonis, kam jāizpilda arī Vidzemes konsistorijas viceprezidenta (ģeneralsuperintendenta) pienākumi, un Kundziņš, kas pagaidām vada valodnieciski filozofisko fakultati un ir prorektora biedrs; nedēļas otrā pusē arī ierodas Rīgā L. Adamovičs, kas paliek vēl visu semestri Valmieras pilsētas realskolas priekšgalā.

Svarīgi bij sakari, kas nodibinājās ar Latvijas evaņģelisko luterisko baznīcu, ko toreiz vadija Vidzemes konsistorija un Kurzemes konsistorija katra savā apgabalā. Ar Vidzemes konsistoriju jau no sākta gala bij ciešas un tuvas attiecības; personiskos sakarus uzturēja V. Maldonis un bijušais subkomisijas loceklis konsistorijas asesors Edg. Bergs. Jau pašā pirmajā fakultates sēdē nācās izlemt ielūgumu uz Vidzemes mācītāju sinodi 3.—5. martā. Uzdeva Kundziņam apsveikt sinodi latviski un Šrenkam vāciski. Kurzemes konsistorija ielūdza vēlāk uz vispārīgo sinodi 8.—12. aprilī un Vidzemes konsistorija uz vispārīgo sinodi 8.—11. maijā. Vidzemes vispārīgo sinodi apsveica L. Adamovičs, tās vācu sekciju M. Stefanijs. Bet kamēr ar Vidzemes sinodi fakultates locekļi varēja darboties labā saskaņā, Kurzemes sinodē nule nodibinātajai fakultatei izteica asu kritiku un pārmetumus par pārāk brīvprātīgu zinātnisku vir-

zienu. Uz savu mācītāju sinodi 1920. g. septembrī kurzemnieki fakultati vairs nemaz neielūdza.

Labas attiecības bij sākumā ar Latvijas pareizticīgās baznīcas latvisko spārnu, ko vadija J. Bormaņa tēvs. Visi fakultates toreizējie latviešu docenti ir piedalijušies latviešu pareizticīgo sarīkotos svētbrīžos Rīgas katedralē un runājuši tur svētrunas.

Jau 1920. g. pavasarī fakultatei nācās lemt par savu un sava darba tālāko izveidošanos. No priekšlikumiem par pašreiz un tuvākajā nākotnē lasamajiem priekšmetiem vajadzēja pāriet uz pastāvīgu mācības plānu un pilnīgām programmām, vajadzēja izstrādāt noteikumus par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību, par absolventiem piešķiramiem akademiskiem gradiem un tiesībām, iegādāties grāmatas topošai fakultates bibliotekai, domāt par jaunu mācības spēku pieaicināšanu.

19. marta sēdē Fakultates Padome nolēma piešķirt visiem, kas sekmīgi beiguši fakultates kursu, otrās šķiras teoloģijas kandidāta gradu, bet visiem, kas beiguši kursu ar ļoti labām sekmēm, pirmās šķiras kandidata gradu un tiesības uz akademisko karjeru; visiem teoloģijas kandidatiem atzina par vēlamu dot visās Latvijas skolās reliģijas mācības skolotāju tiesības un tiesības uz mācītāja amatu. Šie lēmumi nav šādā veidā realizējušies, jo tika grozīti un ierobežoti ar citiem vispārīgiem noteikumiem. Fakultate savas domas atkārtoja vēlāk 1924. g. 15. martā.

26. marta sēdē noteica fakultates mācības plānā uzņemamos priekšmetus un sadalija tos grupās (sk. tālāk 823. lp.). Normalai studiju gaitai noteica 4 gadus, maksimalo studiju ilgumu — 8 gadus.

Fakultates sekretara amatā oficiali apstiprināja ar 1920. g. 1. martu *L. Adamoviču,* ar 1. aprili par fakultates bibliotekas pārzini darbojās *M. Stefanijs.*

4. jūnijā fakultati apmeklēja Zviedrijas virsbīskapa *N. Sēderblūma* (Soederblom) sūtnis mācītājs Vēbe (Weebe) un atnesa solijumu gādāt fakultatei docentus no Upsalas Universitates un dot šejienes studentiem un absolventiem iespēju turpināt studijas Upsalā. Pirmais solijums ir devis pamatu vēlākām sarunām par kandidatiem, bet palicis bez praktiskiem panākumiem, otru solijumu izmantoja vēlāk Edgars Rumba.

Pirmā mācības gada beigās fakultatē bij reģistrēti 18 studenti,

11 hospitanti un 2 brīvklausītāji, bet formali ieskaitīt varēja vēlāk 19 studentus un 10 hospitantus.

Saviem pirmā mācības gada studentiem teoloģijas fakultate varēja dot šādas lekcijas: Vecajā Derībā — Stefanija Israēļa tautas vēsturi un tās avotus (vāciski); Jaunajā Derībā — Kundziņa ievadu sinoptiskajos evaņģelijos un Šrenka Pāvila teoloģiju (vāciski), baznīcas vēsturē — Adamoviča specialo kursu Senajā baznīcas vēsturē un sistematiskajā teoloģijā — Maldoņa Teoloģisko un filozofisko ētiku. Bez tam Maldonis apmācija grieķu valodā, un valodnieciski-filozofiskajā fakultatē studentiem bij jāklausas P. Dāles Psicholoģija un P. Zālītes Filozofijas vēsture.

1920. g. 17. jūnijā reģistrēti pirmie pārbaudījumi, kuru rindu ievada Pēteris Ķiors ar ļoti sekmīgu eksamenu Israēļa tautas vēstures avotos. Diemžēl, viņa pāragrā nāve 6. XI 1924. g. iznīcināja cerības, ko fakultate lika uz viņa zinātnieka karjeru. Rudenī fakultatei bija arī pirmais absolvents Elfrids Ekerts, kas bij studējis teoloģiju Tērbatā un tika arī pārbaudīts pēc Tērbatas teoloģijas fakultates programmas, atlaižot praktisko teoloģiju (23. X 1920. nolemta apliecības izdošana); akademisku gradu viņam nepiešķīra.

Pirmo mācības gadu beidzot, fakultate uzaicināja par mācības spēku Ropažu, Allažu un Vangažu mācītāju *Ludvigu Bērziņu*. Viņš stājās darbā kā ārštata lektors ebreju valodā ar 1920. g. 1. jūliju. Ar to pašu datumu arī K. Kundziņš no valodnieciski filozofiskās fakultates pārnāca teoloģijas fakultates štata darbā, algu gan saņemdams visu budžeta gadu savā agrākajā fakultatē. Tā Fakultate varēja iesākt savu otru mācības gadu ar 6 mācības spēkiem: 3 štata docentiem (Adamoviču, Kundziņu, Maldoni), 2 stundu docentiem (Stefaniju un Šrenku) un 1 lektoru (Bērziņu). Vispārīgās reliģiju vēstures pārbaudijumus uzdeva L. Adamovičam (18. XII 1920.).

Turpināja 1920./21. m. gadā pa daļai iepriekšējā mācības gadā iesāktos kursus, bet nāca klāt arī jauni priekšmeti. Kundziņš lasija lekcijas Mateja evaņģelija eksegezē un Pirmkristīgās literaturas vēsturē. Šrenks lasija Jēzus dzīvi un vadija Galatiešu vēstules kursorisko lasīšanu; viņa iepriekšējā semestrī lasītās lekcijas par Pāvila attīstību nolēma 1920. g. 11. dec. skaitīt kopā ar Galatiešu vēstules kursorisko lasīšanu par Galatiešu vēstules eksegezi. Adamovičs, blakus viduslaiku baznīcas vēstures lekcijām, turēja arī praktiku šai nozarē. L. Bērziņš lasija pirmoreiz ebreju gramatiku. Otra mācības gada otrā semestrī Adamovičs iesāka lasīt simboliku jeb

salīdzinamo konfesiju mācību, Kundziņš Apustuļu laikmeta problemas, Šrenks lasija Korintiešu vēstules, Maldonis — Ētikas un reliģijas filozofijas un dogmatu sistemu vēsturi, vadīdams arī praktiku par J. Poruka reliģiskajiem un ētiskajiem uzskatiem. Stefanijs iesāka Jezajas eksegezi ar vecākiem studentiem, kas jau prata ebrējiski.

1921. g. pavasarī Oskars Strīters pirmais ieguva teoloģijas kandidata gradu.

Nodibinājušos kodolu nevarēja vairs satricināt nākošajā pavasarī Stefanija un Šrenka atteikšanās no darba fakultatē, sekojot vācu separacijai baznīcas dzīvē, kas izauga no domu starpībām Latvijas ev. baznīcas sinodē 1921. g. pavasarī par vācu stāvokli baznīcā. Tai pašā sēdē, kur nolasija abu vācu docentu atteikšanās rakstu (9. IV 1921.), fakultate pēc rektora E. Felsberga ierosinājuma nolēma stādīt priekšā K. Kundziņu avansēšanai par profesoru, un viņš tad arī tapa par pirmo fakultates profesoru (skaitot ar 1. IV). 31. aprilī nolēma V. Maldoni un L. Adamoviču pārvest augstākā docentu kategorijā (4. algu kategorijā). Lekcijas nolēma turpināt vēl līdz 28. maijam, pāri vispār noteiktajam laikam (12. V). Pagaidām pārbaudijumus Vecās Derības priekšmetos sadalija starp L. Adamoviču un L. Bērziņu.

Aizgājušā vecderībnieka (Stefanija) vietā fakultatei izdevās pa vasaras brīvlaiku sarunāt pazīstamo austrumu pētnieku *Imanuelu Bencingeru,* ko tad ievēlēja 26. aug. par otru fakultates profesoru; lekcijas viņš varēja gan iesākt tikai 11. okt. Tā abas Bībeles daļas — Jaunā Derība papriekš un tad arī Vecā — dabūja fakultatē pirmās profesuras. Mācības spēku skaitu trešajā mācības gadā papildināja vēl arī privatdocents pie sistematiskās reliģijas zinātnes katedras *Jānis Sanders* (ievēlēts 26. VIII, iestāju lekcija par „ticības nojēgumu" 30. IX). Viņš ar 1922. g. pavasara semestri iesāka lasīt lekcijas praktiskās teoloģijas priekšmetos, par ko saņēma zinamu atlīdzību no Baznīcas Virsvaldes.

Trešo profesoru fakultate dabūja tikai ceturtajā mācības gadā, kad nolēma 1922. g. 17. nov. stādīt priekšā avansēšanai V. Maldoni, kas par tam bij ieguvis Marburgā Dr. philos. gradu. Šādā sastāvā: 3 štata profesori (Bencingers, Kundziņš, Maldonis), 1 štata docents (Adamovičs) un daži ārštata mācības spēki (L. Bērziņš ārštata docents ar 1. I 1924. miris 1. III 1925.; priv.-doc. J. Sanders; lektors *Jānis Rezevskis,* ievēlēts 9. V 1924., apstiprināts ar 1. VII)

fakultate palika kādus 5 gadus (sk. nodaļu par mācības spēkiem). Šai laikā fakultatē notika arī pirmā promocija: 1925. g. 30. aprilī K. Kundziņš ieguva teoloģijas doktora gradu Jaunās Derības arodā.

Ar 1923. g. 1. oktobri nodibināja subasistenta amatu, g. k. bibliotekas kārtošanai un dežurai. Par pirmo subasistentu ievēlēja cand. theol. Aleksandru Mituli ar atalgojumu Ls 50,— mēnesī.

Par fakultates štatiem lēma 1921. g. 24. septembrī, paredzot pavisam 4 katedras ar 4 profesoriem, 3 docentiem un 1 lektoru. Vienā katedrā gribēja apvienot vispārīgo reliģiju vēsturi un Israēļa reliģijas vēsturi, kā tās arī bij apvienotas prof. I. Bencingera personā; pie šīs katedras paredzēts lektors ebreju valodā. Pārējām trim katedrām — pirmkristīgās reliģijas vēstures, baznīcas vēstures un sistematiskās reliģijas zinātnes — noteikts katrai pa vienam profesoram un vienam docentam.

Pārrunās par idealām telpām fakultates vajadzībām 1921. g. 25. sept. izteica dažādus vēlējumus, bet pagaidām bij jāapmierinas ar fakultates rīcībā nodoto 16. klausītavu galvenajā ēkā, Raiņa bulvārī 19, otrā stāvā. 1922. g., pateicoties lielā mērā rektora E. Felsberga gādībai, fakultate dabūja savā rīcībā otru, 13. klausītavu tai pašā stāvā, kur tad iekārtoja telpas seminariem un fakultates bibliotekai. Tikai pēc pieciem mācības gadiem fakultate dabūja bibliotekai un seminariem plašākas telpas — veselu sesto dzīvokli Baznīcas ielā 5. Priekšlikumu pārcelt visu Fakultates darbību uz Baznīcas ielas namu Fakultates Padome neatzina par pieņemamu, jo tur nebij pietiekami lielas telpas klausītavai, kur varētu saiet mācības spēku kuplāko lekciju apmeklētāji (80—100 personas).

Fakultates studentu skaits otrajā mācības gadā (1920./21.) bij 47 un pieauga joprojām. Fakultate arī labprāt atvēra savas durvis klausītājiem un 1923. g., piemēram, noteica brīvo vietu skaitu 50. Piektajā mācības gadā bij jau 108 studenti. Gādājot par studiju sekmēm, fakultate nolēma jau 1921. g. 22. janvarī dot studentiem parakstu par lekciju apmeklēšanu tikai semestra beigās un 1922. g. 7. februarī galīgi apstiprināja šādu kārtību. 1923. g. 8. maijā pieņēma pirmos noteikumus par minimalajām prasībām studiju sekmēs. — Dekanu Padomes uzdevumā 1922. g. rudens semestrī izstrādāja noteikumus par teoloģijas doktora grada iegūšanu, kas pieņemti Fakultates Padomē 1922. g. 15. decembrī un papildināti vēl 1923. g. 16. martā un pēc Universitates pārvaldes organu norādi-

jumiem galīgi izlemti 1923. g. 27. aprilī un 11. maijā. Pašu fakultates mācības spēkiem paredzēja 5 gadu laikā dažus atvieglinājumus.

Akademiskos gala pārbaudijumus fakultate varēja noturēt atkal 1923. g. kopsesijā pavasarī un rudenī, izlaizdama 6 teoloģijas kandidatus no bijušo Tērbatas Universitates studentu grupas, to starpā arī pirmo sievieti Zentu Braueri. 1924. g. pavasarī viņiem sekoja 3 pirmie pašu fakultates audzēkņi, un piektā mācības gada beigās fakultatei bij jau 12 absolventu. Uz ceturtajiem Universitates gada svētkiem 1923. g. 28. septembrī fakultate varēja piešķirt pirmās godalgas par studentu sacensības darbiem.

Tā teoloģijas fakultate savā darbā pierādija savu vajadzību un savas darba spējas. Tāpēc arī tās stāvoklis nostiprinājās un dabūja formalu sankciju. Debatēs par Latvijas Universitates satversmi Saeimas izglītības komisijā 1923. gada pavasarī sākās atkal pārrunas par teoloģijas fakultates pastāvēšanas tiesību un konfesionalo raksturu. Priekšlikums pievienot fakultati filoloģijas un filozofijas fakultatei, pārveidojot to par reliģijas zinātņu nodaļu, tika ar lielu balsu vairākumu atraidīts. Saeimas pieņemtā „LU Satversmes likumā" teoloģijas fakultate minēta fakultatu saraksta beigās vienpadsmitajā vietā bez jebkāda ierobežojuma. Ar to bij galīgi izbeidzies Ministru Kabineta 1919. gada 24. decembra lēmuma radītais fakultates pagaidu stāvoklis un zaudējis savu nozīmi izglītības ministra 1920. g. rīkojums Nr. 39 par konfesionalas dogmatikas un praktiskās teoloģijas priekšmetu izslēgšanu no fakultates mācības plāna. Fakultatei bij dotas brīvas rokas veidot savu mācības plānu saskaņā ar teoloģijas saturu un apmēru un dzīves prasībām pēc darbiniekiem ar augstāku vispusīgu teoloģijas izglītību. Pie tam fakultatei nav tomēr ne ar kādu tuvāku apzīmējumu uzspiests vienpusīgs šaurs konfesionals raksturs. Fakultates mācības personals savā zinātniskajā darbā ir neatkarīgs no jebkādas atsevišķas konfesijas pārvaldes organiem, sekodams vienīgi zinātniskās atziņas principiem.

Taču pati dzīve nospraudusi fakultates darbībai zinamas konkretas robežas. Mācības personala piederība pie evaņģeliskās luteriskās konfesijas vadija tās darbību evaņģeliskās orientacijas pēdās. Katoļu baznīca gāja pati savus ceļus augstākas teoloģiskās izglītības iestādes nodibināšanā ciešā atkarībā no baznīcas. Kopš 1921. g. arī Latvijas pareizticīgā baznīca atturējās no sakariem ar teoloģijas fakultati, kaut gan atsevišķi viņas locekļi vēl joprojām

bij sastopami fakultates studentu starpā*. No mazākām evaņģeliskām ticības šķirām savā laikā (1925. g.) par fakultates izmantošanu savu draudžu darbinieku sagatavošanai interesējās baptisti, bet tad nodalijās, nodibinādami ar ārzemju ticības biedru pabalstu savu īpašu garīdznieku seminaru, kamēr episkopalā metodistu baznīca sūtija savus Latvijas draudzēm nolemtos darbiniekus kādu laiku LU teoloģijas fakultatē. Fakultate, nākdama no savas puses pretim studentu vajadzībām, jau ar 1921. g. rudeni ieveda studentiem lekcijas un seminarus praktiskajā evaņģeliskajā teoloģijā, ko uzņēmās pagaidām privatdocents J. Sanders, un iepazīstināja tos ar konfesionalo evaņģeliski luterisko dogmatiku V. Maldoņa lekcijās. Tādā kārtā fakultate strādāja tieši evaņģeliskās luteriskās baznīcas labā un interesēs un tās nepieciešamību pierādija pastāvīgi pieaugošais teoloģijas studentu skaits un fakultates absolventu novietošanās baznīcas darbā. Latvijas evaņģeliskā luteriskā baznīca iekļāva fakultates un tās atsevišķo mācības spēku darbu savā darbības un rīcības kopībā. Fakultates mācības spēki dabūja balsstiesības baznīcas vispārīgajā sinodē, un viens fakultates pārstāvis (V. Maldonis) bijis arī pastāvīgi Baznīcas Virsvaldes loceklis.

Kad, Universitatei atskatoties uz 5 darbības gadiem, vispār ierosināja goda doktora gradu piešķiršanu, Fakultates Padome 1924. g. 19. septembrī ievēlēja par pirmajiem Latvijas Universitates t e o l o ģ i j a s g o d a d o k t o r i e m vecāko latviešu teologu, Smiltenes mācītāju Valkas iecirkņa prāvestu *Kārli Kundziņu* sen. „par darbiem latviešu baznīcas vēstures un gara dzīves pētīšanā un nopelniem tautas reliģiski ētiskā audzināšanā" un profesoru *Imanuelu Bencingeru* „par nopelniem Palestīnas un Sirijas archeoloģijā un darbiem Vecās Derības literarkritikā" 1925. g. 20. februarī notika diplomu pasniegšana abiem goda doktoriem, pie kam K. Kundziņš nolasija akademisku runu par Smiltenes mācītāju S. G. Dīca un

---

* Fakultates studenti dabūja klausīties lekcijas pie pareizticīgā docenta 1920./21. māc. gada pavasara semestrī, apmeklēdami ārštata docenta N. Arseņjeva lekcijas vispārīgajā reliģiju vēsturē filoloģijas un filozofijas fakultatē. Arseņjevs bij bijis privatdocents Maskavas Universitatē un 1920. g. pavasarī bij pieteicies par mācības spēku teoloģijas fakultatē, bet dažādu iemeslu dēļ tika pagaidām piesaistīts filoloģijas un filozofijas fakultatē. 1921. g. fakultatē pieteicās par mācības spēku Boriss Šalfejevs ar archibīskapa Jāņa svētību, bet projekts izjuka.

Jēkaba Langes darbību un nopelniem Latvijas baznīcas vēsturē un I. Bencingers (latviski!) par „hebrēju rases problemu".

Fakultates tālākā izveidošanās notikusi atkarībā no budžetā atvēlētajiem līdzekļiem. Pāris reizes Saeimas budžeta komisijā socialdemokratu frakcija iesniedza priekšlikumu svītrot teoloģijas fakultatei paredzētos līdzekļus, bet tas nedabūja balsu vairākumu.

Fakultates darbība gāja plašumā un dziļumā. Jau agrāk saistītie mācības spēki avansēja augstākās akademiskā staža pakāpēs, nāca klāt jauni (sk. tuvākas ziņas nodaļā par mācības spēkiem). Savā desmitajā darbības gadā fakultate pieaicināja pilnvērtīgā akademiskā darbā pirmoreiz savu absolventu *Eduardu Zicānu,* ievēlējot viņu 1929. g. 27. aprilī par ebreju valodas lektoru. Subasistenta amatā fakultates absolventi sekoja cits citam, un tikai izņēmuma veidā ievēlēti par subasistentiem arī vecāko kursu studenti.

Universitates desmitajos gada svētkos 1929. g. 28. septembrī fakultatei bij 3 štata profesori (Bencingers, Kundziņš, Maldonis), 2 docenti (Adamovičs, Menšings, pēdējais ievēlēts 1927. g. 10. maijā), 2 privatdocenti (J. Sanders un J. Rezevskis, pēdējais ar 1926. g. 19. oktobri), 1 lektors (E. Zicāns) un 1 subasistents (F. Treijs, ar 1928. g. 1. jūliju). No 1926./27. līdz 1928./29. māc. gadam profesors Jāzeps Vītols lasija vēl lekcijas baznīcas muzikā (ievēlēts 1926. g. 28. maijā).

Fakultates mācības spēki bij jau vairākkārt nolasijuši savus lekciju ciklus un noturējuši seminarus. Mācības plāni un programmas bij zinamā mērā stabilizējušās.

Bij bijušas vēl 2 mācības spēku promocijas: *J. Sandera* 1926. g. 17. februarī un *L. Adamoviča* 1929. g. 10. septembrī. Arī no ārpuses bij radies kāds doktorands — Leipcigas mācītājs *Pauls Oskars Henčs* (Hentsch), kas ieguva doktora gradu vispārīgajā reliģiju vēsturē 1926. g. 11. martā. Universitates desmit gadu darbības atceres svētkos fakultate piešķīra goda doktora gradu bijušajam Tērbatas Universitates profesoram *Janam Kvačalam* un Tērbatas Universitates rektoram *J. Kepam* (Koepp), tad Ventspils draudzes mācītājam *Teodoram Grīnbergam* „par nopelniem latviešu reliģiskās ētiskās izglītības un garīgās rakstniecības veicināšanā", Valmieras Valmiermuižas draudzes mācītājam *Kārlim Beldavam* „par nopelniem garīgā un teoloģiskā rakstniecībā latviešu valodā" un Āraišu draudzes mācītājam *Paulam Bērentam* (Baerent) „par nopelniem Latvijas un Baltijas baznīcas vēstures pētīšanā". 17. oktobrī K. Beldavs

un T. Grīnbergs saņēma goda doktora diplomu; pirmais nolasija akadēmisku priekšlasījumu „Ievads dvēseles kopšanā" un otrs „Alga un atalgojums evaņģelijos" 29. oktobrī goda doktora diplomu pasniedza P. Bērentam; viņa akadēmiskās runas temats: „Cēsu draudzes dzīve un mācītāji zviedru laiku sākumā"

Fakultates absolventu skaits pēc 10 mācības gadiem bij 34.

3. Mācības plāni un studiju gaitas noteikumi. Fakultates štatu projekts, pieņemts arī Saeimas komisijās, paredzēja piecas katedras; 1) vispārīgajā reliģiju vēsturē ar vienu profesuru, 2) Israēļa reliģijas vēsturē un Vecās Derības eksegezē ar vienu profesuru un vienu lekturu, 3) pirmkristīgās reliģijas vēsturē un Jaunās Derības eksegezē ar vienu profesuru un vienu docenturu, 4) baznīcas vēsturē ar vienu profesuru un 5) sistematiskajā reliģijas zinātnē ar divām profesurām un vienu docenturu. Piektās katedras mācības spēkus fakultate cerēja izlietot arī praktiskās teoloģijas priekšmetiem. 1929. g. 28. janvarī Fakultates Padome jau lēma sistematikas otru profesuru nodalīt praktiskajai teoloģijai.

Atsevišķi obligati mācības priekšmeti tika sadalīti pa katedrām resp. teoloģijas arodiem šādā kārtā (Fakultates Padomes lēmums 1920. g. 11. decembrī ar vēlākiem papildinājumiem).

I. Vispārīgā reliģiju vēsture: vispārīgā un salīdzinamā reliģiju vēsture.

II. Israēļa reliģijas vēsture: 1) Ebrēju valoda un Genesis lasīšana pirmtekstā, 2) Israēļa literaturas vēsture, 3) Israēļa tautas vēsture, 4) Israēļa reliģijas vēsture, 5) Vecās Derības eksegeze: a) Protojezaja, b) Deuterojezaja, c) mazie pravieši, d) psalmi jeb citi fakultates ieteikti Vecās Derības raksti.

III. Pirmkristīgās reliģijas vēsture: 1) Jaunās Derības grieķu valoda un kursoriska Jaunās Derības lasīšana, 2) Pirmkristīgās literaturas vēsture, 3) Jēzus dzīve, 4) Apustuļu laikmets, 5) Jaunās Derības eksegeze: a) Mateja ev., b) Jāņa ev., c) Pāvila vēstule romiešiem, d) vēstules korintiešiem, gūstniecības vēstules vai katoliskās vēstules, 6) pirmkristīgā reliģija.

IV. Baznīcas vēsture: Specialie kursi: 1) senie laiki, 2) viduslaiki, 3) reformacija un pretreformacija, 4) jaunie laiki un 5) kristīgās ticības vēsture Latvijā; tad 6) dogmatu vēsture un 7) salīdzinamā konfesiju mācība.

V. Sistematiskā reliģijas zinātne: 1) filozofijas vēstures vispārīgais kurss, 2) ievads filozofijā, 3) psicholoģija, 4) ētikas vēsture, 5) reliģijas filozofijas vēsture, 6) dogmatu sistemu (dogmatikas) vēsture, 7) reliģijas psicholoģija, 8) reliģijas filozofija (visp.), 9) reliģijas filozofija I (vispārīgā daļa) un II (kristīgā dogmatika).

Pirmos trīs priekšmetus sistematikā teoloģijas studenti klausijās un absolvēja filoloģijas un filozofijas fakultatē.

Katrā teoloģijas nozarē bij obligats arī viens seminars ar studentu referatiem, tā tad pieci visā studiju gaitā. Seminaru vispārīgajā reliģiju vēsturē gan dažus gadus uzskatija tikai par izvēles priekšmetu, bet beidzot tomēr pielīdzināja pārējiem. Otrā un pieektajā nozarē noturēja arī proseminarus, lai iepazīstinātu studentus ar zinātniskajiem avotiem.

Mācības plānā bij uzņemti arī fakultatīvi priekšmeti, ko faktiski arī lasija te vienā, te otrā semestrī vai arī ieteica klausīties citās fakultatēs, kā, piem., baznīcas tiesības (tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultatē).

Fakultatīvo priekšmetu sarakstā bij minēti šādi: 1) ievads teoloģijas studijās, 2) Bībeles un baznīcas archeoloģija, 3) reliģiskās mākslas vēsture, 4) baznīcas tiesības, 5) reliģijas mācības un ētikas didaktika un metodika, 6) kulta vēsture un teorija, 7) ārējā misija, 8) iekšējā misija, 9) homilētika, 10) baznīcas iekārta, 11) baznīcas muzikas vēsture u. t. t. Klausīties studenti nav dabūjuši otru un trešo priekšmetu.

Vēlāk noteica arī stundu skaitu atsevišķos priekšmetos. Obligatorisko semestra stundu pa visu studiju laiku studentam iznāca faktiski līdz 200, t. i. vidusmērā ap 25 nedēļas stundu katru semestri.

Teoloģijas fakultate ieveda priekšmetu sistemu. Studiju sekmīgākai veikšanai tomēr ieteica klausīties un nobeigt teoloģiskos priekšmetus zinamā, ar viņu dabisko savstarpējo sakaru noteiktā kārtībā.

Studiju priekšmeti sadalīti iepriekšējos, kas jānoklausas un jānobeidz priekš gala eksamena, un galvenajos, kuros jāiztur pārbaudijums, studijas beidzot, gala eksamenā.

Galveno priekšmetu skaits bij sākumā diezgan liels:

I. Israēļa reliģijas vēsturē — Israēļa reliģijas vēsture, Protojezajas eksegeze, Deutorojezajas eksegeze; izvēlētu psalmu eksegeze un izvēlētu mazo praviešu eksegeze.

II. Pirmkristīgās reliģijas vēsturē — pirmkristīgā reliģija, Mateja evaņģelija eksegeze, Jāņa evaņģelija eksegeze, Romiešu vēstules eksegeze un I Korintiešu (resp. gūstniecības vēstuļu vai katolisko vēstuļu) eksegeze.

III. Baznīcas un dogmatu vēsturē — dogmatu vēsture un salīdzinamā konfesiju mācība.

IV. Sistematiskajā reliģijas zinātnē — ētika un reliģijas filozofija II (kristīgā dogmatika).

Fakultates mācības gaita tika iekārtota tā, lai mācības spēki spētu izlasīt visus savus priekšmetus un noturēt obligatoriskos seminarus 5—6 semestru laikā.

Pie šādiem mācības plāniem fakultate turējās kādus desmit gadus.

Studentu pierakstīšanās uz priekšmetiem notika katra semestra sākumā. Jau 1921. g. 22. janvarī fakultate atzina, ka nav nozīmes mācības spēkam dot savu parakstu studenta lekciju grāmatiņā tūlīt pēc dekana parakstīšanās. Tāpēc beidzot, 1922. g. 7. februarī, uzdeva studentiem ievākt mācības spēku parakstus semestra beigās pēc priekšmeta noklausīšanās, un līdz ar to sāka arī kontrolēt lekciju apmeklēšanu. Daži mācības spēki lika vairāk reizes semestrī parakstīties lekcijās klātesošiem studentiem īpašā prezencijas lapā, citi atkal izsauca pēc saraksta visus, kas bij uz viņu lekcijām pierakstijušies. Mācības spēkam bij tiesības nedot semestra beigās savu parakstu par priekšmeta noklausīšanos un ar to atņemt studentam pagaidām tiesības pārbaudīties šai priekšmetā. Tiem, kas nevarēja kārtīgi apmeklēt lekcijas vai atkal nebij to darijuši, deva aizrādijumus uz papildu literaturu šai priekšmetā un kontrolēja, vai viņi šos aizrādijumus arī izpildijuši. Kas to darija, dabūja vēlāk mācības spēka parakstu. Ne visi mācības spēki bij šo noteikumu izpildīšanā vienādi stingri.

Pierakstīšanos uz priekšmetiem un iegūtās atzīmes par priekšmetu noklausīšanos kontrolēja katra semestra beigās. Kas nebij ne uz vienu priekšmetu pierakstijies vai nebij ieguvis mācības spēku parakstus par priekšmetu noklausīšanos, varēja zaudēt visu semestri, t. i. palikt tai semestrī bez jebkādiem panākumiem studiju gaitā.

Iepriekšējo priekšmetu pārbaudijumus saskaņā ar vispārīgajiem noteikumiem noturēja kārtīgi katra semestra sākumā un beigās, t. i. 1.—15. sept., 16.—21. dec., 7.—15. janv. un 16.—31. maijam. Bet fakultatē nodibinājās arī paraša eksaminēt studentus cauru mācības gadu, noliekot viņiem iknedēļas vai retāk īpašas eksaminacijas dienas vai sarunājot eksaminacijas laiku ar katru atsevišķi — kā to nu katrs mācības spēks atzina par labu. Pārbaudijumus noturēja sākumā mutes vārdiem, bet profesora I. Bencingera aizrādijums uz rakstu darbiem Amerikas augstskolās pamudināja fakultati ievest klauzuras, vispirms gala pārbaudijumos. Vēlāk atsevišķi mācības spēki lika studentiem rakstīt uzdevumus arī citos priekšmetos, īpaši eksegezēs, kuru lekcijās lietoja uzdošanas un atprasīšanas metodi.

Par studiju minimalajām sekmēm bij nomodā īpašas m i n i m a prasības, pirmoreiz pieņemtas Fakultates Padomes sēdē 1923. g. 8. maijā un vēlāk vēl papildinātas.

Pirmajā mācības gadā bij visiem tiem, kam nebij gatavības apliecībā klasiskās ģimnazijas atzīmes par grieķu valodas elementarā kursa absolvēšanu, jāiztur pārbaudijums šai priekšmetā Universitatē. Pārbaudīšanu uzticēja Jaunās Derības mācības spēkam pēc īpašas saīsinātas programmas (Jaunās Derības teksta lasīšana un gramatika). Kas gatavojās grieķu valodā pašmācības ceļā, varēja izmantot īpašās stundās fakultates subasistentu palīdzību.

Otrā mācības gada beigās kontrolēja, vai students bij absolvējis ebrēju valodu un vienu no filozofiskajiem priekšmetiem: filozofijas vēsturi (vispārīgo kursu) vai ievadu filozofijā. Studentu, kam nebij atzīmes šais divos priekšmetos, uzskatija par nesekmīgu.

Savā ceturtajā mācības gadā par fakultates studentu varēja palikt tikai tas, kas bij izturējis pārbaudijumus četros teoloģijas priekšmetos, to starpā vienā Jaunās Derības un vienā Vecās Derības priekšmetā.

Tālākajiem mācības gadiem fakultate vairs neuzstādija īpašas minima prasības, lai dotu studentiem iespēju iedziļināties studijās neatkarīgi no tiešas aplešamu sekmju uzrādīšanas. Stingrāku sekmju kontroli kā pirmajos, tā arī vēlākajos mācības gados fakultate ievedusi tikai sākot ar 1939./40. mācības gadu (sk. pastāvošos noteikumus 1. pielikumā, 894. lpp.).

Seminara ieskaitijumus minima prasību kontrolē neskaitija līdzi, un klauzurās absolvētās eksegezes skaitija tikai par puspriekšmetu.

Studiju gaitā studentam bij jāuzraksta vēl arī kāds zinātnisks darbs paša izvēlēta mācības spēka vadībā, t. s. s t u d i j u darbs. No šā darba prasija, lai tas parādītu studenta spējas uztvert attiecīgo zinātnisko problemu un orientēties par to pastāvošajā literaturā.

A k a d e m i s k a j i e m g a l a p ā r b a u d i j u m i e m fakultate sākumā izziņoja sesiju tikai katra semestra beigās — maijā un decembrī, bet studentu lūgumi pamudināja fakultati iekārtot sesijas vajadzības gadijumā arī semestra sākumā — septembrī un janvarī. Gala pārbaudijumiem jau ar 1923./24. mācības gadu ieveda klauzuras visos priekšmetos, izņemot eksegezes. Saskaitot iepriekšējos pārbaudijumos, gala eksamenos, kā arī par studiju darbu

iegūtās atzīmes, noteica, vai students uzskatams par sekmīgi vai ļoti sekmīgi beigušu.

Ja trīs ceturtdaļās priekšmetu* bij izliktas atzīmes „ļoti sekmīgi", tad Fakultates Padome piešķīra tiesības rakstīt vēl īpašu zinātnisku darbu („kandidata darbu"), un pēc tā sekmīgas aizstāvēšanas Fakultates Padomes sēdē autoram tika piešķirts kandidata grads ar atzīmi „ļoti sekmīgi" Ja absolvents ļoti sekmīgi bij izturējis pārbaudijumus ne mazāk kā divās trešdaļās priekšmetu, tad Fakultates Padome varēja lemt par viņa tiesībām iesniegt kandidata rakstu. Visos pārējos gadijumos, kad pārbaudijumi bij izturēti, tūlīt piešķīra kandidata gradu ar atzīmi „sekmīgi" Kandidata rakstam doto viena gada laiku parasti nācās pagarināt, jo darbā aizgājušie audzēkņi netika tik drīz ar kandidata raksta uzdevumu galā. Tam jau vajadzēja būt patstāvīgam problemas apstrādājumam un atrisinājumam. Tāpēc ieviesās paradums saņemt pagaidām kandidata diplomu ar atzīmi „sekmīgi" un vēlāk izlietot tiesības paaugstināt savu zinātnisko stažu. Akademiskajam darbam fakultate uzskatija par nepieciešamu priekšnoteikumu kandidata diplomu ar atzīmi „ļoti sekmīgi" un nav pielaidusi nevienu habilitaciju, kur tā trūka.

Gala pārbaudijumus noturēja fakultates pilnā sēdē. Klauzuras tematus izvēlējās īpaša komisija pēc mācības spēka priekšlikuma. Rakstu darbus skatija cauri vairāki mācības spēki, un to cenzēšana notika arī fakultates pilnā sēdē. Gala eksamenos cauri kritušo skaits bijis samērā mazs, un visi viņi izlietojuši tiesības nākt uz pārbaudijumiem nākošajā sesijā, lūdzot ieskaitīt jau izturētos pārbaudijumus.

Pārbaudot un pārkārtojot fakultates mācības plānu, izdarīti vēl šādi g r o z i j u m i: Vispārīgajā reliģiju vēsturē atdalīti no vispārīgās salīdzinamās reliģiju vēstures (reliģiju fenomenoloģijas un tipoloģijas) vairāki speciali kursi, no kuriem studentiem obligatorisks tikai viens. Sistematiskajā reliģijas zinātnē atteicās no vispārīgās filozofijas vēstures kursa (filoloģijas un filozofijas fakultatē) un ieveda pie sevis īpašu reliģijas filozofijas vēstures un ētikas kursu. Dogmatikas jeb dogmatu sistemu vēsturi, lai izvairītos no paralelisma ar dogmatu vēsturi, saīsināja, izdalot par sevi tikai laiku, sākot ar reformaciju.

---

* Saskaitot un salīdzinot atzīmes „sekmīgi" un „ļoti sekmīgi", sadalija atzīmes „labi" uz pusēm un pieskaitija vienu pusi vienā un otru pusi otrā pusē.

Pakāpeniski samazināts arī g a l a p ā r b a u d i j u m u priekšmetu skaits. Atzina par labāku pārcelt daļu galveno priekšmetu iepriekšējos pārbaudijumos, kā: dogmatu vēsturi, salīdzinamo konfesiju mācību un ētiku. Lēmumam aktivizēt studentu piedalīšanos Vecās un Jaunās Derības eksegezēs, kā jau augšā minēts, ar uzdošanas un atprasīšanas resp. mācības spēka vadītas studentu pašdarbības metodi, un eksegezu ieskaitīšanai semestra beigās pēc klauzuras darbiem sekoja arī visu eksegētisko priekšmetu ieskaitīšana iepriekšējos. Akademisko gala pārbaudijumu komisija atestēja tad visas eksegezes tikai ar atzīmi „ieskaitīts" Pašā pēdējā laikā šī kārtība grozīta.

4. Otrs gaddesmits fakultates vēsturē bij ārēja pieauguma un iekšējās pilnveidošanās laikmets.

Trešajā piecgadē studentu skaits pieauga pāri 200, sasniedzot visaugstāko pakāpi 1934./35. mācības gadā: 247 personas. Apmēram tik liels skaits studentu bij apmeklējis savā laikā Tērbatas Universitates teoloģijas fakultati tās ziedu laikos (no 1885. g. līdz 1895. g.), 1890. g. maksims 284 studenti, bet tā jau pulcināja teologus netikvien no visas Baltijas, bet pat no Krievijas un Polijas vācu kolonistu aprindām. Tāpēc dabiska vajadzība bij studentu skaita samazināšanās par dažiem desmitiem.

Iepriekšējā nodalijuma sākumā atstāstītais fakultates štatu projekts jau 1929./30. mācības gadā stāvēja tuvu savam piepildijumam. Vispārīgajā reliģiju vēsturē profesora vietā bij gan tikai docents (G. Menšings), bet viņš veica pilnīgi patstāvīgi katedras vadību un profesora ievēlēšanai šai katedrā bij tikai formali un personali šķēršļi. Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedrai bij jau savs profesors (I. Bencingers) un lektors (ar 1930. g. 30. janvari jau privatdocents, E. Zicāns). Pirmkristīgās reliģijas vēstures un Jaunās Derības katedrai bij savs profesors (K. Kundziņš) un privatdocents (J. Rezevskis), kas izpildija docenta pienākumus un pēc doktora grada iegūšanas tika 1933. g. 7. aprilī ievēlēts par vecāko docentu (skaitot ar 1. aprili). Baznīcas vēstures katedra bij dabūjusi ar 1929. g. 19. sept. savu profesoru (L. Adamoviču). Sistematiskajā reliģijas zinātnē bij paredzēto divu profesuru un vienas docenturas vietā gan tikai viens profesors (V. Maldonis), bet viņam nāca talkā ar dažiem priekšlasijumiem docents G. Menšings un pēc fakultates absolventa *Alberta Freija* promocijas viņu ievēlēja 1933.

g. 8. maijā par privatdocentu pie sistematiskās teoloģijas katedras, kas uzņēmās arī dažus obligatoriskus kursus. Privatdocents J. Sanders vairāk lasija tikai neobligatus kursus, obligatus tikai pa starpām, sākot ar 1924. g. pavasara semestri.

Fakultates mācības spēku rindas auga dabiskā gaitā. Pašu beigušie audzēkņi virzījās pakāpeniski uz priekšu akademiskajā karjerā un tapa par savu bijušo skolotāju talciniekiem. Cand. theol. *Edgars Rumba*, kas bij ieguvis Upsalas Universitatē teoloģijas licenciata gradu, dabūja venia legendi 1933. g. 7. aprilī. *E. Zicāns* ieguva doktora gradu 1934. g. un tika ievēlēts par ārštata docentu pie Vecās Derības katedras. Ar to bij jau pārkāpts kādreizējais projekts, kas gribēja apmierināties pie šīs katedras ar lekturu blakus profesurai. Bet tad bij pienākusi sava kārta vēl lielākiem plāniem.

Jaunus ierosinājumus fakultates pilnveidošanai deva atziņa, ka Latvijas Universitatē būtu dibināma Romas katoļu teoloģijas fakultate (tuvākas ziņas sk. 11. s. un 903. ss. lpp.), jo ar to noskaidrojās, ka Valdība izrāda gatavību atbalstīt arī noteikti konfesionalu augstāku akademisku izglītību. Teoloģijas fakultate jutās pamudināta sagatavot praktiskās teoloģijas katedras nodibināšanu, pie tam evaņģeliskās luteriskās baznīcas tradiciju garā, kam neatbilda līdz tam privatdocenta J. Sandera lasītās lekcijas praktiskajā teoloģijā. Sarunas ar toreizējo Latvijas evaņģ. lut. baznīcas bīskapa vietas izpildītāju Dr. theol. *Teodoru Grīnbergu* attīstijās labvēlīgi, un 1931. gada 26. februarī fakultate ievēlēja viņu par privatdocentu praktiskajā teoloģijā un uzticēja viņam vēl tai pašā semestrī arī jau dažas lekcijas šai arodā. Universitates Padomes lēmums par Romas katoļu teoloģijas fakultates nodibināšanu pamudināja fakultati izšķirties par sava līdzšinējā nosaukuma grozīšanu un 1931. gada 28. maijā Fakultates Padome nolēma gadijumā, ja tiktu pieņemts likums par Romas katoļu teoloģijas fakultates nodibināšanu, noteikt fakultates nosaukumu turpmāk „evaņģeliskās teoloģijas fakultate" Šādu grozijumu pieņēma arī Ministru Kabinets Saeimas starpsesiju laikā 1931. gada 29. septembrī, bet tā kā Saeima noraidija katoļu fakultates dibināšanu un Universitates satversmes grozijumu 1931. g. 14. novembrī, tad fakultate paturēja joprojām savu pirmo nosaukumu. Tas tomēr netraucēja evaņģeliskās praktiskās teoloģijas fakultates katedras tālāku izveidošanu. Privatdocents T. Grīnbergs, kas pēc tam 1932. g. 31. martā

bij ievēlēts par archibīskapu, tika ievēlēts tā paša gada 1. oktobrī par ārštata profesoru praktiskajā teoloģijā, un viņam talkā nāca 1933. gada aprilī privatdocenti: jau minētais lic. theol. *Edgars Rumba* un 1933. gada jūlijā mag. theol. (Tērbatas Universitates) *Vilhelms Rozenieks*. Tagad bij iespējams pienācīgi veikt visus praktiskās teoloģijas priekšmetus, kā teoretiskos, tā praktiskos. Praktiskās teoloģijas katedrai jāpieskaita arī baznīcas muzikas lekcijas, ko lasija prof. Jāzeps Vītols.

Ar to teoloģijas fakultate bij piepildijusi visu akademiskās teoloģijas disciplinu loku, kā tas mēdz būt protestantu augstskolās. Bet ar to bij jūtami pieaudzis obligato mācības priekšmetu skaits. 1931. g. 7. maijā Fakultates Padome bij padarijusi par obligatiem 12 praktiskās teoloģijas priekšmetus: reliģijas mācības un ētikas metodiku (ko jau agrāk prof. K. Kundziņš lasija filoloģijas un filozofijas fakultates pedagoģijas nodaļas studentiem), katechētiku, kibernētiku, liturģiku un baznīcas muziku, homilētiku, poimeniku, iekšmisiju, ārmisiju, tautas misiju, seminaru homilētikā, seminaru katechētikā un iekšmisijas praktiku. Vēlāk nāca klāt vēl jaunatnes darbs, pastorala disciplina, himnoloģija un psichoterapija. Ar to fakultates eksamenu priekšmetu skaits (neskaitot eksegezes un seminarus) bij pieaudzis līdz 40 un pāri par to. Pavairojās arī studentiem obligato stundu skaits par 22, tad 26 un pat 30 nedēļas stundām praktiskajā teoloģijā, un Fakultates Padome bij spiesta noteikt normalo studiju garumu $4^1/_2$ gadus jeb 9 semestrus un maksimalo studiju ilgumu 9 gadus.

Jaunus uzdevumus uzlika fakultatei Valdības vēlēšanās atvērt pie fakultates pareizticīgās teoloģijas nodaļu, kas tad arī tika nodibināta 1937. g. un par ko tuvākas ziņas atrodamas 5. nodaļā, 885. ss. lpp. Pēc tam atkrita fakultates nosaukuma grozīšana tai pašā virzienā, kā tas bij noticis 1931. g.

Vispārīgā mācības plānu pārkārtošana Universitatē atsaucās arī teoloģijas Fakultates Padomes pārrunās un lēmumos 1937./38. un 1938./39. mācības gadā. Beidzot 1938. gada 2. decembrī Fakultates Padome pieņēma savus priekšlikumus, kas centās apvienot radniecīgus priekšmetus praktiskajā teoloģijā un koncentrēt priekšmetu programmas Vecajā Derībā un pa daļai arī citos arodos, lai ar to samazinātu lekciju stundu skaitu. Pēc Rektora pārrunām ar fakultates dekanu un vēlākām Fakultates Padomes pārrunām Dekanu Padome beidzot 1939. gada 20. februarī un Universitates Pa-

dome 22. februarī apstiprināja jaunos mācības plānus, studiju gaitas un pārbaudīšanas noteikumus, kā arī idealu studiju gaitas schēmu un minima prasības. Īpašas minima prasības noteiktas vēl tiem studentiem, kas saņem Latvijas Kreditbankas aizdevumu normalas studiju gaitas nodrošināšanai.

Pašas pēdējās pārrunas par studiju gaitu Fakultates Padomē devušas vēl dažas sīkākas pārgrozības p ā r b a u d i j u m u k ā r t ī b ā. Eksegētiskos priekšmetus turpmāk atestēs ar parastajām triju pakāpju atzīmēm: sekmīgi, labi, ļoti sekmīgi. Eksamenu protokolā vienā atzīmē turpmāk apvienos pārbaudijumu reliģijas mācības un ētikas metodikā no vienas un katechētikā un jaunatnes darbā no otras puses, un šī atzīme, tāpat kā atzīme homilētikā, būs jāiegūst jau iepriekšējos pārbaudijumos. Akademiskajam gala pārbaudijumam paliek tikai trīs priekšmeti: pirmkristīgā reliģija, evaņģeliskā dogmatika un kulta mācība. Toties kāpināta pirmā zinātniskā darba (studiju darba) nozīme un ievesta prasība aizstāvēt to sekmīgi Fakultates Padomes priekšā. Citas mazākas pārgrozības redzamas 1. pielikumā iespiestajos ar 1939. g. rudeni spēkā esošajos fakultates noteikumos par studiju gaitu un pārbaudijumu kārtību (sk. 894. lpp).

Šie pārkārtojumi mācības plānos, kā arī profesora I. Bencingera nāve 1935. g. 12. martā un docenta G. Menšinga aiziešana uz Vāciju ar 1935. g. 1. jūliju ir pamudinājusi Fakultates Padomi pārkārtot fakultates idealo štatu projektu (sk. tālāk) un ievēlēt jaunus mācības spēkus, kā arī ievirzīt augstākās akademiskā amata pakāpēs līdzšinējos.

Fakultates Padomes sēdē 1937. g. 26. novembrī tika sastādīts šāds fakultates štatu projekts 6 katedrām:

1	Vispārīgā reliģiju vēsture	1 prof.,	— doc.,	— lekt.,	— asist.
2	Israēļa reliģijas vēsture un Vecās Derības eksegeze	1	1		
3.	Pirmkristīgās reliģijas vēsture un Jaunās Derības eksegeze	2	—	—	1
4.	Baznīcas vēsture	1	1	—	1
5.	Sistematiskā teoloģija	2	—	—	—
6.	Praktiskā teoloģija	2 „	— „	1 „	— „
	Kopā	9 prof.,	2 doc.,	1 lekt.,	2 asist.

1936. g. 25. septembrī *J. Rezevskis* ievēlēts par otru štata profesoru pie pirmkristīgās reliģijas vēstures un Jaunās Derības ekse-

gezes katedras. 1935. g. 6. septembrī privatdocentu *Albertu Freiju* ievēlēja par štata docentu un 1938. g. 30. septembrī par vecāko docentu pie sistematiskās reliģijas zinātnes katedras (skaitot ar 1. novembri). 1935. g. 6. septembrī *Ed. Zicānu* ievēlēja par štata vecāko docentu pie Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedras (l. Bencingera vietā), uzticot viņam arī vispārīgās reliģiju vēstures katedras pārzināšanu (G. Menšinga vietā). 1938. g. 13. maijā viņu ievēlēja par štata profesoru pie vispārīgās reliģiju vēstures katedras, atstājot viņam otras katedras pārzināšanu, pie kuras ievēlēja par štata docentu *Fēliku Treiju*, kas bij habilitējies pie šīs katedras 1934. g. 14. septembrī.

1936. g. 25. sept. privatdocentu *E. Rumbu* ievēlēja par štata docentu pie praktiskās teoloģijas katedras un pēc doktora grada iegūšanas 1939. g. 26. maijā par vecāko docentu (skaitot ar 1. jūliju).

Privatdocents J. Sanders ar 1937./38. māc. g. fakultatē vairs lekcijas nelasa un ar 1938. g. 1. jūliju pie fakultates neskaitas. Daži citi vecāki mācības spēki pēc pilnas pensijas izkalpošanas pārvēlēti par jaunu līdz 70. mūža gadam (V. Maldonis 1934. g. 7. decembrī, J. Rezevskis 1935. g. 6. decembrī, V. Maldonis otrreiz 1939. g. 15. septembrī).

Jaunāko mācības spēku rindas sākumam fakultate jau vairākus gadus turēja budžetā asistenta vietu, bet darbā dalija viņa algu divu subasistentu starpā. 1937. g. 12. novembrī Fakultates Padome beidzot ievēlēja par jaunāko asistentu pie baznīcas vēstures katedras cand. theol. *Edgaru Ķiploku*, kas jau kopš 1932. g. 25. novembra, ar īsu pārtraukumu atkal ar 1935. g. 10. augustu darbojās fakultatē par subasistentu. Budžets atļāva stādīt viņu priekšā apstiprināšanai tikai ar 1938. g. 1. aprili. Fakultates subasistenta amatā pēc dažu citu īsākiem kalpojumiem darbojas cand. theol. *Leons Čuibe*, ievēlēts 1935. g. 6. septembrī. Darbā viņam palīdz 1937. g. 12. novembrī ievēlētā cand. theol. *Ģertrūde Alksne*.

Teoloģijas d o k t o r a gradu otrā gaddesmitā ieguvuši 6 mācības spēki: L. Adamovičs 1929. g., G. Menšings un A. Freijs 1932. g., J. Rezevskis 1933. g., E. Zicāns 1934. g. un E. Rumba 1939. g. No ārpuses promovējis *rite* A. Mačulāns 1933. g. G o d a d o k t o r a gradu fakultate piešķīrusi trim kaimiņu un draudzīgu nāciju teologiem: 1933. g. 20. sept. Tērbatas Universitates baznīcas vēstures profesoram *Olavam Sildam* „par nopelniem Baltijas baznīcas vēstures pētīšanā" un Kaunas Universitates praktiskās teoloģijas profe-

soram *Vilemam Gaigalaitim* „par nopelniem augstākās teoloģiskās izglītības veicināšanā viņa dzimtenē" un 1938. g. 11. februarī Husa evaņģeliskās fakultates (Prāgā) Jaunās Derības profesoram un pazīstamam oikumeniskās kustības darbiniekam *Františekam Žilkam*, „ievērojot viņa nopelnus starptautiskajā baznīcas tuvināšanās darbā un Jaunās Derības zinātnē" Visi trīs goda doktori ir ieradušies uz savu goda promocijas aktu un nolasijuši akademiskus priekšlasijumus vācu valodā: V. Gaigalaitis 1933. g. 4. novembrī lasija par „Evaņģeliskās baznīcas stāvokli Lietuvā", O. Silds 1934. g. 15. maijā par „Lutera iekšējām cīņām un baiļu stāvokļiem klosterī" (Luthers Anfechtungen und Angstzustände im Kloster) un F. Žilka 1938. g. 10. un 12. martā: 1) Kristietības kolektivā sabiedriskā uztvēruma pamati Jaunajā Derībā un 2) Čechoslovaku tautas un valsts garīgās un kulturalās strāvas.

1938. g. 9. septembrī Fakultates Padome nolēma piešķirt teoloģijas goda doktora gradu profesoram *V. Maldonim* par viņa „nopelniem latviešu sistematiskās reliģijas zinātnes izkopšanā un teoloģijas fakultates izveidošanā" Viņa goda promocijas akts notika 1939. g. 4. februarī, fakultates darbības sākuma 19. atceres dienā; viņa akademiskās runas temats bij „Ticības jēdziens" (nodaļa no viņa evaņģeliskās dogmatikas).

Pie teoloģijas fakultates 1926. g. nodibināts J u r a N e i k e n a f o n d s, kas, diemžēl, sasniedzis tikai summu Ls 32,—. Nelaika *Teodora Breikša* (bijušā Liepājas pilsētas galvas) mantojuma masas kuratorija nodibinājusi 1938. g. stipendiju kādam no fakultates studentiem lekciju naudas samaksai.

Ar 1931. g. rudeni fakultates galvenajām lekcijām ierādija 16. klausītavas vietā 8. klausītavu Universitates galvenās ēkas apakšstāvā dekanata tiešajā tuvumā. Pie šīm telpām tad fakultate uzticīgi turējusies līdz pašam pēdējam laikam, izlietojot pareizticīgās nodaļas mācības spēku lekcijām no 1937. līdz 1939. g. arī 7. klausītavu. Ar 1939. g. rudeni fakultate iegūst vēl jaunas telpas Baznīcas ielas Nr. 5 sētas namā, 12. dzīvokli, kur pārcelsies dažas vispārīgas lekcijas, seminari un visa pareizticīgā nodaļa. Fakultates dekanats pāries uz Baznīcas ielu 5, dzīv. 6.

Savas darbības sākumu fakultate katru gadu piemin īpašās a t c e r e s svinībās. Kādā no Rīgas baznīcām, pēdējā laikā arī Latvijas Universitates jaunajā aulā notur svētku dievkalpojumu, pie-

daloties dekanam, archibīskapam un kādam no mācības spēkiem; pēc tam fakultates telpās Baznīcas ielā 5 notiek svinīgs akts ar dekana runu un pārskatu par fakultates darbību, viena pagājušā gadā ar godalgu apbalvota fakultates studenta referatu par viņa sacensības darbu, apsveikumiem un muzikas un dziesmu priekšnesumiem. Šā sarīkojuma tehnisko pusi kārto Teoloģijas fakultates studentu biedrība.

Kā redzams, savas darbības divdesmitajā gadā teoloģijas fakultate nobeigusi savu izveidošanos tai ietverē, ko tai devusi Valdības griba, Latvijas Universitates organizacija un administracija un fakultates mācības spēku labākā ziņa un atziņa, ievērojot Latvijas evaņģeliskās luteriskās baznīcas vajadzības un prasības.

5. Fakultates amatpersonas. 1920. g. janvarī teoloģijas fakultates subkomisija un Organizacijas Padome ievēlēja un Izglītības Ministrija apstiprināja *Voldemāru Maldoni* par teoloģijas fakultātes pagaidu dekanu, un viņš, pārvēlēts fakultatē 1921. g. 7. maijā, palika šai amatā līdz Latvijas Universitates satversmes likuma izdošanai 1922. g. vasarā; tad jau uz satversmes pamata ievēlēja viņu par fakultates dekanu. Par savu sekretaru Fakultates Padome ievēlēja docentu Ludvigu Adamoviču, ko apstiprināja oficiali ar 1920. g. 1 martu. L. Adamovičs tika vēlāk vairākkārt pārvēlēts un sabija par fakultates sekretaru bez pārtraukuma līdz 1927. g. 1. jūlijam. Bibliotekara pienākumus uzticēja stundu docentam Maksimilianam Stefanijam, sākot ar 1920. g. 1. aprili; faktiskā bibliotekas kārtošanas darbā viņam palīdzēja hospitants K. Rudzītis. Bibliotekas pārzināšanu ar 1921. g. 1. aprili apvienoja vispār ar sektretara pienākumiem, un tā tie palika apvienoti ar sekretara amatu L. Adamoviča rokās līdz 1927. g. Ievēlējot tad jaunu sekretaru, atdalija bibliotekas pārzināšanu no sekretara amata.

Dekana vēlēšanās Fakultates Padome visu laiku pieturējusies pie paraduma pārvēlēt vienreiz ievēlēto arī uz otru gadu. Amatpersonu maiņa notikusi vienmēr kārtīgi 1. jūlijā. 1933. g. pavasarī par dekanu ievēlētais profesors L. Adamovičs tika Universitates Padomē ievēlēts par prorektoru studentu lietās, un viņa vietā nācās vēlēt citu dekanu.

Dekanu un sekretaru miju rāda tabula:

Mācības gads	Dekans	Sekretārs
1920.—1923.	doc., tad prof. *V. Maldonis*	doc. *L. Adamovičs*
1923.—1925.	prof. *K. Kundziņš*	doc. *L. Adamovičs*
1925.—1927.	prof. *V. Maldonis*	doc. *L. Adamovičs*
1927.—1929.	doc. *L. Adamovičs*	prof. *K. Kundziņš*
1929.—1931.	prof. *K. Kundziņš*	prof. *L. Adamovičs*
1931.—1933.	prof. *V. Maldonis*	prof. *K. Kundziņš*
1933.—1935.	prof. *K. Kundziņš*	prof. *V. Maldonis*
1935.—1937.	prof. *V. Maldonis*	prof. *K. Kundziņš*
1937.—1939.	prof. *L. Adamovičs*	prof. *K. Kundziņš* līdz 1938. prof. *E. Zicāns* ar 1938.
ar 1939.	prof. *K. Kundziņš*	prof. *E. Zicāns*

Fakultates bibliotekas pārzinis bij doc. M. Stefanijs no 1920. g. 1. apriļa līdz 1921. g. 1. aprilim, tad fakultates sekretārs doc. L. Adamovičs līdz 1927. g. 1. jūlijam; viņam sekoja prof. I. Bencingers līdz savai slimībai. 1935. g. 1. martā par bibliotekas pārziņa vietas izpildītāju ievēlēja doc. J. Rezevski, un kopš tā paša gada 1. jūlija viņš ir kārtējais bibliotekas pārzinis, arī pēc pāriešanas profesora kategorijā.

Bibliotekas kārtošanā varēja izmantot sākumā tikai gadījuma palīgus. Ar 1923. g. 1. oktobri fakultate izlietoja bibliotekas kārtošanā un dežurās subasistentus, sākumā vienu, vēlāk divus. Arī fakultates darbvedis ar 1932. g. un ar 1938. g. asistents tiek izlietoti bibliotekas darbā.

Fakultatei, samērā ar tās locekļu skaitu, līdz šim bijis tikai viens delegats Universitates Padomē (bļakus dekanam). Šos pienākumus Fakultates Padome uzticējusi profesoram K. Kundziņam 1922./23. māc. g., prof. V. Maldonim no 1923.—1925. g., prof. K. Kundziņam no 1925.—1927. g., prof. V. Maldonim no 1927.—1931. g., prof. K. Kundziņam no 1931.—1933. g., prof. V. Maldonim no 1933.—1935. g., prof. K. Kundziņam ar 1935. g. (1938. g. rudens semestrī viņa vietu izpildija prof. E. Zicāns).

Fakultates pārstāvis Latvijas Universitates Rakstu kopkoleģijā bijis ar 1929. g. prof. L. Adamovičs; bibliotekas komisijā prof. I. Bencingers, ar 1935. g. prof. J. Rezevskis.

Fakultates komisijā studentu atbrīvošanai no mācības maksas resp. attiecīgo pabalstu piespriešanai blakus katrreizējam dekanam un sekretaram darbojušies savā reizē doc., tad prof. L. Adamovičs,

prof. K. Kundziņš, prof. V. Maldonis, prof. J. Rezevskis un vec. doc. A. Freijs.

Fakultates Padomes balsstiesīgi locekļi ir visi štata profesori un docenti un viens ārštata mācības spēku un asistentu pārstāvis (J. Sanders ar 1923. g., J. Rezevskis ar 1928. g., E. Zicāns ar 1934. g. un T. Grīnbergs ar 1935. g.).

Reti kāds no balsstiesīgajiem ir iztrūcis sēdēs; arī citi fakultates mācības spēki diezgan kārtīgi piedalas sēdēs. Pagājušos 20 mācības gados noturētas pavisam 480 padomes sēdes, t. i. vidusmērā 24 sēdes gadā resp. biežāk nekā pa 2 nedēļām reizi. 16 Padomes sēdes bijušas publiskas Universitates aulā — promociju un goda promociju gadijumos.

Fakultates Padomes sēžu skaits pa atsevišķajiem mācības gadiem sadalas šādi:

1920. g.	13 F. P. sēdes		
1920./21. māc. g.	27		
1921./22.	24		
1922./23.	27		
1923./24.	30		
1924./25.	27	no tām	2 publiskas
1925./26.	27		2
1926./27.	26		
1927./28.	20		
1928./29.	28		
1929./30.	24		3
1930./31.	22		
1931./32.	27		1
1932./33.	31		3
1933./34.	23		2
1934./35.	18		
1935./36.	22		
1936./37.	20		
1937./38.	18		1
1938./39.	26 „	„ „	2 „
Kopā . .	480 F. P. sēdes,	no tām	16 publiskas.

Fakultates sēdes notika dekanatā, kas reizē bij arī mācības spēku istaba un kādu laiku pat kanceleja (Raiņa bulvarī 19).

Par jaunāko a s i s t e n t u pie baznīcas vēstures katedras kopš 1938. g. 1. aprīļa darbojas cand. theol. *Edgars Ķiploks.*

Fakultates subasistenti ir bijuši: cand. theol. Aleksandrs Mitulis (ievēlēts 1923. g. 26. sept.), cand. theol. Alberts Freijs, ievēlēts

1927. g. 10. maijā, stud. theol. Fēliks Treijs, ievēlēts 1928. g. 23. aprilī, cand. theol. Oskars Sakārnis, ievēlēts 1930. g. 4. sept. cand. theol. Pauls Rozenbergs, ievēlēts 1931. g. 24. augustā, cand. theol. Fēliks Treijs, ievēlēts otrreiz pēc ārzemju studijām 1934. g. 23. martā un trešo reizi 1935. g. 23. martā, stud. theol. Edgars Ķiploks, ievēlēts 1932. g. 25. novembrī, cand. theol. Edgars Rumba, ievēlēts 1933. g. 24. februarī un, beidzot, cand. theol. Leons Čuibe, ievēlēts 1935. g. 6. septembrī; viņam palīdz darbā 1937. g. 12. novembrī ievēlētā cand. theol. Ģertrūde Alksne. Dalot budžetā atļauto asistenta algu uz pusēm, fakultatei bij iespējams ilgāku laiku nodarbināt reizē divus subasistentus, gan ar nepilnu atalgojumu. Visilgāk subasistenta pienākumus pildījuši (gan ar pārtraukumiem) *F. Treijs* un *E. Ķiploks.*

Fakultates kancelejas darbi līdz 1932. g. bij jāveic fakultates sekretaram pašam. Ar šo gadu fakultate dabūja iespēju pieņemt īpašu darbvedi. Par tādu ievēlēja teoloģijas studentu *Voldemāru Lorbergu,* skaitot ar 1. augustu, un kad viņš, beidzis studijas, atstāja darbu 1934. g., par viņa pēcnācēju teoloģijas studentu *Voldemāru Aivaru,* skaitot ar 16. oktobri.

2. Mācības spēki un viņu darbs.

1. Mācības spēku izvēle teoloģijas fakultatei nebij viegla. Tērbatas Universitates teoloģijas fakultates vācu mācības spēki 20. g. s. sākumā bij ļoti atturīgi atbalstīt latviešu teologu zinātnisko interesi un cenšanos iegūt zinātniskus gradus. Lielākai daļai latviešu teoloģijas kandidatu nebij arī pašiem materialu līdzekļu, lai varētu veltīties zinātnei, nebij arī izredzes uz akademisku karjeru. Samērā mazs skaits latviešu ieguva teoloģijas kandidata gradu, lielākā daļa beidza tikai graduētā studenta pakāpē. Ļoti maz bij galu galā to latviešu teologu, kas turpināja zinātnisku darbu pēc studiju beigšanas.

Augšā minētais nacionalo profesuru projekts (sk. augšā 809. lpp.) atvēra arī latviešu teologiem durvis uz akademisku darbu, kaut arī tikai praktiskajā teoloģijā. Tērbatas Universitates teoloģijas fakultates krize 1915. g. rudenī, radīdama vakantas mācības spēku vietas, paplašināja šādas izredzes. No toreiz fakultates darbā pieaicinātajiem latviešu teologiem K. Kundziņš gatavojās un pieteicās teoloģijas maģistra eksamenam, bet J. Sanderam bij publi-

cēta brošūra „Par svēto vakariņu" (1907.). Pie universitates atstātajam L. Adamovičam bij dotas tikai formalas tiesības; lielinieku režims un universitates evakuacija vācu kara pārvaldes varas laikā neļāva ne saņemt stipendiju, nedz iesākt darbu. Fakultates dekana J. Kvačalas aptaujāšanās pie dažiem vecākiem latviešu teologiem nedeva viņam nekādus paliekamus panākumus, jaunāko zinātniski ieinteresēto latviešu (Fr. Šmitchena un J. Vīgraba) piesaistīšana arī nevarēja pagaidām realizēties. Vācu varas laikā 1918. g. atjaunotās Tērbatas Universitates teoloģijas fakultate latviešu mācības spēkus nepieaicināja un arī negribēja pieaicināt.

Teoloģijas fakultates subkomisijai 1919. g. rudenī nebij iespējams formali saistīt doc. K. Kundziņu, kas bij ievilkts valodnieciski filozofiskās fakultates organizēšanā un Universitates pagaidu vadībā, bet savu zinātnisko darbu un akademiskos piedzīvojumus Tērbatā viņš neliedza. Viņš bij savā laikā turpinājis studijas arī Berlīnē un Leipcigā. Subkomisijas priekšsēdis V. Maldonis bij 1918. g. studējis Marburgā un iepazinies ar turienes fakultates iekārtu un darbu. Pieaicinātajiem vācu tautības teologiem mag. theol. E. f. Šrenkam un M. Stefanijam bij savi publicēti zinātniski darbi, un L. Adamovičs bij rakstijis arī par baznīcas vēsturi. Bet kad sāka apskatīties pēc citiem akademiskiem kandidatiem, tad varēja nopietni apstāties vienīgi pie mācītājiem L. Bērziņa un J. Rezevska. Nolēma uzaicināt pirmo, kam bij plašas zināšanas nevien teoloģijā, bet arī valodniecībā, bet kas, beidzis universitati ar pirmo šķiru, nebij tomēr uzrakstijis kandidata darbu un ieguvis teoloģijas kandidata gradu. Tāpēc viņam nācās sākt akademisko karjeru ar ārštata lektora amata pakāpi; viņa ārštata docenta karjeru ar 1924. g. 1. janv. pārtrauca negaidītā nāve 1925. g. 1. martā. Sarunas ar J. Vīgrabu, kas tobrīd darbojās Krievijā, atklāja, ka viņš no teologa tapis par vēsturnieku. Dažus citus, kas paši pieteicās, fakultate nevarēja pieņemt gan zinātnisku, gan personisku iebildumu dēļ.

Fakultate ir devusi paspārni *J. Sanderam* (1921.), bet nav uzņēmusi viņu štata darbiniekos, kaut arī bij gatava pēc viņa promocijas izvirzīt viņu ārštata profesora pakāpē (19. 10. 1926.). Vēlāk fakultatei nācās no viņa norobežoties un 1939. g. 24. febr. nodot asu negatīvu spriedumu par viņa jaunāko grāmatu.

Fakultatei tālāk izveidojoties pienāca reize arī cand. theol. *Jānim Rezevskim*, kas ar labām sekmēm laikā no 1924. līdz 1936. g.

uzkāpis no ārštata lektora līdz štata profesoram. T. Grīnberga un V. Rozenieka pieaicināšana stāv sakarā ar praktiskās teoloģijas katedras nodibināšanu (sk. augšā 829. s. lpp.). Visi pārējie fakultates latviešu tautības mācības spēki ir viņas pašas bijušie audzēkņi.

Viens no vecākās latviešu teologu saimes, cand. theol. K. Freidenfelds gribēja habilitēties pie fakultates 1921. g. pavasarī, bet Fakultates Padome 1921. g. 30. jūn. noraidija viņa habilitacijas rakstu „Apustuļa Pāvila ceturtais misijas ceļojums un nāve" Ieguvis teoloģijas doktora gradu Varšavas Universitates teoloģijas fakultatē viņš 1932. g. iesniedza habilitacijas rakstu „Latviešu pāriešana pareizticībā no 1840.—1846. g.", ko Fakultates Padome, noklausijusies īpašas komisijas atsauksmi, atzina par pietiekamu un pēc parauga lekcijas par „M. Lutera attīstības problemu līdz 1517. g. jaunākajā teoloģiskajā literaturā" 1932. g. 27. maijā nolēma pielaist viņu par privatdocentu pie baznīcas vēstures katedras. Bet šis fakultates priekšlikums nedabūja Universitates Padomē balsu vairākumu.

Gandrīz visi fakultates latviešu mācības spēki ir priekš iestāšanās akademiskajā darbā un pa daļai arī vēl blakus tam strādājuši vidusskolās un pamatskolās par ticības mācības un arī citu priekšmetu (piem., filozofijas ievada) skolotājiem. Akademiskās karjeras sākumā viņu skolotāju darbs ir bijis diezgan plašs: 12 līdz 16 un pat vairāk nedēļas stundu. Šāda blakusnodarbošanās nodrošināja dzīves iztiku privatdocentiem un jaunākiem docentiem. Tomēr, jo dziļāk kāds iesakņojās Universitates darbā, jo vairāk viņš sašaurināja blakusnodarbošanos, un šai ziņā Izglītības Ministrijas virsstundu ierobežojumi sastapās ar pašu mācības spēku un fakultates centieniem kāpināt kalpošanu zinātnei.

Īpaša loma fakultates mācības spēku vidū ir bijusi profesora *J. Vītola* pieaicināšanai. 1926. g. fakultate ievēlēja viņu par ārštata profesoru baznīcas muzikai; un viņš ar visu savu nevaļu iesāka darboties ar studentiem, ievadīdams tos baznīcas muzikas vēsturē un teorijā. Viņa darbība turpinājās no 1926./27.—1928./29. un tad atkal 1931./32. un 1935./36. māc. gadā. Fakultates mācības plānā baznīcas muzika beidzot palika par neobligatu priekšmetu, un ar to tika ierobežota iespēja pieaicināt arī tālāk prof. Vītolu fakultates darbā.

Divas reizes fakultate apsprieda ārzemnieku pieaicināšanu mācības spēku rindās: pašā sākumā, it īpaši pēc Latvijas vācu

kolēgu aiziešanas 1921. g., un tad atkal 1927. g., meklējot kandidatu vispārīgās reliģiju vēstures katedrai. Abos gadījumos runa bij arī par skandinaviešu kandidatiem, bet nedeva pozitivus panākumus, un tā nācās apstāties pie evaņģeliskiem vācu teologiem, kuru izvēlē par fakultates padomdevējiem bij Marburgas profesori M. Rāde un R. Oto (Otto). Pirmo reizi Rāde vērsa fakultates vērību uz pazīstamo vecderībnieku un austrumu pētnieku *Imanuelu Bencingeru*, kas, pēc ilgiem Palestīnā un Amerikā nodzīvotiem gadiem atgriezdamies dzimtenē, nebij atradis tur vietu tiešā akademiskā darbā. Viņu ievēlēja par profesoru 1921. g. 26. augustā, dodot viņam 5 gadus laika pāriešanai uz latviešu valodu. Viņš pirmoreiz piedalījās fakultates sēdē tā paša gada 8. oktobrī. Lekcijas viņš iesāka 11. oktobrī, bet oficialo iestāju lekciju cēla priekšā 11. decembrī: „Israel und die altorientalische Geisteskultur". Līdz ar viņu fakultatē ienāca Rietumeiropas un Amerikas akademiskās tradicijas. Fakultatei ļoti noderēja viņa piedzīvojumi, padomi un sakari. Viņš arī atdeva fakultatei visu sava mūža pēdējo darba cēlienu, pasvītrodams to ar drīzu latviešu valodas piesavināšanos. Dažas savas lekcijas viņš jau ar 1926. g. rudeni lasija latviski un seminaros pieņēma latviešu studentu referatus latviešu valodā. Fakultate izteica viņam savu atzinību, piešķirot viņam teoloģijas goda doktora gradu 1924. g. un veltijot viņam septiņdesmitajā dzimšanas dienā 1935. g. īpašu rakstu krājumu Studia theologica I. Otru reizi Oto ieteica fakultatei savu samērā jauno mācekli *Gustavu Menšingu* (Mensching), kas nule sāka izvirzīties akademiskā darbā vispārīgajā reliģiju vēsturē. Viņu ievēlēja vispirms par vecāko docentu 1927. g. 10. maijā uz 3 gadiem, skaitot ar 1. jūliju, un pārvēlēja par jaunu uz tādu pašu laiku 1930. g. 13. februarī. Viņa iestāju lekcijas temats (3. 10. 1927.) bij „Das Christentum im Kreise der Weltreligionen" Arī viņš mācijās latviski, līdz varēja pieņemt latviskas atbildes un referatus. Darbojoties fakultatē, viņš publicēja vairākus darbus topošajā vispārīgajā reliģijas zinātnē, un šai virzienā gāja arī darbs, ko viņš iesniedza fakultatei par doktora disertaciju un aizstāvēja 1932. g. 23. februarī, iegūdams LU teoloģijas doktora gradu. Fakultates priekšlikums (1932. g. 30. septembrī) ievēlēt viņu par profesoru uz nenoteiktu laiku nedabūja vairākumu Universitates Padomē, un tāds pats liktenis bij arī vēlākajiem līdzīgajiem priekšlikumiem, kad Fakultates Padome 1933. g. 24. februarī nolēma likt viņu priekšā uz profesuru līdz 1934. g. 1. jū-

lijam un 1933. g. 2. novembrī līdz 1935. g. 1. jūlijam. Visus 8 darbības gadus viņš palika vecākā docenta amata pakāpē. Viņa skaidrais priekšcēlums, kaut arī vācu valodā, deva daudz arī tiem latviešu studentiem, kam šī valoda darija grūtības.

1921. g. un atkal 1925. g. fakultate veda sarunas ar prof. O. Zēzemanu (Seesemann) Tērbatā, un viņš bij gatavs pārnākt uz Rīgu, bet pirmoreiz fakultate deva priekšroku Bencingeram un otru reizi nebij fakultates budžetā vajadzīgo līdzekļu.

2. Augšana zinātnē. Teoloģijas fakultate ir ar visu nopietnību prasījusi un veicinājusi savu esošo un topošo mācības spēku zinātnisko ievirzi un rosību.

Sastādot fakultates kodolu, ievēlēja par docentiem tikai tos, kam bij teoloģijas kandidata grads. V. Maldonis, kam bij tikai graduēta studenta diploms, ieguva docenta amata pakāpi tikai pēc tam, kad bij iesniedzis fakultatei rakstu: „Die pädagogischen Grundlinien der Ethik Schleiermachers"

Kad 1922. g. pavasara semestrī Universitate bij jau izstrādājusi savas satversmes projektu, kas prasija no visiem docentiem un privatdocentiem habilitacijas rakstu, un likumā par valsts darbinieku algošanu bij radīta vecākā docenta amata pakāpe, no fakultates locekļiem pārskaitija par vecākajiem docentiem 1922. g. maijā V. Maldoni un L. Adamoviču. *Maldonim* drīz vien ceļu uz profesuru atvēra 1922. g. beigās Marburgā iegūtais Dr. philos. grads un publicētie raksti „Die Sozialpädagogik Schleiermachers" un „Poruka reliģija", kuru novērtēšanā bij pieaicināti klāt filoloģijas un filozofijas fakultates mācības spēki prof. V. Frosts un doc. P. Dāle. *K. Kundziņa* profesurai jau agrāk 1921. g. bij par bazi viņa Tērbatā iegūtais akademiskais stažs, aizsāktie maģistra eksameni un zinātniski raksti; viņš bij arī pirmais fakultates teoloģijas doktors 1925. g.

Stājoties spēkā Universitates satversmes prasībām pilnā mērā, 1923. g. 4. maijā doc. *L. Adamovičam* ieskaitija par habilitacijas rakstu viņa 1910. g. publicēto rakstu „Reliģiskā kustība Vidzemē 18. g. s. 30-ajos un 40-ajos gados", bet priv.-doc. *J. Sanderam* viņa brošūru „Par svēto vakariņu". *L. Bērziņš* ieguva tiesības uz do-

centa amata pakāpi tikai pēc tam, kad bij iesniedzis 1923. g. rudenī rakstu „Ebrēju gramatikas pamatlīnijas" un par to bij ienākušas prof. I. Bencingera un L. Adamoviča labvēlīgas atsauksmes (F. P. protokols 5. 1. 1924.). *J. Rezevskis,* kas arī bij iesācis darboties pie fakultates lektora amatā, tapa par privatdocentu, kad bij iesniedzis habilitacijas rakstu (19. 10. 1926.). Lektora amatā pieaicinātajam (1929. g.) *E. Zicānam* tika piešķirta privatdocentura tikai vēlāk (1930. g.), kad viņš ieguva venia legendi noteiktajā vispārējā kārtībā. Pārējiem vecākiem un jaunākiem mācības spēkiem venia legendi bij jau akademiskās darbības iesākšanas priekšnoteikums.

Tālākā mācības spēku papildināšanās zinātnē notikusi nevien akademiskajā pedagoģiskajā darbā, bet arī ārzemju komandējumos zinātniskā nolūkā, doktora grada iegūšanā un dažādās zinātniskās publikacijās iekšzemē un ārzemēs. Šai ziņā vecākajai mācības spēku paaudzei cienīgi izvirzas blakus jaunākie, akademiskajam darbam jau no sākta gala gatavotie docenti, privatdocenti un asistenti. Par zinātnisko teoloģisko rakstniecību sniegtie pārskati grāmatā „Zinātne tēvzemei divdesmit gados 1918.—1938." liecina, ka rosīgākie latviešu teoloģiskie rakstnieki ir teoloģijas fakultates mācības spēki un ka viņiem uzticētās teoloģijas nozares sekmīgi attīstas viņu darbos.

LU Rakstu Teoloģijas fakultates serijā līdz 1939. g. 1. sept. iespiesti 4 darbi: L. Adamoviča Senlatviešu pasaules ainava, J. Rezevska Zum Stil der Vorgeschichten des Lukasevangeliums, E. Rumbas Baznīca un garīgais amats oikumeniski luteriskā uztverē un K. Kundziņa Charakter und Ursprung der johanneischen Reden. Sagatavošanā vēl citi darbi. Kopā ar dažu kaimiņu zemju teologiem fakultate izdevusi 1935. g. I. Bencingeram veltīto rakstu krājumu, kur reprezentējas sešī toreizējie fakultates mācības spēki. Dažādi fakultates mācības personala raksti iespiesti arī 5 rakstu krājumos „Reliģiski filozofiski raksti", ko apgādājusi Reliģijas zinātņu biedrība, kuras biedri ir visi mācības spēki.

Vairāku mācības spēku zinātniskie darbi godalgoti ar Kulturas Fonda un Krišjāņa Barona prēmijām. Godalgas attiecas uz darbiem, kas iespiesti iepriekšējā gadā.

Mācības spēku godalgotie darbi.

Gads	Autors	Darbs	Godalgas veids
1927.	*L. Adamovičs*	Jumis. Das altlettische Ackerbaumysterium (rokraksts)	KrB
1928.	*L. Adamovičs*	1. Dzimtenes baznīcas vēsture 2. Kārlis Mīlenbachs 3. Skolu lietas Latvijā 1919.—1927.	KrB
	V. Maldonis	Bērnu audzināšana (Latvju tautas dainās)	KrB
1929.	*L. Adamovičs*	Studijas latviešu brāļu draudzes vēsturē I—III	KrB
1930.	*L. Adamovičs*	G. F. Stendera Mazā Bībele, studija latviešu kulturas un reliģijas paidagoģijas vēsturē	KrB
1931.	*L. Adamovičs* (kopā ar citiem)	par 2 rakstiem kopojumā Latvieši I	KF KrB
1933.	*L. Adamovičs* (kopā ar citiem)	par rakstu kopojumā Latvieši II. Latv. brāļu draudze dzimtbūšanas laikā	KF
1934.	*L. Adamovičs*	Vidzemes baznīca un latviešu zemnieks 1710.—1740.	KF KrB
1935.	*E. Zicāns*	Arabieši Vecajā Derībā	KF
	L. Adamovičs	Latvju baznīcas vēsture (LKV) Par rakstiem LKV X un XI (kopā ar citiem)	KrB KF
1936.	*L. Adamovičs*	Die erste Verfolgungszeit der lettischen Brüdergemeinde 1743.—45.	KrB
1937.	*K. Kundziņš*	1. Dzīves jēgas izpratne Jaunajā Derībā 2. Mūžīgās gaismas un dzīvības misterija 3. Kristietības būtība	KF
1938.	*L. Adamovičs*	Senlatviešu reliģija (vēlajā dzelzs laikmetā)	KF
1939.	*L. Adamovičs*	Senlatviešu pasaules ainava	KrB

3. Jaunu mācības spēku sagatavošanā fakultate ir gājusi divus ceļus: 1) izraugoties kandidatus subasistenta amatam, vēroja viņu zinātniskās spējas un interesi un centās viņus ievilkt zinātniskā darbā, un 2) atstāja pie Universitates ar stipendiju personas, kas deva cerības, ka no viņām varētu iznākt noderīgi mācības spēki. Stipendijas nelielie apmēri (Ls 50,— mēnesī) nevarēja nevienu nodrošināt mierīgam zinātniskās papildināšanās darbam, un tāpēc sākumā stipendija palika neizmantota; vēlāk tā paaugstināta uz 125 un 175 latiem. Subasistenta amatam izraudzītās personas atkal vairākkārt deva priekšroku praktiskajam amatam un samērā drīz atstāja šo viszemāko pakāpi akademiskās karjeras kāpnēs. No fakultates subasistentiem, kā to rāda tabula 850. s. lpp., ievirzijušies akademiskajā darbā Alberts Freijs (iedams gan arī caur skolotāja un mācītāja amatu), Fēliks Treijs (arī pa starpām un vēlāk pa daļai blakus pelnīdamies vikarmācītāja darbā) un Edgars Rumba, bet trīs (A. Mītulis, O. Sakārnis, P. Rozenbergs) stājušies un palikuši mācītāja darbā. Taču arī trim iepriekš minētajiem nāca atbalsts ar atstāšanu pie Universitates un stipendijām.

Pavisam teoloģijas fakultate lēmusi atstāt gatavoties zinātniskai karjerai 11 personas, kam piešķirts kandidata grads ar atzīmi „ļoti sekmīgi" No tām Universitates darbu jau strādā četras.

Eduards Zicāns, atstāts pie Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedras ar fakultates 1927. g. 19. janvara lēmumu un ar piešķirto stipendiju papildinājās studijās tā paša gada vasarā Berlīnē un, jau ievēlēts par ebreju valodas lektoru, 1929. g. vasarā Leipcigā.

Alberts Freijs gatavoja kandidata rakstu, būdams subasistents (1. VII 1927. —1. VII 1928.) un ticības mācības skolotājs Rīgā. 1928. g. 24. janvarī fakultate izlēma viņa atstāšanu pie sistematiskās reliģijas zinātnes katedras, un ar paša līdzekļiem un piešķirto A. f. Humbolta stipendiju viņš tad studēja 1928. g. vasaras semestrī Getingā un 1929. g. vasaras semestrī Berlīnē un sekojošā ziemas semestrī Leipcigā, ieņemdams jau arī mācītāja vietu.

Edgaru Rumbu atstāja pie vispārīgās reliģiju vēstures katedras ar 1929. g. 1. janvari. Viņam izdevās sagādāt kādu laiku Universitates ārzemju stipendiju, tad Kulturas Fonda pabalstu un Baznīcas Virsvaldes, kā arī zviedru draugu atbalstu, lai viņš varētu papildināties valodās un reliģiju vēsturē Upsalā (ar pārtraukumiem) līdz teoloģijas licenciata grada iegūšanai 1933. g. Subasistenta amats bij viņam jau tiešs akademiskās karjeras sākums.

Fēliks Treijs turpretim tika ievēlēts par subasistentu, vēl students būdams (1928.—1932.). 1932. g. 25. novembrī fakultate atstāja viņu pie Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedras, skaitot ar 1. decembri, un ar piešķirto Kr. Morberga fonda stipendiju viņš tad Parīzē 1¼ gadu papildinājās izvēlētajā arodā (1933.—1934.), pēc kam atgriezās atkal subasistenta amatā,

kam drīzumā sekoja arī viņa habilitacija.

Edgars Ķiploks arī bij subasistents ar 1932. g. vēl studiju laikā, un, atstāts pie baznīcas vēstures katedras ar 1937. g. 15. oktobra sēdes lēmumu, saņēma kārtējo stipendiju no šā gada 1. novembra līdz 1938. g. 1. aprilim, kad stājās spēkā viņa ievēlēšana par jaunāko asistentu.

Haralds Biezais atstāts pēc paša lūguma pie sistematiskās reliģijas zinātnes katedras 1934. g. 12. oktobrī un ar paša līdzekļiem papildinājās savā arodā 1934./35. m. g. Cīrichē un 1936./37. m. g. Strāsburgā. Viņš iesniedza 1938. g. disertaciju „Dzīvības un mīlestības sinteze kristīgajā humanitatē" teoloģijas doktora grada iegūšanai un iesācis jau doktora pārbaudijumus.

Kārlis Bilzēns atstāts pie sistematiskās reliģijas zinātnes katedras ar 1935. g. 1. oktobri, un atstāšana turpinājās 3 gadus. Šai laikā viņš gan ar paša, mācītāja un skolotāja darbā, sapelnītiem un privati sagādātiem līdzekļiem, gan arī ar kārtējo stipendiju ir nodrošinājis sev divu semestru studijas Bāzelē un iespēju iepazīties ar sistematiskās teoloģijas iekārtu arī Cīrichē, Erlangā, Tībingā, Marburgā un Leipcigā. Beidzot Kr. Morberga novēlējuma fonds ir devis viņam pabalstu disertacijas izstrādāšanai.

Jānis Rozentāls ir atstāts pie pirmkristīgās reliģijas vēstures un Jaunās Derības eksegezes katedras (FP lēmumi 6. III 1936. un 21. VIII 1938.). A. f. Humbolta stipendija deva viņam iespēju papildināties 1936./37. ziemas semestrī Leipcigā un sekojošā vasaras semestrī Marburgā. 1938. g. viņam piešķīra pabalstu no Kr. Morberga novēlējuma fonda, lai viņš varētu atbrīvoties no skolotāja darba un uzrakstīt disertaciju. Viņš strādā blakus mācītāja darbu.

Edgars Jundzis atstāts pie tās pašas katedras 1936. g. 19. septembrī, skaitot ar 1. okt., un atstāšana turpinājās līdz 1938. g. 1. jūlijam. Ar Kulturas Fonda piešķirto pabalstu viņš 1937. un 1938. g. papildinājās Cīrichē un Bāzelē, saņemdams pēdējos mēnešos arī kārtējo stipendiju.

Arnolds Birznieks atstāts pie praktiskās teoloģijas katedras 1939. g. 13. janvarī ar kārtējo stipendiju un strādā blakus mācītāja un skolotāja darbu. *Arnolds Zviņģis* atstāts pie Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedras (FP lēmums 26. V 1939.), skaitot ar 1939. g. 1. jūliju, un pašreiz atrodas vēl skolotāja darbā.

4. Habilitacijas. Neskaitot personas, kas tapa par fakultates mācības spēkiem priekš LU satversmes likuma, pie teoloģijas fakultates habilitējušās piecpadsmit gadu laikā (1924.—1939.) pavisam 7 personas.

1. *Jānis Rezevskis* (iepriekš jau lektors), cand. theol., iesniedza habilitacijas rakstu „Helenisma misteriju reliģiju un apustuļa Pāvila pestīšanas jēdziens" un 1926. g. 19. oktobrī tika ievēlēts fakultatē par privatdocentu pie pirmkristīgās reliģijas vēstures un Jaunās Derības eksegezes katedras; vēlāk Dr. theol.

2. *Eduards Zicāns*, cand. theol. (iepriekš jau lektors), iesniedza habilitacijas rakstu „Cilvēku ziedošana kanaaniešu un israēliešu kultos" un nolasija paraugleckiju „Ābraāma dzīves vietas pēc dažādiem avotiem". Ievēlēts par privatdocentu pie Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedras 1930. g.

30. janv., lasīja iestāju lekciju 10. aprilī: „Radīšanas teorija israēliešu kosmogonijā (Gen. 1, 1—2, 4a)". Vēlāk Dr. theol.

3. *Teodors Grīnbergs,* Dr. theol. h. c., iesniedzis habilitacijas rakstu „Konfirmacija", parauglekcija atzīta par nevajadzīgu; ievēlēts fakultatē par privatdocentu pie projektētās praktiskās teoloģijas katedras 1931. g. 26. februarī.

4. *Edgars Rumba,* cand. theol., Upsalas Univ. lic. theol., iesniedza habilitacijas rakstu „Latviešu dieviete Laima", nolasija parauglekciju „Evaņģeliskās ārmisijas reliģiskie pamati", ievēlēts fakultatē par privatdocentu pie vispārīgās reliģiju vēstures katedras 1933. g. 7. aprilī; iestāju lekcija „Liturģisko formu permanentais raksturs"; vēlāk Dr. theol.

5. *Alberts Freijs,* Dr. theol., iesniedza habilitacijas rakstu „Augsburgas konfesija kā mūsu dienu ticības apliecības raksts", nolasija parauglekciju „Sirdsapziņa un tās ontoloģiskie pamati", ievēlēts fakultatē par privatdocentu pie sistematiskās teoloģijas katedras 1933. g. 8. maijā; iestāju lekcija „Vācu kristiešu virziens sistematiskās teoloģijas gaismā".

6. *Vilhelms Rozenieks,* Tērbatas Universitates mag. theol., iesniedza habilitacijas rakstu „Ģeneralsuperintendents Zontags kā spredikotājs", nolasija parauglekciju „Chrizostoms kā homilēts", ievēlēts fakultatē par privatdocentu pie praktiskās teoloģijas katedras 1933. g. 26. maijā; iestāju lekcija „Jaunlaiku spredikuma ideali (veidi)".

7. *Fēliks Treijs,* cand. theol., iesniedza habilitacijas rakstu „Esras grāmatas kritika", lasija parauglekciju „Ko izrakumi Ras Šamrā devuši Israēļa tautas un reliģijas vēsturei?", ievēlēts fakultatē par privatdocentu pie Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes katedras 1934. g. 14. septembrī; iestāju lekcija „Jūdu dievības Elefantinē".

Fakultates pareizticīgajā nodaļā venia legendi kārtējā ceļā ieguvuši divi: *Miķelis Feodorovskis* 1938. g. un *Antonijs Pommers* 1939. g.

5. Promocijas. Mācības spēku promocijas pašu fakultatē radija grūtības. Doktorandi sākumā bij taču vienīgie savas specialās disciplinas pārstāvji fakultatē un Universitatē, un tuvās attiecības kolegu starpā varēja arī traucēt bezpartejiskumu. Tomēr teoloģijas fakultate atzina par vēlamāku doktora grada iegūšanu pašu mājās nekā ārzemēs. Iesniegto disertaciju novērtēšanā fakultate centusies būt stingra un bezpartejiska, kaut arī zinamā mērā iecietīga pret vecākām personām. Darba novērtēšanai reizēm pieaicināti arī lietpratēji kolegas no filoloģijas un filozofijas fakultates. Pašas fakultates locekļiem doktora pārbaudijumu vietā likti referati par uzdotiem tematiem. Fakultates izstrādātos un Universitates Padomes apstiprinātos noteikumus par teoloģijas doktora grada piešķiršanu sk. 2. pielikumā. Tie ir spēkā kopš 1923. g.

Rite promovējuši pavisam 7 mācības spēki un 1 fakultates absolvents, vēlākais mācības spēks, bez tam vēl 2 svešas personas, 1 no Latvijas un 1 no ārzemēm, kopā 10 personas. Sekojošā tabula

sniedz chronoloģiskā kārtībā ziņas par visām promocijām teoloģijas fakultatē.

Doktorands	Publiskas aizstāvēšanas datums	Disertacija	Kārtējie oponenti
1. prof. *Kārlis Kundziņš*	30. IV 25.	Topoloģiskā tradicijas viela Jāņa evaņģelijā	prof. I. Bencingers prof. E. Felsbergs doc. L. Adamovičs
2. priv.-doc. *Jānis Sanders*	17. II 26.	Trijvienība un kristīga dievticība	prof. V. Maldonis prof. K. Kundziņš doc. L. Adamovičs
3. mācīt. *Pauls Oskars Henčs*	11. III 26.	Ziemeļamerikas pirmtautu profetija	prof. I. Bencingers prof. P. Šmits prof. V. Maldonis
4. doc. *Ludvigs Adamovičs*	10. IX 29.	Baznīcas un ticības dzīve Vidzemē 1710.—1740.	prof. K. Kundziņš prof. L. Arbuzovs priv.-doc. L. Bērziņš
5. doc. *Gustavs Menšings*	23. II 32.	Grēka ideja. Tās attīstība orienta un okcidenta augstākajās reliģijās	prof. I. Bencingers prof. K. Kundziņš prof. L. Adamovičs
6. cand. theol. *Alberts Freijs*	17. XII 32.	Dostojevska reliģijas problemas	prof. V. Maldonis prof. P. Dāle prof. L. Adamovičs
7. doc. *Jānis Rezevskis*	10. III 33.	Pirmkristietības un Jēzus attiecības pret īpašumu	prof. K. Kundziņš prof. I. Bencingers prof. L. Adamovičs
8. mācīt. *Ādams Mačulāns*	31. III 33.	Jēzus līdzības un sirdsapcietināšanas (porozis) problema mūsu kanoniskos evaņģelijos	prof. K. Kundziņš doc. J. Rezevskis prof. T. Grīnbergs
9. priv.-doc. *Eduards Zicāns*	17. V 34.	Arabieši Vecajā Derībā un viņu attiecības pret israēliešiem.	prof. I. Bencingers doc. J. Rezevskis prof. V. Maldonis
10. doc. *Edgars Rumba*	10. V 39.	Baznīca un garīgais amats oikumeniski luteriskā uztverē	prof. T. Grīnbergs prof. V. Maldonis prof. L. Adamovičs

Atsauksmes no ārpuses fakultate pieprasija par Henča disertaciju.

Profesors L. Adamovičs bijis uzaicināts 1936. g. par kārtēju oponentu architekturas fakultates doktoranda P. Kampes disertacijai „Baznīcu celtniecība Vidzemē zviedru valdīšanas pēdējos piecdesmit gados (1660.—1710.)"

Līdz galam netika novesta Kaunas Universitates docenta slovaka M. Lučanska promocija 1929. g. ar disertaciju „Kristoloģija 20. gadsimtā".

6. Mācības spēku statistika. Mācības spēku skaitu un kustību rāda nākošā I tabula.

I tabula.

Mācības gadi	Mācības spēku skaits						
	Prof.	Vec. docenti	Docenti	Priv.-docenti	Lektori	As.	Sub-asist.
1919./20.	—		4				—
1920./21.	2		4	1	1		—
1921./22.	2		2	1	1	—	—
1922./23.	3		1	1	1		—
1923./24.	3	—	2	1	1		1
1924./25.	3	—	1	1	1	—	1
1925./26.	3		1	2	1	—	1
1926./27.	4		2	2		—	1
1927./28.	4	1	1	2	—		2
1928./29.	3	1	1	2	1	—	1
1929./30.	4	1		2	1	—	1
1930./31.	5	1	—	4		—	1
1931./32.	5	1	—	4	—	—	1
1932./33.	5	2	—	5			1
1933./34.	5	2	—	5	—		2
1934./35.	4	1	1	5			1
1935./36.	4	2	1	4	—	—	2
1936./37.	5	1	4	3	—	—	2
1937./38.	6	—	3	2	—	1	2
Pareiztic. nod.	—		2	1	—	—	1
1938./39. m. g. I./IV.	6	1	2	1	—	1	2
Pareiztic. nod.	—	—	2	2	—	—	1

Mācības spēku pakāpeniska iestāšanās akademiskajā darbā un virzīšanās pa akademisko amatu kāpnēm attēlota chronoloģiskā kārtībā II tabulā. Iekavas pie mācības spēka vārda nozīmē, ka pašreiz viņš vairs nestrādā fakultatē.

III tabula min dažādos mācības spēku lasītos akademiskos kursus.

II tabula.

Mācības spēku akadēmiskais stāžs.

Mācības spēki	Mācības spēku akadēmiskais stāžs						
	Profesors	Vec. docents	Docents	Privātdocents	Lektors	Asistents	Subasistents
Profesori: a) štata:							
1. *Kārlis Kundziņš*	ar 1921. 1. IV		(fil.) 1919. 12. VIII 1920. 1. VII — 1921. 1. IV	—	—	—	
2. *Imanuels Bencingers*	1921. 1. VII	—	—	—	—	—	—
3. *Voldemārs Maldonis*	1922. 20. XII	1921. 1. IV — 1922. 20. XII	1920. 26. IV — 1921. 1. IV		—		
4. *Ludvigs Adamovičs*	1929. 19. IX	1921. 4. V — 1929. 19. IX	1920. 15. I. — 1921. 4. V		—		
5. *Jānis Rezevskis*	1936. 1. XI	1933. 1. VII — 1936. 1. XI	—	1927. 1. VII — 1933. 1. VII	1924. 1. VII — 1927. 30. VI		—
6. *Eduards Zīcāns*	1938. 1. VII	1935. 25. IX — 1938. 1. VII	1934. 12. IX — 1935. 25. IX	1930. 1. II — 1934. 12. IX	1929. 1. VII — 1930. 1. II		—
b) ārštata:							
1. *(Jāzeps Vītols)*	1926. 1. VII	—	—	—	—		—
2. *Teodors Grīnbergs*	1932. 1. X	—	—	1931. 26. II — 1932. 1. X		—	—
Vec. docenti:							
1. *(Gustavs Menšings)*		1928. 1. IV — 1935. 1. VII	1927. 1. VII — 1928. 1. IV	—	—	—	—
2. *Alberts Freijs*	—	ar 1938. 1. XI	1935. 1. XI — 1938. 1 XI	1933. 1. VII — 1935. 1. XI	—	—	1927. 1. VII — 1928. 1. VII

II tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki	Mācības spēku akademiskais stāžs						
	Profesors	Vec. docents	Docents	Privatdocents	Lektors	Asistents	Subasistents
3. *Edgars Rumba*	—	ar 1939. 1. VII	1936. 1. XI — 1939. 1. VII	1933. 1. VII — 1936. 1. XI	—	—	1933. 14. II — 1934. 31. III
Docenti:							
a) štata:							
1. *Fēliks Treijs*		—	ar 1938. 1. VII	1934. 17. X — 1938. 1. VII	—	—	1928. 1. VII — 1935. 1. IX (ar pārtrauk.)
b) ārštata:							
1. *(Maksimilians Stefanijs* t)	—	—	1920. 28. I — 1921. 8. IV	—	—	—	—
2. *(Erichs I. Šrenks)*	—	—	1920. 28. I — 1921. 8. IV	—	—	—	—
3. *(Ludvigs Bērziņš* t)	—	—	1924. 1. I — 1925. 1. III	—	1920. 1. VII — 1924. 1. I.	—	
Privatdocenti:							
1. *(Jānis Sanders)*	—	—	—	1921. 1. IX — 1938. 1. VII	—		—
2. *Vilhelms Rozenieks*	—	—	—	ar 1933. 1. VII	—	—	—
Asistenti:							
1. *Edgars Ķiploks*	—		—	—	—	ar 1938. 1. IV	1932. 1. XII — 1938. 1. IV (ar pārtraukumu 1935. g. vidū)
Subasistenti:							
1. *(Aleksandrs Mitulis)*	—	—	—	—	—	—	1923. I. X — 1927. 1. VII

II tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki	Mācības spēku akadēmiskais stāžs						
	Profesors	Vec. docents	Docents	Privatdocents	Lektors	Asistents	Subasistents
2. *(Oskars Sakārnis)*	—	—	—	—	—	—	1930. 15. IX — 1931. 31. III
3. *(Pauls Rozenbergs)*	—	—	—	—	—	—	1931. 1. IX — 1932. I. IX
4. *Leons Čuibe*	—	—	—	—		—	ar 1935. 17. IX
5. *Ģertrūde Alksne*	—		—	—	—	—	„ 1937. 19. XI
Pareizticīgā nodaļa:							
Docenti:							
1. *Pāvils Dāvis*	—	—	ar 1937. 1. VII	—	—	—	—
2. *Jānis Jansons*	—		1937. 1. VII	—		—	—
Privatdocenti:							
1. *Pauls Sakss*				ar 1938. 1. II		—	—
2. *Miķelis Fedorovskis*	—		—	1938. 21. IX		—	—
3. *Antonijs Pommers*		—	—	„ 1939. 1. VII			
Lektori:							
1. *Jānis Zariņš*			—	—	ar 1939. 1. VII	—	—
Subasistenti:							
1. *Dimitrijs Nesadomovs*	—	—	—	—	—		„ 1937. 11. XI

III tabula.

Mācības spēku akademiskais darbs.

Mācības spēki alfabeta kārtībā	Katedra	Lasītie priekšmeti	
		paša katedras	ārpus katedras vai obligatiem priekšmetiem
Profesori:			
1. *Ludvigs Adamovičs*	Baznīcas vēstures	Baznīcas vēsture I—IV Dogmatu vēsture Latvijas baznīcas vēsture Salīdzinamā konfesiju mācība	Latvijas ev. lut. baznīcas satversme Ievads teoloģijas studijās Raksturīgas parādības visjaunāko laiku baznīcas vēsturē
2. *Teodors Grīnbergs*	Praktiskās teoloģijas	Katechetika (arī konfirmandu mācība un jaunatnes darbs) Kibernetika Poimenika un psichoterapija	
3. *Kārlis Kundziņš*	Pirmkristīgās reliģijas vēstures un Jaunās Derības eksegezes.	Pirmkristīgā reliģija Pirmkristīgās literaturas vēsture Jēzus dzīve Apustuļu laikmets Jaunās Derības eksegezes	Reliģijas mācības un ētikas metodika (fil. un filoz. fak.)
4. *Voldemārs Maldonis*	Sistematiskās reliģijas zinātnes	Dogmatika Reliģijas filozofija Reliģijas psicholoģija Ētika Ētikas vēsture. Reliģijas filozofijas vēsture	Apoloģētika

III tabulas 1. turpinājums.

Mācības spēki alfabēta kārtībā	Katedra	Lasītie priekšmeti	
		pašā katedrās	ārpus katedras vai obligātiem priekšmetiem
5. *(Imanuels Bencingers †)*	Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes	Israēļa reliģijas vēsture Israēļa tautas vēsture Israēļa literaturas vēsture Vecās Derības eksegezes	Vispārīgā reliģiju vēsture
6. *Jānis Rezevskis*	Pirmkristīgās reliģijas vēstures	Jaunās Derības eksegezes Koinē gramatika Jēzus laikmets	Ebrēju valoda Genezis kursoriska lasīšana Reliģiskais sinkretisms un Jaunā Derība
7. *(Jāzeps Vītols)*		Ievads baznīcas muzikā Ievads baznīcas muzikas vēsturē Ievads baznīcas muzikas teorijā	
8. *Eduards Zicāns*	Vispārīgās reliģiju vēstures	Vispārīgā salīdzinamā reliģiju vēsture Specialie kursi vispārīgā reliģiju vēsturē Senlatviešu reliģija Indijas reliģijas Priekšāzijas reliģijas Semitu reliģijas un to sakari ar Israēļa reliģiju	Israēļa reliģijas vēsture Israēļa tautas vēsture Israēļa literaturas vēsture Vecās Derības eksegezes Ebrēju valoda

III tabulas 2. turpinājums.

Mācības spēki alfabeta kārtībā	Katedra	Lasītie priekšmeti	
		paša katedras	ārpus katedras vai obligatiem priekšmetiem
Docenti:			
(Doc. *Ludvigs Bērziņš †)*		Ebrēju valoda, Ebrēju sintakse Genezis kursoriska lasīšana Sāmuela grāmatu kursoriska lasīšana	Marka evaņģelija kursoriska lasīšana Koinē gramatika Doc. *Fēliks Treijs*
Vec. doc. *Alberts Freijs*	Sistematiskās reliģijas zinātnes	Jaunāko laiku dogmatikas vēsture Jaunāko laiku ētikas vēsture Reliģijas psicholoģija Reliģijas filozofijas un ētikas vēsture	Angļu teoloģija Apoloģētika Tagadnes lielie reliģijas filozofi Ievads teoloģijas studijās Dialektiskā teoloģija
(Vec. doc. *Gustavs Menšings)*	Vispārīgās reliģiju vēstures	Vispārīgā salīdzinamā reliģiju vēsture Specialie kursi reliģiju vēsturē Reliģijas vēstures tipoloģija	Lutera teoloģija Reliģijas filozofijas un ētikas vēsture Ievads teoloģijas studijās Protestantisma dogmatu vēsture
Vec. doc. *Edgars Rumba*	Praktiskās teoloģijas	Kibernētika un pastorālā disciplina Misijas zinātne Kulta mācība (liturģika un himnoloģija) Homilētika	

III tabulas 3. turpinājums.

Mācības spēki alfabēta kārtībā	Katedra	Lasītie priekšmeti	
		paša katedras	ārpus katedras vai obligatiem priekšmetiem
(Doc. *Maksimilians Stefanijs*)	Vecās Derības	Israēļa tautas vēsture un tās avoti Jezajas eksegeze	
(Doc. *Erichs fon Šrenks*)	Pirmkristīgās reliģijas vēstures	Pāvila vēstules galatiešiem un korintiešiem un koinē Jēzus dzīve	
Doc. *Fēliks Treijs*	Israēļa reliģijas vēstures un Vecās Derības eksegezes	Ebrēju valoda Vecās Derības eksegezes	
Privatdocenti:			
Vilhelms Rozenieks	Praktiskās teoloģijas	Homilētika Pastoralā ētika (disciplina)	
(Jānis Sanders)	Sistematiskās reliģijas zinātnes	Apoloģētika Ētikas vēsture Dogmatikas vēsture	Homilētika Tautas misija Kulta (reliģijas aktu) vēsture un teorija. Kristīgās sektas. Katechētika. Liturģika. Ārmisija un iekšmisija. Dogmatiskie virzieni mācībā par sv. kristību un sv. vakarēdienu. Sakramentu vēsture un

III tabulas 4. turpinājums.

Mācības spēki alfabeta kārtībā	Katedra	Lasītie priekšmeti	
		paša katedras	ārpus katedras vai obligatiem priekšmetiem
			nozīme. Lutera katķisma ētiskā un dogmatiskā nozīme. Lotces, J. Oša, Teichmillera reliģijas filozofija. 19. g. s. pozitivistiskās un materialistiskās strāvas. Ētiskie un dogmatiskie virzieni apgaismības laikmetā. Baznīcas iekārta un vadība. Kristīgais pasaules uzskats laikmetu cīņās
Asist. *Edgars Ķiploks*	Baznīcas vēstures		
Pareizticīgā nodaļa:			
Docenti:			
Pāvils Dāvis	Sistematiskās teoloģijas	Dogmatika Fundamentalā teoloģija Apoloģētika Sektoloģija ar konfesiju mācību Moralteoloģija	Ievads pareizt. baznīcas teoloģijā

III tabulas 5. turpinājums.

Mācības spēki alfabeta kārtībā	Katedra	Lasītie priekšmeti	
		pašā katedrās	ārpus katedras vai obligatiem priekšmetiem
Jānis Jansons	Praktiskās teoloģijas	Liturģika Homilētika Pastorālā teoloģija Patroloģija Katechētika un rel. mācības metodika Agioloģija	
Privatdocenti:			
Miķelis Fedorovskis	Vecās un Jaunās Derības Sv. Raksti	Vecās un Jaunās Derības eksegeze	
Antonijs Pommers	Baznīcas vēstures un kanonisko tiesību	Vispārīgā pareizticīgās baznīcas vēsture	
Prof. *Pauls Sakss*	Praktiskās teoloģijas	Pareizticīgās baznīcas muzika un dziedāšana	
Lektori:			
I šķ. lekt. *Jānis Zariņš*	Baznīcas vēstures un kanonisko tiesību	Pareizticīgās baznīcas kanoniskās tiesības	

Blakus obligatajām un ieteicamajām lekcijām mācības spēki piegriezuši lielu vērību praktiskajiem s e m i n a r i e m ar studentu referatiem. Sekojošais saraksts nav pavisam pilnīgs.

SEMINARU VIRSTEMATI.

I. Vispārīgā reliģiju vēsture:

Vispārīgās reliģiju vēstures teksti un problemas (17 ref.). Babiloniešu un ēģiptiešu reliģijvēsturiski teksti. Hinduisma dievmistikas teksti un Mahayana teksti. Primitivās reliģijas. Grēka idejas attīstība reliģiju vēsturē. Bhagaadgita. Šankara un Ramanuja filozofijas sistemas. Senlatviešu reliģija. Galvenie virzieni primitivo reliģiju pētniecībā. Dievības-mātes dažādās reliģijās. Leģendas par Budu. N. Sēderblūma grāmata: „The living God. Basal forms of personal religion".

II. Israēļa reliģijas vēsture.

Izvēlēti gabali no Israēļa literaturas un reliģijas vēstures. Izvēlētu tekstu eksegeze. Jeremija (divreiz). Praviešu vēsture. Psalmi. Pēceksila pravieši. Jūdu reliģija pēc Vecās Derības kanona noslēgšanas. Salomana sakamvārdi. Psalmu reliģija un ētika. Israēliešu svētki un svētku tīstokļi. Deuteronomijs. Ecechielš.

III. Pirmkristīgās reliģijas vēsture.

Jēzus līdzības (divreiz). Apustuļu laikmeta problemas (divreiz). Jāņa evaņģelija problemas (trīsreiz). Katolisko vēstuļu problemas. Kalna sprediķis. Jaunākie uzskati Jēzus dzīves pētniecībā (ar 14 referatiem). Lūkas evaņģelija īpatnējā viela (13 ref.). Didache. Pāvila teoloģijas problemas. Izvēlētas sinoptiķu perikopes. Apokolipse. Jēzus un rabini. Gnostiskās strāvas un Jāņa evaņģelijs. Jēzus dzīves dokumenti ārpus Bībeles. Leģendu vēsturiskā vērtība. Agapes jēdziens Jaunajā Derībā. Jēzus un Pāvils. Pastoralās vēstules. R. Oto uzskati par Dieva valstību un Cilvēka Dēlu pēc viņa grāmatas „Reich Gottes und Menschensohn.". Euangelion. Apostolats Jaunajā Deribā. Martirija jēdziens Jaunajā Derībā. Jēzus kalna runas jūdiskās un helenistiskās paraleles. „Dieva vārds" Jaunajā Derībā.

IV. Baznīcas un dogmatu vēsture.

Augustīns. Reformacijas laikmeta dokumenti. Evaņģeliskās luteriskās baznīcas apliecības raksti. Latviešu reliģiskā dzeja. Reliģijas mācības reformu centieni 20. gadsimtenī. Jaunlaiku sektas (ar 11 referatiem). Jaunāko laiku baznīcas vēstures problemas (10 referati). Viduslaiku baznīcas vēstures problemas (9 ref.). 19. gadsimta lielās reliģiskās personības. Vidzemes draudzes pēc 18. gadsimta baznīcas vizitaciju protokoliem un baznīcas grāmatām. Ignatiana. Confessio Augustana luteriskajā dogmatu vēsturē (13 ref.). Augustīna „De catechizandis rudibus". 18. gadsimta gara dzīves virzieni baznīcas vēsturē (23 ref.). Minucija Felika dialogs „Octavius" (13 ref.). Latvijas ev. lut. baznīcas satversme (9 ref.). Dažas 20. gadsimta problemas baznīcas vēsturē (5 ref.). Tertuliana „De praescriptione haereticorum" (13 ref.). Anselma „Cur Deus homo" (12 ref.). Senprotestantisma mācības attīstība un simboliskie raksti (26 ref.). Latviešu garīgā rakstniecība (40 ref.). Katoļu baznīcas nodibināšanās Latvijā (26 ref.). Dažas 2.

gadsimta baznīcas vēstures problemas sakarā ar tekstiem „Monumenta minora saeculi secundi..." (15 ref.). Sakramentu mācības attīstība sakarā ar izvēlētu franciskāņu scholastiķu tekstu lasīšanu (16 ref.).

V. Sistematiskajā reliģijas zinātnē.

James — The Varieties of religious experience. Poruka reliģiskie uzskati. Ētikas problemas Poruka rakstos. Schleiermacher'a „Reden über die Religion". Reliģijas problema latvju dainās. Ētikas problemas latvju dainās. Dainu reliģiskās un ētiskās problemas (16 referati). Galvenie dogmatiskie jēdzieni un termini. A. Ričla „Unterricht in der christlichen Religion". Galvenie ētikas jēdzieni un termini. Jaunākās teoloģijas dogmatiskie jēdzieni. Evaņģelijs un socialā dzīve. Galvenie dogmatiskie jēdzieni. M. Lutera teoloģijas un ētikas principi. Tikumi un netikumi dainās. Reliģijas psiholoģijas metodes. Dievs un radīšana. Dieva esamības un būtības problemas. E. Brunnera „Der Mensch im Widerspruch". K. Barta teoloģijas galvenie virzieni.

VI. Praktiskā teoloģija.

Homilētikas seminari (spredīķu un citu svētrunu iztirzāšana un spredīķu izstrādāšana, kā arī priekšā celšana). Liturģijas seminars. Katechetikas seminars (katechezu izstrādāšanu un mēģinājuma stundas). Iekšmisijas praktika (iekšmisijas iestāžu un patversmju apmeklēšana).

7. Sakari ar starptautisko zinātnieku saimi ir izpaudušies trejādā veidā. 1) Fakultates mācības spēki piedalijās starptautiskajos kongresos un citās sanāksmēs ārzemēs, lielāko tiesu celdami priekšā arī referatus savā arodā, nolasija arī lekcijas citu zemju augstskolās. 2) Ārzemju, it sevišķi tuvāko kaimiņzemju, teologi nolasija lekcijas fakultates studentiem. 3) Tika nodibinātas Baltijas teologu konferences.

Profesoram *I. Bencingeram* bij sākumā liela loma šo sakaru veicināšanā. 1922., 1923. un 1924. g. vasarā viņš, apciemodams Vāciju, Zviedriju un Somiju, ievadija fakultates uzdevumā sarunas ar turienes teoloģijas fakultatu pārstāvjiem par profesoru viesu priekšlasijumiem, bet kaut ko konkretu noorganizēt izdevās tikai 1926. g. Arī *V. Maldonis* no sava Vācijas studiju laika un arī vēlāk, satiekoties dažādās baznīcas konferencēs ar ārzemju teologiem un iepazīstoties ar teoloģijas studiju iekārtu, īpaši Skandinavijā un Šveicē, ir bijis starpnieks latviešu un ārzemju teologu starpā. Jau 1921. g. pavasarī nolēma uzaicināt Marburgas baznīcvēsturnieku H. Hermelinku nolasīt kādu lekciju ciklu, bet no šā projekta nekas neiznāca.

Organizacijas Padomes ierosinājums par Baltijas universitatu darbinieku kongresu Rīgā 1922. g. nobrieda 1923. g. par Izglītības

Ministrijas projektu sasaukt akademisku Baltijas un Skandinavijas zemju kongresu, bet tālāk par šo projektu jautājums netika. Teologi veda blakussarunas par Baltijas universitatu evaņģelisko teoloģijas fakultatu pārstāvju konferenci. Plašākie apmēri visu Baltijas un Skandinavijas zemju robežās izrādijās arī teologiem par nesasniedzamiem. Kopenhagenas Universitates teoloģijas fakultates dekana vēstule, ko nolasija fakultates 1923. g. 9. marta sēdē, atklāja jau pašā sarunu sākumā radušos iebildumus. Bet šaurākos rāmjos šādas konferences tapa 1927. g. par īstenību.

Fakultate labprāt izlietojusi arī dažādus sevišķus gadijumus sakariem ar ārzemju baznīcu darbiniekiem un teologiem. 1922. gadā, piem., Hernhutes brāļu draudzes 200 gadu jubilejas gadijumā fakultate lēma īpašā iesniegumā brāļu draudzes vadībai izcelt Hernhutes nozīmi Latvijas baznīcas vēsturē. 1924. g. fakultate nozīmēja divi delegatus uz Igaunijas reformacijas 400 g. jubilejas svētkiem. 1930. g. fakultates pārstāvis L. Adamovičs kopā ar nelielu studentu grupu piedalijās Augsburgas ticības apliecības jubilejas svinībās Hallē un Vitenbergā un tiem pievienotajos ziemeļzemju teologu kursos. 1938. g. fakultates pārstāvis gatavojās piedalīties Debrecenas Universitates 400 gadu jubilejā.

Par mācības spēku piedalīšanos dažādās starptautiskās sanāksmēs un viņu priekšlasijumiem ārzemēs ir uzglabājušās šādas ziņas:

1921. g. K. Kundziņš tika komandēts uz Helsinkiem un nolasija tur priekšlasijumu par latviešu kulturu.

1923. g. I. Bencingers piedalijās starptautiskajā reliģijvēsturnieku kongresā Parīzē.

1924. g. V. Maldonis nolasija priekšlasijumu Husa evaņģ. fakultatē Prāgā, sakarā ar savu goda promociju, „Das Totenreich in der lettischen Volkstradition".

1925. g. V. Maldonis piedalijās oikumeniskajā konferencē (On Life and Work) Stokholmā.

1926. g. pavasarī I. Bencingers nolasija 4 lekcijas Helsinku Universitatē un 1 lekciju zviedru akademijā Turku (Åbo) pilsētā.

1926. g. vasarā I. Bencingers komandēts par Universitates un fakultates pārstāvi archeoloģijas kongresā Palestīnā un Sirijā.

1927. g. pavasarī *L. Adamovičs* bija Universitates un fakultates delegats starptautiskajā kristianisma vēstures kongresā, ko sasauca Parīzē par godu franču reliģijas zinātniekam Alfrēdam Luazijam,

lai atzīmētu viņa 70. dzimšanas dienu, un nolasija Collège de France telpās referatu „Le rôle particulier de la Communauté des Frères Moraves de Herrnhute dans la vie religieuse, spirituelle et sociale du peuple Letton"

1929. g. *V. Maldonis* piedalijās starptautiskajā reliģiju vēstures kongresā Lundā un nolasija referatu „Der Gottesbegriff in den lettischen Volksliedern"

1930. g. jūlijā *L. Adamovičs* nolasija Halles Universitates sarīkotajos ziemeļzemju teologu kursos priekšlasijumu „Die Evangelisierung der lettischen Bevölkerung Kurlands".

1930. g. jūnijā I. Bencingers piedalijās starptautiskajā vecderībnieku un orientalistu kongresā Vīnē.

1932. g. augustā I. Bencingers piedalijās vecderībnieku kongresā Karaļaučos.

1933. g. jūlijā L. Adamovičs organizēja 15. starptautisko vidusskolu skolotāju kongresu Rīgā un nolasija tur referatu La formation pédagogique du Professeur de l'Enseignement secondaire.

1935. g. oktobrī L. Adamovičs piedalijās Baltijas intelektualās kopdarbības konferencē Kaunā.

1936. g. novembrī L. Adamovičs piedalijās tādā pašā konferencē Tērbatā un nolasija Tērbatas Universitates aulā referatu Volkstum und Christentum in der lettischen Kirche.

1936. g. vasarā E. Rumba nolasija Lutera akademijas kursos Zondershauzenā priekšlasijumu „Das Jesusbild bei Nathan Soederblom".

1937. g. vasarā E. Rumba nolasija Upsalā priekšlasijumu „Den evangeliska kyrkan in Lettland"

1937. g. V. Maldonis un T. Grīnbergs piedalijās oikumeniskajās sanāksmēs Edinburgā un Oksfordā (Anglijā).

1937. g. novembrī L. Adamovičs piedalijās Baltijas un Skandinavijas intelektualās kopdarbības komiteju konferencē Helsinkos.

1938. g. vasarā K. Kundziņš nolasija Lutera akademijas kursos Zondershauzenā priekšlasijumu „Die Idee der Kirche im Johannesevangelium".

1938. g. oktobrī L. Adamovičs, Universitates un fakultates komandēts uz IV starptautisko kristīgās archeoloģijas kongresu Romā un novembrī organizeja Baltijas un Skandinavijas intelektualās kopdarbības komiteju konferenci Rīgā.

1939. g. J. Rezevskis nolasija Lutera akademijas kursos priekšlasijumu „Ist die altlutherische Lehre der iustitia imputata bei Paulus begründet?"

Vairāki ārzemju teologi nolasijuši lekcijas teoloģijas fakultatei; visvairāk tie, kam piešķirts goda doktora grads.

1926. g. 5.—12. maijā Helsinku Universitates baznīcas vēstures profesors *Marti Rūts* (Ruuth) nolasija lekciju ciklu par Somijas baznīcas pietistiskām strāvām 18. un 19. gs.

1927. g. maijā kopā ar citiem Kaunas Universitates mācības spēkiem viesojās Latvijas Universitatē turienes teoloģijas profesors *V. Gaigalaitis* un iepazīstināja fakultates locekļus ar evaņģeliskās baznīcas stāvokli Lietuvā.

1929. g. oktobrī viesojās Universitatē Karaļauču Universitates rektors A. Junkers (Juncker) un nolasija aulā lekciju par Jēzu Marka evaņģelijā.

1931. g. aprilī Bratislavas evaņģeliskās teoloģijas akademijas profesors Dr. theol. h. c. *J. Kvačala* nolasija vāciski 4 lekcijas par Janu Husu un viņa laikmetu.

1933. g. 4. novembrī Kaunas Vītauta Dižā Universitates teoloģijas fakultates profesors Dr. theol. h. c. *V. Gaigalaitis* nolasija priekšlasijumu par Lietuvas baznīcas dzīves problemām (goda promocija).

1934. g. 15. maijā Tērbatas Universitates baznīcas vēsturnieks prof. Dr. theol. h. c. *O. Silds* (Sild) nolasija priekšlasijumu „Luthers Anfechtungen und Angstzustände im Kloster" (goda promocija).

1937. g. 9. februarī Turku (Åbo) zviedru akademijas teoloģijas fakultates profesors *R. Gillenbergs* (Gyllenberg) nolasija priekšlasijumu „Glaube und Gehorsam"

1938. g. 10. un 12. martā Husa evaņģeliskās fakultates profesors un dekans (Prāgā) Dr. theol. h. c. *Františeks Žilka* nolasija 2 priekšlasijumus „Die neutestamentliche Grundlage der kollektiv sozialen Auffassung des Christentums" (goda promocija) un „Die geistigen und kulturellen Strömungen im Tschechoslovakischen Volke und Staate"

1926. gadā I. Bencingera viesa lekciju laikā Helsinkos tika principā izlemta Baltijas teologu konferenču vajadzība un iespēja, un 1926. g. 19. oktobrī LU teoloģijas fakultate nolēma griezties pie Helsinku Universitates ar lūgumu uzaicināt nākošajā pavasarī uz šādu konferenci Somijas, Igaunijas, Latvijas,

Lietuvas, kā arī zviedru Upsalas un Lundas un vācu Karaļauču fakultates mācības spēkus. Baltijas universitatu teoloģijas fakultatu pārstāvju pirmā konference notika Helsinkos 1927. gada pavasarī, piedaloties tikai Somijas, Latvijas un Igaunijas teologiem. No LU teoloģijas fakultates ieradās I. Bencingers, K. Kundziņš, V. Maldonis un L. Adamovičs. Pirmais referēja par ebreju valodas nepieciešamību teoloģijas studijās, otrs par mācības gaitu LU teoloģijas fakultatē un pēdējais par eksamenu un pārbaudijumu kārtību LU teoloģijas fakultatē.

Otru konferenci Rīgā saaicināja LU teoloģijas fakultate 1929. g. 2.—4. jūnijā. Piedalijās visi fakultates mācības spēki. K. Kundziņš nolasija referatu „Gnostisches im Johannesevangelium", J. Bencingers referēja par teologu sagatavošanu zinātnei, V. Maldonis par teologu sagatavošanu baznīcas darbam un L. Adamovičs par ticības mācības skolotāju sagatavošanu teoloģijas fakultatē. Šoreiz piedalijās arī Upsalas fakultates delegats un Karaļauču fakultates locekļi.

Trešā konference notika Tērbatā 1932. g., sakarā ar Universitates 300 gadu jubileju. No Fakultates tur piedalijās K. Kundziņš ar referatu „Der Begriff der Welt im Neuen Testament" un J. Rezevskis ar referatu „Christentum und Welt im Rahmen der Makarismen" un V. Maldonis ar referatu „Die nationalen und internationalen Faktoren in der Religion."

Ceturtajā konferencē Karaļaučos 1934. g. kā fakultates pārstāvis piedalijās G. Menšings. Rīcības komisijas (visu dekanu kopas) lēmums padarīt arī Herdera Instituta teoloģijas fakultati par līdztiesīgu konferences locekli, radija sarežģijumus.

1937. g. pavasarī Turku zviedru akademijas teoloģijas fakultate saaicināja piekto konferenci, kur piedalijās T. Grīnbergs, L. Adamovičs un F. Treijs. Adamovičs nolasija referatu „Die nationalen Elemente in der evang. luther. Kirche Lettlands" un F. Treijs — „Ebed Jahve Lieder und die Leidensgeschichte der Evangelien" Šai konferencē bij klāt Somijas, Igaunijas, Latvijas, Zviedrijas (Lundas) un Vācijas Karaļauču fakultates pārstāvji.

Kaunas Vītauta Dižā Universitates teoloģijas fakultati neizdevās piesaistīt konferencēm. Helsinku konferencē tās pārstāvis bij klāt gadijuma pēc viesa lomā, bet vēlāk Kaunas fakultate savu delegatu nesūtija; beidzot tā arī tika likvidēta.

Šai sakarā minami arī k o m a n d ē j u m i zinātnisku studiju nolūkā, kas fakultates mācības spēkiem piešķirti kopā ar pabalstiem, g. k. no Kulturas Fonda līdzekļiem. Sekojošais saraksts varētu būt nepilnīgs.

1923. g. K. Kundziņš dabūja komandējumu uz Vāciju (K. F.).

1924. g. L. Adamovičs dabūja komandējumu uz Romu (K. F.) un I. Bencingers ārzemju stipendiju biblioteku studijām (K. F.).

1925. g. V. Maldonis dabūja komandējumu uz Skandinaviju.

1928. g. K. Kundziņš komandēts uz ārzemēm (K. F.).

1928. g. J. Rezevskis komandēts uz Vāciju (K. F.).

1929. g. V. Maldonis komandēts uz ārzemēm (K. F.).

1930. g. J. Sanders komandēts uz Vāciju (K. F.).

1937. g. E. Rumba komandēts uz Zviedriju (K. F.).

1938. g. K. Kundziņš komandēts zinātniskā atvaļinājuma laikā uz Vāciju un Angliju (K. F.).

1939. g. J. Rezevskis komandēts uz Vāciju (K. F.) un A. Freijs uz Angliju, Holandi un Skandinaviju (K. F.).

Zinātniskā pētniecības fonda pabalstus izlietojuši 2 mācības spēki: J. Rezevskis — specialas literaturas iegādāšanai un L. Adamovičs archivu pētīšanai Hernhutē un Stokholmā (1939. g. vasarā).

Atvaļinājumus zinātniskām studijām dabūjuši mācības spēki: J. Rezevskis 1935./36. māc. gadā (pa daļai), V. Maldonis 1936./37. mācības gadā, E. Rumba 1937./38. māc. gadā, K. Kundziņš 1938. g., L. Adamovičs 1938./39. m. gadā (vienu semestri pa daļai) un A. Freijs 1939./40. m. g.

8. Mācības spēku amati ārpus fakultates. *K. Kundziņš* bij 1919./20. māc. g. valodnieciski-filozofiskās fakultates pagaidu dekans un Universitates prorektora biedrs, tad 1922.—1927. g. Universitates Padomes sekretars, ir vēl vienmēr Studentu tiesas un vēlāk arī Goda tiesas loceklis. *V. Maldonis* bijis vairākus gadus Statutu komisijas un Goda tiesas loceklis. *L. Adamovičs* bijis prorektors studentu lietās no 1929. līdz 1931. un no 1933. līdz 1936. g.; kopš 1929. g. viņš ir Latvijas Universitates Rakstu techniskais redaktors un kopš 1937. g. beigām Mācības grāmatu apgādniecības komisijas priekšnieks. No 1934. g. 18. maija līdz 1935. g. 10. jūlijam Adamovičs bij izglītības ministrs K. Ulmaņa pirmajā nacionalajā kabinetā. — Viņš bijis arī Stipendiju komisijas loceklis 1921.—1936. un priekšsēdis 1921.—1934. g.

V. Maldonis, K. Kundziņš un E. Rumba ir Akademiskās draudzes mācītāji. V. Maldonis kopš 1928. g. ir fakultates delegats Latvijas evaņģ. luteriskās baznīcas virsvaldē. Dažādi citi blakusamati un blakusnodarbības minētas atsevišķu mācības spēku biografijās.

1. Studenti un viņu akademiskais darbs.

1. Studentu paaudzes. Teoloģijas fakultatei nodibinoties, diezgan plašas latviešu aprindas bij nelabvēlīgas baznīcai un reliģijai. Tērbatas Universitates teoloģijas fakultatē pēdējos priekškara un arī paša kara gados latviešu studentu skaits bij niecīgs, un maz varēja gaidīt no turienes vecāko kursu audzēkņus. Tāpēc arī nācās atklāt fakultates darbību ar nedaudz studentiem. No tām 14 personām, kas bij pieteikušies teoloģijas fakultatei Universitates sekretariatā 1920. g. sākumā, un kam drīzumā pievienojās vēl piecpadsmitā, lekciju maksu par pirmo formalo 1919./20. mācības gada semestri samaksāja 7 studenti, 7 hospitanti un 2 brīvklausītāji, un tāds tad arī bij oficialo klausītāju skaits fakultates darbības sākumā. Pirmā mācības gada otrā semestrī skaits pieauga, un 1920. g. pavasarī, beidzot lekcijas, fakultatei bij 18 studenti, 11 hospitanti un 2 brīvklausītāji. Pie dekana bij pierakstijušies uz dažām lekcijām vēl 6 klausītāji no citu fakultatu studentiem. Nākošajos gados, kā tas jau augšā aizrādīts un skaitļos redzams tabulā 867. lpp., studentu skaits palēnām, bet pakāpeniski auga līdz maksimam 1934. g. beigās — 247; tikai viens vienīgais 1929./30. māc. gads ar savu nelielo studentu skaita samazināšanos izkrīt no gadu pēc gada augstāk kāpjošās skaitļu rindas.

Pirmā laikā studentu un hospitantu vidū bij laba tiesa, varbūt pat lielākā daļa, vecāku kungu un dāmu, kas neiederas parastajās studentu vecuma robežās. Viņu starpā bij vairāk skolotāju no hospitantu grupas, kam fakultate centās atvieglināt studentu tiesību iegūšanu un studijas; bet viņi ar maz izņēmumiem neattaisnoja uz viņiem liktās cerības — netapa par teoloģijas kandidatiem. Daļa ar laiku vienkārši pazuda no klausītavām, citi sekoja Baznīcas Virsvaldes aicinājumam un tapa par mācītājiem bez teoloģiskas izglītības. No vecākiem skolotājiem fakultati visā tās pastāvēšanas laikā beiguši tikai četri: M. Eiche, E. Zicāns, J. Ozoliņš un A. Avotiņš. Bet citos gadijumos fakultate, nākdama pretim studentiem, piedzīvojusi atkal sirsnīgu prieku. 1920. g. 12. martā fakultate no-

lēma uzņemt par brīvklausītāju neredzīgo Augustu Grigoru, kas bij beidzis tikai Strazdu muižas neredzīgo skolu. 2. oktobrī nolēma uzņemt viņu par pilntiesīgu studentu, prasot no viņa papildpārbaudijumus vairākos vidusskolas mācības priekšmetos. Grigors beidza fakultati kā viens no trim pirmajiem pašu audzēkņiem (kopā ar Leopoldu Rozi un Robertu Slokenbergu, kas viņam palīdzēja sagatavoties) 1924. g. pavasarī.

Jau pirmajā mācības gadā fakultates studentu vidū bij arī kareivji, kas ar īpašu priekšniecības atļauju varēja apmeklēt lekcijas. 1920. g. rudenī fakultatei bij iespējams, sekojot armijas virspavēlnieka pieprasijumam, izteikties par dažu studentu demobilizacijas vēlamību (9. IX). Fakultates studentu vidū bijuši arī daži kara laika virsnieki: A. Mitulis, J. Teriņš un K. Būmanis.

Turpmākajos gados fakultates studentu vecums arvien vairāk tuvinājies studentu normalajam vecumam, jo visu studentu vairums, ar retiem izņēmumiem, nāk no vidusskolu abiturientiem un eksterniem, kas izturējuši vidusskolu gala pārbaudijumus. Netrūkst gan arī pārnācēju no citām fakultatēm. Skaits pēdējos gados it kā stabilizējies.

Jau pašā pirmajā mācības gadā studentu vidū bij arī 5 vācieši, no kuriem 3 neprata latviski, bet Šrenks un Stefanijs jau arī lasija lekcijas vācu valodā. Pēdējos gados fakultatē nav vairs studentu, kas neprastu latviski.

Fakultates pirmajos gados daudziem aspirantiem latīņu valodas neprašana bij par šķērsli tapt par pilntiesīgiem studentiem. Latīņu valodas elementarā kursa eksamens bij daudziem hospitantiem diezgan ciets rieksts, — fakultate centās nākt viņiem pretim tādā veidā, ka uzdeva šo pārbaudijumu kādam no saviem mācības spēkiem. Vēlāk, kad iekārtojās eksternu pārbaudijumi pie Izglītības Ministrijas, fakultate prasija no visiem aspirantiem jau iegūtu atzīmi latīņu valodā. Atsevišķi gadijumi, kad atzīmes iegūšana tika atlikta uz vēlāku laiku, lielāko tiesu nav devuši pozitivu iznākumu.

Aspirantu sekmju kontrolei fakultate blakus latviešu valodas iestāju pārbaudijumam ieveda 1928. g. kontroles pārbaudijumu baznīcas vēsturē un 1929. g. pārbaudijumu vienā no jaunajām (vācu, angļu, franču) valodām.

2. Studentu statistika. Studentu skaitu un kustību teoloģijas fakultatē rāda sekojošā tabula.

Teoloģijas fakultates studentu skaits pa gadiem.

Mācības gadi	Aspiranti			Uzņemtie	Studentu kopskaits			Beigušie		
	vīr.	siev.	kopā		vīr.	siev.	kopā	vīr.	siev.	kopā
1919./1920.	11	4	15	15	—	—	7	—	—	—
1920./1921.	27	7	34	37	—	—	47	1	—	1
1921./1922.	45	7	52	46	—	—	76	—	—	—
1922./1923.	32	3	35	31		—	82		—	—
1923./1924.	24	5	29	25	—	—	90	8	1	9
1924./1925.	30	9	39	36	87	21	108	2	—	2
1925./1926.	32	6	38	34	105	21	126	—	—	
1926./1927.	31	6	37	38	123	21	144	5	2	7
1927./1928.	40	18	58	48	138	29	167	5	1	6
1928./1929.	46	6	52	41	143	29	172	7	2	9
1929./1930.	37	14	51	36	136	30	166	12	2	14
1930./1931.	36	12	48	41	148	36	184	6		6
1931./1932.	30	13	43	33	161	39	200	10	—	10
1932./1933.	38	13	51	46	171	43	214	15	1	16
1933./1934.	48	14	62	46	185	49	234	13	1	14
1934./1935.	41	17	58	45	193	54	247	22	—	22
1935./1936.	—	—	—	—	172	55	227	15	6	21
1936./1937.	38	5	43	34	161	38	199	20	3	23
1937./1938.	30	3	33	30	172	35	207	22	2	24
pareiztic.	8	—	8	7	11	1	12		—	
1938./1939.	28	5	33	33	172	35	207	10	—	17*
pareizt. nod.	9	2	11	10	17	4	21	—	—	—
Kopā				712	—		—			
Kopā, neskaitot pareizticīgos				625			—	176	25	201**

* Rudens sesijas pārbaudījumi (līdz 15. sept.) devuši vēl 9 teoloģijas kandidatus klāt.

**Pieskaitot klāt iepriekšējā piezīmē minētos 9 kandidatus, fakultates teoloģijas kandidatu skaits pieaug uz 210 personām: 185 vīriešiem un 25 sievietēm. Faktiski beigušo skaits ir lielāks, jo no tiem 70 absolventiem, kas ieguvuši tiesības uz kandidata gradu ar atzīmi „ļoti sekmīgi", nav prasīto otro zinātnisko darbu iesnieguši 49, bet 30 apmierinājušies ar kandidata gradu ar atzīmi „sekmīgi" (sk. tālāk 872. lpp.).

Sieviešu skaits studentu vidū turas ap 14—20%, bijis absoluti un relativi vislielākais četrus gadus pēc kārtas, no 1932./33. līdz 1935./36. māc. g., proti 20% un vēl vairāk, visaugstākais — 1935./36. māc. g. 55 studentes (24,2%). Pēdējos gados, neskaitot pareizticīgos, sieviešu skaits stabilizējies uz 35 (17%). Beigušo vidū sieviešu ir tikai 12,5%.

Cittautiešu skaits bijis visaugstākais fakultates otrā piecgadē — ap 15 personas (vācieši), pēdējos gados, ja neskaita pareizticīgo nodaļu, cittautiešu skaits ir zem 10 personām (ap 4%).

Ārzemnieki studentu vidū retums, un tie paši nedaudzie — Igaunijas un Lietuvas latvieši. Lietuvas latviešu skaits pavairojies pēc Kaunas Vītauta Dižā Universitates evaņģ. teoloģijas fakultates slēgšanas. Viņiem iestāšanās fakultatē atvieglināta.

Hospitantu fakultatē bij 1919./20. m. g. 10, bet jau nākošajā mācības gadā tikai 3 un izbeidzās 1922. g. pavasarī ar 4 personām. Brīvklausītāju skaits atsevišķos gados visvairāk turējies starp 5 un 10; no 10—13 brīvklausītāju bijis no 1928. līdz 1935. g. Viens otrs, kas formalu iemeslu (piem., latīņu valodas trūkuma) vai ne-

No lekciju naudas atbrīvotie teoloģijas fakultates studenti.

Semestri	Dažādu kategoriju atbrīvoto skaits									Pavisam		vispār
	Karavīri			Trūcības dēļ			LU darbinieku piederīgie					
	pilnā apmērā	pusapmērā	Kopā	pilnā apmērā	pusapmērā	Kopā	pilnā apmērā	pusapmērā	Kopā	pilnā apmērā	pusapmērā	
1919. g. rud.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1920. g. pav.	4	—	4	1	—	1	—	—	—	5	—	5
1920. g. rud.	12	1	13	1	—	1	—	—	—	13	1	14
1921. g. pav.	9	1	10	5	—	5	—	—	—	14	1	15
1921. g. rud.	17	1	18	13	12	25	—	—	—	30	13	43
1922. g. pav.	18	1	19	15	11	26	—	—	—	33	12	45
1922. g. rud.	4	1	5	20	15	35	—	—	—	24	16	40
1923. g. pav.	4	1	5	20	6	26	1	—	1	25	7	32
1923. g. rud.	—	—	—	21	2	23	1	—	1	22	2	24
1924. g. pav.	—	—	—	23	7	30	1	—	1	24	7	31
1924. g. rud.	3	—	3	26	5	31	1	—	1	30	5	35
1925. g. pav.	2	—	2	22	12	34	1	—	1	25	12	37
1925. g. rud.	3	—	3	27	12	39	1	—	1	31	12	43
1926. g. pav.	3	—	3	29	11	40	1	—	1	33	11	44
1926. g. rud.	2	—	2	31	10	41	2	—	2	35	10	45
1927. g. pav.	3	—	3	27	20	47	1	—	1	31	20	51
1927. g. rud.	1	—	1	27	17	44	1	—	1	29	17	46
1928. g. pav.	—	—	—	30	18	48	1	—	1	31	18	49
1928. g. rud.	—	1	1	16	26	42	2	—	2	18	27	45
1929. g. pav.	—	1	1	23	23	46	2	—	2	25	24	49
1929. g. rud.	1	—	1	22	17	39	2	—	2	25	17	42
1930. g. pav.	1	—	1	19	19	38	3	—	3	23	19	42

Iepriekšējās tabulas 1. turpinājums.

Semestri	Uz L U satversmes 85. p. pamata			Uz Universitates Padomes lēmuma pamata					Uz sevišķu likumu pamata					Uz trūcības pamata		Pavisam		Brīvklausītāji pēc UP lēm. (māc. spēku pieder.).
	Māc. spēku bērni	Citu darbinieku bērni	Kopā	Mīr. māc. spēku piederīgie	Citu darbin. pieder.	Citu mīr. darbin. piederīgie	Citi darbin. paši	Kopā	Kaujas dalībn.	Lāpīgša ord. kav. bērni	Kopā							
	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pus-apmērā	pilnā apmērā	pilnā apmērā	pus-apmērā	pilnā apmērā	pus-apmērā	pilnā apmērā	pus-apmērā	Pers. skaits
1930. g. rud.	1	1	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	2	5	35	8	37	1
1931. g. pav.	1	1	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	2	13	23	16	25	1
1931. g. rud.	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	17	17	17	—
1932. g. pav.	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	25	14	25	—
1932. g. rud.	1	1	2	—	—	—	1	1	2	1	1*	2	1	18	27	23	28	—
1933. g. pav.	1	1	2	—	—	—	1	1	2	1	1	2	1	28	27	33	28	—
1933. g. rud.	1	1	2	—	—	1	1	2	1	—	1	1	—	19	33	24	33	1
1934. g. pav.	1	1	2	—	1	1	1	3	—	—	1	—	—	22	37	27	37	—

* Nav ieskaitīti kopskaitā, jo neietelp budžeta noteiktajā normā.

Iepriekšējās tabulas 2. turpinājums.

Semestri	No lekciju maksas atbrīvoti teoloģijas studenti										Pabalsti un aizdevumi lekciju naudas samaksai uz trūcības pamata teoloģijas studentiem		
	Uz L U satv. 85. p. pamata			Uz L U P lēm. pam.	Uz sevišķu likumu pamata				Pavisam				
	Māc. spēku bērni	Citu darbin. bērni	Kopā	Mirušo darbin. bērni	Brīv. cīņu dalībnieki		L. ord. kav. u. viņu bērni	Kara inv. u. viņu bērni	Kopā				
	pilnā apm.	pilnā apm.	pilnā apm.	pilnā apm.	pilnā apm.	pus-apm.	pilnā apm.	pilnā apm.	pilnā apm.	pus-apm.	pilnā apm.	pus-apm.	pilnā apm.	pus-apm.	kopā vien. ok.*
1934. g. rud.	2	1	3	1	5	2	1	—	6	2	10	2	5	44	27
1935. g. pav.	2	1	3	—	5	2	1	—	6	2	10	2	23	28	37
1935. g. rud.	2	1	3	1	6	3	1	1	8	3	12	3	11	38	30
1936. g. pav.	2	1	3	1	6	3	1	1	8	3	12	3	9	45	31,5
1936. g. rud.	3	1	4	1	4	3	1	1	6	3	11	3	6	34	23
1937. g. pav.	3	—	3	—	4	3	1	1	6	3	9	3	4	36	22
1937. g. rud.	6	—	6	1	5	—	2	2	9	—	15	1	10	22	21
1938. g. pav.	6	—	6	1	3	—	2	1	6	—	13	—	8	26	21
1938. g. rud.	6	—	6	1	3	—	1	1	5	—	12	—	8	27	21,5
1939. g. pav.	6	—	6	1	1	—	1	1	3	—	10	—	55	—	—

* Divi pabalsti pusapmērā ieskaitīti par vienu pilnā apmērā.

izturētu iestāju pārbaudijumu dēļ neiekļuva fakultatē, pavadija kādu gadu brīvklausītājos.

Materialie apstākļi diezgan daudziem fakultates studentiem ir bijuši grūti, un tāpēc atbrīvošana no mācības maksas, pabalsti lekciju naudas samaksai un stipendijas ir bijušas vērtīgs atbalsts daudzu teologu studijām. Ar 1934./35. māc. gadu pabalstu vietā stājās pabalsti (25%) un aizdevumi (75%) lekciju naudas samaksai un ar 1939. g. pavasara semestri Latvijas Kreditbankas piespriestie aizdevumi no Studiju Fonda normalas studiju gaitas nodrošināšanai. Sk. tabulas 868. un 869. lpp.

3. Studentu sekmes. Jau pašos pirmajos gados fakultates vadibai nācās sastapties ar studentiem, kas bij kūtri savos akademiskajos pienākumos. 1920./21. māc. gada pirmā pusgada beigās fakultates dekans konstatēja, ka kādi 13 studenti, t. i. vairāk nekā $^1/_4$ nav nemaz pierakstijušies uz lekcijām, 6 no tiem nav pat nemaz rādijušies dekanam. Tas pamudināja fakultati stingri kontrolēt studentu pierakstīšanos uz lekcijām un arī lekciju apmeklēšanu (FP lēmumi 22. I 1921. un 7. II 1922.), par ko tuvākas ziņas sniegtas jau augšā 825. lpp. Tomēr arī vēlāk vēl pagadijās pa studentam, kas neieradās pie dekana pierakstīties uz lekcijām (piem., 1924. g. rudenī un pat 1937. g.). Fakultates mācības spēku izdarītā kontrole par lekciju apmeklēšanu noveda pie tam, ka tie studenti, kas nevar vai negrib kārtīgi lekcijās ierasties, spiesti iepazīties ar attiecīgo literaturu mājās, lai varētu iegūt parakstu par lekciju apmeklēšanu un līdz ar to tiesības uz pārbaudīšanos.

Minima prasības teoloģijas fakultate ir sākusi stingrāk ievērot ar 1928./29. m. g., sevišķi kad 1929. g. 24. aprilī Universitates Padome pieņēma vispārīgus noteikumus par studentu sekmju minimu un noteica arī sankcijas tiem, kas nepilda minimalās sekmju prasības. Slimības un peļņas darba apstākļu dēļ fakultatei tomēr nācies vienu otru reizi pagarināt minima izpildīšanas terminu uz vienu semestri vai arī veselu gadu, izņēmuma kārtā kādreiz arī vēl ilgāk.

Stingrākas kārtības sekas redzamas tabulā, kas rāda fakultatē reģistrēto, katrā mācības gadā izturēto pārbaudijumu skaitu iepriekšējos jeb kursa priekšmetos. Nav ieskaitīti pārbaudijumi tais priekšmetos, ko lasa filoloģijas un filozofijas fakultates mācības spēki, un latīņu valodā pirmajos fakultates darbības gados; nav skaitīti arī priekšmeti (seminaru un eksegezu) ieskaitijumi bez atzīmēm.

Kursa pārbaudījumi un to sekmes.

Mācības gadi	Pārbaudījumu skaits	Iegūtās atzīmes		
		sekmīgi	labi	ļoti sekmīgi
1919./20.	4	1	—	3
1920./21.	64	30	—	34
1921./22.	136	55		81
1922./23.	154	88	—	66
1923./24.	140	67	—	73
1924./25.	118	61		57
1925./26.	228	105	—	123
1926./27.	248	121	—	127
1927./28.	286	149	—	137
1928./29.	211	96	7	108
1929./30.	423	123	138	162
1930./31.	347	111	114	122
1931./32.	476	157	168	151
1932./33.	580	157	226	197
1933./34.	793	255	271	267
1934./35.	748	200	304	244
1935./36.	876	278	321	277
1936./37.	692	175	267	250
1937./38.	673	149	239	285
1938./39.	660	179	229	252
Kopā	7.857	2.557	2.284	3.016

Akademiskajiem gala pārbaudījumiem līdz stingrākas sekmju kontroles ievešanai pieteicās samērā maz studentu. Īstenībā tikai ar 1926./27. māc. gadu sākās kārtīga absolventu rinda, pie tam vēl līdz pat 1931./32. mācības gadam bez pienācīgā samēra ar fakultates studentu skaitu. Tas, liekas, izskaidrojams ar diviem iemesliem. Baznīcas Virsvalde ordinēja par mācītājiem arī studijas nebeigušos teologus, un grūti bij studentam atturēties pretim kārdinājumam tapt par mācītāju bez kārtīgas studiju veikšanas. Un kad reiz bij dabūta vieta, tad ar grūtībām tikai varēja piespiesties turpināt un nobeigt studijas. Latvijas ev. lut. baznīcā mācītāja amatā vēl tagad ir kādi 17 bijušie fakultates studenti, no kuriem daži nav pat nevienu pārbaudījumu izturējuši fakultatē jebkādā teoloģijas priekšmetā. Tiem pretim stāv vairāk kā 150 fakultates absolventu baznīcas amatos, un to vidū ir arī kādi 7, kas izturējuši gala pārbaudījumus jau pēc ordinacijas. Pēdējos piecos gados fakultates absolventu skaits sniedzās ikgadus pāri 20 un 1938./39. mācības gadā, ieskaitot 1939. g. rudens sesijā beigušos, sasniedz pat 27. Līdz 1939. g. 15. sept. gala pārbaudījumus izturējuši 229 studenti, no kuriem tiesības uz kandidata gradu ar atzīmi ļoti sekmīgi piešķirtas 70 personām, bet šīs tiesības līdz šim izmantojuši tikai 21.

Galīgi piešķirts teoloģijas kandidata grads ne visiem fakultates absolventiem, sk. skaitļus tabulā 867. lpp. Samērā ar visu fakultatē līdz 1934. g. rudenim iestājušos studentu skaitu 528 (bez pareizticīgās nodaļas), absolventu skaits ir 43,37%, t. i. lielāks nekā vidusmērs visas Universitates mērogā (33,75%).

Fakultates absolventu zinātnisko darbu sadalījums pa teoloģijas nozarēm.

Mācibas gads	Vispārīgā reliģiju vēsture	Israēla reliģijas vēsture	Pirmkristīgā reliģija	Baznīcas vēsture	Sistematiskā teoloģija	Praktiskā teoloģija
1920./21.	—	1	1	—	—	—
1921./22.	—	—	—	—	—	—
1922./23.	—	—	—	—	—	—
1923./24.	1	1	2	4	1	—
1924./25.	1	—	—	—	1	—
1925./26.	—	—	—	—		—
1926./27.	1	1	2	2	3	—
1927./28.	2	—	3	1	1	—
1928./29.	—	1	3	1	5	—
1929./30.	1	—	6	10	2	—
1930./31.	—	—	2	2	1	—
1931./32.	2	—	1	5	1	
1932./33.	—	1	5	7	7	—
1933./34.	3	—	4	5	1	1
1934./35.	3	1	9	7	1	5
1935./36.	1	1	5	4	3	7
1936./37.	1	—	6	6	4	10
1937./38.	—	5	2	3	4	8
1938./39.	3	1	7	4	4	8
Kopā	19	13	58	61	39	39
			Kandidata rakstu sadalījums:			
	2	4	8	3	4	—

Savas specialās zinātniskās intereses studenti varēja parādīt, izstrādājot s a c e n s ī b a s d a r b u s par tematiem, kas tika izsludināti Universitates gada svētkos godalgošanai nākamajā gadskārtā. Pirmo reizi fakultate izsludināja tematus 1920. g. rudenī, vienojoties arī jau tūlīt dot turpmāk katru reizi divus tematus no divām dažādām teoloģijas nozarēm. Divus pirmos gadus tematiem neradās neviens apstrādātājs, un tikai 1923. g. rudenī fakultate varēja piespriest pirmās godalgas. Arī vēlāk neviens temats nav apstrādāts 1923./24. un 1932./33. mācības gadā. Daži temati atkārtoti divreiz.

Sacensības darbi teoloģijas fakultatē.

T e m a t i	Gads	A u t o r s	Godalgas veids
1 Katoļu baznīcas dievmātes kults latvju dainās	1920./21.	—	—
2. Kā izskaidrojama vēsturiski un psicholoģiski pāreja no Jēzus evaņģelija uz evaņģeliju par Kristu (Kristoloģijas sākumi)			
1. Katoļu baznīcas dievmātes kults latvju dainās (otrreiz)	1921./22.		—
2. Jēzus līdzību sakari ar sava laikmeta socialo dzīvi		—	—
1. Brāļu draudzes vēstures un dzīves attēlojums latviešu literaturā	1922./23.	Alberts Freijs Ludmila Ceimere	Atzinība II godalga
2. Pirmkristīgās draudzes sākumi Galilejā		—	—
1. Šleiermachera uzskati par valsts un baznīcas attiecībām	1923./24.	—	—
2. Juris Neikens kā teologs un baznīcas darbinieks		—	—
1. Juris Neikens kā teologs un baznīcas darbinieks	1924./25.	Oskars Sakārnis	I godalga
2. Kad sarakstīts Deuteronomijs (pārbaudīt jaunākās teorijas)			
1. Bāra bērna tikums un ticība latviešu gara mantās	1925./26.	Jānis Alberts Jansons (fil.) Ludmila Ceimere	I godalga Atzinības atsauksme
2. Jūdas Iskariota tēls evaņģelijos, kristiski apskatīts			—
1. Reliģijas jēdziens Hegela filozofijā	1926./27.	Alfrēds Indriksons	I godalga

Tabulas 1. turpinājums.

Temati	Gads	Autors	Godalgas veids
2. Evaņģeliskās baznīcas un ticības dzīve Kurzemē 17. un 18. g. s., pēc tā laika garīgās rakstniecības darbiem latviešu valodā	1926./27.	Mārtiņš Eiche	II godalga
1. Alberta Šveicera eschatoloģiskais uzskats par Jēzus dzīvi	1927./28.	Edgars Jundzis	II godalga
2 Pestīšanas jēdziens Bhagavadgitā			—
1. Sodīšana un sodi ētikas gaismā	1928./29.	Pēteris Lejiņš (fil.) Milda Zīverte	I godalga Atzinība
2. Goth. Fr. Stenders kā teologs		Fēliks Treijs	I godalga
3. Sodi un viņu nozīme Vecajā Derībā		—	—
4. Pestīšanas jēdziens Bhagavadgitā			—
1. Tulkot I Korintiešu vēstuli literarā valodā, komentējot problematiskās vietas	1929./30.	—	—
2. Latviešu katķisma vēsture		Edgars Ķiploks Jānis Meisters	I godalga II godalga
3. Sodi un viņu nozīme Vecajā Derībā, it īpaši Israēļa tiesībās		—	—
1. Inspiracija psiholoģijas gaismā	1930./31.	Edmunds Šmits (fil.) Klāvs Siliņš	I godalga II godalga
2. Kungs — išvara mānnikka vāšaga himnās		—	—
1. Hernhutiešu kustības izmeklēšanas komisija Valmierā 1743. gadā	1931./32.	Arturs Krauklis	I godalga

Tabulas 2. turpinājums.

Temats	Gads	Autors	Godalgas veids
2. No jauna pārbaudīt problemu par Sinedrija un Pontija Pilata lomu Jēzus notiesāšanā	1931./32.	Kārlis Oto Bilzēns Arnolds Lūsis	I godalga II godalga
1. Pravieša Ecechiēla grāmatas vienības problema sakarā ar jaunākiem Hōlšera iebildumiem	1932./33.		—
2. Patronata loma latviešu ev. lut. draudžu iekārtā un dzīvē		—	
1. Patronata loma latviešu ev. lut. draudžu iekārtā un dzīvē	1933./34.	Alfrēds Cimdiņš Jānis Meisters	II godalga Atzinība
2. Vai Jaunajā Derībā mocekļu ciešanām un nāvei piešķirta soterioloģiska nozīme?		Leons Čuibe Egons Kacenbergs	I godalga II godalga
3. Grēka jēdziens XIX un XX g. s. sistematiskajā teoloģijā		—	
1. Tuvāku mīlestība nekristīgajās reliģijās	1934./35.	Viktors Grāvītis	II godalga
2 Vecās Derības likumu noteikumi par sabat- un jobelgadu, to izcelšanās un reliģiskā socialā nozīme			—
3. Svētrunai teksts Lūk. 16, 1—9		Edgars Ķiploks Ernests Spekmanis	II godaiga II godalga
1. Racionalisma laikmets Kurzemes baznīcā	1935./36.	—	—
2. Nikolaja Hartmaņa ētikas principi kristīgās teoloģijas apgalsmojumā		Edmunds Šmits	I godalga
1. Apskatīt un novērtēt kritiski filipiešu vēstules dažādos izpratnes veidus	1936./37.	Jānis Smilškalns Arturs Siļķe	I godalga Atzinība

Tabulas 3. turpinājums.

Tema	Gads	Autors	Godalgas veids
2. Aizkapa dzīve latviešu tautas tradicijās	1936./37.	Viktors Grāvītis Velta Rūķe (fil.) Olga Krumese Hugo Skrastiņš	I godalga Atzinība
1. Jaunākie virzieni Vecās Derības teoloģijā	1937./38.	Edmunds Šmits	II godalga
2. Kursas bīskapija		Kārlis Forstmanis	II godalga
1. Kārļa Bārta teoloģijas kritisks novērtējums	1938./39.	—	I godalga
2. Garīgais amats evaņģ. lut. uztverē		—	II godalga
Pareiztic. nodaļā: Liturģijas vēsturiskā veidošanās un soterioloģiskā nozīme			

Godalgoto starpā ir arī daži filoloģijas un filozofijas fakultates studenti. Arī atsevišķi teoloģijas fakultates studenti ieguvuši godalgas par citu fakultatu izsludinātiem sacensības tematiem, kā: Jānis Meisters 1930./31. māc. gadā otro godalgu Ķīmijas fakultatē par uzdevumu „Sakrāt datus par Latvijas tautas dziedniecībā lietojamām drogām".

Godalgoto studentu vidū izceļas vēlākie mācības spēki un pie Universitates atstātie.

4. Fakultates studentu biedrības. Fakultates mācības spēki no sākta gala ir centušies uzturēt ciešus personiskus sakarus ar studentiem, mazākais ar viņu kodolu. Jau pirmajā mācības gadā viņi sanāca kopā ar studentiem vienā vai otrā privatā dzīvoklī uz pārrunām un referatiem; vēlāk, kad fakultate pati ieguva plašākas telpas, sanāksmes notika Universitates telpās, ar 1925. g. fakultates seminarā, Baznīcas ielā 5, dz. 6. No šīm sanāksmēm izveidojās jau 1920. g. pulciņš, kas pēc trim gadiem izauga par fakultates studentu biedrību. Daļa studentu tomēr neapmierinājās ar zinātniski sabied-

risko biedrības raksturu un nodibināja 1925. g. rudenī savu slēgtu šaurāku organizaciju, „Brālību Betāniju", kas 1939. g. pārdēvējās un pārveidojās par LU teoloģijas studentu biedrību „Ausekli".

a) Teoloģijas fakultates studentu biedrība. 1923. gada 19. martā Teoloģijas fakultates studentu pulciņu (dibin. 1920. g.) pārorganizēja par biedrību ar nosaukumu Latvijas Universitates Teoloģijas fakultates studentu biedrība. Mērķis palika tas pats: ar aktivu pašdarbību padziļināt biedru teoloģiskās zinātnes izpratni un izkopt iekšējo reliģisko pasauli, kā arī savstarpēji tuvināt biedrus un sniegt viņiem moralisku un pēc iespējas materialu pabalstu.

Biedrība no 1923. līdz 1928. gadam organizēja akademiskus dievkalpojumus Vecajā un Jaunajā Ģertrūdes, Pāvila un citās baznīcās. Dievkalpojumos spredikoja fakultates mācības spēki, absolventi un arī studenti. Sarīkoja arī svētbrīžus un garīgus koncertus (Doma baznīcā 1923. g. 2. decembrī un zālēs). Katru studiju gadu rudenī sāka un pavasarī beidza ar garīgu aktu, referatu un kopgaldu. Regulari notikuši eglītes vakari ar svētbrīdi, koncerta programmu un apdāvināšanos pie tējas vai vakariņu galda. Šais sarīkojumos atsaucīgi piedalijušies fakultates mācības spēki un arī studenti, kas nav biedrības biedri.

Fakultates vadība aicinājusi biedrību kopā ar to vai patstāvīgi noorganizēt teoloģijas fakultates gada svētkus katra gada 4. februarī. Tie sākušies ar dievkalpojumu Vecajā vai Jaunajā Ģertrūdes, Pāvila vai Doma baznīcās vai arī Universitates lielajā aulā. Dievvārdus teikuši archibīskaps, fakultates dekans un mācības spēki, arī studenti. Dievkalpojumos muzikalo kuplinājumu daļā dziedājuši Prezidiju konventa, Dziesmuvaras, G. Klaustiņa un fakultates kori, un uzstājušies solisti no mākslinieku un pašu studentu vidus.

Svētku turpinājumā, visbiežāk fakultates seminara telpās, Baznīcas ielā 5, dz. 6, notika svētku akts — dekana runa un fakultates sekretara ziņojums. Kāds no studentiem nolasija sava tai mācības gadā godalgotā sacensības darba izvilkumu (Edg. Ķiploks, K. Bilzēns, E. Šmits, V. Grāvītis u. c.). Svētku internā daļa ar apsveikumiem noslēdzās pie tējas galda.

Bez šiem oficialajiem un regularajiem sarīkojumiem notikuši referatu vakari, piemiņas sarīkojumi (J. Poruka 1923. g. 6. aprilī, J. Neikena, 1926. g., Gustava Adolfa, 1933. g. 10. februarī) un muzikas un biedru vakari domu izmaiņai un tuvāka savstarpēja kon-

takta nodibināšanai. Rudens semestra sākumā uzmanību piegriež jaunajiem komilitoņiem: iepazīstina tos ar darbu fakultatē un palīdz tiem iekļauties fakultates kopsaimē. Kopš pareizticīgo nodaļas nodibināšanas draudzīgs kontakts nodibinājies arī ar ortodoksajiem studentiem.

Referatus lasijuši mācības spēki. Profesors *L. Adamovičs:* 1927. gada 13. februarī — Ievērojamākie notikumi baznīcas dzīvē, 1930. g. pavasarī — K. Kundziņa sen. studiju gadi, sakarā ar viņa 50 g. darbības jubileju un 80 g. dzimšanas dienu, 1930. g. 14. oktobrī Lutera pilsētas, referats ilustrēts ar gaismas bildēm; 1931. g. 15. septembrī — Teoloģijas studenta gaitas universitatē; 1933. g. 15. sept. — Ideals un īstenība teologu studiju gaitā; 1936. g. 15. sept. — Studentu uzdevumi un pienākumi tagad un senāk Tērbatā; 1937. g. 17. martā — Latviskums mūsu dievkalpojumos; 1938. g. 19. maijā — Dziesmu grāmatas jaunais pielikums. Profesors *K. Kundziņš:* 1929. g. rudenī; 1932. g. 23. sept. — Studiju gaitas pagātnē; 1933. g. 8. martā — Vecās Derības problema. Profesors *V. Maldonis:* 1923. g. 6. aprilī — J. Poruks; 1931. g. 25. sept. un 22. oktobrī — Vispasaules baznīcu miera konference un Iespaidi Londonā un Parīzē, 1933. g. 15. septembrī. Vecākais docents *G. Menšings:* 1927. g. 23. martā — Pravietis reliģiju vēsturē; 1931. g. 28. janvarī — Liturģiskā kustība. Vecākais docents *Alb. Freijs:* 1933. g. 18. oktobrī — Dievturības reliģijas mācības; 1936. g. 18. martā — Rozenberga 20. g. s. mīts. Vec. docents *E. Rumba:* 1931. g. 28. janvarī — Iespaidi Zviedrijā. Docents *F. Treijs:* 1928. g. 17. sept., 1929. g. 21. martā, 1932. g. 21. oktobrī, 1935. g. 20. novembrī — Studentu dzīve Francijā. Privatdocents *V. Rozenieks:* 1934. g. 28. septembrī — Studentu dzīve senajā Tērbatā. Profesors *L. Bērziņš:* 1938. g. 19. maijā — Dziesmu grāmatas jaunais pielikums, un profesors *J. Plāķis:* 1930. g. 4. decembrī — Notikumi Meksikā un dažādas antikristīgās organizacijas. Par dažiem jautājumiem sarīkoti lekciju cikli, piem., par konfesijām un sektām, studentu stāvokli un dzīvi ārzemēs un Latvijā. 1928. gada rudenī Teoloģijas fakultates studentu biedrība kopā ar Kristīgo studentu biedrību Universitatē rīkoja garīgo audzināšanas nedēļu jeb dzīves problemu nedēļu. 1931. gadā, viesojoties misionarei Annai Irbei Rīgā, notikuši priekšlasijumu vakari par misijas darbu Indijā (7. un 14. oktobrī). Notikušas arī sanāksmes sakarā ar aktuaļiem baznīcas dzīves jautājumiem.

Referatus lasijuši arī biedri: A. Treijs 1930. g. 8. oktobrī —

Vecais Stenders kā teologs; 1931. g. 30. martā — Iespaidi Lietuvā; 1933. g. 24. februarī — Aizliegtā un jaunatnei kaitīgā literatura; 1936. g. 10. oktobrī — Ceļojuma iespaidi Ungārijā; P. Detlavs 29. sept. — Akademiskā dzīve Vakareiropā, 1929. g. 17. septembrī — Jaunatnes darbs ārzemēs, 1937. g. 15. martā — Pieredzējumi iekšmisijas darbā; L. Ceimere 1923. g. 13. septembrī — Brāļu draudzes dzīve; A. Birnbaums 1928. g. 6. martā, M. Eiche 1928. g. 23. aprilī, A. Pone 1929. g. 27. novembrī — Sieviete un teologs, R. Laiviņš un A. Veinbergs 1931. g. 22. oktobrī — Brāļu draudze Latvijā, K. Avotiņš 1932. g. 3. martā — Pareizticības kustība Latvijā, A. Vecmanis 1936. g. 4. novembrī — Ceļojuma iespaidi Palestīnā, V. Augstkalns 1936. g. 25. nov. — Mācītāju tipi latviešu literaturā. Visi referati te nav uzdoti.

Biedrība rīkojusi arī ekskursijas uz Jelgavu (1928. g. 13. V), Siguldu (1931. g. 11. X), Ogri (1932. g. 8. V), Ķemeriem (1932. g. 9. X), Koknesi un Pļaviņām (1932. g. 21. V), Baldoni (1933. g. 24. IX), Kandavu un Sabili (1935. g. 6. X), Bausku, Rundāli un Mežotni (1936. g. 11. X), divreiz uz Cēsīm un to apkārtni (1933. g. 5. III un 1934. g. 21. X), divreiz uz Tērbatu Igaunijā (1931. g. 1.—5. V. un 1937. g. 5.—7. V) un tvaikonī uz Roņu salu (1936. g. 21. V). Ar igauņu teologiem nodibināta draudzība.

Rīkotas arī Rīgas baznīcu apskates, apmeklētas izstādes, Baznīcas ģimnazija un citu konfesiju dievkalpojumi ar attiecīgiem paskaidrojumiem priekš un pēc ekskursijām. Uz mācītāju mājām un Rīgas tuvāko apkārtni notikuši mazāki izbraukumi.

Kopš biedrības dibināšanas pie tās pastāv arī biblioteka, kurā tagad 370 grāmatu, visvairāk par specialām teoloģijas disciplinām. Jaunu grāmatu iegādē ievēro teoloģijas fakultates mācības spēku norādijumus un to, lai studentiem būtu pieejama vajadzīgā un jaunākā literatura eksameniem un seminariem. Daudz grāmatu dāvājis prof. L. Adamovičs (70 eks.), prāvests R. Meijers un mācīt. B. Feders (kopā ap 140 eks.), Baznīcas virsvalde un citi.

Līdz ar biedrības noorganizēšanos pie biedrības nodibinājās toreizējā studenta, vēlākā mācības spēka Ed. Zicāna vadībā un vairākus gadus pastāvēja teoloģijas studentu koris.

Biedrība gādājusi arī statutos paredzēto materialo atbalstu saviem biedriem. Lekciju naudas samaksai un iztikai piešķirti pabalsti un aizdevumi. Šim nolūkam biedrība vāc līdzekļus un 1933. g. 22. novembrī nopirka Dailes teatrī Raiņa lugas Jāzeps un viņa

brāļi izrādi. Kādas ģimenes atbalstam biedrība ziedojusi savu dievkalpojumu kolektes, rīkoto vakaru un koncertu atlikumus. Teoloģijas studenti piedalījušies ziedojumu vākšanā par labu Studentu namam, fakultates ērģelēm (1926. g.), Universitates lielās aulas ērģelēm (1934. g.) un labdarīgām organizacijām.

Biedrība rīkojusi godinājuma vakarus prof. I. Bencingeram, sakarā ar viņa 60 gadu jubileju (1925. g.) un 100 semestri viņa zinātniskās darbības atceri (1934. g.), prof. L. Adamovičam, sakarā ar promociju (1929. g.), mācītājam P. Bērentam, K. Beldavam un T. Grīnbergam, sakarā ar Dr. theol. h. c. piešķiršanu (1929. g.), T. Grīnbergam, sakarā ar ievēlēšanu par archibīskapu (1932. g.), prof. V. Maldonim, sakarā ar teoloģijas goda doktora promociju (1939. g.) un citiem.

Biedrības goda biedri (uzņemšanas kārtībā): prof. L. Adamovičs, mācītājs Edg. Bergs, prof. P. Dāle, prof. K. Kundziņš, prof. V. Maldonis, prof. J. Plāķis, privatdocents J. Sanders, vecākais docents G. Menšings (Mensching), prof. J. Rezevskis, archibīskaps profesors T. Grīnbergs, prof. Ed. Zicāns, vecākais docents Alb. Freijs, mācītājs J. Ozols (Jaunpiebalgā), prāvests privatdocents Vilh. Rozenieks, mācītājs E. Stange, māc. A. Voitkus un Universitates bijušais rektors, vēlākais Izglītības ministrs prof. J. Auškāps.

Teoloģijas fakultates studentu pulciņam bij 1920. g. 21 biedrs, 1921. g. 37 b., 1922. g. 27 b. Pārvēršoties par studentu biedrību, biedru skaits pieauga.

1923. g.	42 biedri	1931. g.	84 biedri
1924. g.	42	1932. g.	95
1925. g.	38	1933. g.	95
1926. g.	45	1934. g.	95
1927. g.	30	1935. g.	83
1928. g.	30	1936. g.	94
1929. g.	25	1937. g.	94
1930. g.	47	1938. g.	73

Biedrības priekšnieki: O. Kraulis (1923. g.), A. Treicis (1923./24. g.), T. Valters (1924./25. g.), J. Janelsītis un K. Madernieks † (1925./26. g.), A. Čops (1926./27. g.), O. Kleinbergs (1927./28. g.), P. Detlavs (1928./29. un 1929./30. g.), A. Treijs un A. Piebalgs (1930./31. g., pēdējais arī 1931./32. g.), N. Ozols (1932./33. g.), A. Lūsis (1933./34. g.), P. Langins (1934./35. g.), R. Zariņš (1935./36. g.),

V. Ozols un A. Gulbis (1936./37. g.), N. Ozols un R. Zariņš (1937./38. g., pēdējais arī 1938./39. g.).

Fakultates mācības spēki vadijuši ekskursijas un bijuši klāt gandrīz katrā sarīkojumā un sekmējuši katra pasākuma labo izdošanos.

b) LU teoloģijas studentu biedrība Auseklis ir bijušās LU teoloģijas studentu biedrības Brālība Betānija darbības tālākturpinātāja, tās īpašumu un tradiciju pārņēmēja.

Brālība Betānija dibināta 1925. g. 24. novembrī, dibināšanas aktu parakstijuši tā paša gada 1. decembrī 7 teoloģijas studenti. Starp dibinātājiem vēlākais mācības spēks Alberts Freijs. No toreizējiem fakultates mācības spēkiem, kas kopā ar dekanu V. Maldoņi piedalijās atklāšanas svinībās, prof. K. Kundziņš vēlāk ievēlēts par goda biedru. Jaunā b-ba pamatojās uz Kristus vārdiem Mateja ev. 5, 49, spraužot par mērķi reliģiski-ētiskas personības izveidošanu. Pirmais b-bas prezidijs sastādijās šādi: sēžu vadītājs A. Treicis, sekretars O. Sakārnis un viņa palīgs A. Freijs. Par b-bas pirmo priekšnieku (prioru) ievēlēja A. Treici. Pēc viņa Betānijas pastāvēšanas laikā biedrību vadijuši šādi priekšnieki (priori): Oskars Sakārnis, Adolfs Čops, Voldemārs Mežraups, Roberts Priede, Haralds Biezais, Ansis Eglītis, Aleksandrs Veinbergs, Voldemārs Lorbergs, Adolfs Švalbe, Didriķis Eizengrauds, Raimonds Skrābāns, Jānis Melbārdis, Eduards Lamberts, Eduards Alsters, Jānis Valters, Edgars Sēnals un Hugo Kalmiņš.

Ausekļa statutus parakstijuši Betānijas konventa ievēlētie statutu komisijas locekļi: vecbiedri (seniori) Leons Čuibe, Arvīds Kauliņš un Ernests Spekmanis un studenti biedri (brāļi) Eriks Lambergs, Valdis Štelmachers un Jānis Valters. Statuti reģistrēti Sabiedrisko lietu ministrijā 1939. g. 24. martā. Biedrības mērķis ir: vienot Latvijas Universitates teoloģijas studentus reliģiski-ētiskās personības izkopšanai un kristīgi latviska gara veicināšanai latviešu tautā un baznīcā. Biedrības valde: priekšnieks un valdes priekšsēdētājs vecbiedrs Alfrēds Indriksons, priekšnieka biedrs no vecbiedriem vecbiedrs Alberts Freijs, priekšnieka biedrs no aktiviem biedriem Jānis Cvībelis, sekretars aktivais biedrs Valdis Štelmachers, kasieris vecbiedrs Ernests Spekmanis, biedrzinis aktivais biedrs Hugo Kalmiņš un mantzinis vecbiedrs Adolfs Švalbe. Biedrības darbu nosaka pilna biedru sapulce, b-bas pārvaldē darbojas

aktivo biedru sanāksme (konvents) un vecbiedru sanāksme, kas savukārt padotas b-bas priekšniekam. B-bā tagad ir apvienoti aktīvie biedri studenti ar vecbiedriem teoloģijas kandidatiem, kuru starpā netrūkst arī Augstskolas mācības spēku, lai tā sekmīgāki veiktu tos uzdevumus, ko uzliek Ausekļa mērķis — personības audzināšana un kristīga latviska gara kultura.

Betānijas biedru skaits bijis:

1927. g.	19 biedri	1933. g.	31 biedri
1928. g.	23	1934. g.	26
1929. g.	25	1935. g.	21
1930. g.	30	1936. g.	23
1931. g.	27	1937. g.	20
1932. g.	30	1938. g.	23

3. LU Teoloģijas fakultates absolventu biedrības dibināšanas sapulce notika 1930. g. 18. jūnijā. Biedrība apvienojusi līdz šim ap 70 personu. Katru rudeni oktobra brīvdienās biedrība notur savu kārtējo sanāksmi ar mācības spēku un citu biedru referatiem par aktuāliem teoloģijas un baznīcas dzīves jautājumiem. Valdē darbojas kopš biedrības dibināšanas priekšnieks virsmācītājs A. Mitulis, kasieris vec. docents A. Freijs, sekretars doc. F. Treijs un locekle teoloģijas kandidate E. Ozoliņa. Piektais loceklis bij agrāk doc. E. Rumba, tagad mācītājs V. Šēfers.

4. Fakultates biblioteka un kolekcijas.

1. **Teoloģijas fakultates bibliotekas** sākumiem iepirka jau pirmajā darbības gadā teoloģisku literaturu, kas bij toreiz dabūjama lielākajos Rīgas grāmatu veikalos. Pats pirmais iepirkums bij V. Larfelda Griechische Synopse der vier neutestamentlichen Evangelien, kurai visā drīzumā sekoja A. Hauka-Hercoga Realencyklopädie für protestantische Theologie und Kirche ar saviem 24 sējumiem u. c. Rīgas krājumi nebij tomēr lieli, un fakultatei nācās meklēt sakarus ar ārzemju izdevējiem un grāmatu veikaliem, kamēr neradās iespēja izrakstīt vajadzīgās grāmatas un žurnalus caur latviešu grāmatniecībām Rīgā. Pēdējā laikā fakultate izlieto ār-

zemju pasūtījumiem LU Studentu Padomes grāmatnīcas starpniecību.

Drīz vien fakultatei sāka piedāvāt mirušo mācītāju bibliotekas. Lielākā daļa no tām deva maz zinātnisku grāmatu, bet pa starpām varēja arī atrast tādas, kas fakultatei bij labi noderīgas. Tā fakultate nopirka virkni grāmatu no mācītāja A. Ekharta (Eckhardt), Klēmaņa (Cleemann) u. c. bibliotekām un visā pilnībā R. Auniņa biblioteku, kur bij sakopoti vērtīgi seni latviešu izdevumi un reliģijvēsturiskas grāmatas.

Biblioteka saņēmusi arī dažas dāvanas: no atsevišķiem mācības spēkiem, angļu sabiedrības, Liepājas ārsta G. Kaires Universitatei novēlētās bibliotekas u. c. Viss lielais grāmatu vairums tomēr iepirkts ar budžeta kārtībā atļautajiem līdzekļiem „zinātnes un mākslas priekšmetu iegādei", kuri fakultates vajadzībām piešķirti 20 gados kopsummā Ls 48.998,19, kas samērā ar tai pašā laikā fakultates inventaram izdotajiem Ls 10.741,04 ir diezgan liela summa. Daļa zinātnes un mākslas priekšmetu iegādāta arī fakultates kolekcijām.

Teoloģijas fakultatei budžeta kārtībā piešķirtie līdzekļi zinātnes un mākslas priekšmetu iegādei sadalas šādi pa atsevišķajiem budžeta gadiem:

Budžeta gads	Izdotā summa Ls	Budžeta gads	Izdotā summa Ls
1920./21. .	440	1933./34. .	1.060
1921./22. .	960	1934./35.	1.672
1922./23. .	1.000	1935./36.	1.870
1923./24. .	2.770	1936./37. .	1.757
1924./25. .	3.500		+ 720
1925./26. .	3.600		2.630
1926./27. .	4.000	1937./38. .	pareiztic.
1927./28. .	4.700		nod.
1928./29. .	4.700		5.000
1929./30. .	4.700		3.238
1930./31. .	4.660	1938./39.	pareiztic.
1931./32. .	2.360		nod.
1932./33.	1.740		2.600

Teoloģijas fakultates bibliotekas iegūto grāmatu skaits pa budžeta gadiem.

Budžeta gadi	Inventara numuri budžeta gadā	Budžeta gadi	Inventara numuri budžeta gadā
1920./21.	1.523	1930./31.	282
1921./22.	691	1931./32.	169
1922./23.	994	1932./33.	149
1923./24.	2.471	1933./34.	160
1924./25.	501	1934./35.	271
1925./26.	653	1935./36.	463
1926./27.	481	1936./37.	682
1927./28.	616	1937./38.	1.412
1928./29.	183	1938./39.	690
1929./30.	250	1939./40. (līdz 3. jūlijam) .	174
		Kopā	12.815

Bibliotekas telpas bij no 1922. līdz 1925. g. Universitates galvenās ēkas otrā stāvā 13. klausītavā, kur noturēja arī fakultates seminarus. Ar 1925. g. fakultate varēja iekārtot biblioteku viņai ierādītajā 6. dzīvoklī Baznīcas ielā Nr. 5. Augdama augumā bibliotēka ar lasītavu aizņem pašreiz gandrīz visas dzīvokļa istabas.

Biblioteku kārtoja sākumā doc. L. Adamovičs pa atsevišķām teoloģijas nozarēm. Prof. I. Bencingers, saņemdams biblioteku savā vadībā, pārkārtoja to pēc Universitates Centralās bibliotekas sistemas, kas blakus lietišķam sadalijumam ievēro arī chronoloģisko. Bibliotekai ir savs inventuras saraksts, alfabetisks kartiņu katalogs un arī lietu (saukļu) katalogs uz kartiņām, ko nodibinājis Bencingers. Kopš 1935. g. 1. marta bibliotekas pārzinis ir docents, vēlāk prof. J. Rezevskis.

Bibliotekas tehniskos darbus izpilda fakultates subasistenti, pa daļai arī darbvedis. Lielāko darba vairumu veikuši ilggadīgie subasistenti F. Treijs un E. Ķiploks.

Studenti dabū grāmatas lasīšanai bibliotekas lasītavā un līdzņemšanai uz mājām (kārtēji uz vienu mēnesi). Fakultate izstrādājusi īpašus bibliotekas grāmatu lietošanas noteikumus 1921. g. 22. aprilī, 1922. g. 6. oktobrī un 1924. g. 4. oktobrī, kas regulē grāmatu saņemšanu, atdošanu un atprasīšanu (piem., revizijai vai mācības spēku vajadzībām). Studenti izmanto grāmatas diezgan čakli, visvairāk gan tās, kas noder eksamenu sagatavošanai.

2. Fakultates zinātniskās kolekcijas. Fakultates Padomes 1922. gada 14. marta lēmums iegādāties diapozitivu kolekciju Palestīnas ģeografijā lika pamatu fakultates zinātniskajām kolekcijām, kas vairāk gan domātas apmācības nekā pētniecības nolūkiem. Tā paša gada rudenī (22. IX) nopirktais projekcijas aparats deva iespēju izmantot kolekcijas priekšlasijumos un seminaros.

Ar laiku fakultate ir sagādājusi prāvu gaismas bilžu (diapozitivu) kolekciju nevien Palestīnas ģeografijā, bet arī Israēļa reliģijas, Jaunās Derības laikmeta reliģijas un baznīcas vēsturē. Daļa ir pirkta ārzemēs, daļa gatavota mechanikas fakultates fotolaboratorijā; dažas kolekcijas dāvājis arī I. Bencingers.

Ar 1928./29. g. budžetā uzņemtajiem Ls 1000,— fakultate lika pamatus reliģijvēsturiskam muzejam, iepērkot attiecīgo pieminekļu nolējumus no Luvras muzeja Parīzē, Britanijas muzeja Londonā, Berlīnes valsts muzeja u. c.

I. Bencingera 1929. g. septembrī dāvātie Palestīnas kulturas vēstures priekšmeti (skaitā 28) un 358 oriģinalfotografijas bij vērtīgs papildinājums. Vairāki nolējumi ienāca arī kā Vācijas valdības dāvana (1929.). Tā fakultate ieguva vēl nolējumus no ievērojamākiem seno austrumu un Israēļa kulturas vēstures pieminekļiem un dažus oriģinalpriekšmetus no budisma un tālo austrumu (Ķīnas, Japānas, Tibetas) reliģiju vēstures.

Muzeju pārzināja prof. I. Bencingers no 1928. līdz 1935. g. un pēc viņa nāves, kopš 1935. g. prof. E. Zicāns.

Fakultates mācības līdzekļiem jāpieskaita arī 1928. g. iegādātās Palestīnas un Jeruzalemes reljefkartes un lielāks harmonijs, kas ar Saimniecības Padomes atbalstu 1926. g. iegādāts baznīcas muzikas un dziedāšanas demonstrēšanai.

5. Pareizticīgās teoloģijas nodaļa.

1. Nodibināšanās. Saziņā ar Valdību Latvijas pareizticīgās baznīcas metropolits Augustīns un sinode iesniedza 1936. g. 17. augustā Latvijas Universitates rektoram un teoloģijas fakultates dekanam rakstu, ar ko ierosināja noorganizēt pie fakultates pareizticīgās teoloģijas nodaļu, ko „vēlāk pēc vajadzības varētu pārvērst par fakultati". Rakstā bij atzīmēts, ka vienu daļu priekšmetu pa-

reizticīgie studenti varētu klausīties kopā ar citiem studentiem, bet viņiem būtu vajadzīgi vēl arī 8 konfesionali priekšmeti pie pareizticīgiem mācības spēkiem.

Fakultates Padome savā 28. augusta sēdē, iepazinusies ar iesniegumu, atzina priekšlikumu principā par pieņemamu, bet uzskatija tā praktisku realizēšanu par atkarīgu no konkretākiem datiem par mācamajiem priekšmetiem un katedrām un uzdeva dekanam V. Maldonim un sekretaram K. Kundziņam kārtot lietu tālāk. Arī Universitates vadība gaidija šai lietā konkretus teoloģijas fakultates priekšlikumus.

Fakultate saņēma vēlāk vēl 8. oktobrī un 12. novembrī pareizticīgās sinodes rakstus ar tuvākiem principialiem un praktiskiem priekšlikumiem. Sinodes pārstāvji sarunās ar fakultates dekanu bij priv.-docents J. Bērziņš un Pāvils Dāvis. Pamatojoties uz visām pārrunām un pārdomām Teoloģijas Fakultates Padome 1937. g. 12. martā nolēma iesniegt Universitates Padomei priekšlikumu par pareizticīgās nodaļas dibināšanu pie fakultates, paredzot tai 2 štata profesorus, 2 štata docentus (no tiem vienu vecāko), 1 privatdocentu un 1 subasistentu; budžetu 1937./38. saimniecības gadam aplēsa par Ls 39.994.

Universitates Padome savā 17. marta sēdē pieņēma fakultates priekšlikumu un iesniedza to Izglītības Ministrijai. Fakultates Padomes 16. aprīļa sēdē dekans ziņoja, ka Ministru Kabinets apstiprinājis pareizticīgās teoloģijas nodaļu, un fakultate varēja stāties pie mācības spēku izvēles.

Pareizticīgās sinodes aprindas izvirzija kandidatus, un fakultate pārbaudija viņu zinātnisko kvalitati. Izrādijās, ka latviešu pareizticīgo vidū ir diezgan maz teoloģijas kandidatu ar garīgās akademijas izglītību, bet krievu tautības kandidati likās sinodei sākumam nevēlami. Pārrunas beidzot apstājās pie diviem kandidatiem: virspriestera Jāņa Jansona un vēstures skolotāja Pāvila Dāvja, kas abi bij beiguši Pēterpils Garīgo Akademiju, pēdējais vēl ar maģistranda gradu; maģistra gradu viņš gan nebij ieguvis. Tā kā abiem kandidatiem bij maz zinātnisku teoloģisku publikaciju un viņi nevarēja arī iesniegt tūlīt habilitacijas rakstus, tad Fakultates Padome ievēlēja viņus par pirmās šķiras lektoriem: *Pāvilu Dāvi* pie sistematiskās teoloģijas un *Jāni Jansonu* pie praktiskās teoloģijas katedras. Ievērojot Dekanu Padomes aizrādijumus piemērot šai gadijumā LU satversmes 60. panta piezīmi, fakultate grozija savu

lēmumu un 25. maija sēdē ievēlēja abus par docentiem pie tām pašām katedrām, skaitot ar 1. jūliju un dodot viņiem divus gadus laiku habilitacijas raksta iesniegšanai.

Izziņoja studentu uzņemšanu pareizticīgajā nodaļā. Pieteicās 15 personas (to starpā 8 vidusskolu absolventi un 7 citu fakultatu studenti), no kurām iestāju pārbaudijumus izturēja 12. Ar 2 docentiem un 12 studentiem pareizticīgā nodaļa iesāka savu darbību 1937. g. 15. septembrī. Visu mācības spēku un studentu kopsapulcē minētajā dienā dekans L. Adamovičs apsveica jaundibināto nodaļu, aizrādīdams uz saprašanās un mīlestības garu, kas nepieciešams turpmākajā kopdarbībā. Viņam atbildēja nodaļas vārdā docents P. Dāvis. Metropolits Augustīns sarīkoja nodaļas atklāšanas dienas pievakarē svinīgu dievkalpojumu katedralē, kur piedalijās izglītības ministrs, Universitates un fakultates vadītāji un citi goda viesi. P. Dāvis nolasija iestāju lekciju „Prāts un atklāsme teoloģijas zinātnē" (2. oktobrī) un J. Jansons „Jēzus Kristus — pastoralās kalpošanas pamats" (18. sept.). P. Dāvja pirmā mācības gada lekcijas bij „ievads pareizticīgās baznīcas teoloģijā" ar seminaru par galvenajiem dogmatiskajiem jēdzieniem un J. Jansona — pastoralā teoloģija un liturģika ar homilētikas seminaru. Vienu daļu priekšmetu pareizticīgās nodaļas studenti klausijās pie citiem fakultates mācības spēkiem.

Fakultate ievēlēja nodaļai vēl savu subasistentu Dimitriju Nesadomovu (1937. g. 12. XI). Radās izdevība vienu no jaunajiem studentiem Pēteri Briedi sūtīt jau 15. oktobrī izglītības turpināšanai uz Rumāniju, kur Rumānijas baznīca bij piešķīrusi latviešu teologam stipendiju.

Nodaļas bibliotekas dibināšanai valdība bij atvēlējusi Ls 5000,—, par ko arī varēja sākt iepirkt pareizticīgās teoloģijas literaturu, kas līdz tam samērā maz bij reprezentēta fakultates bibliotekā.

2. Jauni mācības spēki. Fakultates Padome savā 1937. g. 26. novembra sēdē fiksēja 4 katedras pareizticīgajā nodaļā: Sv. Rakstu teoloģijas, pareizticīgās baznīcas vēstures un kanonisko tiesību, sistematiskās teoloģijas un praktiskās teoloģijas.

Metropolits Augustīns dzīvi interesējās par jaunu mācības spēku pieaicināšanu un nāca klajā ar saviem priekšlikumiem (1937. g. 7. sept. vēstulē).

Jau 1938. g. 28. janvarī fakultate ievēlēja Latvijas Konservatorijas profesoru *Paulu Saksu* par privatdocentu pareizticīgās baznīcas muzikā un dziedāšanā.

Otrā pareizticīgās nodaļas darbības gadā vairāki gribētāji pieteicās paši. Fakultate izvēlēja trīs.

Teoloģijas kandidats, inženieris, skolotājs *Michails Feodorovskis* iesniedza habilitacijas rakstu „Dievišķais saturs Svētajos Rakstos", ko fakultate atzina par kondicionali pieņemamu. Pēc nolasītās parauglekcijas „Galatiešu vēstules 3. nodaļas 20. panta eksegeze" Fakultates Padome 1938. g. 16. septembrī nolēma likt Feodorovski priekšā ievēlēšanai par privatdocentu, un Universitates Padome 21. sept. steigu kārtībā ievēlēja viņu par privatdocentu pie Sv. Rakstu katedras. Ar iestāju lekciju „Pasaules un cilvēka radīšana" (21. okt.) viņš iesāka viņam uzticēto obligato Sv. Rakstu eksegezi ar seminaru.

Vēsturnieks *Antonijs Pommers* iesniedza 1939. g. pavasarī habilitacijas rakstu „Pareizticība Latvijā" un nolasija parauglekciju „Pareizticīgās eparchijas vikariata nodibināšana Rīgā 1836. g." Fakultates Padome nolēma 26. maijā stādīt viņu Universitates Padomei priekšā ievēlēšanai par privatdocentu pie pareizticīgās baznīcas vēstures un kanonisko tiesību katedras, un vēlēšanas Universitates Padomes 1. jūnija sēdē deva pozitivu iznākumu. A. Pommers skaitas par privatdocentu ar 1. jūliju un fakultates uzdevumā lasa 1939./40. māc. g. vispārīgo pareizticīgās baznīcas vēsturi ar seminaru. Iestāju lekcija „Baznīca apustuļu laikos" 23. sept.

Habilitacijas rakstu iesniedza arī LU tiesību zinātņu kandidats *Jānis Zariņš*, bet Fakultates Padome, nenogaidot raksta formalo novērtēšanu, nolēma 26. maijā likt autoru Universitates Padomei priekšā ievēlēšanai par ārštata I šķiras lektoru pareizticīgās baznīcas tiesību zinātnē. Universitates Padome ievēlēja viņu 1. jūnijā šai amatā uz 1 gadu, skaitot ar 1. jūliju, un fakultate uzticēja viņam lekcijas pareizticīgās baznīcas kanoniskajās tiesībās 1939./40. māc. gadā.

Fakultate nevarēja izlietot prof. M. V. Zizikina un V. Preobraženska piedāvājumus lasīt lekcijas krievu valodā.

P. Dāvis vadija 1938./39. m. g. seminaru morales teoloģijā un J. Jansons patroloģijā.

3. Pagaidu mācības plāni. Pareizticīgās nodaļas mācības plānu izstrādāšanai fakultate iepazinās ar bijušo Krievijas garīgo akade-

miju, Bukarestas Universitates teoloģijas fakultates, Atēnu Universitates teoloģijas fakultates un Belgrades Universitates teoloģijas fakultates paraugiem. Īpašai komisijai (dekanam L. Adamovičam un pareizticīgajiem mācības spēkiem P. Dāvim un J. Jansonam) uzticēja sastādīt projektu, ko tad Fakultates Padome apsprieda sakarā ar savu mācības plānu pārkārtojumu un atkarībā no tā. Mācības plānu nolēma uzskatīt par pagaidu plānu, un šādā veidā to apstiprināja arī Universitates Padome.

Priekšmeti sadalīti vispārīgajos, ko nodaļas studenti klausas kopā ar visiem fakultates studentiem, un konfesionalajos, ko viņiem lasa viņu pašu mācības spēki.

Pareizticīgās teoloģijas nodaļas pagaidu mācības plāns.

(Apstiprināts Fak. Pad. sēdē 1938. g. 16. dec. un Univ. Pad. sēdē 1939. g. 22. febr.)

a) Kopējie priekšmeti:

1.	Vispārīgā reliģiju vēsture ar seminaru	8	stundas
2.	Ebrēju valoda un Vecās Derības kursoriska lasīšana	8	
3.	Israēļa literaturas vēsture	4	
4.	Israēļa tautas vēsture	4	
5.	Israēļa reliģijas vēsture	6	
6.	Jaunās Derības koinē gramatika	4	
7.	Jaunās Derības literaturas vēsture	6	
8.	Jēzus dzīve un apustuļu laikmets	8	
9.	Pirmkristīgā reliģija	8	
10.	Baznīcas vēsture I un II	8	
11.	Ievads filozofijā	4	
12.	Vispārīgā psiholoģija	4	
13.	Reliģijas filozofijas un ētikas vēsture	6	
14.	Reliģijas psiholoģija	3	
15.	Reliģijas filozofija	6	„
	Kopā	87	stundas

b) Konfesionalie priekšmeti:

1.	Vecās Derības eksegeze ar seminaru	12	stundas
2.	Jaunās Derības eksegeze ar seminaru	18	
3.	Vispārīgā pareizticīgās baznīcas vēsture ar seminaru	10	
4.	Pareizticīgā baznīca Latvijā	2	
5.	Pareizticīgās baznīcas kanoniskās tiesības un Latvijas pareizticīgās baznīcas satversme ar seminaru	12	
6.	Fundamentalā teoloģija ar apoloģetiku un seminaru	12	
7.	Dogmatika ar konfesiju mācību un sektoloģiju un seminaru	12	
8.	Moralteoloģija	4	
9.	Patroloģija un agioloģija	6	
10.	Pastoralā teoloģija	6	„

11. Liturģika ar seminaru	10 stundas
12. Homilētika	5
13. Katechetika un reliģijas mācības metodika	4
14. Baznīcas dziedāšana	12
15. Draudzes apkopšana (fakultativi)	4 „
	Kopā 125+4 fakult.

Konfesionalie priekšmeti sadalīti starp 4 katedrām: 1) Svēto Rakstu teoloģijas katedru (priekšm. 1.—2.), 2) Pareizticīgās baznīcas vēstures un kanonisko tiesību katedru (priekšm. 3.—5.), 3) Sistematiskās teoloģijas katedru (priekšm. 6.—8.) un 4) praktiskās teoloģijas katedru (priekšm. 9.—15.).

4. Studenti. Pareizticīgās nodaļas studentu skaits nav liels. Viņu vidū pārsvars ir krieviem. Divi vecāki priesteri ir studējuši agrāk krievu pareizticīgajā akademijā Parīzē.

Mācības gads	Aspiranti no no vidusskolu absolventiem	Uzņemtie	Studentu kopskaits	Latviešu studentu skaits
1937./38.	8	12	12	6
1938./39.	11	10	21	9
1939./40.	3	2	—	—

6. Reliģijas zinātņu biedrība.

Teoloģijas Fakultates Padomes sēdē 1922. g. 19. maijā dekans V. Maldonis ierosināja dibināt pie fakultates teoloģiski-filozofisku biedrību. Padome nolēma dibināt šādu biedrību un pieņēma arī priekšā liktos statutus. Universitates Padome 1922. gada 18. oktobrī apstiprināja „Teologu un filozofu biedrību", vēlāk grozot nosaukumu, nosaucot par „Filozofijas un reliģijas zinātņu biedrību". Biedrības dibināšanas un atklāšanas sapulci noturēja 1922. g. 31. oktobrī, un pirmo priekšlasijumu lasija prof. K. Kundziņš par tematu: „Vēsturiskais Jēzus un Kristus kults". Šinī sapulcē ievēlēja arī pirmo valdi šādā sastāvā: priekšnieks V. Maldonis, viņa biedrs P. Dāle, mantzinis E. Bergs, rakstvedis L. Adamovičs.

Biedrības darbība g. k. izpaudusies referatu vakaru sarīkošanā.

1922. gadā referatus nolasa V. Frosts (par labā ideju) un V. Maldonis (par R. Otto grāmatu „Das Heilige").

1923. gadā referatus nolasa L. Adamovičs („R. Šteiners un antroposofija"), Jūl. Students („Šteinera gnozeoloģija"), J. Sanders („Kulta reforma"), P. Zālīte („Latviešu tautas dvēsele"), K. Kundziņš

un A. Mačulāns (abi par A. Harnaka un K. Bārta tezēm, sakarā ar teoloģijas un zinātnes, reliģijas un kulturas attiecībām).

1924. gadā referatus nolasa L. Bērziņš (par N. Sēderblūma grāmatu „Das Werden des Gottesglaubens"), L. Adamovičs („Senlatviešu senču reliģija"), V. Reiznieks („Dievs kā nemitīgs dzīves faktors"), V. Maldonis („Paula Natorpa dzīve un darbi"), P. Dāle („Reliģija un filozofija"), V. Reiznieks („Sakars ar Dievu"), E. Meklers („Reliģija un māksla").

1925. gadā referatus nolasa M. Paļeviča-Bite („H. Bergsona metafizikas nozīme reliģijā"), V. Reiznieks („Kulturas jaunpiedzimšana"), V. Maldonis (par Stokholmas oikumenisko konferenci on Life and Work), J. Lecis („Domas par senlatviešu dievticību"), V. Reiznieks („Labais, ļaunais un netikums").

1926. gadā referatus nolasa J. Lecis („Senāriešu ticība, kristīgā baznīca un senlatviešu ticība"), N. Feijerabends („Saddhu Sundar Singh und die Hinduisierung des Christentums"), J. Students („Grieķu un kristianisma ētika"), M. Paļeviča-Bite („Fallija reliģiski ētiskās idejas").

1927. gadā — V. Sanders („Jaunās testamentes filozofija"), K. Kundziņš (par IV moraliskās audzināšanas kongresu Romā), V. Reiznieks („Vērtības, cilvēks, reliģija"), L. Adamovičs („Starptautiskais kristianisma kongress Parīzē"), G. Menšings („Katolicisms un protestantisms reliģiju vēsturē"), M. Zīverte („Sievietes loma antikos kultos").

1928. gadā — L. Adamovičs („Brāļu draudzes darba sagatavošana Vidzemē 18. g. s.").

1929. gadā — V. Maldonis („Idejiskas līnijas intelektualistu konferencē Prāgā"), G. Menšings („Die Analyse des Symbolbegriffs"), V. Maldonis („Der Gottesbegriff in den lettischen Volksliedern und den Märchen"), L. Adamovičs („Pietisma nodibināšanās Dienvidusvidzemē").

1930. gadā — E. Šmits („Augustina atgriešanās pārdzīvojumi").

1931. gadā — P. Lejiņš („Viljama Džēmsa reliģijas psiholoģija un tās kritika"), B. Forells („Mahatma Gandi" un „Die Reformbewegungen d. Hinduismus und d. Christentums").

1933. gadā — M. Zīle („Pasaules uzskata nozīme ārstniecībā"), M. Paļeviča-Bite („H. Bergsona grāmata — Divi reliģijas un morales avoti").

1935. gadā — J. Lapiņš („Humanisma problema latviešu literaturā"), V. Šubarts („Budisma elementi kristietībā").

1936. gadā — Alb. Freijs (par A. Rozenberga grāmatu „Mythus d. XX. Jahrhunderts"), Ed. Šmits („Tikumisko vērtību filozofija un reliģija").

1937. gadā — V. Maldonis („Reliģiskās kustības Latvijā").

1939. gadā (līdz 1. IX) — L. Adamovičs („Dažas dainu Dieva dziesmas jaunā apgaismojumā"), Alb. Freijs („Annas Brigaderes kristīgā pārliecība"), E. Ķiploks („Latviešu teologi 19. g. s. I pusē"), K. Kundziņš („Kristus Ἐγώ εἰμι vārdi").

Biedrība izdevusi piecus „Reliģiski-filozofisku rakstu" krājumus: I kr. — 1925., II — 1928., III — 1930., IV — 1933., V — 1936. Trešais krājums veltīts Dr. theol. h. c. Kārlim Kundziņam viņa 80. dzimumdienā un ceturtais krājums — prof. J. Vītolam viņa 70. dzimumdienā. Šinīs rakstu krājumos ar rakstiem piedalijušies L. Adamovičs, K. Kundziņš, V. Maldonis, P. Dāle, V. Frosts, J. Rezevskis, I. Bencingers, G. Menšings, E. Zicāns, Alb. Freijs, E. Šmits, M. Zīverte-Zālīte, E. Meklers, R. Rudzītis, Alb. Vītols, H. Biezais, Jānis Siliņš.

1939. gadā biedrība reģistrēta ar jaunu nosaukumu: „Reliģijas zinātņu biedrība" (lēmums pieņemts 1938. gada 16. maijā). Jaunajos statutos biedrības mērķi izteic 2. §, un tas skan: „Biedrības mērķis — nodarboties ar reliģijas pētniecību un reliģiskās dzīves veicināšanas jautājumiem" Biedrības pastāvēšanas laikā tās priekšnieki bijuši V. Maldonis, P. Dāle, K. Kundziņš, L. Adamovičs, un valdes locekļi — Edg. Bergs, A. Mitulis, J. Rezevskis, A. Freijs, M. Zīverte-Zālīte. Pēc pārreģistrēšanas 1939. g. 19. maija sapulcē ievēlēta valde šādā sastāvā: biedrības priekšnieks L. Adamovičs, viņa vietnieks K. Kundziņš, rakstvedis P. Dāle, viņa vietnieks Alb. Freijs, kasieris Edg. Bergs. Biedru skaits 1939. g. 25 personas, to vidū visi fakultates mācības spēki.

7. Atskats.

Divdesmitpieci gadi šķir tagadni no tā laika, kad noskaidrojās, vai būt, vai nebūt teoloģijas fakultatei Latvijas Augstskolā. Zīmīga toreizējā stāvokļa liecība ir šā raksta sākumā (811. lp.) minētais mācītāju iesniegumsPagaidu Valdībai 1919. g. augustā.

IZGLĪTĪBAS MINISTERIJAI.

Latviešu ev. lut. mācītāju apspriedes (6. 7. VIII. 1919) vārdā un uzdevumā lūdzam Ministeriju nodibināt Latvijas augstskolā teoloģisko fakultati.

Trīs ceturtdaļas latvju tautas ir evaņģeliski luterticīga. Gandrīz 400 gadus, sākot no reformacijas laikiem, mūsu draudzes vadījuši augstskolā izglītoti mācītāji. Mūsu draudžu garīgais un laicīgais kulturas stāvoklis ir ar to ciešā sakarā. Bez Glūka un Vecā Stendera mūsu kultura nemaz nav domājama.

Ja tagad mācītāju izglītošanu izslumtu iz augstskolas, tad draudžu ticīgā daļa sajustu to kā visai sāpīgu sitienu no Valdības puses un ieskatītu tādā rīcībā mūsu ticības novārtā likšanu pašā principā.

Reliģija ir tautas spēks un valsts iekārtas stiprinātāja. Taisni tagad, Latvijai jaunā vēsturiskā gaitā stājoties, ir svarīgi uzturēt mācītāju izglītību līdzšinējā augstā līmenī, lai nākamie mācītāji nebūtu spiesti meklēt parasto augstskolas izglītību ārzemēs, tādā ceļā piesavināt dažkārt Latvijai svešu un naidīgu garu.

Esam dziļi pārliecināti, ka mācītāju vienbalsīgi taisītais spriedums, kurā arī ietilpst ticīgo draudzes locekļu nelokamā griba, tiks no Valdības ievērota.

Mēs lūdzam Ministeriju iecelt doc. K. Kundziņu par fakultates dekanu un uzticēt viņam fakultates organizēšanu un skolotāju aicināšanu.

Paraksti: K. Beldaus, Valm. Valmiermuižas mācītājs.
K. Kundziņš, Smiltenes mācītājs.
Vold. Maldons, māc. Cēsīs.

Šķiet, nebij toreiz pavisam bez iemesla bažas, ka varētu arī citādi iznākt, nekā iesniegumā lūgts, ka varētu palikt Latvijas evaņģeliskā baznīca bez savas akademiskas teoloģiskas mācības iestādes, bez akademiski izglītotiem mācītājiem un ticības mācības skolotājiem. Vēl pagaidu dekans savā atklāšanas lekcijā ar nolūku izcēla reliģijas socialo vajadzību (sk. 815. lp.). Arī vēlāk Latvijas evaņģ. luteriskās baznīcas vispārīgajā sinodē, it kā no otras puses, pacēlās balsis pret fakultati.

Tagad, pēc divdesmit gadu darba, fakultate var uzrādīt pozitivas darba sekmes, kas liecina, ka viņa centusies godam pildīt savus īpašos uzdevumus un ar to laidusi stipras saknes Latvijas akademiskās izglītības un pētniecības laukā. Tie 150 fakultates absolventi, kas atrodas pašreiz Latvijas evaņģeliskās baznīcas darbinieku rindās, ir jau $^3/_5$ visu latviešu draudžu mācītāju un savā skaitā ļoti spēcīgs faktors baznīcas dzīvē. Viņi top par baznīcas dzīves noteicējiem un veidotājiem. Arī augstāko skolu (vidusskolu utl.) ticības mācības stundas atrodas bijušo fakultates audzekņu rokās. Pie tam fakultate pielikusi visus spēkus, lai dotu nevien krietnus

mācītāja amata kandidatus, bet arī apzinīgus un dedzīgus tautas locekļus un darbiniekus, latviskas baznīcas idejas iedzīvinātājus.

Fakultates zinātniskais pētniecības darbs arī bijis diezgan ražīgs. Mācības spēku zinātnisko publikaciju skaits bijis samērā kupls, un dažas viņu atziņas devušas jaunus ierosinājumus vispārīgajai teologu pasaulei. Visvairāk izkoptas tās teoloģijas nozares, kas tieši pieskaras Latvijai un latviešiem. Likti pamati senlatviešu reliģijas vēsturei, un Latvijas baznīcas vēsture izveidojusies par pilntiesīgu zinātnisku disciplinu. Latviešu dvēseles reliģiskās tikumiskās kustības ir tapušas par zinātnisku pētījumu priekšmetu. Pat vispārīgos teoloģijas priekšmetos (pirmkristīgās reliģijas vēsturē) latviešu teologs ienesis jaunus principus un devis uz savu pētījumu pamata jaunas vērtīgas atziņas. Tuvāki norādijumi par to atrodami grāmatā „Zinātne tēvzemei divdesmit gados" teoloģijai veltītās nodaļas L. Adamoviča, A. Freija un E. Rumbas referatos.

Fakultate vairākkārt piedalijusies dažādās Latvijas evaņģēliskās baznīcas svinībās. Jāatzīmē tas, kas stāv sakarā ar bijušā seniora K. Kundziņa, archibīskapa T. Grīnberga un prāvesta K. Avota cildināšanu jubilejas gadijumos.

Teoloģijas fakultate var visumā būt mierā ar saviem darbiem un darbu sasniegumiem un cer turpmāk ar Dieva palīgu, tautas gribu un Valdības atbalstu stāvēt tai vietā Latvijas kulturas dzīvē, kur viņu nostādijis latviešu tautas likteņa lēmējs.

1. pielikums.

LU TEOLOĢIJAS FAKULTATES STUDIJU GAITA UN PĀRBAUDIJUMU KĀRTĪBA.

Dabiskais ceļš uz teoloģijas fakultati ved caur humanitarām vidusskolām: klasisko ģimnaziju un ģimnaziju. Iestājoties fakultatē, jāuzrāda oficiala atzīme reliģijas mācībā un latīņu valodā vidusskolas kursa apmērā.

Studentiem, kas nav absolvējuši klasiskās ģimnazijas kursu, iegūdami tur atzīmi par grieķu valodas kursa nobeigšanu, jāabsolvē studiju 1. gadā grieķu valodas elementarais kurss Universitatē.

I. Studiju priekšmeti.

Studiju priekšmeti sadalas obligatoriskos un fakultativos.

A. Obligatoriskie priekšmeti. I. *Vispārīgā reliģiju vēsture:* 1. Vispārīgā salīdzinamā reliģiju vēsture, 2. viens specials kurss vispārīgajā reliģiju vēsturē (studentu izvēlei): a) Priekšāzijas reliģijas, b) Klasiskās senatnes reliģijas un sinkretisms, c) Ģermāņu un slavu reliģijas, d) Indijas reliģijas, e) Austrumāzijas reliģijas vai f) Senlatviešu reliģijas vēsture un 3) Seminars. — II. *Israela reliģijas vēsture un Vecās Derības eksegeze:* 1. Ebrēju valoda un Vecās Derības kursoriska lasīšana, 2. Israēļa literaturas vēsture, 3. Israēļa tautas vēs-

ture, 4. Israēļa reliģijas vēsture, 5. Protojezajas eksegeze, 6. Deuterojezajas eksegeze, 7. Izvēlētu psalmu eksegeze, 8. Izvēlētu mazo praviešu eksegeze un 9. Seminars. *III. Pirmkristīgās reliģijas vēsture un Jaunās Derības eksegeze:* 1. Jaunās Derības kursoriska lasīšana un koinē gramatika, 2. Pirmkristīgās literaturas vēsture, 3. Jēzus dzīve (ieskaitot laikmeta vēsturi), 4. Apustuļu laikmets, 5 **Pirmkristīgā reliģija** (J. D. teoloģija)*, 6. Mateja evaņģelija eksegeze, 7. Jāņa evaņģelija eksegeze, 8. Romiešu vēstules eksegeze, 9. I Korintiešu, gūstniecības pastorāļo vēstuļu eksegeze un 10. Seminars. IV. *Baznīcas vēsture:* 1. Baznīcas vēsture I (senie laiki), 2. Baznīcas vēsture II (viduslaiki), 3. Baznīcas vēsture III (reformacija un pretreformacija), 4. Baznīcas vēsture (jaunākie laiki), 5. Latvijas baznīcas vēsture, 6. Dogmatu vēsture, 7. Salīdzinamā konfesiju mācība un 8. Seminars. V. *Filozofiskie priekšmeti* (apliekami filozofijas fakultatē): 1. Ievads filozofijā, un 2. Vispārīgā psiholoģija. VI. *Sistematiskā reliģijas zinātne:* 1. Reliģijas filozofijas un ētikas vēsture, 2. Jaunāko laiku dogmatikas vēsture, 3. Reliģijas psiholoģija, 4. Reliģijas filozofija I (vispārīgā daļa), 5. Reliģijas filozofija II **(evaņģeliskā dogmatika)***, 6. Ētika, un 7. Seminars. VII. *Praktiskā teoloģija:* 1. Reliģijas mācības un ētikas metodika, 2. **Kulta mācība** (liturģika ar himnoloģiju)*, 3. Homiletika, 4. Katechetika un jaunatnes darbs*, 5. Poimenika un psichoterapija, 6. Misijas zinātne, 7. Kibernētika un pastorālā disciplina, 7. Praktika iekšmisijā, 8. Seminars homilētikā, un 9. Seminars katechētikā.

P i e z ī m e: Mācības gaita iekārtota ne pēc kursu, bet pēc priekšmetu sistemas. Ar * apzīmētie priekšmeti ietelp gala pārbaudijumos. Pieteicoties gala pārbaudijumiem, pārējiem (iepriekšējiem) priekšmetiem jābūt absolvētiem, kā arī jābūt iesniegtam un par pietiekamu atzītam zinātniskam darbam, kas jāaizstāv eksaminacijas komisijas sēdē. Fakultates darbu gaitā katrs priekšmets atkārtojas ne vēlāk kā pēc 3 gadiem (6 semestriem). Seminari atkārtojas biežāki, bet katram studentam obligats tikai viens katrā arodā.

B. I e t e i k t i e p r i e k š m e t i: 1. Ievads teoloģijas studijās, 2. Bībeles archeoloģija, 3. Jēzus laikmets, 4. Baznīcas archeoloģija, 5. Latviešu brāļu draudzes vēsture, 6. Latviešu garīgās rakstniecības vēsture, 7. Latvijas baznīcas satversme, 8. Sektu vēsture, 9. Apoloģētika, 10. Reliģiskās mākslas vēsture, 11. Baznīcas muzika un citi.

S e m i n a r i. Katrā teoloģijas nozarē, t. i. vispārīgajā reliģiju vēsturē, Israēļa reliģijas vēsturē, pirmkristīgās reliģijas vēsturē, baznīcas vēsturē un sistematiskajā reliģijas zinātnē obligati jāapmeklē seminari 1 semestri un jānolasa viens par pietiekamu atzīts referats. Praktiskajā teoloģijā obligati jāapmeklē 2 seminari (homilētikā un katechētikā resp. reliģijas mācības metodikā).

Bez tam studiju laikā jāuzraksta z i n ā t n i s k s darbs vienā no teoloģijas arodiem, kura temats izvēlams saziņā ar attiecīgā priekšmeta mācības spēku un kas autoram jāaizstāv eksaminacijas komisijas sēdē.

No obligatajiem priekšmetiem ieteicams vispirms absolvēt Israēļa reliģijas vēstures (Vecās Derības), vispārīgās reliģiju vēstures un pirmkristīgās reliģijas vēstures iepriekšējos priekšmetus, kā arī filozofijas ievadu un psiholoģiju, un tad pāriet uz baznīcas vēsturi un sistematisko teoloģiju.

Teoloģijas fakultates mācības gaita (ideāla schēma).

	I semestris		II semestris		Piezīmes
	Lekc.	Semin.	Lekc.	Semin.	
I. mācības gads:					
Grieķu valodas elementarais kurss	6	—	6	—	Tikai tiem, kam nav atzīmes ģimn. apliecībā
Militarā apmācība	2	—	2	—	
Fiziskā audzināšana	2	—	2	—	
Vispārīgā psicholoģija vai	3		3	—	
Ievads filozofijā	(2)	—	(2)	—	
Vispārīgā salīdzinamā reliģiju vēsture	4	—	4	—	
Specials kurss vispār. reliģ. vēsturē	—		2	—	
Seminars vispār. reliģiju vēsturē	—	—	—	2	
Israēļa tautas vēsture	2	—	2		
Ebreju valoda	4	—	4	—	
Jēzus dzīve	4	—	2	—	
Apustuļu laikmets	—	—	2	—	
Reliģijas filozofijas un ētikas vēsture	3		3	—	
Jaunās Derības kursoriska lasīšana	4		—	—	Tiem, kas absolvējuši grieķu valodu ģimnaz.
Kopā	27—30	—	21—28	2	
			Kopā	23—30	
II mācības gads:					
Militarā apmācība	2	—	2	—	
Ievads filozofijā vai	2		2	—	
Vispārīgā psicholoģija	(3)	—	(3)	—	
Israēļa literaturas vēsture	2	—	2	—	Tiem, kas absolvējuši ebreju valodu
Protojezajas eksegeze	4	—	—	—	
Deuterojezajas eksegeze	—	—	3	—	
Jaunās Derības kursoriska lasīšana	4	—	—	—	Tiem, kas grieķu valod. kursu absolvēļmāc.gadā
Pirmkristīgās literaturas vēsture	3	—	3	—	
Viena no evaņģeliju eksegezēm	—	—	5	—	
Jaunās Derības seminars	—	2	—	—	
Baznīcas vēsture I un II daļa	4	—	4	—	
Reliģijas psicholoģija	3	—	—	—	
Jaunāko laiku dogmatikas vēsture	—	—	2	—	
Misijas zinātne	—	—	4	—	
Kopā	22—27	2	27—28	—	
	Kopā	24—29			
III mācības gads:					
Militarā apmācība	2	—	2	—	
Israēļa reliģijas vēsture	3	—	3	—	

Tabulas turpinājums.

	I semestris		II semestris		Piezīmes
	Lekc.	Sem.	Lekc.	Sem.	
Izvēlētu mazo praviešu eksegeze	4	—	—	—	
Izvēlētu psalmu eksegeze	—	—	3	—	
Seminars Vecajā Derībā	—	—	—	2	
Otra evaņģelija eksegeze	5	—	—	—	
Viena vēstuļu eksegeze	—	—	4	—	
Baznīcas vēsture III un IV	5	—	4	—	
Dogmatu vēsture	4	—	3	—	
Reliģijas filozofija I	3	—	3	—	
Reliģijas mācības un ētikas metodika	2	—	2	—	
Homilētika	—	—	2		
Kulta mācība	2	—	2	—	
	30	—	28	2	
			Kopā 30		
IV mācības gads:					
Militarā apmācība	2	—	2	—	
Pirmkristīgā reliģija	4	—	4	—	
Viena vēstuļu eksegeze	2	—	2	—	
Salīdzinamā konfesiju mācība	4	—	2	—	
Seminars baznīcas vēsturē	—	2	—		
Latvijas baznīcas vēsture	—	—	4	—	
Reliģijas filozofija II (dogmatika)	6		—	—	
Seminars sistem. reliģ. zinātnē	—	—		2	
Ētika	—	—	6		
Katechētika un jaunatnes darbs	4	—	—		
Poimenika un psichoterapija	—	—	4	—	
Seminars homilētikā	—	3	—		
Seminars katechētikā	—	—	—	2	
Kibernētika un pastoralā disciplina	3	—	—	—	
Praktika iekšmisijā	—	—	—	2	
	25	5	24	6	
	Kopā 30		Kopā 30		
V mācības gads:	Zinātn. darbs diploma iegūšanai.		—	—	

Piezīme: Ja kādā mācības gadā nelasa priekšmetu, uz ko studentam pēc idealās schēmas būtu jāpierakstas, tad viņš pierakstas uz tiem iepriekšējā mācības gada rubrikā minētajiem priekšmetiem, kurus viņš nav noklausijies, un, ja iespējams, arī uz viņa studiju sekmēm atbilstošajiem nākamā mācības gada rubrikas priekšmetiem.

Uz homilētiku un katechētiku var pierakstīties tikai tie studenti, kas absolvējuši 2 Jaunās un 2 Vecās Derības eksegezes.

Kas grib iegūt skolotāja tiesības, tam obligatoriski jāabsolvē vēl: loģika un atziņas teorija, vispārīgā pedagoģija ar didaktiku vai pedagoģijas vēsture, pusaudžu un jaunekļu psicholoģija un mācības priekšmeta metodika.

Katra semestra sākumā jāpierakstas pie fakultates dekana uz visiem priekšmetiem, ko tai semestrī var un grib klausīties, un semestra beigās jādabū no attiecīgā mācības spēka paraksts studiju grāmatiņā par lekciju apmeklēšanu.

Minimalais studiju ilgums $4^1/_2$ gadi jeb 9 semestri. Ieteicams pierakstīšanos uz lekcijām iekārtot tā, lai 9. semestrī vairs nevajadzētu kārtējās lekcijas apmeklēt.

II. Minima noteikumi.

Otrā mācības gadā par studentu var būt tikai tas, kas līdz mācības gada sākumam izturējis pārbaudijumu grieķu valodas elementarā kursa pilnā apmērā un vienu no vēsturiskajiem teoloģijas priekšmetiem (piem.: Jēzus dzīve, pirmkristīgās literaturas vēsture, Israēļa tautas vēsture un kāds no specialajiem kursiem vispārīgajā reliģiju vēsturē).

Piezīme: Klasiskajā ģimnazijā absolvētu grieķu valodas elementāro kursu pilnā apmērā ieskaita Universitatē pārbaudijuma vietā.

Trešajā mācības gadā par studentu var būt tikai tas, kas izturējis turklāt pārbaudijumu ebreju valodā, vienā no filozofiskajiem priekšmetiem (filozofijas ievadā vai vispārīgajā psicholoģijā) un vēl otrā no iepriekšminētajiem teoloģijas vēsturiskajiem priekšmetiem.

Ceturtajā mācības gadā par studentu var būt tikai tas, kas izturējis pārbaudijumus 4 teoloģijas priekšmetos, to starpā vienā Jaunās Derības, vienā Vecās Derības priekšmetā un vienā baznīcas vēstures daļā.

Sākot ar 7. studiju semestri, studentam katru semestri jāveic kāds noteikts darbs, kas iekļaujas studiju gaitā (t. i. jādabū atzīme jeb ieskaitijums kādā priekšmetā) vai veicina viņa zinātnisko pašdarbību, piem., zinātnisks darbs, iepazīšanās ar zinātnisku literaturu etc.

III. Pārbaudijumu kārtība.

Pārbaudijumi sadalas iepriekšējos un gala pārbaudijumos (teoloģijas kandidata grada iegūšanai).

A. Iepriekšējie pārbaudijumi. Tajos ietelp visi priekšmeti, izņemot ar zvaigznīti * apzīmētos un punktā B. minētos.

Kārtīga pierakstīšanās uz studiju priekšmetiem un viņu noklausīšanās dod studentiem tiesības pieteikties uz pārbaudijumiem šais priekšmetos.

Pārbaudijumus izdara attiecīgais mācības spēks, bet studentiem ir arī tiesība prasīt eksamenu komisijā, kuru tad fakultate ieceļ. Pārbaudijumu laiku noteic eksaminators vai fakultate resp. komisija. Pārbaudijumi notiek rakstu darbiem un mutes vārdiem.

Ja students trīs reizes pārbaudīts kādā priekšmetā, bet pārbaudijumu nav izturējis, tad viņš zaudē tiesības turpmāk skaitīties par fakultates studentu.

B. Gala pārbaudijumi. Tais ietelp: pirmkristīgā reliģija (Jaunās Derības teoloģija), evaņģeliskā dogmatika un kulta mācība.

Absolventam, kas grib likties pārbaudīties kandidata grada iegūšanai, jāiesniedz pierādijumi par to, ka: a) noklausīti visi vajadzīgie priekšmeti un izturēti tie pārbaudijumi, kas neietelp gala pārbaudijumos; b) viņš piedalijies visos paredzētos seminaros un praktiskos darbos un iesniedzis studiju laikā sarakstītu un par pietiekamu atzītu zinātnisko darbu. Šie pierādijumi līdz ar pieteikšanās rakstu jāiesniedz fakultates dekanam ne vēlāk kā 1 mēnesi priekš noliktā pārbaudijuma laika.

Pārbaudīšanu izdara Fakultates Padome vai fakultates izvēlēta komisija.

Papriekš jāiztur pārbaudijumi rakstos. Tiem seko pārbaudijumi mutes vārdiem un zinātniskā darba aizstāvēšana. Ja komisija atzīst par vajadzīgu, pārbaudijumi mutes vārdiem noturami arī tais priekšmetos, kur eksaminands jau pārbaudīts rakstos.

Kandidata grada pārbaudijums (gala eksamens) notiek katra semestra beigās un sākumā. Pārbaudijumu sesijai sākoties, noteic terminus pārbaudijumiem visos atsevišķos priekšmetos.

Ja eksaminands neiztur pārbaudijumu vienā vai divos priekšmetos, vai ja slimība vai kāds cits iemesls, kuru komisija atzīst par svarīgu, aizkavē eksaminandu ierasties uz pārbaudijumu noteiktajā terminā, tad fakultate var dot eksaminandam tiesības, ja viņš iesniedz attiecīgu lūgumu, nākt uz pārbaudijumu nākamajā sesijā, kur viņam tad ieskaita arī iepriekšējā sesijā izturētos pārbaudijumus.

Personas, kas izturējušas akademiskos gala pārbaudijumus un aizstāvējušas par pietiekamu atzītu zinātnisku darbu, iegūst teoloģijas kandidata gradu ar visām likumos noteiktajām tiesībām. Par iegūto gradu izsniedz kandidata diplomu, atzīmējot, vai kandidats beidzis studijas sekmīgi vai ļoti sekmīgi.

Atzīmi „ļoti sekmīgi" iegūst tie kandidati, kam $^2/_3$ pārbaudijumu priekšmetu atestētas ar atzīmi „ļoti sekmīgi" (atzīmēm „ļoti sekmīgi" pie tam pieskaita arī pusi atzīmju „labi") un kas iesniedz ne vēlāk kā gada laikā pēc studiju beigšanas īpašu kandidata rakstu par tematu, ko viņš izvēlējies saziņā ar kādu no fakultates obligatorisko priekšmetu mācības spēkiem. Terminu raksta iesniegšanai Fakultates Padome svarīgu iemeslu dēļ var pagarināt, bet ne ilgāk par trim (3) gadiem. Iesniedzamajam zinātniskajam darbam jābūt patstāvīgam un tas jānodod fakultatei vismaz vienā eksemplarā iespiests jeb uz mašīnas rakstīts. Par rakstu dod savu atsauksmi attiecīgais mācības spēks un pēc tam Fakultates Padome lemj par darba pieņemšanu jeb nepieņemšanu. Ja kandidats savu fakultates pieņemto rakstu sekmīgi aizstāvējis fakultates priekšā, tad fakultate piešķir viņam galīgi kandidata gradu ar atzīmi „ļoti sekmīgi".

2. pielikums.

TEOLOĢIJAS DOKTORA GRADA PIEŠĶIRŠANAS KĀRTĪBA.

1. Personām, kas vēlas iegūt teoloģijas doktora gradu Latvijas Universitates teoloģijas fakultatē, jāiesniedz šai lietā fakultatei rakstīts lūgums, pievie-

nojot tam: a) curriculum vitae un iespiestos zinātniskos darbus; b) diplomu par LU teoloģijas fakultates pirmā zinātniskā grada ieguvumu;

Piezīme. Ārzemju augstskolu diplomus var pieņemt, ja Fakultates Padome, atsevišķi par to katrā gadījumā lemjot, atzīst tos par pieņemamiem.

c) disertaciju, kurai jābūt patstāvīgam pētījumam vienā no teoloģijas nozarēm;

Piezīme. Disertacija iesniedzama valsts valodā 8 eksemplaros, kas var būt arī rokrakstā.

d) kvīti par Universitates Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījuma maksu, kuras lielumu nosaka Universitates Padome.

2. Saņēmusi doktoranda iesniegumu, Fakultates Padome savā tuvākajā sēdē uzdod ne mazāk kā diviem pilntiesīgiem fakultates locekļiem novērtēt disertaciju. Sevišķos gadījumos fakultatei ir tiesība pieaicināt novērtēšanas komisijā citu LU fakultatu locekļus vai arī citu augstskolu mācības spēkus, kā arī ievākt citu augstskolu mācības spēku rakstītas atsauksmes par disertaciju.

3. Tiklīdz komisija pārbaudījusi disertaciju, bet ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc disertacijas iesniegšanas, viņa iesniedz Fakultates Padomei rakstītu atzinumu, pieliekot klāt disertaciju ar savāktām atsauksmēm. Disertacijai jābūt pēc tam viena mēneša laikā pieejamai pārējiem fakultates locekļiem, kas vēlas ar to iepazīties. Pēc tam Fakultates Padome vienā no nākamajām sēdēm lemj par disertacijas pieņemšanu. Kad Fakultates Padome atzinusi disertaciju par pietiekamu teoloģijas doktora grada iegūšanai, doktorands iesniedz to fakultatei iespiestu 25 eksemplaros, un Fakultates Padome nosaka viņam pārbaudījuma laiku mutes vārdiem.

4. Pārbaudījumi mutes vārdiem notiek pilnā fakultates sēdē tanīs priekšmetos, kas ietilpst doktoranda izvēlētajā teoloģijas nozarē. Pārbaudījumiem liek par pamatu doktoranda iesniegtu un Fakultates Padomes apstiprinātu programmu. Pārbaudījums jāiztur viena gada laikā.

5. Pārbaudījumu programma atsevišķās teoloģijas nozarēs aptver šādus priekšmetus:

I. Vispārīgajā reliģiju vēsturē: vispārīgā reliģiju vēsture; semitu reliģiju speciala vēsture; āriešu reliģiju speciala vēsture un senlatviešu mitoloģija un reliģija.

II. Israēļa reliģijas vēsturē: Vecās Derības eksegeze; Israēļa literaturas vēsture; Israēļa vēsture un archeoloģija un Israēļa reliģijas vēsture.

III. Pirmkristīgās reliģijas vēsturē: Jaunās Derības eksegeze, Jaunās Derības kanona un literaturas vēsture, Jaunās Derības laikmeta vēsture un pirmkristīgā reliģija.

IV. Baznīcas vēsturē: baznīcas vēstures historiografija, baznīcas vēsture, dogmatu vēsture un kristīgās ticības vēsture Latvijā.

V. Sistematiskajā reliģijas zinātnē: dogmatika; ētika, reliģijas filozofija un reliģijas psiholoģija.

VI. Praktiskajā teoloģijā: kulta mācība, homilētika, kibernētika un pastorālā disciplina un misija.

6. Ja Fakultates Padome atzinusi pārbaudījumu rezultatus par pietiekamiem, doktorandam disertacija jāaizstāv publiski fakultates noteiktā laikā. Par kārtējiem oponentiem Fakultates Padome ievēlē blakus doktoranda izvēlētās teoloģijas nozares pārstāvi vēl 2 citus pilntiesīgus fakultates locekļus.

Piezīme: Fakultatei ir tiesība aicināt par kārtējiem oponentiem arī citu LU fakultatu locekļus. Publiskā disputā var uzstāties ar iebildumiem un jautājumiem doktorandam arī personas, kas nav fakultates un Universitates mācības spēki.

7. Tieši pēc disertacijas publiskās aizstāvēšanas Fakultates Padome lemj, vai doktorandam piešķirams teoloģijas doktora grads. Fakultates lēmumu tūlīt publiski paziņo.

8. Ja Fakultates Padome nav pieņēmusi disertaciju vai nav atzinusi disertacijas aizstāvēšanu par sekmīgu, tad jaunu disertaciju doktorands var iesniegt ne agrāk kā pēc viena gada. Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad doktorands var stāties pie tā atkal ne agrāk kā pēc viena gada.

Noteikumi izlemti Teoloģijas Fakultates Padomē 1922. g. 15. decembrī ar papildinājumiem 1923. g. 16. martā, 27. aprilī un 11. maijā, un 1938. g. 13. maijā. Apstiprināti Universitates Padomē 1923. un 1938. g.

XII
ROMAS KATOĻU TEOLOĢIJAS FAKULTATE 1938—1939

XII. Romas katoļu teoloģijas fakultate

Profesors *P. Strods.*

1. Fakultates nodibināšana. Romas katoļu teoloģijas fakultate darbojas Latvijas Universitatē, sākot ar 1938./39. akademisko mācības gadu. Tās priekštecis ir Rīgas archidiecezes Garīgais seminars, ko nodibināja Rīgas archibīskaps *Antonijs Springovičs* Aglonā 1920. g. 3. oktobrī.

Seminara rektors bij bīskaps profesors *Jāzeps Rancāns* un ilggadīgs inspektors — profesors *Aleksandrs Novickis.* Pirmie Garīgā seminara profesori bez jau minētajiem bija *Bernards Kublinskis,* Mag. S. Th., monsiņjors *Dominiks Jaudzems,* monsiņjors *Nikodems Rancāns* un *Sīmanis Žulpo,* Mag. S. Th.

Studiju ilgums pirmajos gados seminarā bija 6 gadi: pirmais vispārīgās izglītības noapaļošanai, pārējie pieci — filozofijas un teoloģijas disciplinām. Pirmajā studiju gadā seminarā iestājās 29 audzēkņi: pirmajā kursā 18, pārējos — 11. Pēdējie bija galvenā kārtā bijušie Pēterpils Garīgā seminara audzēkņi.

Aglonā Garīgais seminars darbojās tikai līdz 1924. gadam, kad to pārcēla uz Rīgu. Šeit klāt nāca jauni profesori: *Pāvils Ozoliņš,* Mag. S. Th., *Bruno Menke,* Dr. S. Th. un *Pēteris Strods,* Dr. philos.

Līdz 1927. g. seminarā uzņēma arī bez gatavības apliecības, jo katoļticīgo maturistu bija vēl gaužam maz, bet sākot ar 1927./28. mācības gadu — tikai maturistus. Izvedot šo reformu, bija reformēts arī studiju plāns: sagatavošanas kurss atkrita un palika pieci akademiskie gadi, veltīti filozofijas un teoloģijas disciplinām. Šādā kārtā Garīgais seminars faktiski pārvērtās par katoļu teoloģijas augstskolu ar piecgadīgu kursu.

Lai arī juridiski panāktu tam augstskolas tiesības, bija nodoms pārdēvēt to par Rīgas Romas katoļu teoloģijas akademiju, cerot, ka arī valdība tai atzīs augstskolas tiesības.

Kad 1928. gadā akademijas statuti bija iesniegti toreizējai valdībai apstiprināšanai, izglītības ministrs piesūtija tos Latvijas Uni-

versitatei atsauksmei. Pēdējā nāca ar ierosinājumu atvērt pie Latvijas Universitates Romas katoļu teoloģijas fakultati. Tādā kārtā pirms 11 gadiem dzima ideja par šo visjaunāko Latvijas Universitates ozola zaru.

Ievērojot katoļu baznīcas likumus par seminariem un studiju universitatēm, radās nepieciešamība izstrādāt minētai fakultatei īpašus statutus, kas tuvāk noteiktu tās iekārtu un attiecības pret Latvijas Universitates satversmi un katoļu baznīcas kanoniskajām tiesībām. Šim uzdevumam tika radīta speciala komisija, kur kā Latvijas Universitates pārstāvji darbojās profesors *K. Straubergs* un profesors *L. Adamovičs*, bet kā Rīgas archibīskapa pārstāvji — apustuliskais protonotarijs prelats *Ed. Stukels* un profesors *P. Strods*.

Komisijas darbs viceministra monsiņjora *D. Jaudzema* vadībā noritēja sekmīgi. Statutu projekts bija izstrādāts un 1931. g. 7. oktobrī Latvijas Universitates Padomē pieņemts. Tā paša gada 27. oktobrī statutus parakstija Latvijas Universitates rektors *M. Bīmanis* un Rīgas archibīskaps *Antonijs Springovičs*.

Kad statutu projekts bija izstrādāts, toreizējā valdība ar Ministru prezidentu *Kārli Ulmani* priekšgalā 1931. gada 29. septembrī Latvijas satversmes 81. panta kārtībā izdeva likumu, ar ko pie Latvijas Universitates nodibināja Romas katoļu teoloģijas fakultati. Tā paša gada 4. novembrī Latvijas Universitates Padome jaunnodibinātajai fakultatei ievēlēja mācības spēkus: par profesoriem — *Jāzepu Rancānu*, Mag. S. Th., *Aleksandru Novicku*, Mag. S. Th., *Pāvilu Ozoliņu*, Mag. S. Th., *Pēteri Strodu*, Dr. philos., un *Izidoru Ancānu*, Dr. S. Th. et Lic. Script. S., bet par docentiem — monsiņjoru *Dominiku Jaudzemu*, *Jāni Voloviču*, Mag. S. Th., un *Antonu Žuromsku*, Dr. iur. can., un par lektoru prelatu *Eduardu Stukelu*. Tādā kārtā jau 1931. gadā, pateicoties tautas Vadoņa un Latvijas Universitates labvēlībai bija nodibināta Romas katoļu teoloģijas fakultate. Bet šo darbu izjauca Saeima. Tā 1931. g. 13. novembrī noraidija valdības izdoto likumu. Visi turpmākie mēģinājumi atdzīvināt Romas katoļu teoloģijas fakultati Saeimas laikos bija veltīgi. Tikai Vadoņa atjaunotajā Latvijā atdzima ideja par šīs fakultates realizēšanu.

Ievērojot daudzos jauninājumus, kādus katoļu augstskolu dzīvē ieveda pāvesta Pija XI apustuliskā konstitucija „*Deus scientiarum Dominus*", dota 1931. g. 24. maijā, iepriekšējie fakultates statuti

bija jāpārveido un jāsaskaņo ar jaunajiem noteikumiem. Lietas labā, ar Valsts Prezidenta Dr. *Kārļa Ulmaņa* labvēlību, 1935. g. rudenī tika sūtīta pie Svētā Krēsla speciala delegacija: izglītības ministra biedrs ministrs *J. Čamanis*, Latvijas sūtnis pie Svētā Krēsla ministrs vec. doc. *H. Albats* un bīskaps profesors *J. Rancāns*.

Pāvests *Pijs XI* un viņa valstssekretars kardinals *Eugenijs Pačelli* (tagadējais pāvests *Pijs XII*) arī šinī gadijumā apliecināja savu lielo labvēlību Latvijas valstij un latvju tautai. Mūsu delegacija visur tika ļoti laipni uzņemta un ātri vien veica visus savus uzdevumus: visos jautājumos bija panākta skaidrība un saprašanās. Statuti tika pārveidoti un pieskaņoti apustuliskai konstitucijai „Deus scientiarum Dominus". Šeit jāpiezīmē, ka šie statuti ir pirmie, kas visā pilnībā pieskaņoti minētai konstitucijai. Tie noderēs par paraugu daudzām citu tautu katoļu augstskolām.

No Romas atvestos statutus latīņu valodā pārtulkoja latviski profesors *P. Strods* un to tekstu galīgā redakcijā pieņēma īpaša komisija ministra *J. Čamaņa* vadībā. Jaunos statutus Latvijas Universitates Padome pieņēma 1936. g. 16. septembrī, bet galīgā redakcijā statutu projektu parakstija 1938. g. 14. janvarī ārlietu ministrs *V. Munters* un Rīgas archibīskaps-metropolits *Antonijs Springovičs*.

Kad viss nepieciešamais bija sagatavots, 1938. g. sākumā Vatikānā ieradās Svētā Krēsla nuncijs Latvijā archibīskaps *Antonino Arata* un mūsu ārlietu ministrs *Vilhelms Munters*, lai noslēgtu pie konkordata starp Svēto Krēslu un Latvijas valdību papildu konvenciju, kas, starp citu, paredzētu arī Romas katoļu teoloģijas fakultates nodibināšanu pie Latvijas Universitates. Ar abpusīgu labvēlību jau 1938. g. 25. janvarī minētā papildu konvencija tika noslēgta un Latvijas valdības vārdā to parakstija ministrs *V. Munters* un Svētā Krēsla vārdā Vatikāna valstssekretars kardinals *Eugenijs Pačelli*. Konvencijā, starp citu, teikts: „Augstākām garīgām studijām Latvijas Universitatē nodibinama katoļu teoloģijas fakultate"

Latvijas valdība šo konvenciju pieņēma un apstiprināja 1938. g. 11. februarī, un tā stājās spēkā ar ratifikacijas dokumentu apmaiņu 1938. g. 26. martā.

Pēc konvencijas noslēgšanas pāvests *Pijs XI*, ticēdams, ka Latvijas valdība to pieņems un apstiprinās, ātrākai lietas nokārtošanai par labu pavēlēja kongregacijai par seminariem un universitatēm dot attiecīgu dekretu par Romas katoļu teoloģijas fakultates nodibināšanu pie Latvijas Universitates. Dekrets oriģinalā skan:

SACRA CONGREGATIO

de seminariis et studiorum universitatibus.

Sanctissimus Dominus Noster *Pius* Div. Prov. P. P. XI in sollemni Conventione cum Latviensi Republica, die XXV mensis Januarii volventis anni inita, Facultatem Theologiae Catholicae apud Studiorum Universitatem Latviae condendam sanxit.

Itaque idem *Augustus Pontifex*, hujus *Sacrae Congregationis praefectus*, Facultatem ipsam penes memoratum Athenaeum praesentibus litteris erigit erectamque declarat, cum potestate gradus academicos, ad normam Constitutionis Apostolicae „Deus scientiarum Dominus" eique adnexarum Ordinationum et secundum Statuta rite approbata, conferendi; servatis ceteris de jure servandis.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus S. Calisti, die XXVII mensis Januarii, in festo Sancti Johannis Chrysostomi, Anno Domini MCMXXXVIII.

Vidimus et probavimus.

Pius P. P. XI (manu propria).

Sigillum S. Congregationis de Seminariis et Studiorum Universitatibus.

Secretarius
Ernestus Ruffini.

Tulkojums.

SVĒTĀ KONGREGACIJA

par seminariem un studiju universitatēm.

Mūsu Svētais Tēvs, pēc Dieva prāta pāvests *Pijs XI*, svinīgā līgumā, noslēgtā ar Latvijas Republiku š. g. 25. janvarī, atzina, ka pie Latvijas Universitates dibināma Romas katoļu teoloģijas fakultate. Tāpēc tas pats *Svētais Tēvs*, šīs *svētās kongregacijas prefekts*, nodibina pie minētās augstskolas katoļu teoloģijas fakultati un ar šo rakstu izsludina to par nodibinātu ar tiesībām piešķirt akademiskus gradus saskaņā ar Apustulisko Konstituciju „Deus scientiarum Dominus", tai pievienotām „Ordinationes" un likumīgi apstiprinātiem Statutiem; ievērojot visu pārējo, kas pēc likuma pildams.

Nekādi kavēkļi šim rīkojumam nekādā ziņā nevar stāvēt ceļā.

Dots Romā, Sv. Kalista pilī, 27. janvarī, Svētā Jāņa Chrizostoma svētkos, 1938. gadā.

Mēs esam šo redzējuši un atzinuši par labu.

Pāvests Pijs XI
(pašrocīgi parakstīts).

Sekretars
Ernestus Ruffini.

Uz dekreta, kā redzams, pāvests pats pašrocīgi devis savu piekrišanu par fakultates atvēršanu, teikdams: Vidimus et probavimus *Pius P. P. XI.* — Mēs esam šo redzējuši un atzinuši par labu. *Pāvests Pijs XI.*

Ar šo dekretu katoļu teoloģijas fakultate no baznīcas puses bija nodibināta un izsludināta par nodibinātu. To pašu darija Latvijas valdība. Ar savu 1938. g. 12. aprila likumu tā nosacija, ka Romas katoļu teoloģijas fakultate pie Latvijas Universitates atverama ar 1938. g. 1. jūliju. Šādā kārtā bija nokārtota juridiskā fakultates puse. Tagad sekoja tās noorganizēšanas darbi: mācības spēku izraudzīšana, to ievēlēšana un apstiprināšana, studentu uzņemšana un fakultates oficiālā atklāšana.

Saskaņā ar fakultates statutu 8. p. mācības spēkus izraudzija Rīgas archibīskaps-metropolits. Viņš jau 1938. g. 9. aprilī stādija tos priekšā Svētajam Krēslam, lai izlūgtu tiem *nihil obstat*. Kamēr pienāca Sv. Krēsla atbilde, tika izgatavoti galīgai parakstīšanai 2 statutu eksemplari, ko 1938. g. 10. maijā parakstija Latvijas Universitates rektors *M. Prīmanis* un Rīgas archibīskaps-metropolits *A. Springovičs*.

2. Mācības spēki. Kad *nihil obstat* bija pienācis, Rīgas archibīskaps-metropolits ar savu 1938. g. 18. maija rakstu Latvijas Universitates rektoram nozīmēja pirmos mācības spēkus, ko LU Padome ievēlēja savā 1938. g. 1. jūnija sēdē.

Ievēlēja, skaitot ar 1. VII, par profesoriem: 1) pastorālās teoloģijas katedrai bīskapu *Jāzepu Rancānu*, Mag. S. Th., 2) Moralteoloģijas katedrai bīskapu *Boleslavu Sloskānu*, 3) Kanonisko tiesību katedrai prelatu *Aleksandru Novicki*, Mag. S. Th., 4) Kristīgās filozofijas katedrai prelatu *Pēteri Strodu*, Dr. philos., 5) Baznīcas vēstures katedrai monsiņjoru *Pāvilu Ozoliņu*, Mag. S. Th., 6) Jaunās Derības Sv. Rakstu katedrai *Pēteri Laurinoviču*, Dr. S. Th., 7) Vecās De-

rības Sv. Rakstu katedrai *Konstantiju Kolfšotenu (Kolfschoten)*, Dr. S. Th., 8) Dogmatiskās teoloģijas katedrai *Arturu Haueru*, Dr. S. Th., un 9) Fundamentalās teoloģijas katedrai *Bronislavu Valpitru*, Dr. S. Th.; par vecāko docentu pie pastoralās teoloģijas katedras ievēlēja *Antonu Žuromsku*, Dr. iur. can., un par lektoriem pie kristīgās filozofijas katedras *Longinu Lapkovsku*, Lic. philos., un *Bronislavu Kokinu*, Lic. philos. Vakantas palika: viena profesura kristīgajā filozofijā un trīs docenturas. Faktiskais mācības spēku skaits 1938./39. m. g. bij šāds:

Mācības gadi	Mācības spēku skaits			Kopā
	Profesori	Vecākie docenti	Lektori	
1938./39.	9	1	2	12

Jaunievēlētos profesorus Ministru kabinets apstiprināja 1938. g. 14. jūnijā. Šādā kārtā pēc 10 gadiem atkal dzima Romas katoļu teoloģijas fakultate. Pie šī darba veikšanas no fakultates mācības spēkiem daudz pūļu ir pielikuši bīskaps profesors *J. Rancāns* un profesors *P. Strods*.

Jaunnodibinātās Fakultates Padome par pirmo tās dekanu vienbalsīgi ievēlēja bīskapu profesoru *J. Rancānu*, bet par fakultates sekretaru un LU Padomes locekli profesoru *P. Strodu* un par bibliotekaru profesoru *P. Laurinoviču*.

Visi Romas katoļu teoloģijas fakultates mācības spēki, izņemot profesoru *B. Valpitru*, lektorus *L. Lapkovsku* un *B. Kokinu*, iepriekš ir strādājuši Rīgas archidiecezes Garīgā seminarā kā profesori. Viņu darbības laiks seminarā un viņu mācītie priekšmeti redzami no šīs tabulas:

Mācības spēki	Laiks	Priekšmeti
Profesori:		
1. *Jāzeps Rancāns*	Kopš 1920. g.	Pastoralā teoloģija, homilētika, pedagoģika, katechētika, socioloģija, baznīcas vēsture, kristīgās mākslas vēsture, katechisms un franču valoda.
2. *Aleksandrs Novickis*	1920. g.	Kanoniskās tiesības, Sv. Raksti, bībeles archeoloģija, sv. vēsture, pastoralā teoloģija un poļu valoda.
3. *Pāvils Ozoliņš*	1924. g.	Baznīcas vēsture, kristīgā archeoloģija, kristīgā māksla, patroloģija, latīņu valoda un lietuvju valoda.
4. *Pēteris Strods*	1926. g.	Filozofijas vēsture, loģika, kritika, ontoloģija, teodiceja, ētika, ievads kosmoloģijā un psicholoģijā, kosmoloģija un psicholoģija.
5. *Antons Žuromskis*	1931. g.	Svētie Raksti: ievads un eksegeze, bībeles archeoloģija, sv. vēsture, apoloģētika, dogmatiskā teoloģija, liturģika, pedagoģika un katechētika.
6. *Boļeslavs Sloskāns*	1934. g.	Moralteoloģija, asketiskā teoloģija un dogmatiskā teoloģija.
7. *Pēteris Laurinovičs*	1935. g.	Svētie Raksti: ievads un eksegeze, bībeles archeoloģija, sv. vēsture un grieķu valoda.
8. *Konstantijs Kolšotens*	1938. g.	Sv. Raksti (Vecā Derība — ievads un eksegeze).
9. *Arturs Hauers*	1938. g.	Dogmatiskā teoloģija un patroloģija.

Romas katoļu teoloģijas fakultates mācības spēki pēc katedrām un priekšmetiem fakultatē iedalas šādi:

Mācības spēki	Kad ievēlēts	Katedra	Priekšmet
Profesori:			
1. *Jāzeps Rancāns*	1938. g.	Pastoralās teoloģijas	Pastoralā teoloģija, homilētika, franču valoda un poļu valoda.
2. *Aleksandrs Novickis*	1938. g.	Kanonisko tiesību	Kanoniskās tiesības un poļu valoda.
3. *Pāvils Ozoliņš*	1938. g.	Baznīcas vēstures	Baznīcas vēsture, kristīgā arheoloģija, kristīgā māksla, latīņu valoda un lietuvju valoda.
4. *Pēteris Strods*	1938. g.	Kristīgās filozofijas	Filozofijas vēsture, teodiceja, ontoloģija un loģika.
5. *Boļeslavs Sloskāns*	1938. g.	Moralteoloģijas	Moralteoloģija un asketiskā teoloģija.
6. *Pēteris Laurinovičs*	1938. g.	Jaunās Derības Sv. Rakstu	Jaunās derības sv. raksti: ievads un eksegeze un grieķu valoda.
7. *Konstantijs Kolšotens*	1938. g.	Vecās Derības Sv. Rakstu	Vecās derības sv. raksti: ievads un eksegeze un vācu valoda.
8. *Arturs Hauers*	1938. g.	Dogmatiskā teoloģija	Dogmatiskā teoloģija, jautājumi par austrumu baznīcu, patroloģija un ebreju valoda.
9. *Bronislavs Valpitrs*	1938. g.	Fundamentalā teoloģija	Fundamentalā teoloģija.
Vec. docenti:			
1. *Antons Žuromskis*	1938. g.	Pie pastoralās teoloģijas katedras	Liturģika, pedagoģika un katechētika.
Lektori:			
1. *Longins Lapkovskis*	1938. g.	Pie kristīgās filozofijas katedras	Ētika un sociloģija.
2. *Bronislavs Kokins*	1938. g.	Pie kristīgās filozofijas katedras	Ievads kosmoloģijā un psicholoģijā, kosmoloģija, psicholoģija un kritika.

Ar 1939. g. 1. jūliju profesors *K. Kolšotens* pāriet ārštatā un par štata profesoru viņa vietā darbojas *Johans Simons*.

Pirmajā studiju gadā Romas katoļu teoloģijas fakultatē iestājās 62 studenti, kas pa kursiem sadalas šādi: I kursā — 11, II — 16, III — 7, IV — 9, V — 7 un VI — 12. Šeit jāpiezīmē, ka I kursā bija pieteikušies 16 aspiranti. Trīs no tiem uz pārbaudijumiem neieradās, un divi pārbaudijumus neizturēja. Tāpēc I kursā uzņemti tikai 11. Pārējo kursu studenti ir: 48 Rīgas archidiecezes Garīgā seminara audzēkņi un 3 Pēterpils Garīgā seminara absolventi.

3. Darbības uzsākšana. Fakultates oficialā atklāšana notika 1938. g. 15. sept. To izdarija Latvijas Universitates rektors *M. Prīmanis* fakultates telpās. Svēto Krēslu svinībās reprezentēja nunciaturas sekretars monsiņjors Dr. *Andželo Abo (Angelo Abbo)*, bet Latvijas valdību — izglītības ministrs profesors *J. Auškāps* un ministrs *J. Čamanis*. Atklāšanas aktu ar savu klātbūtni pagodināja bij. izglītības ministrs profesors *A. Tentelis*, Latvijas sūtnis pie Sv. Krēsla vec. doc. *H. Albats*, LU prorektori prof. *A. Vītols* un prof. *A. Kārkliņš* un visu fakultatu dekani: prof. *K. Rezevskis*, prof. *K. Straubergs*, prof. *A. Ķešāns*, prof. *P. Sniķers*, vec. doc. *V. Skārds*, vec. doc. *L. Āboliņš*, prof. *E. Laube*, prof. *R. Grapmanis*, prof. *E. Balodis*, prof. *L. Adamovičs*, vec. doc. *P. Kreišmanis*, Rīgas archidiecezes kūrijas kanclers apustuliskais protonotarijs prelats *Ed. Stukels*, Rīgas archidiecezes kūrijas oficialais prelats *A. Pastors* un prelats *V. Strelevičs*. Aktā piedalijās visi Katoļu teoloģijas fakultates mācības spēki un studenti.

Fakultates atklāšanas svinības iesākās ar dievkalpojumu fakultates baznīcā, ko vadija fakultates dekans bīskaps prof. *J. Rancāns*. Viņš, pateikdamies Dievam par fakultates nodibināšanu un izlūgdamies tai Dieva Svētā Gara palīdzību un svētību, teica šādu uzrunu:

„Dieva palīgu piesaukdami, mēs uzsāksim darbu jaunnodibinātā Romas katoļu teoloģijas fakultatē. Brīvās Latvijas 20. gadā piepildas tas, par ko sapņoja mūsu labākie dēli. Latvijas katoļi ar gandarijumu varēs apliecināt, ka Rēzeknes kongresa 1917. g. solijumi nav bijuši tukši un nav gājuši aizmirstībā.

Mums ir liels gods un liels prieks piedzīvot šo svarīgo vēsturisko brīdi. Vienotas tautas veselīgā doma arī šeit ir guvusi uzvaru pār naidu un skaldīšanos. Te nenoliedzami lielākais nopelns pieder mūsu tālredzīgajam Tautas Vadonim, kam vienādi rūp visu tautas daļu saimnieciskā un garīgā labklājība.

Nodibinātās un šodien svinīgi atklājamās katoļu teoloģijas fakultates uzdevums un mērķis ir sagatavot garīdzniekus ar augstskolas izglītību un veicināt katoļu teoloģisko zinātņu pētīšanu un izplatīšanu. Šo atbildīgo uzdevumu ar paļāvību uz Visvarenā palīgu mēs esam uzņēmušies un centīsimies pildīt ar

vislabāko sirdsapziņu. Izglītosim un audzināsim mūsu tautai un valstij garīdzniekus — gara dzīves un zinātnes veicinātājus — un ar neatlaidīgu darbu izkopsim mums uzticēto zinātņu nozari, lai Latvijas Universitates ozols paliktu arvien dižāks un kuplāks.

Mūsu uzdevums ir tuvināt mūsu tautu pie Tā, kas par sevi ir teicis: „Es esmu patiesība" (J. XVII, 6). Jo Kristū ir dzīves devēja patiesība, kas vajadzīga un nepieciešama kā atsevišķiem cilvēkiem, tā arī tautām. Viņā, dievišķajā Pestītājā, ir atradusi un turpmāk atradīs patiesību mūsu tauta. Viņš ir sākums un beigas, Alfa un Omega!

Kristus mācības patiesības dziļi rakstīsim mūsu sirdīs, uzglabāsim savās pārliecībās, — ko vārdos sludināsim, to darbos apliecināsim!

Dārgā studējošā jaunatne! Uzsākdama akademisko gadu, apbruņojies ar spēku un stingru gribu: ar studijām un darbu nāciet pie patiesības, patiesību atzinuši — palieciet tai uzticīgi, patiesību aizstāviet savās pārliecībās un dzīvē, pakļaudami sevi visvarenā Dieva patiesības likumiem. Ne dzīves pārbaudījumi, ne ļaunas dziņas, ne pašlabuma kāre nedrīkst jūs atraut no patiesības. Lai pildas par jums Kristus vārdi: „Jūs atzīsiet patiesību un patiesība jūs darīs brīvus" (J. VIII, 32). Kas ir īsti garīgs, tas miesu pakļauj garam, garīgām lietām ierāda pirmo vietu un vārdus apstiprina ar darbiem.

Liela ir patiesības vara un stiprāka par visu pasaulē! Zeme slāpst pēc patiesības un debesis slavē patiesību. Patiesības vārdā mocekļi cieš, patiesības vārdā karavīrs iet cīņās, patiesības vārdā zinātnieks nododas pētījumiem, mākslinieks rada jaunas vērtības un sabiedrisks darbinieks nerimstas darbā un vienmēr jaunos pasākumos. Patiesība dod ierosmi, dara laimīgus un nes svētu mieru cilvēkiem. Sevišķi tas sakams par Mūžīgā patiesību: „Veritas Domini manet in aeternum."

Ar sirdsdedzi kalposim patiesībai, nodosimies zinātnei un pētījumiem, ar to vislabāk pakalposim mūsu tēvzemei — tautai un valstij. Šinī svētīgajā darbā Dieva palīgs un svētība lai ir ar mums vienmēr un visur! Amen."

Uzrunai sekoja Svētā Tēva dekreta nolasīšana par fakultates nodibināšanu, tad aizlūgums par valsti, par Valsts Prezidentu, valdību un karaspēku un beigās bīskapa svētība.

Pēc tam viesi sapulcējās fakultates aktu zālē, kur fakultates dekans sniedza īsu vēsturisku pārskatu par fakultates nodibināšanas gaitām. Uzsvērdams nopelnus pie fakultates nodibināšanas, viņš sevišķu pateicību izteica pāvestam *Pijam XI*, Valsts Prezidentam Dr. *Kārlim Ulmanim* un visai valdībai, Latvijas Universitates rektoriem: profesoriem — *M. Bīmanim, J. Auškāpam un M. Prīmanim*, Svētā Krēsla nuncijam Latvijā archibīskapam *Antonino Aratam* un Rīgas archibīskapam-metropolitam *Antonijam Springovičam.*

Noslēdzis pārskatu, dekans lūdza Latvijas Universitates rek-

toru profesoru Dr. *M. Prīmani* atklāt Romas katoļu teoloģijas fakultati. Viņa magnificence, atklādams fakultati, teica:

„Augsti godātie ministru kungi, augsti godātie dekanu kungi, kolegas un studējošā jaunatne.

Šodien mums, Universitates saimei, ir reta svētku diena, jo mūsu Universitatē uzsāk savu darbību mūsu 12. fakultate — Romas katoļu teoloģijas fakultate. Man ir gods un patīkamais pienākums sveikt Universitates vārdā šo mūsu jauno fakultati, kas tagad ir kļuvusi par mūsu pašu locekli un neatņemamu sastāvdaļu.

Kā mēs jau no dekana kunga pārskata dzirdējām, ideja par šīs fakultates dibināšanu nav jauna. Tikai visu laiku tās realizēšanai stāvēja ceļā šķēršļi, kurus novērst nebija Universitates vadības spēkos. Iekārta, kas Latvijā bija spēkā līdz vēsturiskajai 1934. g. 15. maija dienai, negribēja dot un nedeva iespēju mūsu valsts galvenajām konfesijām smelties savu augstāko izglītību v i e n a s Universitates sienās. Tas jau arī bija toreizējās iekārtas skaidri saskatams nolūks — turēt vienu iedzīvotāju daļu no otras pēc iespējas tālāk, lai radītu arvien lielāku plaisu atsevišķu tautību, konfesiju un dažādu iedzīvotāju slāņu starpā. Tur slēpās agrākās iekārtas spēks un, kā mēs vēlāk redzējām, arī nespēks. Mūsu valsts stūre bij jāpagriež citā virzienā, ko ar īsta meistara roku īstā brīdī arī izdarija *K. Ulmanis*, mūsu Vadonis, mūsu Valsts Prezidents.

Kā jau minēju, parlamenta laikā nebij iespējams pienācīgi atrisināt veselas mūsu valsts un tautas daļas iedzīvotāju augstākās garīgās izglītības jautājumu. 15. maijs arī šim jautājumam deva vajadzīgo atrisinājumu, un tā mēs šodien redzam, ka viss Romas katoļu teoloģijas fakultates dibināšanai ir nokārtots, gan tās formalitates, kas bija jākārto pašu zemē, gan ar augstāko katoļu ticības garīgo varu Romā — Sv. Tēvu. Idejas ir guvušas savu pienācīgo iemiesojumu likumos un attiecīgos nolīgumos, un tā mēs šodien esam kļuvuši šā vēsturiskā brīža liecinieki, kad Romas katoļu teoloģijas fakultate uzsāk savu darbību.

Augsti godājamie Romas katoļu teoloģijas fakultates mācības spēki un studenti, šis brīdis ir vēsturisks. Universitate tagad ir kļuvusi bagātāka, nekā tā bija līdz šim, bagātāka par veselu zinātnes disciplinu, kuru mūsu jaunā paaudze varēs piesavināties vienotā universitatē. Tādējādi viņa pēc savu studiju beigšanas varēs sekmīgāk kā līdz šim ziedot visus savus spēkus un enerģiju vienotās Latvijas kulturas un varenības celšanai un padziļināšanai.

Mēs visi zinam, ka mūsu Vadonis nekā nav taupijis, lai šī ideja par augstākās izglītības iegūšanas iespēju Romas katoļticīgiem mūsu pašu zemē realizētos, realizētos tādējādi, kā mēs to šodien redzam. Tāpēc par to mūsu visu dziļi izjusta pateicība pirmā kārtā pienākas valsts un tautas Vadonim *K. Ulmanim*, tāpat arī katoļu baznīcas augstākajai varai un visiem pārējiem šā darba sekmētājiem.

Šinī brīdī es esmu laimīgs, ka man kā Universitates rektoram pienākas gods šeit uzrunāt jauno fakultati, jo es esmu pārliecināts, ka Romas katoļu teoloģijas fakultate, līdzīgi savām 11 māsām, gatavos mūsu vienotai valstij un vienotai Latvijas tautai darbiniekus, kas katrā, kaut attālākā mūsu dzimtenes stūrītī, pēc Universitates beigšanas, dedzīgi sēs to sēklu, ko šeit fakultatē būs snieguši audzinātāji un mums visiem mūsu Vadonis.

Atklājot šinī brīdī Romas katoļu teoloģijas fakultates darbību, novēlu visiem fakultates mācības spēkiem vislabākās sekmes un panākumus lielajā audzināšanas darbā, tāpat arī studentiem sekot audzinātāju idejām un mācībām.

Solīdamies kopējam darbam mūsu mīļās tēvijas Latvijas labā un mūsu Vadonim, vienosimies mūsu tautas lūgšanā „Dievs, svētī Latviju!"

Fakultatei tās atklāšanas svinībās savu apustulisko svētību bija piesūtijis Svētais Tēvs *Pijs XI,* izteikdams cerības, ka jaunā fakultate godam veiks savus uzdevumus. Augstā ganītāja svētību fakultatei piesūtija Rīgas archibīskaps-metropolits *Antonijs Springovičs* un Liepājas bīskaps *Antonijs Urbšs.* Fakultate no savas puses nosūtija pateicības telegrammas: Viņa Svētībai pāvestam *Pijam XI,* Valsts Prezidentam Dr. *Kārlim Ulmanim,* Svētā Krēsla nuncijam archibīskapam *A. Aratam,* Rīgas archibīskapam-metropolitam *Antonijam Springovičam* un ārlietu ministram *V. Munteram.*

Ar Romas katoļu teoloģijas fakultates atklāšanu izbeidza savu pastāvēšanu kā mācības iestāde Rīgas archidiecezes Garīgais seminars. Turpmāk tas paliek kā fakultates studentu konvikts, tā tad kā audzināšanas iestāde. Par visu pastāvēšanas laiku (1920.—38.) seminarā ir iestājušies 264 aspiranti, bet izstājušies 112. Pārējie 152 palikuši savam aicinājumam uzticīgi. No tiem 120 iesvētīti par garīdzniekiem un 32 vēl studē Romas katoļu teoloģijas fakultates vecākajos kursos.

4. Mācības plāns. Runājot par studiju plānu jāsaka, ka fakultates disciplinas ir iedalamas filozofiskajās, teoloģiskajās un valodnieciskajās. Pēdējās ir vai kā palīgpriekšmets teoloģijas un Svēto Rakstu studijās, vai kā sagatavotājas pastoralam darbam. Pie pirmām pieskaitamas latīņu, grieķu un ebreju valodas, pie otrām — vācu, franču, poļu un lietuvju. Filozofiskās disciplinas māca pirmajos divos kursos, teoloģiskās — pēdējos četros. Fakultates statuti paredz desmit profesuras, četras docenturas un divi lektoratus.

Katedras katoļu teoloģijas fakultatē ir 10: I kristīgā filozofija (loģika, kritika, ontoloģija, ētika un socioloģija), II kristīgā filozofija (ievads kosmoloģijā un psicholoģijā, kosmoloģija, psicholoģija, teodiceja, filozofijas vēsture, pedagoģika un katechetika), III fundamentalā teoloģija un reliģiju vēsture, IV dogmatiskā teoloģija ar jautājumiem par austrumu baznīcu, V moralteoloģija un

asketika, VI Vecās Derības Svētie Raksti un ebreju valoda, VII Jaunās Derības Svētie Raksti un Jaunās Derības grieķu valoda, VIII kanoniskās tiesības, IX baznīcas vēsture, patroloģija, kristīgās mākslas vēsture un kristīgā archeoloģija, X pastoralā teoloģija, homilētika un liturģika.

Visas disciplinas ir iedalītas galvenajās, auksiliarajās, specialajās un fakultativajās. Pie galvenajām disciplinām pieder: loģika, kritika, ontoloģija, ētika, ievads kosmoloģijā un psiholoģijā, kosmoloģija, psiholoģija, teodiceja, filozofijas vēsture, fundamentalā teoloģija, dogmatiskā teoloģija, moralteoloģija, Vecās Derības Svētie Raksti (ievads un eksegeze), Jaunās Derības Svētie Raksti (ievads un eksegeze), baznīcas vēsture ar patroloģiju un kristīgo archeoloģiju, kanonisko tiesību institucijas. Auksiliarās disciplinas ir: ebreju valoda, bībeles grieķu valoda, liturģijas sistematiskās un vēsturiskās institucijas, asketika, teoloģijas jautājumi, kas sevišķi attiecas uz austrumu baznīcu. Specialās disciplinas ir: socioloģija, pedagoģika un katechetika, pastoralā teoloģija, homilētika, reliģiju vēsture, kristīgās mākslas vēsture, latīņu valoda. Fakultativās disciplinas ir: vācu valoda, franču valoda, poļu valoda un lietuvju valoda.

Galvenās, auksiliarās un specialās disciplinas iedalītas 7 kursos šādi:

I kursā:	st.	ned.
Loģika, kritika, ontoloģija	6	
Ievads kosmoloģijā un psiholoģijā	3	
Praktiskie darbi filozofijā	1	
Filozofijas vēsture	4	
Kristīgā māksla	2	
Latīņu valoda	3	
Jaunās Derības grieķu valoda	2	
Ebreju valoda	2	
Kopā	23	

II kursā:	
Kosmoloģija un psiholoģija	6
Teodiceja un ētika	6
Praktiskie darbi filozofijā	1
Filozofijas vēsture	4
Socioloģija	2
Latīņu valoda	3

Jaunās Derības grieķu valoda	2
Ebreju valoda	2
Kopā	26

III kursā:

Fundamentalā teoloģija	6
Dogmatiskā teoloģija	5
Moralteoloģija	3
Svētie Raksti (ievads)	3
Baznīcas vēsture	2
Kanoniskās tiesības	3
Kristīgā archeoloģija	2
Pedagoģika un katechetika	2
Kopā	26

IV kursā:

Dogmatiskā teoloģija	5
Moralteoloģija	3
Svētie Raksti (ievads)	3
Kanoniskās tiesības	3
Baznīcas vēsture	2
Pastoralā teoloģija	2
Homilētika	2
Pedagoģika un katechetika	2
Liturģika	2
Asketiskā teoloģija	1
Kopā	25

V kursā:

Dogmatiskā teoloģija	5
Moralteoloģija	3
Svētie Raksti (eksegeze)	3
Kanoniskās tiesības	3
Baznīcas vēsture	2
Pastoralā teoloģija	2
Patroloģija	2
Homilētika	2
Liturģika	2
Asketiskā teoloģija	1
Kopā	25

VI kursā:

Dogmatiskā teoloģija	5
Moralteoloģija	3
Svētie Raksti (eksegeze)	3
Kanoniskās tiesības	3
Baznīcas vēsture	2

Pastoralā teoloģija	2
Patroloģija	2
Homilētika	2
Asketiskā teoloģija	1
Kopā	23

VII kursā:

Reliģijas vēsture	2
Speciali jautājumi:	
Dogmatiskā teoloģijā	1
Moralteoloģijā	1
Svētos Rakstos	1
Baznīcas vēsturē	1
Kopā	6

Filozofijas studentiem jāpiedalas filozofiskos disputos, bet teoloģijas — jāpiedalas seminaros un zinātniskos praktiskos darbos.

Romas katoļu teoloģijas fakultati ar pirmo zinātnisko gradu, proti, teoloģijas kandidata jeb licenciata gradu, var nobeigt sešos akademiskos gados. Lai iegūtu licenciata gradu, ir jānoklausas visas minētās filozofijas un teoloģijas disciplinas, visos priekšmetos jānoliek pārbaudijumi, jāsaraksta diplomdarbs un jānoliek sevišķs pārbaudijums komisijas priekšā *„De universa Theologia"*. Katoļu teoloģijas doktora gradu var iegūt tie, kas jau ieguvuši licenciata gradu, noklausijušies visus septiņus studiju kursus, aizstāvējuši attiecīgu tezu skaitu komisijas priekšā, sarakstijuši un publiski aizstāvējuši doktora grada disertaciju.

Kā eksternus pie kandidata jeb licenciata grada un doktora grada iegūšanas var pielaist tos, kas kādā katoļu teoloģijas fakultatē noklausijušies visus priekšmetus un izturējuši visus pārbaudijumus, kas noteikti LU Romas katoļu teoloģijas fakultates statutos.

Kā redzams no studiju plāna, katoļu teoloģijas fakultatē ir kursu sistema. Katrā kursā ir noteikts priekšmetu un stundu skaits. Katra semestra beigās visos priekšmetos ir pārbaudijumi. Uz nākamo kursu pārceļ tos, kas noklausijušies iepriekšējā kursa priekšmetus un nolikuši pārbaudijumus.

Katoļu teoloģijas fakultatē uzņem klasisko un humanitaro ģimnaziju absolventus ar gatavības apliecību. Fakultates studentiem jādzīvo Rīgas archidiecezes kūrijas konviktā jeb seminarā.

5. Vispārīgas ziņas. Pirmajā studiju gadā no fakultates izstājās 1 students un 1 slimības dēļ uz laiku bija spiests studijas pār-

traukt. Kā pirmais fakultati ar katoļu teoloģijas kandidata gradu beidza *Stanislavs Gendelis.*

Noslēdzot šo īso pārskatu, jāsaka: pirmais fakultates pastāvēšanas gads liecina, ka tā pareizi uzcelta uz Latvijas Universitates satversmes un katoļu baznīcas kanoniskajiem likumiem. Uz šiem diviem pamatakmeņiem fakultates darbība pilnīgi attaisno savus uzdevumus.

Šinī pirmajā pastāvēšanas gadā bija vakanta viena profesura un trīs docenturas, ko tuvākā laikā aizpildīs jauni mācības spēki.

Pirmajā fakultates pastāvēšanas gadā viens no tās mācības spēkiem — profesors *P. Strods* — par savu zinātnisko darbu „K ā p ē c j ā t i c?" ir izpelnijies Kulturas fonda prēmiju. Fakultates dekans profesors *J. Rancāns* ir sagatavojis zinātnisku apcerējumu par Livonijas bīskapa Šembeka un Puzīna relacijām Svētajam Krēslam par katoļu baznīcas stāvokli Livonijā XVIII g. s. pirmajā pusē (LUR kat. teol. I, 1).

Viens no fakultates mācības spēkiem — profesors *P. Ozoliņš* — kā fakultates delegats ir piedalijies IV Starptautiskā kristīgās archeoloģijas kongresā Romā, 1938. g. oktobrī.

Fakultates biblioteka pirmajā studiju gadā ir iegādājusi 1163 sējumus kopvērtībā par Ls 20.000,—. Kā galvenie darbi jāmin: *Migne, J. P.* — Patrologiae cursus completus, 389 sējumi, *Gasparri. P.* — Codicis iuris canonici fontes, 7 sēj., Staatlexikon, 5 sēj., *Diehl, E.* — Inscriptiones Latinae christianae veteres, 3 sējumi, *Schmidt, W.* — Der Ursprung der Gottesidee, 5 sēj., *Hurter, H.* — Nomenclator literarius Theologiae Catholicae, 5 sēj., *Hefele, J. C.* — Conciliengeschichte, 9 sēj., *D'Ales, A.* — Dictionaire Apologétique de la Foi Catholique, 5 sēj., Die Heilige Schrift des Alten Testamentes, 24 sēj., Die Heil. Schr. des Neuen Testamentes, 10 sēj., Der Große Herder (enciklopedija), 12 sēj., *Borkovskis, St.* — Spinoza, 4 sēj., *Palatius* — Gesta Pontificum Romanorum, 2 sēj., *Schmidlin* — Papstgeschichte der neuesten Zeit, 3 sēj., *Pastor* — Geschichte der Päpste, 16 sēj., *Weiss, J.* — Weltgeschichte, 28 sēj., *Buchberger, M.* — Lexikon für Theologie und Kirche, 10 sēj., Die christliche Kunst, 33 sēj., *Kafka* — Geschichte der Philosophie in Einzeldarstellungen, 37 sēj. u. c.